

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m072247774@gmail.com

התקציר

בית וועד לחובבי תורה
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
11

תשרי תשע"ו
נושא החודש:
חג הסוכות

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

בצילא דמהימנותא

החג השני הוא שבועות, ובו אנו מתקדמים פסיעה נוספת. בחג זה יש לנו כח לצאת מהתאוה הכללית. מהותה של תאוה זו היא איבוד הגבולות - אין מותר ואין אסור, עולם כהפקרו נוהג. קבלת התורה מלמדת אותנו את הגבולות הנכונים, ומעמידה אותנו על החיים המתוקנים - לא להתעסק עם האסור אלא עם המותר בלבד. יש כאן התקדמות מ'חכמה' - עצם ידיעת האמת, ל'בינה' - הבנת האמת. אין כאן רק אמונה פשוטה, אלא גם אמונה במה שהשי"ת מצוה אותנו, ובוהו אנו זוכים לצאת מהרע' של העולם, אל ה'טוב' שב.

בסוכות שהוא החג השלישי, אנו מתקדמים עוד יותר. כעת יש לנו כבר כח לצאת גם מ'תאוות אכילה'. לא רק עבודה זרה, ולא רק דברים אסורים, אלא גם דברים 'מותרים'; אכילה היא דבר שמוותר, ולא רק מותר - אלא נצרך. אך עלינו ללמוד איך לחיות נכון את עולם ההיתר, את דברי הרשות. ובוהו אנו מתקדמים מ'חכמה' ו'בינה' - ל'ידעת', שהוא הכח להבדיל ולהבחין בין המותר

למותר, איך ומתי זהו רצון ה', ואיך ומתי לא. מתי זוהי 'תאוה', תאוה ככל התאוות ואף גרועה ממנה, ומתי ואיך זוהי עבודת ה', שהיא חלק מהקדושה.

נמצא שבשלת הרגלים, יש לנו כח לבטל את שלשת ה'תאוות'. ואין הכוונה בדרך של מלחמה ו'שבירה', כי כששוכרים משהו, הוא נהיה שתיים, כידוע. המכוון הוא, שבכל אחד מהזמנים הללו, אנו מקבלים עוד 'דעת', שלאורה אנו מקבלים מבט אחר על התאוה

הזו, והיא 'מתבטלת' [כמובן, לכל אחד כפי ערכו, ובכל שנה עוד מעט]. ועי"ז יש לנו כח בכל השנה להתמודד איתם.

מוכן, שאין הכוונה בכל אלו רק על דרך השליה, אלא בעיקר על דרך החיוב - כל תאוה שאנו מבטלים, היא עוד פסיעה לתוך עולם האמונה והחיים עם השי"ת, שאלו הם החיים הטובים והאמתיים. לאור זאת ננסה להבין את עניין הסוכה, והיציאה מתאוות אכילה.

צילא דמהימנותא

הסוכה היא מצוה מעניינת. בשונה מכל מצוה אחרת, שעלינו 'לעשותה', במצות ה'סוכה' - האדם נכנס כל כולו לתוך המצוה. [המצוה הנוספת היחידה שהיא כך - היא מצות יישוב ארץ ישראל, שדומה בתוכנה למצות ה'סוכה' כפי שיתבאר תיכף, אך מלבדם לא נמצא עוד מצוה שכזו].

בוה מתבטאת מציאותו האמתית של יהודי. יהודי אינו רק אדם ש'עושה' מצוות, ואינו רק אדם ש'נמנע' מעשיית עבירות, אלא אדם שכל חייו הם עבודת ה'. כל תנועה של יהודי, במחשבה דיבור ומעשה, יש בה עבודת ה'.

ולכן, הסוכה מקיפה אותנו מכל צד ומלמעלה ולמטה, כי אכן, כך נראים חיינו - חיים בצילא דמהימנותא, בצל האמונה הקדושה, בסוכת שלומנו של השי"ת. שם עלינו לעשות את הכל. לאכול, לישון, לטייל, ואפילו לשוחח [אמנם מבואר במשנ"ב שעדיף לא לשוחח שיחות

חג הסוכות פוגש אותנו מיד בצאתנו מהימים הנוראים, ימי הדין והמשפט. לאחר ימי אלול, ראש השנה, עשרת ימי תשובה, ויום הכיפורים - מגיע חג הסוכות, ונושא בכנפיו אווירה שונה לחלוטין - אווירה של שמחה וחידוה.

אכן, חג הסוכות הוא "זמן שמחתנו", ועליו נאמר (בעיקר) "ושמחת בחגך" "והיית אך שמח", ואף מצוות ומנהגי החג, מבטאים את תווי השמחה; הן מצוות לולב, שמובא בפסוק בלשון "ושמחתם לפני ה' אלוהיכם", והן, כמובן, אמירת ההלל, ושמחת בית השואבה.

עלינו להבין מהי השמחה הזו, ומדוע זמנה ומקומה הוא דווקא לאחר הימים הקדושים, ובעיקר, איך זה לא קשור למצווה העיקרית של חג הסוכות - הלא היא מצוות הישיבה בסוכה? ואם כבר - מה ענינם של השבעה אושפיזין, הבאים לבקרנו בסוכה דווקא, וכי לא מתאים יותר עבור אורחים חשובים כאלו - לארח אותם בסלון הבית, המפואר והמכובד, ותהיה זו בהזדמנות אחרת?!

בדברי מוהר"ן מתבאר עניין החג ומצוותיו בכמה וכמה מקומות (ניתן למצוא אותם בספר "אוצר היראה", ערך 'סוכות'). בדברינו להלן נתמקד באחד מהדרכים, ע"פ המבואר בליקוטי מוהר"ן תניני"א סי' א', ובליקו"ה על מאמר זה, ותן לחכם ויחכם עוד.

השנה בנויה כמו 'קומה שלמה'. ראש השנה - הוא ה'מח' של השנה (ליקו"מ ריא), יום כיפור הוא ה'לב' (שם קעט, ועוד), ושלת הרגלים הם ה'רגלים'. [בחלוקה יותר פנימית, שלשת החגים הם ה'ידיים', כי הם כנגד חג'ית, ועליהם נוספו חנוכה ופורים שהם כנגד נו"ה, שהם ה'רגלים' - כמבואר כל זה בדברי האריז"ל].

נמצא א"כ, שבשלת הרגלים - אנו מקבלים את היסודות שעליהם אנו 'הולכים' בכל השנה. ולכן, באלו הזמנים אנו מצויים לעלות לרגל, לקבל אור פני ה' בבית המקדש, כי הם הזמנים המרכזיים של השנה, שמהם מקבלים כח ועוצמה לכל שאר הימים (עיין ליקו"מ סי' ל'). כעת עלינו להבין מה הוא היסוד המיוחד שנותן לנו כל אחד משלשתם.

שלשה רגלים - שלשת התאוות

מוהר"ן מבאר, שבשלת הרגלים אנו מקבלים כח מיוחד לבטל את שלשת התאוות המרכזיות; בפסח - תאוות ממון. בשבועות - התאוה הכללית. ובסוכות - תאוות אכילה.

פסח הוא החג הראשון, וממילא הוא היסוד הראשון של היהודי. השלב הראשון הוא לצאת מ'תאוות ממון', שהיא עבודה זרה. מהות תאוות הממון הוא הרצון להרגיש 'מוסדר', וחוסר המוכנות להזדקק לעזרה 'מבחוץ' כביכול, וכמעשה דור הפלגה שרצו לראות עצמם השולטים היחידים על חייהם. ולכן, תחילתו של אדם בעבודת ה' הוא לצאת מתאוה זו, ולמסור עצמו בידי השי"ת, מתוך אמונה וידיעה שהוא לבדו אינו יכול מאומה, רק בעזרת הבורא ית"ש. פסיעה ראשונה זו, היא עצם האמונה. והיא בחינת 'חכמה', שמבטא את עצם ידיעת האמת.

דבר המערכת

התחדשות

עומדים אנו בפתחה של שנה חדשה. העולם נברא מחדש, וגם אנחנו. יש לנו נשמה חדשה וכוחות חדשים. הרצון האמתי של כל אחד מאתנו הוא לפתוח דף חדש. דף נקי, שהיו עליו רק ציורים יפים.

אבל יחד עם הרצון, יש גם את הצביטה בלב - האומנם? האם זה אפשרי בכלל? והרי כל כך הרבה פעמים, רציתי, ניסיתי, התחלתי ונפלתי.

אבל האמת היא, ש"שבע יפול צדיק וקם" - התפקיד שלנו אינו לא ליפול, אלא לדעת איך ליפול, ואיך לקום ולהמשיך, וזה הציור היפה ביותר שיש.

בשביל זה אנו צריכים מדריכים מומחים, שילמדו אותנו איך עושים את הציור הזה. זאת וזה ננסה לעשות ביחד מעל גבי גליון זה - לחפש את הדרך הנכונה לאורו של המדריך הגדול שדורנו, במיוחד לצירים מהסוג הזה.

השנה שעברה הביאה בכנפיה את ההפתעה של הגליון החדש 'הקבצו'. ובע"ז נמשך עם זה בשנה זו ביתר שאת וביתר עוז, ומי יודע אלו הפתעות נעימות נוספות טומנת בחובה השנה החדשה.

מי יתן.

בשולי הגליון מובא סיקור של הכינוס המרכזי הראשון מסוגו שנערך סמוך לימי ראש השנה, ואנו מקווים שיהיה לו המשך פעמים נוספות בשנה זו, לגברים, ואולי גם לנשים.

בגליון הקודם הובטח על הרחבת הגליון. עקב ימי האיתנים, העמוסים במצוות - לא צא הדבר לפועל. על כן העלון נשאר באותה מתכונתו. תקוותנו שכבר בגליון הבא, הדבר יבא על מתוכנתו.

ולסיום - בקשה. לא נעימה. הגליון מודפס סמהדורה מאד מצומצמת. אלו הם היכולת הצימאון לעומת זאת - גדול מאד מאד. והקומץ אינו מביע את הארי. בעזרה קטנה של כמה פרסות - העלון יכול להכפיל את כמות הפצתו, ולהחיות מתיים במאומה, כפשוטו ממש. את ההפסד לא תרגיש, ואת הרווח כן, ובגדול. אז אנא, בשבילך.

הנושאים הבאים:

- חשוון - עבודת הלילה
- כסליו - הודאה
- טבת - שובבי"ם
- שבט - התקשרות לצדיק
- אדר א - שמחה

המשך בעמ' ד <<<

איחוד הדרכים בעבודת ה'

אנו חניכי עולם התורה הליטאי המפואר. גדלנו כל ימינו על ברכי הגמרא, ההתמדה, הלומדות, ביור ההלכה, דקדוק ההלכה, והמוסר. למדנו והתעלנו, אולי אפילו זכינו במידה מסוימת לכתרה של תורה. אבל - משהו היה חסר לנו כל השנים. משהו חסר בלב, בחיבור, בנושמה של הדברים. אנסה לבאר את העניין מנקודת מבט מסוימת ומעניינת.

אפשר לסכם, כי הציבור שומר המצוות כיום, עובד את ה' ע"י חמישה בחינות, אבל - הם מחולקים ומפוזרים בין החוגים השונים. כל חוג אימץ לעצמו ערך [או שנים] מביניהם, ואת השאר הניח. ונסה למנות אותם מלמעלה ללמטה בשיעור קומת האדם.

- 1 - המוח - לימוד התורה בעיון.
- 2 - לאסוקי שמענתא אליבא דהלכתא. דהיינו להוציא הלכה למעשה מתוך עיון הסוגיא.
- 3 - הלב הבוהר לעבודתו.
- 4 - ח"י המעשה, כולל הערך של "נתנה מיגיע כפיו" והערך של "ארץ ישראל".

5 - והעולה על כולנה - הציפיה לביאת המשיח. אבל כאמור, הבעיה הגדולה היא, שכל חוג אימץ לעצמו בחינה אחת מתוכם, ולא הקפידו על חיבור כולל של כל הבחינות כולם. ותנה לכאורה, אל לנו להתלונן על מצב זה, שהרי לכאורה האדם היחיד שאיחד בתוכו את כל הבחינות, היה - "אדם הראשון", שהוא כלל בתוכו כל העניינים, ומאז שהוא חטא ותפקידו התחלק בין שישים ריבוא ישראל, אז כל שטב בכלל וכל יהודי בפרט, לקח לו בחינה אחת, ואי אפשר לאדם אחד לכלול הכל [מבואר בספח"ק, וכעת קשה לי לציין מקורות].

אמנם, יש לציין לדברי ה"מכתב מאליהו" (ח"ד עמוד 921), שמבאר כיצד מחלף זה קשור להימצאותם של עם ישראל בחוץ לארץ בארצות הגולה, ולכן באמת בשלש מאות השנים האחרונות, נסדו בארצות הגולה, דרכים שונות בעבודת ה', ובכל מדינה עבדו את הש"ת בעיקר באופן אחד בלבד. ולפי זה כעת, כאשר מתקרב זמן הגאולה, והתקבצו מארץ ישראל מכל ארצות הגולה יחד, הגיע הזמן ליצור איחוד בין השיטות השונות בעבודת ה', כחלק מהתגששות כלל ישראל להויה כוללת אחת.

וכן גם עולה מדברי הנביא (ביחזקאל פרק לו), שחלק מהההלך של הגאולה כולל חיבור של כל חלקי וסוגי, והכוונה מן הסתם לכל חלקי וסוגי דרכי העבודה של עם ישראל.

ואם נתבונן, נמצא דבר פלא, שמבין דרכו של מוה"ר"ן כוללת ומאחדת בתוכה את כל ממשות הערכים הללו:

1. **הלמונות והתמדה הליטאית עליהם חוננו.** וכמובן בליקוטי מוה"ר"ן סי' ס"ב שמצוה גדולה לחדד השכל, ובסי' ק"א ממואר שצריך ללמוד בעיון גדול.
2. **לאסוקי שמענתא אליבא דהלכתא.** אשר אמנם בציבור הליטאי זה שנו במחלוקת בין דרך הג"ח ודרך החזו"א האם ראוי ללמוד באופן זה [ואכמ"ל], אבל רבינו ז"ל דיבר הרבה על ללמוד להלכה [כמבואר בליקוטי"מ סי' ח' וסי' ס"ב בשיחות הר"ן אות ז' ועוד הרבה].
3. **עבודת הלב של ברסלב.** שזה כולל: התבודדות, הליכה לציוני הצדיקים, תפילה במתנות והתלהבות ומתיקות, להבין בכל דבר בתורה ובעולם משמעות פנימית, לחיות את הקב"ה בחיי היום יום כל הזמן, להתרכז בנקודות הטובות שבכל יהודי ולא להיפך ח"ו, לטבול במקוה ולשמוך ברי"ק, לעבוד את ה' בנקודה הפנימית ולא בחיצוניות של כסף וכבוד.

4. **ענין קדושת וחשיבות ארץ ישראל** אשר אצל החרדים אין מדברים מזה כמעט, אכן אצל רבינו ז"ל יש הרבה והרבה דיבורים על זה.
5. **ההתכוננות לקראת המשיח,** אשר היום הפך אצל אחרים לכמין סיסמה פוליטית וכו', אבל רבינו ז"ל הרבה לדבר על זה מתוך נקודה פנימית של תיקון עצמי.

כי במבט מחודש, באמת כל ממשות הבחינות הללו אינן סותרות זו לזו כלל, אלא אדרבה, משלימות זה את זה באופן נפלא עד מאוד, ויוצרים קומה שלמה של עבודת ה' איתנה, עקבית, עשירה, ומתברת. [אי אפשר לכתוב מושלמת כי זה יהיה רק בביאת המשיח וכו'].

ומקבלין דין מן דין

וכאן יש נקודה שנראית "חידוש". אבל למתבונן, הדברים אמתיים ונעימים. והוא: שאפשר להיראות כלפי חוץ כליטאי לכל דבר, ואף בצורת הלימוד, הן בלימוד ש"ס ופוסקים, הן בלימוד המוסר, והחשיבה המוסרית, אלא שביחד עם זה אפשר לילך בדרכו הקדושה של ר' נחמן זיע"א, בלי שיתראה כלפי חוץ. כי בעצם דרכו הקדושה של ר' נחמן זיע"א היא דרך פנימית שגם העבודה המעשית כשעה התבודדות, עבודת חצות, ולימוד בספריו הקדושים, ועוד, כל זה שייך לעשות בחדר פנימי, המוגן מעיני בישא.

ולפעמים, דווקא כשהדבר נעשה בהצנע, מרגיש האדם יותר התעלות על דרך הפסוק "והצנע לכת וגו'", וכמוכן שדבר זה מסור ללבוב בני אדם. יש אחד שדווקא בחסרון ההצנע מתבטא אצלו עזות דקדושה, ויש אחר, להיפך, שעי" הפרסום נכנס גם הצד שכנגד הקדושה, וד"ל.

על כל פנים מתברר מהנכתב לעיל, שדרכו של ר' נחמן זיע"א לא קשור למושג של ליטאי וחסיד, לפי המושגים שנראים לנו, וממילא הדרך הזו, היא דרך מחויבת להרבה אברכים ליטאים שמרגישים "חסימה" בהתקרבות להש"ת בדרך שקבלו מהישיבות [שהרי חייב אדם לומר מתי יגיעו וכו' למעשה אבות].

וכעת יזכר יותר מה שמובא בספר "שיח שרפי קודש" (חלק ב', רנ"ז), מה שאמר ר' נחמן זיע"א [באדישי ומתורגם ללה"ק]: "רציתי, שהעניין שלי יתפשט בלבבות אנשים [המתמידים בעבודתם] כיהודי ליטאי, ע"כ. אם נדייק בדבריו הקדושים של מוה"ר"ן, נראה, שהוא לא אמר, שרצונו שהליטאים יהיו 'חסידים', אלא שעניינו יתפשט אצלם, בלבבותם, ואם נחשוב ונתבונן מה עניינו של ר' נחמן זיע"א, הרי נראה מרחוק תורה גדולה ונפלאה ועמוקה מני ים.

ונראה לי עוד, שלא רק שאין סתירה בין דרך המוסר לדרך של רבינו, אלא שני הדרכים מתחברות יחד ומחזקות אחת את השניה [דרך משל, כתערובת פירות המשיבש סוג פרי אחד את הסוג השני. ולא כתרכובת, המהפך שני חומרים לחומר אחד], ויש הרבה לבאר הפרטים בזה.

ואבאר בקצרה. כי הנה בדרך כלל, כאשר אברך בן ימינו לומד את ספרי גדולי המוסר, כגון ספרי ר' ירוחם, וספרי הרב דסלה, או הישיחות של ר' חצקאל בספר "אור יחזקאל" ודברי החזו"ן איש בספר "אמונה וביטחון" וכו', וכו', הדברים נראים ברויים וישרים, ויש רצון בלב לקיימם, אבל בד בבד, הדברים נראים רחוקים מיישום מעשי. כידוע לעוסקים בתורת המוסר. והדילמה הזו גורמת לכאוב רב בקרב שוחרי המוסר והעבודה.

ותנה המציאות מעידה, כפי שאני יודע בעצמי וכפי ששמעתי מאחרים. שלאחר שלומדים את דרכו ותורתו של מוה"ר"ן, מקבלים כלים חדשים, שכאשר מעיניים שוב באותם ספרים שציינתי והדומה להם, רואים פתאום איך זה בהחלט כן שייך אלינו, ושבהחלט יש דרך להגיע לזה.

וכאמור, יש עוד הרבה מה להאריך, ולבאר, בפרטי כל הדברים הנ"ל, ולברר ולחדד הדברים, בעיקר ע"י דיבור חברים [בתרגום מעשי: ע"י העלונים הבאים של הקבצון]. אני הדל כתבתי מה שנראה לעינות דעתי, והקב"ה יעזור שיצאו הדברים על אמיתתם ברויים ונכוחים.

נ.ב. לאברכים שלומדים כבר בספרי ברסלב, יעוין בליקוטי הלכות חושן משפט ח"ב, הלכות מתנה הלכה ה' באריכות, בענין "נעשה ונשמע" ובענין "צדקה ומשפט". ולפי זה, אולי גם חיבור תורת רבינו לתורת המוסר והישיבות הוא עבודת ההכללה צדקה ומשפט יחד.

החותם בברכה מרובה לעורכי העלון, ולקוראים הנכבדים.

א.ק. קרית ספר

כ"ו מנחם אב, תשע"ה.

לכבוד קוראי העלון שלום וברכה.

הנני יהודי המוגדר כאברך ליטאי, שזמיתי להתקרב ברחמי ה' אל דרכו הקדושה של ר' נחמן זיע"א.

רציתי לכתוב מתוך חוויה אישית, אודות השקפה מיוחדת בנושא "ברסלב" כלפי הציבור הליטאי, מה שנראה לי לענ"ד.

ואין הדברים מופנים כלפי אברכים ליטאים, שמרגישים התעלות מתמדת בעבודת ה', הכוללת בתוכה: לימוד התורה, ידיעתה, והבנתה. עבודת המידות בכללותה, ודאית ה' ואהבת ה', ע"פ מה שקבלו מרבותיהם בישיבות הקדושות שלמדו מצעירותם, על פי דרך הלימוד המקובלת בישיבות הליטאיות, ועל פי לימוד המוסר המקובלת מר' ישראל סלנטר זיע"א, ומרגישים שממשיכים להתעלות יותר ויותר גם בזמן התבגרותם כהורים לילדים, וכן הלאה. ומרגישים מרחוק שאין להם "חסימה" להגיע אל מה ששאפו מצעירותם.

אלא רציתי לפנות דווקא אל אלו האברכים שהרגישו התעלות רוחנית בישיבות הנ"ל, על דרך הנ"ל, אבל מרגישים שבמשך זמן החיים, שעוברים להיות נשואים, והורים לילדים, מרגישים מחמת המצב שלהם, קשיים בקיום השאיפות שאפפו בצעירותם, עד שמרגישים כמו "מוחסום", הן בלימוד התורה, כולל התמדתה, ידיעת התורה, והעמקתה, והן בעבודת המידות, ובפרט מדות כעס, גאווה, ורדיפת הכבוד, שבא יותר למעשה אצל הורים לילדים ומתבגרים, וממילא מתנהגים בצורה של "בינוניות" בחיים התורניים. כמו ששמעתי מאחד מגדולי המשגיחים, שמצוי דבר זה אצל אברכים, מחמת צורת החיים של אברך השונה מבחור, וד"ל.

לאותם אברכים רציתי לפנות ולכתוב. שנראה לי, שהם חושבים שהצדק עמיהם [אם במחשבה מפורשת או בתת הכרה], כי נראה להם, שאין להם מה לעשות כדי שהמחסום הנ"ל יסור - והשאיפות יתקיימו.

אבל נראה לי, שכל זאת נובע מחוסר ידיעה והבנה על המושג של "ברסלב".

נראה, שהם חושבים ש'ברסלב' זה עוד חסידות, רק עם יותר פרסום ועוצמה ומיוחדות. וממילא ברסלב לא נוגע לאברך ליטאי; כמו שבדרך כלל אין הוה אמינא לאחד שגדל בחינוך ליטאי, והרגיש את הטעם הטוב שבו, להיפך להיות חסיד [וכן להיפך]. אבל באמת זהו חוסר ידיעה בעניין "ברסלב". כי 'ברסלב' זהו דרך התקרבות מיוחדת להקב"ה שמתאימה לכל יהודי בכל מצב ובכל זמן ובכל מקום.

ובמה שנוגע לעניינינו. הדרך הזו מתאימה לאותו אברך ליטאי, עם המלבש הליטאי, עם אותם השקפות, עם אותו דרך מחשבה כפי שלמדו ורכש בישיבות הליטאיות, עם אותן מעלות מיוחדות שרכש לעצמו, ורוצה להתעלות עממן הלאה והלאה. בתוך אותו דרך קדושה של רבותינו הליטאים - מתאים להכניס בתוך זה דרכו הקדושה של ר' נחמן זיע"א. ואין בזה סתירה כלל. אלא שכמוכן כשיבין את הדרך הקדושה של ר' נחמן זיע"א יבין בצורה פנימית יותר את כל מה שהתנהג עד עכשיו ומה שרוצה להמשיך בהמשך.

ולא רק זה, אלא שעל ידי זה יתחדש בשאיפותיו הקדושות להתעלות יותר ויותר. לא רק כשאיפותיו בימי צעירותו, אלא הרבה יותר, כי המושגים של רצונות ושאיפות מעמיקות ומתרחבות בראותו את דרכו הנפלאה של ר' נחמן זיע"א, בעיקר ע"י הלימוד בספריו הקדושים.

סיקור נרחב מהכינוס המרכזי

על המסירות נפש שהייתה נדרשת בדורות קודמים לנוכח רדיפת הדת ברוסיה, ואיך שהיום ב"ה כאשר דרא ואנשים זוכים לעשות ג"כ מסירות נפש לחיפוש האמת, והציבור יצא מחוזה מאד לנוכח הדברים.

לאחר מכן, התקיים 'פאנל' מיוחד, בו השתתפו שלשה אברכים חשובים ותלמידי חכמים: הרב אהרן חשין - חסיד ברסלב מלידה, ועמו הרב שלמה בן שושן והרב אברהם יצחק קלצקי - שהתחנכו בישיבות הקדושות, והתקרבו לדרכו של מוהר"ן. על השולחן עלו השאלות והספיקות המעסיקות בדרך כלל את האברך הליטאי: אודות הנטייה לראש השנה, ההתנהגות בדרך לשם, ובצינון הקדוש, כשכל אחד מהמשתתפים תורם את חלקו בליבון וביורו הדברים, עד להבהרתם כראוי, באופן המקבל על הלב ועל הדעת. לאורך הפאנל ולאחריו ניכרה שביעות רצונם של המשתתפים, והתועלת המרובה שהייתה להם מהדברים.

לסיום, נאמרו דברי נעילה ע"י הרה"ג ר' שמואל חרוזינסקי, מחשובי האברכים בקרית ספר, וחתנו של אחד מגדולי רבני העיר הידועים. כשהוא מספר את סיפורו האישי, כיצד דווקא מתוך חיפוש כיצד להתקדם בלימוד עומק התורה, והשגת דרגות בעבודת ה' - הגיע לתורתו ולדרכו של מוהר"ן, וכיצד הדברים שינו את חייו מקצה לקצה.

בסיום הכינוס שארך כמה שעות, קשה היה להיפרד מהמקום ומהחברים החדשים. הרושם היה חזק, מעורר, מחזק, מעודד, ומשמח. והמשתתפים כולם הודו - תרתי משמע - מקרב לב, על הכינוס הראשון מסוגו שהיה כל כך נצרך וכל כך תועלתני, והזמינו כמובן את הכינוס הבא.

תקוותינו שאכן נוכל לקיים עוד כנסים כאלו, הן לציבור הגברים, והן לציבור הנשים, להגדיל תורה ולהאדירה, לחזק לבבות מבקשי ה', ולהאיר בהם אור של אמת ושל גאולה, כיצד להתקרב להש"ת ולעבדו באמת ובטוב לבב, ויהי נועם ה' אלוהינו.

גב. מטבע הדברים, לא ניתן להציג תמונות מהכינוס. אבל בס"ד ניתן לקבל את ההקלטה של הכינוס, מחולק לרצועות. המעוניינים יפנו למערכת.

כשהוא שור כדרכו, דברי חיזוק משולבים בהומור חד, שהעלה יותר מחיך על פני המשתתפים ובד בבד שאב אותם לעולם אחר, טוב יותר מהמקובל, ונעים יותר מהמוכר.

דברי פתיחה נאמרו ע"י הרב ישראל מאיר גלינסקי, שהביא את הפסוק "והשלחתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דבר ה'", ואת קושיית הרב מפוניבז' כיצד נמנה רעב זה - שהוא חיובי לכאורה - באותה רשימה של תשעת הרעבונות האחרים, שהיו כולם שלילים, ואת תירוצו שאכן גם בזה יש חסרון, כי כאשר רעבים, אוכלים מכל הבא ליד בלי לבדוק אם זה לא בריא או מקולקל וכיו"ב.

לאור זאת הוא באר את המצב כיום בעולם, כאשר הרעב והצימאון הפנימי אכן שולט בכיפה, והנפש היהודית מחפשת את שלה, ואינה מניחה את הרדידות והיבשות שהייתה אפשרית עד לא מזמן. רעב זה לצערנו אכן גורם לרבים לנסות את סיפוקם במים רעים ומרים שהעולם מציע, אך מנגד, גורם לרבים למצוא דווקא את הטוב האמתי, ואת הפנימיות המתוקה והמאירה, המרווה והמשביעה. ומכאן הנהירה הגדולה הקיימת בציבור בשנים האחרונות לפנימיות עבודת ה', כשחלקם מגדול מוצא זאת בתורת החסידות בכלל, ובתורת מוהר"ן בפרט.

אחד מהרגעים המרגשים היה כאשר נכנס לאולם אחד מגדולי וקני המשפיעים בברסלב, הרה"ח ר' נתן ליברמנט שליט"א, תלמיד חכם עצום, ועובד ה' מופלג - שבעצמו גדל והתחנך בישיבות הליטאיות, ולאחר מכן היה שותף לקירובם של קבוצה גדולה מישיבת פוניבז' שהתקרבו לפני כארבעים שנה (ורבים משמשים כיום משפיעים בעלי שיעור קומה בברסלב). ר' נתן למרות שכבר נמנע מזה תקופה ארוכה לצאת לשיעורים ושיחות בשל חולשתו הרבה - כששמעו על הבקשה לבא לחזק בחורים ואברכים חניכי הישיבות, התרגש מאד והחליט כי יתאמן במיוחד לבא ולדבר.

ואכן, הנוכחים זכו לשמוע דיבורים מתוקים מדבש ונפת צופים, כשהוא מבאר בטוב טעם ודעת מהי ההכנה לראש השנה, ומה עניינו של התקרבות לצדיקים והביטול לדבריהם, וכיצד זה פועל על נפש האדם לזכות לדברים שבעצמו לא היה יכול לזכות בשום אופן. עניו דמעו כשסיפר בהתרגשות

בגליון הקודם, הופיעה הודעה אודות כינוס מרכזי לחניכי הישיבות העוסקים בתורת מוהר"ן, שיתקיים כהכנה לראש השנה, במודיעין עילית.

ואכן, ההודעה - שמסביבות מובנות לא יכלה הייתה להתפרסם ברמה ציבורית נאותה - עברה מפה לאוזן, ובחגיגת הזמן המועד, ביום ראשון בערב, התקבצו ובאו בחורי חמד ואברכים יקרים מכלל ריכוזי הציבור החרדי; מירושלים, בני ברק, בית שמש, ביתר, אלעד ועוד, וממובן, מתוככי מודיעין עילית - אל האולם בו התקיים הכינוס, והמקום התמלא מפה לפה.

השולחנות היו ערוכים בכיבוד עשיר, כיאה למעמד נכבד זה, והדקות הראשונות הוקדשו לפגישה והיכרות בין המשתתפים. ואכן, הפגישה הייתה מפתיעה ומרגשת, והשתמחה וההתרגשות מלאו את החלל. כאשר כל אחד מהבאים שמח לפגוש אחים ורעים השותפים אתו לדעה ולדרך, לא אחד, ולא שניים, אלא עשרות רבות של בני תורה, שחברו כולם באותה חבירה נעימה.

כל אחד מהנוכחים עבר את המסלול שלו בדרך להיכרות עם תורתו ודרכו של מוהר"ן, והתחושה שתמיד ליוותה אותו הוא הבדידות, כביכול הוא היחיד שעושה את הצעד הזה. עובדה שהופכת את הבחירה לקשה וכבדה. אך כאשר בבת אחת מגלים ציבור גדול כל כך ואיכותי, מפארי הישיבות והכוללים, שכולם עשו את אותו צעד - ההקלה והשמחה ממלאים את הלב על גדותיו, והמשא הגדול הופך לנעים וקל.

לכתחילה, זו הייתה ועודנה מסרת הגליון הנוכחי - ליצור כמה משותפת לכל החולכים בדרך זו, ובכך להפוך מיחיד החולך בדרך-לא-דרך, לציבור העושה את דרכו בדרך כבושה ומסודרת. ואם טובים השניים כן האחד, והחוט המשולש לא במהרה ינתק, קל וחומר הדברים כאשר מדובר בשני מאות או שלשה ויותר. ואכן, מאות מנויים וקוראים מזדמנים העידו על התועלת העצומה שהייתה להם מזה. אך עם כל זה - אינו דומה שמיעה לראייה, ואינו דומה קריאת עלון מתוך אמונה שישנם שותפים לדעה - לראייתם בפועל בעיני בשר. וזה החידוש שהיה כאן.

את המעמד הנחה - בחן ובנעימות - הרב צבי אריה אדלר מבית שמש.

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

>>> המשך מעמוד א'

חולין, אך, באותה שורה מובאר, שאם כן מדברים - אז בסוכה. כי זהו המקום לגלות, שאין שום תחום שהוא מחוץ לקדושה, ואין שום זמן שאדם חי את עצמו, אלא בכל רגע ובכל עניין - אנו חיים בחיבור גמור עם הש"ת.

משום כך, לאחר שבראש השנה המלכנו את הש"ת במחוננו, וביום כיפור הכנסנו את הש"ת בלבבנו - כעת הזמן להקיף את כל חיינו עם הדעת הזו. וזאת ע"י הסוכה והחולב גם יחד. בנטילת לולב, אנו נוטלים את הדעת של הסוכה, ומנענעים אותה מכיוון הלב לכל צד, כדי להמשיך את הדעת לכל הקצוות (כמובאר בכוננות האר"ז"ל).

את הדעת הזאת, אנו מוכרחים לקבל מצדיקים, ולכן באים אלינו שבעת האושפיזין, שהם שבעת

רועי ישראל, כדי להאיר בנו את הדעת הזאת. ולכן גם בלולב יש שבעה מינים (לולב, אתרוג, ג' הדסים ובי' ערבות) - כנגד שבעת האושפיזין-הרועים.

זמן שמחתנו

ואין הכוונה בכל זה דווקא לדרגות גבוהות של דבקות. אדרבה, כל מהותו של עניין, לגלות איך החיים הפשוטים, האכילה הפשוטה, והשינה הפשוטה, וכל שאר הדברים - אם הם נעשים על פי התורה, ומתוך אמונה שזה רצון ה' - הש"ת נמצא בזה, ואפשר להיות מחובר וקשור אליו בתוך הדבר הזה בעצמו. ואז אפשר להתקדם בזה עוד מדרגה לדרגה, להבין יותר ויותר איך כל פרט ועניין הוא עבודת ה', עד שזוכים לדרגות גבוהות גם כן. וזוהי השמחה הגדולה. אין זו אווירה שונה מהימים

הנוראים, אדרבה - זו היא התוצאה שלהם. כעת אנו מגלים את היכולת לחיות את חיינו, הפשוטים ביותר, בחיבור ונשיקה עמו יתברך, וחיים שכאלו, הם הם החיים הטובים הנעימים המתוקים והשמחים. ולכן, דווקא בסוכות הוא הזמן בו אומרים הלל השלם בכל יום ויום, כי חיים שכאלו, הם חיים של הלל שמחה ויהודיה.

ובכדי לגלות את הייחודיות שלנו, עם ישראל, שבאמת רק אנו ראוים ומוכנים לזה, ואין לגוי שייכות כלל וכלל לחיים כאלו, מבקש הש"ת מאתנו לעבד עמו עוד יום אחד, שהוא שמחת תורה, ולעשות סעודה פרטית ובלעדית בינו ובינינו, ואז נעשה הייחוד העליון והמושלם של חודש תשרי, ובוה אנו יוצאים לשנה חדשה, טובה ומתוקה, ולחיים טובים ולשלום.

הזדמנות מיוחדת

לאחר תרומה מיוחדת שקבלנו מנדיב לב בעילום שם ישנה אפשרות לכל החפץ לקבל את העלון בדואר ללא תשלום המעוניין יפנה למס' טל. 0527149713 נא להעביר לחברים ולמכרים

הודעה משמחת:

בתרומה של 50 ש"ח ניתן להקדיש מדור, לרגל שמחה, או לישועה, או לע"נ יקירכם וכיו"ב.

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
 טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
 דוא"ל: m072247774@gmail.com

הקבצו

בית וועד לחובבי הישיבות
 העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
 12

חשוון תשע"ו
 נושא החודש:
 עבודת הלילה

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

לילות הזהב

ואמונתך בלילות

"אור היום" מרמז באופן כללי על המצב המתוקן בו ה"דעת" מאירה. אדם יודע ומבין ברור מה האמת. הוא מרגיש את נוכחות ה' בעולם, הוא מבין מה שהוא לומד, ומרגיש בהירות בתפקידו, ומתיקות בכל מעשיו ודרכיו. זה יקרה לכולנו בעולם הבא, ומעין זה אנו יכולים לטעום בשבת קודש, ומעין דמעין בכל יום - אם וכאשר נקדים לזה את עבודת הלילה.

הלילה - לעומתו - מרכז על מצב של "הסתלקות הדעת". המח סתום וחתום. לא רואה ולא מרגיש כלום. השי"ת נעלם ונסתר, לימוד התורה מעומם, וכל הדרכים מובלבלות. הלילה - כמו שהוא במציאות - מבלבל, מתסכל, ומעורר פחד. ההרגשה היא שאני לבד, ואין לי מושג מה לעשות ולהיכן ללכת.

ובמצב הזה, מה שמוטל עלינו הוא "ואמונתך בלילות". אמונה איננה דעת, ואין בה שכל. כל מהותה של האמונה הוא: להחזיק מעמד, ולחפש. כלומר, להאמין בוודאות שהחושך אינו האמת, ואינו התכלית. ומכיל לא להתבלבל ממנו, ולא להרים ידדים, אלא להחזיק חזק, ולחפש את האור, לחפש את האמת, מתוך וודאות גמורה שהיא נמצאת ושהיא תימצא.

זאת היא עבודת הלילה באופן כללי. הן במשל והן בנמשל. כעת ניכנס יותר לפרטים: הלילה בעצמו מתחלק לשניים. החצי הראשון, והחצי השני המכונה "חצות". [דיוע

מהגר"ח מברסק זיע"א שאין נקודה הנקראת 'חצות'. הכוונה אם כן לכל החצי השני של הלילה]. וכשם שיש חילוק בין היום והלילה, כך יש חילוק בין שני החלקים הללו. עד כדי שאנו מברכים על כך "להבחין בין יום ובין לילה", והכוונה - לפי ביאורו של ר' נתן - בין החצי הראשון של הלילה לחצי השני. [ויש לכך ראיות רבות, בנגלה ובנסתר. וגם מסביר את זה, כי בין לילה ליום אין צורך בהבחנה].

היממה מתחילה עם החצי הראשון של הלילה. בזמן זה - מבואר בזה"ק - שעדיין גן עדן נסתמים. האמונה נקטנת והולכת, והקליפות מתגברות ומסתובבות בעולם. זהו הזמן של "תוקף הדין". ולכן הדבר הטוב ביותר בזמן זה - הוא לשכב לישון. ולקיים "בידך אפקיד רוחי" - להפקיד את הנשמה בידו יתברך, והוא מגן עליה מכל הקליפות והדינים.

בחצות הלילה מתעורר קול התרגול. הקליפות חוזרים למקומם, והאמונה מתחילה להתגלות. שערי גן עדן נפתחים, והק"ה נכנס לשם להשתעשע עם הצדיקים בדברי תורה. ואז מתעוררים רחמים גדולים, שמתגברים והולכים עד אור היום. ולכן זהו הזמן שצריך להתעורר ולקום מהשינה, לעסוק בתורה ותפילה עד שיאיר היום, ותתגלה הדעת.

שלושת עבודות הלילה

תיארונו את הדברים על פי המקורות. עניינים טמירים ונעלים, וכעת

המשך בעמ' ד <<<

התחלנו את השנה החדשה, והנה אנו עומדים בפתחו של החורף. בדרך כלל החורף איננו "בשורה". אדרבה, הוא מעורר ומשרה אורה של כבודות ורוח נכאה. מזג האוויר המעונן והגשום או לפחות הקריר - גורם לאנשים להסתגר בביתיהם, ולהתחפר תחת השמיכה החמה. ובכלל, השגרה הארוכה והמשעממת - לא מוסיפה ניחוח של רעננות.

אבל למבקשי ה' - החורף הוא הבשורה בה"א הידיעה. וזאת בשל המתנה הגדולה שהוא נושא בכנפיו - את ה"לילות"! לילות החורף הארוכים - כונו בפי הצדיקים "לילות הזהב", והם מזמינים אותנו להיכנס לעולם אחר, עולם חדש ומרתק, עולם 'חשוך' שכולו 'אור'.

בתורת מוהר"ן ניתנת ללילה חשיבות גדולה מאד, והוא תופס מקום מכובד מאד. בדברי מוהר"ן אנו מוצאים התבטאויות נדירה לגבי: "ניקק עבודתו של איש הישראלי הוא בחורף לקום בחצות הלילה..."

(שיחות הר"ן ש"א), ומעין זה אף במקומות נוספים. ור' נתן במקומות רבים מספור מאריך לבאר את פנימיות העניין, וכיצד אכן כל עבודת האדם תלויה ועומדת בזה.

והדברים עתיקים. כבר בזהר הקדוש הנושא הזה תופס כל כך הרבה דפים, עד שאין פרשה שהוא אינו מוזכר, ובאריכות. וכן בדברי הארז"ל הנושא הזה נחשב לעיקרי מאד, ולפי דבריו, ללא קימת חצות - אין מקום להנחת תפילין!... [אלא שבזכות אלו שכן קמים, יכולים כולם להניח], וכן הוא בדברי הבעש"ט

וספרי החסידות [ואף בספר "מעשה רב" מהגר"א, הוא תפס את האות הראשונה בספר].

חשיבות הדבר אם כן אינה מוטל בספק. נשאר לנו רק לנסות להבין 'מדוע'. ואם נבין 'מדוע' - נוכל גם לדעת 'איך'. כלומר, מה הוא באמת עבודת הלילה, מה עושים בו, ומה זוכים על ידו.

השי"ת ברא את העולם באופן של יממה מורכבת מלילה ויום. ובסדר זה דווקא. וגם הלכה למעשה - אצל יהודי, היום הולך אחר הלילה [מלבד בקדשים]. ורק אצל גוי, הלילה הולך אחר היום. ומדוע? כי העולם נברא בשביל הבחירה.

העולם נברא כביכול לא מושלם ולא מתוקן - כדי שאנו נעשה זאת. ולכן הוא נברא במציאות של לילה וחושך, כדי שאנו נעשה ממנו יום! כלומר, עלינו לעבוד את ה' מתוך מציאות הלילה בדווקא, ורק על ידי זה נעשה ונברא המציאות שנקרא 'יום'.

מובן שה'לילה' וה'יום' הגשמיים הם משל למצבים בנפש ומצבים בעבודת ה' שיש לכל אחד. לכל אחד יש מצבים ומצבים שהם אצלו 'לילה'. ויש מצבים ומצבים שהם 'יום'. ולהאמור מובן, שעל ידי מה שאנו עושים במצבים של הלילה - נעשה המצבים של היום. לצורך כך - עלינו לקיים את הדברים [שתכף נראה] בתוך המשל, ומכיל לקבל מזה כח לעשות אותם גם בתוך הנמשל.

לאור זאת, נלך צעד אחר צעד בעבודת הלילה, ונלמד מתוכו דרכי עבודת ה' לכל אורחות חייו, בכל זמן ובכל מצב.

דבר המערכת

הודאה, התנצלות, ובקשה

בגליון הנוכחי אנו חותמים שנה שלמה להוצאת הגליון. תודה לבורא עולם שנתן לנו את העצה והתושיה, את הכוח ואת היכולת להוציא לאור גליון מיוחד זה מידי חודש בחודשו.

תודה לצוות הכותבים, העורכים, המגיהים והמבקרים - איש כשמו הטוב והנעלם יבורך, ובתוכם גם הציבור הקדוש ששלח מכתבים ומאמרים עבור המדורים השונים שבגליון.

ואחרון חביב - תודה לציבור הקוראים הרחב והמגוון, שחזרו אחריו, וקראו אותו בהתעניינות מרובה. ובמיוחד אלפו שדאגו להחזיר מסר מעודד ומחוק, אין לכם מושג כמה זה מועיל בשטח.

התנצלות כנה על הגליון הקודם שיצא לאור ברגע האחרון בערב החג, ולכן לא הגיע בדואר למנויים (חנים), וגם לא הגיע לרוב הפגיגים, וממילא לא הופץ כראוי. ובנוסף, עקב תקלה בדפוס - הגליון נלשם לא הודפס כלל.

עקב כך אנו מדפיסים שוב מספר עותקים מהגליון הקודם, הן של הגברים והן לבית ולמשפחה. ובעז"ה נשתדל להפיצו יחד עם הגליון הנוכחי.

שימו לב! המדור "קבוצת תמיכה" מסתיים בגליון הקודם בפגישה מספר אחת-עשרה. ובגליון הנוכחי מתחיל מדור חדש "מאשה לעותרת" - שיחת נשות אנ"ש. תתחדשו.

התנצלות נוספת: הבטחנו כבר פעמיים על הרחבת גדל הגליון, וממילא גדל הכתב. רצינו מאד, אבל היו מניעות. בעז"ה הגליון הראשון של השנה השניה - כבר יהיה במתכונת החדשה.

ולסיום: בקשה.

בגליון מושקע המון זמן וכוחות. הרבה מעבר למה שאתם יכולים לשער. ומשום כך, חשוב שהוא יועיל לכל מי שהוא יכול להועיל.

מאב לשמוע מידי פעם מאנשים, שהם לא תמיד מקבלים את הגליון, מאב, כי מאחר שהגליון כבר קיים, מדוע לא יתנו ממנו? על כן, אנא, ואנא, כל מי שמרגיש שיש לו תועלת מזה, או שיועד על אחרים שכאלו - נא להודיענו, ונשתדל לעשות את המייד בעז"ה על מנת שהגליון יגיע לידו ולידי ידידיו.

אל תהססו. הרבה דרכים למקום, ועלינו לנצל אותם ולהשתמש בהם, כדי להביא לעצמנו ולעולם את הטובה שאנו מצפים לה.

חוק חזק ונתחזק

הנושאים הבאים:

- כסליו - הודאה
- טבת - שובב"ם
- שבט - התקשרות לצדיק
- אדר א - שמחה
- אדר ב - התחדשות

סיפורו של הרה"ג י.א. מודיעין עילית

ספר לנו מעט על הרקע שלך:

נולדתי למשפחה מסורתית בצרפת. בשנות החרוטי התקרבותי לאנשי חב"ד שהיו שם, ובמקביל גם לאברכים ליטאים, וכך התקרבותי ליהדות, והתחלתי לשמור תורה ומצוות. מאד חיבבתי את האנשים הנ"ל - הן את הליטאים והן את אנשי חב"ד. אבל הציק לי שכל אחד היה מדבר על השני ועל רבניו בחריפות, ומגנה ומשמין אותם במילים גסות. הייתי אומר להם שהם טועים בזאת, וצריכים לכבד אחד את השני - גם אם דעותיהם שונות. בהמשך נשאתי בס"ד לאשה מבית יותר ליטאי, וגם אני נהגתי באורח חיים זה פחות או יותר, אם כי כאמור כיבדתי והערכתי את כלם. בהמשך עליתי לארץ ישראל ונכנסתי ללמוד בכולל. ולאחר תקופה מסוימת, סובבה ההשגחה העליונה שהתחלתי בלימוד קבלה יחד עם רב בקי בקבלה [מה שהתברר לאחר מכן כסיוע גדול להתקרבותי וכדלהלן].

מה גרם לך לחפש משהו חדש?

התחברתי מאוד ללימוד הקבלה. אבל כל הזמן הרגשתי שמשוהו חסר לי, ואני צריך משהו יותר עמוק. למדתי גם את תורת חב"ד וזה לא הספיק לי. יתירה מזאת, כתוצאה מלימוד הקבלה התחלתי לקבל אורות גבוהים מאוד, עד שלפעמים הרגשתי כיצד נשמתי שואלת שאלות שונות תנאים ואמוראים שונים, ומקבלת תשובות מפורטות [לא היה זה דמיון בעלמא, כיון שהתשובות כולם היו ברורות ומפורטות בדרך התורה"ק]. אבל היו אלו אורות בלי כלים מתאימים, וזה גרם לי בהמשך לחולשה רוחנית, ולפיל למקומות לא טובים, ועדיין כל הזמן הרגשתי שחסר לי משהו עמוק יותר בסיסי יותר וחיפשתי אותו מאד. מחמת הבלבול הזה, החלטתי בשלב מסוים להפסיק ללמוד קבלה, אבל ראיתי שזה חסר לי ואני כן צריך את זה, או חזרתי לזה, אבל

המשכתי בחיפושם.

ואיך הכרת את ברסלב?

נקודת המפנה הייתה כאשר יצאתי לסיבוב בקברי צדיקים בצפון. הייתי אצל רשב"י, ואח"כ בביה"ח העתיק בצפת, שם הייתי ציונו של האריה"ק והבית יוסף ועוד צדיקים. בין השאר הלכתי שם על ציונו של ר' שמעון שמשו של מוהר"ן. ידוע ומקובל בין חסידיו ברסלב שכאשר הוציאו למסור דבר שליחות למוהר"ן, באים לר' שמעון הנ"ל ועושים אותו שליח. וזאת מחמת שמוהר"ן הבטיח לו שישמש אותו גם בעוה"ב. והנה כשהייתי שם קבלתי פתאום התעוררות גדולה, ואז מתוך התעוררות זו, בקשתי ממנו שילך למוהר"ן ויבקש ממנו שיעזור לי.

והנה באותו שבוע ארע לי ב'צירוף מקרים' שכמה פעמים נגשו אלי חברים, והציעו לי ללמוד ליקוטי מוהר"ן, אך אני דחיתי אותם ואמרתי להם שאיני רואה קשר ביני לבין הספר.

באותו שבוע בליל ששי שכבתי לישון, ואז ראיתי בחלום אדם מתקרב אלי. את פניו לא יכלתי לראות, היה זה אור גבוה מאד שלא היה שייך לראות ולהשיג (ואזכיר כאן במאמר מוסגר שלדעתי אין אפשרות לראות את פני רביה"ק שמזדככות ועולות במעלה משנה לשנה. מדובר באור גבוה הרבה יותר מהשגתנו. ואם יש מישהו שכן ראה צורת פנים כל שהיא, הרי שזוהי דמות ודמיון בעלמא, אב-דמותו האמיתית למעלה למעלה). ראיתי שאוחז בידי ספר גדול מאד, כולו עטוף זהב. בשלב הזה עדיין לא הבנתי משום-מה במי המדובר. שאלתי אותו: 'מי אתה?' וענה לי: 'אתה קראת לי, אני רוצה לעזור לך' - שאלתי אותו שוב: 'מי אתה?' ואז ראיתי שכתוב על הספר ליקוטי מוהר"ן, והבנתי במי המדובר.

עזות הייתה בי, ושאלתי אותו: 'מה הקשר ביני לבין הספר (כלומר איך זה יעזור לי)?' ואמר לי: 'אל תדאג, אתה תבין!' שאלתי אותו: 'אבל אין לי חברותא?' וענה לי: 'החברותא שלך ילמד עמך!' בואת הסתיים

החלום המפעים. אבל אני לא הבנתי מי יהיה החברותא שלי. לאחר מכן פגשתי את החברותא שלי ללימוד קבלה, וסיפרתי לו את דברי החלום. הוא שמע את הסיפור, ואמר לי: 'אתה יודע מה, גם אני חלמתי על הנושא הזה (אך הוא לא רצה לספר לי בדיוק את פרטי החלום), אולי נלמד ביחד?' אז הבנתי את דברי רבינו שאמר 'החברותא של ילמד אותך'.

התחלנו ללמוד ביחד, והחברותא הסביר לי. התחלתי להרגיש איך אני מבין לא רק את מה שכתוב אלא גם את מה שכתוב בין השורות לפניהם ומאחוריהם, וגילתי עולם ומלואו בספר שהיה נראה לי כה זר ורחוק, ואם לא די בזה גיליתי שכל מה שאני למדתי במשך תקופה כה ארוכה בתורת הקבלה - הכל מקופל ומסתתר בתוך הספר הזה בצורה פשוט מדהימה ומפעימה.

לא פעם קורה שמישהו עובר לידנו (אני והחברותא הנ"ל) ושואל אותנו שאלות שונות. ומה שאני עושה זה פשוט להסתכל בספר, ותמיד אני מוצא שם את התשובה המתאימה בדיוק לאותה שאלה. וכך כל מיני אירועים שקרו לנו - אנחנו מוצאים לאחר מכן כתוב בספר.

מה הם הנקודות המרכזיות בברסלב?

הנקודה המרכזית ביותר לפי עניות דעתי - הוא ענין ה"ביטול"! הביטול הוא שורש הכל, והכל תלוי בו. הן הביטול לבורא ית"ש - שכל קיום המצוות, האמונה וההתחזקות, תלוי בו. וכן האמונת חכמים האמיתית מגיעה ע"י הביטול; וכן להבין ולהעריך את חברו כראוי - חשוב לבטל עצמו מול חברו.

נושא נוסף שהרגשתי וראיתי הוא, שככל שהאדם מתקדש יותר באכילתו, היינו לאכול בכשרות (שיש בזה דרגות בלי סוף ברמת הכשרות וכו') והן בעצם האכילה בקדושה - כך הוא מאיר יותר. ולסיום, יש לי רצון גדול להגיע לאומן, אמנם אני מרגיש שאני צריך להכין כלים מתאימים לקבל השפע הגדול שאפשר לקבל שם, ובעוה"ב תקוותי שבקרוב אוכה להיות שם.

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

>>> המשך מעמוד א'

נבאר זאת לענייננו, כפי שר' נתן מבאר זאת: בתוך המציאות של ה"לילה" - יש שני סוגי מצבים. יש מצב בו החושך וההסתרה גוברים כל כך, והבלבולים תופסים כל כך את המוח - שאין טעם לנסות ולהילחם. הפתרון במצב זה הוא - השינה. שינה יכולה להיות כפשוטו, או לחלופין 'ביטול המוח' והשבתתו לחלוטין. לא לחשוב כלום. בפעולה זו האדם 'מפקיד' את נשמתו בתוך האמונה, כדי לשמור אותה מהבלבולים והכפירות, ולקבל אותה בחזרה בזמן המתאים - שלמה ובראה. אבל יש מצב כמו החצי השני של הלילה. שבו אמנם עדיין חשוך, אבל אפשר 'להילחם' עם החושך. לעורר את האמונה, ולחפש את האור. ואז צריך דווקא להתגבר על השינה, לקום ולעבוד על

האמונה, לבנות אותה ולסעדה, עד שמתוך כך יגמר החושך, ויאיר ויזרח אור הדעת. וכיצד? נחזור שוב לעבודת ה"חצות". בחצות הלילה עלינו לעשות שלשה דברים: תיקון חצות, התבודדות, ולימוד תורה. אלו הם שלשה שלבים של בניית האמונה, כדי לצאת מהחושך ולהגיע אל אור הדעת.

תיקון חצות - הוא קינה ואבלות על החושך. כשאדם מקוון ובוכה - לא מתוך עצבות וייאוש, אלא מתוך לב נשבר ותקווה - הוא עושה את הצעד הראשון. הוא שובר את שלטת החושך. ואינו משלים עמו. לאחריו באה ההתבודדות - שהיא חיפוש הטוב. כשההתבודדות נעשית בלילה, היא מקבלת פנים חדשות. כמאמר הכתוב: "אזכרה נגינתי בלילה, עם לבבי אשיחה, ויחפש רוח". השיחה עם השי"ת

בלילה היא חיפוש הרוח הטובה, ובניית הניגון. בשעה נקייה זו של תחילת היום, עוד אין על מה להתלונן ועל מה לבכות, אלא רק מה לחפש. הדיבור נסוב כולו אודות החיפוש איך לחיות חיים טובים, ואיך לגלות את הניגון שלהם. זהו הצעד השני - החיפוש של האור. והשלב השלישי הוא לימוד התורה. התורה היא היא האמת. ובלילה היא גם נעשית לשם האמת. ואז היא בונה בתוכו של האדם את הכח לגלות את האמת, ולהאיר את נשמתו באור הדעת. וממילא, הסיום של כזה לילה - מוכרח להיות יום. ואז מניחים תפילין שהם אור הדעת, ומתפללים שחרית, שהוא הניגון שנברא מתוך עבודת הלילה.

הזדמנות מיוחדת

לאחר תרומה מיוחדת שקבלנו מגיב לב בעילום שם ישנה אפשרות לכל החפץ לקבל את העלון בדואר ללא תשלום המעוניין יפנה למס' טל. 0527149713 נא להעביר לחברים ולמכרים

הודעה משמחת:

בתרומה של 50 ש"ח ניתן להקדיש מדור, לרגל שמחה, או לישועה, או לע"נ יקירכם וכיו"ב.

הקבצו לבית ולמשפחה

בית וועד לחגיגי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

להיות או לא להיות

'להיות או לא להיות' - זאת שאלה שתוקפת אותנו מאד חזק.

יש ימים שכל המשבצות ביומן צבועות. את עושה מה שאת עושה, הולכת לפה, הולכת לשם, חוזרת בלילה בתחושת סיפוק: היית, עשית, הספקתי. אבל כמפתאום אין משהו שמאין כך בו משגע אותך ומכריח אותך, את 'כולה לשבת, שקיפה כזאת, על כיסא במטבח בסוף הערב, ומה עכשיו תעשי עם עצמך? האם תזכרי שיש בחיים האלה איזה טוב טמון, ואפשר להיות אותם, לעשות בהם טוב למישהו (וגם אני זה מישהו!) לחפש מה מוכה בהם עכשיו, או שתנתקי מהשמש ופשוט תשקני?

אם תביאי ברגעי דמדומים פנימיים כאלה משהו, אפילו רצון קטן, זה יהיה הרבה מאוד. אם אני רק מסכימה להסתכל ולהגיד להשם: 'משעמם לי'. אין לי מה לעשות. שום דבר לא מאיר לי. מצד שני, אני יודעת שאיפשהו מאחורי כל השקיות והשולחן הדביק של ארוחת ערב מסתתרים החיים שלי עכשיו, תנוור לי לכמוצא אותם."

להסכים לשאול את השאלה: "איפה החיים שלי כעת" ולעצור שניה לפני שהאוטומט בולע אותך, זה שווה הרבה מאוד. הקדוש ברוך הוא צריך, בשביל תכנית הבריאה שלו, דווקא את פעימת החיים המרוחקת והקלושה הזאת. כל העולם מוסר את נפשו-מתוך אינסטינקט. ואת - מתוך בחירה. הבחירה 'להיות', והבחירה 'לחיות את החיים' שלך, ולא לשקוע בהם. אשריך.

מתוכנת - אלא תלוי ברצוני. אם ארצה אעשה. ואם לא ארצה לא אעשה. מבחיל: כשקלטתי את זה הדיועתי ואמרת לי להשם: "אוי ואבוי! למה? למה?!! זה נורא מפחד! למה השארת לי את הבחירה, ואם חס ושלום אני לא אעשה?!!!"

כשילד קטן קולט שהוא יכול לעשות משהו, לא משנה מה, כשאת אומרת לילד: "וואו, אתה עוזר לי!" והוא כולו גוזל בן שנה וחצי, העיניים שלו מתחילות לנצנץ. עבורו זה הדבר הכי מדהים בעולם: אני שווה. יש לי ערך. אני מביא תועלת בעולם. אבל העולם, שמתם לב, מאוד מעודד אותו הפוך. יש בעולם את הכוחות שרוצים שרק נחלל, רק נקטן ורק נאבד מהכוח שלנו. כולם אומרים שאנחנו דור מפונק, אבל צריך להבין שפניק הוא לא עצלות מכוונת כמו שרגילים לחשוב, אלא סוג של מחלה בפני. כשאומרים למישהו "אתה מפונק", אומרים לו, בעצם: "איבדת משהו מאוד עמוק, איבדת את הרצון שלך. המנוע שלך כבה. איבדת את האמונה של 'אני יכול ואני אצליח, איבדת את השמחה של העשייה'."

הרצון להיות 'צרוני', עושה, הוא הרצון הכי עמוק והכי מדהים שלנו נבראו. אותו. אנחנו צלם אלוהים. כמו שהקדוש ברוך הוא בורא את העולם, גם לנו יש כוח של בריאה. בשבילו באנו. ואם הכוח הזה נפגע, אנחנו לא רעים, אנחנו מסכנים. חסר לנו משהו מאד עמוק.

הרבנית דבורה קרשביים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

וכדאי שתעייני גם בשיחה שמ"ב, שם מובאר שלכל אחד יש את הסדר שלו בתורה, מאיפה הוא צריך להתחיל (כי נשמתי שייכת לשם), ורק משם הוא יכול להמשיך לכל התורה בס"ד.

עד כאן ציטטתי לך כמה שיחות. אבל עצתי האישית היא: שוחחי על כך עם בעלך! אל תבואי ב'טענה' (מדוע אתה משקיע רוב הזמן וכו'), אלא מתוך התעניינות, ואחת שצריכה חיזוק בענין. תני לי לחזק אותך.

יתכן ולמדת כמוני בסמינר ליטאי, שיחד עם החבילה הנפלאה של אהבת תורה שקבלנו - קבלנו בלי משים גם הרגשה שאנחנו צריכות להשיג על הבעל, לכונן אותו כמה ללמוד, כמה סדרים, עם אלו חברותנות, וכן הלאה. אנחנו מסכימות "להקריב" את עצמנו כולנו על לימוד התורה, אפילו לא לתת לו להוריק את הפה, אבל לא מסכימות (בת מודע) לוותר על השליטה הזאת בחיי התורה של הבעל, ולהבין שאנחנו רק נשים פשוטות, ואם נרצה להיות נשים כשרות זה רק לעודד לחזק ולשאוב מהבעל עצמו את החיות הרותנות.

חז"ל מפרש את הפסוק "כן יתן לידיו שיהיה" - 'ידידו' אלו הן הנשים שמגדודות שיה מעניינים, וממתינות לבעליהם שישבו מבית המדרש. אבל כמדומני שבדורנו עיקר המעלה הוא הסבלנות של הנשים להתמתן עד שבעליהן ינסו לביהמ"ד, או יותר מדויק שישבו מבית המדרש האישי שלהם. לא לתת 'עצות נכונות', אלא להתפלל על הבעל בכל לב, ולהמתין בסבלנות שייכה להגיע לכל התורה כולה בקצב שלו.

לתוספת אספר לך סיפור אישי מבעלי הרב מנחם קירשביים שליט"א, שהוא ראש כולל ברסלב בבית שמש. כולל חשוב שמונה כמאה אברכים. והנה במסגרת נסיעות לארה"ב להביא תרומות עבור הכולל, הוא ערך שנה שעברה ערב התרמה, שבו השתתף הרה"ג הר' אליהו בער וויכטפויגל ראש ישיבת 'זכרון משה' בארה"ב. הרב נשא דברים ואמר:

"חז"ל אומרים 'בראתי יצר הרע - בראתי תורה תבלין'. אבל בימינו יש ים של תאוות. כך שרק לימוד - אין בו מספיק הצלה לדור! וצריך דבר נוסף". בהמשך הוא הציע כל מיני רעיונות. לדוגמה טיילה במקוה כל יום שמוסיפה טהרה. הרי לך שגם ראשי ישיבה ליטאי גדול מבין שהדור חולה ביותר, ולכן חייבים להשקיע בדברים שמביאים לאדם הצלה רוחנית.

ולכן פשוט פתחתי את הספר "חיי מוהר"ן" (בפרק העוסק במעלת תורתו וספריו הקדושים, ובעוד מקומות) ואני מציגה בפניך את הדברים, בתקווה שיהיה לתועלת, וישר"ח לא אשגה ולא אכשל.

נתחיל בשיחה שצ"א. רבינו מביא משל ממלך שבנו יחידו היה חולה, ולא עזרו לו שום תרופות, עד שהרופאים התייאשו ממנו. בתוך כך הגיע רופא מופלג, והמלך התנתן בפניו שישתדל לרפא את בנו. ענה הרופא: תדע שבנך חולה מסוכן, וא"א לתת לו לתוך פיו אפילו טיפה אחת מהתרופות הרגילות. אבל יש תרופות יקרות כאלו, שצלוחת קטנה עולה אלפי שקלים וצריך לשפוך לפיו, ואולי יכנס טיפה אחת לפיו, ועי"ז יהיה לו רפואה.

מוכן מנך, שהדור שלנו חולה מסוכן. הדור הטרוד, המבלבל, העצוב, המדוכדך, המטורף, והמיואש. ואמנם ישנן תרופות נפלאות שטמונים בכל חלקי התורה, אבל אנו חולים כל כך שזה לא מועיל. כלומר, זה לא מספיק משפיע לעזור אותנו מהעלפון הכבד שאנו שרויים בו. ולכן הגיע רבנו הקדוש, והביא לנו תרופות יקרות ונפלאות, שיש בהם תרכיז של רפואה חזק כל כך, עד שכפית אחת יכולה לרפאות אותנו. אבל הבעיה היא, שהפה שלנו סתום וחתום, ואינו מוכן להכניס כלום פנימה [כמו שבאמת המציאות, שרוב האנשים לא מוכנים להכניס לפה את התרופה הזאת], ולכן צריך לשפוך דליים שלמים, כדי שלפחות כפית אחת אכן תכנס עמוק ללב, ואז כבר נוכל להתעורר לחיים, ולמצא זמן ולב ללמוד את כל התורה כולה, כפי שרבינו רצה ודרש מתלמידיו.

ולכן בינתיים אם בעלך מקבל חיות מספריו רבינו, ובזה משקיע את רוב זמנו - כנראה שזו התרופה המדויקת והנכונה בשבילו, והיא זאת שנותנת לו חיים שמחה וחיות בעבודת ה'.

נמשך לשיחה שמ"ז. "היה מורו את אחד ללמוד את ספרו. ואמר שהוא מצוה גדולה ללמוד ספרו הרבה. ואמר לו שיכולין להיות נעשה בעל מח גדול על ידי ספרו, כי יש בו שכל גדול ועמוקות נפלא מאד, וגם אם יתמידו בספריו, יכולין לזכות להיות איש כשר באמת". נמצא שדווקא ע"י הלימוד בספרים אלו, אפשר לקבל מח גדול ועי"ז ינתן יהיה ללמוד את שאר חלקי התורה.

מה בקשתך?

שאלה:

כבוד הרבנית תחי', שלום וברכה.

רציתי לשאול בקשר ללימוד ספרי ברסלב.

אנו נחשבים משפחה ברסלבית, אבל אכפת לי שבעלי משקיע את רוב הזמן ללמוד בספרי ברסלב.

אין לי ח"ו התנגדות לכך שהוא לומד ספרי רבינו, אבל אני מרגישה יותר סיפוק והנאה כשהוא לומד גמרא, מאשר כשהוא לומד ליקוטי מוהר"ן וכדו', ולכן קשה לי לראות שהוא משקיע יותר בספרי ברסלב.

תשובה:

לשאלת החשובה שלום וברכה!

קשה לי לענות לך, כי בעצם אינך שואלת שום שאלה, אלא מספרת תחושה, ומתארת 'מצב' מסוים. לכן אכתוב אני את בקשתך (כפי שם המדור) לפי הבנתי, שזו 'בקשה' יותר מאשר 'שאלה', כאילו את אומרת: 'תני לי חיזוק שלימוד בספרי ברסלב זה דבר חשוב ויקר, ושווה את הזמן שמשקיעים בלימוד זה'.

ובכן, קשה לי לתת את החיזוק הזה בתור אשה - שאמנם זכיתי בזכות הגדולה ביותר להיות נטועה בפרדס הנפלא של ר' נחמן, ובכל זאת, מי אני הקטנה ועוד אשה - שתבוא ותתחיל להגיד מה חשוב ומה לא, מה כדאי ללמוד יותר ומה פחות, זה נראה מוגזף ששתי נשים תתפלספנה על עניינים דקים ורוחניים כאלו.

אבל תחושותי החזקה היא - למרות שכמעט לא כתבת שום פרטים מלבד זה שאתם נחשבים משפחה ברסלבית - שאת אכן לא באה להתפלסף ולהתדיין, אלא אכן רוצה לשמוע. כי באמת לפעמים מרוב שהדברים ידועים, לא מדברים עליהם, ולפעמים דווקא מחמת שאתם משפחה ברסלבית, נראה לאב או לבעל שאין צורך להעמיק בדברים, ומספיק המסורת וההויה המשפחתית. אבל לך זה לא הספיק, ואת צמאה להבנה עמוקה יותר, ובעיקר לחוש באמת את הגדלות והעונג שיש לתורת ולשיחות של ר' נחמן מברסלב.

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m0722477774@gmail.com

התקציר

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
13

כסליו תשע"ו
נושא החודש:
הודאה

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

ימי הודאה

להכיר בעובדה שהשי"ת נמצא כאן, ולהכיר בכך שהוא המשיפע את כל השפע, ונותן את כל החסדים.
ניתן לומר שזה משתלשל מחוסר 'רצון'. הכרה כזו משעבדת את האדם, ומטילה עליו עול, והוא מעדיף לכפור בזה וממילא להיות 'משוחרר'. וזה נכון, אבל לא לגמרי. הסיבה האמתית לזה היא חוסר 'כולת' להכיר בכך. ה'עולם' הוא 'העלמה'. עצם מציאותו מכסה ומסתיר את האמת, וההימצאות בעולם לא מאפשרת כמעט להכיר את האמת.
והרבה דרגות יש בדבר. יש הכופרים לגמרי במציאות ה', רח"ל; יש המכירים בעצם מציאותו, אך כופרים בהנהגתו (וזה המציאות ה'נורמלית' של גוי); ויש שכבר מכירים אף בהנהגתו, אבל לא מאמינים באהבת השי"ת אלינו, וברצונו החזק להיטיב לנו בכל טוב שבעולם. וכאן עמו עומדים בדרך כלל; אנו מאמינים במציאות ה', אבל קשה לנו מאד להכיר בכך שהוא קרוב אלינו ואוהב אותנו.

התכלית של התורה והמצוות, הם 'לברר' את ההסתרה, ולגלות את מציאות ה'; לא רק את מציאותו, אלא גם ובעיקר את אהבתו וחיבורו אלינו. התורה היא 'נשיקות פיהו' והמצוות הם 'צוותא' עמו יתברך. וזאת היא עבודתו עד שמישיח יבא. ועי"ז יש לנו כח לאט לאט להתקרב אליו יתברך. כשמישיח יבא, תוסר ההסתרה לגמרי, ותתגלה מציאות ה' וקרבתו אלינו. או אז "כל הקרבנות בטלים" - אין צורך יותר בשום עבודה וביחוד "חזון מקרבן תודה", כי כל העולם יהיה מלא ב'הודאה על האמת', וממילא ב'תודה הודאה'. אז נרגיש בבירור כיצד אנו סמוכים וקרובים אליו יתברך, וזה יהיה השעשוע הגדול.

חושך - זהו יין

וכאן אנו באים לסוד הגדול והנפלא של חנוכה. המלחמה של היוונים הייתה בעיקר על ההכרה הזו. הם לא נלחמו על פרט או שניים ביהדות. אלא על המחשבה וההרגשה שאנו קרובים וסמוכים אליו יתברך. הם נלחמו על ה'הודאה באמת', וממילא על ההלל והודאה.
למעשה, הם כמעט לא היו צריכים 'להילחם'. 'חושך זה יין', אומרים חז"ל - "שהחשיכו עיניהם של ישראל". כל עבודתם הייתה פשוט 'לעשות חושך', הא ותו לא. מה קורה כשיש חושך? לא רואים את האמת, לא רואים את הטוב. העולם מלא בכל כך הרבה טוב. אין אדם בעולם שאינו מוקף בחסדים מוכף רגל ועד ראש, ואין יהודי בעולם שאינו מלא וגדוש במעשים טובים ובמצוות ובנקודות טובות. אבל החושך מכסה על הכל, ולא ניתן להכיר בכך, ובוודאי שלא לשמוח בכך. הוא לא ניתן 'להודות באמת' שיש לנו טוב, וממילא לא שייך 'להודות ולהלל' על זה.
החושך עושה לנו קר בלב. ולכן, ההרגשה הפשוטה שלנו הוא 'בשנאת ה' אותנו'. אנו חיים בתחושה תמידית של ריחוק וניכור. וגם אם מקיימים לומדים תורה ומקיימים מצוות, אין זאת אלא כשור לעול וכחומר למשא, בודאי לא מתוך הרגשה של "סמוך וקרוב אליו יתברך" (ליקו"מ שם).
וזה היא פעולה ישירה של היוונים. הם דאגו להחזיר עמוק בלב ש"אין לכם חלק

"מי חנוכה הם ימי הודאה" (ליקו"מ מהר"ן ח"ב סי"ב). כלומר, ימי החנוכה אינם רק ימים שבהם מודים, אלא הם ימים של הודאה. זו מחותנו של החג. והענין פלא, וכי רק בחג זה אומרים 'הלל' והלא בכל החגים כולם ללא יוצא מן הכלל - פסח, שבועות וסוכות - אומרים הלל, [ואפילו בפורים שלא אומרים 'הלל', אמרו חז"ל 'קריאתה זו הללא' - קריאת המגילה נחשבת כאמירת ההלל]. ולמרות זאת, לא מצאנו שהם נקראים "ימי הודאה".
זאת ועוד, וכי אמירת ההלל היא המצוה היחידה של חנוכה, הלא ישנה גם מצות הדלקת הנרות - שבפשוט היא יותר עיקרית ומודגשת מאשר אמירת ההלל, ועל כל פנים לא פחות חשובה. ומדוע לא יקרא החג על שם מצוה זו.
ולאחר כל זה, לו לפחות היו מספרים על חג שיהיה ואז מודים על כך, ניהא. אך דווקא בחנוכה - בשונה מכל החגים - אין מצוה ואפילו לא מנהג לספר סיפורו של נס, אלא רק מצוות מעשיות לפרסומי ניסא, וכי איזו הודאה יש בזה, ועל מה?!

וההרגשה של הכרת הטוב, היא תכונה אנושית. כל אחד שעשה טובה לחברו - וחברו יודע מכך - מטבע הדברים יהיה לו רגש של הכרת הטוב, ולכל הפחות 'יאמר תודה'.
מדוע אם כן, כל כך קשה לנו לומר תודה להשי"ת? הלא הוא עושה לנו באמת כל כך הרבה טובות - הוא נותן לנו אויר לנשימה, לחם לאכול, מים לשתות, מיטה לישון, בית לדור בו. וגם אף ופה ורמי"ח איברים וי"ס גידים שיהיה עם מה לנשום ועם מה לאכול לשתות ולישון... וזו רק ההתחלה. לחיך נעלם אי"כ הרגש הבסיסי של הכרת הטוב?!

ואננם, אי אפשר להודות על הכל. וכמו שאומרים ב'נשמת': 'אילו פינו מלא שירה... אין אנהו מספיקים להודות...', אבל משום מה, עצם הרגש והצורך להודות - גם הוא איננו, ונא לא נבחישי זאת. והשאלה היא - מדוע?
התשובה מרומזת בתוך הדברים. אמרנו "כל אחד שעושה טובה לחברו וחברו יודע מכך - יש לו רגש הכרת הטוב". ובכן, כאן הבעיה: איננו יודעים מכך!...

הודאה - תרתי משמע

ביאור הענין: המילה 'הודאה' כוללת שני משמעויות - האחת מלשון 'תודה', והשניה מלשון 'מודה על האמת', ובקצרה: 'הכרה', והערכה. והאחד תלוי בחברו; כי כאשר ישנה 'הכרה' (מלשון 'מודה על האמת') בדבר טוב שקבלנו - ישנה ממילא 'הערכה' (מלשון 'תודה'). אך אין 'הכרה' - מדיהין תבא ההערכה'.
זו היא הסיבה שאננו מרגישים רגש של 'תודה' כלפי השי"ת, לא כי חסר 'הערכה', אלא כי חסרה 'הכרה'. הבעיה היא לא ב'תודה', אלא ב'הודאה בעל דין'; אם נרצה לומר לו תודה, נצטרך בתוכה 'להודות על האמת' ולהכיר בכך שהוא נמצא כאן, וקרוב, ולא רק - אלא אכפת לו ממני, והוא אוהב אותי ודואג לי. וההכרה הזו קשה עליו.
נמצא שהבעיה היא שורשית, ומתחילה הרבה יותר מוקדם. הנושא הוא: האם אני מכיר במציאות ה' המלמלת את כל המציאות, ויותר מכך - האם אני מרגיש סמוך וקרוב אליו; קרוב לא רק טכנית אלא גם ובעיקר 'נפשית' - קרבה של ידידות ואהבה. וכאן טמון הסוד של חנוכה.

שעשועי עולם הבא

אם הגענו לכאן - נמשך ונשאל: כמה נובעת מציאות זו ונפא? מה גורם את הקושי

דבר המערכת

נר קטן

חנוכה הוא חג של 'אור'. לא מדובר במערכת תאורה, לא פנסים, ולא פרוז'קטורים, ואפילו לא נורת 'לד'. סה"כ נר, או כמה נרות - קטנטנים, זעירים, בקושי נראים. ובכל זאת - 'אור'. אור שמאיר בתוך החושך, ומנצח אותו. מטע מן האור דוחה הרבה מן החושך.

וזה בדיקו מה שאנחנו צריכים. דור חשוך. אין מילה אחרת. עוד לא היה דור בו החיצוניות כל כך רועשת וצבעונית, והיהדות כל כך שחורה וחשוכה. אין מי שלא מנסה להסביר לנו - ובכל דרכי ההסברה - מדוע אנחנו והתורה, אנחנו והיהדות - הם שני דברים שבכלל לא מסתדרים.

זה יכול להיות ע"י מכשירים שונים. זה יכול להיות ע"י פיתויים כספיים, אבל לא צריך ללכת רחוק. האווירה. התחושה. החושך שבלב. היבשות והקיריות, הריקנות. אה, זה המילה - הריקנות. הם אלו שנותנים לנו את ההרגשה שאנו חיים בחושך.

וכל מה שחסר לנו הוא מעט אור. נר קטן, קטנטניק אפילו, שגילה לנו משהו אחר. שיבשר לנו שמאחורי ערימות החושך - יש גם אור. שהתורה היא מתוקה, והמצוות הם נעימות, וקרבת ה' היא הדבר הכי מאיר שיש בעולם. וזה העלון 'הקבצו'. פשוט 'נר חנוכה'. נר קטן, עלה קטנטן - שמאיר! מעט אור שדוחה הרבה הרבה מן החושך. אם נזכה שהאור הזה יאיר בנו, אפילו מעט, או אז שום דבר כבר לא יזיז אותנו. נוכל לעמוד מול החושך בפנים מחייכות, ולומר: "אתה לא מנעיני אותי, יש לי משהו יותר טוב!"

ומכאן, קריאה והזמנה: כפי ששמתם לב, מן הסתם, הגליון מכיל שלל מדורים שונים ומגוונים. ישנם טורים קבועים, אבל ישנם מדורים רבים שנכתבים על ידי הקוראים. כלומר, על דכם. 'סיפורי ההתקרבות' (בשני העלונים), 'המכתבים', 'המאמרים' (במדור 'במה ציבורית') - אינם המצאה כמובן, אלא חומר אותנטי שנשלחו ע"י אברכים יקרים וי"ב.
ובקיצור, אם לא תשלחו - אז אין. והרי יש, יש הרבה. אם ישנם לפחות עשרות סיפורים, מאות שאלות, ואלפי מכתבים ומאמרים. אז מה הבעיה לשלוח...?
הכתובת למשלוח חומר (סיפורים, מכתבים, מאמרים, ושאלות, וכל סוג שהוא): פקס: 077-3180959 (לצ"ן 'עבור הקבצו'), או בדוא"ל: ale148148@gmail.com [החומר עובר עריכה ועיבוד לפי הצורך, אא"כ יציין בפירוט אחרת].

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

הנושאים הבאים:

- טבת - שובב"ם
- שבט - התקשרות לצדיק
- אדר א - שמחה
- אדר ב - התחדשות
- ניסן - חמץ ומצה
- אייר - ספירת העומר

המשך בעמ' ד <<<

משה: מה נשמע ידידי?

יעקב: טוב לראות אותך. אני זוכר שלפני כשנה, קודם חנוכה - התחלנו לשוחח בעבודת ה', והתחלתי לספר לי מעט מתורת ברסלב, ומאז השיחות שלנו הפכו להיות מאד מעניינות ומלאות תוכן. אני מאד נהנה מזה.

משה: נו, אולי באמת תזכיר לי מה שדברנו על חנוכה?

יעקב: הנקודה היתה על עניין ההודאה להשי"ת. אמרת שההודאה מביאה לקרבת ד' עצומה, והסברת שיש בחינת 'שבת' שהוא יום של שמחה ושירה והודאה, מעין עולם הבא שאז יהיה כולו תודה והודאה, אבל יש זמן שלגלות שהוא זמן שיש צרות, וגם שם צריך לראות את כל ההרחבות והנסים והישועות שהשי"ת עושה אתנו בתוך המצב הזה של גלות, ואת זה אנחנו מקבלים מחנוכה, שאז מדליקים נרות דווקא בלילה, בצד שמאל, למטה מעשרה טפחים, שכל זה מסמל בחינות של חושך וצרות, ושם אנחנו מדליקים את הנר הקטן, לגלות את האור שיש גם בתוך החושך, שהרי באמת השי"ת עושה אתנו אין סוף של נסים וחסדים, וזה מלמד אותנו החנוכה, להתחנך בעבודת ההודאה, לראות את האור בכל מצב ולהודות ע"ז להשי"ת כל הזמן.

משה: יפה מאד, כל הכבוד, אני רואה שאתה זוכר יותר טוב ממני, ונראה לי שאתה אפילו אומר את זה יותר טוב ממני.

יעקב: אכן, השיחות שלנו חדרו עמוק ללבי. הם מלווים אותי כל הזמן, ואני לא שוכח אותם. וזו ההודמנות 'להודות' לך עליהם.

אבל אם כבר אנו מדברים על הנושא. ישנה שאלה שהציקה לי כמה פעמים במשך השנה, שאלה שאני מובין שהיא לא באמת שאלה, אבל בכל זאת התשובה עליה לא מספיק ברורה. אולי יהיה לך מה לומר לי על זה.

משה: בא ננסה ביחד, מה השאלה?

יעקב: אם 'הודאה' זה דבר כל כך גדול, וכל כך חשוב, א"כ לכאורה מהו המקום ל'תפילה' הרי צריך רק להודות ולהודות על מה שיש? מה המקום בכלל לעשות עסק מה'חסרונות' בדרך של תפילה?

משה: זו לא שאלה פשוטה, והתשובה עליה עמוקה קצת, ולכן זה באמת מבלבל. אבל ננסה קצת ללבן את העניין יחד, על פי המבואר בדברי ר' נתן.

תחילה נראה איך הדבר מופיע במקור. במסכת ברכות (דף נד ע"א) יש משנה "נותן הודאה על שעבר וצועק על העתיד". וזה מופיע למעשה ברמב"ם (הלכות ברכות סוף פרק י') "כללו של דבר: לעולם יצעק אדם על העתיד לבה ויבקש רחמים, ויתן הודיה על מה שעבר ויודה וישבח כפי כחו". ומבואר מזה, שעבודת האדם כלולה משיניהם יחד - מצד אחד להודות על העבר ומצד שני לבקש על העתיד. אמנם סיום דברי הרמב"ם הוא "וכל המרבה להודות את ד' ולשבוה תמיד הרי זה משובח", זאת אומרת, שמתוך שני החלקים, העיקר הוא החלק של ההודאה.

יעקב: אז מה באמת העניין של תפילה? אם העיקר הוא הודאה, למה בכלל צריך להתפלל, ומדוע הרמב"ם מוקדים את חלק הבקשה, שתמיד יצעק ויבקש רחמים על להבא וגם יודה על העבר?

משה: כאן אנו באים לעניין. הנושא הוא עמוק, ושייך לסתרי תורה. אבל מה ששייך לנו להבין בזה בשפה פשוטה הוא כך:

אמנם העיקר הוא הודאה, אבל אם השי"ת היה רוצה מאיתנו רק הודאה, הוא היה עושה לנו רק חסדים, ואם בכל זאת יש לנו דבר שמוגדר כצרה, הרי המטרה של הצרה היא "אך ורק" כדי שנתפלל, כי הקב"ה לא רוצה ח"ו שיהיה לנו רע, אלא שהשי"ת רוצה מאיתנו תפילה, ולכן על כל חסרון חייבים להתפלל.

ובלאו הכי, הרי האדם לא יכול להתעלם מהצרכים שהוא רוצה בגשמיות וברוחניות, ואם הוא לא יתפלל פירושו שאינו מאמין שהתפילה יכולה לפעול, כי אם הוא מאמין שהתפילה מומשיכה באמת שפע לעולם, בוודאי הוא ירבה בתפילה מאוד, כי כל השפע יורד דווקא ע"י התפילה.

ולכן למעשה, אם אדם יש לו איזה חסרון או צרה בגשמיות או ברוחניות, הוא חייב להתפלל ע"ז, ואדברא תפלה בעת צרה חיוב יותר מסתם תפילה, כי זה בעיקר מה שנדרש מהאדם בעת צרה,

אבל אעפ"כ העיקר הוא הודאה.

יעקב: עדיין לא הבנתי איך זה מסתדר יחד.

משה: אבאר יותר. באמת עצם המציאות של "חסרון" הוא "גלות", כי זהו מהות המציאות של גלות: שהוא "חסרון", והוא דורש "תפילה" שהיא תביא "גאולה". וכך היה בכל הגלויות, כגון גלות מצרים, שהתורה מאירכה כמה שנים ישראל זעקו והתפללו אל הש"ת ורק ע"י גאולה, וכן בגלות בבל 'ומדכי ידע את כל אשר נעשה ויזעק זעקה גדולה ומרה'.

כי הדרך היחידה להמשיך כמילוי אל החסרון הוא רק ע"י תפילה, כי התפילה הוא הכלי שעל ידו נמשך כל שפע בעולם, ועל כן במציאות של 'חסרון' מוכרחים לעסוק בתפילה, כדי שיהיה 'כלי' להשלים את החסרון. ואז לבא למצב האמתי שהוא 'שירה' ו'הודאה'. שזה מצב של גאולה שהוא בחינה של שלימות, שאז

בית הישי

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

ואין לנו חיות כי אם על ידי התרחקות שיה' יתברך מרחיב לנו בין צרה לצרה, וגם בתוך הצרה בעצמה יש הרחבות גדולות פנימית בצר התרחבת ל'.

וזה דיוע שכל מה שעובר על האדם בנדיא פנתה ה' יתברך לטובה, כדי להכיר לו שוב להתקרב על ידי זה ולקור הפשע ולהתם חטאות כמו שכתב 'ויאמר כי ישובו מאון'. אך רבים אומרים דחיות של שקר ומטעים את עצמן שמרובי הצרות והיסורים אינם יכולים ללמוד ולהתפלל ולהתקרב לה' יתברך, ובאמת הוא להפך. שכל הצרות והתלאות והיסורים שיה' יתברך שולח על כל אדם לכל אהד כפי עוונת הכל הוא רק לקרב ולא לרחק, כי פנתה ה' יתברך הוא בנדיא לטובה ולא לרעה חס ושלום, וכמו שאמרו רבותינו וכוונתם לברכה שחייב אדם לומר בכל עת כל מה דעבד רחמנא לעבד עבד.

ע"י הודאה יתבטלו הצרות

על כן עקר העצם הוא להרגיל עצמו בתודה והודאה לה' יתברך שהוא פחית שעשוע עולם הבא. להודות ולהלל לה' יתברך על כל החסדים והתלאות שעשה עמנו עד הנה, והוציאנו ממצרים ונתן לנו חיים ושלום. וזהו הנושא עליו יודע כל אהד ואהד הפגדחת שיש עליו בכל פעם ופעם בכל יום ויום וכו'.

ועל כן עצה גדולה לזה, שבכל פעם יזכיר את עצמו על כל הטובות האמתיות והנצחיות שעשה ה' יתברך עם אבותינו ועמנו, עם כל אהד ואהד בפרישתי, כי כל אהד ואהד משקאל אם יתפלל היטב על כל מה שעבר עליו מעודו יראה ויבין חסדי ה' וטובו ונפלאותיו עליו בלי שיעור. כמו שאנו אומרים שלש פעמים בכל יום: 'ועל נסוך ששכל יום עמנו, ועל נפלאותי וטובותי ששכל עת ערב וקרב וצדקתי'. וכמו שאומרים בנשמת: 'אלו פניו מלא שירה פים וכו' אין אנו מוספיקין להודות לה'... על אחת מאלו, אלו אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות שעשית עם אבותינו ועמנו'. (לקוטי הלכות כלאי בהמה ד.)

לכל אחד יש על מה להודות

כי על אדם כמו שהוא, מאחר שהוא בכלל ישראל, ומיני טלית ותפילין בכל יום ומיני שמו יתברך פעמים בכל יום ויום, ראוי לו לתן הודאה ותודה לה' יתברך בכל יום ויום על עצם חסדו וטובו יתברך עליו שאנה להיות בכלל ישראל מקבלי התורה, מקל שכן שכל אהד יודע בנפשו פחות טובות ונפלאות בפרישתי שגמלו ה' יתברך עמו מעודו עד אותו היום וצריך לתרגל את עצמו להודות ולהלל לה' יתברך על כל הטובות שעשה עמו. ועל ידי זה יהיה לבו נכון בטוח ששם עתה ה' יתברך לא יסיר חסדו וטובו מאתו ויחזק את לבו לצעק ולהתחנן לה' יתברך שיעזרהו גם עתה מקל הצרות והיסורים. (שם)

אדם לעמול יולד - והכל לטובות

כי על כל אדם בהכרח שיעבד עליו כמה וכמה מיני הרפתקאות והתלאות וכו', כי אדם לעמול יולד, וכמו שאמרו רבותינו וכוונתם לברכה 'כלהו גופא דרופתמי ויחיה', בפריש בגלות הנה אשר תכסו עליו צרות,

ובפרט בעת שעובר עליו חס ושלום איזה צרה ויסורים וכו' רחמנא לצלן, שאז דיקא יזכר כל החסדים והטובות שעשה ה' יתברך עמנו עד הנה כפי' וגם בתוך הצרה בעצמה בנדיא יש כמה הרחבות אם יתפלל עליהם בעין האמת וכו' ל. ועל כל זה יתן תודה והודאה והלל לה' יתברך ועל ידי זה יתהוה להציל מהצרה.

ע"י הודאה - יכול להתפלל

וגם כי על ידי שמוציא הרחוק בתוך הצרה עצמה, ועוסק להודות ולהלל לה' יתברך על כל החסדים ששבר עשה ה' יתברך עמו מעודו, ועל כל הרחבות שמרחיב לו גם עתה, על ידי זה דיקא יוכל להתפלל ולהתחנן לה' יתברך ולשפך שיהו לפניו לפרש כל שחיותו לפניו יתברך. והתחנן מלפניו: הלא כבר חסדך גדול עלי שהצלת נפשי משאול תחיות להיות בכלל יודע ישראל עבדי, חס ושלום עלי גם עתה והוציאני מהצרה והיסורים והתחננת וכו'. וכמו שאמר דוד: 'עורתי היי, אל תשטני ולא תעביני אלמי שיעי', שזה עקר טענתו לה' יתברך, כי אם חס ושלום אין לי שום זכות הלא כבר הגדלת חסדך עמי ועורתי היי, גם עתה אל תשטני ואל תעביני אלמי שיעי. (לקוטי הל' פריקה טענת ד, ב.)

סיפורו של הרב מאיר שמעון בקר שליט"א - מקור ברוך, ירושלים

ספר לנו מעט על הרקע שלך:

גדלתי בבית תנחשב כליטא-מתון, הוי אומר לא קיצוני מידי לשום צד; מה עוד, שגרנו בשכונה מעורבת - כך שאל היה לנו לחצים חברתיים וכדו'. וכמו שאמר לי פעם אבי: "משאמרת ברוך שפטרנו, אתה חפשי ללכת בכל דרך שתראה, רק אל תהיה משיחיסט"... [כי אחרי הכל, הוא היה אמון על דרכו של הרב שך וצ"ל].

למדתי בת"ת מהחשובים בירושלים, אלא כ"כ המשטי לשיבה קטנה "משכני ישראל", למרות שהישיבה לא התאימה כלל לאופי בית ילדנו, כאמור, מ"מ ההשגחה סיבבה כך שאנכם לשיבה 'תניקות' ו'חזו' אניקית'.

איך התחיל החיפוש שלך?

בשיעור ג' בישיבה קטנה היה לי חברותא יקר מאד, בעל שכל חרוץ וכו', בן לת"ח גדול מאד מחבר ספרים ידועים. סבו של החבור השתייך בעבר לחסידות צאנז, ומשום מה ניצוץ זה החל לבעור בקרבו של החבור, אך כיון שגדל על ברכי הליטאים - תרגם את החסידות לדרכי המוסר ובעיקר לשיטת נובהדרוק, והוא הדביק אותי בהתלהבות שלו.

וכך התחלתי יחד ללכת לפחות פעם בשבוע ליער המשתרע למרגלות הישיבה, עד לענן כרם והלאה. וכדי לשבור את המחדים היינו הולכים דווקא בלילה. מפעם לפעם היינו פוגשים שם כמה ברסלב'ים מתבודדים והיינו מלגלים עליהם כמובן. כך היינו נכנסים יחד ליער, כשכל אחד צועד לכיוון שונה, ונפגשים שוב אחרי חצי שעה, וכל זה רק כדי לשבור את הפחד.

בתקופה זו הייתי לומד בסדר מוסר את הספה"ק "יסוד ושורש העבודה", ספר שריכך מאד את ליבי להבין שיש עמקות לפני מעמקות וכו' כדרכו שמוביא הרבה זווית וכדומה. כי ידוע שאין כמעט מציאות שכן תורה ליטאי פתאום 'תברסלב' בלא איזה ריכוך או ריפוד הלב לקראת הנחיתה של רבינו בליבו.

ואיך הכרת את ספרי ברסלב?

בזמן קיץ ש"ג, בימי שישי הארוכים, מחוסר מעש, הייתי עולה לשיטבאלך בשכונה בה גרתי, והייתי נובר בספריה הגדולה שם ומתעניין בכל מיני

'מציאות'. יום אחד מצאתי ספר חדש בשם "השתפכות הנפש" (אחרי פחות מחודש הוא כבר נורק משום, אך לי זה הספיק...) פתחתי אותו, וקראתי בעיון את ההקדמה. סגנון זה מאד שבה את ליבי, כך שרק לקרוא את ההקדמה לקח לי כמעט שלש שעות, הפוך בה והפוך בה.

לשבת האחרת עליתי בוריוות לשיטבאלך, ותיכף ונלתי לידי את הספר, ושוב השתעשעתי בו, ואז בעצם שמתי לב שזה בכלל ברסלב [בשבוע הקודם התמקדתי יותר בתוכן, ולכן לא שמתי לב לזה], ואז הבנתי, שכנראה ר' נחמן ידע משהו, אלא שחסידיו כנראה הוויים ומטורפים, אבל מה איכפת לי - אני והוא זה מספיק.

בהמשך ראיתי שמצוטט שם ליקוטי מוהר"ן, חיפשתי את הספר, כשמצאתי, פתחתי אותו, ומיד ראיתי בסימן א' אותיות ח' ונ' מודגשות [המאמר שם עוסק בעניין העלאת ה'חן'], אמרתי לעצמי: הנה ברסלב זה נ גח. [לא ידעתי אז שליקוטי מוהר"ן זה ספר של מוהר"ן בעצמו, חשבתי שזה התפתחות מהדמיונות של ברסלב וכו'], המשכתי לדפדף וראיתי בס"ב ב' שמואב שצריך לקשר את התפילה אל הצדיק, נו, ודאי שזה יל"ז ואין מה לדבר. בקיצור, החלטתי ש"ליקוטי מוהר"ן" זה מחוץ לתמונה.

אבל כל זה לא הפריע לי כלל לאחוז בספר "השתפכות הנפש" ולהתחזק מתוכו. מתוך הבנה מוטעית כאלו זה ברסלב המקורי, וליקוטי מוהר"ן זה סתם של 'נעים' [מין 'פלגנין' כזה...].

אט אט התחזקתי בעניין התפילה וההתבודדות, ובשאר העניינים העולים מתוך השורות, וכל זה בלא שהיה לי שום קשר עם שום חסיד ברסלב, וגם סתם "תיעבת" את החסידים [זה היה שנים מועטות אחרי המחלוקת הגדולה על חב"ד בשנת תשמ"ט].

איך התקרבת לברסלב?

עליתי לשיבה גדולה, ושמעתי שיעורים מאחד מגדולי הדור מנעיקי השמועה, גאון עצום בסדר גדול לא מצוי כלל. ושם היה עוד בחור מה'פרושים' שהגיע מקמניץ. החבור הזה היה מקורב לברסלב, והוא הכיר

אותם מקורב, מחמת שהיה גר סמוך ונראה למאה שערים, כך שידע וחזיר את החסידות מבפנים.

תוך פחות משבוע גילינו אחד את השני, והוא היה מספר לי סיפורים על ר' שמואל שפירא, ועל ר' לוי יצחק בנדר [מנהיגי ברסלב בדור הקודם], ועל עוד גדולים ו'עובדים' מברסלב, ואף לקח אותי מידי פעם ל"שול" במאה שערים.

ואח"כ היינו הולכים לקבר שמעון הצדיק או שמואל הנביא כדי ללמוד יחד בספרי ברסלב, וכך התחלתי להתקרב לחסידות' ברסלב.

יצוין, שבישיבה היה הרבה ספרי ברסלב, אבל שקלטו שאנחנו "בקטע" זרקו את כל הספרים, חוץ מ"ליקוטי הלכות", כיון שה'אוצרניק' שם אותם במודף של ספרי הלכה...].

חסכתי במשך שנתים פרוטה לפרוטה עד שבר"ה של שיעור ג' ברחתי מהישיבה ומהבית. וטסתי לאומן. כשחזרתי קיבלו את פני כל הישיבה בחגיגה גדולה, בקיצור - עלו עלי... אמרתי לבחורים שהייתי בארץ ישראל והייתי בצפון (שתי הדברים אינם שקר, כי אומן היא צפונית לא"י, וקברי צדיקים הם בח' ארץ ישראל, כמובא בספרים), והם הבינו שהייתי במירון. אך אצל הראש ישיבה בחדר הבנתי שאין טעם להכחיש, וכמובן נורקתי מהישיבה.

ניסיתי להיכנס בישיבות אחרות, אך היות וזה היה בזמן אלול - המקומות היו מלאים, וכולם אמרו לי לנסות אחרי חנוכה, כאשר בחורים מתחננים ומתפנים מקומות. בלית ברירה עברתי לשיבת מיר. ונכסתי לשם די בדיעבד, אבל דווקא אז התחלתי ללכת בין הסדרים להסתופף בצל רבני ומשפיעי ברסלב, והיה לי מכך תועלת מרובה, ואז הבנתי שהכל היה לכתחילה שבלכתחילה ומן שמיא קא זכו לי.

לסיום:

לדעתי, העיקר הוא לחיות עם התכלית' בפשטות, בלי הצטעעות ושקר פנימי, להבין שכדי להיפך מאדם גשמי לרוחני זה עבודה עקבית שאין דרך אחרת... ואת זה מצאתי בברסלב.

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

>>> המשך מעמוד א'

באלוקי ישראל! אתה יכול להאמין בו, ואתה יכול אפילו לעבוד אותו. אבל אל תחשוב לדג על שאתה שייך אליו. שהוא אוהב אותך וטוב אליך. אין סיכוי. לא יתכן. והוא ראה - אתה הוא את אותו... ולכן - כולם ברחו. עובד מעצמם את היהדות, עובד את בית המקדש, הלכו אל היוונים, והתיוונו.

החשמונאים לעומתם, יצאו וצעקו "מי לה' אלי!" כאומרים: אתה והש"י"ת חד הם. הוא ממש אצלך, מרחק של פחות מסנטימטר, אתה דבוק בו. אינך 'רואה' אותו - אז מה? והם לחמו על כך במסירות נפש. מלחמה ללא הגיון, ללא סיכוי. או אז זכו להמשיך 'אור' גבוה ונשגב, אור שנמשך מימות המשיח. והואר הזה גובר על החושך' של יון, ומאפשר לנו לראות ולהכיר גם בתוך החושך את המציאות האמתית, מציאות הקרבה האהבה והחסד של הש"י"ת לכל יהודי. זה האור של המנוחה שמאירה את נשמותינו ומודיעה לנו: "ראו חיבתכם לפני המקום", שהגר המערבי, ובתוכה כל הנרות - דולקים

ודולקים ללא הפסקה.

והאור הזה יורד וחודר לכל בית ולכל פינה, גם בהסתרה, וגם בהסתרה שבתוך ההסתרה, ומגלה בבירור שהש"י"ת סמוך בקרוב אלינו, אוהב אותנו ודואג לנו, וברגע שאנו זוכים להכיר' בכך, כמילא אנו 'מודים' על כך. ומגלים שבעצם "על ניסוך שבכל יום עמנו, ועל נפלאותין וטובותין שבכל עת" - כל מה שיש לנו הכל מננו יתברך, וההודאה ממלאת את כל הלב וכל הפה "מלא פי תהלתך".

זו היא א"כ מהותו של התג. הדלקת הנרות ואמירת ההלל חד הם. שניהם גם יחד מאירים לנו את אור ההודאה. כי ההודאה' איננה רק פעולה של אמירת הלל, ולא דווקא אמירת תודה על נס מסוים שנעשה (ולכן אין צורך לספר אותו); אלא גילוי והכרה של מציאות ה' בתוך חיינו, שלוה צריך אור גדול ומיוחד, אור של משיח. את האור הזה אנו ממשכים ע"י 'הדלקת הנרות', ובתוצאה מכך, אנו זוכים לאמירת ההלל. שאיננה רק אמירה, אלא הכרה עמוקה. והכרה זו מלווה אותנו כל השנה וכל החיים.

בשורה טובה

לאור ההצלחה בפעמים הקודמות,

מתארגנת שוב בעז"ה קבוצה של חניכי הישיבות (אברכים ובחורים)

לנסיעה קצרה לאומן

בחודש שבט הבעל"ט

מדובר בנסיעה הלוח ושוב, עם שהייה קצרה של כמה שעות, [מיועד במיוחד עבור אלו שרוצים לזכות לפחות פעם אחת בחיים להיות שם, ולא רוצים לעזוב את הבית

לשבת וכי"ב]

מחיר הנסיעה: \$ 200 (בערך)

ישנה אפשרות להאריך את ההשייה ביומיים נוספים, עם מקום לינה -

בתוספת תשלום

המחיר הנ"ל תקף לימים הקרובים, לאחר מכן, הוא עלול לעלות, והזריז נשכר

להרשמה:

קרית ספר 08-9741689 ירושלים: 0527149713 בית שמש: 0527116038

כל הקודם זוכה

לבית ולמשפחה

חנוכה - ביקור המלך

ונכנסה לי מאוד ללב.

הלכנו לבית נכנסת לשמוע תקיעות שופר. יש מוחץ לבית הנכנסת שלנו מעקה אבן כוח ומדרגות מגודרות באיזה שטח פרא שאמור להיות מסוכס מוקצים אבל הוא לא... ושם סמוך לחלונות בית הנכנסת, שומרות האימהות על כל הילדים שאי אפשר להכניס אותם פנימה שמא יפריעו, והן אורבות שם לתקיעות שיוצאות מחלונות בית הנכנסת בדרך לעלות לשמיים, תופפות אותן, מתחברות, ואו נותנות לזן להמשיך לעלות... ואו, תוך כדי התקיעות, ילד קטן מעד ונפל פנימה אל בין הקוצים, מסכן. מה שהיה מהמים זה לראות את אימא שלו. היא פשוט זינקה אליו ברויזות על. בשבריר שנייה - חטפה, הוציאה, משכה, לקחה ועטפה.

התקיעות נמשכו, או היינו מוכרחות לשמור על רכזו. אבל אחר כך חשבתי לעצמי שזה לא היה סתם, המראה הזה באמצע התקיעות, והיה הדגמה מוחשית לחמים של השם יתברך; ילד נפל, ברוך השם לא קרה לו משהו נורא, אבל הבדלה של הנפילה והמרדות של העוהה, איך שתוך כלום זמן אימא שלו הייתה לידו, וכבר הרימה אותו ולקחה אותו וחיבקה אותו ועטפה ברחמים... ככה זה קורה גם ברוחניות.

המשך בעמ' הבא <<<

להכין את עצמו, להצטייד בהתאם, לערוך את דבריו מראש, להתיישב בדעות ולהגיע מאוד מדויק ומרוכז.

אבל כאשר אחד מאנשי המלך, בין אם הוא שר עם מעלה או פקיד זוט, נופל למשכב ומוטל חולה במיטתו, המלך הולך לבקר אותו. לא משנה איך הוא נראה ועד כמה הוא מוזנח ומוסח ולא מרוכז. המלך בא עד אליו, למיטת חוליו. לבקר אותו.

זה מה שקורה בחנוכה ובפורים. כתוב ש"שכינה למעלה מראשותיו של חולה" - השכינה נמצאת עם מי שחולה. וכשהחולה הוא חולה רוחני, מה, השכינה לא נמצאת איתו?! בימים האלה השם יתברך הוא איתנו, עד למקום העלוב הזה שאנחנו מוטלות חולות על הרצפה ואומר: "אוי, הוא חולה! או אני הולך לבקר אותו!"

לכן כדי להגיע אל הימים האלה לא צריך שום הכנה והתקדשות, אתה לא צריך להכין את עצמך לקראת המפגש עם המלך כמו בפסח ובסוכות ובשאר המועדים. בימים האלה, איפה שאתה מונח וכמה שאתה מוזנח, השם בא עד אליך ודווקא אליך. לבקר אותך ביקור חולים שלמטה מעשרה טפחים.

למטה מעשרה טפחים

אני נזכרת באפיוזה שקרתה שנה שעברה בזמן תקיעות השופר של ראש השנה

יש הבדל מאוד מוחזי בין חנוכה ופורים לשאר המועדים. כל החגים האחרים מתנהלים באופן הרגיל בעם ישראל, זה שדורש הכנה לקראת ופרישה מאיסור והתקדשות. חנוכה ופורים לעומתם, הם כמו ימי חול. אין בהם איסורי מלאכה וגם לא קדושה הנראית לעין.

כשבאמת, בעומק, יש בהם קדושה עצומה ובשורה מיוחדת של אהבת השם אלנו דווקא בעומק הגלות והחולות.

לעומת שאר המועדים שקיבלנו מהשם ברו סני, את חנוכה ואת פורים תיקנו לנו חז"ל בדקה לגלות. ממש, כשעם ישראל עמד בפתח המסדרון האפל, הצר והמאיים שמוביל אל הגלות המרה והארוכה כל כך, חז"ל נתנו לנו את חנוכה ואת פורים. כמו מתנה ארוזה צידה לדרך; כמו חיבוק מאוד אמיץ ונאהב של פרידה לפני יציאה לדרך ארוכה.

מה המשמעות הפנימית של המתנה הזאת?

ביקור חולים

רבי נתן אומר בליקוטי הלכות: שנתנה פורים הם בחינת 'ביקור חולים', והוא מוחשי זאת: קחו לדוגמה אדם שרוצה להיכנס אל המלך. לא משנה באיזו דרגה הוא, כדי לזכות להגיע אל המלך הוא צריך להגיש בקשה מנומקת ולחכות לאישור,

מה בקשתך?

הרבנית דבורה קרשבוים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

בנוסף, תמקדי בהווה. בינתיים אין שום שיונים מפליגים. הכל רגיל, רק שבעלך קבל טעם וחיות מברסלב, והוא יוצק זאת לתוך המסגרת הרוחנית והתורנית שיש לכם. ישנם כיום קהילות גדולות ממש של בני ישיבות שהתקרב לברסלב. כאשר המסגרת הליטאית (לבוש, נוסח, חינוך) נשארה כרגיל, רק התוכן קבל יותר צבע וחיות אור ומתיקות. האם אכפת לך שיוניו לך חיים חדשים וטובים לביתך?

באווירה של ימי חנוכה נוסף: ימי החנוכה הם ימי חול רגילים מבחינה הלכתית, חוץ מחצי השעה של ההדלקה, אבל כולם מרגישים שהם ימים קדושים ומוארים ומשפחתיים ונעימים. כך גם אצלך; המסגרת החיצונית של הבית נשארה רגילה, רק ההתקרב לברסלב היא כמו נר קטן שמאיר את הבית באור גדול. חבל להפסיד את האור הזה רק בגלל הפחד שהנה הכל מתערער, אדרבה, הוסיפי מלט לבניין ביתך, שהם חכמה וענוה ומסירות והתבטלות לרצון בעלך, וחוקי את יסודות הבית לחיים משותפים, טובים יותר.

לגבי הילדים והמשפחה. מתוך שאלתך נראה, שבעלך הוא ת"ח מיושב בדעתו, עדין נפש, שמצא את אשר איוותה נפשו. אני בטוחה שאם תלכי אתו - הילדים יגדלו באווירה בריאה שמחה וקדושה. ואם תהיי שלמה בדרככם, תוכלי גם לעזור בהתנגדות של ההורים באם ח"ו תבוא.

לסיום, אוסיף נקודה קטנה: אינני יודעת בני כמה אתם, כמה ילדים יש לכם וכמה שנים אתם נשואים. אבל כדאי לך לדעת, שלאחר כמה שנות נישואין והתקדמות - ישנה עצירה מסוימת, או יאוש מכל השאיפות הרוחניות הגבוהות, וזאת מתחמת הריבה סיבות רוחניות וכלכליות.

המצב הזה גורם לרבים להיסחף לכל מיני דברים לא טובים, ואצל אחרים זה גורם לחפש דרך שותיק בחזרה להצלחה גדולה יותר. בעלך נמנה ב"ה על האחרונים. ולכן, עליך לחשוב שישנם עוד נשים שמרגישות כמותך, שהמצב בבית מתערער וצויד לכוון בלתי ידוע - אלא שאצלם מדובר על כיוון לא טוב רח"ל, וזה אכן מלחיץ ביותר. עליך לשמוח בכך, ולחודות לה' שהחיפוש של בעלך מוביל אותו למקום טוב יותר.

מומלץ לך גם לקרוא את העלונים הקודמים שעסקו בבעיות האלה בצורה זו או אחרת, כולל הראיונות של הנשים שבעליהן התקרב לברסלב.

מברכת אותך בכל טוב, ובחנה שמח

שאלות למדור זה ניתן לשלוח לכתובת: משפחת קרשבוים, רח' הרב מבריסק 6 בית שמש. או לדוא"ל: 4104442@gmail.com, או: ale2@okmail.co.il ולציין: עבור מדור "מה בקשתך".

שאלה:

שלום כבוד הרבנית תחי'.

אנחנו משפחה ליטאית. ההורים שלי וההורים של בעלי - הם ליטאים מובהקים, ואפילו מתנגדים לחסידות. אבי שיהי' הוא ראש ישיבה חשוב, והוא מדבר הרבה בבית נגד חב"ד, ולפעמים נגד ברסלב.

לאחרונה התחלתי לקבל מסרים מבעלי שהוא מעוניין בתורת ברסלב. לפני כחצי שנה הוא ביקש ממני בעדינות שהוא רוצה לנסוע לאומן, וכשראיתי שזה חיובי לו, הסכמתי בתנאי שהמשפחה לא יידעו מזה. לילדים סיפרנו שהוא נסע לנפש בצפון (כי אומן היא צפונית לארץ ישראל).

סמוך לראש השנה, הוא שוב הביע את רצונו לנסוע לר"ה. זה היה מאוד קשה עבורי, אבל הבחנתי שהדבר נוגע בנפשו, ולכן בסופו של דבר אני בעצמי סידרתי לו כרטיס והוא נסע. ההורים שלנו כמובן לא יודעים מזה כלום.

לאט לאט אני מרגישה שהוא מתחיל להוביל את הבית לכיוון של ברסלב, הוא עושה את זה מאוד בעדינות, אבל בעקביות. ואני מאוד מבולבלת - מה התפקיד לי בעניין, האם מותר לי להתנגד, ואם אסור לי (או שלא כדאי לי) - מה אני כן אמורה לעשות. זה מלחיץ אותי מאוד, אני מרגישה שכל המצב של הבית מתערער, וצויד לכיוון בלתי ידוע. אשמח לקבל מענה והכוונה בעניין.

תשובה:

אל השאלת האמיצה, מנשים באהל תבורך.

מכתבך, אפשר לומר, ריגש אותי. התפעלתי מאוד מהנכונות שלך לעשות רצון בעלך ואפילו לעזור לו - בדבר שאינך מסכימה לו בכלל, וזה נוגד את כל השקפת חייך וחינוכך; מסתבר שאיך שליט"א, מלבד שהוא ראש ישיבה חשוב (וגם מתנגד) - הצליח לחנך אותך לנקודת אמת גבוהה.

עכשיו לשאלותיך שהן מאוד מבולבלות אותך, אמנם היו כבר כמה מכתבים בנידון בעלונים קודמים, אבל אשתדל להתייחס באופן פרטי למקרה שלך. וכדרכי אחלק אותן לכמה שאלות.

השאלות הן: א. האם מותר לי להתנגד? או שלא כדאי לי. ב. ואם אסור לי מה אני אמורה לעשות?

שאלתך הראשונה היא שאלה חכמה ביותר, כי אכן כפי שצינת בעצמך - גם אם נאמר ש'מותר' לי, אולי 'לא כדאי' לי, וממילא נשאלת השאלה השנייה: מה אני כן אמורה לעשות.

במדור זה נארח בעו"ה בכל פעם אחת מהנשים היקרות, שבעליהן התקרבו לתורת מוהר"ן, ונשמע מפייהן כיצד העניין השפיע עליהן, וכיצד הן מרגישות עם הנושא.

סיפורה המרתק של גברת ש.ב. מירושלים

הסיפור מעניין ומרתק ביותר, ועל כן הבאנו אותו לפניכם בכתבו וכלשונו, בתור 'סיפור' ולא בתור 'ראיון', קראנה ותחי נפשכן:

גדלתי בבית ליטאי בשכונת גאולה בירושלים, אחי וגיסיי למדו ולומדים בישיבות המפורסמות; בפנוביץ, בחברון, ובנחלת הלויים, ונחשבים ב"ה מבחירי הישיבה.

מעולם לא חשבתי על ברסלב יותר מידי, והנה 'באמצע החיים' פתאום אחד מאחיי נפתס לרעיון המוזר הזה. הוא החל להכניס מושגים חדשים, ואנו ניסינו להתנגד לזה, אבל לאחר תקופה קצרה, הבינו כולם שעדיף להתגלגל למצב הזה ולא להתנגד יותר מידי, כי זה גורם הפוך ממה שרצינו.

בסמוך לביתנו היה בית הוראה של הגר"מ הלברשטאם זצ"ל, ואפי' שאנחנו לא חסידים ולא ירושלמיים, אבל בכל אופן שם היינו שואלים כל מה שצריך, וגם כל גיס חדש שהיה בא לביתנו היה נהנה שיש לו מה שנקרא 'רב צמוד', כך שהמילה של הרב הלברשטאם הייתה די חשובה אצלנו.

למדתי בסמינר החדש, וסיימתי בהצלחה עם 'תארים' ו'עבודות' ו'מקצועות' וכיצו"ב, אבל משום מה השידוך בושש מלהגיע, וזאת מסיבה מאד מעניינת, והיא:

בהתייעצות עם הרב הלברשטאם (אפילו שהוא מ"העדה החרדית") נכנסתי לעבוד ב'עירייה'. בתחילה עבדתי במשרה די-פשוטה, אך תוך כמה חודשים, בהמלצת חברות מהעירייה - עבדתי כבר במשרד 'ראש הממשלה' בתפקיד ממלאת מקום, ולאחר תקופה קצרה נוספת, נעשיתי מזכירה ראשית של שר בממשלה [יצוין, שמעולם לא נכנסתי לבניין 'הכנסת' הטמא, וזה היה תנאי שהתניתי עם השר].

כך שלמעשה עבדתי בתור מנהלת לשכה של שר, מקום של הרבה לחץ, הרבה שקר, והרבה פרוטקציות וחופנות וכו' וכו'. עבדתי שם, אבל סלדתי מאד מכל החיצוניות הזו, וממש לא נהניתי מכל השקר הקורן והנוצץ.

וכאן הגיעה הבעיה. התחלתי לשמוע שידוכים, אך שמתי לב שכל בחור שאני נפגשת אתו - כשהייתי משוחחתי על עבודתי - הוא היה נרגש. הרגשתי שבעצם לא מעניין אותו עצם המציאות שלי, אלא העבודה שלי... כלומר 'הכסא' שאני יושבת עליו. רציני? לומר להם: 'קחו כסא מנהלים, ותתחתנו אתו...'

וכך דחיתי הצעות בזה אחר זה, ונעשיתי 'מעוכבת', ואף אחד לא הבין לרואי.

יום אחד, אחי ה'ברסלב' מציע לי בחור ליטאי שהתקרב לברסלב, ולא די בזה, אלא הוא כבר החליף את הלבוש וכו' וכו'. חשבתי שהוא מסורף, מה הוא חושב? אם טובי החבורים לא מצאתי בהם נחת, אז מה כבר יוסיף לי הברסלב? הוא? זה התייחסתי לזה, אפילו קצת נפגעת.

עברה תקופה נוספת, ואני כבר התחלתי להתבגר (וגם הברסלב ההוא משום מה לא התחתן). ואז אחי ניגש אלי שוב, ממש בעזות, ואמר לי: "נו, מה התכלית? האם לא שווה לנסות לפתוח"? וכך ניסה לשכנע כל מיני שכנועים. בהחלטה של רגע, אמרתי לו: "ודע מה? אם היום בערב הוא בא לפגישה, לא איכפת לי!!!" אחי קפץ על המציאה, ומיד התקשר לחבר שלו, וקבע לנו פגישה באיזה בית במאה שערים.

באותו ערב הייתי "ביביסטר" אצל אחותי, וכמעט שלא התכונתי לפגישה, כי מה יש לי כבר להתכונן לפגישה עם בחור שלכתחילה כולם יודעים שזה סתם...

הגעתי לפגישה, ואחרי כמה מילות פתיחה כנהוג, הוא החל להתעניין אצלי על הרקע, הבית, הסמינר, ואז כמובן הגענו לעניין העבודה. סיפרתי לו שאני מנהלת לשכת שר פלני... והנה לתדהמתה, לא ניכר בפניו שום שינוי אפי' קל שבקלים, לא לכאן ולא לכאן, רק הפטיר בסתמינות: "האה... נו, ונוח לך שמה? לא מפריע לך כל הבלאגן?" המשוך הלאה לנושאים אחרים [שטמטבע הדברים רובם נסובו על החילוק המנטאלי בין חסידים לליטאים וכו'].

שחנ"ש - ש'יחת נ'שות ש'לומנו

אין יאוש [ב]

אני לא הולכת להירשם לקורס כי זה לא מתאים לי מבחינת הזמן והכסף, וגם אין לי שום סיבה ושום משיכה לזה, ולא ידוע לי על מצות לימוד אורגנית; אבל זה שהרעיון היה נשמע לי כ"כ מופרך מהמציאות, והמחשבה בתת מודע ש'מה, אני כבר זקנה, עכשיו להתחיל דבר חדש? - זה כבר הנגיסות של היאוש, של הכבדות.

"בכלל, שמתי לב, איך שאצל ילדים קטנים כמעט לא מצוי הייאוש. לדוגמה, תנוק שמתחיל ללכת: כמה פעמים הוא מנסה והולך ונופל ושוב מנסה ושוב נופל... ולא מתייאש! אם הייתי מנסה כל כך הרבה פעמים ללכת על איזה קרש דק ונופלת, מזמן הייתי מתייאשת ואומרת: 'די, אני לא מסוגלת', אבל התנוק ממשיך ולא מתייאש!"

לאה: "באמת מדהים! אז את אומרת שיש לנו מה ללמוד מהפצקלאך האלה."

רחל: "כן. יש לי עוד המון דוגמאות לייאוש המחלחל, אבל אני לא אגמור, ולא התכוונתי שלא תישני הלילה. אז אציין כמה 'מתרות': הילד שכל בוקר מקבל סנדוויץ' עם שוקולד וכבר הפסקתי לנסות לגרות אותו בדברים יותר בריאים; איך נראית 'שעת ההשכבה' בבית, ומתי עשיתי עוד נסיון כדי לשפר את האווירה ולייעל את המצב? כוס הקפה של בעלי בכל ערב - אני באמת לא יכולה להספיק להכין לו אותה או שזה בכלל מחוץ לתחום? ברכת המזון מתוך סידור - לא קשור אלי? להתחיל שוב מחזור של לימוד שתי הלכות ליום - לא יתכן? אין שום סיכוי שהפעם אני אתמיד??"

"וכמו שאמרתי - הרשימה עוד ארוכה, בכל הרמות ובכל התחומים... אבל משום מה, אני שמה לב לתהליך מסוים שכמו נהיה-מאליו; ככל שאני יותר 'מוזהאת' את האויב' ויודעת להצביע באצבע ולסמן במחקר: 'הו יאוש!' כבר פחות מטרידה אותי השאלה: איך באמת נלחמים בזה?"

לאה: "זה נכון מאד! את מגדירה את זה כל כך טוב, שגם לי תוך כדי השיחה מתבהר העניין. אכן, יש כמה עצות ודרכים להתגבר על היאוש, אבל השלב הראשון הוא לזהות אותו, להכיר אותו, ולתפוס אותו על חסו... וזה כבר מכרזת העבודה! כמו שאומרים: 'שאלת חכם-חצי תשובה'; כי אם לא נזהר אותו, איך נלחם בזה?"

אז בואי 'נתשפשף' עוד כמה ימים בשלב הזה של סימון נקודות הייאוש בלורד אדום, ובשיחה הבאה בעו"ה נדבר בכל זאת על כמה עצות".

צלצל הפלאפון מנער את לאה מערימות הכביסה שבהם הייתה שקועה שעה ארוכה. על הצגה היא רואה את שמה של רחל.

לאה: "ערב טוב רחל!", בבת אחת צף בזיכרונה אותה שיחה בגינה, וטעם טוב עולה בפיה.

רחל: "ערב טוב, אפשר להפריע לך קצת?"

לאה: "להפריע אי אפשר, לדבר אפשר בשמחה! חיצית לטלפון מנך! הסתקרנתי לדעת אם עשית משהוא בנושא, אני מתכוונת כמוכן לשיעורי הבית המאתגרים."

רחל: "איזו שאלה? את לא תאמיני כמה לקחתי את העניין ברצינות! זה פשוט התיישב על לי איוה מדף כמזח, ולא עזב אותי לדגנו! אני רוצה לומר לך, שזה פשוט מדהים כמה היאוש מסתובב סביב או בתוך - כל כך הרבה פרטים ותתי פרטים בחיי היום יום; ומה שהסעיר אותי כ"כ היה לקלוט את העובדה שעד היום אפילו לא שמתי לב שיש כאן איזה אבן נגף שחוסמת ועוצרת ומגבילה, ועכשיו, לאחר תקופה קצרה של התבוננות, אני לא מצליחה להבין איך נתתי לו פתחים כל כך רחבים ואפשרתי לו לחדור אלי בלי לשם לב בכלל!"

לאה: "אווה! אני רואה שאת באורות!"

רחל: "כן, גם בעלי אומר שנדבקתי בהתלהבות מהסוג של חוזרים בתשובה."

לאה: "האמת היא שכולנו בעצם אמורים להיות כל הזמן בבחינת 'חוזרים בתשובה', כל דרגה נוספת, כל מדרגה וכל קנין רוחני שאנחנו קונים לעצמנו בעצם חורג בתשובה באותו ענין שקודם היינו פחות. ועכשיו, רק למען הסקרנות שלי, אולי תשפתי אותי בכמה דוגמאות שדגת ברשתך?"

רחל: "ודאי! התקרשתי לחוג אורגנית לרשום את בת העשר שלי, ואז שואלת אותי המורה לאורגנית: 'ומה אתך?' חשבתי שהיא לא הבינה עם מי היא מדברת 'אני האמא של הילדה!' הבנתי, יש לי גם קבוצות לנשים, כל עוד הידיים שלך לא רועדות את גם 'ימולח!' אבל אף פעם לא למדתי! תוים אני בקושי יודעת! אני לא מנסה לשכנע אותך, אבל אם את רוצה - אין שום בעיה להתחיל בכל גיל שרוצים!"

"סיימתי את השיחה מבולבלת, ואז עשיתי לעצמי סדר בראש: אמנם

>>> המשך מעמוד קודם

בזמן שבאדם בנפילה הוא מוקף המון עזרה. זה חייב להיות ככה. כמו כל ילד. כמו כל אבא. השם מאוד דואג לנו ומאוד רוצה בטובתנו. אם נפלנו הוא רץ אלינו עם כל העזרה שבעולם!

תזכרה זה ביטוי מדהים לרציה מלאת הדאגה הזאת עד למקום שנפלנו. החיוב ההלכתי הוא לנהיג את התנוכיה למטה מעשרה טפחים. וזה מזור. חז"ל אומרים ש"מעולם לא ירדה שכנה למטה מעשרה טפחים". במקום הזה של למטה מעשרה טפחים אין קדושה. זה לא מקום שהשכינה הולכת לבקר שם. זה מקום נמוך מדי, מקום של קליפות. אנחנו לא שמים ספר קודש על הרצפה ולא מניחים את האתרוג על הרצפה; את התנוכיה כן, ודווקא.

כי זה המקום שאנחנו נמצאים בו. המקום שלנו הוא כל כך נמוך, כל כך דל, כל כך למטה מעשרה טפחים. לא מצד המעלה האמתית שלנו, חלילה; רק מצד ההישגים שלנו ומצד היכולות והריכוז. לא מצד קדושת נשמתנו; הנשמה שלי לא דלה. אבל נשלחת לימציאות דלה. ממש ברצפה.

ולשם הקדוש ברוך הוא מגיע בימים הקדושים האלה.

אז אם את מרגישה חולה, אם את מרגישה אותך נמוך ורחוק ולמטה מעשרה טפחים, תשמחי. כי הנה עכשיו, השם יתברך בא לבקר דווקא אותך ביקור חולים. זו היא ההזדמנות שלך.

תקציב

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m0722477774@gmail.com

גליון
14

טבת תשע"ו
נושא החודש:
שובבי"ם

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זצ"ל

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

תיקון הנפש

שנמצאת בקרב.

כלומר - הנקודה' הכי פנימית ואמתית של האדם היא החלק שבו הוא מאוחד עם הש"ת, ומאיר בו אור עצום ונשגב של אין-סוף. הוא זה שמחיה את האדם, הוא זה שממלא את האדם בשמחה, והוא זה שמוציא את האדם בתנועה אמתית שאין דוגמתו. אלא שהצורה להגיע לזה ולגלות את זה - הוא ע"י חלבושים, שהם הנפש והרוח והנשמה של האדם, והיינו המעשים והדיבורים והמחשבות שלו, שאם עושה אותם כראוי, אזי האור הפנימי הנ"ל מתגלה בתוך הכלים החיצוניים הללו, ואזי זוכה להרגיש חיים טובים של קרבת ה', חיים מלאים אורה ושמחה וששון ויקר.

נמצא שבכל מצוה שאדם עושה - במעשה, דיבור, או מחשבה - הוא מחזק ומגדל את הנפש-רוח-ונשמה, ומתגלה בהם יותר ויותר אור ה', וכך האדם גדל ומתעלה, ומתקדם יותר ויותר לקראת גילוי הנקודה הפנימית שלו. וממילא זוכה להרגיש יותר הנעימות והאור שבה. ולדפיך, כל פגם שאדם פוגם - במעשה, דיבור, והרגונו ביותר - במחשבה - הוא פוגם את הנפש-רוח-ונשמה, וממכיר ומעבה אותם, עד שהם מסתירים ממנו את האור הפנימי של הנקודה הפנימית שלו, את הנקודה האלוהית שנמצאת בקרב; וממילא הוא מרגיש רחוק, חשוך, כבד ועצוב. חסר אור וחסר חיות, ללא תענוג וללא טוב אמת.

וכאשר הוא עושה תשובה - הוא אמנם זוכה למחילה וסליחה, וניצול מהעונשים שיש על כל עבירה. אך עדיין נשאר בתוך החושך שציר לעצמו ע"י סתירת ועבירת הנפש-רוח-ונשמה [נר"ל] שלו. ואינו יכול לשוב ולהאיר בקרב את האור הפנימי של נשמתו. ולכן אנו זקוקים לכל ה'תיקונים' האמורים, היינו התעניות והסגופים המבוארים באר"ל ובקדמונים, שעל ידם, מוכיכים מחדש הנפש-רוח-ונשמה, ומתבררים מחדש אל האור שהיה מוכסה ונסתרת עד הנה. וזה העניין של שובבי"ם, שהוא זמן מיוחד שבו אפשר לצאת ממאסר הגלות - שהוא פגם הנר"ל, שמכסה על האור הפנימי של האדם - ולקבל התורה מחדש, היינו האור האלוהי-אור התורה שמאיר את חיו של האדם, וממילא אפשר לתקן באמת ובשורה את כל הפגמים, ולהתחבר מחדש אל הפנימיות האמתית של האדם.

עבודות קשות

והנה מובן מזה, שאין העיקר והתכלית עצם התענית והסגוף, אלא עיקר התכלית הוא ההתחברות מחדש אל האור הפנימי, וזאת ע"י המעשה של התענית יחד עם הכוונות [המבוארים שם]. שהם פועלים שהתענית הוא או הסיגוף יביאו את החיבור הנרצה, כשבאמת העיקר הוא הכוונות, והתענית משלים רק חלק המוחין דקטנות' שבה [כמבואר למעין שם].

ומובן ממילא מכל זה, שאין בידו לזכות לתיקונים המבוארים שם, מאחר שאין בידו לכונן הכוונות הנצרכות כראוי באמת [שבשביל זה צריך לידע כלליות כל הכוונות המבוארים באר"ל וברש"י, וגם אין די בעצם 'דיעות' הדברים, אלא צריך להשיג אותם. ולכן הוזהר רבינו שלא לכונן סתם ואכמ"ל]. ומלבד זה הרי אזי המשך בעמ' ד' <<<

ימי השובבי"ם הם ימים של תיקון, והתחדשות בעבודת ה'. הרקע לדברים הוא: מאחר שבשבעות אלו קוראים הפרשיות של יציאת מצרים וקבלת התורה, ע"כ 'הקריאה מעוררת הומן', ומתעורר מחדש החכ של היציאה מהגלות והתחדשות בקבלת התורה, וממילא אפשר לתקן כל הפגמים. יסוד הדברים מבואר בדברי ר' חיים ויטאל, המציין שמנהג כל ישראל להתענות בימים אלו, כדי לתקן כל הפגמים, ואחריו מופיע העניין בהרבה ספרים, כשכל אחד מציין עניינים אחרים של סיגופים ועבודות שנהגים לעשות בימים אלו כדי לתקן הטעון תיקון; תיקון היסוד של הרש"ט, אמירת סליחות ותעניות, לימוד ברציפות וכי"ב.

בדברי מוהר"ן ישתייחסות לעניין, הן בליקוטי מוהר"ן (ח"ב ס' עג), והן בדברי ר' נתן בליקוטי הלכות (הלכות גילוח ד), והמנהג למעשה בין חסידיו ברסלב הוא להרבות באמירת תהלים, ולומר סליחות המיוחדות לשובבי"ם אחת לשבוע, וכן התפסות המנהג האימניע מאכילת 'דבר מן החי' יום אחד בשבוע. כדי לגשת לימים האלו באופן הנכון, עלינו להבין מה בעצם יש לנו 'לתקן', ואיך מתקנים את זה, ומה זה דורש מאתנו למעשה, באופן מעשי השוה לכל נפש, ואז נבין את יקרת הימים האלו, ומה נוכל לזכות בהם, עם מעט רצון, ועוד טיפה מאמץ.

עצם העניין הנקרא 'תיקון' טעון ביאור. הלא אנו מאמינים בכח התשובה, וא"כ כאשר אדם נכשל חלילה במה שנכשל, הוא עושה תשובה מיד ומתכפר לו, ותו לא מיד. ולכל היותר - הרי יום כיפור מכפר על הכל, א"כ כבר תוקן הכל ביום כיפור שעבר, או מקסימום ביום כיפור הבא. ומה עוד חסד? מדוע צריך 'תיקון' מיוחד? עניין זה קשה בעצם על כל סדר התיקונים שגילה האר"ל והקדמונים, כמה תעניות וסיגופים צריך לעשות על כל חטא ופגם [מנון: על כעס - קנ"א תעניות, על מוקצה בשבת - מ' תעניות, וכן השאר], וכן בדברי מוהר"ן מובא הרבה תיקונים, והמפורסם שבהם 'תיקון הכלל' [שעניינו יתבאר בע"ה בהזדמנות נפרדת] מדוע חסר כל זה? הדברים מבוארים בדברי האר"ל בעצמם. הוא מבאר שכשאדם פוגם ח"ו הוא פועל בבת אחת שני דברים: הראשון - עצם מה שעבר על רצון ה', שע"י מגיע לו עונש ומשפט, והשני - פגם בהמשכת האור כראוי, וממילא, כאשר עושה תשובה, הן אמנם שלעצמו תיקון, וניצול מן העונש, אבל כדי לתקן את הפגם שנעשה, ולהמשיך בחזרה את האור שנפסק - צריך תיקון מיוחד.

נפש רוח ונשמה

ביאור העניין: כל אדם מורכב מתיצוניות ופנימיות. התיצוניות הוא הגוף, והפעולות התיצוניות שהוא עושה; והפנימיות הוא הנשמה, וההרגשות והמחשבות והרצונות שנמצאים בפנים. ואם נדקדק יותר, הרי שהנפש והרוח והנשמה - אף הם תיצוניים ביחס לחלק הפנימי יותר שיש באדם, שהוא הנקודה הפנימית האמתית והמחיתית שלו, נקודת יחודותו, נקודת ה'יחידה' שלו, נקודת ה'כתר', נקודת האין סוף, החלק אלוך מומעל' כביכול

דבר המערכת

שובו בנים שובבים

עומדים אנו בעיצומו של החורף, הקריר משהו, והנה בפתחנו מתנה חשובה - השבועות החמימים של שובבי"ם.

נכון, לא מקובל כל כך לדבר על זה בישיבות הקדושות, ויש לזה כמה סיבות (חלקם התבארו בתוך גליון), אך בדור שכזה, בו כל דבר 'לא מקובל' הופך ברגע ל'מקובל' - והכוונה כמובן להרבה דברים לא טובים שחודרים לצערינו פנימה - למה לא להשתמש בזה גם לדברים טובים?... אז נכון, אין בידנו לעשות מה שהיה נהוג תמיד לעשות - להתענות, להסתגף, להתייטר - כפי שבאמת ראו; וכי, משום כך נוותר על הזדמנות כזו מיוחדת?

והרי כל התעניות והסיגופים לא נעשו אלא מתוך הכרה בגדלות הימים, והכרה בהזדמנות שהם טומנים בחובם להיטהר, להתקדש, ובעיקר - להתקרב. אז לפחות נשתמש במילה האחרונה, ונצל את ההזדמנות בעשר אצבעות - להתקרב, להתקרב, להתקרב.

אה, איזה מילה חמה ולוחטת זו - **ההתקרב!**

הרי זה בדיוק מה שנפשונו כל כך חושקת וכמחה - להרגיש קרוב, להרגיש רצוי, להרגיש אהוב, להרגיש את החום, ולטעום את המתקנות של 'ואני קרבת אלוקים לי טוב'. אז אם כל השנה, אנו שומעים רק כמה אנו רחוקים, דחויים, לא יוצלחים, ולא מוצלחים. לפחות בשבועות אלו נקשיב ונשמע את הכרוז הנעים 'שובו בנים שובבים' - שובו שובו מתוקים שלי, שובו אל אבא שבשמים, אני מחכה אליכם, רוצה אתכם, ואוהב אתכם.

בשבועות אלו, יחד עם דור דעה - אנו יוצאים מחדש ממצרים, מקבלים את התורה, בונים את המשכן, כל הסיבות הטובות להתחדש בעבודת ה'. זהו מטרת גליון, למצוא את נקודות האור בכל זמן ובכל מצב, לחטוף כל הזדמנות, ולחפוס כל עצה טובה, והכל כדי - להתקרב!!! להיות קרוב, כמה שיותר קרוב. העיקר לא רחוק.

בגליון זה הורחבה מעט היריעה סביבות הנושא, ואתם מוזמנים לטעום ממנוגן הטעמים והגוונים, ולהשקות את עצמכם מנהגל הנובע, המטרה מכל הכתמים.

טעמו וראו כי טוב ה'!

הנושאים הבאים:

- שבת - התקשרות לצדיק
- אדר א - שמחה
- אדר ב - התחדשות
- ניסן - חמץ ומצה
- אייר - ספירת העומר
- סיון - חכמה ותמימות

התחדשות - בעולם התורה

תבנית הישיבות בימינו, נוצקה במקום ובזמן מסוימים, בהם נודעה חשיבות עליונה לשכל העיוני בדוקא. המקום, ליטא, גדל מטבעו אנשים שכלתנים וחריפים. והזמן, לפני כשמונים שנה ומעלה, היה זמן בו העולם כולו נטה אחרי השכל וההשכלה. כלומר, גם חילונים וגוים, העריצו את השכל העיוני והמדעי.

לעומת זאת בימינו, לומדי הישיבות, גם אלו המכונים 'ליטאים', נקבצו ובאו מכל תפוצות ישראל. מה גם שהעולם כולו זנח את ההשכלה, ונהגה בהמוניו אחרי ריגושים וחוויות. כיון שכך, אין להתפלל על כך שישנו אחוז לא מבוטל של בני ישיבות, שהשכל העיוני לבדו אינו ממלא יותר את כל שותם.

גדולי ישראל מביעים בכמה וכמה צורות את הכיסופים הפנימיים הבוקעים ועולים מעולם התורה:

סיפר הגה"צ רבי דן סגל שליט"א: כאשר יסדו את ביהמ"ד יוצאי פוניב' בשכונת 'עורת תורה' בירושלים, ניגשו גבאי בית המדרש אל מרן הגרא"מ שך זצ"ל ושאלוהו, איזו הנהגה טובה ראוי להנהיג בבית המדרש. והשיב להם מרן זצ"ל, שיערבו סעודה שלישית בצוותא בבית הכנסת. ואמנם למעשה הדבר לא יצא לפועל מסיבות שונות, אבל זו היתה עצתו של הרב שך.

בהיכלי התורה נודעו וניגונו מלאי הכיסופים של הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראשי ישיבת באר יעקב, בהיותם מעוררי לב וערגת קודש. נוהג היה הגרמ"ש זצ"ל להבהיר לתלמידיו, כי נוהג זה למד מרובו רבי ברוך בער לביובי זצ"ל, שלאחר שאלת פי הגר"מ מברסקי זצ"ל, החל במנהגו בקודש לשיר בדבקות עם תלמידיו בהודמנויות שונות. וכך היה הגרמ"ש זצ"ל נוהג להסב עם תלמידיו בשבת קודש, בסעודה שלישית או בקדושה רבא, להרצות בפניהם דברי תורה וחזקו, מתובלים בסיפורים מגדולי ישראל, כשבין לבין הוא מרוחם את אוירת השבת בניגוני הדבקות המפוררים בפיו. כאשר נשאל לפשר הנהגה זו, בה החל רק בעשרים שנותיו האחרונות, ענה הגרמ"ש שכיום השתנו הדורות והרחוב כה נוראי ורוקב, עד שאין מנוס מלהכניס קצת 'וארעמקייט' - תמימות דקדושה] בלב התלמידים, כדי שיתחסנו מאוירת הרחוב הסוחפת, ועל ידי זה יהיה להם חוסן נפשי לעמוד מול הסביבה המורעלת (עפ"י מאמר לזכרו).

וכן ראיתי מובא בשם אחד מגדולי ראשי הישיבות שסיפר כי כשהיה בישיבות ובכינוסים שונים, ראה כמה חסר שמחה לאנשים, מבורגים כצעירים. הציבור כל כך שמתו ורוקדו, שהיה קשה להפסיקם, ובהו היה ניכר כמה שהדבר חסר להם. והנה אצל החסידים יש מדי פעם הודמנויות לשמחה והתחדשות, אם זה 'טיש', סעודה שלישית או מלוה מלכה, וכד'. ברם בציבור שלנו חסר הדבר, שכן קשה הדבר לשבת כל הזמן רק ברצינות, ונעשים 'ישים' כן. ואף שבזרות הקודמים היה בישיבות רק תורה, וזה הספיק, מכל מקום בדורנו צריכים גם את הגדולה לגימיה, המקרבת רוחנית ונפשית.

והנה בודאי טוב מאד כל חיפוש וכל ביקוש אחר דברים שבקדושה, ויקר מאד כל תוספת באהבה ה' ויראתו. אולם עוד יותר טוב, במקום ללקט רסיסי אור מכאן ומשם, לפנות ישר אל המקור לדרכו של מוהר"ן זיע"א שנתן לנו תבנית וסדר שלם איך להשיג קרבת ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, טעמו וראוי כי טוב.

ומקבלין דין מן דין

כוחה של שיחת חברים

לכבוד מערכת 'הקבצו'.

קודם כל, אני רוצה להודות לכם על העלון הנפלא והמחוקק, שברוך ה' האיר לי הרבה נקודות והעמידים במקומם הנכון, לאור תורת מוהר"ן זיע"א.

רציתי לעורר נקודה חשובה ששייכת לכל אחד ממש, בפרט למי שזכה לטעום להכיר וללכת בדרך רביה'ק, והוא העניין של לדבר עם אחרים ולתת להם את מה שאתה כבר קבלת.

והנה עמקות העניין מבואר בליקוטי מוהר"ן תניינא (סי' ז', מאמר "כי מרחמם ינהגם"), ושם מבואר שלכל אחד יש שכל 'פנימי' שהוא כל מה שכבר השיג ויודע, וכדי שיזכה לקבל 'מק'י' חדש, שהוא ידיעות והשגות חדשות, עליו ללמוד לאחר את מה שכבר יודע, שע"ז 'מרוקן' כביכול את דעתו, ובכך הוא מכניס 'מק'י' חדש [וכדאי לראות את הדברים בפנים, ולהבין באיזה עצה יקרה מדובר כאן].

אבל גם מבלי להיכנס לעמקות העניין, בפשטות ממש אי אפשר לדעת איך ע"י שיחה אחת - אפילו קצרה - אפשר לשנות לבן אדם את החיים, ולשנות לו את כל ההסתכלות שלו על עצמו ועל עבודת ה', והכל בזכות כמה דיבורים אמתיים ששמעו.

ועל בשרי הרגשתי את זה. כשהתחלתי להכיר את תורתו ודרכו של מוהר"ן, ניסיתי דבר ראשון להתחיל לעשות 'התבודדות', אבל זה לא כל כך הלך לי, היות שכשהתחלתי שאני הולך להתבודד שעה, בקושי הצלחתי לדבר מרוב דאגה מה אני אעשה שעה שלמה, וכשניסיתי להתבודד בלי להחליט על זמן מסוים, אז זה לא היה קבוע והיה תלוי ברצוני, שיכולו לעבור עלי כמה ימים בלי התבודדות, וכך התגודדתי בין זה לזה, ולא ידעתי את נפשי בלי ידיעה מה לעשות. ומאד כאב לי שאיני מצליח לקיים את העצה הפשוטה הזאת.

עד שריחם עלי השי"ת, ופעם אחת התיישב לידי באיזה נסיעה בחזר צעיר חסיד ברסלב, ובתוך הדברים התגלגל שהוא סיפר לי על עצמו, והוא סיפר איך התחיל להתבודד, שבתחילה היה מתבודד שלש דקות ביום, ומאו כל ר"ח מוסיף עוד דקה, וכך זה מצליח לו מאד.

ואכן התחלתי לעשות כך, והנה ממש גן עדן! התחלתי לדבר עם השי"ת בקביעות כל יום ממש, וזה ממש שינה לי את החיים, וכל זה ע"י שיחה קצרה שהוא כלל לא יודע מה עשה בזה [ואפילו אני בהתחלה לא שמתי לב].

והיוצא, שכל אחד שזכה להכיר את הדברים והאמיתיים האלה, מוטל עליו להאיר את אור רביה'ק בכל מקום שאפשר, ואל לו לומר מה זה 'עיוור', כי אי אפשר לדעת מה יוצא מכל שיחה אמיתית מהלב, כאשר מסובב כל הסיבות מסבב לכל אחד את ההתעוררות הראויה לו בזמן הנכון לקבל את הניצוץ בלב.

ג.ב. האם אפשר לייחד עלון על הנושא של תמימות ופשיות?

כבוד רב

מ.ש. ביתר

הסתכלות נכונה על ייסורים

שלום רב.

רציתי לעורר אודות נקודה מסוימת, הקשורה מאד למאורעות התקופה, אך לאו דווקא, ויכולה מאד לסייע לכל אחד בכל מאורעות חייו.

ישנה טעות נפוצה שהתאורחה בלבנות כולנו, במודע או שלא במודע, והיא

ההתייחסות לכל קושי וייסורים, בין קשיים פרטיים, ובין קשיים ציבוריים שקורים לעם ישראל ה"י.

גדלנו על כך, ושעמנו תמיד, שבכל מקרה או מאורע השי"ת מרמוז עבורנו, וממילא עלינו להתעורר בתשובה. וכדברי הרמב"ם הידועים שמי שחושב שזה רק מקרה, הרי זה דרך אכזריות וכו'. וממילא המחשבה הראשונה והלא-נכונה היא כביכול הקב"ה תופס אותנו בצווארון, ומנער אותנו: 'נו כבר, מה קורה אתך גולם, כלכומניק שכמוך, מתי תצא סוף סוף מהריבוע שלך ותתחיל להיות בן אדם', ועליו לחפש את הבעיות ולתקנם.

ומחשבה זו היא טעות נוראה. והרי הדבר דומה לאבא שיגש לבנו שיושב על כסא גלגלים עקב תאוה, ועובר טיפולי פיזיותרפיה קשים ומפרכים, ויגיד לו: 'טיפש ועצל שכמוך, למה אתה לא יכול ללכת כמו ילד רגיל זהו, תפסיק לשחק משחקים, תעמוד הרגע על הרגלים! הרגע!! אני סופר עד שלוש'... והרי אנחנו לא במצב יותר טוב מאותו בן, וכיצד יעלה על הדעת שכך השי"ת מדבר אלינו.

ובאמת, הטעות זאת נובעת מטעות יותר שורשית, והיא ההסתכלות והגישה הכללית על היחס של השי"ת אלינו. יש לנו הרגשה קבועה, בלי קשר לשום דבר, של 'בשנאת ה' אותנו', קשה לנו להאמין באמת שהוא אוהב אותנו ורוצה בטובתנו; או אמנם מאמינים בזה כביכול, ומצטטים דיבורים כאלו, אבל בלב פנימה קשה לנו להרגיש את זה, כי גדלנו אחרת, וכתוצאה אוטומטית מזה - אנו מסכלים כך על אירועים מצערים, כביכול הנה עוד הוכחה לכך שהקב"ה כועס, הוא עצבני, אין לו שום נחת מאתנו וכו' וכו'.

אבל באמת ההסתכלות השורשית צריכה להיות 'באהבת ה' אתכם' - הקב"ה אוהב מאד כל יהודי בכל מצב באהבה אין סופית, שאהבה של האב לבנו היא רק משל שרוקן מאד מהנמשל לעומת האהבה של הקב"ה לבניו האהובי.

ובגלל שהקב"ה אוהב כל יהודי, אזי כשהוא רואה יהודי שח"ו חוטא או שאינו מנצל את כוחותיו, אזי הקב"ה מתמלא עליו - לא כבעס אלא - ברחמים עצומים! כי הוא ורק הוא יודע מה אותו יהודי מפסיד ח"ו, ואיזה נזק הוא גורם לעצמו ולעם ישראל על ידי זה, וממילא, דווקא בגלל שהוא כ"כ אוהב את היהודי ומרחם עליו, הוא מנסה לרמוז לו - בתחילה בעדינות, ואח"כ יותר חזק, ויותר חזק, עד שלפעמים אין להקב"ה בריחה והוא 'נאלץ' כביכול לעשות משהו שמאד קשה ליהודי (או לעם ישראל כשהוא רוצה לרמוז למישהו לשוב לעם ישראל בכללותו). והכל באהבה וברחמים, כמו אבא שאומר לבנו: 'בני היקר! אל תזיק לעצמך, אין לך מושג מה שאתה עושה לעצמך, לטובתך תפסיק עם זה'.

ולמעשה, בוודאי שהקב"ה רוצה לרמוז לנו שאיני צריכים להשתנות, אבל רק מתוך הסתכלות כזאת, וממילא מה שהוא באמת רוצה מאתנו, זה לעשות את הקצת שאנחנו יכולים, ולהשתדל להתקדם לאט לאט, או לפחות להתפלל ולדבר אתו על אותו נושא, שהרי הקב"ה יודע שאנחנו לא מלאכים ולא יכולים להשתנות בבת אחת.

[ואמנם מצאנו בחז"ל ובתנ"ך לשונות רבים של חרון-אף וכיו"ב, אמנם העניין מבואר ברבה בכל הספרים, שאין זה אלא בחינה של "כעס הפנים" (מה שמכונה 'הסתר פנים'), אבל באמת הכל ברחמים ובאהבה].

יש עוד הרבה להאריך בנקודה זו, שהוא סוגיא שלמה בדברי חז"ל ובספרה"ק, ולא באתי אלא לגעת בנקודה מסוימת, ותן לחכם ויחכם עוד.

ג.ג. קרית ספר

לקראת המדור החדש: 'אחת שאלתי' שאלות בעבודת ה' - מתוך 'קו המענה'

לשמוע את דבר ה'

אבל, בלי ללול חלילה, באיזה מקום - יש בזה בחינה של 'בית הולים' מתחת לגשר, כי רק לאחר שכבר שתו מהמים המאירים, באים להושיע ולהציל, ובודאי זכותם גדולה עד מאד; אבל לו היה בידנו למנוע זאת מתחילה, בוודאי היה עדיף.

הצידי? היות והנושא הוא רעב, וצמא, וחפוש, הרי יש המשך לפסוק: "לא רעב ללחם, ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דבר ה'", הרי לפנינו מפורש, שהחפוש נעוץ בעיקרו ברצון למצוא את דבר ה', ואילו ימצאו אוכל שכזה ושתיה שכוו, ימלאו את נפשם די סיפוקה ושוב לא יהיה צורך לטעום את הרעל שהעולם מציע, וממילא לא יהיה צורך לטפל ולא יהיה במי לטפל.

לשם כך הוקם ה'קו מענה'. הקו אינו מיועד למתמודדים' דווקא, או ל'נזירים' וכי"ב [אם כי הוא בהחלט מיועד גם להם]; הקו מיועד עבור כל בחור ואברך, בינוני ומצטיין, שנפשו כמחה ורעבה למצוא את דבר ה' - הוא מרגיש רצון למשוו פנימי יותר, עמוק יותר, הוא מרגיש צורך לעצות כיצד להתמודד נכון עם ה'יצרים והנסיגות בדורנו ומרגיש שהחומר שבידו לא מספק, הוא מרגיש רצון למצוא עצה כיצד לקדש עצמו, וכיצד לזכות למצוא את נקודת החיבור האישית שלו להשי"ת - בשבילו מיועד הקו. בקו זה, ינתן המענה האמתי עבור הרעב המענה, בקו זה יוכלו בעו"ה למצוא את דבר ה', ולהשיב את הנפש השוקקה שבבעה משיבי טעם, בקו זה ימצא ה'מבט' לצד האברך בירור אמיתי ופשוט לשאלה "מה ה' אלוךך דורש מעמך", יחד עם עצות מעשיות ומועילות לכל פרט בעבודת ה', בסוד מרע ובעשה טוב.

איך עובד הקו?

לשם כך נבחרו בקפידה אברכים חשובים, תלמידי חכמים, שיושבים במשך היום על התורה ועל העבודה, ובקאים בתורתו של מוהר"ן ובעצותיו הנפלאות.

יום בשורה אנתנו היום, לרגל פתיחת הקו החדש - 'קו המענה'. הקו מיועד עבור ציבור מבקשי ה', בחורים ואברכים בני תורה ויקרים הניכי הישיבות, המעוניינים לברר אודות תורת מוהר"ן ודרכו בקודש, או לשאול שאלות פרטיות בעבודת ה'.

מאחורי היוזמה

"הנה ימים באים נאום ה', והשלכתי רעב בארץ". הימים האלו כבר באו, והרעב כבר גם כן בא, ובגדול. אם נסכם את כל מה שקורה היום במילה אחת, ההגדרה היא - "רעב".

העולם כולו רעב וצמא, העיניים של כולם מחפשות, לא יודעים אפילו מה, העיקר מחפשים. לא יודעים מה לחפש, ולא יודעים מה למצוא, אבל כולם מחפשים.

המצב הזה הוא מצב מסוכן, כי כשרעבים, כשצמאים, ומחפשים - לוקחים מכל הבא ליד. בין אם טוב ובין אם לא. וזה בדיוק מה שקורה היום. אנשים שותים ואוכלים מכל מה שמגישים, ובדרך כלל זה סחורה מקולקלת, שמקלקלת את המעיין, את הנפש ואת הגוף.

וכאשר מחפשים להגיש עזרה לאנשים - בדרך כלל זו תהיה עזרה לאנשים חולים. אנשים שכבר אכלו או שתו משהו לא טוב, וכבר הורעלו, והם מחפשים דרך לצאת מזה, דרך להתרפא. ואכן, כאשר דרא, ובעו"ה קמים להם ארגונים בזה אחר זה, ארגונים שמטרתם המוצהרת היא לעזור לכאלו. אם זה בחורים או אברכים או אפילו אנשים מבוגרים, ששתו מכוס התרעלה, ולא יודעים את נפשם, והם זועקים להלצם ממיצר.

הארגונים הללו, פועלים במרץ ובמסירות, ועושים הכל כדי להלץ, כדי להציל. לצורך כך הם מושיבים אנשי מקצוע, שידם רב להם בתחומים אלו, ויש להם נסיון בהצלה וריפוי, והם יושבים שעות על גבי שעות, בפגישות פנים מול פנים או מאחורי קווי טלפון, ומשתדלים לסייע ככל הניתן, אשרי חלקם.

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

>>> המשך מעמוד א'

כח בידנו לעשות כל התעניות והסגופים שהיו נהוגים בדורות הקודמים [כמובא בכל הספרים, ובפרט בספר יסוד ושורש העבודה עיי"ש], וגם מפורש בדברי רבינו שלא להוסיף תעניות מעבר למה שמחוייב [וגם בזה יש מה להרחיב, ואין כאן המקום]. אמנם תורה ערוכה יש בידנו בנידון זה, והוא המבאר בליקוטי מוהר"ן (ח"ב סי' פו), שם מבאר שהצורך ב'עבודת קשות' כגון סגופים ותעניות הוא רק מחמת חסרון אמונה, שע"ז נאמר "מקוצר רוח - ומעבודה קשה", אבל מי שיש לו אמונה בשלמות - אינו זקוק לה יוכל לעבוד את השי"ת בכל דבר. וביאור העניין מצד אריכות, אבל יסוד העניין בקצה מקושר היטב להמבאר עד כה. והוא: כאשר האדם 'מתוקן', והפנימיות שלו מחוברת עם החיצונית; ה'אור' הפנימי עם ה'כלים' החיצוניים, אזי בכל דבר שהוא עושה בעולם, במחשבה דיבור ומעשה - הוא ממש עובד את השי"ת. ואפילו בדברים שאינם מצוות מפורשות, כגון אכילה, שינה, משא ומתן, וכל עסקי

העולם - בכלם הוא עובד את השי"ת, מאחר שכל תנועה שלו מקושרת לנקודה הפנימית שהיא החלק אלוך ממעל' שיש בו, שהיא נקודת האמונה. ורק כאשר יש פירוד ביניהם, ואין הפעולות החיצוניות מקושרות לנקודה הפנימית, אזי כל הדברים שעושה - בפרט דברי רשות שאינם מצוות - הם כביכול 'סתם' דברים, ואין בהם עבודת ה', וממילא צריך לעשות 'עבודות קשות', כלומר להימנע מכל אותם דברים של אכילה והנאות העולם, מכיון שהוא אינו עובד בהם את השי"ת. ואז ע"י התענית וכדומה, הוא מזדקק ומחבר שוב את החיצונית אל הפנימית, וממילא שוב אינו זקוק לעבודות הקשות הללו, ויכול לעבוד את השי"ת בכל דבר, וכל דבר הופך להיות מצוה ועבודת ה'.

וממילא לעניינו. אמנם אינו מסוגלים לתעניות ועבודות קשות, וגם אינו יודעים לעשות זאת כראוי באופן הפועל את התיקון, אך יש בידנו להעסק בשורש העניין, והוא: להגביר את האמונה הקדושה, ולהתחיל להאמין ולחשוב אך השי"ת נמצא

בכל דבר, וממילא אין כל דבר - במחשבה דיבור ומעשה - הוא ממש עבודת ה', וזה גופא הוא תיקון הנפש. ולזה זוכים ע"י התקשרות לצדיק (שעליו נדון בהרחבה בגליון הבא בעו"ה), ובעיקר תפילה התבודדות ואמירת תהלים. ולמעשה, בוודאי אין שום חסרון לעשות כל אחד מהעניינים המבוארים בספרים הק' לעשות בימים אלו, הן לימוד ברציפות, והן אמירת סליחות ותיקונים וכדו', ואפילו סגופים קלים וכיוצא, ובפרט מה שנתנו להימנע מדבר מן החוץ; אלא שצריך לידע, שכל העניינים הללו אינם התיקון, ומי שחושב שהם התיקון - לא הבין באמת מהו תיקון, ולא היה תיקון הוא נצרך; אלא התיקון הוא כח הצדיק, וכל אלו העניינים הם מסייעים לזה, לזכך הנפש והרוח והנשמה - שיוכלו להתחבר מחדש לאור הנשמה ולחיות חיים טובים של גאולה.

הרבינים הללו ישובו כל יום בשעות שבהם יפעל הקו, ויקבלו את השיחות. הם יקשיבו באורך רוח לכל שאלה ולכל פנייה, וישתדלו למוון את השואל למטרתו הנכספת על פי משנתו הבהירה של מוהר"ן, ולעת הצורך, יציעו גם אפשרות להמושך קשר, כדי לחזק ולעודד ולסייע בעת הצורך.

לעת עתה, הקו יפעל בשעות הלילה בלבד, כשהמטרה היא להוסיף עוד שעות פעילות לפי הצורך ולפי הביקוש. בכל שעות פעילות הקו, יושבים מאחורי לכל הפחות שני 'משיבים', וגם בזה המטרה היא להרחיב ולהוסיף לפי הביקוש והצורך.

אסיפת היסוד

לפני מספר ימים התקיימה 'אסיפת היסוד' של פתיחת הקו. לשם באו והתנסו הרבינים החשובים 'משיבי הקו', ובמשך שעה ארוכה דנו כיצד לסייע לכל הפונים, בתשובה ברורה ועצה נכונה. על השולחן עלו בזה אחר זה ידיונים חשובים, והם התבררו ע"י כלל הנאספים.

לאחר כמה שעות, ננעלה האסיפה, כשהנאספים יוצאים בהרגשת שביעות רצון, נכונים לקראת תפקידם החשוב, ברצון ובשמחה.

בימים אלו יצאו המארגנים בקמפיין נרחב לפרסום הקו ברחבי הארץ בכלל ובקרבת הישיבות והכוללים בפרט, הקו החל כבר לפעול בעו"ה והשאלות החלו לזרום, ע"י השואלים והמבקשים דבר ה', שיוצאים בהרגשת "כי השריע נפש שוקקה, ונפש רעבה מילא טוב".

אחת שאלתי

במדור החדש "אחת שאלתי", שיופיע בעו"ה מידי חודש בגליון 'הקבצו' המורחב, יזפיעו שאלות נבחרות מתוך אלו שנשאלו במשך החודש, יחד עם התשובות שניתנו עליהם, ועל ידי כך תרבה הדעת, ויפוצו מעיינות החכמה.

והי רצון שזוכה כלנו לבקש את דבר ה', ולמצוא אותו כראוי, לאכול ולשבע ולעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב כל הימים.

הזדמנות מיוחדת

לאחר תרומה מיוחדת שקבלנו

מנדיב לב בעילום שם

ישנה אפשרות לכל החפץ לקבל

את העלון בדואר ללא תשלום

המעוניין יפנה למס' טל.

0527149713

נא להעביר לחברים ולמכרים

הודעה משמחת:

בתרומה של 50 ש"ח ניתן להקדיש

מדור, לרגל שמחה, או לישועה, או

לע"נ יקירכם וכיו"ב.

שמחנו כימות עניתנו

לה, "את הוזהר החיים הם לא יציבים... פתאום יכול לבוא איהה! כזה ולכלוע הכל תיתקע. תתמוצץ. תפחזי לחיות".

אבל להודים יש יציקת בטון עמוקה עד עומק עומקים והיא מחזיקה את היסודות של המערכת. אמנה.

אני רוצה להאמין, ואני בטוחה בכך, שהקדוש ברוך הוא לא קורע. הוא לא קוטע. הוא לא עושה קטסטרופות. מי שמוחר לנו את הקטסטרופות המבועתות זה ספק הכפירה. יש ספק כפירה דיוע בעולם הזה. פגשנו אותו לראשונה מקלקל את גן עדן. בתחילה הוא היה בחוץ, ואז הוא נכנס לנו לנפש, ומאז הוא מדבר כל כך מבפנים שקשה לחוות אותו. אבל הקול שלו כל כך רע וכל כך מחליש, שכן אפשר לחוות אותו; הוא המשתק, המאיים, המבעית: "קורים דברים אימים".

הוא מתלבש לנו על הטראומה הראשונית של הנשמה שירדה מהחיבור של השם לעולם של הסתרה וריחוק, ומעצים אותה בדיבורים של כפירה: "כן. כן. בפרוש. יש מכללות, יש קרקודילים, יש שיניים, אפשר למות פתאום, מודרסה, מפגיעה, מערבים, ממהללות. דברים אימים קורים פתאום".

המשך בעמ' הבא <<<

הרבנית ד. קרשבית - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

ההתבטלות הוזהר, והוא יותר על המלומה שבביל דוד וסין עצמו כבעסו לאבי, מתוך הרגשתו הפנימית הטורה והעמוקה שדוד הוא משיח ד' ומלך ישראל. ועל כך אמרים חו"ל: ג' ענינים היו בעם ישראל, ואחד מהם הוא יחונתן.

נמצא, שכדי להתבטל באמת לצדיקים, וממילא לקבל מהם את הכח, ולשאוב מהם את כל החיות - חייבים ענוה, ובאת מתוך הבנה בעוד הצדיק, ובגודל הצורך שלנו לקבל מנוח.

לאחר דברי ההקדמה נגיש לדבריך, ונחלק אותם לכמה חלקים:

ראשית, את טוענת (בחסתינות): "לפעמים צורת חיים כזו נראית דביקה ולא אמירה", את כאילו אומרת: אני נתינת, זה נחמד, אבל קשה לי להבין את סוג החיים האלו שמרגישים את הרבי וכן נוכח סולל ומיישר את הדרך, וקשה לי להבין את הצורך להודיש כל הזמן את כוחו של הרבי. התשובה היא: אלו שחיים כך ומדברים כך, מרגישים באמת שהרבי מביא להם את לחמה של תורה, ואת צורך הקיום הבסיסי שלהם, ולא רק תוספת נחמדה של הנאה רוחנית בלבד, וכפי שראינו קודם ואת היא אכן אמונת חכמים האמתית הנדרשת מאתנו.

ייתכן שתשאל: איך באמת? מאין שואבים את זה? איך נכנסים ל'בפנים' הזה? אני הרי ממש לא מרגישתך. התשובה לכך היא: הן האמונה בד' והן האמונה בצדיק צריכה אימון ותרגול, לקרוא על זה הרבה, להתפלל על כך בכל לב, ולדבר הרבה מהענין, וכמו שכתוב "אמנתו כי אדבר" - היינו שהאמונה תלויה בפה האדם. זה לא עניין של שכל, וזה גם לא קורה ביום אחד, לשם כך צריך לפנות אל הלב לאור האמונה והאהבה שתורח על האדם, ולאת לאט זה קורה.

את שואלת, אולי טוענת: "הרבה דברים ר' נחמן העניק, לא חדש". אכן, ר' נחמן לא בא לחדש ואפילו לא להעניק, אלא פשוט להחיות את התורה, להאיר אותה, ולחבר אותה אלנו, שלא תהיה רק אוסף של "זוטרות" נפלאים, אלא דרך חיים - לחיות חיי גאולה כבר עכשיו; הוא נתן לנו מפת דרכים בעולם המוסכר והמטורף של היום שכל תמידי: חיים חיים אמונה, איך קרובים לו, איך מתמודדים עם כסף, עניית עשירות, בלבול, דאגה, יאוש, ובקיצור: איך חיים את התורה שנתן לנו משה רבינו - כיום.

אסיים בקטע מתוך הפרטת פרישת וגש שהתרגשתי ממנה מאד: הש"ת מבטיח לנו "היו לי לעם, ואני אהיה להם לאלוקים, ועבדי דוד מלך עליה, ורועה אחד יהיה ללעם... ונתתי את מקדשי בתוכם לעולם". הלואי ונוכח לזה בקרוב, אבל אולי כבר כדאי להכין עכשיו קצת את הרקע.

שאלות למדור זה ניתן לשלוח לכתובת: משפחת קירשבוים, רח' הרב מבריסק 6 בית שמש. או לדוא"ל: 4104442@gmail.com, או: ale2@okmail.co.il ולציין: עבור מדור 'מה בקשתך'.

אבל יש דמימה אחרת, דמימה שנקראת "יודים אחרון". או כמו שרבי נחמן קורא לה במקום אחר ובשפה טיפה שונה: "שמע... יודים ושותק" - עצירה. דמימה הפנימית. מוצב נפש שחשוב ללמוד אותו. שמעות משהו קשה - העצור עם זה רגע. תיתן לזה מקום. אל תיכנס לרעש. תהיה בשתיקה הזאת, בעצירה. מה ששומעים כמולא - שומעים. אבל עזבו את הרדיו וגם את הקוים החרדים ובכלל את כל הרבירות. כדאי להישאר בדממה, לידום עם הכאב ולשתק בו רק את הקדוש ברוך הוא.

אמונה

אחרי שאנחנו בדממה הזאת, הדיבור היחיד שיכול להתאים הוא דיבור של אמונה. בתחילה אפילו בלי מילים. אתה כאילו מסתכל על השם ובעיניים שלך יש מבט שאומר: "אני לא מבין כלום. יש פה משהו בכלל לא בגודל שלי. או אני לפחות מבין שאני לא מבין, שאין לי מושג. אין לי מושג מה אני רואה. אין לי מושג מה אני שומע." שישו לב למימד הקטסטרופלי שהוצר הרע כל כך רוצה למכור לי, והוא מנסה בכל הכוחות. ואת השיטה שלו להחליש אותנו תמיד. תשימו לב, שכל אחת תסתכל על עצמה ותזהר את הקול הפנימי המבעית הזה, שתופס טרפם על מה שקורה ואומר

עם ישראל עובר ימים קשים, ויהי רצון שלא נשמע יותר דברים קשים, ושכל הידורים יהיו רק על העבר.

כולנו מחפשים לשמוע דברי התחוקות. מה אפשר לעשות כששומעים אסון? מה אמורים להרגיש? איך מתמודדים? ואיך אפשר לכוון את ההסתכלות שלנו לאמת של השם יתברך?

יידום אחרון

על פי רוב, התגובה הראשונה-אוטומטית שלנו כשאנחנו שומעים על משהו שקשה שקורה, היא התאבנות. כמו טריקה פנימית. כשהמצויאות נחיתת מדי קשה מדי ומלחיצה, באופן אוטומטי המוח נותן פקודת 'טטו!' לא להיכנס! לא לחשוב! לא להרגיש! הלב קופא ואתה מופסיק להרגיש, כי אתה לא יכול. אתה פשוט לא יכול. וכשהלב קופא והפנימיות נעלמות, מה שנשכנס לפעולה, ובאופן קדחתני, זה הרעש והבלגן הדיציוני. מתוך פחד לא להישאר במקום של הכלום, אנחנו מתחילים לזרוק פנימה דברים; שברי ידיעות ודיבורי חדשות והרבה דיווחים מסביב, 'או מה היה?' 'איפה היית? ממי שמעת?'...

מה בקשתך?

שאלה:

כבוד הרבנית תח'.

אני לומדת פה ושם ספרי ברסלב, ונהנית מזה מאוד. אני גם משתדלת להעביר את הדברים הלאה במסגרת שיעורים שאני מוסרת, ומאמרים שאני כותבת.

מה שמפליא אותי, הוא שבאשר אני קוראת חומר של ברסלב, או תמיד כשמדברים על ריעיונות של רבי נחמן מוסיפים לדבר על "הכח של הרבי". בשונה מרעיון יפה או טוב ששמענו מכל צדיק אחר... האם חייב להיות שדווקא כאן מתגלה כוח, כשלמדיתי משהו ממשנתי? [בפרט, כשהרבה דברים בעצם ר' נחמן העניק, לא חדש...]

בכלל, לפעמים צורה של חיים כזו, נראית דביקה קצת. לא אמירה...

אני מקווה שאני לא נשמעת כופרת או משהו כזה, אני שואלת לא מתוך קנטור אלא מתוך רצון להבין.

ר.א. ירושלים

תשובה:

לשאלת החשובה המזכה את הרבים בשיעוריה ובמאמריה, שלום וברכה.

ניכר משאלותך שאת באה לא מתוך לקנטור, אלא מתוך רצון להבין. כפי שאת מציינת, את בעצמך נהנית מאמרותיו ותורתו של מורה"ן הק', ואינך מתנגדת לדרך של ברסלב ואפילו מתנה אחרים ממנה, אלא ששקשה לך להבין את הקשר הנפשי החזק של התלמידים לצדיק, ושאיבת כל הכח ממנו, כאילו אין להם מושלם כלום. את טוענת (כפי שאת מרגישה) "לפעמים צורת חיים כזו נראית דביקה, לא אמירה".

לשם כך, נקדים מעט אודות נושא האמונה בכלל ונושא אמונת צדיקים בפרט, ואז נחזור לשאלתך:

ובכן, אחת ממצוות עשה התמידות שחייבים בה בין איש בין אשה בכל מקום וזמן, היא: האמונה בד', והחיבור אליו וההדבקות בו והתענות עליו, מתוך אמונה ברורה שהוא מקור הכח והטוב. מצוה זו היא כמובן לא רק תוספת נחמדה ומתנית לחיים אלא היא החיים עצמם.

ייתכן שאלה הרחוקים מאמונה וקיום מצוות, מתפללים ומרגישים כאילו דרך חיים כזו היא דביקה ובלתי אמירה. הם שואלים את עצמם: האם כך צריך להרגיש, שאין עוד מלבדו, ואין אדם נוקף אצבעו וכו', ו'הו' הוא הן והמפרנס הבלעדי? אבל מי שהי חיי אמונה מלאים בחיים ומחיים, יודע שאכן כך הם הדברים, והוא זוכה לחיות חיים טובים ומאושרים.

מכאן נעבור לאמונת צדיקים. הפסוק אומר "ויאמינו בה" ובמשה עבדו", והקב"ה מבטיח

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
 טל: 0722-477774 פקס: 155-701-0722
 דוא"ל: m0722477774@gmail.com

הקבצו

בית וועד לחובבי הישיבות
 העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
15

שבט תשע"ז
 נושא החודש:
 התקשרות לצדיק [א]

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

ונפשו קשורה בנפשו

הנושא של הביטול האמונה והציות לחכמים שבכל דור. עד ש"חביבים דברי סופרים יותר מינה של תורה" (עירובין כא), ו"כל העובר על דברי חכמים חייב מיתה" (ברכות ד). וכאשר עמד אחד ופקפק בצורך הזה, הלא הוא קורח, כשטענתו בפיו "הלא כל העדה כולם קדושים... ומדוע תתנשא", כאומר: יש לנו קשר ישיר עם התורה ועם בורא עולם, ואיננו זקוקים למתווכים - פצתה האדמה את פיה ובלעה אותו.

והדבר כולו פלא: מה זה ועל מה זה? אמנם יודעים אנו ש'צבור' מורכב מצדיקים, בינונים ורשעים [ר"ת צבר], ולכן מובן שצריכים להעריך ולכבד את הצדיקים, אבל מכאן ועד להפוך זאת לעוד 'אמונה', ולמשהו שכל התורה תלויה בזה, האמנם?

תורה שבעל פה

התשובה היא: אכן כן. והביאור על זה יתחלק לשניים - ברובד הפשוט, וברובד הפנימי.

כאשר קבלנו את התורה, בעצם עוד לא קבלנו כלום. התורה שבידנו, דהיינו ה"תורה שבכתב" עוד לא מספקת לנו שום ידיעה מהי התורה. התורה שכתב סתומה וחתומה,

ואפילו מצוה פשוטה איננו יודעים איך לקיים. באופן כזה, כל צדוקי וכל גוי יכול לבא ול'פרש' את התורה ככל העולה על דעתו, ואף להפכה לגמרי.

הדרך היחידה שלנו לקבל באמת את התורה, הוא רק על ידי ה"תורה שבעל פה". תורה זו איננה בידנו, אלא היא נמסרה לחכמים. החל משה רבינו, שמסרה ליהושע, שמסר אותה הלאה. באופן שבעצם כדי לקבל את התורה, אנו זקוקים לחכמים שבכל דור, שיאמרו לנו מהי התורה ואיך מקיימים אותה.

ברור, שאין כאן מישהו או משהו שרירותי, שמחליט מי הוא החכם' שבכל דור, שהוא זה שכולם צריכים לקבל ממנו, אלא מדובר באלו שבאמת ראויים לזה. כלומר, מי שזיכר עצמו יותר, וטוהר וקדוש עצמו יותר, עד שהפך את עצמו לכלי הראוי לקבל את התורה הקדושה, הוא זה שזוכה שהתורה נמסרת לו ועוברת דרכו, וממנו יקבלו שאר בני דורו.

וזה גופא הסיבה שהתורה מוכרחת לעבור דרך החכמים,

הנושא של "התקשרות לצדיקים" תופס מקום מרכזי מאד בתורת מוהר"ן, וכפי שנראה, לא רק שם, אלא בכל המסורת הישנה שבידנו. החל מקבלת התורה, ולאורך כל ההיסטוריה - עמד הנושא הזה במרכז העניינים, והוא שימש כעמוד התווך בכל המסורת של היהדות, גם אם לא תמיד כינו אותו בשם המפחיד "התקשרות".

עם זאת, אין להכחיש, שהנושא הפך ל'מדובר' יותר בתורת החסידות בכלל, ובתורת מוהר"ן בפרט, וגם זה לא בכדי, אלא מסיבה ברורה מאד, שתתבאר ותתבהר לאור הבנת העניין.

קשה מאד להיכנס לנושא כזה, וקל וחומר - להקיף אותו, במסגרת מצומצמת של מאמר, בפרט כאשר מדובר בנושא שאיננו מוכר בכלל בעולם הישיבות, וצריכים להתחיל אותו מא-ב, ועם כל זה, ננסה לעשות את הבלתי אפשרי, ולבאר בעז"ה את יסודות העניין. אמנם, לשם כך נצטרך לפצל זאת לשני חלקים, אחד מהם יתבאר להלן, והשני בגליון הבא בעז"ה.

**מה זה ועל מה זה?
 מובן שצריכים להעריך
 ולכבד את הצדיקים,
 אבל מכאן ועד להפוך
 זאת לעוד 'אמונה',
 ולמשהו שכל התורה
 תלויה בזה, האמנם?**

האמונה שלנו כוללת שני דברים עיקריים: האמונה בהש"ת, והאמונה בתורה הקדושה. בזה לכאורה כלול כל היהדות; אנו מאמינים בה', ומאמינים שהוא נתן לנו את התורה, וממילא - התפקיד שלנו הוא לקיים את התורה הזו שנתן לנו הש"ת. פה זה מתחיל, ופה זה נגמר, הלא כן?

אבל לא. לאורך כל הדרך נכנס כאן משהו שלישי: "אמונות חכמים"! כלומר, חוץ מהאמונה בה', והאמונה בתורה, עלינו להאמין בדבר שלישי - בחכמים! ולא, לא מדובר במשהו צדדי או שולי, אלא במשהו מאד מרכזי, שמלווה אותנו בכל צעד. כבר ביציאת מצרים - תחילת הדרך - התורה מספרת לנו "ואמינו בה' ובמשה עבדו", אנו ממשיכים לקבלת התורה, וגם שם התורה מדגישה "וגם כך יאמינו לעולם", כאשר המילה 'לעולם' מלמדת על המשך האמונה בחכמים שבכל הדורות.

ואכן, אנו מצויים בתורה לשמוע בקול הנביא, והעונש על מי שאינו מצייט חמור ביותר. ולאורך כל התנ"ך אנו רואים כיצד מי שהוביל את כל קיום התורה, היה תמיד הנביא/השופט/המנהיג שבכל דור. בהמשך היה לנו את הסנהדרין, שמי שהמרה את פיהם, עונשו היה חמור. וכך גם בהמשך, אנו מוצאים בחז"ל לשונות מפליגים מאד אודות נחיצות

דבר המערכת

חדש חדש ונתחדש!

לאחר למעלה משנה, שאנו זוכים לראות באורו של הגליון - אנו זוכים בעז"ה להתקדם!

גליון קטן זה, שיוצא לאור בס"ד אחת לחודש, עורך סערה ומהומה רבתי, לטובה כמובן. הוא פרץ כפי הנראה לדלת פתוחה, ומצא את דרכו לציבור ענק של מבקשי ה', שבקשו ובקשו ולא ידעו איך למצוא, ובעז"ה בזכות גליון זה, והחומר שבין בתריו - מצאו את שאהבה נפשם.

התגובות החלו זורמות, והם גברו מחודש לחודש, כשכולם משבחים את הבשורה החדשה, ומוודים בכנות - תרתי משמע - על גודל תועלתה. כשכולם יחד עונים ואומרים: לא נמצא כבושם הזה.

לצד החיזוק הגדול שקבלנו, ואנו ממשייכים לקבל, [ונשמח לקבל יותר...]. הגיעה גם הדרישה החריפה: זה לא מספיק! כמות ההדפסה שגדלה מחודש לחודש, יחד עם מגוון דרכי ההפצה [בדואר, במייל, נציגים, ובתי כנסיות] - לא מלאו ולא סיפקו את הדרישה שהייתה להם. לא פעם ולא פעמיים נתקלנו במקרה, בו עלון אחד ויחיד, עבר עשרות ימים, כשהוא מקומט ובלה מרוב משמוש, וכל אחד מזהיר באזהרה חמורה להחזיר אותו בחזרה... גם ביקורת הייתה, ברוך ה', אבל לא על התוכן, אלא על גודל הכתב והנייר. הטענה הייתה שהגליון מתאים לחדי ראייה או לאנשים בעלי מגדלת בלבד, ואילו האחרים צריכים להתאמץ ולהתייגע כדי ללמוד את הכתוב [דבר לא רע בכלל...].

והנה אנשי בשורה אנו היום, כאשר בסייעתא דשמיא, זה הקטן גדול נהיה. והגליון הצר והמעיק, הרחיב את גדלו ואת חדריו, כאשר כעתה הכתב יהיה גדול וברור יותר, וגם נוספו מדורים חדשים, שישביעו יותר נפש רעבה, וירוו יותר נפש שוקקה.

מלבד זה, לאור תרומתם של נדיבי לב, יודפס הגליון במספר עותקים כפול ומשולש, בתקווה שאכן יגיע לכל מבקשיו ודורשיו, ושיהיה לכל אחד גליון משלו, ולא יזדקק לשל שכנו וידידו. גם התפוצה הוירטואלית גדלה והוכפלה. ועוד היד נטויה בעז"ה.

נשמח להמשיך לקבל את תגובותיכם, הערותיכם, ביקורתכם, וכמובן, גם את תרומותיכם. ולא פחות מכך - את מאמריכם, מכתביכם, סיפוריכם, וכל חומר אשר תחת ידכם, ועל ידי כך תרבה הדעת, ותגדל התועלת עד בלי די.

גליון זה, נגענו בסוגיא עמוקה ורגישה כאחד, בתקווה עמוקה ותפילה חמה שהדבר יביא לתועלת ולא יצא מכשול מתחת ידיו. והיות שנוכחנו לראות שלא היה די זה בגליון אחד [אפילו גדול ומורחב], נמשיך את הנושא גם בגליון הבא א"ה. הציבור הקדוש מוזמן להגיב, להעיר, ולהוסיף.

קראו ותחי נפשכם

הנושאים הבאים:

- אדר א' - התקשרות לצדיק [ב]
- אדר ב' - שמחה
- ניסן - המין ומצה
- אייר - ספירת העומר
- סיון - חכמה ותמימות
- תמוז - התחדשות

המשך בעמ' ב' <<<

>>> המשך מעמוד א'

להיות 'תורה שבעל פה' זאת משום שהתורה היא משוה אלו, ואילו תימסר לכל אדם, יהיה מי שיהיה - עלול כל אחד, בשל תוכנותיו, אפיו, יצריו, ושיקוליו, לסלף את התורה, ולהפוך אותה על פניה, כפי שאכן עושים זאת לתורה שבכתב. על כן התורה מוכרחת להימסר לאלו שנקיים מכל אלו, ומשעבדים עצמם באמת להבין מהי התורה ומהו רצון ה' באמת ובתמים, ורק הם זוכים לדעת מהי התורה, וממילא רק מהם אנו יכולים לשמוע מהי התורה.

כך למעשה עברה התורה מדור לדור. התורה שבעל פה מעולם לא נכתבה, היא תמיד עברה מרוב לתלמיד, כלומר, מהחכמים שבדור לשאר אנשי הדור, ורק מהם ידעו מהי התורה. וממילא, ברור שהם היוו ציר מרכזי מאד בחיי היהדות. כי כל מה שיש לי בתורת וביהדותי - ממנו יש לי. ומכאן המושג שנקרא 'רב מובהק' 'נשיא' 'אב בית דין' המוכרים לנו מאד, כל אלו הם כינויים למוסרי התורה, שכל העם היו צריכים 'להאמין' בהם [להאמין שכל התורה שהם מוסרים, היא אכן התורה האמתית], ו'להתבטל' אליהם לחלוטין.

וגם לאחר שהתורה שבעל פה נכתבה, עדיין אנו זקוקים באותה מדה לחכמים. כי מי שרק ילמד את מה ש'כתוב', עדיין לא יהיה לו שום דרך לדעת מהי התורה ואיך לקיימה, כי 'מי שקרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים - נקרא עם הארץ' (ברכות מז), כי אם רק 'התורה הכתובה' בידו, אין בידו תורה, אלא חומר גלם בלבד. את התורה יוכל לקבל רק מהחכמים, כאשר שימש אותם, 'אמין בהם ויתבטל אליהם'.

זו היא ההגדרה הפשוטה של אמונת חכמים. לפיה אנו מבינים: א. מדוע היא נצרכת וחשובה כל כך. ב. מי הם החכמים הללו, שבהם אנו מצווים להאמין. ההגדרה היא: 'מוסרי התורה' הם הם החכמים, וממילא אי אפשר בלעדם, כי בלעדם אין לנו תורה. חד וחלק.

הדבק בחכמים ובתלמידיהם

קצת נעבור לרובד הפנימי יותר, וכאן זה גם הופך להיות חד יותר.

אם עד עתה ראינו, שאת 'פירוש' התורה אנו מוכרחים לקבל מהחכמים, וזה דורש ממילא את האמונה בהם, ואת הביטול אליהם. קצת נתקדם ונראה שאת התורה בעצמה - אנו מקבלים מהם.

אנו יודעים שבתוך התורה כתובים תר"ג מצוות, וכשאנו מקיימים אותם, אנו מקיימים את ציווי התורה. אבל מהי התורה? קבלנו את 'התורה', אנו מקיימים את 'התורה', לכל יהודי יש חלק 'בתורה', 'התורה' היא חיינו - מהי 'התורה' הזו?

התורה היא - דבקות בהש"ת! ונבאר את הדברים: הזוה"ק מבאר שהתורה היא עצמותו יתברך, כי קב"ה ואורייתא חד, ולכן כל התורה היא שמוותיו של הקב"ה, כלומר, כל פסוק וכל מילה בתורה הוא 'לבוש' להש"ת, והוא דרך איך להכיר אותו ולהיות דבוק בו; וכל מצוה בתורה, גם היא עצה ודרך כיצד להתקרב אליו ולהתדבק אליו, ולכן נקראת 'מצוה' מלשון 'צוותא'-חיבור.

נמצא שישוד התורה הוא הדבקות בהש"ת, וכל לימוד התורה וקיום המצוות הם בסך הכל כלים ודרכים ועצות איך לזכות לזה. כלומר, כאשר אדם לומד

תורה, או מקיים מצוה - הוא מכין את עצמו יותר ויותר להיות ראוי לדבקות בהש"ת, שזה בעצמו השכר, כי זה התענוג היחיד שיש, וזה כל התענוג של העולם הבא, כמבואר בחז"ל ובכל הספרים.

אך כאן ישנה בעיה. כאשר אנו באים לזכות לדבר העיקרי הזה, שהוא הדבקות בהש"ת, אומרים לנו חז"ל שהדבר בלתי אפשרי. "וכי אפשר להידיבק בשכינה" - שואלים חז"ל "והלא אש אוכלה הוא". כלומר, זה דבר כל כך רחוק מאתנו, וכל כך לא שייך אלינו, עד שהוא פשוט בלתי אפשרי. ובכן, מה עושים? לוותר על זה - בלתי אפשרי. כי א"כ אין לנו תורה ואין לנו מצוות ואין לנו עולם הבא ואין לנו כלום. אז יש פתרון: "הדבק בחכמים ותלמידיהם". (כתובות יא). אלו דברי הגמרא, [והובא בספר המצוות להרמב"ם, כהדרך היחידה לקיים מצוות 'ובו תדבק'].

כאן הגענו לרובד עמוק הרבה יותר במושג 'אמונת חכמים', וכאן אנו גם עוברים בהכרח מהשימוש במילה 'חכם' [בלשוננו] למושג 'צדיק'. זה עתה התברר לנו, שאת 'התורה בעצמה' - אי אפשר לנו לקבל כי אם על ידי החכמים. כלומר: יש את 'החכמים' שהם אלו שכן זכו להגיע לדרגת זיכרון כזה שהם דבוקים ממש בהש"ת, וממילא כאשר אנו 'דבקים' בחכמים הללו - אנו 'דבוקים' בהש"ת!!! (כמבואר בדברי רש"י פרשת עקב).

ברור ממילא, שאין המדובר ב'חכם' בלבד, שיש לו רק ידיעות - אפילו רבות ואפילו אמתיות - בתורה. אלא ב'צדיק', שביטל כל מהותו, וכל רצונותיו, וכל חיצוניותו, וכל כולו דבוק בתכלית הדבקות בהש"ת. שאז ממילא כאשר אנו דבוקים בו, אנו דבוקים בהש"ת, וככל שיותר דבוקים בו - יותר דבוקים בהש"ת.

קבלנו אם כן את ההגדרה המדויקת למושג 'התקשרות לצדיק'. התקשרות פירושו 'קשר', חיבור פנימי ומהותי, והקשר הזה נובע מכך שאנו יודעים שהוא זה שמוסר לנו את התורה - בין את 'פירוש' של התורה, שאין לנו דרך לקבל אותה מן הכתב, אלא רק ממנו; ובין את 'התורה בעצמה', שהיא הדבקות בה', שאין לנו דרך לקבל זאת בכלל בשום צורה שהיא, רק ע"י הדבקות בו.

ואין אלו רעיונות בעלמא. אלא מציאות בשטח. כל מי שדרך על מפתנה של ברסלב, יודע שהמציאות של הש"ת איננה רק משהו שיועדים על קיומו, אלא משהו שחיים אתו. האמונה בה' ממלאת כל פרט בחיי היום יום, וכל צעד ושעל בחיים, בפועל ממש. השיחה אודות הש"ת, היא שיחה אודות משהו שממש קיים, כאן ועכשיו, במרחק נגיעה ואפילו פחות. וזו איננה 'החלטה' לעשות כך, אלא עובדה מציאותית פשוטה, שאינה אלא 'תולדה' של הדבר הנפלא הזה שנקרא 'התקשרות לצדיקים' שמי שנכנס לעולם הזה, מכניס את חייו למסלול אחר לגמרי, מסלול של דבקות מתוקה, קרובה ואמתית, עם בורא עולם.

המשך בגליון הבא בע"ה

סוגיית "התקשרות לצדיק"

רצייתי לעורר על נקודה ששייכת לנו במיוחד כבני תורה ליטאים שהתקרבו לתורתו של מוהר"ן, שהנה בישיבות ובכוללים בהם גדלנו לא שמענו מעולם על הנושא של "התקשרות לצדיקים", ואפילו מי שזכה להיכנס קצת לפנימיות התורה ששם הדברים כבר כן כתובים, יתכן מאוד שעבר עליהם ולא שם לבו שיש כאן נושא חשוב שיש לתת עליו את הדעת, בבחינת 'מלתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו אדעתיה'.

והנה כל מי שמתקרב לאורו של מוהר"ן, רואה מיד שהנושא של התקשרות לצדיקים תופס אצלו מקום חשוב מאוד, והוא מהיסודות העיקריים של עבודת ה'. ובאופן טבעי מתעוררת מכך מבוכה, כי אם הנושא הוא כל כך עיקרי ואינו איזה 'ענין' בעלמא שאפשר לקחת אותו ואפשר להסתדר בלעדיו, כיצד לא שמענו על כך עד היום; ואולי אם לא שמענו עליו בכל המקומות שגדלנו בהם עד היום - ניתן להניח שאין זה נושא חשוב כל כך.

ולעניות דעתי, ראוי מאוד לבני תורה שחשים איזו חוסר בהירות בנושא הזה, ללמוד את הסוגיא של התקשרות לצדיקים במקורותיה בחז"ל ובספרי רבותינו הראשונים והאחרונים לדורותיהם, ולא להסתפק רק במה שכתוב על כך בספרי מוהר"ן, כשם שבני תורה רגילים לברר כל נושא מהשורש.

וכמי שזכה ללמוד את הסוגיא בעיון במשך זמן רב, אוכל להעיד שלאור לימוד הענין מתוך המקורות, הדברים קיבלו אצלי ביסוס ותוקף גדול מאוד, והופתעתי מאוד לגלות שכל היסודות של גדולי החסידות בענין זה ומוהר"ן בכללם - נכתבו כבר קודם לכן, ויש להם בסיס חזק בדברי חז"ל והראשונים והמקובלים הקדמונים. וכאשר ניגשתי ללמוד את הנושא בתורתו של מוהר"ן לאחר כל הרקע הנ"ל, הדברים התקבלו אצלי בבהירות ולא כהלכתא בלא טעמא, ויכלו להתיישב בלבי היטב כיתד בל תמוט.

ולאחר הלימוד מתברר כי הסיבה שרק בבית מדרשו של הבעל שם טוב דיברו על הנושא בצורה כה ברורה ובשאר בתי מדרש לא דיברו בהם - איננה משום חולשת הדברים וחוסר ביסוסם ח"ו, אלא הוא משום שבבית מדרש זה ידעו כיצד לתרגם מושגים מהקבלה הלכה למעשה, ולהוריד את הדברים גם להמון העם, מה שאין כן בבתי מדרש אחרים, ששם השאירו את מושגי הקבלה בספרים המיועדים לגדולי ת"ח בלבד ולא הורו בהם דרך להמון העם.

ומשום כך גם מצוות 'ובו תדבק' - הידבק בתלמידי חכמים' (כתובות קיא, ב; רמב"ם דעות ו, ב) לא זכתה לפירוש מספיק ולהתעוררות לקיומה הלכה למעשה, מאחר שאין על כך מקורות מספיק מפורטים בספרי הנגלה. ואנו שזכינו להתקרב לאורו של מוהר"ן, לא נותר לנו אלא להודות לה' שזיכה אותנו גם לקיים מצוה עיקרית זו, וגילה לנו רבי שמלמד אותנו כיצד אנו יכולים לקיים מצוה זו עם כל ענפיה ופרטיה הלכה למעשה, וליזכות לכל המעלות הגדולות שזוכה להם מי שמקושר באמת לצדיק אמיתי.

בברכה שנזכה לנצל כראוי את המתנה שניתנה לנו.

ג.ב. למי שמתעניין בנושא, ניתן להשיג ספר נפלא שעוסק בנושא זה, ומבאר אותו היטב, לאור המקורות בחז"ל וספרי הראשונים והאחרונים. בדוא"ל: net.bezeqint.neto@aegros

משה: מה שמוע יעקב, כבר זמן רב לא נפגשנו.

יעקב: נכון, ואני שמח להיפגש שוב. אני מוכרח לציין שבמשך הזמן הבהרת לי המון נושאים שהיו חדשים לגמרי בשבילי, וזה הביא לי תועלת מרובה. אני כבר כל פעם חושב מתי תהיה הפעם הבאה שאפגוש אותך, ואיזה עוד נושאים הייתי רוצה לברר אצלך.

משה: אני שמח לשמוע. צריך באמת לזכור שעצם הדבר שמשוחחים יחד בעניינים של עבודת ה', זה דבר גדול מאוד, כמו שכתוב 'אז נדברו איש אל רעהו ויקשב ד' וישמעו', שכששני יהודים מדברים על יראת שמים, השי"ת מקשיב להם מרוב חביבות. וכעת, אני סקרן לשמוע מה הנושא שתמצא לשוחח עליו הפעם.

יעקב: הפעם לא יהיה לך קל... תראה, אנו מדברים כבר הרבה זמן על כל מיני נושאים שקשורים ל"ברסלב", אבל נראה לי שאחד מהנושאים המרכזיים בברסלב - שעליו עוד לא דברנו - הוא המושג שנקרא "התקשרות לצדיק". האם אני צודק?

משה: אכן, העניין של התקשרות לצדיק הוא נושא מאוד יסודי בברסלב, ותופס בהחלט מקום מרכזי בתורת מוהר"ן. ובכן?

יעקב: אז זהו, שעד עכשיו לא רציתי לשאול על זה, גם משום שזה לא עניין אותי, מאחר שראיתי את כל 'ברסלב' כדבר מוזר ומשונה, וגם משום שלא רציתי להביך אותך. אבל כעת לאחר שהסברת לי בטוב טעם ודעת את כל שאר הדברים, וראיתי שבסך הכל מדובר בדברים נורמליים לחלוטין, ואפילו מיוחדים, כעת מעניין אותי לשמוע על הנושא הזה.

משה: בשמחה רבה. אולי תגדיר מה אתה רוצה לשמוע, ואז נוכל לשוחח על זה בעזרתך.

יעקב: אין לי שום ידיעה בנושא הזה, ולכן אין לי בדיוק מה לשאול. אבל כל העניין נראה מוזר ומחודש. אני יודע שאנו צריכים לעבוד את ה', ולא אף אחד אחר. אז מה זו ה"התקשרות" הזו, כאילו יש פה עוד מישהו באמצע, האם זה לא עבודה זרה ח"ו?!

משה: אתה שואל ברצינות, או שאתה כבר באווירה של חודש אדר? מה הקשר בין 'התקשרות' לעבודה זרה? אולי התכוונת לומר שזו 'עבודה' ש'רורה' לך... תרשה לי לומר, שאתה פשוט מצטט את מה שאתה שומע מאחרים, שממיהרם לדרוק כל מיני 'הגדרות' ומחמאות, לא תמיד עם קשר לעצם העניין. אני צודק?

יעקב: אני מודה, את ההגדרה הזו ראיתי או שמעתי בכמה מקומות. אבל אדרבה, אשמח שתבאר לי מהי ההתקשרות הזו, ומדוע זה בכלל לא קשור לעבודה זרה.

משה: ההתקשרות כוללת שני חלקים, ולא נראה לי שנוכל בזמן קצר לשוחח על שניהם. לכן בא נתחיל, ומה שלא נספיק נשלים בשיחה הבאה בעזרתך.

אבל לפני כן, אתייחס למה שאמרת בשם כל מיני אנשים

התקשרות לצדיק [א]

שיש בזה חשש 'עבודה זרה', ולפעמים אומרים זאת גם בשם רבנים, לכן חשוב להבהיר באופן ברור שזה פשוט לא נכון, וגם אף אחד מהצדיקים או הרבנים לא אמר כן מעולם. [ובעזרתך בהמשך שנלמד את העניין, תבין זאת בעצמך].

הנה כמה דוגמאות: סיפר הרה"ח ר' שמעון טייכנר, שכשהוא למד בישיבת פוניבז' הוא התחיל להתקרב לברסלב, אמרו לו אנשים, שמרן הגרא"מ שך אומר שהתקשרות לצדיק זה עבודה זרה וכו', הלך הוא וחברו הרה"ח ר' שמעון ויזנפלד להרב שך, ושאלו אותו אם זה נכון שהוא אמר כך, אמר להם: לא היה ולא נברא, שאלו אותו: אם כן למה לא הוציא ע"ז הכחשה? אמר להם: על כל שטות שאומרים בשמי אני צריך להכחיש? [שני האנשים הללו חיים וקיימים אתנו היום, ואפשר לשמוע מפייהם, והרי התורה האמינה לשני עדים].

גם בספר "ארחות רבינו" [חלק ה'] מובא שהוא שאל את הסטייפלער זצ"ל על ההתקשרות לצדיק של ברסלב, ועל מה שאומרים "הריני מקשר", האם אין בזה עבודה זרה, ואמר שאין בזה שום חשש וחסרון.

ואמנם בכך לא די, כי בכל פעם יש מי שדואג לומר זאת בשם מישהו אחר. כמו שלאחרונה פרסמו זאת בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל, ואילו בניו שליט"א מעידים להיפך, ומספרים על הקשר שהיה לי עם שכנו ר' שמואל שפירא, שהיה חסיד ברסלב, ואף עודד את בנו ר' משה להתפלל עם חסידי ברסלב. וכך יש עוד שמעות שאין להם שום בסיס. אבל די בדוגמאות הללו כדי להבין שכל השמועות הללו אין להם שחר.

והאמת היא, שבמקום לטרוח לדון בכל השמועות אם הם כן נכונות או לא, עדיף לברר מה זה התקשרות לצדיקים, ואז ממיילא מבינים שאין מה להעלות אפילו הו"א של נדנוד קוצו של יוד של עבודה זרה ח"ו, ומיילא אף אם כן נמצא איזה אדם גדול שבאמת אמר כזה דבר, נהיה מוכרחים לומר שלא ידע מה זה התקשרות לצדיקים.

יעקב: אני כבר סקרן לשמוע, מה זה באמת ההתקשרות לצדיקים?

משה: כמו שאמרת לך, העניין מחולק לכמה חלקים. נתחיל לפי הסדר: החלק הראשון והפשוט של ה"התקשרות" הוא: לאהוב את הצדיק, ולא סתם אהבה, אלא אהבה עזה של התקשרות, כמו שכתוב "ונפשו קשורה בנפשו". זה החלק הראשון, והוא מבואר בליקוטי מוהר"ן [סי' קלה]. אני חושב שכאן תסכים אתי שזה 'בסדר גמור', הרי יש מצוה לאהוב כל אחד ואחד מישראל, וק"ו את הצדיקים.

יעקב: ברור, ויותר מזה ראיתי פעם במהרש"א במסכת פסחים (דף כב ע"ב) על הגמרא שמספרת שר"ש העמסוני היה דורש כל 'אתין' שבתורה, וכשהגיע ל"את ד' אלקיך יתרא" פרש, כי לא ידע מה אפשר לרבות ולהשוות להשי"ת, עד שבא ר"ע ודרש לרבות תלמידי חכמים. שואל המהרש"א,

מה דרש ר' שמעון העמסוני בפסוק "ואהבת את ד' אלקיך" [והרי פסוק זה מובא קודם הפסוק הנ"ל], ומבאר, שלגבי 'אהבה' היה פשוט לשמעון העמסוני שאפשר להשוות את הת"ח להקב"ה בחיוב האהבה, ורק ביראה לא הסתבר לו לדרוש כן כי אין השכר והעונש בידם, [ור"ע חידש שאעפ"כ שייך אצלם, וכנראה הכוונה ליראת הרוממות ולא ליראת העונש]. וא"כ מבואר שצריך לאהוב את הת"ח והצדיקים כמו **את הקב"ה**.

משה: יפה מאוד, נפלא ביותר.

יעקב: אבל מה באמת העניין. קודם כל, מה מביא את האדם לאהוב כן את הצדיק, ושנית, מדוע זה כל כך חשוב?

משה: מצוין. כאן הגענו לנקודה. היות ויש בעם ישראל אנשים יותר גדולים ואנשים יותר פשוטים, מוכרחים שיהיה 'קשר' בין כולם, כי באופן זה כל אחד יכול להשפיע 'אור' לזה שמתחתיו, ועל ידי זה לעורר אותו ולתת לו כח לעבוד את השי"ת. ומיילא, ככל שיש יותר אהבה בין עם ישראל, כך יותר יכולים להשפיע אחד לשני את הנקודה שיש לו. וכמוכן, שככל שמדובר שצדיק יותר גדול, יש לו יותר כח להשפיע אור לנשמות ישראל, ומיילא ככל שאוהבים אותו יותר, שזה נקרא ש"מקושרים" אליו, כך הוא משפיע אור לנשמות של המקושר אליו, וכך הוא יכול להתעורר יותר לעבודת ה', וכמוכן, שזה בעצמו גורם ממיילא ליותר אהבה והתקשרות, ואז נשפע עליו יותר אור, וחוזר חלילה.

יעקב: זה חידוש של ברסלב?

משה: כמזל לא. העניין מובא הרבה בספרים, הנה דוגמא: האריז"ל מבאר (פע"ח שער ר"ח פרק ג) את החיוב להקביל פני רבו ברגל, שזה משום שיש לרבו נפש יתירה 'ואם יקבל פני רבו יושפע לו מכח רבו', וגם בדרשות הר"ן מובא באריכות העניין הזה. ואם תרצה עוד מראי מקומות, תעיין בספר 'משולחן רבינו' בנספח, שהביא שם לשון נפלא מאוד משו"ת הרדב"א (ח"ג סי' תעב), וכן הרבה מקורות נוספים. גם בקונטרס "אור זרוע לצדיק" שיצא לאור לא מזמן, מובא הרבה מראי מקומות על העניין מהרבה ספרים, ביניהם גם מספרי הגרא"ת ותלמידיו, כדאי לך לעיין שם.

יעקב: הדברים מובנים ומתקבלים על הלב, ובעזרתך אני בספרים שהזכרת. ובכן, מה הם החלקים הנוספים?

משה: שני החלקים הנוספים הם: א. הדבקות בה' היא על ידי הדבקות בצדיק. ב. לקשר את כל עבודתנו - כל התפילה והמצוות שאנו עושים - אל הצדיק, והוא משלים את זה ומעלה אותם למקומם הנכון. אבל את זה כבר לא נספיק עכשיו, ולכן נשוחח על זה בפעם הבאה בעזרתך.

יעקב: ישר כח, התקדמתי הרבה בעניין, ואני כבר מצפה לפעם הבאה לשמוע את ההמשך, להתראות.

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

בית היין

התקשרות היא אהבה

עקר ההתקשרות הוא אהבה, שייאהב את הצדיק אהבה שלמה, כמו שכתוב (פ'אשית מ"ד): "וּנְפֹשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ", וְתַגְּמוּ: "וְהִבִּיבָהּ יָהּ בְּנַפְשׁוֹהָ", וְכִמּוֹ שְׂפָתַיבּ (שְׂמוּאֵל א' ח'): "וּנְפֹשׁוּ יְהוָה וְנִקְשְׁרָה בְּנַפְשׁוֹ דוד", וְאֶהְבְּתוּ אֶת הַצְּדִיק יְהוָה יוֹתֵר מֵאֶהְבַּת נְשִׁים, כְּמוֹ שְׂפָתַיבּ (שְׂמוּאֵל ב' א'): "וּנְפֹלְאֶתָהּ אֶהְבְּתֶךָ לִי מֵאֶהְבַּת נְשִׁים", וְחֲסִינָן עַל זֶה אִם הוּא מְקַשֵּׁר לְהַצְּדִיק, הוּא אִם יֵשׁ לוֹ שְׂפָלָתָהּ, כִּי טֵבֵעַ הַקְּטִנָּה שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל לִפְנֵי גְדֻלַּת צַדִּיק (ליקוטי מוהר"ן קלה)

הצדיקים מגלים לנו חסדי ה' ורחמי המרובים

וזו בחי' גודל המעלה שאין למעלה ממנה, שהוא התקרבות לצדיקים וליראים וכשרים אמתיים. כי הצדיקים האמתיים הם מודיעים לנו בכל פעם אוצרי מתנותיו הטובים שהוא ית' רוצה ליתן לנו ברחמיו. ומודיעים לנו בכל עת איך להכין את עצמנו לקבלם, ונותנים לנו עצות איך לנקות ולטהר עצמינו ולבטיחו מכל מה שנכשלנו עד הנה.

שאלה:

האם העצה של רבינו להתחזק בנקודות טובות, היא לא גאוונה?

תשובה:

ההיפך הוא הנכון, לחפש נקודות טובות זו השפלות הגדולה ביותר. אך היות ואין לנו את הזמן להאיר את העצה הנפלאה הזו של רבינו. אומר לך בקצרה כמה נקודות בסיסיות להבנת העניין:

א. אנו לא מחפשים נקודות של הצלחה, כמו הפסיכולוגיה, שמחפשת באדם לראות ולהדגיש את ההצלחות! אנו מחפשים נקודות של קשר עם ה', לאו דווקא הצלחות גדולות. והכוונה היא לחפש היכן אנו קשורים לה', כי כל מצוה היא נקודת קשר לה'.

ב. לכן בכל הדוגמאות של רבי נתן לעצה זו, הוא מביא דווקא למצוא מצוות שכולם עושים, כמו תפילין, ציצית, שבת שופר מזווה וכדומה. לאו דווקא מצוות שראוי להתפאר בהם בהצלחה מסחררת מול אחרים. ויותר מזה, החיפוש הוא לא רק לחפש את המצוות, אלא להתבונן במצוות ולהרים את הנפש על ידם, להאמין עד כמה מצוה זו חיברה אותנו לה'.

ג. ולכן עצה זו היא עצמה שפלות גדולה, לא לחפש את הגאווה האישית שלי, אלא לחפש האם אני עדיין קשור לה'. כי כל הסיבה שאדם שבור ואינו מרוצה מעצמו זה דווקא בגלל הגאווה שלו, שמחפש הצלחות, וכלל אינו חושב האם הוא קשור לה' או לא, שאלה זו כלל לא מטרידה אותו. ורק בצורת חיפוש הזה שאדם מחפש נקודות של קשר לה' על ידי חיבור למצוות, היא אשר נותנת לו את השפלות לחיות בשמחה מחמת שהוא קשור לה', ולא בגלל הצלחות אישיות שלו שהוא יותר טוב מאחרים.

ד. ולכן גם רבינו אמר שבתחילה צריך לחפש לראות היכן אני רחוק מה' על ידי העבירות, ולעשות חשבון נפש על כך ולהתפלל על כך לה', לבדוק איך אפשר להתרחק מאותם עבירות, אבל אז תיכף להתחזק ולחשוב הרי לא התנתקתי לגמרי, שהרי אני קשור לה'.

ה. וכן להיפך, על ידי שאדם מגלה את הקשר שלו לה', ומתחיל להתעניין באמת ברמת הקשר, אז גם יוכל לעשות חשבון נפש אמיתי.

יש עוד הרבה לדבר בעניין זה, רק הזכרתי כמה נקודות מעשיות להבנת כלליות העניין.

שאלה:

אני בחור ישיבה שהתקרבותי לברסלב. לאחרונה אני לומד את הספרים של ברסלב, ואני רוצה לנסוע לאומן לראש השנה. אני מפחד לדבר על זה עם אבא שלי, כמעט וודאי שהיא לא תסכים, למרות שהיא עצמה קוראת קצת ספרים ועלונים של ברסלב. האם מותר לי לריב על זה עם ההורים ולא לשמוע בקולם?

תשובה:

הלכה מפורשת היא בעניין כיבוד אב ואם, שאם אדם רוצה ללמוד בישיבה מסוימת אשר שם יכול הוא להתחזק יותר, מותר לו ללכת ללמוד שם אפילו שזה כנגד רצון הוריו. וראיתי תשובה על כך מהגרי"ח קניבסקי שליט"א שדין זה נוהג גם לענין תפילה, שמותר לבן ללכת להתפלל בבית נכסות מסוים אפילו שהיא כנגד רצון אביו, אם יודע בנפשו

שבאמת יתפלל יותר טוב בבית נכסות זה שבחר בו.

כל זה כתבתי לך בשביל לברר לך האם מותר הדבר מצד הדין של כיבוד אב ואם. אבל לגופו של דבר, זוהי שאלה שאסור לאחד לומר לשני, כי רביז"ל אמר שאין מורים לשני לעשות מסירות נפש, כי מסירות נפש הוא דבר שאמור לבוא מצד הרצון של האדם מבפנים שמבין שדבר זה יועיל לו לעבודת ה', ובעקבות כך הוא מתחזק למסור את נפשו מנגד. ומה שאמרת לך את ההלכה הוא בשביל שאם תרצה למסור את הנפש תדע שמוותר לך, ואין בזה חשש של איסור.

אך בכל אופן למעשה, לכאורה כעת שאנו עדיין רחוקים מראש השנה, למה לך להכנס למריבה כעת, מוטב שתשקיע כוחות בתפילה ותחינה לפני ה', שיעזור לך בורא עולם לנסוע ללא מריבות ומזנים, ואדרבא יכבדו אותך ויסייעו בעדך. ואני מכיר אישית הרבה אנשים שהיה להם קשיים משפחתיים לנסוע והתפללו על כך הרבה, עד שדווקא אלו שהתנגדו הם הנפכו ונסעו בעצמם. לכן מוטב יהיה אם תתפלל על זה, כי יש לך עוד זמן, ואינך צריך לריב כבר מעכשיו. כי עיקר ההשתדלות למעשה הוא תפילה.

אבל דבר נוסף חשוב שתדע, שאם תשקיע חזק, מעכשיו עד חודש אלול - בעבודת ה', ותלמד בחשק ותמלא את סדרי הישיבה ותוסיף להתמיד בתורה גם מחוץ לסדרי הישיבה, בבית בשבתות, בבין הזמנים וכדומה, אז תראה שכמעט לא יהיה עליך התנגדות, בפרט לפי מה שאתה אומר שאין לה התנגדות עקרונית, כי היא עצמה קוראת ומתחזקת מברסלב, כנראה שיעקר הפחד שלה יהיה מוכן שאתה הולך 'להתפרק', ויש לפעמים צדק בדבריה, כי רבינו אומר (ליקוטי מוה"ר) סי' (לא) מביא מה שכתוב בחז"ל "ארבעה נכנסו לפרדס, אחר מהם הציץ ומת, אחד הציץ ונפגע, אחר קיפץ בנטיעות (נפל לכפירה) ור"ע נכנס בשלום ויצא בשלום, ומבאר רבינו שכך הוא גם לגבי ההתקרבות לצדיק, שיש שלוקחים זאת כהתפרקות ח"ו, ובאמת זה לא אמור להיות כך, כי אדרבה, לרבינו יש כח גדול להפוך את האדם שיתמיד יותר בתורה, ועבודת ה', וזה כל מטרת התקרבותנו, ולכאורה אם אמא שלך תראה שאתה מתחזק יותר בהתמדת התורה ותפילה בכוונה ובדגש מיוחד בתיקון המידות ודרך ארץ, שעל כך רבינו אמר שהיה ראוי שבני מלכים ישלחו את בניהם ללמוד מאיתנו דרך ארץ, וכפי שראו בכל הדורות את חסידי ברסלב שהיו אנשים שמתייחסים בכבוד לכל אחד ומעריכים כל יהודי וכו', והיא תשים לב שאתה לוקח את ההתקרבות ברצינות - קרוב לוודאי שלא תמונע בעדך. רק תהיה חכם איך להראות את ההתקרבות שלך, בצורה שתקדש שם שמיים.

וכמו כן, תשתדל לכבדה ביותר, כי כיבוד אב ואם הוא מצוה יקרה וחשובה מאוד, ובהתקרבות לצדיקים המצוה הולכת ומתעצמת, כי הרבה גופי תורה תלויים בזה, ומי שרוצה להגדיל המוח שלו בדביקות בהש"ת כפי שלמדונו הצדיקים, הרי הוא מוכרח לכבד אביו ואמו, כי המוחין נקראים בשם אבא ואמא ואיכהמ"ל, ולכן אדרבא אם היא תראה שאתה מכבדה ביותר, ואינך שובר מסגרות ולא נהיה עצמאי נגד כל העולם, ואז לקראת ראש השנה תבוא בצורה נעימה ותסביר לה כמה תורת רבינו עזר לך בעבודת ה', ואתה רוצה לנסוע לשם שמיים להתחזק, כך יש סבירות גדולה שלא רק שלא תמונע בעדך, אלא גם תסייע לך, אבל כאמור לעיל תתפלל על זה מעכשיו.

>>> המשך

לסלוח (ליקוטי הלכות, הלכות מתנה

הלכה ז, אות ח)

לפי קירובו אל הצדיק - מקבל יותר השפעה

כל ההשפעות וכל הדברים הם באים רק מהצדיק האמת, ועל פן פשוט לקבל להצדיק האמת יוכל לקבל בקל את מה שצריך לו, הן עשירות או פנים; אבל פשוט רחוק מהצדיק, אזי פא לו בקושי גדול.

פי כל אחד מקבל עשירות או פנים לפי המגל שלו, והמגל מקבל ההשפעה מהצדיק, פי משם באים כל ההשפעות, ועל פן פשוט רחוק מהצדיק, אזי המגל צריך לעשות לו כח גדול כדי לקבל ההשפעה מהצדיק, מחמת שהוא רחוק ממנו; ועל פן נמצא בזה חלוקים רבים, לפעמים מגיע לאדם עשירות והוא מת מאה ונשאר העשירות ליתריו, ולפעמים הוא מת על ידי זה שנקבל עשירות וגם אוהב את העשירות, וכן חלוקים רבים.

אבל המקרב להצדיק, אזי אין המגל צריך לעשות לו כח מחמת שהוא קרוב אליו. אבל עם כל זה, לפעמים יכול להיות שאדם יתקרב להצדיק האמת ועל ידי זה אוהב העשירות, דע פי זה מחמת שהוא רואה דבר יקר גבוה מאד, ואף על פי דאיהו לא חזי מילה חזי (מגלה ג) ומחמת שהמגל רואה דבר יקר ונעלה מאד, על ידי זה משליך העשירות מאצלו, כמו מי שנושא משה של נחשת, ורואה זהב ואבנים טובות ויקרים, אזי משליך הכל ורץ וחוטף את הדברים היקרים, כמו כן מחמת שנתקרב ורואה יקר מפיז ויפנינים אזי משליך המגל את העשירות פלאחר יד, מכל שפן פשוט שירגיש גם בעצמו שההתקרבות להצדיק הוא יקר מכל העשירות שבעולם, אזי בודאי אינו משגיח על קמון וזוהי רוצה כלל עשירות. (שם סי' רכו)

כפי קירובו לצדיק, כן מקבל ממנו הארה לנשמתו

והכלל, כי עקר שלמות האדם שגברא בשבילו. הוא שיתקרב דרי מעלה עם דרי מטה וכו', פמבאר לעיל מהו. שזה הענין בשלמות נעשה רק על-ידי צדיק הדור הגדול במעלה מאד שיועד להאיר דרי מעלה ודרי מטה בבחינת פי כל בשמים ובארץ וכו' ולחברם ולכללם יחד וכו' פמבאר במקומו בהתורה הנבילה (בסימן ז בלקוטי תניינא, עין שם היטב).

וכל אחד ואחד כפי קרובו להצדיק פן מקבל על עצמו הארה זאת שעל-ידי זה כל תקונו נצחה, פי על-ידי הארה הזאת לא יפל ולא יתרחק לעולם אפלו אם יעבר עליו מה, פי כל זמן שנקרב עצמו להצדיק, אזי הצדיק אוהב בידו ומודיעו בכל פעם פי עדין ה' אתו ונאצלו וכו' פי "מלא כל הארץ כבודו", ומקוץ ומעורר אותו בכל פעם שלא יתנאש בשום אפן בעולם בבחינת "הקיצו ורננו שכני עפר", כמו שפמבאר שם.

וכל זה הוא בחינת פסח, שהוא הגאולה הראשונה שהיתה על-ידי משה רבנו, שהוא עקר בחינת הרפי האמיתי הנ"ל שיכול להאיר דרי מעלה ודרי מטה ולמשרם ולכללם יחד כמו שפמבאר שם. וכן עתה בגלות המר הגדול כל תקוננו וכל גאולתנו ופדות נפשנו שאנו מקוים ועוסקים להמשיך עלינו בכל יום - הכל הוא בכח הצדיק אמת האלו שהם בחינת משה, שהוא היה הגאול הראשון והוא יהיה הגאול האחרון בבחינת משה שהיה הוא שיתקרה. והוא גם עתה בגלותנו עמנו פי אתפשטותי בכל דור ודור, ומאיר בנו על-ידי צדיקי אמת פי עדין ה' עפנינו ועם כל אחד ואחד בפברטיות אף שהוא וכו' פנ"ל (שם, הלכות נטילת ידים, הלכה ו, אות טו)

כבוד קוראי העלון שלום רב.

לפני תקופה, הזדמן לי להשתתף ב'פורום' של מחנכים, שם העלו לדיון סוגיות חשובות בחינוך, והמשתתפים [כולם מחנכים חשובים מעולם התורה] העלו את הצעותיהם, וכך התבררו סוגיות רבות, בצורה נפלאה.

בין הסוגיות שעלו לדיון, היה הנושא של "אמונת חכמים". השאלה שהועלתה הייתה:

לכולנו ברור שעל אף הרצון הטוב, איננו המחנכים הבלעדיים של ילדינו או חניכינו. הדור הבא שכבר 'צומח' היום בחצרותינו, מתחנך בכל רגע נתון מאלפי 'מחנכים', חלקם רצויים אחרים פחות. הילדים שלנו שומעים, רואים, ומתעדים את כל מה שקורה ברוח השעה. המידע הזה הוא ה'מחנך' שלהם על כל המשתמע מכך.

כיום, במציאות אליה גלגלה ההשגחה העליונה, כלל ישראל מתמודד עם חולשה מסוכנת מאוד בנושא 'אמונת חכמים', החולשה הזו פוגעת בכל המחנות ובכל הצדדים. חכמי התורה והאמונה היו תמיד עמוד השדרה של העם, חייבת להימצא דרך ראויה לגונן על הדור הבא מפני אובדן היסוד היהודי הזה. הבו עצה.

למעשה, היו הצעות רבות, כולם נפלאות ומועילות, אך תגובה אחת מצאה חן בעיני במיוחד, והיות שהיא קשורה במישרין או בעקיפין לנושא הנוכחי של הגליון "התקשרות לצדיקים", הריני להביאה בפניכם ככתבה וכלשונה [ברשותו האדיבה של כותב התגובה], בתקווה שתהיה לתועלת:

יש חילוק בין המושג "כבוד התורה", או בהגדרתו ההלכתית "כבוד תלמיד חכם", לבין המושג "אמונת חכמים". "כבוד ת"ח" הוא מושג הלכתי, והוא אחד מתרי"ג מצוות: "והדרת פני זקן", וזה אומר בעצם שכל מי שהוא ת"ח, דהיינו שלמד הרבה תורה וקנה הרבה חכמה - צריך לכבדו, ויש ע"כ סימן שלם בשולחן ערוך (יו"ד רמ"ב), שם מבואר כל פרטי העניין למעשה, ע"ש.

לעומת זאת, המושג "אמונת חכמים" הוא הרבה יותר יסודי ועמוק, והוא ממש מעיקרי הדת, וכל היהדות מבוססת עליו [ונלמד מהפסוקים "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" וגם בך יאמינו לעולם" ועוד, וכפי שהזכירו קודמי, והוא גם נכלל בתרי"ג מצוות בפסוק "על פי התורה אשר יגידו לך וגו'", והוא מופיע בחינוך במצוה תצ"ה].

"אמונת חכמים" פירושו להאמין בחכם/צדיק שהוא הוא זה שדרכו אני מקבל את התורה ואת היהדות, ובעצם את כל האמונה שלי בהש"ת.

כלומר: לנו אין שום הבנה מה זה ה', ומה זו התורה, ומה זה היהדות, כי כל זה נשגב מדעתנו, והדרך היחידה שלנו לדעת את כל זה, זה רק דרך החכמים - החל ממשה רבינו, שהוא נתן לנו את התורה, ולימד אותנו את דרך היהדות והאמונה בה', וכלה בחכמים וצדיקים שבכל דור ודור. "אמונה" כזו דורשת ממילא ביטול מוחלט. כי אם לי אין שום השגה בשום דבר, רק ע"י

החכם/הצדיק הזה - מה ואיך אני יכול להשיג עליו.

ברור ממילא, שגם אין לנו שום אפשרות לומר על חכם שזיה "טעה", כי כלפינו כל מה שהוא עשה הוא קודש קדשים, ואין לנו שום פקפוק בזה. אפילו אומר על ימין שהוא שמאל ולהיפך, ויתירה מכך - אפילו אם ראינו אותו עובר עבירה, עלינו לדון אותו לכף זכות, גם אם זה נוטה לגמרי לחובה, ואפילו אם לא מצאנו שום לימוד זכות, והוא בוודאי עבר עבירה - אל תהרהר אחריו ביום כי בוודאי עשה תשובה. ובקיצור: כלפינו הצדיק אינו טועה בשום אופן!!!

זה לא שולל שהמושג "טעות" כן שייכת אצל צדיק, וכמו שמצאנו שמשה רבינו טעה, ודוד טעה, ושלמה טעה וכו' וכו', וזה אומר שהמושג "טעות" שייכת גם אצל צדיק, ואינה מפקיעה אותו מהיותו "צדיק", כי גם אם טעה הוא נשאר צדיק. אך מי שיכול לגלות שהצדיק טעה, זה לא אנוחנו, אלא - הש"ת בעצמו, או צדיקים יותר גדולים ממנו. הגע בעצמך, האם עם ישראל היו יכולים לומר שמשה רבינו טעה או שדוד המלך טעה! הס מלהזכיר. אלא שהתורה מגלה לנו שכך היה, ואנו למדים מכך, שלמרות שטעו - נשארו בגדר צדיק.

◆ ◆ ◆

בנוגע אלינו, כאן מתחילה הבעיה, והסיבה לכך פשוטה. מאז ומעולם - היה המהלך, שאת התורה והיהדות, וממילא את כל האמונה - קיבלו מהחכמים שבכל דור. כלומר, לא היה מקור אחר מהיכן לקבל תורה, חוץ מהחכם, וממילא ידע כל אחד שכל יהדותו היא רק מה שקיבל מהחכם, וממילא היה ביטול ואמונת חכמים כראוי.

לא היה לעם ישראל מקור אחר לקבל תורה חוץ ממשה רבינו, וכך בכל הדורות - תלמידי הלל קבלו את תורתם רק ממנו, ותלמידי שמאי רק ממנו, וממילא היו מבוטלים לרבים בתלית. והיה ברור להם שכל יהדותם יונקת רק ממנו. אלא שלמרות זאת ידעו, שיש עוד חכמים ועוד צדיקים, וגם אם יש מחלוקת, אין זה מוריד מצדקותם, ואלו ואלו דא"ח, וממילא היו מבוטלים לכל הצדיקים, אלא שאת הכרעת ההלכה קבלו מרובם בדווקא.

אפילו בדורות האחרונים, היה תמיד מושג של "תלמידי הגר"א" "תלמידי החתם סופר" "תלמידי הבעש"ט" - כלומר, אלו היו תלמידים שכל תורתם ויהדותם הייתה מבוססת על מה שקבלו מרובם. הם ידעו שהדרך שלהם להתקרב לה' תלוי בו!!

וגם לאחרונה ממש, היה מושג של "סלבדקאי" או "קוצקאי", כלומר, הוא לא רק טכנית למד בישיבת סלבדקא, או היה שייך לחסידות קוצק, אלא זו הייתה כל צורת יהדותו וכל תורתו ומהותו.

אבל היום כבר אין דבר כזה - כמעט.

כי את התורה אנו לומדים היום מהספרים. שיעורים שומעים בקול הלשון, את היהדות אנו בונים לעצמנו. ומה שנשאר לנו לקבל מהחכמים הוא רק ברכה, או מקסימום עצה ואישור לשידוך ולעסק. וגם כשמישהו לומד בפוניבז', או שייך לחסידות פלונית, אין זה "מהות תורתו ויהדותו" אלא בסך הכל המקום בו הוא רשום.

וא"כ אין לנו שום חכמים שיש לנו "אמונה" בהם, כי אף אחד מחכמי הדור אינו האדם שאנו מרגישים שכל האפשרות שלנו להתקרב לה' תלוי רק בו, או במה יכולה להתבטא ה"אמונה" בו! וכל מה שנשאר הוא רק המושג "כבוד ת"ח" - שעניינו לכבד כל תלמיד חכם, וכש"כ גדולי ומנהיגי הדור.

◆ ◆ ◆

נמצא למעשה - שבשלב ראשון עלינו לחזק לעצמנו ובביתנו את המושג "כבוד ת"ח" שצריך פשוט לכבד כל תלמיד חכם, משום עצם היותו תלמיד חכם, גם אם אין לי שום קשר אליו, וגם אם יש לי הרבה טענות עליו [אם אינו רשע ח"ו].

אבל את המושג "אמונת חכמים" אנו צריכים לבנות מא-ב - לחפש מי הוא החכם ממנו אני מקבל את כל התורה והיהדות שלי, שבלעדי אין לי אמונה בכלל, ואין לי שום דרך להתקרב לה'. כשנמצא אותו, נצטרך "להאמין" בו - ולהיות מבוטלים אליו.

קו המענה כאיומה פסיכיאטר!

קו מיוחד לבחורים ואברכים המתעניינים בתורת מוהר"ן מברסלב ז"ל הכולל:

- מענה מרבנים שליט"א לקבלת חיזוק והדרכה
- קביעת שיעור / חבורה באזורך
- תיווך לחברותא (בעיקר טלפונית) כלבבך,
- מרכז מידע וסיוע טכני

0799-25-85-84

האנשים? רציני? קבא!

נעשה ונשמע

ספר לנו מעט על הרקע שלך:

זכיתי ב"ה לגדול במשפחה יקרה ולהתחנך על ברכי אנשים גדולים שנטעו בלבי רצון לחיפוש אמת, הן אצל אמורי, שהוא תלמיד חכם גדול ועובד ה', והן בישיבות המעטירות בעולם הליטאי.

הזיכרון העיקרי שלי מאותם ימים, הוא איזשהו "געגועי" מכרסם למשהו נעלם, שאז לא ידעתי לזהות. חיפשתי את שאהבה נפשי, אבל לא ידעתי איפה ואיך. זכרונני שפעם עמד ראש הישיבה ודיבר על כך שאנו חייבים להבהיר לעצמנו מה הייעוד שלנו, כי ללא ידיעת הייעוד והמטרה אי אפשר לחתור אליה. ואז עמד והכריז שהמטרה היא "להיות למדן"... הרגשתי בבידור שזה לא יכול להיות. לא ייתכן שפה מתחיל ונגמור כל הסיפור.

כבר אז היו לי קצת פגישות פה ושם עם חסידי ברסלב, אבל כשציטטתי בישיבה דיבורים ששמעתי מהם - ביטלו את זה מכל וכל. ראש הישיבה אמר לי פעם: "הבעש"ט - זו אגדה, ור' נחמן - זה שם של קבר"... רח"ל.

איך הכרת את ברסלב?

בשלב מאוחר יותר, התחלתי לעסוק בקירוב רחוקים. בתחילה באופן מזדמן, ובהמשך נכנסתי לארגון "ערכים", שם נכנסתי לזה באופן מבוסס. התחלתי להיפגש עם צעירים, בחורים מעמיקים שמחפשים רוחניות, לשם כל הם כבר טיילו במזרח הרחוק, והם התחילו לשאול אותי כל מיני שאלות. הם לא היו שטחיים, אלא באו מתוך חיפוש, הם למדו הרבה על עבודה פנימית ותורת הנפש, וגם חוו הרבה בעניינים הללו, והם חיפשו מה יש ליהדות לומר על זה.

הייתי נבון לגלות, שאין לי מה לענות להם. תפסתי פתאום שבנושאים הפנימיים הם הרבה יותר חזקים ממני. והבנתי למפרע שיש כאן חלק שלם ביהדות שבעצם הסתירו ממני. מעולם לא נפגשתי בו ולא שמעתי על קיומו. זה גרם לי לכעס ומרמור [בדומה להרגשתו של בעל תשובה, כשהוא מגלה שבעצם רימו אותו כל החיים].

הישועה הגיעה בהזדמנות קרובה. באותה תקופה החלה פתיחת השערים לאוקריינא. החלטנו קבוצת חברים לצאת לביקור. הגענו לקהילה היהודית בקייב, והם לקחו אותנו לסיבוב של קברי צדיקים (שהיו עד אז גנוזים ונעלמים ממני לגמרי...). עבורנו היה זה מין סיבוב נחמד, עברנו ממקום למקום, והנה הגענו לאומן.

באותו זמן, הציון היה עדיין בחצר הבית, ששם גרה הגויה 'זובידה'. החברים שלי נכנסו פנימה, ואני נשארתי בחוץ, כי אני כהן. זה היה בלילה, והקור היה עז, ביקשתי מהם להזדרז כדי שלא אצטרך לשהות בקור, ונשארתי ברחוב. להתפלל לא יכולתי, כי היה חשוך. אז עמדתי והמתנתני. ואז פתאום קבלתי "מכת חשמל" רוחנית, קשה לי לתאר את זה, מין "זענץ" חזק שטלטל אותי. לא ידעתי להסביר מה זה, אבל הבנתי שיש כאן משהו חזק, ואני לא יכול להתעלם ממנו.

כשחזרתי לארץ, התחלתי לברר ולחפש. ראיתי מודעה על טענא של הרב ארזי משה דורון, הלכתי לשם, ובהמשך התחלתי

לקרוא את ספריו, ואף נפגשתי איתו בעצמו. גיליתי עולם חדש. הבנתי למפרע שזה מה שהצעירים הללו מחפשים, ושהדבר היחיד שיכול לתת להם מענה ולהרוות את צמאונם הוא "תורת הנפש" של הבעש"ט הק' ותלמידיו, וה"שולחן ערוך" של עבודת ה' הפנימית של ר' נחמן מברסלב.

התחלתי להקים בעצמי סדנאות וסמינרים, בתחילה הבאתי את הרב ארזי דורון, והרב יוסף, ועוד רבנים מברסלב, ובהמשך התחלתי לנהל בעצמי את הסמינרים, וכך, תוך כדי שזכיתי לקרב אחרים, ולהאיר להם את אור החיים, זכיתי אף אני להיכנס לעולם המאיר והנפלא הזה.

האם הייתה לך התמודדות עם הסביבה?

התהליך שלי היה [ועודנו] עמוק ואיטי, ולכן השתדלתי לא לבזבז אנרגיה בהתמודדות עם החוץ, אלא להשקיע אותה פנימה. נתתי לעצמי 'להתבשל' בתוך התהליך הזה, עד שהוא הפך לחלק ממני. ביתיים שידרתי 'עסקים כרגיל'; אני בחור מחברון, עובד ב'ערכים' והכל כרגיל. האנשים הקרובים אלי ידעו מעט, אבל לאחרים לא סיפרתי.

רק לאחר שכבר הייתי חזק בדעתי, והעסק כבר "שב" טוב בלב, התחלתי לספר למשפחה ולחברים. נתקלתי בכל מיני תגובות לא סימפוטיות. החל מפחדים וחששות, ועד להתנגדות וזלזול, אבל אז כבר לא היה אכפת לי. זה פשוט 'עבר' לידי, ולא השפיע עלי.

זה עצה שאני נותן גם לאחרים. להמתין! לא למהר להכריז הכרזות או להצהיר הצהרות, לא להזמין עימונים. כי מי שלא מספיק חזק - נשבר ונופל. כדאי להמתין. לאכול את זה היטב, ואז, כשהוא בנוי היטב, כבר לא מפריע כל כך התגובות של הסובבים.

מהם הנקודות שהיית רוצה להדגיש?

למרות שחונכתי מבית אבי, לחפש את האמת, לחפש את הקב"ה באמת, ולא לחשוב רק איך אני נראה ומה אומרים ומה חושבים - גיליתי שכשהוא מגיע למעשה, ומדברים על קשר עם השי"ת, זה נראה מוזר ותמהוני. לעומת זאת, כשהגעתי לברסלב, פתאום פגשתי אנשים (ודרך) שאצלם לדבר על השי"ת ואיתו זה לגיטימי לגמרי, ולא רק, אלא זה עיקר השיחה שלהם, הנושאים של עבודת ה' מעניין אותם באמת יותר מכל דבר אחר, והוא אצלם חלק מרכזי בחיים. ובכלל, יש מושג של לדבר על ההתמודדות, לשתף כמה שמרגישים ובמה שעוברים - מושג שקיים בדרך כלל אצל בעלי תשובה אבל לא כל כך בציבור ה'נורמלי' שלנו, וכאן מצאתי את זה, זה פשוט כבש אותי. מצאתי את שאהבה נפשי.

יש נקודה שמאד כואבת לי. כאשר אני עוסק עם חילונים, ומנסה לדבר אתם על יהדות. אני מזהה בעצם, שאותם חסימות, ואותם טענות שיש לציבור החילוני כלפי היהדות, יש לציבור הליטאי כלפי ברסלב. כל מיני סטיגמות ודעות קדומות, שלא נותנים בכלל לברר מה זה. והרי הטענה שאנו טוענים להם כל הזמן הוא: בא תכיר! אל תסמוך על הבורות שלך ועל הדעות הקדומות שיש לך על היהדות, אלא תבוא, טעם, ואז תדבר. ולמה לא נטען אותו דבר כלפי עצמנו,

אודות העניין של החסידות בכלל וברסלב בפרט: למה להישען על דמויות קדומות, ועל חסימות שאין בהם כלום? בואו תטעמו, בואו תכירו, ואז נדבר.

מה עניינו של הארגון "הבית היהודי"?

שאלו פעם את ר' נחמן מטולטשין: איזה מופת יש לך לספר מהרבי שלך (מוהר"ן מברסלב)? ענה ואמר: **אני!** אני המופת של רבינו!!! וזה בדיוק מה שיש לי גם כן לומר. אני יכול לספר הרבה ישועות שהיו לי, [בניניהם השידוך שמצאתי בה], אבל הרבה יותר מרתק מזה הוא לראות את ה'מופתים' מהסוג הזה. אני זוכה ב"ה להביא קבוצות של אנשים לאומן, ולחשוף בפניהם את דרכו המופלאה של רבינו, וזה חוויה מרגשת מאד לראות איך אנשים מתהפכים להיות אנשים אחרים לגמרי.

זכיתי להקים את הארגון "הבית היהודי". מטרת הארגון הוא להיות זרוע ארוכה של רבינו [וזה גם הסמל של הארגון: כמו יד שיוצאת מהציון ומושכת את ה'קוקו' של היהודי בהודו]. ידוע המשל של רבינו על ה'הינדוק' [שבן המלך ירד מתחת השולחן, והחליט שהוא 'הינדוק' והיו צריכים לרדת לשם ולהוציאו בתחבולות]. לדעתי, לא לחינם נקט רבינו את ה'הינדוק' כדוגמא, שהוא תרגול הודו, יש בזה רמז לאותם יהודים שנוסעים ל'הודו' הרחוקה, וצריכים לקרובם.

האנשים הללו, הם אנשים עמוקים, שמחפשים וחיפשו הכל. אין מה למכור לאנשים האלו, שום דבר כבר לא מעניין אותם, הם כבר שבעים מזה, וכבר מיואשים מהרוחניות המזויפת. לא יעזור להביא להם עוד רעיון, עוד הוכחה. שום דבר. הדבר היחיד שמדבר אליהם הוא רק השפה של רבינו, האור הנפלא הזה.

אני רואה את זה בחוש. הקמנו 'בתיים יהודיים' ברחבי המזרח, עוברים שם אלפי אנשים שמגלים שם את האור, ומתקרבים. אחר כך אני רואה אותם באומן, אנשים בעלי צורה, עובדי ה' מופלגים. רק לאחרונה השתתפתי בסיום הש"ס של בחור שאני עוד ראיתי אותו שוכב על ערסל בהודו, הכרתי לו את רבינו, הוא לקח את הספר ליקוטי מוהר"ן, וקרא אותו מכריכה לכריכה, וזה פשוט הפך אותו.

זו העבודה שלנו, לקחת את האור ולהביא אותו מתחת לעשרה, מתחת השולחן ששם יושב בן המלך, ולרפאות אותו. גם בציבור החרדי, ששם לא נותנים לי כמוזן לדבר, אבל יש מקום אחד שלשם כן מביאים אותי - אל הנושרים! הם אומרים: ניסינו הכל, ממילא אין מה לעשות, מה יש להפסיד? וזה עובד.

אני מלווה את האנשים הללו במסעם המופלא, שכולל גם נסיעה לאומן באיזה שלב, ואני עד ראייה לדברים פלאיים. בעיני ראיתי אנשים הכי רחוקים עוברים מהפכה מהמקום הכי פנימי שלהם, אני יכול לציין שמות של אנשים מפורסמים, ממש לא יאומן. לדידי כבר לא מדבר ב'אמונה' אלא ב'ידיעה', אין לי בחירה בזה.

ולסיים: רבינו כובש את העולם, כובש את הלבבות, מנהיג רחמן, שמכוון ומעודד כל אחד. זה קורה בכל מיני מעגלים, קרובים ורחוקים, מה שנשאר הוא פשוט לקפוץ על העגלה ולהיות קשורים חזק. ויפה שעה אחת קודם.

הודעה משמחת

הננו שמחים להודיע, כי לבקשת רבים, ולאור ההצלחה הגדולה בפעם הקודמת, יתקיים בעז"ה כינוס מרכזי לכלל בני התורה-חניכי הישיבות ברחבי הארץ, העוסקים במשנתו של מוהר"ן מברסלב זיע"א הכנה לפורים, הכינוס יתקיים בחודש אדר ב' ה'בעל"ט, באולם מרווח ומפואר במרכז הארץ, פרטים יבואו. איש את רעהו יעזרו ולאחוז יאמר חזק. פרטים בגליון הבא בעז"ה

הודעה משמחת

בעז"ה תתקיים נסיעה מיוחדת לבני תורה, לצינו של מוהר"ן מברסלב באומן בשבת שקלים ה'בעל"ט [כה אדר א'] במחיר \$ 595 כולל הכל הנסיעה כוללת גם קברי צדיקים נוספים [מעזבוז, ברסלב, ברדיטשוב] יציאה: יום חמישי [כג אדר"א] בבוקר, חזרה: יום ראשון [כו אדר"א] בלילה. הנסיעה בהנחיית הרב"ח ר' דוד גבירצמן שליט"א לפרטים: דוד קליגמן 0527172452

על הפרק

כי מרחמים ינהגם

אם מותר לומר, השם יתברך לא התכוון לעשות את מה שהוא אמר למשה, הוא לא התכוון להשמיד את הילדים שלו חלילה, הסיבה שהוא פנה למשה היתה, כדי שמשה יענה את התשובה הברורה והמאירה הזאת, וכולנו נשמע אותם גם שלושת אלפים שנה אחר כך, ונכניס אותם חזק חזק ללב: גם הפחות בישראל הוא יקר שאין לשער.

אנחנו באמת נצח, כולנו. אנחנו בנים של אברהם, יצחק ויעקב. הסיפור הזה לעולם לא נגמר. העומק טוב קיים בתוכנו לתמיד. הוא לא יכול להיעלם. הוא לא יכול להימחות. כל אחד מעם ישראל הוא דבר כל כך גדול שאסור לגעת בו. כל יהודי, בכל הצורות ובכל הפרצופים, כל המוזרים וכל הרחוקים והיותר והפחות צדיקים.. כל יהודי הוא דבר כל כך גדול שאי אפשר לתאר את המעלה שלו.

רק מה? - בשביל שבניך ונפגוש את המעלה הזאת באמת, צריך שיפתחו לנו את "אור הדעת".

חיה בדמות אדם

רבי נחמן ממש"ך: **"כי הוא היה רחמן ומנהיג אמת, והיה עוסק ביישובו של עולם, שיהיה העולם מיושב מבני-אדם, כי עיקר האדם הוא הדעת, ומי שאין לו דעת, אינו מן הישוב ואינו מכונה בשם אדם כלל, רק הוא בחינת חיה בדמות אדם."** זה נשמע ממש מזעזע. מה זה חיה בדמות אדם? האם כולנו 'חיות' מאחורי הפרצוף המנומס?

אולי אפשר להגיד, שעד שלא נפתח לנו אור הדעת אנחנו מתנהלים בעולם מתוך מקום שמודרך מאינסטינקטים ודחפים, ומבחינה זאת אנחנו כמו החיות. עד שלא מאירים בנו את אור הדעת, יש בנו חיפוש עיוור, מבוהל, לא מודע ולא מבורר, שמנסה בכל הכוח להשיג לחיים האלה את מה שהם צריכים.

עד שלא נותנים לי דעת אמיתית מי אני באמת ולאן אני שייכת, אני מתהלכת בעולם ברעב של צרכים ודחפים: אני חייבת! אני חייבת! אני פשוט חייבת! מה אני אעשה, אני בנאדם שחייב לנשום. כמו האף של הגוף שחייב לנשום, גם הנפש חייבת לנשום. היא חייבת לנשום אהבה, הערכה, הכרה, הוקרה. היא חייבת להבין שהיא חשובה. היא חייבת להבין שהיא טובה. זה החמצן. אי אפשר בלעדיו.

לכן העולם נראה כמו ג'ונגל, מלא אנשים מתרוצצים ורוצים. כולם רוצים חום. אהבה. קשר. שייכות. כולם רעבים, וכל אחד בא לאכול מהשני. כולם מחפשים מאיפה החמצן בא. מהכסף? מהכבוד? מהאוכל? מההדמיות? מהמצליחות?

<<< המשך בעמוד הבא

הגדולים והמוסכמים, את נבהלת כשאת רואה אותה. יש לך עליה עין מה זה מקפידנית ולחוצה: הלו. מה העניינים איתך? לאן הלכת?! תתארגני מההתחלה! למה? למה את ככה וככה?? את לא טובה!! את זזה מהשורה! מה איתך?! אבל אותה דמות, באותו מרצה, אם היא הייתה קודם חילונית, אז היא הכי צדיקה בעולם עכשיו: איזו מדהימה. איזו צנועה. איזו מתוקה. אשריך!

כלום כאן לא אובייקטיבי, הכל נמצא בעין המתבונן ועין המתבונן כל כך רדופה ולחוצה. העולם נהיה משוגע. אין חמצן במערכת. כל הזמן דעות. שום דבר לא אובייקטיבי, שום דבר גם לא אמיתי.. יש כל כך הרבה רעש שלא נותן פשוט לחיות.

את לא הולכת בעולם עם המנגינה הזאת שאומרת: כפי שאת, את כל כך טובה מבפנים, "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ".. את עושה כל כך הרבה בשביל השם, והשם נמצא איתך ואוהב אותך תמיד.. אם המנגינה הזאת הייתה מנגנת, הטוב כל הזמן היה הולך וגדל. אבל לא. אנחנו נמצאים בתוך עולם שאין מפלט מהקולות ומהרעש ומהאשמה ומהאל בסדר. נוגשים אותנו מבחוץ, חונקים אותנו מבפנים, זה כל כך קשה.

אני בטוחה שהשם לא מסתכל עלינו ככה. הקדוש ברוך הוא לא מסתכל עלינו במבט השיפוטי שמורח איקסים אדומים על מי שלא עוברת. הוא נמצא עם כולנו כל הזמן, ואם נבין את זה, פתאום גם אנחנו נרצה להיות כל הזמן איתו...

ציפורנו של הפחות מישראל

רבי נחמן מברסלב אומר בליקוטי מוהר"ן תניינא, ז': **"כי משה רבנו היה לו רחמנות באמת על ישראל, ומסר נפשו בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו כלל. כי השם יתברך אמר לו (שמות לב): ואעשך לגוי גדול. והוא לא השיג על זה כלל, רק אמר: אם תשא חטאתם וכו'."**

כשבני ישראל חטאו בחטא העגל, הקדוש ברוך הוא אמר למשה רבינו: **"הרף ממני ואשמידם ואמחה את שמם. ואעשה אותך לגוי עצום ורב.."** - אני אעשה מוכך עם חדש. מביאים לנו חז"ל במדרש את הלשון של משה שאמר: **"ריבוננו של עולם, ימות משה ואלף כיוצא בו ואל תינוק ציפורנו של הפחות מישראל."**

משה רבנו לא הסכים לשמוע על רעיון כזה בשום אופן: עזוב אותי, אל תוציא ממני כלום, בשום אופן אל תיקח אותי בתור שורש חדש לעם חדש. תשאיר את עם ישראל שלך שאין כמוהו. מוטב שאני אעלם אלף פעמים ולא תינוק ציפורנו של הפחות מישראל.

בתפילת מנחה של שבת אנחנו אומרים: "אתה אחד ושמן אחד" - אתה אחד. אתה אחדות. אתה שלם. אתה האחד הזה של ההתחלה והאמצע והסוף, הכול ביחד.

"ומי כעמך ישראל" - על עם ישראל אי אפשר להגיד שהוא אחד כרגע, במצבו הנוכחי, בשלהי הגלות שנראית כל כך גרוע. אנחנו לא יכולים להגיד: "וגם עם ישראל שלך אחד" כי התפרקנו מאוד והתרחקנו מאוד, אבל אנחנו יכולים להגיד בלי שום בעיה - "מי כעמך ישראל". על רקע אומות העולם אנחנו מנצנצים וננצנץ תמיד. כמה שהאפילה עמוקה, תמיד היינו ותמיד נהיה הכוכבים של השם על רקע השמיים הכהים של העולם.

מי כעמך ישראל

פגשתי בגינה אחר הצהריים אישה צעירה שהחזיקה תינוקת בת חודש על היד, ואחריה דידי ילד בן ארבע וילדה בת שנתיים. היא נראתה... ובכן, היא לא עמדה בשום קריטריון של שום תקנון צניעות, גם לא המתירני ביותר, אם ישנו אחד כזה.

היא התיישרה על הספסל לידי, טיפלה בשלושתם לסירוגין כל הזמן, והתפתח בינינו דיבור קטן. שאלתי על הקטנה, איך היא בלילה, והתשובה שלה הממה אותי לגמרי: השם יודע, היא אמרה לי ברגש, השם יודע מה אני יכולה ומה אני לא יכולה. הוא יודע איפה אצלי הגבול של הכוח. אם היא היתה צורחת בלילות ואני לא הייתי ישנה כמו שצריך, לא הייתי מצליחה להחזיק, הבית היה מתפרק לי. בעלי רוב היום לא נמצא, אני עם שלושתם, ואת יודעת איך זה עם שלושה קטנים בגיל הזה, גומר את הכוחות... אז הוא שלח לי את הנשמה הזאת, שישנה שש שעות בלילה כבר מהשבוע הראשון, ואני מרגישה איך עם כל העומס, זה אף פעם לא קשה יותר מדי.. השם פה, הוא יודע..."

הסתכלתי עליה נפעמת: "נכון. הוא יודע והוא אוהב והוא מדייק וכל כך עוזר".

ברור שכמה שנוכה להיות טובות יותר בחוץ, אנחנו ממשיות אור וסייעתא דשמיא ושכינה וקדושה. אנחנו לא מורידים חלילה מהערך הענק של המועשים. לצניעות יש חשיבות מהותית וקריטית. אבל יחד עם זה, ברור שהדרך שלנו בעיתים האלה היא דרך בעומק. השם לא זורק שום יהודי בגלל איך שהוא נראה. וכשקורה נס והיהודי מבין את זה, מיד הוא מתחיל להיראות טוב יותר...

פעם בתפילה אמרתי להשם - תראה דבר מוזר: אפשר לראות אותה דמות, אותו מראה חיצוני של נערה, והמבט עליה כל כך סובייקטיבי. אם היא חרדית באחד הסמינרים

מהכוחנות? כל אחד מוצץ ומחפש בכל הכוח, מי בפרצוף יותר אינטליגנטי ומתורבת, ומי בפרצוף יותר פרימיטיבי ומקולף, אבל אף אחד לא באמת מקבל ומתמלא ונעשה שמח ונעשה גדול ומסוגל לתת ולהזין גם אחרים.

זה מה שקורה לעם ישראל המסכן שלנו, שבמקומות מסוימים בתוכו הוא כבר כל כך משוגע מרוב רעב לקשר ולשייכות. זה מה שקורה לכל אדם אם אין לו את מה שעושה אותו אדם. אם אין לו את הדעת. גוי צריך שבע מצוות כדי לשמור על הצלילות המסוימת שלו. יהודי, לעומת זאת, צריך תרי"ג מצוות כדי להתעדן ולגדול ולהאיר מבחוץ ומבפנים. הוא צריך עומק של אור הדעת.

ואת זה משה רבינו נתן לנו בהר סיני.

רחמנות על ישראל

"כי עיקר הרחמנות הוא כשישראל עם קדוש נופל, חס ושלום, בעוונות, רחמנא לצלן, כי זהו הרחמנות הגדול מכל מיני רחמנות, כי כל הייסורים הקשים שבעולם אינם נחשבים כלל כנגד המשאוי הכבד של עוונות, חס ושלום."

ובאמת, מהיכן באים לעוונות, חס ושלום, הוא רק על-ידי שאין לו דעת, כי אין אדם עובר עבירה אלא-אם-כן כנס בו רוח שטות, וזהו הרחמנות הגדול מן הכול, שצריכין לרחם עליו להכניס בו דעת, בבחינת (תהילים מא): אשרי משכיל אל דל. כי אין עני אלא מן הדעת, וצריכין לרחם עליו להכניס בו דעת."

משה רבינו לא התפלל רק כדי להציל אותנו מהעונש אלא גם כדי להציל אותנו מהמשא של העוון. מה זה המשא של העוון?

המשא של העוון זאת ההרגשה הקשה שבנפש. כשיהודי עושה משהו לא בסדר, הוא מקלקל במציאות. אבל כל פעולה, חוץ ממה שהיא בעולם החיצוני, היא גם בתוך הנפש. אתה מרגיש שהרע שעשית כאילו חוזר אליך, נדבק בך ומעיק עליך. הרע שעשית עושה אותך רע. זה המשאוי של העוונות.

אני כזאת עדינה. כזאת רוחנית. כזאת דקה. לא מתאים לי שום משא של עוון. העוון הזה נפל עליי, מעך אותי והכאיב לי. כמו שטף דם פנימי בתוך הנפש. עוד כחול. עוד שחור. עוד ירוק. עוד כואב. עוד מכה.

הצדיקים רואים אותנו בעומק. הם רואים כמה אחוזי חמצן נשארו לנו בפנים בשביל לחיות, וכמה אחוזים תפוסים עם טעויות וכאבים. כל המאמצים שלהם מכוונים לפתוח לנו את אור הדעת. להאיר לנו בפנים. להבהיר לנו את התפיסה העצמית. לגלות לנו מי אנחנו, מה אנחנו שווים, עד כמה אנחנו נדירים ועד כמה כל מה שעובר עלינו משמעותי. לגאול לנו את הלב ולמלא אותו אמונה ואמון בטוב שלי, של העולם, ושל השם יתברך.

מה בקשתך?

הרבנית ד. קרשבוים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

שאלה:

כבוד הרבנית תחי'.

יישר כח על התשובה הנפלאה.

אכן הוסבר בטוב טעם ודעת עניין אמונת חכמים וביטול לצ' דיקים. אבל עדיין לא קבלתי בזה מענה לשאלה הבערת: למה החליטו לומר כך רק על ר' נחמן? הלא דברי הרבנית שייכים על כל הצדיקים. וא"כ למה לא אומרים על צדיקים אחרים 'הכח של הרבי', כגון על הבעל שם טוב או האריז"ל, ואפילו על משה רבינו לא אומרים כך?! לכן זה נראה קצת מלאכותי...

תשובה:

לכבוד השואלת היקרה, החותרת אל האמת הצרופה, שלום וברכה.

התרגשותי מהרצון העז שלך, החיפוש וההתירה, להבין את הדברים לעמקם. כפי שנאמר במשלי "אם תחפשנה ככסף וכמטמונים תבקשנה אז תבין יראת ד'".

ההתרגשות שלי משאלתך השניה, נבעה מכך שאת כל כך שלמה בהבנתך שאכן כך צריכה להיות אמונת חכמים - התבטלות מלאה לדבריהם, ואמונה מלאה כמו אמונה בה', רק נשארה לך השאלה "הבערת" למה החליטו לומר כך על ר' נחמן, אבל השאר בהיר ומובן.

מדוע אני מתרגשת? כי אצלי ההבנה הזאת - שאת כבר זכית בה - לקחה שנים ארוכות. באתי אמנם מבית של 'אמונת חכמים'. אבא זצ"ל היה מקורב לחזו"א זצ"ל, ואח"כ לגיסו הסטייפלר זצ"ל, והמוטו בבית היה "ולא תסורו מומנו ימין ושמאל". אבל עם כל זה, זה לא היה מושג של 'התבטלות' אלא של 'ציות', זה דבר גדול מאד אבל שונה. כי 'הציות' אומר: אני נשאר בשכל שלי, אך מכופף את דעתי לדעת הגדולה של רבי, אבל ה'התבטלות' אומרת: אני מפנה את שכלי ולבי הקטנים, ונותנת מקום חדש וריק, כדי שאור ענקי וגדול ומאיר יוכל להיכנס למקום שפיניתי.

ומכאן אני מקווה שאוכל לענות על שאלתך. אדגיש מראש: קטונתי מלענות לך תשובה ברורה, למדנית, מוכחת, שתתן לך תשובה מלאה ומובנת ב'שכל' מהו "הכח של הרבי" לעומת הצדיקים האחרים שהזכרת. כי תשובה זו יכולה להינתן רק ע"י ידיעת והבנת פנימיות התורה וסודות הקבלה שאין לי בהם - בוודאי בתור אשה - שום שיג ושיח (אם תרצי, את יכולה לעיין בעזרת מישהו בקונטרס "אגרת לבן דורנו", בעיקר בנספחים, שם ישנה הרחבה גדולה בעניין זה). וכפי שכבר כתבתי כמה פעמים, כגון בגיליון מס' 1: "קשה לי לענות מהו 'כח הצדיק' כי אני בעצמי לא מבינה זאת 'בשכל' כי אם מרגישה זאת בוודאות שאין כדוגמתו 'בלב'. ובגיליון מס' 4 כן הרחבתי בזה מעט, על העניין של נשמת משיח ואולי הדברים שם נוגעים בשאלתך, אבל אשתדל בס"ד להעביר לך משהו מן ההארה הזאת שאת מחפשת ולענות על שאלותיך.

ובכן, "מהו הכח של רבינו?" את שואלת, "האם זה לא מלאכותי" להדגיש שוב ושוב כשקוראים לומדים ומלמדים רעיונות של ברסלב את "הכח של הרבי"?

התשובה: החידוש של ר' נחמן לעומת צדיקים אחרים הוא, שהוא לא רק מלמד תורה ומגלה חידושים, אלא הוא מאיר את נשמותינו, וחודר אלינו עד לעמקים והנקודות הפנימיות ביותר. ידוע בספרים שהגואל הראשון הוא הגואל האחרון, היינו משה רבינו שהוא היה הגואל הראשון, הוא זה שמגיע שוב ושוב - בכל פעם שעם ישראל זקוק לגאולה - וגואל אותם. וגאולה זו משמעותה - להאיר אור בנשמתם, ועל ידי כך להוציאם מהחושך שהם שרויים, ולקרנם אל הקדושה.

זה החל כאשר עם ישראל חטאו בעגל, ונפלו למדרגה נמוכה וחשוכה מאד, ואז משה רבינו מסר נפשו להמשיך להם אור של גאולה, ואכן זכה לגלות את האור הגדול של הי"ג מדות הרחמים, אחר כך, כשעם ישראל יצא לגלות הארוכה, הגיע רשב"י וגילה את ה"רז" - בגימטריה "אור", וכך זה חזר על עצמו בזמן האריז"ל והבעש"ט, שאף הם גילו אור מיוחד שבכוחו לגאול את נשמות ישראל ממקום החושך בו היו שרויים, וכפי שהגדיר זאת הרב פינקוס - "שוק חשמלי" שיכול לעורר אפילו אנשים שנפלו לתרדמת (קומה).

ולכן, המציאות מוכיחה, שלמרות שכל הספרים וכל הצדיקים מדברים על כל ענייני עבודת ה', וכן על שמחה והתקרבות לד', אבל עדיין אין בזה כח לעורר אותנו במקומות הנמוכים שלנו, לתת לנו כח להגיע לזה, ולחיות עם זה. ואילו רבינו כן פועל זאת, אצל אלפים ורבבות אנשים כידוע, כי אכן יש כאן "כח הצדיק", שהוא כח אלוהי של צדיקים גדולים, שיש להם להחיות מתים כמונו, ולרפאות את נפשותנו, כפי שאמר ר' נחמן (בסוף סיפורי מעשיות) "ואני רופא אותה".

אספר לך משהו אישי. פתה אלי אחיינית שנסואה לתלמיד חכם ליטאי חשוב, והתעניינה איך נוסעים לאומן? הפליאה שלי נכרה היטב על פני: מה לך ולאומן? היא ענתה לי: 'יש עוד צדיק בעולם שהבטיח כזאת הבטחה מיוחדת - להוציא אותי משאול תחתית במאמץ יחי סביר וקטן? איך לא אנצל את ההזדמנות הזאת!'

ואולי סיפור נוסף. היה בחור בישיבת פונובוז', מתמיד, ולן בעמקה של תורה. יצא לו פעם לשמוע את השיר "אני איש פלא גדול ונשמתי פלא גדול", (שיר של ר' ישראל דגן, מצוטט מדברי ר' נחמן). זה גרם לו לפליאה עצומה, והוא אמר שהאיש הזה שאמר כך על עצמו הוא: או משוגע ח"ו או אכן פלא גדול, וזה גרם לו להתקרב לברסלב.

מכאן אכן נובע הביטול החזק לר' נחמן. הביטול הזה נובע מתוך ההרגשה שהוא באמת זה שעוזר לי למעשה, וזה גורם ל"ביטול" מוחלט, ולא רק ל"ציות", כפי שציניתי, כי "טבע הקטנות שיתבטל לפני הגדלות" (ליקוטי מוהר"ן קלה).

וההבנה הזאת הגיעה אלי אחרי כמעט ארבעים שנה של חיפוש, או יותר נכון של טיפוס על קיר חלק בציפורנים זבות דם, וחציבה בסלע קשה, עד שהתגלה אלי בעל הברירה, וגילה לי את האור של רבינו שהצליח להיכנס ללב שניסה לפנות לו מקום.

בנקודה זו חשוב לציין, את מה שאמר מוהר"ן "יש לי שלש כיתות של חסידים; כיתה אחת - אלו שבאים לחטוף שיריים. כיתה שניה - אלו שבאים לשמוע תורה. כיתה שלישית - אלו שאפויים בליב".

פירוש: הכיתה הראשונה, הם אלו שבאים לר' נחמן לקבל תיקונים, הבטחות, סגולות, וכיוצא בזה. כיתה שניה - היותר רצינית - הם אלו שרוצים לשמוע את תורתו וגם להעבירם לאחרים. הכיתה שלישית הם אלו שאפויים בלב הצדיק, והם כבר חלק ממונו, וכמוכן, כדי להיות אפוי בלב הצדיק, צריך הצדיק להיות אפוי בלבנו.

והנה שלשת הכיתות הללו, אינם בדווקא שלשה בני אדם, אלא שלשה שלבים בתהליך של ההתקרבות שכל אחד עובר. והתהליך הזה יכול להימשך שנים רבות. כך, שההרגשה שלך היא הגיונית מאד, והיא כנראה שלב מסוים בתהליך ההתקרבות. ואילו ההרגשה עליה אני מדבר שייכת יותר לסוג השלישי, כאשר זה כבר אפוי בלב. וא"כ, עוד חזון למועד בעז"ה.

בתוך החיים, יש לכל אחת מאתנו מקומות, בהם רבינו האיר את הדרך. אם בהארה רבת עוצמה שהביאה לשנות את כיוון זרימת החיים, ואם כתמיכה או דחיפה לרומם את המחשבה והמעשים. במדור זה נפרסם בעזרת ה' סיפורים אמיתיים המציגים מציאות זו. סיפורים מתאימים יעובדו ויפורסמו לתועלת וחיזוק הנשים. סיפורים ניתן לשלוח למערכת.

מלחמת המחשבות

לנסות לתפוס מונית, כאן התפצלנו, ומסכת התלאות שלי צברה נפח עם נהג מונית שמסתובב סביב עצמו. עם כל לחיצה נוספת על הגז, נעצר לשאול את העוברים ושבים כיצד להתקדם, לא ספספ שום סמטה באזור עד שנמאס לו והוא הוריד אותנו הרחק מהכתובת שאיננו מכירים.

נסחבתי במעלה הרחוב התלול עם תינוקת ביד אחת (העגלה הייתה עם בעלי) מזוודה גדולה ביד השנייה, וכמה קטנים שהצטרפו אלי... בסוף... צנחתי תשושה ומעוכה בדירה שהושגה עבורנו לשינה.

בעלי הדירה המבוגרים (הנפלאים!) ששהו בה, פתחו את ליבם הרחב וכרכו סביבנו, נכונים למלא את צרכינו בזמן לחוץ זה של קודם הדלקת הנרות. חברו המיוחד של בעלי הטעים אותנו ממאכלי השבת שהיו בשבילי באותו רגע של תחיה. ובכל זאת, ככל שהם היו נחמדים, המצב היה רחוק מלהיות מלבב. כמה אנשים אנחנו מטריחים בזמן כל כך לא מתאים?!

התחשק לי לקטר מעט את אי הניעמויות, לכעוס קצת את חוסר האונים והלחץ, אך קול נגדי זעק בתוכי: "לא! לא! אל תסחפי אל התחושות האלו, ה' לא רוצה אותן. נכון שלא היית בוחרת את המצב הזה, אך אחרי שהוא נוצר, הביטי והתבונני על ההרחבות ששלח לך - מקום נקי ומסודר לשינה, מרופד באהבת ישראל עם בונס פינוק של טעימות שבת..."

פתחתי את המזוודה והוצאתי את בגדי השבת לקבל את המלכה בבית זר.

השבת עברה עלינו עמוסת חוויות, כזו שלא תשכח לעולם. הכרנו אנשים נפלאים והתחכנו ביופי של בני אברהם, מכניסי האורחים. ולמרות זאת, המשיכו המחשבות להבליח בתוכי מפעם לפעם: "אל תשכחי שאת אורחת בדיעבד. צנחת על אנשים טובים אך בלי התראה. הגעת כמקבצת נדבות, שלומיאליתי". ומנגד עלו בי מחשבות סותרות: "לא! לא למחשבות המחלישות האלו, אסור לך לחשוב אותן בכלל, ובשבת בפרט, ה' לא רוצה אותן כלל!"

ולא חשבתני, ונהנית.

במוצאי שבת כשנפרדנו בחגיגות כידידות ותיקות, פנתה אלי המארחת: "אני עוקבת אחריך כל השבת ולא מצליחה להבין איך את כל כך רגועה? נכון שהשתדלתי לארח אתכם עם כל הלב, אבל את - איך הצלחת להתנהג בשלווה ולהיראות שמחה כמו אורחת של לכתחילה? - ככל שאני חושבת על כך, אין לי הסבר?"

ואני, שידעתי כי זה לא הגיע מעצמו, חשתי בעצמי את המלחמה, המוצדקת לכאורה, שניסתה לפרוץ אל החזית לא פעם, הרהרתי מעט וידעתי את התשובה: מזה תקופה שאנו מתאספות מספר חברות ביום ושעה קבועים על כוס תה, לומדות את תורת "אומרה" ב"ליקוטי הלכות", מלבנות את משמעויותה ויישומה ביום יום. דרכה הכרנו את המחשבות השליליות, מקורן, זיהוין וצורת הלחימה בהן.

השאלה של המארחת שלנו חידדה בי את הרגשות שעלו בי ביום שישי ושבת, זיהיתי שם חוסן חדש שלא הכרתי קודם, עוצמה שתמכה בי להחזיר מלחמה למחשבות השליליות - ולשתוק. לא חייבים לחשוב, לא מוכרחים לתרץ כל טענה של היצר. כששיתפתי את המארחת במחשבותי, היא התפעמה: "הכח של הרבי, הכח של הרבי!"

ואני ידעתי שזה הכח של הרבי, וגם כה "ביחד" של לימוד משותף בתורת הצדיק, שנותן תוקף לדברים, וממלא כח להתמודד ולהתגבר.

איפה העיניים שלהם? למה הם לא מבינים שעליהם להושיט יד, או לפחות לא להתעקש על דברים חסרי ערך?"

ידעתי כמו תמיד שפרץ מחשבות שליליות במצב חוסר אונים שכזה, הינו מצוי וטבעי. דווקא בגלל נקודות האמת הדורשות מודעות ותיקון. עם זאת, בתוך שטף המחשבות, זיהיתי עצירה קטנה, סוג מחשבה אחרת: "יתכן שהטענות צודקות, אבל עכשיו? כעת הזמן להיכנס לד"ן ודברים אלו? ואולי מי שנתן בך את המחשבות הללו, הוא אותך זקן וכסיל המחפש להוציא אותך אט אט מן הכלים, להביאך לכעס, לעצבות ולשאר גרורות מייסרות לב?"

"אם כן", החלטתי, "ברגע זה בוודאי שאסור לי לחשוב את אותן מחשבות!"

הגענו לירושלים, האוטובוס עוצר ברחוב "בר אילן". ירדנו ועמדנו ברחוב.

השעה 1:47. האוטובוס עבר? שמא לא? 1:50, 1:55... האשליה הסתיימה. ניצבנו על טפנו ומטלטלנו בטבורה הסואן של ירושלים. יום שישי כמעט בין השמשות. מה עושים?

2:00 הבטתי סביבי. חזות התנהגו כמון התפרסה על חצי רחוב, נראה כי כל ירושלים נבהלה אליו... אנשים, נשים וטף לסוגיו - רצים, ממתנינים, מזנקים, נפלטים, כמהירים מהכא להתם ומהתם להכא. נתיבו החיצוני של הכביש מורכב חוליות-חוליות של אוטובוסים השואפים-פולטים את בית ישראל. שאר כלי הרכב עטים שואפים בנתיב הפנימי אל יעדם.

אולי מונית? איך נשיג מונית? המוניות דהרו בנתיב הפנימי, אפילו לא פזלו אל העומס כאן, ולנו מונית אחת לא תספיק. מתוך בלבול וחוסר אונים ניסה בעלי לנצל את המרחב בין האוטובוסים ולסמן למונית, אלא שאז הגיח אופנוע לעברו ובנס לא ארע דבר, אין זו דרך להשיג מונית.

העפנו מבט בשעון הצועד בנחישות לכיוונה של השבת, גם לקחת מונית כבר נעשה גבולי בהתחשב בעובדה שלפנינו נסיעה של יותר משעה!

2:45 חייגתי לאימי. עוד לא הספקתי לומר מילה, ושמעתי את התרגשותה לקראת בואנו, ועל הטרחה הרבה שמצמצמה את שעות השינה שלה, אולם היה עלי לבשר לה, כי עמלה לשווא. אנחנו לא נגיע.

אוטובוס מברכפלד נראה במעלה השיירה. לחזור הביתה?! ומה נעשה בבית? נעביר שבת משמימה ללא מאכלי שבת? הן לא התכוננו, וגם לא נספיק להתכונן... אלו עוד אפשרויות יש לפנינו?! אולי להתארח אצל מישהו בירושלים? אצל מי? על מי ניפול כך פתאום - עשר נפשות - למען ה' אילו בושות! אפילו אם נמצא מישהו שישכים לארחנו, הפלישה ההווה הזו כל כך לא הלמה אותנו. המחשבה, רק היא גרמה לי להיבלע כמעט תחת מרצפות הרחוב. מי היה מאמין שנגיע למצב מביש שכזה?!

השעון המשיך בשלו, דחק אותנו אל הפינה. בעלי הרים טלפון לחבר שהסכים לארח אותנו בשמחה לסעודת שבת, ולשינה? כבר נסתדר עם השכנים...

למרות הנחמה שלא נותרנו ברחוב, קשה היה לנו לשמות. ההשתלשלות ותוצאותיה היו מאד לא נעימות... חשנו הרפה וכלימה, ואם רצינו או לא רצינו, לשבות ברחוב ודאי לא הייתה עבורנו אופציה. אז קדימה - קיבלנו את הצעת האירוח.

הילדים היו עייפים ומאוכזבים, השמש קפחה על ראשיהם, והמעילים הוסיפו עומס על מטלטלנו. התקדמנו ברגל כדי

יום שישי קצרצר של תחילת חורף. כזה, שבקושי חוזרים הילדים מהלימודים, דוחקים להראות את ה"פרשה" ואגב כך, מטביעים את חותמם על הספה שהייתה ריקה עד לשנייה הקודמת, הוצים לטעום משהו, ועל הדרך מטעימים את הרצפה השטופה, כמה עיסוקים במטבח והופ - תיכף שבת.

נסיעה בין עירונית ארוכה בשישי הדחוק הזה, מצריכה התארגנות מושכלת. ארגון המשפחה הגדולה, הצורך למצות את יום הלימודים, וההסתמכות על שירותי התחבורה הציבורית פלוס תחנת ביניים ואוטובוס נוסף - הופך את הסיפור למורכב וכמעט בלתי אפשרי.

וכשכל אלו חברו לשישי שלי, מצאתי את עצמי מזרימה את צרכי השבת שלנו אל קרבי המזוודה הגדולה: מכנסים, סרפנים, סוודרים, גרביונים, שטרימל, ציציות, פיג'מות, טיטולים, סיגרים... אני שולפת מהמגירה את הסרטים של הבנות ומכניסה גם אותם, את כיפות השבת אני משאירה בהיכון לצד המזוודה, כדי שהבנים יחליפו בהזמן הזמן שבין שובם מהחידוד ל"טיסה" לכיוון האוטובוס. בגד נוסף לתינוק, קצת "צידה לדרך" והדלת נפתחת.

"שלום. שלום. מהר. מהר. יופי מקסים. בשבת תראה לי, טוב? עכשיו תכניס את התיקיה אל התיק כדי שלא נשכח אותה כאן. תחליפו נעלים. אל תוריד את המעיל. תחליפו כיפה. נו, אין זמן ליציאות, היא תראה לך אצל סבתא. מה קרה מוטי? אתה לא מוצא את נעל השבת השנייה? חני, עזרי לו לחפש, בבקשה. מה אתה אומר חיים? דוד היה ה"שאבעס טאטע" והוא חילק ופל? אני רואה. שימי" זעקתי אל אחד הגדולים "בא מהר, שטוף לחיים את הפנים. מה את אומרת, חני? אתם לא מוצאים את הנעל? חייבים לצאת כבר, אנו עלולים להפסיד את האוטובוס מירושלים, תוציא את העגלה..."

ובמאמצע זירת ההתרוצצות, נשכח לו בן השלוש כשהוא מוחה נמרצות: "רוצה את נעלי השבת!" ואף אחד לא מוצא! כנסיון אחרון של חוסר ברירה זינקתי לגייס את יכולת האיתור שלי, נגשתי אל ארון הנעליים, מזיזה פה, מרימה שם, לא יאומן, הנעל!

"מהר, אל התחנה!"

התגלגלנו לכיוון התחנה, מספיקים לראות את האוטובוס מתרחק, מותיר אחריזי פיח. שאפנו עמוקות והמתנו לאוטובוס הבא, אלא שהשעון לא המתין לנו. לפנינו הייתה שעת נסיעה מברכפלד לירושלים, משם היה עלינו לקחת אוטובוס נוסף ליישוב המרוחק בו מתגוררים הורי. האוטובוס האחרון ליישוב אמור היה לצאת בעוד כשעה. גבולי מאוד. דקות יקרות נוספות חמקו ואוטובוס מתגבר ישן הופיע. עלינו עליו בתפילה שהנסיעה תזרום במהירות לירושלים, אך האוטובוס העתיק נגרר באטיות, כשהוא אוסף בנינוחות של שבת את עם ישראל העולה ציון על מבחר פקלאותיו.

הנוף שנשקף מחלון האוטובוס התחלף. השעון הורה על השעה 1:35 בעוד 5 דקות יוצא אוטובוס מירושלים ליישוב, ולנו יש עדיין כברת דרך ניכרת עד לתחנה. נספיק? יהודית מלהגת לצידי על הנחיליאי ואני מתחילה לחשוש חשש של ממש... השעה 1:40 האוטובוס ליישוב אמור לעזוב עתה את התחנה, ואם לא יקרה כאן איזה נס - אין לנו סיכוי להשיגו. ניסיתי לחשב את הדקות, למדוד את המרחק ואת הזמן שנותר, אך הנתונים היו מאכזבים.

"היית צריכה להתארגן טוב יותר" נגס בי קול מבפנים "למה לא שחררת את הילדים מוקדם מהלימודים? לא היה ברור לך שאי אפשר לתפוס הכל? ושימי הזה, עקשן מעצבן. וכולם, כולם,

במדור זה נארח בעו"ה בכל פעם אחת מהנשים היקרות, שבעליהן התקרבו לתורת מוהר"ן, ונשמע מפייהן כיצד העניין השפיע עליהן, וכיצד הן מרגישות עם הנושא.

סיפוריה של הרבנית ב.ג. - ירושלים

ספרי לנו מעט על הרקע שלך:

באתי מבית ליטאי לחלוטין, אבי זצ"ל היה מקורב מאד להרב מברסקי זצ"ל, וגדלנו על החינוך הזה.

עם כל זה, תמיד חנכו אותנו לראות את הטוב בכל מגור. אני זוכרת שאמי ז"ל ספרה, שהרב מברסקי זצ"ל אמר לילדיו, שאם רוצים לראות תפילה כמה מהי, כדאי ללכת לקרלין (חושבני שאם היה טועם את התפילה בברסלב, מסתמא קרוב לוודאי היה שולחם לשם). עוד אמרה לנו שהחפץ חיים אמר, שכשהייתי יעלה לשמים ויצטרך לתת דין וחשבון, לא ישאלוהו אם היה חסיד או ליטאי, אשכנזי או ספרדי, תימני או חב"ד, אלא יראו לו את התורה הקדושה וישאלוהו: "קיימת אותה או לא". ולא משנה באיזו דרך. ומשום כך זרמנו עם מגוון הזרמים בהערכה.

מתי בעלך התקרב לברסלב?

האמת, שכבר לפני החתונה ספרו לי שהמיועד מתפלל בברסלב בימים הנוראים. הדבר לא הפריע לי כלל, לאור הרקע החינוכי הנ"ל (ואפילו ספרתי לו מה שהורי אמרו בשם הרב מברסקי זצ"ל). למועשה, הוא היה קצת קשור לברסלב, אבל בצורה מאד מתונה, על אש נמוכה.

התפנית החלה דווקא על ידי אחד הבנים. הוא למד בישיבה ליטאית, ובקרבת מקום גר בן דודו שהוא חסיד ברסלב, הם קבעו ללמוד כל יום חברותא, וכך לאט לאט הוא נכנס לעולמה של ברסלב. עד שהוא הפך לחסיד בכל רמי"ח איבריו ושס"ה גידיו, והוא חיזק את בעלי ואת כולנו, וחימם אותנו לנושא.

איך קבלת את זה?

בתחילה התנגדתי בכל תוקף (גרנו בתחילת נישואינו כמה שנים בבני ברק ושם קבלתי רקע ליטאי חזק), והרגשתי שזו ממש סתירה לדרך שבה חונכתי את הילדים. ניסיתי לדבר על לבם ולתת להם להבין, שאין זו הדרך של הבית - אבל הדברים נפלו על אוזניים אטומות שבר התחממו חזק באור החסידות.

כאב לי במיוחד העניין שהנסיעה לאומן מתנגשת עם למוד התורה בכוללים ובישיבות. ולכן ביקשתי שהנסיעה תהיה כמה שיותר קצרה. ואכן, בעלי קבע לעצמו מנהג לחזור בצום גדליה, להניח את המזווה ולרוץ לכולל. זכרתי פעם אחת, שהנסיעה של בעלי ושל אחד מהבנים היה על חשבון יום אחד של לימודים, ואני הקפדתי ע"י, ואכן הם איחרו את הטיסה, ולבסוף בסיעתא דשמיא השיגו כרטיסים אחרים סמוכים לראש השנה, וכך לא הפסידו את הלימודים.

בהמשך פחדתי שזה יפריע לנו בשידוכים, ואכן, שידוכים רבים ירדו מהפרק בעקבות זה. אבל בסופו של דבר הגיעו שדוכים טובים ומיוחדים, מתים ליטאיים חזקים, שהסכימו לקבל אותנו ולזרום אותנו. ובכך ראינו שכל אחד מקבל את שלו ואת שהכריזו ארבעים יום לפני היוולדו, ואף אחד לא יכול למנוע זאת.

איך את מסתכלת על זה היום?

לאט לאט הגעתי למסקנה שהשיטה של 'ראש בראש' - לא טובה לאף אחד, ואם זו המציאות, צריך פשוט להתחיל לזרום איתה. מה גם שראיתי שחלק הארי מהשידוכים כבר מאחורינו. עד שאפילו החלטנו להעתיק את דירתנו מרמות למאה שערים, לבניין שבה מול הישול המרכזי של ברסלב. ואני מרגישה שם ממש מעין עולם הבא. הרגשתי שזו ממש נשיקה מהקב"ה, ומתנה נפלאה.

בהמשך בעלי החליף ללבוש חסידי, לבוש שתמיד מצא חן בעיני, אבל לא היה לי את האומץ לעשות זאת. כשבוא חבש לראשונה את השטר"ימול, התרגשתי ואמרת לי: "מלך ביופיו תחזינה עיניך". לא אכחיש, שחלק זה היה לי ממש קשה, כי כל משפחתי ליטאית, ומאד פחדתי מה"מה יגידו", מה גם שתמיד

שמחה [א]

לאה: כן, זה כתוב ב"אורחות צדיקים". ואם חושבים על זה, זה באמת פספוס! אבל זה כבר עוד נושא - לקיים את המצוות בשמחה. כעת מה שמעסיק אותי הוא השמחה הזמנית, להיות בשמחה תמיד, אבל פשוט 'תמיד', בכל רגע ורגע.

רחל: את מדברת על רמה יותר מידי גבוהה ולא מעשית, תראי לי בנאדם אחד בדורנו שכל היום שמח ומאושר.

לאה: זו באמת מעלה גבוהה, אבל גם אם לא מגיעים ל'שמחה' תמידית, לפחות צריך להיזהר לא להיות בעצבות, כי כמו שהשמחה היא מצוה, כך העצבות היא עבירה, כך שהיא בכלל מוחזק לתחום. מילא להיות 'פרוה', אבל עצבות בשום אופן לא. הוזה"ק אומר: "העצבות היא סטרא אחרא ממש", ורבינו יונה אומר: "העצבות הוא חולי הגוף, ואדם חולה אינו יכול לעבוד את ה' יתברך". והגאון מוילנא כותב: "העצבות היא רוח טומאה".

רחל: אז מה עם אבלות על החורבן, וחשבון נפש?

לאה: שאלות יפות. ובכן, אבלות זה לא עצבות. צריך לדעת את ההבדלים ביניהם, ואולי נדבר על זה בהזדמנות, אבל הם בוודאי שני דברים שונים, ואולי אפילו הפוכים. ולגבי חשבון נפש, זה באמת דבר חשוב, אבל רבינו מלמד אותנו לרכז אותו לשעה אחת בכל יום, אבל לא יותר.

בכלל, לא כדאי לנו לסחוב את הצרות והקשיים לכל מקום, את בוודאי מכירה אנשים שמיד כשפוגשים אותם - שומעים על כל האסונות, על כל הצרות, והחיים הקשים ומאיימים - שלהם ושל כל העולם.

עובי אש זה מותר או אסור, מצוה או עבירה, זה פשוט לא שייך לחיות כך! אפשר להשתגע! כל אחד צריך לקחת את הצרות שלו, לשים אותם בשק, אבל לא להיגרר עם השק לכל מקום! וגם לא להשאיר אותו כל הזמן פתוח ונשפך החוצה! להניח אותו בפניה, ובזמנים מבוקרים לפתוח, לדבר, לפרוק את הכאב בצורה של תפילה, ובכל שאר הזמנים - להמשיך לחיות ולשמח! אם נשקע בתוך הצרות, באמת איך נוכל לשמוח?

רחל: תהיי בריאה, לאה, כשאת מתחילה לנאום - נגמרות לי המילים! חוץ מהעובדה שבזכותך ההמתנה בתור עברה כ"כ מהר, ועוד רגע תורך!

לאה: כן, כשאנו משוחחות אני שוכחת איפה אני נמצאת... תני לי רק להוסיף עוד משפט אחד בגובה העיניים, שאותי מאד מחזק: כשהצי"ר מתחיל לבלבל אותנו, כן לשמוח לא לשמוח/ עכשיו את צריכה להיות עצובה/ עכשיו את צריכה להיות רצינית - אני מזכירה לעצמי שכולנו בניי של ה'. והוא מסתכל עלינו כל הזמן, והרי כל אבא אוהב לראות את הילדים שלו שמחים! את מסכימה איתי שאף הורה לא נהנה לראות את ילדיו עצובים ממורמרים ועצבניים... אז מה יותר נפלא מלשמח את עצמנו וגם את ה'?

יום שיש, השעה 12:30. רחל נבהלת לגלות שחצר לה מצרך חשוב לשבת, היא לא מוצאת את מי לשלוח, ובלידת ברירה, היא רצה למכולת; היא רק נכנסת, ומיד מקבלת פיק ברכיים - כזה תור ארוך!... רבש"ע, מי מגיע למכולת בכזו שעה!?

בזווית עינה היא קולטת את חברתה לאה עומדת אחרונה בתור, ליבה רחב, לפחות תוכל להעביר את הדקות היקרות בשיחה טובה, היא ממהרת לקחת את המצרך המבוקש, ומיד מצטרפת לשורת הממתנים, ולחברתה שבראשם.

לאה: רחל, גם את כאן בכזו שעה נחמדה?

רחל: זה באמת מקרה חריג אצלי, פשוט נתקעת, כפרת עוונות! אבל את נראית כאילו כבר הכנסת שבת...

לאה: דווקא יש לי עוד הרבה מה להספיק, אבל אני ממילא כאן, לפחות אני מנסה לעבוד על השמחה למרות שאני בעצם לחוצה.

רחל: מה הקשר פה שמחה? מנסה להיות ברסלבית או מה?

לאה: אכן, מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד! לא שמעת אף פעם?

רחל: שמעתי, וגם שמעתי שאין שום מקור לסיסמא הזאת!

לאה: אז דווקא יש לזה מקור מלפני מאתיים שנה, זה כתוב בליקוטי מוהר"ן ("ח"ב סימן כד). וזו לא סיסמא, אלא משפט פשוט שיכול להפוך את כל ההסתכלות על החיים.

רחל: נו, אם אני ממילא משתעממת, בואי נשמע מה יש לך להחכים אותנו.

לאה: גם אנשים שמודעים לערך ולעוצמה ולכח של השמחה, נוטים לחשוב שזה 'כיף' / 'משתלם' / 'כדאי' להיות שמחים, זה בריא לגוף ולנפש, וזה באמת נכון, אבל ר' נחמן מחדש לנו שזה לא רק 'כדאי', אלא גם 'מצווה גדולה' שכוללת המון מצוות.

רחל: מה העניין שלך לומר שזו 'מצווה'? מדוע אי אפשר להסתפק בתועלת ובכדאיות? כל דבר חיובי להיות מצווה!?

לאה: א. כי זו האמת שזה מצוה. ב. כשיודעים שמדובר במצוה - זה מצד אחד יותר מחייב, ומצד שני גם יותר קל. כי אין לנו ברירה - 'חייבים' לשמוח! כי הרי, בינינו, אנו לפעמים קצת נהנים ליפול לעצבות, לפחות לזמן מסוים, סוג של: "תן לי את ה'זכות' להיות טיפה בדיכאון, ואני כבר חוזר...", וכמו שכתוב בליקוטי מוהר"ן: "...כי טבע האדם למשוך עצמו למרה שחורה ועצבות מחמת פגעי ומקרי הזמן, וכל אדם מלא 'יסורים', על כן צריך להכריח את עצמו בכח גדול להיות בשמחה תמיד". הרי שלמרות שכל אחד יודע ש'עדיף' לו לשמוח - לפעמים זה גם קשה, לכן חשוב לדעת שזה ממש 'מצווה'.

רחל: אומרים גם, שמצוה שנעשית בשמחה שווה פי אלף, ממצווה שנעשית לא בשמחה.

הכריזו באוזני ש'ברסלב זה לא הלבוש', והרגשתי שיש כאן קצת רמיה, אבל האמת היא שאין כאן סתירה, כי באמת זה כך שברסלב זה לא הלבוש, אלא שבאזור זה - מקובל כך ללבוש, ואין טעם להיות שונים.

ב"ה אפשר לומר שפחות או יותר עברנו את המשוכה הזו, ועם הזמן הדבר נעשה קל ומכובד יותר כמו שכתוב בשערי תשובה "ההרגל על כל דבר שלטון".

מה יש לך לומר לאחרות?

מה שיש לי לומר, שפשוט צריך לזרום עם המציאות שהקב"ה מוביל אותה אלינו, ולהאמין שיש מסובב כל הסיבות, שהוא הבורא עשה עושה ויעשה לכל המעשים. אין טעם לנסות להילחם עם המציאות כי זה לא עוזר, ואדרבה, הרגיעות וקבלת

הדברים בשלוח ובשמחה - פשוט עושה לנו חיים יותר נעימים ושמחים.

זכור לי שגישתי נתנה פעם משל, לסוס שהיה קשור וניסה בכל הכח להיחלץ, כמובן ללא הצלחה. בסופו של דבר הוא נפל פצוע ומוותש, ו**עדיין נשאר קשור**. אנו צריכות להבין שאנו קשורות, ואם מנסים להיחלץ בכח רק נפצעים, ונהיים מותשים - ובנוסף, לא משיגים את המטרה.

ואין זו רק הכנעה של 'השלמה', אלא אמונה אמיתית שהבורא מוביל תמיד לטוב, ולכן הכי טוב הוא להוריד ראש, ולנסות למצוא את הטוב והיפה בכל דבר, וכך להרגיש תמיד התחדשות ושמחה.

לכל הקוראות היקרות: אני מאחלת "חזקנה ואמצנה".

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-47774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m072247774@gmail.com

גליון
16

אדר א' תשע"ו
נושא החודש:
התקשרות לצדיק [ב]

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

"הריני מקשר"

כעת ניגש לבאר בעז"ה את עיקרי הנושא; את הרקע, את הצורך, ואת התועלת ב'עבודה' זו. והנה סובבה ההשגחה, לעסוק בנושא זה בשבועות בהם אנו עוסקים בפרשיות השבוע במלאכת בניית והקמת המשכן, כי אכן הדברים דלהלן נוגעים וקשורים היטב לנושא של המשכן, וכפי שיתבאר.

התפקיד הציבורי

התפקיד של כל יהודי מתחלק לשניים: תפקיד אישי ותפקיד ציבורי.

באופן אישי, מוטל על כל אחד מישראל לקיים את כל התורה. כלומר, לעסוק בתורה, לקיים את מצוותיה, לשמור את אזהרותיה, ולחיות לאורה. ועל זה הוא מקבל את מה שמוגיע לו - שכר על מצוותיו, ועונש חלילה על עבירותיו.

אך בזה לא תם העניין. כי קבלת התורה לא הייתה באופן אישי, אלא באופן ציבורי. את התורה קבלנו כאשר "יחון שם ישראל נגד ההר" - כאיש אחד בלב אחד, וכאשר נשאלנו על רצוננו לקבל את התורה, "ויענו כל העם יחדיו... כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע", כולם יחד ענו, וכל אחד דיבר בשם כולם "נעשה ונשמע". ובקיצור, כולנו יחד קבלנו את התורה.

כך לאורך כל התורה, מודגשת הקשר ההדדי בכל הקשור לקבלת התורה ולקבלת עול מלכות שמים, עד שגורו אומר חז"ל "כל ישראל ערבים זה לזה". כלומר, האחריות של כל אחד מאתנו, איננה רק על חלקו, אלא גם על חלקם של כל שאר נשמות ישראל, כך שעל כל אחד מוטלת האחריות שכולם יקיימו את התורה וישמרו עליה בשלמות.

הדברים טעונים ביאור. וכי כך דרכו של עולם? האם תפקידו של הנתין הוא לשמור על כל המדינה? הלא כל אחד אחראי על עצמו ועל מעשיו בלבד, ואין בינו ובין חברו ולא כלום. מדוע א"כ שונה הדבר לגבי קבלת התורה?

בניין הקדושה

להבנת העניין, מוכרחת הקדמה קצרה: המושג של "בריאת העולם" אינו בריאת דבר חדש, כי מאחר שמציאותו

המשך בעמ' ב' <<<

הנושא של "התקשרות לצדיקים" הוא נושא עמוק ורחב. מעצם מהותו קשה להכניס אותו למסגרת מצומצמת של 'מאמר בעלון', אך בעז"ה ניסינו לעשות את הבלתי אפשרי, ולהגיש את יסודות העניין על קצה המזלג, וזאת בשני מאמרים.

במאמר הקודם [שמומלץ לקרוא אותו קודם המאמר הנוכחי] התבאר החלק הראשון, שהוא עצם ה"התקשרות לצדיקים", ועניינו להיות קשור בקשר של דבקות ואהבה עמוקה אל הצדיקים, והתבאר שרק כך יש לנו אפשרות: א. לקבל את התורה שבעל פה. ב. להיות דבוקים בהש"ת. שני דברים שנמנעים מאתנו לחלוטין ללא ההתקשרות והדבקות עם הצדיקים. הנושא התבאר בהרחבה במאמר הקודם, ואין צורך לכפול את הדברים.

במאמר הנוכחי נבאר בעז"ה את המושג "הריני מקשר". עניינו - לקשר את כל תפילתנו, וגם את כל עבודתנו - אל הצדיקים. עניין זה מבואר בליקוטי מוהר"ן (סימן ב, ובסימן ט) "וצריך כל אחד לכונן בתפילתו, שיקשר עצמו לצדיקים שבדור", ובשיחות הרי"ן (אות רצו) מובא שמוהר"ן הזהיר לומר קודם כל תפילה "הריני מקשר עצמי לכל הצדיקים שבדורנו". כמובן שהדברים טעונים הסבר, מה פשר הדבר ומה מטרתו, ומדוע הוא כל כך נחוץ.

אך קודם שיתבאר בעז"ה מהות העניין, וגודל מעלתו ותועלתו, נחוץ להבהיר מה הוא לא. ולמרות שהדברים פשוטים וברורים - ובעז"ה לאור הדברים דלהלן הם יהיו עוד יותר פשוטים וברורים - אך למען הסר לזות שפתיים ועיקשות פה, ההכרח לומר זאת ברורות: אין הכוונה להתפלל אל הצדיק! ולא עלתה כן על דעת אף אחד מעולם. פשוט וברור שכל תפילתנו ופנייתנו היא אך ורק להש"ת, אלא הכוונה לקחת את התפילה שאנו מתפללים אל הש"ת - ולקשר אותה אל הצדיק, כדי שהוא יעשה עם זה את מה שצריך לעשות.

עוד חשוב להבהיר, שהנושא לא התחדש בתורת מוהר"ן. יסודות העניין כבר מובאים בדברי הקדמונים, ובפרט בדברי האריז"ל והרמ"ק ושאר המוקבלים, אלא - כמו כלל הנושא של ההתקשרות לצדיקים - הם קבלו מימד רחב ומעשי יותר בתורת החסידות בכלל ובתורת מוהר"ן בפרט.

דבר המערכת

ומלאה הארץ דעה

התגובות לא היו מפתיעות... אבל היו בהחלט מדהימות. הם זרמו מכל הכיוונים, מכל הערים ומכל הישיבות, בכל הצורות ובכל הסגנונות, כשכולם נושאים בתוכם את אותו מסר: תודה! תודה! ת-ו-ד-ה!!!
אכן, ב"ה לא טעינו. הכמות הכפולה שהודפסה בחסדי שמים - לא נשארה בצד, העלונים הובאו אחר כבוד לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ישיבות וכוללים, וכחלוף מספר רגעים, כבר שכנו אחר כבוד בידיהם או בכיסיהם של אלו שנטלו אותם בשקיקה, קראו אותם מתחילה ועד סוף, ובקשו עוד...

לא יאומן כי יוספר. מצד אחד מתגלה לעינינו על הנבואות הקשות, וכל החזיונות המבהילים, על תקופת "עקבתא דמשיחא"; כוחות נוראים של טומאה וזוהמא, חוצפה ופריצות, אפיקורסות וקרירות - שזרמות ללא הרף בסביבותינו ובינינו ובתוכנו, וכובשים כל חלקה טובה, עד שנראה כאילו העולם כולו מתפרק.
ומצד שני, באותו עולם ובאותם מקומות מתגלה מחזה מרהיב של קדושה. לבבות פועמים, מחפשים ומבקשים עוד מעט דעת, עוד עצות, עוד התקרבות, עוד התחממות, עוד פיסת קדושה, ועוד חיבור אמתי ופנימי.
"כי הנה החושך יכסה ארץ, וערפל לאומים" - העולם כולו מכוסה בערפל כבד ובחושך סמיך, טומאה, זוהמה, פריצות, חוצפה, והפקרות, אבל בד בבד - "ועלץ יורה ה', וכבודו עליך יראה" - באותה עת ובאותה עונה מתגלה האור, וזורחת הגאולה.
אכן, הגיע הקץ לבינוניות. תם עידן החיצוניות. הגיע הזמן שהנפש היהודית מחפשת את עצמה. היא רעבה, היא צמאה, והיא מחפשת, מבקשת, דורשת. אם חלילה אינה מוצאת - היא נתפסת בכלום, במים עכורים, באוכל רקוב, והיא בולעת אותו בשקיקה מוטעית, עד שהיא תגלה את הטעות.
אבל אם היא כן מוצאת - היא שמחה ומאושרת כמוצא שלל רב. והיא בולעת בשקיקה את המציאה הטובה, ומחפשת עוד, כי כאשר "טעמה כי טוב סחרה" - אזי "לא יכבה בלילה נר", מי שטעם, ימשיך לחפש עוד ועוד.

הרבה עמל ויגיעה, ובעיקר הרבה תפילות, עומדות מאחורי כל גליון שכזה.
האחריות היא כבדה. אין כאן מטרה למלאות דפים ולהעמיס רעיונות. המטרה אחת היא - לגרש את החושך, ולגלות את האור. ולכן, כל שורה מדודה, וכל מילה שקולה - האם היא מתאימה למטרה, והאם היא עומדת בעז"ה למלאות אותה. אכן, עבודה קשה.
אבל, הסייעתא דשמיא גדולה הרבה יותר, והתוצאות הם תמיד מעבר למצופה. 'אוכל יוצא לפי האורחים' - אומר העולם. קל וחומר באוכל רוחני. אתם הקוראים הם אלו שמייצרים את התוכן, כי לפי הביקוש, כך הציצע, ובודורו, מי שמבקש מעט - מקבל הרבה.
ואם כבר, אם מומילא הכל תלוי בכם, מדוע לא תיטלו חלק מעשי? יש לכם רעיון, מאמר, סיפור, הערה או אהרה - הרי שלך לפניך. הדף הנייר והדיו - שלכם הוא, קחו אותו ורשמו עליו כטוב בעיניכם בשם המלך. קדימה.

הנושאים הבאים:

- אדר ב' - שמחה
- ניסן - חמץ ומצה
- אייר - ספירת העומר
- סיון - חכמה ותמימות
- תמוז - התחדשות
- מנחם אב - שבת קודש

>>> המשך מעמוד א'

יתברך ממלאה את הכל, הרי שהכל כבר היה קיים. החידוש של בריאת העולם הוא הפוך לגמרי, והוא "בריאת ההעלם"! כלומר, השי"ת ברא מושג חדש, כביכול יש מקום שבו הוא אינו מופיע (בלגיו), אלא נעלם ונסתר [ולכן הוא נקרא "עולם", מלשון 'העלם'].

התכלית לכך היא, שיהיו ברואים כאן בעולם, שלא ילכו שבי אחר "העולם", ולא יתפתו אחר 'ההעלמה' הזו, אלא יתפשו מי הוא בעל הברכה, יגלו את מציאותו יתברך כאן בעולם, ימליכו אותו בתוך ההעלם וההסתרה, ויחברו את העולם הזה לשרשו. זו מטרת בריאת העולם, וכשזה קורה, זה נקרא 'תיקון העולם' - 'לתקן עולם במלכות ש-ד'".

את התפקיד הזה קבלנו אנחנו - עם ישראל. ההתחלה שלנו איננה מ'קבלת התורה', אלא מהאבות הקדושים. אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב - הם אלו שהחלו את החיפוש הזה, והם החלו לגלות לכל העולם כי יש מנהיג לבירה, והם המליכו אותו באהבה ובראיה, עד שהשי"ת כרת עממה ברית עולם. ושם התחיל עם ישראל.

התורה שניתנה לנו, היא המשך ישיר לתפקיד הזה שקבלנו, ולברית הזו שכתנו. כי התורה היא זאת שמגלה את מציאות השי"ת בעולם, ואת הדרך איך לגלות אותו, להכיר אותו, ולהידיב בו, שכאמור, זהו תכליתו, ותכלית בריאת העולם. שכן, על ידי לימוד התורה, ועל ידי קיום המצוות - אנו מגלים אותו יותר ויותר, ובוה מתקנים את עצמנו ואת העולם כולו.

וכל זה קורה ביתר שאת על ידי ה"תפילה". התפילה, כל מהותה היא החיבור הדקות והקשר שיש לנו הברואים עם הבורא יתברך, ולכן, בה מתגלה במיוחד מציאותו יתברך בעולם, ועל ידה נעשה עיקר השראת השכינה ותיקון העולם.

מובן אם כן, שאין כאן רק תפקיד אישי - מה לעשות או לא לעשות, אלא תפקיד כללי חשוב מאד - לתקן את העולם! להביא את השראת השכינה בתוך עולם העשייה, ולהפוך את העולם ממקום של הסתרה למקום של קדושה ואור אלוהי. את המלאכה הזו כולנו עושים יחד, וכולנו שותפים בזה, ולכן עלינו להשגיח שהמלאכה החשובה והקדושה הזו, תיעשה כראוי על ידי כל מי ששייך אליה, בין על ידינו ובין על ידי שאר בני ישראל.

הקמת המשכן

פשוט וברור, שבנוגע לעניין היסודי הזה - אין כולם שווים. כי אמנם לכל אחד יש חלק בזה, אבל רק כפי מצבו וכפי דרגתו. אדם פשוט שמקיים את התורה - ממשך קצת קדושה לעולם, וככל שהוא גדול יותר, ומחובר יותר למה שעושה, ומכוון להמשיך בזה עוד קדושה וגילוי אלוקות בעולם - הוא פועל זאת יותר, וממשיך יותר אור וקדושה בעולם, וכן הלאה.

משכן, אנו זקוקים למישהו שיפקח על המלאכה וישלים אותה. כלומר, צריך צדיק גדול שיקח את כל הפעולות הקטנות והגדולות של כולנו - ויביא אותם

למקום הנכון, באופן שאכן יפעל את הגילוי הגמור, והשלם שצריך להיות נפעל על ידי מעשינו ועבודתנו, באופן שישלים את תיקון העולם, וממילא ימשיך את כל האור והשפע לכאן ואלהו על ידי זה.

זהו הסיפור של מעשה המשכן. המשכן [וכן בית המקדש] הוא ה'תמונה' של תיקון העולם. המשכן כולו עשוי מחפצים גשמיים, זהב כסף ונחושת, עצים ובדים, שהפכו להיות מציאות חיה ומוחשית של קדושה. וכך גם הקרבת הקרבנות - לוקחים בהמות והופכים אותם לריח ניחוח להשי"ת. זאת אומרת שבתוך מציאות העולם הזה, בתוך ההסתרה והגשמיזם, אפשר לבנות מציאות של גילוי מלכות ה', והשראת שכינתו.

ואכן, משם נמשך שפע וכל טוב לכל העולם. כי כל העולם נמשך מה'אבן שתי' שממנו הושאת העולם. ומשם יצאו 'גידים' לכל העולם, שעליהם גדלו כל העצים הפירות והצמחים, וממנו הגיע השפע לכל העולם. זהו ציור של עולם מתוקן - עולם בו השי"ת מתגלה בעולם, והעולם נעשה מציאות של קדושה, וממילא הוא מתמלא בשפע טובה וברכה בגשמיזם ורוחניות. וזה בדיוק מה שאנחנו צריכים לעשות ועושים כל הזמן.

והנה התורה מספרת לנו איך נבנה המשכן. כל אחד מישראל הביא את חלקו, כשזה מרמז על דרגתו של כל אחד, ועל היכולת שלו להשתתף בדבר הגדול הזה של בניית המשכן. לאחר שהביאו כולם את חלקם, היו כמה צדיקים גדולים שלחם היה את הכח והזכות לעסוק בבניית המשכן, ולאחר כל זה היו צריכים הקמת המשכן, שאת זאת היה יכול רק משה רבינו בעצמו [ואין המדובר בכח פיזי כמובן, אלא בכח רוחני של הקמת מציאות הקדושה בעולם].

אילו לא היו עושים כן, אלא כל אחד היה רוצה לעשות הכל בעצמו. לקחת את חתיכת הזהב שיש לו, או הכסף, או תולעת השני - ולעשות מזה משכן - לא היה נעשה מזה משכן! כי מחלק אחד בלבד אי אפשר לבנות משכן, וגם האדם בעצמו אין בכוחו להקים משכן אלא רק הצדיקים הגדולים.

כך בדיוק בנוגע לעבודתנו. כל אחד בעבודתו יש לו חלק בבניין המשכן בעולם, אם מעט ואם הרבה. אבל כדי שייבנה מזה משכן, צריכים להביא את הכל אל הצדיקים, שהם יודעים היטב מה צריך לעשות עם זה, ולהיך צריכים לחבר את זה, והם לוקחים את כל עבודתנו, ובונים עם זה את קומת השכינה. כך ורק כך, מגיעה עבודתנו לתכליתה, והמשכן נבנה והולך עד שייבנה כליל.

"כי כל צדיק שבדור הוא בחינת משה... וכל תפילה ותפילה שכל אחד מתפלל הוא בחינת איבר מהשכינה, שהם איברי המשכן שאין שום אחד מישראל יכול לאעלא שייפא בשייפא כל חד לדוכתיה אלא משה בלחוד; ובשביל זה צריך להביא ולקשר כל התפילות לצדיק הדור, כמו שכתוב "ויביאו את המשכן אל משה", והוא יודע לאעלא שייפא בשייפא ולעשות אותה קומה שלמה". (ליקוטי מוהר"ן שם)

סוגיית "התקשרות לצדיק" [ב]

היות וראיתי שנושא הגיליון הוא "התקשרות לצדיק", אמרתי אענה אף אני את חלקי בענין נשגב זה, בכמה דיבורים קצרים.

כפי הידוע לי, נושא זה של "התקשרות לצדיק" מהווה אחד המוקשים העיקריים למי שמנסה להיכנס לתורת מוהר"ן מברסלב, ובפרט לציבור הליטאי. שכן, על אף שהמושג הזה מבואר בהרחבה בספרי הבעש"ט, ומקורו למעלה בקודש בדברי הו"ל ובספרי הראשונים והאחרונים, הרי שאצל חסידי ברסלב נקודה זו חיה ונושמת, ובולטת במידה רבה. ומי שלא רגיל אליה, יש לו ע"פ רוב 'אלרגיה' קשה בנושא זה, וסולד מלשמוע דיבורים חריפים בנידון.

אכן, הנבונים מבין חסידי ברסלב נוהרים לא להעמיס על מערכת העיכול החלשה של המקורב הטרי, ונוהרים לא לדבר דברים שיכולים להישמע תמוהים למי שעדיין לא ירד לעומקם של דברים. אך במשך הזמן, לא ימלט שלא יפגש המקורב - תוך כדי עסקו בספרי רבינו ומוהר"ן - בנקודה יסודית זו, ואם הוא עדיין לא 'בשל', יכולים הדברים לעורר אצלו תמיהה.

לאמתו של דבר, הסלידה והרתיעה שיש להמון העם מענין ה"התקשרות לצדיק" נובעת אך ורק מ'פחדות ועם-הארצות! הם לא עסקו מעולם לברר סוגיא זו לאשורה מתוך דברי הראשונים והאחרונים, ולכן נדמה להם כאילו הדבר נולד במרתפי המיסיון החסידי... אבל למען האמת, מי שמנסה לצייר כאילו נושא ה"התקשרות לצדיק" הוא חידוש חסידי או ברסלבי, טועה ומטעה. וכפי שמדגיש רבי גדליה קעניג זצ"ל בראש ספרו "חיי נפש" [ספר אשר בו מבאר המחבר דברי הנפש החיים בשער ג' פרק ט', אשר משם דייקו כמה מתנגדים כאילו הוא סובר שההתקשרות לצדיק גובל בעבודה זרה ח"ו] וכותב:

"אומרים אנחנו שאי אפשר שתהיה שום סתירה בין דברי הקדושים הנ"ל [של הנפה"ח] לבין שיטת החסידות, כי קבלה בידי מבית אבא מארי ומבית רבי זכרונם לברכה שאין סלע המחלוקת שנתהווה בין ה'חסידים' לבין הלומדים הנקראים 'פרושים' תלויה בעיקרי יסודי האמונה, כי עיקרי יסודי אמונתנו הקדושה אינם שניים במחלוקת ח"ו. וכל ישראל כולם שווים בבעה אחת ביסוד האמונה הקדושה בייחוד הבורא ית"ש ובהשגחתו הפרטית ובתורתו הק' ובעבדי הנאמנים שהם הנביאים והחכמים הצדיקים האמתיים שבכל דור ודור ובדבריהם הקדושים הנאמרים באמת, שהוה יסוד כל התורה כולה שבכתב ושב"פ וכו'".

ומימיו שדברי ספר נפש החיים הנ"ל הם נוגעים ביסודי עיקרי אמונתנו הקדושה, הרי שבוודאי אי אפשר לומר שהחסידיים יצ'ו אומרים או סוברים אחרת ח"ו. וכן אין לומר שדרך החסידיים בנידון אמונתם והתבוננותם בצדיקים וחכמים אמתיים ובדבריהם הקדושים הם ח"ו היפך דבריו הק'. אשר על כן אין לנו אלא לשום היטב אל לבנו את דבר ה' אמת בפיו הקדוש, ולטרוח ולהתייעב בכל כוחנו ומוחנו למצוא פשר הדברים כהווייתו. וכמו שעשו אבותינו ורבותינו הק' חכמינו ז"ל שהטריחו את עצמם בכל מיני טרחות וגיעות בגוף ונפש וממון בכדי להעמיד דברי ספר יחזקאל וספר קהלת וספר משלי על מכונם, שלא יהיו סותרים אלא מכוונים לדברי תורה כמבואר בשי"ם שבת י"ג ע"ב ובדף למ"ד ע"ב הנ"ל, עכ"ל (חיי נפש, אות ז).

אמנם, אחרי הכל, יש לזכור, שאכן הכניסה האמיתית [של רובא דרובא] לתורת רבינו, אינה דרך ההכרה וההתעמקות בענין ה"צדיק" וההתקשרות אליו, אלא דרך הכרת דעתו הקדושה בעבודת ה'. כי האהבה וההתקשרות אל הצדיק נוצרת ונולדת על ידי שמקבלים ממנו חיזוק והתחדשות והתעוררות והדרכה לעבודת ה', ועל ידי שרואים מעט דמעות עומק תורתו הנוראים, ועל ידי זה גופא זוכים עם הזמן לקבל אהבה והתקשרות אליו, על דרך המובא בספר המידות: "כשתחזק את האדם בעבודת השם יתברך, הוא יאהב אותך" (ספר המידות, אהבה ז).

וכשהאהבה וההתקשרות אל הצדיק באה באופן כזה [באופן דמילא] - הרי זה נקלט בצורה בריאה ביותר, והמקורב מרגיש על עצמו ובשרו עד כמה ההתקשרות והאהבה היא טבעית ומוכרחת. ולכן לעני"ד אין כ"כ תועלת וענין לעסוק יותר מדאי בענין ההתקשרות לצדיק בטרם זכה האדם לטעום את היין ההונגר... בעצמו...

אלא שמי שכבר זכה לטעמה כי טוב סחרה - בוודאי הצעד הבא הוא להיכנס יותר לפני ולפנים, לחתור ולחפש את הנקודה הפנימית של כל תורת הצדיק, שהוא: הצדיק בעצמו! וכפי שאנו רואים שוב ושוב בדברי מוהר"ן [וביותר במכתביו] ובפרט בדברי רבי אברהם ב"ר נחמן, איך שענין ההתקשרות להצדיק היא הנקודה הפנימית שבפנימית שבכל תורות הצדיק.

שכן, לאמתו של דבר: מלבד מה שעצם ההתקשרות לצדיק היא העצה והרפואה הגדולה ביותר (כמבואר כמה פעמים בדברי מוהר"ן), הרי שגם לגבי שאר העצות, ההתקשרות לצדיק היא המנוע שמניעה את כל המערכת. כל התורות והעצות והחיזוקים הנפלאים, לא 'עובדים' אלא כשמחברים אותם לתקע...

התקשרות לצדיק [ב]

והמצוות ע"ה הצדיקים. ג. התועלת לעתיד לבוא מההתקשרות לצדיקים.

יעקב: לגבי הנושא הראשון, ראיתי בגליון הקודם שהיה על זה מאמר נפלא במדור "דרכה של תורה" ושם הביא את דברי הגמ' בכתובות [והרמב"ם בספר המצוות] שאי אפשר לאדם לידבק בשכינה, אלא ע"ה ההתקשרות לתלמידי חכמים ולצדיקים, שע"ה הרי הוא כנדבק בשכינה, והתבאר שם העניין היטב.

משה: כן, גם אני ראיתי וזה באמת נפלא. רק אוסיף בזה נקודה קטנה, שאין זה רק עניין "סגולי" - שמחמת שהצדיק דבוק בד', אזי כשדבוקים בו או דבקים ממילא בד', אלא יש בזה גם נקודה מעשית, והיא, שבאמת אין לנו דרך איך להתייחס כביכול להשי"ת, ואין להסתכל עליו, רק ע"ה הצדיקים.

כי באמת אין לנו דרך להשיג את השי"ת בשכל, וכל ידיעתנו והשגתנו בו, הוא רק עניין של "הסתכלות לבד", כמו שכתוב "נדוע בשערים בעלה", "בעלה" הוא השי"ת, והוא נודע רק 'בשערים' - 'לכל חד כפום מה דמשער בליביה' (כמובא בזה"ק), היינו באופן של 'השערה' בלב. ולכן, אצל כל אחד 'נתפס' העניין הזה בצורה אחרת.

ובאמת עיקר חיי האדם וכל פרטי העבודת ד' שלו תלוי בעניין זה איך הוא "תופס" כביכול את השי"ת, יש מי שנתפס אצלו הקב"ה כאב רחום וחונן, יש מי שנתפס אצלו כוותרן שלא אכפת לו כל כך מה אני עושה, העיקר שאני יהודי בלב, ויש להיפך שהקב"ה נתפס אצלו האדם כמשהו מפחיד שדורש מאיתנו דברים שאי אפשר לעמוד בהם, או שלא מרשה לנו את הנאות העולם. והדבר ברור, שרק אם יש לאדם את היחס הנכון להשי"ת, הוא יכול להתחיל לחיות עמו באמת, ולזה זוכים כאשר אדם מקושר לצדיקים שהם זיכרו את עצמם במסירות נפש עד שזכו להשיג את רחמי השי"ת עד אין סוף, ויש להם את הכח להעביר את ההסתכלות הנכונה על השי"ת, וע"ה האדם יכול להתחיל לחיות עם השי"ת באמת.

מדובר בנקודה עדינה מאד, שכמה שנסביר אי אפשר להסביר עד הסוף, כי הוא לכל חד כפי מה דמשער בליביה, אבל מי שמתבונן מעט מבין שזה הדבר העיקרי בכל חיי האדם, לקבל את הנקודה הזאת, וזה לא דבר שמקבלים ברגע אחד ע"ה ש'מסבירים' לאדם: תדע שיש יראה ומצד שני יש אהבה, אלא זה סוג של 'דעת' שהאדם צריך לקבל, שהיא מורכבת מאין סוף פרטים קטנים, ולכן למעשה, א"א לקבל את זה רק ע"ה התקשרות לצדיקים.

יעקב: הדברים שאתה אומר הם יסודיים ועמוקים וכדאי באמת להתבונן בהם. האמת שאני כבר קצת מומה, אבל בכל זאת אני רוצה לשמוע בקצרה את שני הנקודות הנוספות.

משה: בכל מקרה נצטרך לקצר בהם, כי הם סודיות ארוכות, לכן רק נזכיר את הנקודות. יש עניין שנקרא עליית התפלות

יעקב: מה נשמע משה? ציפיתי כבר לפגוש אותך כדי להמשיך את השיחה הקודמת, אודות עניין ההתקשרות לצדיקים.

אומר לך את האמת, מה שאמרת לי שיהיה לי קצת את ההסתכלות על כל העניין הזה שהייתה בעיני מופרכת מעיקרה, אבל עדיין נשארו באמצע, והעניין עוד לא התבאר לי כל צרכו.

אגב אחרי שדברנו יצא לי ללמוד מסילת ישראל, וראיתי שם דבר נפלא בפרק ג, האמת שלמדת את זה כבר כמה וכמה פעמים, אבל מעולם לא שמתי לב למה שכתוב פה, רק אחרי שדברנו, פתאום קלטתי שזה בדיוק מה שכתוב [אין]. וכך הוא כותב: "אין רוב הצבור יכולים להיות חסידים, אבל די להם שהיו צדיקים, אך השרידים אשר בעם החפצים לזכות לקרבתו יתברך ולזכות בכותם לכל שאר ההמון הנתלה בהם, להם מגיע לקיים משנת חסידים אשר לא יוכלו לקיים האחרים... שכינו שאי אפשר לאומה שתהיה כולה שוה במעלה אחת, כי יש בעם מדרגות מדרגות איש לפי שכלו, הנה לפחות, יחיד סגולה ימצאו אשר יכינו את עצמם הכנה גמורה ועל ידי המוכנים יזכו גם הבתלים מוכנים אל אהבתו יתברך והשראת שכינתו. וכענין שדרשו ז"ל בארבעה מינים שבלולב (ויקרא רבה פ' ל'): בואו אלה ויכפרו על אלה", עד כאן דבריו, נראה לי שזה קשור מאד לנושא של ההתקשרות לצדיקים שדברנו, לא?

משה: בהחלט. האמת שיש לזה הרבה מקורות בחז"ל ובכל הספרים, ואזכיר דוגמה קטנה ממה שקראנו זה עתה בתורה: 'ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל', ומובא בחז"ל שרק בזכות זה זכה להיות מנהיג ישראל. כי באמת היו יותר גדולים ממנו בעם ישראל, וכמו שכתוב הבעל הטורים שהוא היה בסך הכל 'שר חמישים', וא"כ היו מעליו שרי מאות ושרי אלפים, ואעפ"כ דווקא יהושע נבחר להנהיג את עם ישראל, כי הוא שימש את משה רבינו בביטול מוחלט, ועי"ה זכה שיאיר בו הדעת של משה רבינו לגמרי.

וכך, אם תחפש ותשים לב, תמצא זאת הרבה מאד בכל התנ"ך ובדברי חז"ל, ובכל הספרים, אלא שמחמת שזה לא נושא מדובר בציבור שלנו ובישיבות, לפעמים לא שמים לב למה שקוראים, וכמו שצינית בעצמך על דברי המסילת ישראל שהזכרת, שכבר למדת זאת כבר כמה פעמים ולא שמת לב עד שדברנו ע"ה, וכך זה בעוד הרבה מקומות. [ואם כבר הזכרת את דברי הרמב"ל, כדאי שתעיין בספר "דרך ה" ששם הוא מדבר על זה יותר ברור ובאריכות גדולה].

יעקב: מעניין מאד. כעת אני מצפה לשמוע את המשך העניין, כי עדיין נשארו לי הרבה נקודות מעורפלות בנושא.

משה: בשמחה רבה. אך קודם לכן אדגיש שוב, שכל העניין הזה עמוק מאוד ויש בו הרבה אריכות ולכן חשוב לעיין במקורות של העניין, וכל שיחתנו הוא רק לנסות להבין את עיקר העניין למעלה. אז בא נחלק זאת לשלש נקודות: א. הדבקות בד' ע"ה התקשרות לצדיקים. ב. עליית התפלה

והמצוות, זה עניין עמוק שמי שאין לו מושג בפנימיות התורה לא יבין בכלל על מה מדובר, אבל מי שיצא לו קצת לטעום אפילו מרחוק ומעט, מושגים בפנימיות התורה, מבין שבכל מצוה ובכל תפילה ולימוד תורה, אנו צריכים לפעול דבר שנקרא "יחוד", וזה בעצם עיקר התכלית בכל התורה והמצוות.

אמנם מתבאר היטב בדברי הזה"ק והאריז"ל שכדי לפעול את הייחוד בשלימות, צריך להיות בדרגה גבוהה מאוד שיחידים בכמה דורות זוכים לכך, ולכן עיקר התיקונים האלו נפעלים ע"ה הצדיקים השלמים שזכו לדרגות אלו. ואנו, כפי ההתקשרות שלנו אליהם, כן הם יכולים לפעול בתורה והמצוות שלנו את התיקון ש"אנחנו" היינו צריכים לעשות.

ולכן צריכים לקשר את התפילה שלנו ואת המצוות שלנו לצדיקים הללו, ואין הכוונה חלילה שמתפללים 'אליהם', אלא פשוט שהתפילה היא להשי"ת לבד, אלא שלבד מהתועלת בתפילה כלפי האדם עצמו, להתקרב עי"ה להשי"ת, יש את עניין תיקון העולמות [שא"ז דבר שמימי לבד, אלא כל הכח שלנו ללמוד ולעבוד את השם הוא רק כפי השפע שנשפע מהייחודים שנעשים ע"ה התורה והתפילה שלנו]. שכדי לפעול את זה צריך את הצדיקים, וכפי ההתקשרות של האדם לצדיקים, כן נפעלים התיקונים בקלות יותר, ובאופן נעלה יותר.

יעקב: אני חושב שיש כאן נקודה יותר פשוטה. כי חוץ מהתיקונים שנעשים ע"ה הצדיקים בעולמות עליונים, שעליהם דברת, יש את העניין הפשוט של כוונות וטהרת הלב בתפילה ובמצוות, ומי יאמר זכיתי לבי, ולכן יכול להיות שכשאדם מתפלל ולומד "על דעת הצדיקים" אזי יש כאן את הכוונה של הצדיק שמצטרפת למעשה שלו, ונותנת לזה שלימות.

משה: נכון מאוד, וכפי שאכן מובא בהלכות נדרים [בסי' רח] שאם אדם נודר "על דעת פלוני", אזי גם אם הוא חושב בעצמו מה שהוא חושב, הכל הולך לפי חברו שהוא תלה בדעתו; ולפי זה גם בתורה ובמצוות, אם אדם לומד ומתפלל "על דעת הצדיקים", אז גם אם יש לו מחשבות לא טובות של כבוד וכדומה, אבל מאחר שהוא תלה זאת בדעת הצדיקים, אז התורה והתפילה נקבעת כפי דעתם ומחשבתם.

אסיים בקצרה בנקודה האחרונה והיא התועלת לעתיד לבוא, שע"ה ההתקשרות לצדיקים, יש להם כח לפעול עבורו טובה והצלחה נצחית בעולם הבא, וזה הרי העיקר, כי זה התכלית של כל חייו - לזכות לעולם הבא ולעולם שכולו טוב, והרי אנו בעצמנו רחוקים מלזכות לזה בשלמות, אבל על ידי זכות הצדיקים אפשר לזכות לזה.

ועניין זה שיש כח לצדיקים להציל אחרים לעתיד לבוא מבואר בכמה מקומות [יעיין חגיגה דף טו ובתו' שם סו"ע א, ובעירובין יט ע"א, וסוכה מה ע"ג, ובביאור הגר"א על משלי פ"ד פ"ט, ובוזה"ק בכמה מקומות, ועוד]. אבל לא נאריך בזה עכשיו, ואולי בפעם אחרת בעי"ה נדבר ע"ה עוד.

טעימה מתורת מוה"ר"ן על הנשא

ותפלה לשער השמים, פי כל צדיק וצדיק הוא פחית משה משיח, כמו שאמרנו (שבת ק"א): "משה, שפיר קאמרתי" וכתב פי' יבא שילה" דא משה (זהו ג'ראשית כה:), ומשיח הוא כלול כל התפלות, ובשביל זה יהיה משיח מורח דאין [סנהדרין צג:], פי התפלות הם פחיתות חטם כמו שכתבתי (ישעיהו מ"ח): "ותהלתו אהטם לך" (ענין זוהר נשא ק"ל:). (ליקוטי מוה"ר"ן סימן ט)

לבטל דעתו לגמרי לדעת הצדיק

העקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שידור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמרו פי הוא זה דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות חס ושלום מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרנו ב'פתיחו' זכרונם לברכה (ספרי פרשת שופטים): "אפלו אומר לך על ימין שמאל וכו'", וצריך להשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו פאלו אין לו שום שכל בלעדי אשר יקבל מהצדיק ויתרב שידורו, וכל זמן שישאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות ואינו מקשר להצדיק.

וישראל בעת קבלת התורה היו להם חכמות גדולות, פי אז היו עובדי עבודה זרה שבימיחם שהיה טעונתם

בית היין

הצדיק 'מקים' את המשכן

וצריך כל אחד לבנו בתפלתו, שיגשר עצמו לצדיקים שידור. פי כל צדיק שידור הוא פחית משה משיח, כמו שפירשנו שהצדיקים קורין זה לזה 'משה', כמו 'משה שפיר קאמרתי' (שבת ק"א): ומשה זה פחית משיח, כמו שכתבנו (ג'ראשית מ"ט): "עד פי' יבא שילה" - דא משה משיח (זהו בראשית כ"ה: כ"א); וכל תפלה ותפלה שכל אחד מתפלל הוא פחית איבר מהשכינה, שהם אברי המשכן, שאין שום אחד מן ישראל יכול לאעלא שיפא בשפא כל חד לדוכתיה אלא משה בלחוד, ובשביל זה צריך להביא ולקשר כל התפלות לצדיק הדור, כמו שכתבנו (שמות ל"ט): "ויביאו את המשכן אל משה", והוא יודע לאעלא שיפא בשפא ולעשות אותה קומה שלמה, כמו שכתבנו (שם מ): "ויקים משה את המשכן" (ענין זוהר פקודי רל"ח:). (ליקוטי מוה"ר"ן סימן ב)

הצדיק מכונן את התפילה לשער הנכון

וצריך כל אדם לקשר את תפלתו לצדיק הדור, והצדיק יודע לבנו השערים ולהעלות כל תפלה

שאלה:

האם יש כמות זמן שצריך לקבוע להתבודדות?

תשובה:

[א] רביז"ל אמר שהיות וקשה לצוות לאחרים לקבוע הרבה זמן להתבודדות, לכן יש לקבוע שעה. אמנם בדרך כלל קשה להתחיל עם שעה רצופה. לכן מומלץ להתחיל עם כמה דקות, העיקר שיהיו קבועות חוק ולא יעבור, לא ללכת לישון עד שיושבים עם ה', ולאט לאט עם הזמן להוסיף עוד כמה דקות. אפשר גם לחלק את השעה לכמה חלקים במשך היום.

[ב] יש הממליצים להתחיל מחמש דקות קבועות, אבל כדאי מאוד, מי שיכול להתחיל לכל הפחות מרבע שעה, כי התבודדות הוא לא רק זמן של תפילות ובקשות, אלא הוא יותר ענין של יישוב הדעת, לשבת ברוגע ולשוחח עם ה', ולזה צריך איזה רבע שעה, שיהיה קצת זמן לשתוק, לחשוב, להתבונן, לדבר כמה דיבורים לה' וכו'. אבל כמובן, אם אדם רואה שקשה לו, ובגלל זה לא יעשה בכלל התבודדות, בוודאי עדיף שיקבע לכל הפחות חמש דקות, או כמה שיקבע, העיקר שיהיה קבוע יום יום, בין אם מרגיש התעוררות וטעם מתוק בזה, ובין אם לא, כי הקביעות בזה היא הדבר החשוב ביותר בכל העצה הזו. [כמובן שגם מי שלא קבוע בזה, לא ימנע את עצמו משום כך מהתבודדות].

[ג] חסידי ברסלב אמרו, שכמו ששיעור מליחת בשר הוא שעה, ובדיעבד כשהזמן דוחק, מספיק ח"י דקות, כמו כן שיעור מליחת בשר הגוף והכשרתו, צריך שעה, ובדיעבד שיהיה כמה זמן שיכול באופן שיביא לו חיות מלשון ח"י דקות. ועוד רמז מצאו בפסוק 'וכל פטר חמור תפדה בשה' כל מי שרוצה לפדות את ה'חמור' שיפדה זאת עם ש"ה - שעה התבודדות.

[ד] מומלץ מאוד שלא לדחות את ההתבודדות לסוף היום, שאז כבר עושים זאת מתוך רצון לגמור וללכת לישון, לכן כדאי לפנות זמן בתחילת היום ולכלל הפחות באמצעה, זמן פנוי בו אנו יושבים ביישוב הדעת בלי שום לחץ לעשות משהו אחר.

[ה] לגבי השאלה של ביטול תורה, סיפר אברך חשוב שלומד בכלל פונז'בו, שהתקרב לברסלב והחל לעשות 'התבודדות', וחמיו התווכח עמו שהתבודדות הוא ביטול תורה, עד שהסכימו לשאול את אחד מראשי הישיבות של פונז'בו, ואמר להם שעד שלש שעות ביום אין זה ביטול תורה.

שאלה:

התקרבותי לברסלב לאחרונה, התחלתי מאוד להתחזק בכמה נושאים, השאלה היא האם כדאי להתחזק בנושא אחד לאורך זמן, כמו לימוד תורה לשמה, ורק אחר כך לעבור לנושא אחר כמו הודאה וכו', או שעובדים על הכל ביחד, ואז כמובן בפחות איכות ושימת לב. כמובן שהשאלה נוגעת בעיקר להתבודדות, על מה להשקיע בעיקר את השיחה עם ה'? ועוד שאלה, שאם אכן צריך לקחת נושא

מסויים ולעבוד עליו תקופה, מאיזה נושא כדאי להתחיל?

תשובה:

[א] רביז"ל כבר אמר (תורה נ"ב), שבהתבודדות יש לקחת נושא אחד ולהתבודד עליו תקופה מסוימת עד שישלים את עצמו באותו נושא, ואחר כך יעבור לנושא אחר. ולעומת זאת רביז"ל דיבר הרבה שיעקר הענין של התבודדות הוא להשיח את הנקודה השייכת לליבו באותו עת, היינו באותה נקודה שהוא רואה שצריך לעבוד עליו באותו היום.

כי ישנם אנשים מסודרים מאוד, שיכולים לעבוד על נושא אחד הרבה זמן, ואז כל הילוכם הוא רק באותו נושא, אבל רוב האנשים לא מסודרים, ובכל יום עובר מה שעובר, פעם מתגבר נסיון של כעס, ופעם נסיון של דאגה, ובכל יום צריך חיזוק אחר לפי הנסיון היומי. וגם מי שכן עובד על נושא אחד וגם מי יוכל לומר שגמר לעבוד על אותו נושא.

[ב] לכן עצה טובה, לקחת נושא אחד, איזה נושא שליבו חפץ, כי אין סדר קדימה בעבודת ה', ואין אחד דומה לחבירו, וכל אחד יודע מה שבעיקר מונע אותו מקרבת ה', וזה מה שעליו להתחזק. ואין כאן זמן להתבלבל איזה נושא עדיף, העיקר לקחת משהו, ולהחליט על זמן מוגדר כמו שבוע, שבועיים, חודש או חודשיים, שגם בזה תלוי כל אחד לפי הכלים שלו, ובזמן הזה משקיעים מאוד בנושא הזה.

וההשקעה מתבטאת, בג' אופנים. א. קביעת שיעור יומי קבוע, בלימוד הספרים המדברים באותו נושא, ועצה טובה ללמוד בספר הקדוש 'אוצר היראה', אשר הוא ליקוט מיוחד מכל ספרי ר' נתן בכל נושא ונושא. ב. התבודדות וזעקה לה', להתפלל על אותו נושא, ולספר לה' את ההפרעות והקשיים שיש באותו הדבר. ג. לנסות למעשה לעבוד על אותו הנושא, בשעת נסיון וכדו'.

[ג] אבל במקביל לעבודה בנושא אחד, לא יצמצם את עצמו ויאמר, כרגע אני עובד רק על זה, כי בכל יום יש הרבה ענינים שצריך להשקיע בהם גם כן, ולדוגמא: אחד החליט להשקיע בלימוד התורה, האם משום כך לא יתפלל שחרית ומנחה באותם ימים, והאם באותו תקופה יהיה מותר לו לכעוס ולקנאות וכו'?! אלא יש מקום בראש לשני תפילין, לכן צריך את שניהם - החליט על נושא שלוקחים אותו כמשהו עיקרי, בחודש הקרוב, ועל זה שמים דגש מיוחד, ולומדים על זה ומתפללים על זה, אך יחד עם זאת משקיעים גם לפי מה שעובר באותו היום. וכן גם בשיחה עם ה', משקיעים הרבה תפילות על כל הדברים שהתחדשו באותו היום, חוץ מההשקעה העיקרית באותו נושא עליו החלטנו להתחזק.

[ד] והאמת ראויה להיאמר, שרביז"ל רצה מאוד שנלך עם תורה בליקוטי מוהר"ן חודש או חודשיים, וכשאדם הולך עם איזה תורה, אזי הוא מוצא את כל מה שעובר עליו באותו התורה, כי בכל תורה מדבר רביז"ל מאיזה נושא מרכזי, ויחד עם זאת נקשרים לזה עוד הרבה ענינים, כך שמי שלומד תורה, הוא גם עובד על נושא עיקרי, וגם נכלל בזה כל מה שעובר עליו באותו היום.

>>> המשך

על פי חכמות וחקירות גדולות פ"דוע, ולולי שהיו ישרא"ל משליכין מעצמון

החכמות לא היו מקבלים התורה, כי היו יכולים לכפר בכל חס ושלום, ולא היה מועיל להם כל מה שעשה משה רבנו עמו, והוא אפילו כל האותות והמופתים הנוראים שפעל לעיניהם לא היה מועיל להם, כי גם עתה נמצאים אפיקורסים הפוברים על ידי שטות וטעות חכמתם, אך ישרא"ל עם קדוש ראוי האמת, והשליכו החכמות, והאמינו בה' במשנה עבדו ועל ידי זה קבלו התורה. (ליקוטי מוהר"ן סימן קכג)

שכל אמיתי - רק אצל הצדיקים

כי באמת הדעת והחכמה של כל בני אדם שבעולם. אפילו של החכמים הגדולים הכל הוא רק בחינת פת המדומה שרבו מערב בדמיונות פוזבים, ואין מי שיפנה לשכל אמיתי, כי אם הנביאים בעלי רוח הקדש ושאר צדיקים אמיתיים ביצא בהם, כי בכל דור נדור נמצאים בעלי רוח הקדש אפילו אחר שפסקה הנבואה פקובאר באריות בכתבי הא"י ז"ל. ומי שרוצה לזכות לחיים אמיתיים, דהינו לאמונה שלמה שיה עקר החיים. אי אפשר לזכות כי אם על ידי שישתדל ויתאמץ ויבקש הרבה מה' יתברך שיפנה להתקרב לצדיקים אמיתיים כנ"ל. שעל ידם יקרא יפה לברר המדומה שעל ידי זה עקר האמונה כנ"ל. (ליקוטי הלכות, ברכת הרי"ז וברכת הודאה הלכה ד' אות ד')

אמונה שלמה - רק ע"י הצדיקים

וזהו 'ד"ר שוה' ו'גאו'. שצריך לבקש את ה' יתברך, הינו לזכות לאמונה שלמה. וזה אי אפשר כי אם על ידי שידרשו ויבקשו ויתפשו את ה' יתברך, הינו הצדיק. כמבאר לעיל שצריך לבקש את הצדיק מאד, ועל ידי זה יקרא דורשין את ה' וזוכין לאמונה שלמה כנ"ל. וזהו 'בקשו פניו תמיד'. 'פניו' הם הצדיקים שנקראים אנפי שכנינתא פמוכא בהר הקדוש, הינו שצריך לחפש ולבקש פני ה' שהם הצדיקים, צריך לחפשם ולבקשם תמיד עד שיפנה למצואם להתקרב להם, כי עקר האמונה וההתקרבות לה' יתברך תלוי בהם כנ"ל. (סע אות מו)

אמונת חכמים - תרופה לכל המחלות

ועל פן עקר התקון של שאר בני אדם הוא על ידי התקרבות לצדיקים פאלו. להם ולתלמידיהם ולתלמידיהם תלמידיהם וכו'. כי הצדיקים האמיתיים יכולין לתקן ולרפאות כל אדם שבעולם אף על פי שהוא חולה גדול בנפש וגוף.

כי כמו שהמבנה תלמידי חכם אין רפואה למכתו, כמו כן להפך מדה טובה מרבה לתפארתו צדיקים ותלמידיהם שהם התלמידי חכמים האמיתיים - אין מכה בעולם בגוף ונפש שלא יהיה לה רפואה על דם, בבחינת 'ולכל בשר מרפא' הנאמר על התורה. כי התורה אין יודעין כי אם הצדיקים האמיתיים שפרשו את עצמם מתאוות עולם הזה לגמרי וקשרים החכמים האמיתיים כנ"ל שהם יודעים לדרש את התורה ולפרש ולבאר כל הדרכים והעצות והנתיבות והתחבולות שצריך כל אדם שבעולם הרוצה לגשת אל הקדש באופן שיזכר כל אחד לקבל רפואה לכל מיני חלי הנפש והגוף שבעולם. (ליקוטי הלכות, שבת הלכה ו, אות ג')

הצדיק מאיר את העצה הנכונה

וזה עקר בחינת תורה שפכתב שנמסרה לצדיקי הדור האמיתיים, כי זה הדבר משתנה בכל דור בכל אדם וכל זמן, כי לא כל אפין שוין, כי כל אחד פני נשמתו וכפי חלקו וכפי מהותו פן צדיקו לנהוג אותו בדרכים וצעות ישרות באופן שישב על ה' וירחמהו. על פן אי אפשר לזכות לעצה שלמה כי אם על ידי הצדיקים האמיתיים, שהם בחינת קדשי קדשים, שהם ממשכיני העצה ממש, בבחינת 'שלח עורך מקדש וכו'', כי העקר הענין והשיעור הוא העצה השלמה באמת. כי שם בבחינת קדש קדשים שופע החסד העליון הוא בחינת שכל הפולל, שהוא בחינת סתרי תורה שמשם נמשכין כל השללים וכל העצות שבעולם ומשם נמתק הכל, כי העצה הוא ה'ישועה וההתקדש. (לקוטי סוכה הלכה ו, אות ד')

התקשרות בתפילה - שיטת ה'נפש החיים'

ישראל ממש רבינו ע"ה ומשמואל הנביא שיבקשו ויתפללו בעדם. ולזאת נראה מבואר שכל דברי חז"ל על אודות האיסור הנזכר לעיל הוא כשמתכוון לעשות בזה את מי שמבקש מאתו לאמצעי חס ושולם, אבל אם אין כוונתו זולת הענין של תפילה בציבור, שמעוררים זה לזה לבקש ולהתפלל יחד על צרותיהם בכלל ובפרט, אין בזה שום איסור, כי כל אחד מחייב להשתתף בצרות חברו, וגם הצדיק והחכם בעצמו מוכרח שיבקש לנפשות הנלוים אליו לבקש בעדו... כי כל נפשות ישראל נחשבים חלקי השכינה העמוסים מני בטן כנוודע וכו'.

"אבל בכל זה תבין לפי הנזכר לעיל שנפשות ישראל נצטוו ומוזהרים לכל יעשו שום שיתוף ואמצעי בינם ובין ה' יתברך, על אשר באמת לא נמצא ביניהם שום אמצעי וכו', זולת מצד המעלה והיתרון שנמצא ביניהם כל אחד על חברו, כי אין שני בני אדם שוים כנוודע. ובפרט עם נפש הצדיק הנ"ל מוכרחים מאד להתחבר בתפילותיהם בכללות הציבור ובפרטות נפש הצדיק והחכם שבהם".

עכ"ל

מבואר בדבריו שאין לצדיק שום ממשלה עצמית חלילה, וגם הוא צריך לעבודת התפילה, וגם נצרך שהמתקשרים אליו יבקשו עליו רחמים, דאין גדלות לפני המקום וכולם נצרכים אליו יתברך שמו, וגם אין כוונת ההתקשרות עמו בתפילה לעשות אותו אמצעי בין המקושרים בו לבין הקב"ה ח"ו, אלא שהצדיק יודע טוב יותר להצות את יוצרו מרוב גדולת השגתו בו ומעשיו הקדושים ולכן יש להתחבר עמו בתפילה, וכאשר זו כוונת המתפלל בהתקשרותו לצדיק אין כאן תפילה דרך אמצעי כלל, אלא הם עובדים עבודה משותפת, והצדיק שיש לו שייכות עם נשמתו נכלל עמו ומסייע לו בעבודתו.

וראה גם בספר 'אורחות רבינו' (ח"ה עמוד קצה) ששאל את בעל הקהלות יעקב מדברי הנפש החיים על מנהג חסידי ברסלב לומר קודם התפילה 'הריני מקשר עצמי לכל הצדיקים שבדורנו', ואמר לו שאין זה ענין כלל זה לזה. וראה עוד במכתבי הקהלות יעקב (קריינא דאגרתא ח"א אות רפא במהדורא החדשה) שיענין לאחד שהיה לו מחשבות זרות בתפילה להתכוון בשעת התפילה 'שהוא מתפלל בהתחברות צדיק מפורסם', ולהתפלל על דעת כמה צדיקים, וכתב שם שזו העצה היחידה שהועילה לו.

ואם כי כאמור, גם מי שכן מכוון שהתפילה תעבור דרך נפש הצדיק, אין בזה חשש של ע"ז כלל וכלל, אלא רק שאלה מצד האיסור לעשות 'אמצעי', ויש הרבה מקום להקל בזה, אבל אין בזה צורך, כי כאמור עיקר כוונת ההתקשרות לצדיקים בתפילה איננה לבקש מהם שיעלו את התפילות, וגם אין צריך לכוון שהתפילות יעברו דרכם, אלא הכוונה היא להתחבר עמם ותו לא, ועל ידי זה נפעלים ממילא כל התיקונים הנצרכים כפי סדרי הנהגתו יתברך, ובאופן זה אין כאן צד של שאלה של אמצעי כלל. אולם גם מי שטועה בזה ואינו מבין בדיוק את גדר הענין, כל עוד אינו מכוון להתפלל לצדיק בעצמו חס ושולם, יש לו על מה לסמוך.

ברכה מרובה, א.ג. מודיעין עלית

יקבל את תפילותו בדרך שבה ירצה לקבלם. והטעם בזה הוא משום שאם פונה לצדיק ומכוון להעביר דרכו את התפילה, יש חשש שיחס כזה אל הצדיק הוא נתנית אמצעי בינו לבין הקב"ה.

אולם יש להעיר שאזרה זה שהזכיר הגרי"א ווינטרויב ז"ל איננה בכלל אזרה הנפש החיים שהזכיר מפני תפילה לצדיק בעצמו, אלא הוא ענין נוסף ששייך לסוגיא אחרת של נתנית אמצעי בינו לבין הקב"ה. ורבים מהפוסקים התירו לפנות למלאכים ולבקש מהם להעלות את תפילותנו, וכן נהגו רוב ישראל לומר את בקשת 'מכניסי רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים' וכו', ולפי זה לכאורה אין מניעה גם לפנות לצדיק ולבקש ממנו שיעלה את התפילות. וגם אלו שמנעו אמירת 'מכניסי רחמים' מכמה טעמים, רובם לא כתבו שהעושה כן עובר על אחד מעיקרי האמונה, אלא מנעו את הדבר מסיבות שונות.

ואפילו לפי מי שאוסר לפנות למלאכים שיעלו את תפילותו, יש לדון שלגבי הצדיק שאני, שכן שם ישנה איזו פניה לכח אחר שיייע לו, אבל המכוון שתפילותו תעלה דרך נפש הצדיק אינו פונה בכלל אל הצדיק ומבקש ממנו איזה דבר, אלא רק מכוון שהתפילה תעבור דרכו. ודבר זה דומה למה שאנו מכוונים להעלות את תפילותנו דרך ירושלים ובית המקדש, ואף עושים לשם כך פעולה של הפניית הפנים לצד ירושלים ובית המקדש, והטעם הוא משום שבית המקדש הוא מקום העלאת התפילות, ולכן התפילות צריכות לעבור דרך שם, כמבואר בגמ' (ברכות ל, א), וכן נפסק בשו"ע (או"ח צד, א) שצריך להחזיר פניו למקומות הללו. ומשמע מפשט לשון הפוסקים שהתפילה היא 'דרך ארצם', שיש לכוון שהתפילה תעבור דרך המקומות הללו, וכמו שפירש המצודות דוד (דברי הימים ב' ו, לח), ומה בין כוונה שהתפילה תעבור דרך ארץ ישראל וירושלים ובית המקדש, לבין כוונה שהתפילה תעבור דרך נפש הצדיק שהוא בבחינת בית המקדש.

ובאמת, הכוונה הנכונה של התקשרות לצדיקים בתפילה כפי שעברה במסורת אצל חסידי ברסלב שנוהגים בהנהגה זו הלכה למעשה, איננה כלל וכלל לפנות אל הצדיק כדי שיעלה את התפילה, אלא היא התחברות והתקשרות עם הצדיק, כדי להיות קשור בתפילה עם צדיק ועובד ה' גדול, והתקשרות זו מועילה שהתפילה תפעל ותתקבל יותר, ואין כאן כל כוונה לעשות את הצדיק אמצעי בינו לבין ה', אלא היא כעין התכללות של ציבור שנכללים כמה עובדים להתפלל יחד, ועל ידי זה ממילא התפילה מקובלת יותר.

וכבר האריך בענין זה רבי אברהם ברבי נחמן ז"ל מטולטשין (מגדולי מעתיקי השמועה בחסידות ברסלב) בספרו ביאור הליקוטים (י, יז) וזה לשונו: "ואגב אורחא נראה לפי עניות דעתי לכתוב בזה על אודות המבואר ברמב"ם (פירוש המשניות פרק חלק בעיקר החמישי) שאסור לבקש משום אדם שיבקש ויתפלל בעדו כי הוא כעין אמצעי ועבודה זרה חס ושולם, ויש להתפלא ולתמוה מכמה מקראות ומאמרי חז"ל שמבואר בהם שבקשו נפשות

הנה בנפש החיים (ג, ט) הזהיר מפני השתעבדות בדרך עבודה לרוח הקודש ששורה על צדיק, וכתב שהמכוון להתפלל לרוח הקודש ששורה על צדיק יש בזה ענין של עבודה זרה.

ויש להעיר דבר פשוט [שמסוים מה רבים טועים בו], שדברי הנפש החיים לא באו חלילה לשלול את עצם הענין של התחברות עם הצדיקים באופן כללי, או את ענין ההתחברות עמם בעת התפילה והעבודה שהנהיגו כמה מגדולי החסידות, שכן באמת הדברים רחוקים כרחוק מזרח ממערב ולא קרב זה אל זה. הנפש החיים מדבר על עבודה המכוונת לרוח הקודש של הצדיק עצמו ועל זה אמר שזו עבודה זרה, היינו מי שיתפלל לצדיק עצמו חס ושולם, ואפילו אם כוונתו לבחינת רוח הקודש ששורה על הצדיק גם כן הוי עבודה זרה, כי אסור ליחד עבודה לשום נברא שבעולם, ולא לשום בחינה של התלבשות אלקות באיזה נברא. אולם העבודה הקדושה של התדבקות בצדיקים בעת התפילה והעבודה ענינה הוא לחזק במחשבה או בדיבור את הקשר שלו עם הצדיק כדי שהצדיק יוכל להשלים את עבודתו, ואין זה ענין של עבודה לצדיק כלל וכלל חס ושולם, אלא היא השתתפות של שני עובדים יחד כדי לפעול בעבודתם יותר, ודומה להתכללות של ציבור להתפלל יחד, או להכללת תפילותו בתפילות כל ישראל שכתב האריז"ל, ואין כאן כלל יחס של עובד ונעבד חלילה.

וגם אין להעלות על הדעת שענין ההתקשרות לצדיקים בתפילה הוא עבודה דרך אמצעי, שכביכול מבקש מהצדיק שיתפלל בשבילו, שהרי עומד ומדבר עם הקב"ה ואומר לו 'ברוך אתה ה', ואינו מדבר עם אף אחד אחר חלילה, אלא כוונת ההתחברות עם הצדיקים בתפילה היא התחברות של שני עובדים יחד כדי להשלים את העבודה. והדברים פשוטים ביותר.

והנה, יש שהזכירו מפני אופן מסויים בהתקשרות לצדיקים בתפילה באופן שיש בו לפי דעתם חשש מכשול, והוא כאשר מכוון שתפילותו תעבור דרך נפש הצדיק. וראה בביאורו של הגר"י ישראל אליהו ווינטרויב ז"ל לנפש החיים שם שלאחר שביאר את אזרה הנפש החיים שלא ליחד תפילה לצדיק בעצמו הוסיף עוד: 'וענין ההתקשרות לצדיקים - שעוברת התפילה דרך עוד נפש ולא ישיר לקדוש ברוך הוא, יש בזה ריח דק מחשש חמור זה'.

ביאור דבריו: אף שודאי המציאות היא שהתפילה עולה לקדוש ברוך הוא דרך נפש הצדיק, כמו שבזמן בית המקדש היתה התפילה עולה דרך בית המקדש, וכמו שכתב הרמ"ק בספר אילמה, המגלה עמוקות פרשת וישב, החסד לאברהם מעין א נהר ז, החיד"א במדבר קדמות א, ז, והיערות דבש ח"א סוף דרוש ט, מכל מקום אין זו אלא הנהגה אלוקית, שכן הוא רצון הקב"ה להעלות את תפילותנו אליו דרך הצדיק שבדור, אבל אנו מצינו איננו צריכים לכוון לכך או לבקש מהצדיק שיעלה את תפילותנו, אלא רק לפנות ישירות לקב"ה, והוא כבר

ספר לנו מעט על הרקע שלך:

גדלתי במשפחה ליטאית חשובה, אבי שליט"א הוא תלמיד חכם גדול ומשמש כמרא דאתרא באחת הערים המרכזיות. גדלתי והתחנכתי בישיבות ליטאיות חשובות, וקבלתי ב"ה תועלת מרובה.

בשונה מהסיפורים האחרים שהופיעו במדור זה - אני אינני 'עובד' גדול, וגם לא מה שנקרא 'מבקש', לא הרגשתי מעולם שחסר לי משהו, ולא הייתי במצוקה כלשהי, וממילא לא זה מה שגרם לי להגיע לברסלב. אבל השי"ת גלגל זאת בצורות אחרות.

איך באמת הגעת לזה?

כשהייתי בשיעור ב', באמצע זמן קיץ, יעץ לי המשגיח לצאת יחד עם בחור נוסף ל"חיוזק" לתקופה קצרה [כנהוג בהרבה ישיבות], קבלתי את הרעיון, והתלבטתי לאיזה ישיבה ללכת. והיות שהיה לי חבר שאביו משמש כראש ישיבה בישיבה חסידית ידועה, התחלתי לחשוב בכיוון הזה. ואכן, למרות המוזרות שבדבר, הרעיון מצא חן בעיני, והלכתי לשם עם חברי למשך שלשה שבועות.

בשבועות הללו, התמסרנו לגמרי ללימוד התורה, ומאד נהנינו, וגם הייתה לנו תועלת מרובה. כשרציתי לחזור לזמן אלול, שאלתי את המשגיח איך לשמר את החיוזק שהיה לי, והוא ענה לי שאם היה לי שם תועלת גדולה כזאת, אולי כדאי להמשיך שם עוד קצת עד סוף זמן אלול. ואכן חזרתי לשם לזמן אלול, ומשכך, כבר נשארתי עד חנוכה, ועד סוף זמן חורף, וכן הלאה.

מוכן, שבתור ליטאי שמגיע לישיבה חסידית, התפתחו הרבה יוכוחים סביב הנושא של "ליטאים-חסידים", אבל זה היה יוכוחים חיצוניים ולא ענייניים והם לא השפיעו עלי, אם כי מטבע הדברים התחלתי לבקר קצת בחסידויות השונות, התחלתי לשבת ב'ציצים' של ביאלא, וגם ללכת ליטישים' בבאן, וכיוצא בזה.

ואיך הכרת את ברסלב?

בשלב מסוים היה לי חבר שנתן לידי את הספר "השתפכות הנפש". לקחתי אותו למען הנימוס, ואולי פתחתי אותו פעם-פעמיים, אך לא ענייני בו. ב"ג בעומר נסעתי יחד עם כל הישיבה למירון, שם הלכתי עם חבר להדלקה של הרב ברלנד, ושם - בין השירים - שרו בהתעוררות את הניגון הידוע "ברסלב בוער אש - הבער אותה בלב" בתרגום לאידיש, התלהבתי מאד מהשיר, והמשכתי לנגן אותו לעצמי במשך כמה שבועות לאחר מכן.

זה גרם לי להתחיל לעיין בספר שקבלתי, וגם ללכת לחבורות של ברסלב, ושם קבלתי אור גדול בעבודת ה', והרגשתי שזהו מקומי. התחלתי ללכת לשיעורים ולאירועים בברסלב, כגון בהילולא של מוהר"ן ובהילולא של ר' נתן, וממש נהניתי שם. במקביל התחלתי לבקר אצל הרה"ח ר' קלמן גולדשמיד שליט"א שמתגורר על יד הישיבה, שהייתי אצלו הרבה וקבלתי ממנו תועלת מרובה. [באמנו הוא לא היה מוכר, כיום הוא כבר התפרסם מאד, 'בזכות' המחלה שגילו אצלו, והאופן המופלא

יש כמובן גם יוכוחים והתלוצצויות, אבל מאחר שאני יודע את האמת, זה לא מפריע לי.

מה הם הנקודות ש'תפסו' אותך בברסלב?

העולם של ברסלב הוא עולם מאד גדול ורחב, וכולל הרבה מאד נקודות ופרטים. על כן אציין כמה נקודות שהביאו לי תועלת מרובה באופן אישי, והם גם יותר יחודיים לברסלב, ולא מצויים כמעט במקומות אחרים.

א. לחיות עם השי"ת. אני זוכר שפעם נגש אלי מישהו (לא חסיד ברסלב) ושאל אותי אם אני 'ברסלבר'. שאלתי אותו: מה זה ברסלבר? הוא ענה לי: אחד שמדבר על ה' כל היום... והוא אכן צודק. מדובר בדרך חיים פשוטה ומעשית של 'לחיות עם השי"ת' כפשוטו.

ב. עבודת ה' בכל דבר. לעשות מכל פעולה פשוטה של החיים - משהו גדול בעבודת ה'. לדוגמא: להרים ידיים בנטילת ידיים, מחיאת ידיים, אנהא דקדושה, משא ומתן באמונה וכו'. עד שכל היום הופך לעבודת ה'.

ג. שעורים קבועים. לקבוע לימודים יומיומיים בכל מקצועות התורה, ולהתקדם בזה בפשטות. עצה פשוטה שמחזיק את היהודי.

ד. התבודדות. העצה הנפלאה ביותר, שעל ידי זה אפשר לזכות לכל מעלה, ולבנות לקשר ישיר עם בורא עולם.

ה. אין ייאוש. לא להתייאש משום מעלה ברוחניות, דוגמת קימת חצות, שמירת עיניים וכו'. וגם אם עדיין לא יכולים - על כל פנים לרצות ולהתפלל על זה, ולעשות מה שכן אפשר.

לסיים:

יש כאן מכרה זהב. לא מדובר בשינויים מרחיקי לכת, אלא עצות פשוטות ומעשיות השוות לכל נפש, שהופכים את החיים מחיים פשוטים לחיים טובים ומתוקים, ומחיים טובים להרבה יותר טובים. טעמו ורואו כי טוב ה'.

קו המענה כאיחוד השאיף!

קו מיוחד לבחורים ואברכים המתעניינים בתורת מוהר"ן מברסלב ז"ל הכולל:

- מענה מרבנים שליט"א לקבלת חיוזק והדרכה
- קביעת שיעור / חבורה באזורך
- תיווך לחברותא (בעיקר טלפונית) כלבבך.
- מרכז מידע וסיוע טכני

0799-25-85-84

האננינו? רצינו? קבא!

ועשה ושמעו

הודעה משמחת
הגנו שמחים להודיע, כי לבקשת רבים, ולאור התועלת המרובה בפעם הקודמת, יתקיים שוב בעז"ה כינוס מרכזי לכל בני התורה-חניכי הישיבות ברחבי הארץ, העוסקים במשנתו של מוהר"ן מברסלב זיע"א הכנה לחג הפורים הכינסו יתקיים בעז"ה ת ביום ראשון, י' אדר ב', בשעה 8:00 בערב, באולם "היכל יצחק" - קרית ספר מודיעין עלית פרטים יבואו

הודעה חשובה
היות ובשני הגיליונות האחרונים עסקנו בנושא "התקשרות לצדיק", ורבים בקשו ללמוד את הסוגיא מהמקורות, הגנו להודיע, כי ניתן להשיג קונטרס נפלא בשם "אור רוע לצדיק" ובו ביאור הסוגיא עם מקורות מוחז"ל, ראשונים ואחרונים, הרמח"ל והגר"א, וכן קונטרס דומה בשם "הולך את חכמים יחכם", ניתן להשיג זאת בדוא"ל: aegros@neto.bezeqint.net

חלק נכבד מהוצאות העלון נתרם על ידי הנדיב החפץ בעולם שמו, לזכות דוד בן שרה. להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות. * חלק מההוצאות נתרמו לזכות הבחור היקר יעקב יוסף בן חנה לזיווג הגון בקרוב**

ברכת מזל טוב
לכותבת המדור "מאשה לרעותה" להגל הולדת בתה בשעת"מ. זכות הרבים תעמוד לה להתברך בנחת דקדושה *** מזל טוב לחותן קנח יונה ברלב נ"י, מראש חבורת "חניכי הישיבות" - בני ברק, להגל נישואיו בשעת"מ זכות זכיו הרבים תעמוד לו לבנות בית נאמן בישראל, ולהתברך בכל טוב

ברכת מזל טוב לדיידו רב פעלים
הרב אריה גלינסקי שליט"א, מעורבי העלון, להגל הולדת בתו חת'י. זכה לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים, מתוך שמחה והרחבה ונחת. *** ברכת מזל טוב להרב יואל לימבל שליט"א, מתומכי העלון, להגל הולדת בתו בשעת"מ, יתברך בנחת דקדושה וכט"ס

על הפרק

אל תירא ישראל

משפט. כשאת מרגישה אשמה או מפחדת או מבוהלת על דבר מסוים, כשאת מרגישה שאת בורחת ממושהו, בואי להתבודדות, תראי ממה את מפחדת ותעשי על זה משפט.

הייתה אצלי משהי שדיברה איתי על חרדות שיש לה מכסף. ממש חרדות. בתחילה דיברנו על פחדים ועל חרדות באווירה מאוד מכילה ומקבלת: מה זה נקרא לפחד? ממה את מפחדת? איפה בדיוק זה יושב? בואי נדבר ונאהב ונבין את הילדה שמפחדת.

אחר כך בבת אחת נהיית עניינית: "טוב, אז מה העניינים עם כסף? כמה כסף את מבובות? מתי? כל כמה זמן את יוצאת? את יוצאת עם רשימה? אז מה בעצם המשכורת? כמה מותר? מה הגבולות?". היא נבהלה: "קודם אמרת לי שאנחנו צריכים לקבל את עצמנו, ופתאום את מתחילה לשאול אותי ככה, שאלות מלחיצות, מה קרה?".

אמרתי לה: "תראי, אם יש חרדות מכסף, קודם כל זה אומר שיש חרדות בכלל, שיש פה ילדה מבוהלת שצריך לדבר איתה על הפחד שלה. חוץ מזה, יש גם את הכסף עצמו. כל החיבוקים שבעולם לא יעזרו לילדה הקטנה להרגיש טוב יותר, אם לא נעשה סדר אמיתי בבזבזים. אם משהו משובש, רק הטיפול בשיבוש יחזיר לך את הביטחון שנאבד".

אם יש לך הרגל לקחת פטיש ופעם ביום-יומיים לדפוק לעצמך על התחתית של התא של האנייה, את צודקת שאת מרגישה כל הזמן חרדות מטביעה. כל מילות ההרגעה לא יועילו בשעה שעמוק בתוכך את יודעת, שאת, כמו ידייך, מכניסה עוד ועוד מים ומשקיעה את האנייה.

הדרך לרפא חרדות ויראות נפולות, אומר רבי נחמן, היא לעשות משפט. לבדוק: איפה אני גוזרת לעצמי את הקצוות של הארנק וכל המטבעות נופלים. פשוט להסתכל: איפה יש חורים, איך סותמים, מה גורם לנו להזיק לעצמנו.

את מבוהלת? אז בואי נעשה משפט: כמה באמת את אשמה? ברוב המקרים נגלה את ההתמכרות הרעה שמזינה את הפחד. את ההרגל הקבוע שמטביע את האונייה. אבל מאחורי כל המהומה יש צעד אחד, קטן ופשוט ואפשרי, שנדרש ממני. צעד שאם אעשה אותו, אביא גאולה נוראה ללב שלי ושמחה עצומה בכל העולמות.

כשאני מתבודדת אני יכולה לתקן, או לפחות להתחיל. אני יכולה לרצות, להשתדל, להתפלל, ולקחת על עצמי לפחות משהו מעשי אחד קטן, ואתו להגיד לקדוש ברוך הוא: אתה יודע מה, בסדר, אני אנסה עוד פעם. אז נכון שכבר חמישים-שישים פעמים קיבלתי את זה על עצמי. אז מה. כל פעם אני מתחילה מחדש. וכל פעם מחדש אני מרגישה

השם הוא טוב. שימי ראש, אהובה שלי.. הכול בסדר. אין קטסטרופות בעולם של השם יתברך.

כל הרגעים, מכל הסוגים, כולם לטובתי ובחשבון מדויק. אני הולכת למקום טוב, אני באה ממקום טוב וכל מה שעובר עליי הוא טוב צרוף. אין קטסטרופה, אין רגעי זוועה. אם השם טוב אז הוא טוב תמיד. לגמרי. לנצח. אם את על החיבוק של השם, את על החיבוק שלו כל הזמן. וגם כולם. השם לא יוצא להפסקת קפה ומשאיר בינתיים את העולם שיתגלגל איכשהו.

יש לנו אמונה בת אלפיים שנה, מאוד חזקה ומאוד אמתית. יהודים, הסיפור שלהם הולך תמיד עם סוף שמה, עם תכלית מדויקת, עם חיבוק מלא אהבה. זאת המהות היהודית, לא מה שהתקשורת מצלמת...!

עם לבדד ישכון

כתוב בפרשת בלק: "הן עם לבדד ישכון..."

עם ישראל מחובר לצינורות שמזרימים לו מלמעלה שפע ושמחה ואמונה וידיעה שהכול טוב. והנה באים כוחות השחור והרוע, בא בלעם הרשע, ומנסה בכל הכוחות לאבד אותנו מהשורש, לחנוק לנו את הצינורות של הקיום, להכניס טומאה במקום קדושה ופחד במקום אמונה.

אבל זה לא קורה. בלעם מנסה לאבד אותנו ולא מצליח, רוצה לקלל אותנו ויוצאים ממנו דיבורים מדהימים על עם ישראל. (במדבר כג ט): "הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב".

איך ומדוע? אומר רבי נתן: "הן עם לבדד ישכון, היינו, שהם עם קדוש כזה ששוכנים לבדד. שהם מוקיימים (ישעיהו כו כ): 'לך עמי בוא בחדריך וסגור דלתך בעדך, חבי כמעט רגע עד יעבור זעם' - שהם מתבודדים בינם לבין קונם ושופכים שיחתם לפניו בכל פעם, ועל ידי זה הם בטוחים מכל צר ואויב ומשטין, כי הם מסתירים עצמם בצל כנפיו יתברך תמיד, בבחינת 'אתה סתר לי' וכו' שזהו בחינת (דברים לג כח): 'וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב' בבחינת (תהלים ט ד): 'כי אתה השם לבדד לבטח תושיבני' שעל ידי בחינת בדה, בחינת התבודדות, על ידי זה שוכן ישראל בטח תמיד. כי מי זה ערב את ליבו לגשת אל השם יתברך, שהם מסתירים עצמם אצלו יתברך..."

זה השלב הראשון, להכניס קודם כל חזק חזק את האמונה ללב, יש פה בעל הבית, הכל בשליטה. השלב השני הוא לתקן את הפחד בשורש. כשרבי נחמן מדבר על פחדים, הוא קורא להם "יראות נפולות", ויש לו תרופת פלאים בשיבלם.

לעשות משפט

הפתרון ליראות נפולות, מסביר רבי נחמן, הוא לעשות

אנחנו עוברים דברים מאוד כואבים. עם ישראל עוברים כל כך הרבה דברים בימים האלה, והלוואי שהם באמת צירי הלחץ האחרונים לקראת הגאולה השלימה.

אל תירא מפחד פתאום

לכל אחת מאתנו יש בנפשו את הניצוצות שהיא צריכה לברר, את הגוונים של הרגשות שהיא צריכה להעלות בחזרה. כל רגש הוא סוג של שעבוד, והתפקיד שלנו הוא להמשיך גאולה לתוך השעבוד. אחד מהרגשות שמאד משעבדים אותנו הוא הפחד, והגאולה זה לצאת מהפחד. כי עם כל הכבוד לפחד המוצדק מאוד, לא נשלחתי לעולם על מנת לפחד. נשלחתי לעולם כדי להיגאל מכל סוג של כפירה, ופחד הוא ללא ספק סוג של כפירה.

כל כך התרגלנו לפחד, שעצם המחשבה לרצות להתרפא ממנו מפתיעה. זה נראה לנו בלתי מוסרי, לרצות להפסיק לפחד, אבל מה לעשות, שיש לנו פקודה מבורא עולם, שאומר לנו: "אל תירא מפחד פתאום ומשואת רשעים כי תבוא" (משלי ג כה). אז נכון, אין שום הסבר הגיוני למה לא לפחד. להיפך, זה ממש חסר אחריות לא לפחד. אם לא קרה לך כלום, לפחות תפחד שיקרה לך משהו!... אבל השם אומר לנו: 'אל תירא'! מפחד פתאום!

כמובן, היצר הרע בא מיד לצעוק עלי: "באיזו זכות את לא מפחדת?" התשובה: "לא יודעת מה להגיד, פשוט זה מה שהשם אמר לי... זו תשובה נפלאה. היא משרה בהירות נהדרת. השם ציווה עלי שלא אפחד ואני עושה את דברו. זה הכל."

לברוא נוכחות

איך עושים זאת? קודם כל - לא להתעלם. אנו מוכרחים לתת לקולות הפנימיים שלנו מקום. להגיד אותם להשם, להקשיב להם, להתנחם בקשר אליהם ולהמשיך אליהם אמונה. נורא חשוב שאני אבין שאיך שאני מרגישה זה נורא חשוב. חשוב שאני אבין עד כמה אני חשובה. חשוב שאני אבין שמהומן שאני לוקחת לעצמי לספר להשם את כל ההרגשות הללו - נבראים עולמות שעוד לא נבראו.

התבודדות זה המקום. שם המקום לעשות עבודה פנימית: להקשיב לעצמנו, להכיר את הקולות הקבועים המאפיינים ולדבר עם השם כדי למצוא את המענה האמיתי. וזה מה שנקרא: "לתקן עולם במלכות שק" - להביא אמונה למקומות הכי חשובים והכי עמוקים.

אם אני מפחדת, למשל, מקטסטרופה פתאומית, מאסון פתאומי, מאיזו התפרקות, אז אני מקשיבה לזה, נותנת לזה ביטוי, ולפעמים (לא תמיד, ולא בכוח!) מנסה גם לענות ולהרגיע. אני מדברת עם ילדת החרדות שלי ומקשיבה לה. ואם יש מקום, אם יש אפשרות, אני גם מסבירה: יהיה טוב.

הפסיקה להיות אסיר נמלט

לפני שנים אמרה לי חברה: "תקשיבי, זה ממש לא נורמלי. את חיה כל הזמן חיים של אסיר נמלט, ולאסיר נמלט אין שום תקווה, כי התקווה היחידה שלו היא שלא יתפסו אותו - ואז הוא ימשיך להיות אסיר נמלט.. אולי די עם זה כבר? אולי תתחילי להתפלל שיתפסו אותך ויעשו לך משפט צדק?" הייתי בהלם. זה הייתה אחת האמירות המוכנות של החיים שלי.

תהיי גדולה. תרצי שיתפסו אותך ויעשו לך דין צדק. אנחנו הרי יודעות שאם יעשו לנו דין צדק נצא בסדר. אף אחת מאתנו לא רעה ולא פושעת, אף אחת מאתנו לא לגלול של המן הרשע או בלעם בן בעור; כולנו ילדות קטנות שהסתבכו או נבחנו. פחד מוטעה, לחוץ ומבוהל גורם לנו חיים שלמים להסתתר. אז מה, אם יתפסו אותי ויחבקו אותי ויעשו לי דין צדק, אם אבא גדול וטוב יבוא ויגיד: "בואי נטפל בזה מהתחלה, תספרי לי הכל ונראה", זה יהיה מפחד נורא?

לא. זה יהיה דווקא מרגיע. זה דבר נפלא, להביא בהתבודדות נוכחות בוגרת מול כל היראות הנפולות האלה שמוחבאות לך בתוך המעטפות, ולבקש עזרה: "ריבונו של עולם, אבא, בוא תעזור לי. נקים בית דין שדה, נתפסו אותי בחיבוק אחד חזק וחם, ונגעשה דין צדק". אתה תעזור ואני מצדי אגיד את האמת ככל שידי משגת, בלי לזייף ובלי להעלים גם את החלקים הפחות מחמיאים. אתה תעזור ואני מצדי אקח את הכעס גדול שהצטבר בי כל השנים שחייתי כמו אסיר נמלט, אהפוך אותו לעזות דקדושה ואודה על הכל מעומק לב: כן, קרה לי ככה וככה.. עשיתי ככה וככה.. וזה היה מאוד לא בסדר.. טעייתי ונכשלתי ונפלתי.. הייתי אומללה, הייתי בודדה, אף אחד לא עזר לי. הלכתי והסתבכתי.. אבל עכשיו אני רוצה להתנקות. אני רוצה אמבטיה חמה, בגדים נקיים והתחלה חדשה. הבטחת ש'הבא להיטרה מסייעין לך', אז זאת אני, כעת".

משפט הוא הדבר הכי מתוק בעולם, למרות הפחד הראשוני שצריך לחצות אליו בדרך. הוא מרים את היראה הנפולה, מרגיע את הבהלה ומחזיר את הכוחות. את נהיית כל כך שמחה כי את יודעת: עשית את שלך ואף אחד לא כועס עליך יותר.

כמו ילד שסוף סוף נושם עמוק: "זהו, סיפורי הכל, לא הסתרתו כלום, ואבא עשה איתי תכנית הבראה מורכבת ממעשים קטנים, אפשריים. אין יותר סודות אפלים, אין מכתמים מוחבאים בילקוט או פתקים דורשי חתימה מהמורה שהשמדתי (את הפתק, לא את המורה..). קחו אותי, תנערו אותי, אין כלום. שום סודות. הפסקתי להחביא".

יותר אני לא מסתירה. יותר אני לא ילד שפונד מסטיירה. וזה ממש לא ייאמן איזה סודות הצדיקים מגלים לנו בשקט, ואיך הם הופכים אותנו מגלות לגאולה.

מה בקשתך?

הרבנית ד. קרשבים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

לכבוד ר. א. מירושלים.

ההמשך למה שכתבתי בגילוי הקודם אודות שאלתך: מה מיוחד בתו רתו של מוהר"ן, ומהו ה"כח של הצדיק" שמדברים עליו כל הזמן, אני רוצה להרחיב מעט את היריעה. ואם כי הדברים אינם ניתנים להבנה עד תכליתם, בבחינת "של נעליך מעל רגליך... כי אדמת קודש היא", וכפי שציננת בעצמך, עם כל זה אנסה להוסיף מעט מה שכן ניתן להיאמר ולהשיב אל הלב.

לפני כמה שנים השתתפתי בכנס מורות, הגיע לשם מרצה תלמיד חכם חשוב ליטאי, ובין דבריו הוא הזכיר את דברי הרב פנקוס, אודות כוחו של רשב"י. בכל השנה ובפרט ב"לג בעומר, והוא ציטט משמו שכוחו זה הוא כמו "שוק חשמלי", שמעורר במצב הקשה ביותר.

רק כך, הסביר, אפשר להבין את מה שקורה בצינונו של רשב"י, מציאות שאין לה שום הסבר טבעי והגינני איך יהודים מכל קצוות הקשת באים מתרפקים בוכים שמחים ורוקדים, והרגשת השייכות של כל נפש מישראל למקום הזה. עד כאן דבריו. ואכן אנחנו נוכחים לראות ולדעת שהתופעה הזאת מתרחבת מאד כל שנה ולכל השנה, עד שבשבת רגילה אפשר לראות במירון משפחות שלמות של בני ישיבות וסוגים שונים אחרים, שבאו לשבות אצל הצדיק ולהרגיש את החיבור המיוחד שרשב"י מפייע ומעורר.

לאור זאת ננסה ללכת קצת הלאה.

בתחילת ליקוטי מוהר"ן מובאת פתיחה הנקראת "לכו חזו", שם מבואר סוד גדולת התנא האלוהי ר' שמעון בר יוחאי. בתוך הקדמה מביא ר' נחמן את דברי הגמרא "כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשכתב מישראל", עד שבא רבי שמעון בר יוחאי ואמר שלא תשתכת כשהוא מתבסס על הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו". [ובע"ז ביארתי את העניין בהרחבה בגילוי מס' 4]

ומסביר ר' נחמן, שבוה הפסוק עצמו מרומז ונסתר הסוד הזה שעי' זרעו של יוחאי שהוא ר' שמעון בעצמו, על ידו לא תשכח התורה. כי סופי תיבות של הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו" הם "יוחאי", היינו מפי זרעו של יוחאי שהוא רשב"י - לא תשכח התורה, ואיך? ע"י ספר הווהר שעליו נאמר "בהאי חיבורא דאיהו ספר הווהר נפקו ביה מן גלותא" [על יד החבור הזה שהוא ספר הווהר יצאו מהגלות]. כלומר ע"י תורתו של רשב"י, יזכו לצאת מגלות הדעת והנפש.

ור' נחמן ממושיך "ודע שסוד רשב"י בעצמו מרומז בפסוק אחר (בדניאל), כי רבי שמעון הוא בחינת "עיר וקדיש מן שמיא נחית" ר"ת שמעון. עד כאן דבריו. פירושי: "עיר" הוא מלאך, כי רבי שמעון הוא בחינת מלאך קדוש שיורד מן השמים כדי לעורר כל נפש יהודי. ואכן אמרו צדיקים שהמילה "עיר" באה לרמוז גם על התעוררות הגדולה שזוכים על ידו, כי כשבאים למירון, גם אם אטומים ועצובים ומבולבלים, זוכים להתעורר בשמחה והרגשה נפלאה.

בסיום השיחה הזאת המשיך ר' נחמן ואמר "ועכשיו יש נחל נובע מקור חכמה". כשהכוונה היא שההמשך של כוחו של רשב"י הוא תורתו של מוהר"ן. ואכן מדהים להיווכח שהגימטריא של ר' שמעון בן יוחאי זהה במדויק למספר של ר' נחמן בן שמחה (שמו של אביו).

ומבארים תלמידי, שבאחרית הימים יש נפשות חלושות וחולות שאינן יכולות לטפס להגיע אל ה'עיר' - המלאך ולהיתפס בו. ולכן הגיע ר' נחמן שהוא 'נחל נובע' מהאדמה, וזוהר בנחת, כשהוא מפנה את העפרוריות, ומוצא לו אפיקים חדשים לעקוף את הסלעים והאבנים, וכך ניתנת האפשרות לכל אחד - גם בדיטא התחנתונה - להיתפס ל"שוק החשמלי" הזה.

וכבר אמר מוהר"ן בעצמו: "יכולתי לנקות לכם את המח ולטהרו בבת אחת, אבל אז הייתי צריך לזרוק את המח עם הפסולת שדבוק בו (לשפוך את התינוק עם האמבטייה)" ולכן הוא המשיך את הנהר המטהר מכל כתמים בזרימה איטית לפי הכלי של האדם, ולפי יכולתו רצונותיו והתקשרותו, כל שכן אחד ע"י התחזקותו בדרכו

ותורתו, יכול סוף כל סוף להגיע לתיקונו המושלם.

כי זאת יש לדעת, שהמשפט הזה "אין שום יאוש בעולם", איננו סתם משפט, או סטיקר, והוא לא נאמר 'בדרך אגב', אלא הוא טומן מאחוריו סיפור מופלא ותורה ארוכה ועמוקה - שמתוכם יצא המסקנא הנוראה הזו, שאכן "אין שום יאוש בעולם כלל". והוא אחד מהגילויים הנוראים והנפלאים ביותר שגילה מוהר"ן, ומי שמאמין לו וחי לאור הגילוי הזה, יכול להפוך את כל חייו לטובה.

העניין בקצרה הוא: כאשר מוהר"ן ידע שכבר הגיע זמן הסתלקותו, הוא עבר לגור בעיר אומן, כי שם הוא רצה להסתלק ולהיטמן בגלל כמה סיבות, ואז על הדרך הוא גילה את הפתיחה הנוכרת אודות גדולת התנא האלוהי רשב"י, ואת הסיום שעכשיו יש נחל נובע וכו', ולאחר כמה חודשים, בשבת נחמן, חודשיים בלבד קודם הסתלקותו, הוא אמר לפניו תורה ארוכה [שמופיעה בליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ע"ח], כשקדם לזה מעשה מופלא שהיה אז, המובא באריכות בחיי מוהר"ן (אות רטו), ושם הוא הכריז את ההכרזה הנצחית הזאת, שאינה כמו הרגעה פסיכולוגית וכו', אלא בתור ידיעה מושלמת שאין שום יאוש, כלומר, שהמושג יאוש אין לו בסיס, כי ע"י עצותיו יכול כל אחד להמשיך על עצמו תקוה של אמת, ולקבל גאולה פרטית ועם ישראל בכללותו גאולה שלימה.

כדרכי, אני רוצה לשתף אותך בסיפור שהייתי עדה לו. התעסקתי בשידוך לבחור מופלג בתורה שכבר בצעירותו סיים את כל הש"ס, הוא בא ממשפחה ליטאית בני-ברקית מחמירים ביותר, ששתולים באהלה של תורה. בגיל שמונה עשרה הוא התקרב לברסלב ואביו קבל את הדבר בצורה קשה ביותר, כששוחחו אתו על השידוך המוצע - בחורה מבית של ברסלב שאביה הוא אף ת"ח גדול - תינה אבי הבחור את עצרו ואמר: "הבן היקר ביותר שלי (מבין 61 ילדים) שהתייגע בתורה כל כך, ילך עכשיו לרקוד ברחובות ולחיות חיים קלים ונעימים?..."

דבריו, שנבעו מלב כואב, האירו לי שתי נקודות:

א. ישנה אי הבנה מוחלטת לגבי הדרך של ברסלב. אינני מדברת על אלו שלא יודעים בכלל מה זה ברסלב, וחושבים שמדובר בעדת משוגעים. אני מתכוונת לאלו שכן יודעים קצת כמה מדובר, אבל נתפס בעיניהם שמדובר בדרך קלה שלא דורשת מהאדם כלום. והאמת היא ממש להיפך, כי דווקא ה"התחזקות" היא בעצמה ה"התעוררות" הגדולה ביותר, כי בדרך כלל מי שנשבר או נחלש מהלימוד יש לו 'פטור', כי הרי 'אני לא יכול', 'לא מסוגל', 'התורה לא ערבה לי', 'חטפתי משבר' וכו', אבל בברסלב, אין שום פטור ולו לדקה אחת; אם אתה בעלייה - תטפס יותר גבוה, אם אתה בירידה - אל תתייאש, כי גם שם ד' נמצא, אתה יכול להחזיק מעמד. אם אתה לא יכול ללמוד - לפחות תרצה בכך, אם אתה לא מצליח - לפחות תתפלל על זה, וכן הלאה.

ב. הבנת איזה מתנה יש לנו בתורת רבינו. כי אכן הוא ריחם עלינו ונתן לנו תיקונים ודרכים שנראים קלים ונעימים אבל עוצמתם היא נוראה ונפלאה. לדוגמא 'תיקון הכללי' שהוא בסך הכל עשרה פרקי תהילים, והם תיקון כללי לכל ענייני הקדושה ולכל הדברים שבעולם. וכדבריו של מוהר"ן שהתיקון הזה מגיע גם למקומות ודברים ששום תיקון לא יכול להגיע ולהיכנס לשם. וכן ההבטחה המיוחדת למי שבא לקברו, שהוא יציל אותו ממה שצריך להינצל, הבטחה נוראה שאין דוגמתה. ושני הדוגמאות הללו נראים קלות מאד, אבל העוצמה שלהם היא עצומה, ורק מי שהגיע לקברו, וחווה את הדברים יכול להתחיל להבין שהוא אינו מבין, רק מקבל איזושהי הארה מרוחק בגודל התועלת שיש בזה, וכן תיקון הכללי, הוא כמו פצצת אטום רוחנית, שהוא בגודל זעיר אבל יש לו כח לפנות ולפרק סלעים, ולמחוק עוונות באופן מוחלט, עד שזדונות ייהפכו לזכויות. לסיום, אני מאחלת לך בתוך כל עם ישראל שנוכח ל'והנפח הוא, אשר ישלטו היהודים המה בשונאים', ויצילו ד' מקליפות המן מעמלק, ויזכו לקדושת מרדכי ואסתר.

בתוך החיים, יש לכל אחת מאתנו מקומות, בהם רבינו האיר את הדרך. אם בהארה רבת עוצמה שהביאה לשנות את כיוון זרימת החיים, ואם כמתיכה או דחיפה לרום את המחשבה והמעשים. במדור זה נפרסם בעזרת ה' סיפורים אמיתיים המציגים מציאות זו. סיפורים מתאימים יעובדו ויפרסמו לתועלת וחיוק הנשים. סיפורים ניתן לשלוח למערכת.

שלג מחמם

בלילה שלפני הברית שרר קור עז בחוץ וגשם ירד כמעט בלי הפסקה.

ריח תבשילים וחמימות של בית קידמו את פניהם של ידי השכונה הקטנה, שבישוב ההררי בו אנו גרים. הם נכנסו, מלווים באבותיהם, לומר קריאת-שמע באוזניו של בנו התינוק החדש, חמישי במספר, והצטופפו בסלון ביתנו הקטן.

במטבח עמדה חברתי הטובה, אישה מבוגרת כבת 70, שבמסורת הקשר בינינו מגיעה לעזור לי בכל פעם שנוגד לי בו, יום לפני הברית. בשקט האופייני לה ניקתה, קצצה ובישלה הר של ירקות, שהפכו לשני סירי מרק גדולים, שיועדו לסעודת הברית שלמחרת והפיצו ריח של חורף חם בכל הבית.

הקטנטנים אמרו יחד את סדר ה"קרישמע", כובדו בפעקלאך, ולבסוף גם שרו ורקדו, מקבלים בשמחה את פניו של הרך הנולד. עמדותי והבטתי מן הצד וליבי עלה על גדותיו מההרגשות ושמחה.

בימים שקדמו לברית הגיעו ידיעות על סערה שמתקרבת, ואנחנו התלבטנו רבות היכן ואיך לערוך את הברית, חוששים להוציא קטנצ'יק כזה במזג אוויר סוער החוצה. גם בני משפחותינו וידידים, שרצו להשתתף בשמחתנו לא ידעו אם יוכלו להגיע ואיך יחזרו. בסופו של דבר הוחלט לערוך את הברית כמתוכנן, הלא בסך הכל מוציאים את התינוק מהבית לאוטו, מהאוויר לברית וחזרה הביתה.

בבוקר יום חמישי, יום הברית, עצר בורא עולם את הגשם. עדיין היה קר מאוד ומעונן, אך יבש, ושום רוחות, כפי שצפו החוזאים, לא היו, ולא כל סימן לסערה. הודינו להשם בליבנו על הסייעתא דשמיא המוחשית כל כך עבורנו.

הברית הייתה מקסימה וקדושה. כל אהובינו באו להיות איתנו, לברך ולהתברך. בסעודת הברית אמר בעלי דברי שבח ותודה לבורא עולם, אני דמעת בלי שליטה, ממחטות טישיו הוצאו מיד מתיקי הנשים, בקיצור - שמחה יהודית מושלמת. לאחר הסעודה התכנסו בביתנו בני המשפחה הקרובה וההתרגשות הייתה גדולה מאוד.

ואז בערב, אחרי שאחרוני האורחים הלכו והשכבתי את הילדים לישון, זה התחיל.

בערך בשעה 22:00 בלילה התחיל לרדת שלג ונערם במהירות לא רגילה על המדרכות, הכבישים ובחצר ביתנו. ברגע הראשון התרגשתי מאוד. 'מעין מתנה מהשם להולדת התינוק', חשבתי בליבי. היה זה גם יום ההולדת של בני הבכור והתחושה הייתה שהשם נתן לנו את ברכתו הלבנה.

ההתרגשות לא ארכה זמן רב. אחרי חצי שעה הגיע טלפון שבישר שאחי, שהיה בדרכו חזרה מהברית לכיוון ירושלים, הביתה, עושה אחרונה פנה עם כל האוטובוסים שנסעו לאותו כיוון, כי כל הדרכים חסומות. חשש עמום התחיל גם הוא עושה את דרכו אל ליבי.

כשקמנו בבוקר יום שיש כיסטה שכבה עבה של שלג את העולם שמוחוץ לחלון. שלג כבד ירד וירד בלי הפסקה, מכסה את חצר הגרוטאות שלנו במעטה של כאילו שלמות. לבן, הכול לבן, אבל באמת השלמות היא אשליה בעולם הזה.

בבת אחת כבה החשמל.

יום שיש, עוד רגע שבת, ואני עומדת בסלון ביתי החשוך, שברגעים ספורים הפך גם קר, ומביטה מבעד לחלון עם הילדים. כל כך יפה זה היה, כל כך מאיים. השלג יורד בשקט, בלי קול נערם לגבהים, ברקים בלי רעמים. שקט מאיים.

ליבי. השם לא עוזב אותי לרגע, הוא פשוט נמצא באור, ממתין לי שאבחר לראות טוב, ועוד קצת טוב. בכל רגע בפני עצמו. בכוח ההתחזקות קמתי, התלבשתי בבגדים חמים, ויצאתי לסלון.

השעה הייתה כבר קרוב לשבת. בעלי מילא את כל כלי הזכוכית שהיו לנו - כוסות, צלוחיות, כוסיות - בשמן והדליק בהם פתילות, שהאירו את הבית וגם חימומו אותו קצת. בלעך הגיע מהשכנים והושם על הכיריים, ואפילו האוכל שהוכן לנו הגיע ע"י ידידינו הצדיקים בדרך-לא-דרך, בנסיעה איטית וזהירה על השלג.

השבת פרשה כנפיים לבנות עלינו. ישבנו לסעודה לאור הנרות הרבים, אכלנו אוכל מהביל, שרנו זמירות שבת בשמחה יתרה, מלוות במחיאות כפיים להמתקת הדינים.

באמצע הסעודה חזר החשמל! נשמנו לרווחה, צהלנו משמחה. זהו, נגמר התיקון.

ואחרי שעה שוב כבה החשמל. כמו אישור מהשם לתחושת החזקה שאין עולם, רק הכל תלוי בדעת ובמחשבה.

במשך כל אותה שבת היו המתח והחרדה בני לוויה נסתרים בתוכי. ובכל פעם מחדש הייתה זו דעת רבינו שהולכה אותי על הגשר הצר מאוד הזה, שבין הנפילה להתחזקות בטוב. כל אותן פעמים של לספור על אצבעות ידי נקודות טובות, אחת ועוד אחת, להיאחז בקצת טוב ולייקר אותו ולהתעקש על 'סור מרע' - באו עכשיו לעזרתי, מגרשות את כל מחשבות הפחד למיניהן.

התוצאות ניכרו גם בתפקוד ובתושייה שלנו. את כל המזרונים והשמיכות הבאנו לסלון ופרשנו 'מרבץ' בו ישנו כולם, מתחממים ביחד. גם לגבי התינוק מצאנו פתרונות יצירתיים במיוחד איך לשמור לו על פינה חמה כראוי, ובכל זאת עם גישה לאווריר.

הילדים היו מאושרים מכל הסיפור, השתוללו על המזרונים והשמיכות עד שעת לילה מאוחרת ובמשך כל השבת.

במוצאי שבת, כשהסוללה של הפלאפון כבר על הקצה, השיג בעלי יהודי שברשותו רכב 4x4 שהסכים לבוא 'לחלץ' אותנו. בהתייעצות עם המשטרה נבחרה דרך שהייתה יחסית עבירה יותר מאחרות, וכל המחסומים שהוצבו על הכבישים נפתחו לו כשאמר שהוא עולה לחלץ משפחה עם תינוק בן-יומו. בעזרת פנס קטן ארזתי מהר כמה בגדים להחלפה שנשלפו מהארונות. השארנו את הבית כמו שהוא, עם הרבה, המון, לכלוך ובלגן, וערימה ענקית של שמיכות ומזרונים באמצע הבית. וכך כמו שאנחנו, הגענו לביתם הנקי והנעים של חמי וחמותי, שקיבלו אותנו בחום תרתי משמע.

מה היה קורה איתי לו לא הייתי יזכה לדעת מרבינו? בטח הייתי מתחבאת כל השבת במיטה, בלי יכולת להיות בשביל ידי, ובקושי מחזיקה צל של שפיות, אם בכלל.

מבלי לדבר על כך, הרגשנו כולנו שבזכות הצדיק, זורחת לנו אור האמונה בעלטה שנכפתה עלינו, מעלה אותנו משאול תחתיות ומוציא אותנו מאפלה לאורה. כפשוטו.

קוראות יקרות!

הנכן מוזמנות לשלוח סיפורים שארעו לכן או למכרותיכן. הסיפורים יעברו עיבוד ועריכה, ויתפרסמו במדור זה בעז"ה

לכתך אחרי

ראיון התמודדות

שפע, וכך כל דבר עוזר לי להתחבר לקב"ה.

הרבנית גולדנברג ומשפחתה באים מרקע חסידי, אך לברסלב התקרבו רק לפני כ-10 שנים. בהקשר לכך שאלנו את הרבנית אם תוכל לשאת אותנו במהלך האישי שלה ביחס לשמחה, בפרט מאז ההתקרבות לברסלב?

הרבנית משתפת אותנו בכנות לב: הנושא של שמחה מוכר בכל מקום, אבל להפוך כל-כך את היגון והאנחה לשמחה - את זה קבלתי בברסלב.

לפני שהגעתי לברסלב הייתי טיפוס מאוד שמח ומאוד חזק, תמיד בשמחה ואמונה. גם כששברתי רגל והייתי עם 4 קטנטנים בבית קפצתי על קביים והמסכתי עם חיוך - לא נורא, יש דברים יותר גרועים. כשהתקרבתי, נהייתי עוד יותר שמחה, גיליתי כמה שהקב"ה קרוב וסמוך, וכמה יש לנו קשר אישי איתו. אבל, עברו כמה שנים ופג החידוש ופתאום מצאתי את עצמי נחלשת - כל דבר קווא לי, כל דבר פוגע בי. התחלתי לבכות, לא הכרתי דבר כזה, קודם לא הייתי טיפוס שלוקח דברים ללב.

עברתי תקופה של חיפוש מקורות לשמחה. ניסיתי ללמוד כל מיני ספרים אבל זה לא עזר לי. לפעמים הרגשתי שהיה לי יותר טוב לפני שהגעתי לברסלב - אמנם לא הייתי כל-כך קרובה לקב"ה אבל לפחות הייתי שמחה. עד שהקב"ה האיר לי פתאום הבנה חדשה ונתן לי מתנה של שמחה - "מה את מחפשת? מאיפה את חושבת שיהיה לך יותר טוב? יש לך הכל! הרי את מקימה בית יהודי, מחנכת את הילדים שלך, משתדלת כמה שאת יכולה, זה הדבר הכי משמח שיש".

תפסתי, שהמהלך של רבינו הוא להביא אותנו לשמחה הרבה יותר עמוקה ושוורשית - לא רק להצליח 'לברוח' מהקשיים ולא לקחת אותם ללב, אלא להיפך - לראות את הכאבים, להרגיש אותם - ובכל זאת לשמוח! כי שמחת היהדות גדולה יותר.

ואז מצאתי את עצמי מופסיקה לברוח ולחפש במקומות אחרים, ומשקיעה יותר בבית. התחלתי לצאת עם הקטנים שלי לגינה, למרות שעברתי את הגיל הזה, אני סתא ויושבת שם עם נשים צעירות עם 4-5 ילדים... התחלתי לשבת איתם יותר על שיעורי בית, לשוחח איתם, להכין דברים מגוונים לכבוד שבת.

כשהבתי שלי הייתה בת 4, ביקשו בן להביא תמונה שלה כשהייתה תינוקת. פתחת את האלבום - אין שום תמונה כזו, והרי אני תמיד אהבתי לצלם. קלטתי שכשהיא הייתה תינוקת חיפשתי דברים אחרים לשמח בהם, וממילא יצאתי מהמקום הטבעי שלי, ונחתי את ההנאה הזו. היום חזרתי לסדר אלבומים, ולקטן שלי בן שנה, יש אלבום תמונות מתוקות לרוב...

חזרתי למצוא את השמחה במקום הטבעי, איפה שהקב"ה שם אותי. לא חזרתי להיות חזקה כמו פעם. יש כאבים כל הזמן. נשארתי עם החלק שלוקח דברים ללב, וקשה לי, ובכל זאת אני מרוצה מהמקום שלי. גם בזה יש עליות וירידות אבל בסה"כ אני שמחה במקום שלי, בתפקיד שלי, ברצון שלי, ובעיקר - בהתקרבות לתכלית.

כשהרבנית משתפת אותנו במהלך האישי שעברה, אנחנו מרגישות שהדרך אל השמחה מתבהרת וסלולה יותר בעבורנו. אנחנו ממשוכות לעשות את אותן הפעולות, אבל הן מוארות באור חדש, מלא משמעות וחיות, וזוהי הדרך לשמחה אמיתית!

לסיכום אנחנו מבקשות מסר לנשים היקרות, והרבנית נענית בשמחה:

אחרי אלפיים שנות גלות, כשעם ישראל במצב כ"כ קשה, עם כ"כ הרבה ניסיונות - עדיין יש נשים שלא מסתפקות רק בקיום תורה ומצוות אלא רוצות ומחפשות גם לשמוח מעבודת ה', הרי זה דבר עצום! ואם אנחנו משתדלות, אפילו אם מצליחות בזה רק טיפה - אין שמחה גדולה מזו, אין חת רוח גדולה מזו. במקום להרגיש לא טוב מכך שאנו לא שמחות מספיק, אפשר לשמוח מכל רצון קטן שיש לנו לשמוח, זה יקר מאוד אצל ה' יתברך.

של יגון ואנחה, אל תוך השמחה. מגלים שהשמחה שלנו ביהדות כ"כ גדולה, ששווה לנו לעבור גם את הכאב הזה.

גם בספרים אפשר לראות את אותה הנקודה. גם אחרי הנס הגדול וביטול הגזירה הזמנים היו קשים מאוד. עם ישראל נשאר בגלות, ובית המקדש עדיין לא נבנה. אחשוורוש הרשע נשאר המלך, ואסתר המלכה עדיין הייתה בארמון הרשע. אז מה השתנה כ"כ עד שאומרת המגילה "הימים אשר נהפכו מיגון לשמחה, מאבל ליום טוב...?" היגון עוד היה שם, אבל הם ראו שמאחורי כל הקשיים נמצא הקב"ה, מסתכל עליהם ומלווה אותם. וזה הפך להם את כל ההרגשה - "ליהודים הייתה אורה ושמחה".

כתוב שאשה שייכת ליסוד הענף, נראה שדווקא לנו קשה יותר לשמוח...

הרבנית מהנהנת בהסכמה ומסבירה: מטבע הדברים תפקידה של האשה מצוי בפרטים הקטנים. הבעל אמנם אחראי על הפרנסה אבל ביחס לבית תפקידו יותר בהתווית הכיוון הכללי, וממילא קל לו יותר להתחבר למשמעות הכללית - אנחנו מקימים בית יהודי לכבוד ה'. לעומת זאת, את האשה שם ה' בתוך אינספור פרטים קטנים, ולכן לנו אין אפשרות לזכור את המשמעות כל הזמן.

כשאשה קמה בבוקר היא עסוקה בעבודת קודש - לשלוח את הילדים ללמוד תורה. אבל היא בקושי יכולה לזכור את זה מתוך הלחץ להספיק להתארגן בזמן כדי שהילדים לא יפסידו את ההסעה. אשה עושה קניית לשבת קודש, גם זה כל כולו קדושה. אבל אנחנו עסוקות ברשימות ופרטים, מה בדיוק אני צריכה. ומטבע הדברים, בתוך הפרטים אני מתחככת בכישלונות ובאכזבות - הילד איחר את הסנדל, חסר מצרך בחנות ואנחנו צריכות לחשוב איך להשיג אותו או מה להכין במקומו, לכן השמחה היא יותר קשה לאשה. אבל זה לא אומר שזה לא התפקיד שלנו. להיפך, עיקר עבודת השמחה הוא להוריד אותה עד למטה. וזאת עושים - כאשר בתוך כל הפרטים אנחנו מתחברות לתכלית הכללית של הכל - עבודת ה'.

נשמע נכון, אבל איך באמת אני יכולה לחבר את ריבוי הפרטים האלו לעבודת ה'?

ה' נתן לנו מתנה - כח הדיבור. הדיבור ככוח לחבר אותנו למציאות יותר עמוקה ויותר שורשית. כשעובדות בבית, מנקות, מכבסות, אפשר מידי פעם פשוט לבטא בפה, לומר לה': "אני מנקה את הבית לכבודך", "אני מכבסת את הבגדים לילדים שלך", "ילדים יהודים, כדי שילכו בבגדים נקיים", "אני מבשלת כדי לכבד את השבת שלך", זה מחבר אותנו יותר למציאות הפנימית שתהפוך לפשוטה אצלנו, תלווה אותנו. הרי זו האמת, גם אם אני לא מרגישה אותה כרגע וגם אם נראה לי שאני רק רוצה להפטר מהלכלוך או מערמות הכביסה. בשורש אני באמת נשמה קדושה וטהורה שרוצה בית מקדש קטן וטהור ולשם כך מנקה ומכבסת. כשאת אומרת את זה - את מגלה את האמת החבויה, ודרך הדיבור את מתחברת אליה, והיא תתגלה בך בהדרגה.

יש עצה שמאוד עוזרת לי. הקיצור שו"ע מסביר שנטילת ידיים בבוקר היא כעין הכהנים בבית המקדש שהיו נוטלים ידיים בכיור לפני עבודת הקודש. כך כל יהודי שקם בבוקר מתקדש לקראת עבודת ה'. כדאי בבוקר, עם ה'מודה אני' והנטילה, לומר במילים פשוטות: "הקב"ה אני רוצה לעבוד אותך", לבטא את המהות של המצווה. יש בזה כוח מיוחד מכיוון שזה הדבר הראשון שעושים, הוא נקלט ושם אותו על המסילה - אני יודעת. מהו היעד שלי ביום הזה, והוא מלווה אותי בכל הפרטים שעוד אתעסק בהם.

לפעמים בדרך לחיבור העמוק הזה צריך לעשות גם פעולות מעשיות ופשוטות. כשאני שקועה בקושי, נראה לי שכל העולם הוא קשה וכואב וקשה לי להתרומם מהמקום הזה. אז אני מדליקה מוסיקה שמחה או עושה מילה דשטותא כמו שאומר רבינו, ואני מקבלת 'פרופורציה'. הקושי הוא לא הכל, ומתוך כך אני יכולה לחזור לטוב שישנו תמיד.

אדם שמחובר לאמונה יכול לשמוח מכל פרט, גם משיפוץ של הבית, או קניה מוצלחת. הוא שמח כי הוא לא רואה רק את הדבר עצמו אלא גם את מי שנתן לו אותו. שמח שה' זכר אותי ונתן לי

היות וכותבת המדור "מאשה לרעותה" יצאה לחופשת לידה (קצרה, אנו מקווים...), נאלץ להסדר הפעם בלעדי המדור החביב.

לשם תחליף, הבאנו לפניך ראיון מרגש עם הרבנית ר' גולדנברג מבית שמש, מחברת הספר 'אותך אבקש', אודות דרכי השגת השמחה התמידית במשנתו של מוהר"ן, ובתוך הדברים מעט על התקרבותה לברסלב. קראו ותחי נפשכן.

אחד המשפטים הכי ידועים של מוהר"ן הוא: "מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד!!" - תמיד?? איך אפשר להיות בשמחה תמיד?

הרבנית משיבה: צריך להבין שלנו יש תמונה לא מדויקת כ"כ בראש, לפיה בן אדם שמח הוא אדם קליל, צוחק ומחייך תמיד, אבל האמת היא שונה. ישנם סוגים שונים של שמחה. בברכה אחרונה של שבע ברכות חז"ל מביאים עשר לשונות שונות של שמחה - "אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה". אז יש שם כמובן לשונות כמו דיצה או ששון שמבטאים שמחה, אבל יש גם לשונות של שמחה פנימית יותר כמו "אהבה ואחוה ושלוה ורעות". שמחה שמחותה שלווה פנימית ורוגע, שמחה של אדם שמרוצה במקום שלו.

כשאני תולה את השמחה שלי בדברים חיצוניים, מטבע הדברים תמיד אנחל אכזבות. אנחנו חולמות שנים על הרגע בו נרחיב את המטבח, ובטוחות שאז נהיה באמת שמחות. להפתעתנו, לאחר ההרחבה צצות בעיות חדשות ואישהו דילגנו על השמחה שהייתה אמורה להגיע. תמיד נדמה לנו שהשמחה מכה מעבר לפינה, אחרי שנפתור עוד ענין, אך שוב ושוב אנחנו מתאכזבות.

זה המהלך שמביא שלמה המלך בספר קהלת. לאורך כל הספר האדם מחפש שמחה בדברים שונים, אך מגלה ש"גם זה הבל ורעות רוח". בסופו של דבר האדם מבין שאין שום דבר חיצוני שישמח אותו וישנה את מצבו הפנימי, עד ששלמה המלך מסכם בפסוק "סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם" - יש לנו שמחה אחת כנשים יהודיות, שאנחנו זוכות לעבוד את ה', ולשמוח את מצוותיו. וזו השמחה היחידה שלנו שיוכלה ללוות אותנו תמיד.

מוהר"ן מלמד: "להיות בשמחה תמיד" - תמיד - כלומר גם בסוכות, זמן שמחתנו, אבל גם בבין המיצרים ואפילו בתשעה באב. מכאן ברור שעיקר הכוונה היא לשמחה פנימית. שמחה שנשארת אפילו בשיא האבל על בית המקדש שנחרב, והיא: ב"ה שאנחנו יהודים, שאנחנו משתתפים בצער השכינה, ושיש לנו למה לקוות ולייחל.

כך גם בחיים הפרטיים שלנו. החיים מלאים ביגון וצער, אבל זה לא סותר את השמחה.

איך זה לא סותר?

והרבנית מפרטת: כשמוהר"ן אומר להפוך את היגון והאנחה לשמחה (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן כג), ברור שקודם כל מרגישים "יגון ואנחה". עוברים קשיים וניסיונות, וזה כואב. אנחנו לא בורחים מהעולם, ולא מהכאבים. אנחנו בורחים מהעצבות! כאשר אני מחברת את הכאב לאמונה בה', לידיעה שמתוכו ה' רוצה שאתקרב אליו ואתעלה, אז לא אניע לעצבות. להיפך! כאשר בכל מעברי החיים מלווה אותי תמונת רקע יציבה - אני זוכה לעבוד את ה' ולהתקרב אליו, ה' מסתכל עלי ושמח בי גם עכשיו, יש משמעות להכל, אז בסה"כ אני חיה חיים טובים, שמחת היהדות גדולה מכל הקשיים שיש בדרך.

יש דוגמה מהלכות בשר וחלב. אם נופל טיפת חלב לתוך סיר מרק בשרי, החלב בטל בשישים. הוא עדיין שם, לא הוציא אותו, אבל בגלל העיקר שכולו בשרי, בבחינה הלכתית החלב אינו נחשב לעומת הרוב הבשרי. זהו המקום שאנחנו שואפות אליו. אני חיה חיים טובים מתוך המכלול, מתוך השמחה הפשוטה בעבודת ה', יחד עם כל הקשיים. ובאמת, כשחיה כך, אחרי כל הכאב מגיעים לשמחה גדולה אפילו יותר - כי זכינו להפוך עוד פיסה של חושך,

פורים שמח!

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

שמחה - עיקר היהדות

ה'בית' הוא עצם הקשר והחיבור שביניהם, והביטוי שלו הוא "שמחה".

זאת אומרת: כאשר רואים זוג שחיים יחד בשמחה, הרי שיש כאן 'בית'. ורק אז יש מה לדבר על התפקידים והחובות שיש לכל אחד. אבל אם הם לא שמחים יחד, הרי עצם ה'בית' איננו, וממילא, גם אם כל אחד ימלא את תפקידו בשלמות, אין בכך כלום.

כך בדיוק לגבי היהדות. התורה איננה רק רשימת תפקידים, אלא גם ובעיקר "יום חתונתו - זה מתן תורה". החיים שלנו עם התורה, הם חיי נישואין. ולכן, קודם שננסים לדבר על הפרטים, מה לעשות, מתי למה וכמה, עלינו לבדוק קודם אם יש כאן 'בית'. והמבחן הוא אותו מבחן: יהודי שמחה ביהדותו, גם אם הוא עדיין לא שלם בכל פרטי קיום התורה, יש לו עכ"פ את השלב הבסיסי - הוא 'קביל' את התורה. אבל אם הוא לא שמח ביהדותו, גם אם הוא מדקדק בקלה כבחמורה, חסר לו את ה'בית', את עצם הלזו של היהדות.

לכן, השמחה היא "מצוה גדולה", כי היא איננה אחת מהמצוות, אלא המצוה שכוללת את כל המצוות. היא היהדות בעצמה. ולעומתה, העצבות היא הסטרא אחרא בעצמה, כלומר, היא הניתוק מצעם היהדות, ובאותו זמן, האדם הוא כגוי ממש, גרוש ומרוחק ומנותק. מובן ממילא, מדוע בזה תלויים כל המדרגות, ולהיפך חלילה - כל העונשים, כי הוא הציר המרכזי של כל היהדות. ומאותה סיבה, גם אי אפשר לצוות על כך, כשם שאי אפשר לצוות על הבעל או על האשה לשמוח בנישואיהם... אם יש נישואין - יש ממילא שמחה, ואם אין שמחה - ממילא אין נישואין.

האם השמחה היא כל כך קריטית, עד שהיא הציר המרכזי לכל המדרגות שרוצים לזכות? ומאידך, אם היא באמת כל כך נצרכת וחשובה, מדוע לא נצטוונו עליה?!

בדברי מוהר"ן מפורש שהשמחה היא 'מצוה', ולא סתם מצוה אלא 'מצוה גדולה', ולא רק בזמן מסוים, אלא 'להיות בשמחה תמיד' (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן כד), וכן להיפך, העצבות היא 'עבירה גדולה', והיא 'הסטרא אחרא בעצמה, והקב"ה שונא אותה' (שם סימן מו), ובהרבה מקומות הוא מאריך בגודל הנחיצות וההכרח של השמחה, ובגודל הגנות הנוראה של העצבות.

עלינו להבין אם כן: א. מהי השמחה. ב. כמה היא חשובה ומדוע. ג. מה מפריע להגיע לשמחה. ד. מה עושים כדי להתגבר על ההפרעות.

נבאר זאת בפשטות, ולאחר מכן, עמוק יותר. כאשר זוג זוכים להינשא ולהקים את ביתם. יש בזה שני חלקים: הראשון, הוא עצם הקמת הבית, וחיי הנישואין. והשני, הוא החיובים שיש לכל אחד מבני הזוג כלפי השני. ברור לכל, שלא ייתכן לסכם את מציאות ה'בית' בכך שהבעל מקיים את חיוביו, וגם האשה ממלאת את חובתיה, כי אז אין זו אלא 'חברות' או 'שותפות', ולא בית.

המשך בעמ' ב' <<<

דבר המערכת

ליהודים היתה אורה

עומדים אנו בערב ימי הפורים. החג האהוב ביותר על רוב הילדים, ו-אל תשמעו אותי - השנוא ביותר על רוב המבוגרים... אכן, חג מעניין מלא סתירות. מצד אחד - יום כל כך מיוחד וגבוה, שמאיר בו אור שאינו מאיר בשום שבת ובשום יו"ט (אריז"ל), ומצד שני - יום שכולו בלגן, בלבולים, והרבה חיצוניות [תחפושות, יין, והרבה שוקולד]. ולכן, הוא מתחלק בין 'העובדים' לבין 'האבודים'. כשה'אבוד' שמח לחגו אותו 'עד הסוף', ולהרשות לעצמו פורקן לכל מה שאינו יכול להרשות לעצמו ביום רגיל ו'מכובד', וה'עובד' מנסה להתנתק, להתעלות, ולחפש את האורות הגדולים, ואת 'ההשפעות' שכל השיכורים שוכחים לחפש... ובסופו של יום - שניהם מאוכזבים. זה מרגיש ריק, וזה חוזר בידיים ריקות. וכן מצד עומדים המשגיחים, ואילו רק היה בידם - היו מוחקים את התאריך מהלוח, או לפחות את החג מהתאריך.

אבל 'ריבוננו של עולם, אתה לבד יודע... ואיך עתה כל חיותנו ותקותנו לצאת מגלותנו ביום נפש, הוא רק על ידי תוקף הנס הזה' (ליקוטי תפילות ח"ב לז). אנו זקוקים להרבה ישועות, בנשמינו ועוד יותר מכך ברוחניות. המצב של דור 'עקבתא דמשיחא', הוא מצב של 'עקבתא דמשיחא', ומי שאינו מרגיש כך, כנראה אינו יודע מזה 'עקב' או מה זה 'משיח'. על דורנו נאמר 'ואנכי הסתר אסתיר פני', הסתרה שבתוך הסתרה. אנו מרגישים רחוקים, ריקים, ומרוחקים, ולא יודעים אפילו מה לחפש, את מי לחפש, ואיפה לחפש. ואין לנו שום דרך ושום ישועה - רק ע"י הפורים. ולכן הוא נראה כזה משונה. כי לדור משונה כזה, ולאנשים משונים כמונו - אין ברירה, רק להביא לנו ישועה 'משונה'. אבל החג המשונה הזה, והישועה המשונה הזו - הוא היחיד שיכול לשנות אותנו באמת, להוציא אותנו מהשכבות של ההסתרות, ולגלות לנו אור אמיתי, נקי, ומשוחרר.

פורים - זה יום חול, במגילה - לא מוזכר שם ה', החברים - שיכורים, והילדים - מחופשים, בקיצור, בדיוק מה שאנחנו מרגישים יום יום [מבעד לחליפה המחוייטת והגמרא המפוארת...]. אבל כעת לשם שינוי - מבעד לכל התפאורה המזוהה הזו, מציץ בעל הברירה, ואומר: 'קינדערלאך, אני כאן!' וזהו. זה כל מה שאנחנו צריכים. כעת, גם כשהחורר לשגורה. עם 'התחפושות' הלא רשמיות, ועם הייז' הלא רשמי, ועם החושך 'הסטנדרטי' - נוכל להיזכר שוב בהצצה המאירה הזו, ולומר: אבא, אני יודע שאתה כאן. אכן, ליהודים - לא צדיקים, לא גאונים, לא 'עובדים', ולא 'אבודים', פשוט 'הודים' - הייתה אורה ושמחה וששון ויקר. כי באותו מקום ש"ה-מ-ל-ך" של ראש השנה ויום כיפור לא מגיע - מגיע גם מגיע 'המלך' של פורים.

הנושאים הבאים:

- ניסן - חמץ ומצה
- אייר - ספירת העומר
- סיון - חכמה ותמימות
- תמוז - התחדשות
- אב - שבת קודש
- אלול - יום הכיפורים

>>> המשך מעמוד א'

כמבואר ב'קדושת לוי'.

שמחה חיצונית

אמנם, למרות התיאור הנפלא, והאמיתי - השמחה עוֹדנה רחוקה מאתנו.

כאשר היה בית המקדש, היינו 'על המקום'. היה את ה'בית', היה את ה'ייחוד', ומילא - היה את ה'שמחה'. ולכן בית המקדש נקרא 'משוש כל הארץ' - שורש השמחה של כל העולם, וממנו נמשך גם מעט שמחה מרחוק - לגוים.

אבל כעת שאנו בגלות, אבד ממנו הייחוד הזה, וממילא אין לנו דרך להתחבר אל השמחה. וזה נקרא 'גלות השכינה', שהחלקים החיצוניים שבנו, אינם יכולים להתחבר לחלק הפנימי, וממילא אנו תחת שליטת ה'עצבות'. כי החלקים החיצוניים, שהם המחשבות, הטידרות והדאגות - שולטים עלינו, ואינם נותנים מנוח וחירות, וממילא השמחה נשארת קבורה בפנים, בלי יכולת להתחבר אליה. וממילא, ה'שמחה' בעצמה נמצאת בגלות, כי ממילא נוצר הרושם שהשמחה האמיתית היא שמחה חיצונית שנמצאת אצל הגוים, כי הם מתהללים, משתכרים, רוקדים ונהנים, וכל העולם משוכנע שאכן - שם יש שמחה, וממילא כולם מנסים להשיג את השמחה המדומה הזו, שעליה נאמר 'ולשמחה מה זו עושה'.

משום כך, אין לנו ברירה, וכדי להגיע לשמחה האמיתית והפנימית, אנו מוכרחים להשתמש בשמחה החיצונית המזויפת. וזה סוד הריקודים, היין, ו-כן, גם ה'מילתא דשטותא'.

ההסבר הוא עמוק, אבל מוכרח. ובקיצור: השמחה האמיתית היא במח האדם, ששם נמצא הייחוד הפנימי, וזאת ע"י ההתבוננות במהות היחודית, ומהות התורה והמצוות, שכאשר אדם מתחבר לנקודה הפנימית שבהם, הוא מתחבר לנקודת השמחה. אבל מסביב לנקודה הפנימית הזאת, נמצאים החלקים האחרים החיצוניים, שהם הטרדות, הדאגות, התאוות, והלחצים, שאינם נותנים מנוח, ומונעים את ההתחברות אל השמחה הפנימית.

לשם כך צריך פשוט 'לתת להם את שלהם'. וזאת ע"י מילי דשטותא [בדיחות (נקיות כמובן)], מעשה שגעון קל (מכובד כמובן...), וכיצא בוח[ן], או ריקודים, שהם פעולה חיצונית, שמצד אחד מחזקת את אותם חלקים חיצוניים, אבל מצד שני, מעוררת חיוניות וקלילות, ובעצם משחררת את אחיזתם, וכך משתחרר לרגע העומס של הטרדות והדאגות, ואז, באותו רגע, האדם יכול לתפוס את עצמו, להשתרר מהם, ולהתחבר בחזרה אל השמחה הפנימית והאמיתית (ע"י במדור המכתבים, דוגמא נפלאה).

למראית העין, יש כאן טכניקה פסיכולוגית לכאורה. אבל למען האמת, מדובר בעבודה קדושה של 'הוצאת השכינה מגלותה', שזה בעצם גאולה פרטית בוהר אנפין. אשרי הוזהר.

לסיום, ישנה עוד פעולה חיצונית, והיא שתיית יין, אבל היא אינה מועילה לזה, כי אדרבה, היא מנתקת את האדם לגמרי מפנימיותו, והוא אינו יכול להשתמש בו ככלי להתחבר פנימה. אבל בפורים, אנו עוסקים דווקא בשתיית יין, כי אז יש לנו את הכח להתחבר על ידו בדווקא לשרוש שורש השמחה, שהוא למעלה מהדעת, ואדרבה, משם לשאוב כח להתחבר אל השמחה במשך כל השנה.

בעניין ה'קוקוריקו'

רציתי לכתוב משהו בענין הקוקוריקו:

ידוע שהתרנגול קורא בקול גדול וחזק "קוקוריקו", וחכמינו ז"ל אף תיקנו על כך ברכת "הנותן לשכוי בינה". ואם כן מדוע לא נשתמש אנחנו בטכניקה זו של קריאת "קוקוריקו"? [מה גם, ש"ויאמר חרבונה" עולה בגימטריא "קוקוריקו" מכון כמש...]

ידידים יקרים!

יש כאן המון "שכל" נפלא בעלון הזה.

הבעיה היא רק שב'שכל' כולנו חכמים כולנו נבונים וכולנו יודעים מהי שמחה, ומדוע יש לשמוח, ומדוע אסור להיות עצוב, ומדוע אי אפשר לשמוח, וכן הלאה.

אבל מלבד כל זה צריך גם טכניסי מלחמה, אשר אחת מהם היא: תנועות של שמחה, ניגונים, ומריחת חיוך על הפנים [ובמקרי חירום: השתטות, כאשר עשה דוד המלך בהיותו אצל לכיש מלך גת].

גם מי שלא מסוגל ולא צריך לקרוא "קוקוריקו" או לעשות שאר עניינים משונים שיעזרו לו להיחלץ מהעצבות - גם הוא, עליו לקחת את העיקרון שאומר: עם שכל והבנה לבד אי אפשר תמיד לשמוח!

הקושי לשמוח לא נובע רק מאי-ההבנה על דרכי וסיבת השמחה, אלא בעיקר מוחמת "טבע" העולם והאדם, שטבעו להימשך לעצבות ומרה שחורה (כמבואר בליקוטי מוהר"ן תניינא, כד). [כשטבע זה מתודלק ומוזן כמובן מ: גאוה, ראיית החסרונות, חוסר ידיעה על אהבת ה' אלינו, וכו' וכו'].

ולכן: מלבד ההסברים והביאורים הנחוצים על ענין השמחה וכו' וכו', נחוגץ גם להדגיש ולדעת שגם אם האדם ידע ויבין את סוגיית השמחה על בורייה, עדיין יישאר הקושי העיקרי, והוא: הטבע שמושך את האדם לעצבות.

מאד נעים לכתוב הסברים משכנעים, אך מעט פחות נעים לחזור הביתה לשגרה, ושם לחייך ולזכור שה' אוהב אותי ומתפאר בי'.

וכשם שיש טבע באדם להיות רעב וצמא, אם לא אכל ושתה זמן מה. כך יש לאדם טבע להיעצב, אם לא היה עצוב זמן מה. ולכן: כשם שכשהאדם רעב, לא ישקוט הסברים נפלאים על האיציטומכא ודרכי העיכול את רעבונו, ורק פרוסת לחם היא זו שתשקט אותה. כך גם לגבי השמחה, לא יגרמו שלל הסברים העמוקים והנפלאים להשקט את טבע העצבות. הם רק יעזרו לאדם להבין ולהפנים שהוא צריך להיחלם עם טבע העצבות, ולעשות פעולות של שמחה, כמו: דיבורים של הודאה לה', דיבורים של חיזוק לעצמו, ניגונים, ריקודים, ובמקרי חירום אפילו מילתא דבדיחותא ושטותא.

אני יודע שדבריי אלה יעוררו אולי תהייה ואפילו דחייה אצל מי שלא רגיל לחשוב כך. ואולי אף תיפסל תגובתי על ידי העורך הנכבד. אך גם אם מפני הכבוד וההבנה אינכם מסכימים, מומלץ לכם לאמץ את מה שכתבת, זה עלול לעזור לכם...

ג.ב. רציתי להוסיף עוד משהו קטן:

זוית ראייה זו שהצענו כאן, לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, שהשכל וההבנה אינם מושיעו הבלעדיים של האדם! השכל וההבנה רק גורמים לאדם להפנים יותר את האמת, ולפעול להשגתה על ידי תפילה ותחנונים לה', ועל ידי התגברות מזערית ופשוטה, ובעיקר על ידי הרבה רצונות וגעגועים.

כלומר, כשם שבמציאות האדם יש את 'עצם מציאותו', שהוא חלק היחידה שבו, והוא החלק אלוך ממעלי' שיש באדם כביכול. ויש את ה'לבושים', שהם הנפש, רוח, נשמה, וחייה. והם המעשים, הדיבורים, המחשבות, וההרגשות; כך לגבי המצוה, יש את החלקים החיצוניים של המצוה, שהם המעשה, הדיבור, הכוונה, וההתלהבות, שהם ה'לבושים', ויש את המצוה בעצמה, שהיא ה'ייחוד' שנעשה בין האדם לקונו ע"י המצוה, והיא השמחה שבמצוה.

כי עיקר המצוה הוא "אשר קדשנו במצוותינו". זאת אומרת שבכל מצוה, השי"ת אומר לנו "הרי את מוקדשת ל". זהו עצם הלזו של המצוה. וזוה גם תלויה השמחה. כי כל עוד חסרה מהאדם ההבנה הזו, הרי הוא מקיים המצוות רק בגלל שציוו עליו, או כדי לקבל על זה שכר בעתיד, ושניהם אינם סיבה לשמחה, אבל כאשר ההבנה הזו חודרת לתודעתו, הוא שמח בעצם המצוה.

נמצא, שכאשר האר"ל מיעד על עצמו, שהוא היה שמח בכל מצוה שעשה, הוא בעצם מיעד שעשה את ה'עצם' של כל מצוה, ולכן הוא זכה לכל דרגותיו. ולהיפך, אדם שאינו שמח במצוותיו, הוא מיעד שמעולם לא קיים את המצוות בעצמם, אלא רק את העטיפה שלהם.

שלמות פנימית

לאור זאת, נוכל להגיע להגדרה מהי השמחה, ואין זוכים אליה.

כי מתוך כל האמור עולה, שהשמחה איננה דבר חיצוני שצריך למצוא אותו, להשיג אותו, ולהכניס אותו פנימה, אלא להיפך - השמחה היא החלק הכי פנימי שבאדם, חלק היחידה שבו, וצריך פשוט 'להתחבר' אליו.

ואכן, רוב העולם עוסקים 'לחפש' את השמחה. אין אדם בעולם שאינו רוצה להיות שמח ומאושר, ואין אדם שאינו עושה הכל כדי להשיג את זה. ולשם כך מנסים להרוויח כסף, לקבל כבוד, להתמלאות בהנאות ותענוגים, וכל כיו"ב; אבל, למרות זאת ובגלל זאת - באותה מדה שהוא 'מבוקש', כך בדיוק הוא אינו נמצא. העשירים כמו העניים, המוצלחים כמו השלימזולים, החכמים כמו הטיפשים - חסרים את המצרך הבסיסי הזה ששמו 'שמחה', כי הוא אינו נמצא 'שם' אלא 'כאן'.

השמחה היא ההתחברות אל הנפש פנימה. כאשר אדם מקלף את כל השכבות החיצוניות, שהם כל המעשים, הדיבורים, המחשבות, וההרגשות, ומתחבר לעצם מציאותו - שהוא החלק אלוך ממעלי' שבו, המקום שבו הוא מתייחד לגמרי עם השי"ת, באותו רגע הוא מתחבר למציאות השמחה - 'ינו וחדווה במקומו'. באותו רגע, לא צריך שום תוספת חיצונית - לא אוכל, לא כבוד, לא כסף, לא מוויקה, ולא שום תענוג. במקום הזה אדם מרגיש שלם, שליו רגוע מאושר ושמח, אינו חסר מאומה.

מסיבה זו, השמחה היא דבר יהודי בלבד. ו'בשמחתו אל יתערב זר'. כי הגוי, חסר את הפרט הבסיסי ששמו 'חלק אלוך ממעלי', אין לו שום מקום וזמן שבו הוא יכול להתייחד עם השי"ת, משכך, שמחה מניין לזו! [והמן, שנאמר עליו 'שמח וטוב לב', היה זה רק לאחר שאכל בסעודה של אסתר, וקיבל ממנה ניצוץ,

שאלה:

מהי ההכנה הראויה לחג הפורים?

תשובה:

א] ר' נתן אמר כאשר צועקים ל' יום קודם פורים 'הצילני מקליפת המן עמלק' אפשר לזכות לראות את מרדכי ואסתר בשעת קריאת המגילה (ו'א"מ' יום). והנה פשוט שזה לא מנחה של חובת 'ספירה' שצריך לומר 'הצילני' יום יום, אלא הוא הוראה להתעורר להודו לקיים מצוות מחיית עמלק בפועל ממש, על ידי שבני עמלק הוא קליפה אמיתית העומדת עלינו כלכותינו. וכעין מה שאמר ר' נתן, שהוא רואה את עמלק עומד עליו עם מוט ברזל. ככל שיטאמת ידיעה זאת בלבנו, כך נבקש ונצטע לה' שיצילנו מידו.

ב] ההכנה לפורים הוא על ידי שנתרגם וגזעה הם כל מעשה עמלק ומגילת אסתר, לחיי היום יום שלנו, לא רק כמעשה שהיה לפני הרבה שנים. כמו שמוהר"ן מלמד לפרש כל דבר ועניין על עצמו. וכמו שצריך לפרש על עצמו בעת אמירת מזמורי התהילים, בהם צועק דוד המלך שיצילנו מהרודפים אותו, לפרש זאת על היצר הרע שלנו הרודף אותנו, וכן בתיקון חצות להתאבל על החורבן הפרטי.

ועל פי זה פירוש הצדיקים את המשנה 'הקורא למפרע לא יצא' כלומר מי שקורא את המגילה כאומר שמעשה המגילה היה רק פעם - למפרע, לא יצא. כי העיקר הוא לכוון 'בימים ההם בזמן הזה', שהוא נעשה בזמנינו דייקא.

וכמו שסיפר ר' לוי יצחק בנדר ז"ל איך באומן היו צריכים להפסיק את קריאת המגילה כמה וכמה פעמים מחמת קולות הבכי שהיה בציבור. ולכן מובן שעתה לפני הפורים עיקר העבודה וההכנה הראויה היא, לעמוד ולהזות היטב את עמלק, ולזעוק ולבקש מהש"ת שיצילנו מידו המסוכנת, וכפי ריבוי התפילה, כך אפשר לזכות להרגיש את קדושת מרדכי ואסתר בשעת קריאת המגילה.

לכן ראוי מאוד גם ללמוד בימים אלו בספרי הצדיקים בעניני פורים להבין מהו עמלק (לפחות נקודה אחת בוה), וללמוד מהו קדושת מרדכי ואסתר, וכך יוכל יותר לצעוק להש"ת, כי ידע יותר בפרטיות על מה מבקש.

שאלה:

רבי נתן זצ"ל התבטא פעם ואמר: "אני רואה את המן עומד עלי עם מוט ברזל" - מה משמעות שיחה זו, ומה החידוש הגדול בה?

תשובה:

א] בפשטות מעורר אותנו ר' נתן לך, שנשים לבנו לזכור שקיים מציאות של יצר הרע. הן בזמנים של הצלחה, נזכור שהוא עומד עלינו עם מקל ואורב לנו, ולא נסיח דעתנו ממנו. כי לפעמים דווקא בזמן של עלייה, יתכן מציאות של נסיון, והאדם מרוב שטבוט מעצמו אינו שם ליבו להזהר. ומצד שני בזמנים של ירידה, בהם מתעורר איזה דמיון כאילו אפשר לקבל חיות מכל מיני דברים שהיצר הרע מציע לנו, אזי צריך להתעורר לשים לב שהוא עומד עלינו עם מוט ברזל והוא כלל לא דורש את טובתנו.

וכשבני את העומק הפשוט והאמיתי שטמון בשיחה זו של רבי נתן, נתחוק לחטוף קצת זמן כל יום לשבת לבד במקום שקט, ונדבר עם הש"ת ונבקש ממנו ונצטעק מעומק הלב [אפשר לצעוק בשקט] "הצילני מקליפת המן עמלק", כי חוץ מעצם התפילה והבקשה שבודאי הש"ת יעזור לנו להנצל מהיצר הרע. הרי שעצם הפעולה של התפילה, מחזק בלב את הרצון החזק לא לחבור להמן ולאחרושו, ובעצה זו נתחיל להפנים שבעצם הם אכזרים ורעים מאוד, וכל הסעדוהם שהם מציעים לנו הם כלל לא לטובתנו.

ב] עוד משמעות נוספת ועמוקה יותר יש בדיבור זה של "אני רואה את המן עומד עלי". כי בזה מלמד אותנו רבי נתן מהו המלחמה עם עמלק.

שהרי כל כוחו של עמלק הוא ערמוניות, הוא מתחפש עד שכמעט ואי אפשר לזהות אותו. לא רק שהוא נראה כמו חבר, אלא הוא חודר לתוך המוח והלב שלנו, ומקורר שם כל טיפת חמימות של "אידישקייט", מחדיר תחושות של ריחוק וחוסר שייכות לכל דבר שבקדושה, עד שאפילו לא מזהים שיש כאן אויב ויש מלחמה.

וזהו הסכנה הגדולה ביותר, כי בשאר התאוות והקליפות יש מלחמה זה מול זה, פעמים אנחנו מנצחים ופעמים הם, אבל לפחות מתרחש כאן מלחמה. מה שאין כן קליפת עמלק כל כך מתוחכמת, שאפילו לא מזהים איזה מישהו שחודר לרשותנו, הוא פשוט חודר לנקודות הכי רגישות שלנו, ומשם הוא מנסה להשתלט על המוח והלב ולטעת בנו הרגשה כאילו אנחנו בעצמנו לא רוצים להתפלל, וכאילו אנו מרגישים 'באמת' שאיננו שייכים לקדושה.

הוא כמו מרגל שהצליח לעלות לגדולה ולשדר לעם מסרים מוטעים, כך שבלי משים לב המלך מאבד את מעמדו. ובאופן שכזה באמת אין סיכוי לנצח את האויב, כי הוא שולט מבפנים.

ולכן השלב הראשון במלחמה הוא לזהות את האויב - להצביע על המרגל ולומר - זהינו אותך! ואז המלחמה כבר עוברת לזירה אחרת לגמרי, כי בזה בעצמו שהצלחנו להבין את צורת העבודה שלו, כבר לקחנו ממנו את רוב כוחו.

וזה מונח בשיחה הנפלאה של ר' נתן: "אני רואה את המן עומד עלי עם מוט ברזל", כי באמירה זו הוא כבר ניצח אותו, שהרי זה בעצמו המלחמה - לזהות אותו, ולהבין שהוא עומד עליו ורוצה להרוג אותנו.

והנה אחד מעקרי מלחמותיו של עמלק הוא לארגן לנו מקרים וסיבות בשביל שלא נהיה שמחים, וכך מתערבבים בתוכנו רגשות ותחושות שקשה לנו להתגבר עליהם, ואם רק היינו מבינים שזה עמלק שעומד עלינו, היינו תופסים את עצמו ובורחים ממנו. אלא שההרגשות נדמים לנו כל כך לאמיתיות, עד שבכל פעם נדמה לנו מחדש שאם יקרה כך וכך ויתמלאו כל משאלותינו, או אז נוכל באמת לשמוח, וכך הוא מפתה אותנו מצרה אחת לחברתה, מבזיון אחד למשנהו, ומשם לקושי ודוחק, וחוזר חלילה מענין לענין עד שעוברים תקופות שלמות בחיים של בלבולים ומעברי נפש ומשברים, ותמיד מכחים לאיזה דבר שירפא אותנו. קשה לנו להבין דבר אחד, שכל הכבדות והעצבות זה פשוט כיתות כיתות של קליפות בראשות 'עמלק' שמפחדים מאוד שנתחיל לחשוב מחשבות שמחות, הם רועדים מכך שאנו נפתח את הפה ונתפלל...

ומכיון שכל כך קשה להפריד בין הרגשות האמיתיות לבין מה שעמלק מחליט שהם אמיתיות, לכן הפעולה הראשונה במחיית עמלק הוא: לעמוד באומץ רב ולהצביע עליו ולזעוק: זהינו אותך! לזעוק יום יום, ובכל עת מצוא: "הצילני מקליפת המן עמלק".

ואחר שאמרנו זאת לה', אזי באמת אפשר כבר לשמוח, אפילו שאולי עדיין לא הצלחנו לנצחו בפועל, כי בזהו עצמו כבר נצחנו אותו.

ולכן התורה מצווה אותנו מצד אחד "זכור את אשר עשה לך עמלק!" ומאידך התורה מצווה למחות את זכרו, כי באמת בגלות קשה למחוק לגמרי את עמלק, הדרך היחידה בו אפשר למחות אותו ולנצחו הוא בזה שנוכח אותו, ונצביע עליו. כי ככל שנוכח שיש אחד שעומד לנגדנו ורוצה להשמידנו, כך ממילא נתעורר כנגדו ונלחם בו.

ונתאר לעצמנו שיבוא אחד עם מקל, ואיים עלינו שלא נעזי לשמור שבת, בוודאי היה מתעורר כנגדו התנגדות פנימית והיינו מנסיים איך שהוא להלחם בו. והנה בא עמלק ובא מבפנים ומבלבל אותנו באיזה בלבול שמטריד לנו את השבת, ובה הוא מצליח לגנוב לנו את כל השבת - כאילו בלי מקלות וברזלים. ולכן יש להתחכם כמו ר' נתן, שזיהה אותו ואמר: אני הבנתי שלא ממני, זה מעמלק - הנח אני רואה אותו עם מוט ברזל...

>>> המשך

אי אפשר להתפלל - רק ע"י שמחה

כשהאדם כל היום בשמחה, אזי בנקל לו לייחד לו שעה בינם לשבר את לבו ולהשיח את אשר עם לבבו לפני השם יתברך, כמבאר אצלנו כמה פעמים, אבל כשיש לו עצבות חס ושלוש קשה לו להתבודד ולפרש שיחתו. ועיין במקום אחר (לקמן ע"ד) כמה האדם צריך להתחזק להיות שמוח תמיד וביותר בשעת התפלה, ושצריכי' להכריח עצמו בכל כחותיו לזכות לשמחה. (שיחות הר"ן סימן כ)

מילי דשטותא

ואמר כי לזכות לשמחה זה קשה וכבד להאדם לזכות לזה יותר משאר כל העבודות. ענה ואמר: 'כפי הנראה שאי אפשר לבוא לשמחה כי אם על ידי עניני שטות', לעשות עצמו כשטוה ולעשות עניני צחוק ושטות וכו' כמבאר במקום אחר, ורק על ידי זה באין לשמחה. (ש)

ועל פי רוב צריכי' לשמח את עצמו במלי דשטותא, לעשות עניני צחוק ומלתא דבדחיותא כדי לשמח את עצמו במה דאפשר. ועל פי רב אי אפשר לשמח את עצמו כי אם על ידי זה, כי המרה שחורה והעצבות מתגבר על האדם יותר מן הכל, וקשה לשברה יותר מכל המדות, ומוקת להאדם מאד יותר מהכל.

וכל עקר התרחקות כל אדם מהשם יתברך היא רק מחמת עצבות ומרה שחורה. על כן צריכי' לראות לשמח את עצמו בכל הכוחות בכל מה דאפשר, אפילו בעת שצר להאדם ודחוק לו מאד בגשמיית וברוחניות, הן בפרנסת הנפש הן בפרנסת הגוף, אף על פי כן צריך לראות לבטוח בה' תמיד שסוף כל סוף לא יעזוב ה' אותו לנצח חלילה, ולשמח את עצמו בכל מה דאפשר. מכל שכן כשהש"ת מרחיב לו בעת צרתו ודחוק קצת, ויש לו איזה נ"חא בעלמא, בודאי צריך להיות בשמחה תמיד ולהגדיל השמחה ביותר. (היי מוהר"ן תקצ"ג)

סוד ה"מילתא דשטותא"

וזהו ה'ענין' מה ש'היינו' נהגין כל הצדיקים הגדולים המקורסמים, ש'על-פי' רב ה'ה' להם אנשים ש'היינו' כמו ב'פחנים', והיינו עושים ל'פנים' כל מיני צחוק ו'שטות' כ'מפירס' והכל ב'שביל' ש'מחה', וזהו ב'חיי' מילי ד'בדיחותא' ש'היינו' נוהגים התנאים ו'אמוראים' הקדושים קדם ה'למוד', כ'די' לבא ל'שמחה' על-ידי מילי ד'בדיחותא' שהם מילי ד'שטותא' ד'קא', וזהו ב'חיי' מה ש'פתיבו' ב'ה' הקדוש (ו'קרא' ד'ף מו), ש'רב' המנונא סבא ה'ה' נ'סדר קמי' ח'בריא פ'קרא ד'מילי ד'שטותא', פי' אין ד'בר' מ'זיק' ל'עבודת' ה' כ'מו' ה'עצבות, כ'מו' ב'א' כ'כל' ה'ספרים' הקדושים, ו'מגדל' מ'רית' ו'צרות' ה'גלות' ה'מור' ה'ה' כ'גוף' ו'נפש' ו'אמן' אי א'פ'ש'ר ל'היות' ב'שמחה' פי' אם על-ידי מילי ד'שטותא' ד'קא' כ'נ'ל.

כי עקר גלות השכינה ו'נ'נסת' י'שראל הוא מה ש'השמחה' היא בגלות, ו'על-כן' ע'כש'יו בגלות ש'עקר' ה'גלות' הוא ש'השמחה' נ'פלה' ל'משה' בגלות, ו'משם' נ'משך' כל השמחה של העובדי פ'וכבים' וה'ש'עים' ה'הולכים' ב'שיריות' לבם, א'ש'ר ב'אמת' הם ר'חוקים' משמחה א'מיתית', כ'מו' ש'פתוב' (מ'שלי' יז), י'לד' ק'סיל ל'תוגה' לו' פי' כל י'מיו' כ'פעם' ו'מ'אובות' ו'כו', פי' ה'סטרא' א'חרא' נ'קראת' ג'ון ו'אנחה' כ'ד'ענ, א'ה' כל השמחה ש'יש' א'צלם' נ'משך' רק מ'בחינת' ג'לות' השכינה, ש'היא' ש'מחה' של י'שראל', שהוא ע'כש'יו בגלות, ו'משם' נ'משך' נ'יצוץ' השמחה ש'נפלה' א'צלם' בגלות ו'משם' כל ש'מחה' ל'פי' ש'עה', ו'על-ה'ם' נ'אמר' (מ'שלי' יד) מה זה ע'שה', פי' א'חרית'ה' ג'ון ו'אנחה', כ'מו' ש'פתוב' (מ'שלי' יד) ו'א'חרית' ש'מחה' ת'גוה'.

ועל-כן מ'חמת' ש'עכש'יו השמחה בגלות, היא מ'לפ'שת' ב'מלין' ד'ע'למא' ש'הם' מ'לין' ד'שטותא', על-כן מי ש'רוצה' לבוא ל'שמחה' - ל'שמח' ב'קד'שת' י'הדותו' כ'מה' ש'א'ה' ל'היות' מ'גרע' י'שראל' ולא ע'ש'ני' ג'וי - אי א'פ'ש'ר לבא ל'שמחה' פי' אם על-ידי מילי ד'שטותא' ד'קא', פי' ל'שם' נ'פלה' השמחה מ'חמת' ג'לות' השכינה שהוא ש'מחה' של י'שראל' כ'נ'ל.

הגיע למערכת 'התכתבות' בין שני ידידים בעניין מהות השמחה ודרכי השגתה. המכתבים מכילים בתוכם תוכן נפלא ומרתק בנושא, והרי הם לפניכם: כבוד ידידי ר' נחמיה נ"י.

אודות עניין השמחה שדברנו, אני חושב שיש כאן נקודה שחשוב לחדד:

כולנו מכירים מציאות שמכילה 'פרץ של שמחה', ולכן הרבה פעמים כשמדברים על שמחה, משום מה מסתכלים רק לכיוון הזה - מתי אירע לי שהרגשתי שמחה כובשת? אבל השמחה אולי גם מופיעה בצורה אחרת, כאורח חיים למשל. זהו סוג של חיים שהציר המרכזי שלהם הוא 'וישא ליבו את רגליו' כמו שנאמר אצל יעקב אבינו.

אם רק נעמוד בצד ונסתכל על אנשים ברחוב (גם במסדרון של הכולל) אפשר ממש לקרוא את הלבבות מתוך הרגלים. מי גורר את מי? הרגליים את גוף הכבד שחושב כרגע על החוב בבנק והשידוך שנתקע והמידות שלא זז מאומה לטובה וכו' וכו' או שהלב שבו שוכנת הרוח, נושא את הרגלים ומרים אותן כלפי מעלה. יש בוודאי שגרת חיים ברוכה וחיונית שהציר המרכזי שלה הוא פשוט - 'שמחה'. ועכשיו אני רוצה לכתוב משפט של דבר והיפוכו: א. שגרת חיים כזו היא הדבר הכי פשוט בעולם. ב. שגרת חיים כזו היא הדבר הכי רחוק מהמציאות. כן, זה הולך יחד.

הכי פשוט להיות שמחה, כי כל מה שמפריע לשמחה זה הרבה מאוד מחשבות מיותרות ודעות שבאות לנו מכל מיני מקומות או מילים ששמענו ולא שמנו לב שנקלטו לנו בתוך הלב. מתחת לכל זה יש תמיד לב יהודי, טהור כמו ילד קטן שמקפץ ומנתר כל הדרך לחיידר ומרגיש מצויין רק בגלל שראה פרפר קטן.

נכון, זה גם רחוק מאוד. כי לא בקלות נותר על המעמסה שרובצת עלינו. זה כמו החליפה וההופעה שלנו. חייבים לסחוב על הלב ועל המוח את כל מה שאמרו לנו. חייבים להיות בלתי מרוצים. חייבים להיות מודאגים... (כל אחד ישלים את הנוסחאות בעצמו).

שאלת המליין: איך מגיעים לפשטות הפשוטה והכל כך בלתי נגישה הזו?

מובא בדברי ר' נתן, שהדרך לשמחה לא יכולה לעבור באופן המקובל. כי השמחה היהודית נפלה. לאן היא נפלה? לכל המקומות חוץ מאצלנו... כל העולם מדבר על שמחה, כביכול יש להם קשר לדבר הזה. למען האמת, זו שמחה מלאכותית שהיא בעצם - לכל מי שידוע מעט - רק עצב שהשתלט על תווים קופצניים. אבל מה לעשות? השמחה שם! אמנם לא

אמיתית, אמנם שטונית. אבל אלו פניה של השמחה. חבל. כעת, מכיוון שהשמחה נפלה למקומות הללו של שטות, הדרך היחידה להעלות אותה היא לרדת לשם. איך יורדים לשם? פשוט עושים מעשה שאינו נובע מחכמה והיגיון, או על פי כללי הדקדוק של כבוד עצמי וכבידות עצמי. עושים מעשה של שטות צנועה וראויה. 'מלתא דבידותא' 'מילתא דשטותא'. מעשה שכזה (שנעשה כראוי על פי כללי ההלכה והיראת שמים) אוסף את השמחה הנפולה ממקום השטות.

וכיוון שאתה הרי יהודי של צורה ויש לך המון-המון סיבות אמיתיות לשמחה, הרי שהשמחה שתביא משם תצטרף למשמעות שיש בך מכבר. היא תצטרף גם לנקודה היהודית הפנימית שבך ולכל הסיבות הטובות שיש לנו לשמחה - ואז

אתה תהיה בשמחה באמת, ולא רק תכתוב עליה... אירע לי פעם שנקלעתי למקום בו נערכה סעודה של מצווה, מצב הרוח שלי היה רציני ומחושב כרגיל. כולם שוררו - שרתי. כולם מחאו כף - מחיתי. אבל אז שאלתי את עצמי: 'בנאדם, אתה עושה צחוק ממי? אתה שמח או חושב על שמחה?! שמתי אז לב שסביבי חגים כמו זבובים, להקת מחשבות וחשבונות: מתאים לי למחוא כף כפיים? מתאים לשיר? למה אני שמח? בקיצור, בזמן שאני משורר 'האני' שבי מנחה דיונים אינטנסיביים סביב סוגיות של 'כבוד עצמי' 'מתאים לי' 'מתחשק לי' וכו', הבנתי אז שהמרחק ביני לשמחה פשוט עצום.

מה עשיתי? דבר פשוט ביותר: התחלתי לרקוד, ולרקוד. בריקוד השתדלתי לפחות במחשבה להסיר מעלי את כל המחשבות של מדוע ולמה ולשם מה. (מאוחר יותר הבנתי שזו הייתה השפה היחידה שהגוף הבין - שפת הפעולות. עד אז דברתי אליו בשפה של שכל, אבל הוא לא הבין ונותר בעצבותו. בריקוד הוא תפס פתאום למה התכוונתי עם כל הדרשות שלי על שמחה).

ואז הגיעה ידידי, אז הגיעה הארה. אוהו, הארה פנימית של שמחה שאינה תלויה בדבר. יכולתי אז לשמוח בפרטים פשוטים להפליא: בציצית שהתנופפה על בגדיי. בזקן ששערותיו נדבקו בזיעת פניי. באנשים שסבבו אותי. מדהים, רגע קודם לכן המוח שלי שפט כל הזמן מי מסובין בסעודה הזו עימי. מי מתאים לי מי מגוחך בעיניי. ברגע שהשמחה הפנימית כבשה אותי, הם כולם היו נפלאים בעיניי. הם היו יהודים, נשמות מאירות שהשמחה מחבקת אותם ואותי יחד. פתאום לא היה בחוץ שגרה או יום חול. הייתה רק שמחה טהורה שליוותה אותי אחר כך לתוך כל המעשים שעשיתי, לתוך דף הגמרא והאותיות הקטנות. הבנתי אז מעט-מעט מה זה 'שמח ישראל בעושי'. אני חושב שזה ניתן לשחזור בכל מצב.

בברכה, עזריאל

כבוד ידידי ר' עזריאל נ"י

יש"כ על ההסברה הבהירה.

לפי הבנתי את מה שכתבת. הרי שא"א לבנות על "השכל" בכל מה שקשור לשמחה פנימית. כי מה שמפריע לשמחה זה כלשונך "הרבה מאוד מחשבות מיותרות ודעות שבאות לנו מכל מיני מקומות או מילים ששמענו ולא שמנו לב שנקלטו לנו בתוך הלב", והדרך להגיע לשמחה הוא, שוב, כלשונך "פשוט עושים מעשה שאינו נובע מחכמה והיגיון". זה נשמע לי מאוד ברסלבי [כבודם במקומם מונח], "לזרוק את השכל". השכל וכח המחשבה ניתנו לנו בכדי להשתמש בהם ולא כדי לזרוק אותם, ועוד והוא העיקר, שכאשר אני עושה פעולה כשאני חצוי מבפנים, דהיינו שאני שם הצידיה ומדחיק את אחד החלקים הכי מרכזיים שלי - השכל, איני בגדר אדם, אני יורד ממדרגת 'אדם'. ובשמחה אני מחויב בגלל שאני אדם. ולא כשאני למטה ממדרגתי.

בכל זאת כשאני מנסה להבין, אולי התכוונת, לנשמה בתוכי, לפני הלבבותה בלבושיה, המחשבה הדיבור והמעשה. שמהותו של יהודי הוא שמחה, כמוכא בספרים ש"ש במהות נפש האדם שמחה מטבע מציאות הבריאה, שכחלק מן האלוקות, שה' שלם בכל שלימות, חלקיו שלמים כמותו". ואי כשיש אפשרות לגעת בנשמה ללא

לבושיה - באופן אוטומטי ובדרך ממילא אנו בשמחה, וא"כ הפעולה שעלי לעשות זה להפשיט את נפשי מלבושיה המיותרים והמפריעים,, דהיינו לוותר על כל המחשבות ולפצוח בריקוד פשוט לשם הריקוד. אך שאלתי במקומה עומדת, כי ברור לי שלבושים אלו - כלי הביטוי של הנשמה, לא ניתנו לי בכדי, אלא מפני שדווקא דרכם אני יכול להיות "אדם שמח".

אשמח לתגובה שתניח את דעתי.

ישר כח, נחמיה

שלום ר' נחמיה.

תודה על הליבון והחידוד. אנסה לברר את מקחי ברשותך. אמת, ההגדרה שהזכרת מתאימה בהחלט, הרעיון הוא בכל אופן כפי שאכן כיוונת - שהשמחה היא עצם נקודת הנפש. בכל אופן העלית נקודה חשובה למחשבה וביור: **האם נכון ונצרך שכדי להגיע אל עבודתי כאדם אאלץ לרדת מגדר אדם?** ובכן, כן! השכל הוא מעלת האדם, אך יש מעלה גבוהה מזו והיא - היכולת לוותר לעיתים וכשצריך, על השכל.

הנה כמה פסוקים ומאמרים: חז"ל (חולין ה): על פסוק (תהלים לו): אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שערומים בדעת ומשימין עצמן כבהמה. וכמו שאמר אסף (תהלים עג): ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך". צדיקים דרשו על הפסוק "כל אשר נתן אלוקים חכמה בהמה" שזו חכמה גדולה לעשות עצמו כבהמה.

מכלל הדברים (המובאים בארימות בספרים) מובן שיש לאדם מעלה מיוחדת כשהוא מסוגל לעשות עצמו בהמה" לצורך גבוה. הבהמיות כאן מתייחסת ליכולת העל-אנושית לוותר על ההבנה ולפעול מתוך אמונה או מתוך נקודת עצם הנפש (כהגדרתך עם ד"ק).

ובנוגע לטיעון שהעלית על אי היכולת להיות 'חצוי'. הנה דווקא השלכת השכל באופן של התחברות אל נקודת עצם הנפש היא ביטוי למצב הכי שלם שיתכן. כי בד"כ השכל הוא שחוצה אותנו בשיקולי דעת ומחשבות. הוויתור על השכל מחבר את האדם אל מצבו הפשוט והאמוני ביותר. שם מצויה השמחה, שמחת הנפש לבדה.

בקיצור, השכל הוא אכן 'מוותר האדם מן הבהמה' קיבלנו אותו כדי לעבוד עמו. אך קיבלנו אותו גם כדי לדעת לוותר עליו כשצריך. (דוגמה: כשיש שאלות באמונה ואין דרך ליישבן, אנו מצווים להשליך את השכל ולהתחבר לאמונה, אפילו אם נצטייר טיפשים) הוא הדין לשמחה. הדרך היחידה לפעמים להתגבר על ניסיונות העצב היא להיות גיבור יהודי ולוותר על הבנה ושכל כדי לשוב אליו שמח ומרוכז יותר.

והנה דוגמה מובהקת לשימוש יהודי בהשלכת השכל. דוד המלך כשהיה אצל איכש מלך כת, נאמר בכתובים שעשה עצמו שותה "ויתן על דלתות הבית" ועוד מעשי שיגעון למראית עין, הוא עשה זאת כדי שניחוהו לנפשו וישחררוהו. צדיקים למדו מכאן שכדי לצאת ממאסר היצר בעצבות ומרה שחורה, לעיתים הדרך היא - מעשים שאינם מבוססים על שכל.

ג.ב מובא שלכן הכוח השכלי בנפש הוא בלתי מקובע, שלא כמו כוח הראיה והשמיעה וכדומה, יכולת אינטלקטואלית יכולה להימצא ולהשתלק. לפעמים יש לנו, לפעמים פחות. זה לא מקובע, כוונה. כדי שנוכל גם לשחרר את זה, כשיש צורך.

ספר לנו מעט על הרקע שלך:

גדלתי בעולם הליטאי, על כל המשתמע. במשך כל השנים, הייתי חלק מהציבור. לא הייתה לי שאיפה מיוחדת, ולא חיפשתי להיות משהו מיוחד, שאיפתי הסתכמו בליהיות יהודי פשוט וטוב ולא חשבתי בכלל על יותר מזה, זרמתי עם החברה, והייתי די מקובל.

אמנם תמיד הייתה לי הרגשה באיזה מקום שאני צריך להשקיע קצת יותר, ללמוד יותר, לעשות יותר, אבל הדברים לא באו לכלל שאיפה של ממש. כל זה עד שהגעתי לשיעור ג' בישיבה גדולה. באותו זמן עברתי לישיבה אחרת, ושם פגשתי לראשונה בחיי בראש ישיבה - שחון מידיעתו הנפלאה בכל חלקי התורה, וחונן מהסברות הישרות וההתמדה העצומה שלו בתורה - הוא ג"כ עובד ה' בצורה שלא תתואר, צדיק של ממש.

לראשונה נפגשתי עם המושג 'צדיק אמיתי', שכל ענייני לעשות רצון ה', וההתחככות עם מושגים כה גבוהים שבכלל לא הכרתי ולא ידעתי שהם קיימים - גרמה לי לזעזוע של ממש. פתאום הבנתי באיזה בור חשון אני נמצא, איפה אני ואיפה הייתי אמור להגיע. השיחות המוסריות שלו - שיצאו מלב טהור ומיראת שמים שלא ניתנת לתיאור במילים - פילחו את ליבי, האמת זעקה מכל האישיות הפנימית שלו, לא היה לו שום כושר רטורי או יכולת ניסוח מסודרת או הסברים ברורים, אבל דווקא הפשטות והענווה אין קץ, והעולם הפנימי העשיר - הם אלו שהדביקו בי שאיפות אמיתיות ורצונות כבירים.

הנשמה, שהיא 'חלק אלוך ממעל' התחילה לתת את הטון המרכזי בחיי. התחלתי ללמוד מוסר בשפתיים דולקות יום יום, לעשות חשבון נפש ולשקוע בלימוד עוד ועוד. כך זה נמשך תקופה ארוכה. בהמשך נפגשתי עם עוד כמה בחורים שהיו בעלי שאיפות אדירות להצליח בעבודת ה' ובלמוד תורה, והשאיפות הלכו וגברו, הלכו והתעצמו, התחלתי ללמוד בכל הזדמנות - בחדר אוכל, בחדר בפנימיה, ובכל מקום. גם בבין הזמנים למדתי שש שעות רצוף בתענית דיבור, והייתי גם חושב בלימוד יומם ולילה כפשוטו.

למעשה, במבט לאחור, כשאני מסתכל על כל התקופה ההיא, אני שם לב למשהו חמור שעשיתי. כשהייתי לומד מוסר, הייתי מייסר את עצמי עוד ועוד על כל מה שביטלתי ועל כל מה שלא עשיתי. שכחתי לגמרי להסתכל על מה ש'כן עשיתי', כך שבאיזה שהוא מקום נכנסתי לחץ מתמיד, ולחוסר סיפוק תמידי, הההרגשה הייתה שאם כל היום לא התבטלתי כלל הרי שלא עשיתי שום דבר גרוע... אבל אם חלילה כן התבטלתי, הרי שאז אוי לי ואוי לנפשי, אהה על!

כמוכן שבישיבה עם חיי חברה שמקיפים מכל עבר, כמעט שלא שייך לא להגרר פה ושם לדיבורים, וכך ייסרתי את עצמי והלחצתי את עצמי עוד ועוד, עד שבאיזה שלב החלטתי, שבאותם שעות שיש נסיון לדבר עם חברים, אלך לבית מדרש צדדי ושקט, וכך לא יהיו לי נסיונות. ואכן, ממשחשבה למעשה, מצאתי מקום מתאים, ובשעות הערב הייתי הולך לשם, למדתי שם, התפללתי, ולמדתי מוסר. ומבלי משים בעצם - התבודדתי...

השעות שהייתי נמצא שם היו אהובות עלי מאוד, עד שכל היום חיכיתי להם, וכשהגעתי לשם, סרבתי לעזוב את המקום.

היה לי תענוג מכל רגע שהייתי שם. כשהייתי שם היה שורה עלי רוגע ושלוה ויישוב הדעת. הלחץ מהישיבה היה נשכח, ושם עבדתי את ה' בשלמות. כאן בעצם נוצר הרקע שגרם לי בהמשך להתקרב לברסלב, הבנתי שאני מוכרח לצורך עבודת ה' וגם לצורך הנפשי הפשוט - לצאת ולהתרחק מכל סביבתי בני אדם ושם לעבוד את ה' ברוגע ובנימוח.

איך הכרת את ברסלב?

למעשה, זה התחיל הרבה קודם. כשהייתי בישיבה קטנה, למד שם בחור בשם צבי מיזליק (מכרמיאל, סיפורו התפרסם כאן לפני כשנה), והוא התקרב לברסלב יחד עם החברותא שלו (שלמה ס.), אני זוכר שכל הישיבה דברו על זה. אני הייתי בטוח שהם כנראה השתגעו או חלו במחלת נפש, מאד ריחמתי עליהם...

החברותא שלו, היה הראשון שעזב את הישיבה, והתחילו להביע שמועות משונות שהוא נמצא בכל מיני קברים, הבנתי שהוא ירד מהפסים. לעומת זאת, את צבי מיזליק הכרתי קצת, וידעתי שהוא כן נורמלי, וזה לא כ"כ הסתדר לי, אבל לא ייחסתי לזה יותר מדי חשיבות, זמן קצר אח"כ הוא הועף מהישיבה ונגמר הסיפור.

כשעליתי לישיבה גדולה, פגשתי כמה חסידים ברסלב, דיברתי איתם והם התחילו לספר לי קצת על ברסלב. בזמנו אפילו לא הייתי אוזן פשוט, צחקתי להם בפרצוף, ואמרתם להם משהו כמו 'שיהיה לכם לבריאות' והמשכתי הלאה. תפסתי את ברסלב כאיזה כת תימהונית הזויה שלא נמצאת על הקרקע, סתם איזה אספסוף מטופש שמגבש שטויות.

הפעם הראשונה שבה נדלקה אצלי נורה אדומה, נורת אזהרה שכביכול אמרה לי שיתכן והתפיסה הזו היא טעות, היתה כבר לאחר נישואי, כאשר פגשתי את אחד השכנים שלי, שהיה חבר טוב שלי והייתי מיווד אתו מאד. מדובר בטיפוס עליון ושמח שנעים להיות לידו ולדבר אתו. יום אחד הוא פגש אותי ואומר לי: 'תגידי חידוש', חשבתי מעט ואמרת לי לו חידוש מוסרי על אמונה, הוא שמע והביא לי חידושים נוספים באותו כיוון. כששאלתי אותו באיזה ספר ראתי כאלה חידושים נפלאים? הוא לא הסכים לומר לי בשום אופן, רק הפטיר 'לא משנה', 'לא משנה'.

כך הדבר חזר ונשנה כמה וכמה פעמים. עד שבסופו של דבר הוא הסכים להגיד לי, בתנאי שלא אדבר על זה יותר מדי, וכאן הוא נקב בספר "שיחות הר"ן"... באותו רגע, חלה אצלי תפנית כלפי כל המושג ברסלב. הבנתי לראשונה, שיש שם גם בני אדם נורמלים. אם כי לא השתחררתי בכלל מהרושם הראשוני שנוצר אצלי שמדובר במשהו שלא קשור אלי.

למעשה, מצאתי את עצמי שוב ושוב מתווכח עם חברי, כשהוא לא מצליח לשכנע אותי בשום אופן, ואני לא מצליח לשכנע אותו בשום אופן שבצדק דרכי. באחד מהויכוחים הטחתי בו: מה זה החוצפה שברסלב החליטה לנכס לעצמה את המושג של 'התבודדות'? הרי זה כתוב בכל הספרים - במסילת ישרים, בחובות הלבבות, בספר המספיק של ר"א בן הרמב"ם? (מכיון שהייתי נוהג בישיבה להתבודד מצאתי לזה סימוכין בספרי המוסר וזכרתי אותם). השכן עצר אותי, ואמר לי 'אווון, אתה פורץ לדלת פתוחה, והרי זה בדיוק הטענה שלי, שלא מדובר בחידוש שהמציא ר' נחמן, אלא במשהו עתיק שכתוב כבר

בנביא ובכל ספרי המוסר'.

ואז הוא מספר לי שהוא יוצא עם קבוצה שמתבודדים כל יום, ושאל אותי האם אני רוצה להצטרף, הסכמתי מיד. בתחילה העלמתי את הדבר מאשתי, היא שמחה לב שאני נעלם לאיזה מקום וכשאני חוזר אני מלא בשלווה ורוגע ושמחה, אבל לא שאלה שאלות יותר מדי. אחרי תקופה גיליתי לה שאני מתבודד ביער, והופתעתי לגלות שהיא דווקא שמחה מכך, ומרוצה מזה, בפרט לאחר שהיא שמחה לב על הרוגע והשלווה שנוספו בי.

כך המשכתי להתבודד יחד עם קבוצת ברסלב'רס, ועדיין אני ליטאי מוחלט. אבל במקומות פנימיים וחבויים החל תהליך נסתר של 'התקרבות', מבלי שהרגשתי בדבר. בהמשך הלכתי לכולל ערב שלומדים שם ליקוטי מוהר"ן ושמעתי שיעורים של ר' אברהם יצחק כרמל שליט"א, שגרמו לי להבין שגם בברסלב יש חיצינות ופנימיות, ועד היום אמנם הכרתי את החיצוניות אבל עוד לא את הפנימיות.

וכך התחלתי להיחשף יותר ויותר לתוכן של הספרים, התחברתי להרבה רעיונות, ולאט לאט התקרבותי יותר ויותר, עד שהתחלתי למצוא את בעצמי בהתבודדות מתחנן לה' שיזכה אותי להתקרב לצדיק האמת, ושיזכה אותי למצוא נקודה טובה בכל יהודי וכו' וכו', הבנתי שמשוהו בכל זאת השתנה אצלי.

מה הם הדברים המיוחדים שמצאתי בברסלב?

לא מדובר בנקודות מסוימות, אלא ב"דרך חיים". והאמת שאני עדיין באמצע ללמוד אותה ולהתחבר אליה, וכל יום אני מגלה דברים חדשים ומאמץ אותם לעצמי.

אבל אחד הדברים שמאד תפסו אותי, זה העניין לראות רק טוב, ולא לדבר על הרע בכלל. כמה שפחות לבקר, וכמה שיותר לדבר על הדברים הטובים. ההבנה של הרעיון לחלל בי בהזדמנות ששהייתי עם כמה חסידים ברסלב, והבעתי את דעתי על סיפור מסוים שמאד התפרסם שמדובר בבלוף אחד גדול, אחד החברים שישב שם אמר לי: 'אם זה בלוף או לא אני לא יודע, אבל אני יודע שאין ענין לומר את זה. אם אתה חושב כך, תשאיר את זה לעצמך, ותחשוב על זה לבד', וכך כמה פעמים בהזדמנויות שונות הדבר חזר על עצמו, עד שהפסקתי לקטר ולהעביר ביקורת על הרבה מהדברים שרצייתי להעביר ביקורת, וכשנמנעתי מהעברת הביקורת התחלתי להרגיש איך שכך זה הרבה יותר טוב, הרגשתי שכך הקב"ה רוצה שאני יהיה, וכך התחברתי לרעיון.

גם המושג 'להתחבר לצדיק אמת' דיבר אלי. שהלא אני בעצמי התחלתי את כל עלייתי רק משום שנפגשתי בראש הישיבה, וראיתי דמות של צדיק, וזה מה שהשפיע עלי.

על התבודדות ביער אין על מה לדבר בכלל, כי זה הדבר שהבנתי והתחברתי לזה הרבה לפני שהכרתי את ברסלב. אני רק יכול לומר, שכיום אני ממש מרחם על מי שלא עושה התבודדות...

אני מקוה שהקב"ה יתן לי הלאה כוחות ודעת להבין יותר, ולהתחבר עוד ועוד, ואולי אי"ה אוכה להיות על ציון רבינו באומן בעו"ה.

הודעה משמחת

הגנו שמחים להודיע, כי בעזרת השם יתברך, כהכנה ל"חג הפורים" הבעל"ט יתקיים כינוס מרכזי לבני התורה-חניכי הישיבות מכל רחבי הארץ. הכינוס יתקיים ביום ראשון י' אדר ב', בשעה 8:00 בערב, באולם "היכל יצחק" קרית ספר [הכניסה מעזרת נשים רחוב שדי חמד]

בתכנית:

8:00: התכנסות וכיבוד קל. 8:15: דברי פתיחה - הר"ר ישראל מאיר גלינסקי. 8:30: משא מרכזי - הרה"ח ר' ישראל מאיר ברנר שליט"א.

9:15: הפסקה וכיבוד עשיר. 9:30: סיפור התקרבות - הרב ישראל זלזניק

10:00: "רב-שיח" מרתק. בהשתתפות: הר"ר דוד גבירצמן, הר"ר יחזקאל גרינהויז, והר"ר יעקב נתן אנשיק

גדול יהיה המעמד לכבודה של תורה

על הפרק

מלחמה מול קיר

מרדכי הצדיק, שהוא, בניגוד לנו, יודע את כל אשר נעשה, מסתכל עלינו עם כל הרוך והרחמנות שבעולם. הוא רואה את המלחמה המשוגעת שעמלק מנהל אתנו, והוא משתדל להכניס בנו אמונה; התרופה והתיקון של הכול.

אם תהיה לי בתוך הלב אמונה מאוד עמוקה, אוכל להרפות. הקב"ה פה, הוא מוביל, מי שנחנו עד הלום, הוא יובילנו הלאה. זה לגבי כל דבר! זה לגבי שידוך, זה לגבי איזה תקיעות בתוך עצמי, עם בעלי, עם אחד הילדים.

רבי נחמן אומר במקום אחר שמי שיש לו אמונה, לא צריך עבודות קשות. והכוונה לעבודות קשות גם ברוחניות! עבודות קשות באות מיוחד ומלחץ. מאמץ הוא תמיד תוצאה של מתח. מתח בא מלחץ ולחץ בא מיוחד. הפחד בא מהתפיסה שאם אני לא אפעל נכון - בטח הכול יתפרק עוד שנייה.

אבל ככל שאת מאמינה יותר, את צריכה להתאמץ פחות. ככל שתביאי את האמונה עמוק יותר, תראי איך דברים קורים לך בחיים בצורה פשוטה יותר, בצורה נעימה יותר, ופחות במאמץ.

גם בעבודתנו

כעת, אחרי שקצת זיהינו אותנו, תראו את המשך הדיבור של רבי נתן על הנס של פורים:

"ועל ידי זה מוכניעין קליפת המן-עמלק עד שנתהפך הכול לטובה, בבחינת 'נהפוך הוא'; כי לא די שמודים ומשבחים להשם יתברך על הישועות השלימות שעשה עימנו מעולם, אף גם זוכין על ידי זה להסתכל ולמצוא ההרחבות שמרחיב לנו השם יתברך גם בתוקף העת-צרה בעצמה..

שזה בחינת הנס של פורים, שעל זה נאמר 'גם בעבודתנו לא עזבנו השם אלוקינו'. כי בתוקף גלות בבל ומדי זכינו לנס גדול וישועה גדולה כזאת של ימי הפורים, שגדול מכל המועדים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וזוהי אנו רואים שהשם יתברך עימנו תמיד, וצריכין להתגבר בשמחה תמיד וליתן הודאה להשם יתברך בכל יום על העבר ולבקש להבא". (שם, שם).

בנס של פורים, עם ישראל ניצל אמנם מפגיעה; הם היו בסכנה מאוד גדולה והם יצאו ממנה על ידי השתלשלות של השגחה מופלאה שפתאום מתגלה לעיני כל, אויביהם נופלים לפנייהם והם מתרגשים, רוקדים ושמים..

אבל זה לא המשך עד הסוף. הם לא חזרו לארץ ישראל, הם לא בנו את בית המקדש, הם לא נחלו גאולה ברמה הסופית

<<< המשך בעמוד הבא

הזה, שמחליש את הוודאות שלי. כאילו, חלילה, הנוכחות של השם יתברך לא אמתית, לא קיימת, לא ברגע הזה. לא במצוקה הקשה הזאת.

אגב, עמלק לא מדבר רק מגרונותיהם של הכופרים המוצהרים. גם בעיתונים משלנו יש המון צפי, דיבורים וניתוחים, סטטיסטיקות והסתברויות, 'אם יהיו כך וכך קולות, אז יהיה אחוז חסימה.. אז יעשו ממשלה רחבה.. אז יעשו ממשלה צרה.. אז חוק הגיוס..'

איך אתם מדברים ככה, בשפה גשמית כזאת של טבע, ארצות הברית, האו"ם, כתבנו הצבאי לענייני ערבים. מה, אין השם בעולם?

חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש שנים אנחנו בעולם, מתוכם יותר משלושת אלפים שנה מאז שקיבלנו את התורה. אנחנו לא סתם עם, אנחנו בנים לאברהם, יצחק, ויעקב. מאז שהתחלנו ועד הרגע הזה אנחנו בתדר אלוקי, רגע אחד לא חיינו בטבע, אז איך אפשר להתייחס לתדר הטבעי כאילו הוא הדבר הרלבנטי?!

זוהי קליפת עמלק.

הרגע יצאתי ממצריים! הרגע זה קרה! אני מלאת אמונה!! אבל אז עמלק בא ממול עם כזאת אטימות. כאילו השם לא גאל, כאילו השם לא הטביע את כל המצרים בים סוף, כאילו השם לא הפך אותם לדם, צפרדע, כינים, ערוב. בכזאת עזות הוא בא! אתה באמת חושב שאתה יכול לצנח עם שהרגע השם גאל ממצריים והזיז את כל העולם לצדדים כדי לתת להם את כל הטוב? איך אתה חושב כזה דבר?

אם אתה חושב כזה דבר, זה מוזב. יוצאת ממך קרינה ארסית והרסנית שנכנסת לי ללב ומחלישה אותי. כשעמלק קופץ לאמבטיה הכול מתקרר. זה לא יכול להיות, יש שם קיר! אבל אולי זה כן יכול להיות? עובדה שהוא קופץ!

זה עומק המאבק של עמלק בעם ישראל. הוא כזה טמא, אטום, רע ומנוכר, והוא מכניס לנו מבוכה במקומות הכי רגישים.

לא צריך עבודות קשות

"התיקון לכל זה, הוא על ידי הצדיק בחינת מרדכי, והוא יודע היטב את כל אשר נעשה, היינו, עד היכן קליפת המן-עמלק מתגבר, עד שרוצה לכפור בכול, חס ושלום, כאילו עדיין לא התחיל השם יתברך להושיע את ישראל. ועל כן משתדל מרדכי הצדיק להכניס האמונה הקדושה בישראל, ומזכירם בכל עת ומאיר בליבם כל הטובות והניסים והנפלאות שכבר עשה השם יתברך עמנו בכלליות ובפרטיות, ומזרזם לצעוק ולהתחנן גם עתה לפני השם יתברך שיושיענו גם עתה. (ליקוטי הלכות, פריקה וטעינה ד.)

דמייני שאת הולכת ורואה מולך קיר, את רואה אותו, אין לך ספק שהוא קיים, הקיר. אבל פתאום עובר מישוהו על סוסטוס, ואת רואה אותו ממש נוסע פנימה, אל תוך הקיר.

עוד לא הגענו להתנגשות עצמה. בשניות שלפני, כשאת מסתכלת ורואה אותו נותן גו ושועט קדימה, עובר לך איזה פקפוק, "שנייה, מי משוגע? אני או הוא? אולי זה לא קיר? אולי יש שם איזו דלת? אולי זה בכלל מנייר? אולי אני חולמת והוא ער? אולי להיפך, אני ערה והוא חולם? מה קורה כאן?!" זה נורא מבלבל. כאשר אצלך משהו מאוד מאוד ודאי, ומישוהו לידך מסתכל דרך זה כאילו זה שקוף ולא קיים - זה מערער אותך.

זה בדיוק סוג המאבק שעמלק מנהל אתנו כל הזמן. לוחמה רוחנית מאוד עמוקה.

כאשר עמלק גנש את עם ישראל במדבר, זה היה אחרי שהקב"ה גאל אותם ביד חזקה ובורע נטויה. ושם, במקום הזה, מול הקיר הוודאי הזה, עמלק נלחם.

עמלק, ניגש לעם שעכשיו יצא ממצריים, על ידי שבתחילה משה רבינו נכנס לארץ מלוא חרטומים, עשה לפנייהם אותות ומופתים, וכולם נהיו קטנים עליו, לא הצליחו להתמודד אתו. הוא רק הגיע וכבר הראה שיש עוצמה אלוהית כזאת, שכל הכישופים שמצריים הכירו פשוט לא קיימים לידו.

אחרי שזה לא הספיק, הביא משה על המצרים עשר מכות, כתש את מצריים עד דק, והוציא את בני ישראל מארץ העבדים בתהלוכת ניצחון, מצופים עננים, אפופים במציאות לא נורמלית, שום דבר לא הגיוני, הכול מרגש, אלוך, גאולה שאין כדוגמתה.

אחר כך קמו המצרים, רדפו אחרי בני ישראל - והים נבקע. בכל העולם חוו את הים שנבקע. עם ישראל ראו את המצרים טובעים בים, וראו את השם יתברך. כולם אמרו "זה קלי ואנוהו!" - ראינו אותו!

וכאן בא עמלק, שהוא קליפת הטומאה הכי גבוהה, ובעזות, באטימות שאין כדוגמתה, הוא נכנס עם הסוסטוס שלו בתוך הקיר. מבחינתו אין שום קיר, הוא לא רואה כלום. שועט ישר פנימה!

הלו! אתה לא רואה מה יש כאן? אז רגע, שנייה, אולי זה לא באמת קיר?

יש לי הוכחות

יש לי המון הוכחות בתוך הנפש שהקב"ה הוא טוב ומיטיב. אבל העולם ממשך לדבר אלי כל הזמן בדיבורים שמתעלמים מהנוכחות שלו. ואני צריכה להיאבק בעמלק

של גאולה. הנס של פורים הוא על הרצף של הגלות. זה התחיל כשעם ישראל היו בגלות, וכשהוא נגמר הם עדיין נשארו בתוך החושך של הגלות. עוד לא נגאלו לגמרי.

שימו לב שזה נורא דומה למה שעובר עלינו. יש ימים כאלה שאת באמת מרגישה את השם קרוב ואתך, את מדברת אתו וממש מרגישה איך הוא שומע ומקשיב ועוטר... אבל זה לא שמעכשיו, בכל פעם שיש איזה קושי או בעיה, תמצאי את הדיבור הפנימי ואת הרגשת החיבור והקרבה... זה לא. זה עוד לא מגיע לגאולה השלימה. זה כוסגו הכיבושים הקטנים והמתוקים האלה, שהם בתוקף עבודתנו. גם בעבודתנו לא עזבנו השם אלוהינו.

להרחיב את האמונה

מתוך הדברים אנו יכולים ללמוד נקודה נוספת, והיא: איך להסתכל על קשיים של אחרים.

כשעמלק מנסה בכל כוחו להיאבק ב', הוא לוקח את מעט האמונה הרגישה שכבר בוערת ב', ומנסה לקטוע אותה: "אני, בנס, הצליח לי. הקב"ה עור לי להתרומם גם ממקומות של קושי מאוד גדול. וגם אם בהתחלה לא ידעתי משום דבר והיו רגעים של בלבול ואובדן בסוף איכשהו הושיטו לי יד וגדלתי הלאה...". אבל כשאני רואה או שומעת על קשיים של אחרים, האמונה ממש נעלמת לי, אני צריכה לחפש אותה מההתחלה. לגאולה שלי אני עוד איכשהו מאמינה, אבל לגבי אחרים, הכול נמחק לי. לפעמים הורים מסתכלים על זוגות צעירים עם כזאת דאגה ומתח, מה יהיה להם, איך יהיה להם...

תעצרו שניה, תזכרו: אתם לא עברתם? אתם לא התמודדתם? אתם לא כמעט התפרקתם ובכל זאת המשכתם? אז למה הם לא?

כי אני "איכשהו ניצלתי", אבל לגביהם אין לי מספיק אמונה, היא שוב נעלמה לי... ואני צריכה לעצור ולעשות בירור מחדש. במי אני מאמינה, ב"איכשהו, בפתח מילוט ניסי שקרה רק לי", או ב"אלוקי אברהם יצחק ויעקב אבותינו, שאוהב כל אחד בנפרד ורוצה שתאיר אחדותו הפשוטה בעולם"?

הקב"ה רוצה להתגלות גם בחיים של הילדים שלך, לא רק בחיים שלך. וכל עוד אנחנו בגלות, זה בא בדרך של ניסיונות, עם ריבוי של ארס עמלקי, עם ריבוי רגעי מצוקה ומבוכה כאילו אין כלום, כאילו השם עוד לא התחיל להושיע...

אז תגדלי את האמונה. גם בשבילם. תרחיבי אותה. תביני שיש כאן השגחה של השם יתברך על כל בנאדם בנפרד, עם כל יום, עם כל ניסיון, עם כל תקופה שעוברת עליי, בכל תחום, פעם בחינוך ילדים, פעם בשלום בית, פעם עם פרנסה, פעם עם בריאות, פעם בפנים בתוך הנפש, פעם בחיצוניות, וחוזר חלילה... ככה זה הולך. בדרך הזאת השם מתגלה, וככה, בקרוב ממש, "ימלא שחוק פיננו" ואז כבר נצחק את

מה בקשתך?

הרבנית ד. קרשבים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

שאלה:

בבוד הרבנית תחי', המחכימה אותנו רבות, ומבהירה עניינים עמוקים בצורה בהירה במיוחד, המתקבלת על הלב, והכל בנקישה עדינה ופנימית...

רציתי לשאול: יש ענין חשוב מאוד, שלא לדחוק את השעה. דהיינו לחכות, להמתין, ולצפות. בין ברוחניות ובין בגשמיות. וזה לא כל כך קשה להבין, כי לא פעם אנו עושים מאמצים יעיליים, השתדלויות ושמייניות באוויר - והופ, הכל נופל חלל. אם לא הגיע הזמן, הלא לא יהיה. נקודה. [למשל, עבודה, שיווק, שידוך, התעלות רוח, ניהול, רצון, שאיפה, תכנון...]. מאידך, אולי זו עצלות? אולי זו גרפות, התמקדות באיזור הנוחות, וחוסר מוטיבציה לצאת מהקונכייה?

בקיצור, איך אפשר לדעת, מתי השם דורש מאיתנו - נו, זווה, תעשו, פפעלו. יען הס"ד שלי תלויה בהתערותא דלתתא. או שרצונו ית' שני רפה. נחכה. נהיה שלויים. אדישים, לכאורה. מצפים לישועתו, ורגועים.

אם יש איזו ניסחת פלא, ברורה או מבהירה, אשמח להיוודע.

יישר כח על העבר, ובתפילה על העתיד...

תשובה:

לשואלת החכמה, המבקשת תן לחכם ויחכם עוד.

עצם נסוח השאלה והבהרתה בצורה כ"כ מדויקת, מעידה שבס"ד כבר שתיית מ"היין ההוגרי", ואת נמצאת בשאיפה מתמדת לקרבת ד', ולבירור מדויק מהו הדרך והמסילה; איך מצד אחד לא לדחוק את השעה, ומצד שני לא ליפול לאדישות ועצלות במסכה ומסוה של אי דחיקת השעה.

אפתח במשל ששמעתי מהרב אליהו גודלסקי שליט"א. יש חדר המתנה בשמים, שם ישנה ספת ישיבה, ומולה דלת סגורה. כל מי שרוצה משהו מהקב"ה, יושב בספה, ממתין ומייחל ומבקש שהקב"ה יפתח את הדלת ויביא לו את מבוקשו.

מגיע רגע מסוים, הדלת נפתחת והקב"ה כנס ומכריז: הנה, באתי לתת לך את מבוקשך. וכאן יש שני סוגי אנשים. יש אנשים שישבו וחיכו הרבה זמן, עד שנמאס להם, התייאשו והלכו. וכעת שהש"ת פתח את הדלת ורוצה לתת להם, הם כבר לא נמצאים. כמה חבל. ויש אנשים לחיפך, הם כל הזמן מחזיקים את ידית הדלת, בציפייה שהיא כבר תיפתח, ואינם מבחינים שבכך הם בעצם מונעים את הפתיחה, כי הם מחזיקים כל כך חזק, עד שאי אפשר לפתוח (כמו ילד שנועל באמבטיה ולא נותן לנו לפתוח את הדלת מתוך שאוהו בהם בחזקה) משל זה נראה לי מתאר את שאלתך שהבאת בצורה כ"כ נרחבת ובהירה.

ובזה גם נמצאת התשובה; מצד אחד אסור לדחוק בכך, ומצד שני גם לא להתייאש וללכת. מה כן? צריך לשבת על הספה, ולהמתין. מותר אפילו להרדם שם, העיקר לא ללכת. כלומר 'נוסחת הפלא' היא - לרצות ולא לעזוב את הרצון, ולנסות לעבוד אתו בלי יאוש ובלי אדישות. הרצון צריך להיות קיים כל הזמן, אבל צריך כל הזמן לעטוף את השאיפה והרצון עם 'המתנה', לא לדאוג, לא להילחץ, אפילו קצת לשכוח, אבל פעם ביום להזכר ולבקש על כך.

אשתדל להביא כאן כמה שיחות מדברי מוהר"ן, ואקווה שיוכלו לשפוך אור על הסוגיא שהצגת.

א. מובא בשיחות הר"ן (אות ב) שטוב למסור את עצמו בכל יום על השי"ת. בזה מונח למעשה עצה נפלאה: לומר בפה מלא בכל בוקר 'הריני מוסר עצמי על השי"ת בכל תנועותי ופעולותי של כל היום כולו' (ישנו גם נוסח מודפס), כמוכן כדאי גם לספר בקצרה את הלוי"ה של היום, ואת מה שאני יודעת שמתוכנן עבורי, ולירוק ולהשליך הכל על השי"ת, שיוליך בדרך נכונה ומדויקת מה מתאים ונכון לעשות. אני אישית מוסיפה גם בקשה שיכניס אותי בתוך ענני הכבוד המגינים, ושעמוד הענן יישר לי את הדרך ועמוד האש ינחה לי אותה.

כך כמה שקורה בכל היום כולו הוא באחריות הבלעדית של

השי"ת, וממילא, כל פעם שאני מרגישה אשמה או החמצה או "חבל", אני אזכר שזו קליפת המן עמלק, שמזנב אחריו את כל הנחשלים ואומר לי: 'את אשמה' או 'לא שווה', 'את זנב ונחשלת' ('מפגרת' כהסבר המילה בתנ"ך), ולעומת זאת יש לי את דברי חז"ל שאין אדם עומד על דברי תורה אלא אם הוא נכשל בהם, שדוקא הכשלו וההחמצה נותנים ביתר בהירות את ההבנה איך לא להיכשל שוב.

ב. אם יש לאדם ספק כלשהוא, לדוגמה כדברייך: האם לפעול עכשיו בזריזות ובהחלטות ובמהירות או להמתין כחום היום? רבינו מלמד שעליו לישב ולהתלבט עם הקב"ה עצמו. פשוט לומר לו את כל הפרטים - למה כן לפעול ולמה לא לפעול, וממש להשים במאזנים שקולות את שני הצדדים. מומלץ גם לתת צדקה ולומר כמה פרקי תהלים לפני ההתבודדות הני"ל, אפשר גם לכתוב את שני צדדי הענין אפילו בטבלה ואז להכנס לתפילה וישבו הדעת הזה, והרבה מאד פעמים זוכים לקבל הארה ותשובה מיידית על הענין, ולפעמים גם על זה צריך להמתין, זו בעצם 'נוסחת הפלא' המנוסה ביותר לבקשתך.

יש להדגיש שבאופן זה, גם אם למעשה הוחלט שלא לפעול, אין זו המתנה של אדישות ועצלות אלא המתנה פעילה, כי את עיקר ההשתדלות מכניסים בתפילה ושיחה עם ד', ובוה עשינו את חובת ההשתדלות שלנו, וזוכים לתוצאות נפלאות.

בפרשת נצבים (פסוק י"ט) הקב"ה פונה אלינו ואומר "החיים והמות נתתי לפניכם, הברכה והקללה" והוא מבקש ומצוה "ובחרת בחיים". ורש"י מבאר: "אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים, כאדם האומר לבנו בחר לך חלק יפה בנחלתי, ומעמידו על חלק היפה, ואומר לו את זה ברור לך, ועל זה נאמר 'ה' מנת חלקי וכסי אתה תומיך גורל' (תהלים ט"ז, ה.). הנחת ידי על גורל הטוב לומר את זה קח לך". הדברים מרגשים מאד, כלומר הקב"ה לא רק מייעץ לנו, אלא מעמיד אותנו על החלק הטוב.

זוהי הנוסחה הפלאית, לבקש מדי ולהעביר לו את האחריות לבחירתך, לא מתוך עצלות אלא מתוך רצון והשלכה: 'השם, תניח ידי על גורל הטוב ולומר לי את זה קח לך', פעם זו מניעת הפעולה, ופעם להיפך - הזריזות והפעילות והחריצות. הפסוק הזה צריך להיות שגור על פיננו והוא יהיה המכוון בחיינו: 'השם, תפיל לי גורל מה לעשות עכשיו'. בדרך חיים כזאת אדם רגוע ושמח, אבל עליו להיות שגור על "לב שומע", להקשיב לקול ד' המדבר אלי - לפעמים דרך אנשים ושיחה סתמית, ולפעמים הארה עצמית - להסתובב בחיים עם עינים פקוחות ואזנים כרויות לקול ד' המדבר אלי.

לנו אנשים פשוטים נראים הדברים כשני הפכים: או השתדלות או הימנעות, ולכן הספק (ג' עמלק) מנקר כל כך ומחליש אותנו, אבל הצדיקים מלמדים אותנו לחבר שני הפכים.

וכך מצאנו אצל אסתר, שמצד אחד היא שותקת ונמנעת, אין אסתר מגדת מולדתה, אבל כשצריך, היא מעוררת דורשת 'לך נכנס את כל היהודים... וצומו עלי', תפילות, זעקות, ופעולות הצלה. חז"ל אומרים לנו שאסתר היא בתה של רחל, שגם היא מצד אחד שותקת ולא מספרת ליעקב שהחליפו את לאה במקומה, ומצד שני היא זאת ששמו אותה באמצע הדרך כדי שתזעק ותתפלל על עם ישראל שיצאו לגלות, עד שהקב"ה עצמו קורה לה 'מונעי קולך מבכי... כי יש תקוה לאחרייתך וישבו בני לגבולם' - למקום המדויק של כל אחד.

גם ב'אשת חיל' - שיר השבח לאם היהודיה, לתורה הקדושה, ולצדיקים (ע"פ המלבי"ם) - מראים הרבה על חיבור שני הפכים: "דרשה צמר ופשתים" - מחברת בין שני דברים שאסורים ביחד. "כפיה תמכו פלך" - זו טויה של שתי וערב, חוט לאורך וחוט לרוחב, המתחברים יחד לאריג נפלא. ועל זה נאמר "לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים - אל תקרי שנים אלא שניים", כי כל הדרך היא חיבור של שני דברים הנראים סותרים.

בתוך החיים, יש לכל אחת מאתנו מקומות, בהם רבינו האיר את הדרך. אם בהארה רבת עוצמה שהביאה לשנות את כיוון זרימת החיים, ואם כמתימה או דחיפה לזרוע את המחשבה והמעשים. במדור זה נפרסם בעזרת ה' סיפורים אמיתיים המציגים מציאות זו. סיפורים מתאימים יעובדו ויפורסמו לתועלת וחיוק הנשים. סיפורים ניתן לשלוח למערכת.

ישועה והכנעה

באמונה שכך הכי טוב בשבילי, ועכשיו השם יתברך בחר בי להמליך אותי ככה. להיפך, הוא רוצה בי מאד ומאמין בי שאשא עיני אליו. אני רוצה להכין גפילטע לחג, לכבוד יום טוב, לכבוד השם, אבל המלך... הוא דווקא רוצה שעכשיו אשכב במיטה. נושאת עיני מעלה, ובעיניי דומעות משמחה אני מודה: "אבא, אתה המלך! תודה שבחרת בי להמליך אותך! לגלות שבתוך ההסתרה זה אתה שאוהב אותי ומרחם עליי!"

אהבה גדולה מילאה אותי, הרגשתי מנוחת הנפש ואהובה. כעת כבר לא היה אכפת לי מתי זה כבר יעבור ומה זה בדיוק, זה היה השם יתברך שמקרב אותי אליו ברחמים. המלך שתמיד נמצא ומכל הדברים קורא לי להתקרב אליו. נכנעת, מאמינה, מתקרבת. אני לא לבד. אני עם המלך.

הגיע ליל התקדש חג. בליל הסדר יכולתי לשבת מעט מאד זמן סביב השולחן, אבל כבר לא נאבקתי במצב. שמחתי ממה שיכולתי וידעתי שההכנעה שלי רצויה. גם ימי חול המועד נראו אחרת, כולנו נכנענו, והתאמנו את עצמנו למצב החדש. הייתה לנו התקרבות משפחתית מיוחדת, הילדים השתדלו לעזור יותר, בעלי גילה יכולת נתינה בלתי רגילה. ולא תאמינו - אפילו אירחנונו!!! החג היה נפלא וקדוש והיה קשה להיפרד ממנו.

ימי הפסח חלפו להם, משאירים בפנינו טעם מיוחד. הגיע שובע לפני ל"ג בעומר ועדיין אין שום סיפור במצב.

בעלי ואני התלבטנו מה לעשות. מצד אחד רציתי מאד לנסוע למירון, שהרי אני זקוקה לישועה גדולה, ומצד שני, מאותה סיבה זה ממש לא שייך. בהשגחה מופלאה קיבלנו טלפון מחברה ותיקה שקיבלה דירה ביישוב מירון והציעה לנו להתארח בדירתם בגלל מצבי הקשה. הסכמנו בשמחה. אמנם לא ידעתי איך אוכל לעמוד בנטייה כה ארוכה אבל התרגשתי מאוד. ידעתי שאיני יכולה לוותר על הנטייה המיוחדת הזו, על רשב"י.

הגענו למירון אחרי נסיעה מפרכת ומלאה יסורים. אני יכולה להגיד שהרגשתי כל קפיצה וקפיצה ברכב, מתפתלת בייסורי. כאשר ברוך השם הגענו למירון בעלי עלה לציון. לגבי, היה ברור שאפילו לא חלמתי על עליה לציון. מבחינתי עצם ההגעה למירון הייתה כבר ישועה עצומה ואפילו ההתארחות בקצה המרוחק ביותר מהציון, שמחתי מאוד. יום לפני ל"ג בעומר החלטתי לנסות ולצעוד כמה צעדים מחוץ לדירה בשבילי היישוב, לבדוק אולי בכל זאת? הליכה של חמש דקות הספיקה לי בהחלט להבין שזה כלל לא שייך.

בליל ל"ג בעומר, מול האש במדורה שהדלקנו לכבוד רבי שמעון, הרגשתי שמחה עצומה מהזכות שיש לנו, לדעת מצדיקים נוראים כאלו, להיות מהדעת שלהם, איך היינו יכולים לחיות בלעדיתם? חברתי שאלה אותי אם אני רוצה לעלות אתה לציון. הסתכלתי עליה, מוחיכת. הלוואי! הרי אתמול בבוקר ראיתי שאיני יכולה ללכת יותר מכמה מטרים ספורים וגם זה בייסורים לא קלים. ואולי בכל זאת? החלטתי להצטרף אליה כמה מטרים ספורים. התחלנו ללכת והמשכתי, והמשכתי, נדהמת... איני מרגישה שום כאב.

אני מתארת שקשה להאמין, סיפורי ניסים כאלו נראים רחוקים ותלושים מהמציאות, רק שאצלי הנס היה חי, מוחשי... אני הולכת עוד צעד ועוד צעד, והכאב חלף לו... והנה אני כבר בעליה לציון, בתוך עמק בית ישראל, כולי דומעת ומתרגשת. מסביב הניגונים, השמחה, הצימאון של עם ישראל לצדיקים. הגעתי עד סמוך לחצר הציון, מודה להשם על הנס המופלא, וידעת באמת שיעקר הנס שלי ועיקר הישועה, עוד יותר מהריפוי הניסי - הייתה דווקא ההכנעה...

את שמה? אבל הקושי האמיתי באמת, הוא ההרגשה הקשה הזו שמתלווה אלי כל הזמן ואני מתאפקת מלשאול: "למה ה' כל כך כועס עלי? למה דווקא לי, ולמה עד כדי כך? הרי מה בסה"כ אני רוצה - לתפקד כרגיל בבית, לעשות את רצונך אבא..."

מבט חטוף לעבר לוח השנה מזכיר את מה שאני יודעת כבר לבד... הימים הם ימי ערב פסח. ימים שכל עקרת בית מסתובבת עם רשימת מטלות אינסופית של הכנות קדושות לקראת החג המיוחד הזה... קניות, ניקיונות, סידורים, ושוב קניות ושוב ניקיונות... בשנים כתיקונן הייתי כבר משפשפת כעת במרץ עוד מדף ועוד ארון, ובערב מוזרות לקנות עוד שמלה לחג לחנה'לה... וכעת? אני שוכבת במיטה, ללא יכולת לזוז, חושבת על כל פיזורי החמץ שמסתובבים להם בבית ולא מתרגשים מזה שפסח מתקרב ואף אחד השנה לא ממוהר לבערם מן העולם... לחשוב יש לי הרבה זמן, ואני עורכת רשימה ועוד רשימה בראש של כל מה שצריך לעשות אבל מיום ליום הרשימה לא מתקצרת...

שבוע לפני ליל הסדר. בעלי ואני מבינים שכפי הנראה לא יהיה שינוי משמעותי במצבי לפני החג, והוא - שכבר כמה שבועות מתפקד בבית כאמא-אבא-מטפל סיעודי גם יחד, יאלץ לעשות כל מה שצריך לחג, בנוסף על כל מה שממילא הוא עושה.

בקושי רב אני משחררת משימה אחרי משימה, ומתמודדת עם עקשנות שמתחלפת בהכנעה מול כל משימה ועשייה "שנלקחת" ממני ומשאירה אותי מול מציאות חדשה, שונה.

בינתיים אין סיפור במצבי, ואני מוסיפה לומר פרקי תהילים ושמות הצדיקים ומייחלת לשיפור במצב, שאהיה מסוגלת לפחות במשהו קטן לטרוח עבור החג, לבשל משהו, להתחדש עם איזה בגד.

אבל לאט לאט אני מבינה, שה' מצפה ממני גם למשהו אחר, הוא מצפה ממני להכנעה אמיתית, עמוקה. התחלתי להתפלל שאזכה להתנקות מהחמץ בלבי, ושגם אם לא אני אבשל, אנקה, אקנה, ושגם אם הדברים אינם כפי שאני רוצה ומבינה - שאזכה להיכנע, שאהיה בשמחה, בהודיה, בהמלכה של השם. שהקיום שלי בכל רגע יאמר ויזעק בעולם: "יש מלך!!" והמלך הוא רחום ותנון וטוב, ואוהב אותי ודואג לי. אני מתפללת בדמעות ומרגישה שאת זה אני רוצה באמת, מתעקשת ומתחננת שמתוך המצב הזה אבא אכיר אותך, אגלה מלכותך, בבקשה.

יומיים לפני פסח והבית כבר נקי ומצוחצח בחסדי השם ובזכות בעלי היקר, נשארו רק הכנות מעטות, בעיקר במטבח. אני רואה בדמיוני איך אני קוצצת סלטים בריזות, מעמידה על הכיריים סיר אחר סיר ועוברת לאפייה. זכרון ההתחדשות והרענונת שבהכנות לפסח חי בי ואני כל כך רוצה להיות שם, לעשות משהו... ושוב אני מבחזן...

לרגע נדמה לי כאילו זרקו אותי מחוץ לחיים חס ושלום, כאילו השם החליט שהשנה אין לו חפץ בי, במרץ שלי, בניקיון שלי... המחשבות האלו מבהילות אותי, לא יכול להיות! הרי רבינו בתורתנו הקדושות מלמד אותי שהשם נמצא תמיד, ושהשם טוב תמיד, ושכל תנועה טובה שלי נחשבת ורצויה, ושגם כשיש הסתרה השם נמצא, ושכל מה שהשם עושה זה לטובה, וגם אם נדמה לי שמרחיקים אותי באמת מקרבים אותי. אז מה קורה כאן?!

החלטתי שאני מפסיקה להציץ למטבח ולחפש את מה אני לא יכולה לעשות, ומפסיקה לנסות ולחשוב כמה אני לא רוצה ולא טובה אצל השם, אלא להתחדש באמונה, בהכנעה. ועכשיו, ככה, כמו שאני, שוכבת משותקת במיטה אני מחליטה להמליך את השם יתברך. לחיות עכשיו את הרגע הזה ואת היום הזה

חג הפורים של אותה שנה היה שמח במיוחד. בדיוק התאושתתי אז משפעת ארוכה. שבוע שלם של חום גבוה וחולשה כזו שאי אפשר לצאת מהמיטה. כל השבוע כל כך קיוויתי שאוכל להספיק גם השנה לארגן את התחמושות לילדים, ללוות אותם מחופשים, להתרגש ביחד איתם וכמובן לארגן ולהכין את כל משלוחי המנות שאני כל כך אוהבת להכין ולשלוח. לא רציתי להעלות על דעתי שאצטרך לוותר על הטרחה הזו והשמחה שמתלווה אליה בכל שנה מחדש.

ואכן בהשגחה פרטית מופלאה וברחמים גדולים, התעוררתי יום לפני תענית אסתר, מרגישה שכוחותי שבים אלי. עוד הספקתי לסדר תחפושת לחנה'לה ולהכין משלוחי מנות עם הילדים. הודיתי להשם בלי סוף על הזכות להיות בפורים בריאה ושמחה, ונתתי מהתרוצצות הזו בין קריאת המגילה, למשלוחי המנות ולסעודה. אחרי פורים אמרתי לבעלי: "כמה זה לא מובן מאלי, שסתם ככה יכולים לקום מהמיטה, להסתובב, לעשות את המטלות הפשוטות שצריך לעשות, כמה אנו לא יודעים להעריך זאת".

ובאמת זה ממש לא מובן מאלי, ולא ידעתי עד כמה... מכיון שיומיים אחרי פורים המצב השתנה. פתאום באמת שוב לא יכולתי... כאב חד ועוצמתי תקף אותי. לפי אבחנתי הלא מקצועית הוא הגיע מהגב והקרין על כל רגל שמאל. לשבת - ממש לא שייך, לעמוד או ללכת - היה מאוד קשה ודרש מאמץ רב, וגם בשכיבה על הגב לא הייתה לי מנוחה והכאב לא מרפה... במאמץ רב וסבל עצום יצאתי למרפאה. הרופאה בדקה אותי ואישרה את הרגשתי שהכאב החד קשור לגב, ונתנה לי מרשם לכדורים משככי כאבים ואנטי דלקתיים, כמובן עם המלצה למנוחה מלאה. שוב "מנוחה מלאה"... חזרתי הביתה מעודדת ומאמינה שתוך יום יומיים בוודאי אחזור לעצמי. קשה לתאר את ההרגשה המתסכלת של כאב עצום ששום תנוחה לא מקהה אותו. גם הכדורים לא כל כך מצליחים להשתלט על הכאב.

לאחר מספר ימים שלא הרגשתי שום שיפור הציעה חברה טובה שלי לנסות כיוון טיפול אחר, יותר טבעי. פניתי לכמה מטפלים טבעיים אבל גם הניסיונות הללו לא הביאו לשום שיפור במצב. הכאב כאילו מתעלם מכל מה שקורה סביבו ופשוט נראה כאילו הוא פה כדי להישאר... לא מראה סימנים שהוא חושב לעבור לו...

קשה לי לתאר את הרגשתי השיתוק הגדולה, פשוט ללא שום יכולת לתפקד, אפילו בצורה מינימלית. אני, שתמיד ממהרת וממלאה אחר רשימת המטלות הבלתי נגמרת של החיים, שוכבת לה סתם ככה במיטה יום ועוד יום. ברגעים אלו מתעצמים לנגד עיני אינספור פעולות קטנות ופשוטות שכל אישה עושה בדרך כלל כמו ליטול ידיים לבתי הקטנה, להלביש אותה לנח, להכין סנדוויצ'ים לכל בני המשפחה וללוותם למוסדות החינוך, ולאחר מכן כל שאר עבודות הבית וכו'. פעולות קטנות וכה משמעותיות. ריבונו של עולם, איך יכולתי בימים כתיקונן לא להעריך את כל החסד והמתנות שנתת לי יום אחר יום?

לאחר כמה שבועות ביקרתי בבית חולים. הרופאים הביטו בי במבט מלא רחמנות, עם מבט מתנצל שמביע אי נעימות מכך שהפעם גם הם מודים שהם לא ממש יודעים מה קורה ומה ניתן לעשות. הפחד והחרדות רק מתעצמים בהמתנה לבדיקות שאמורות להגיע בעוד כמה ימים. לבי מפרפר: מה קורה לי? האם אי פעם אחזור למצב רגיל, נורמלי, שלקום מהמיטה או לקחת כוס מים לא תהיה משימה בלתי אפשרית, ובכלל האם יש לי איזה מחלה חי' חשוכה מרפא שבעוד כמה ימים אאלץ להכיר

מכון שרת. אני מביטה בשלט המופיעה מעל דלתות המחלקה האונקולוגית. מנסה להציץ בחשש מבעד לאשנבים השקופים. אולי אולי אני בסוף לא מעיזה להיכנס ודי. מבעד לאשנבים נראית תנועה דלילה במסדרונות. איזה מחלקה שקטה. ההתנגדות בתוכי נמשכת. זה כמו להיכנס לתוך קבר. אני חושבת באימה. אני פוחדת להפגש עם מלאך המוות. אפילו מהצד זו פגישה מאימת.

אבל אין לי הרבה ברירות. לא נותר עוד הרבה זמן, הרופאים אמרו שזה ענין של שעות. ולמרות התקווה הגדולה אנחנו ממהרים להגיע להיפרד מאמו של בעלי.

אחרי שתי שנות מאבק היא עכשיו נראית רגועה. הפנים שלה מאירות והיא נראית טהורה כמו תינוקת קטנה שישנה בשלווה. המראה כ"כ מטעה. ככה נראים לפני שמתים?

המשפחה הקרובה כבר ניגשו להיפרד. אני מתקרבת אליה, יודעת שהיא ודאי שומעת למרות שהיא חסרת הכרה.

'תודה' אני לחשתי לה, 'תודה שגידלת במסירות את הילד הזה שהפך להיות בעלי, ובזכותך שאת היית אמו הוא גדל להיות למה שהוא'. 'תודה' אני שוב אומרת 'וסליחה שלא מספיק כיבדנו אותך. והבנו אותך'.

סומק פרח בלחיי. היא הייתה נראית כאילו מצפה למשהו מתוק שעומד להגיע.

הזמן הולך ומתארך. כשחברה קרובה מגיעה לבקר ומוצאת אותנו בציפייה לפטירה היא משתוממת. 'ככה לא נראות נשימות אחרונות' - היא אומרת בידענות מרירה. אני עברתי את הפרידה הזו מקרוב כבר כמה פעמים. 'נכון', אומרת גם גיסי 'זה נראה שהנשימות תכופות יותר, והיא עוד רגע תקום'.

אבל רופא שמגיע ממחר לפוגג את בועת האשליות: 'אם אתם רוצים להיות אתה בפרידה, תשארו כאן!'

נשארו.

כמישחל בינתיא מחלבה. כמו שמוציאים שער מחלב. כך נפרדת נשמת הצדיקים מגופם. ברגע אחד נשמה ובמשנהו דכמה. קבלת עול מלכות שמיים. שמע ישראל. ה' הוא האלוקים. יש רגעים שהם גדולים יותר מכל המילים.

הצער שלי היה כפול. גם הצער האישי שלי ותחושת האובדן לאבד חמות יקרה וסבתא מיוחדת שהיה לה קשר מיוחד ממש עם הנכדים. וגם לראות את בעלי בצער. השבעה הלפה השלושים נגמר. ואני עדין טעונה בתחושת אבד קשה. איש לא בא לנחם אותי. אני הרי לא אבאלה. אבל חוויית את הפטירה מקרוב. נתפאם אני שמה לב לסוג של רעל שמפעפע בי.

באותה שעת פטירה הגיעו לבקר שתי חברות 'לדות של חמותי שלא חשבו שהמצב כ"כ חמור. אחת מהן אמרה. כשהיא מחווה לכיוונה "בדיוק אותה. עם כל הישר שלה והתמימות. אבל אין שאלות וגם אין תשובות". הוסיפה בצידוק הדין.

אבל לי כן נשארה שאלה. ולא העוטי לתת לה לצאת ממני. כי אין שאלות. הצור תמים פועלו. אבל השאלה נשארה מאליה וכמנהגן של שאלות בלתי פתורות מעכה לי באלף צבתות את הלב.

למה אלוקים? למה? למה לקחת אותה? בדיוק אותה?

כל חוויית הפטירה הייתה קשה לי לעיבוד. דוקא כי הכל היה כביכול רגוע ולפי הכללים. לא היו בכיות הסטריות. לא היו דרמות גדולות השקט היה צעק אצלי מבפנים חזק מאוד. רציתי רק לצאת לאיזה יער ריוק ולצעוק שם את נשמת.

לצעוק את הכאב את האבל את הצער. את החלל שנוצר. שאין לו שום תחליף. את תחושת ההפסד הצורבת. שהילדים שלי איבדו דבר יקר והם אפילו לא ידעו מה. אבל אסור לשאול שאלות על הקב"ה אנחנו מאמינים הרי נכון?

בעלי אמר לי בשם מוהר"ן (בשיחות הר"ן), שיכולים לצעוק בקול דממה דקה והצעקה הזו חזקה יותר מצעקה הנועקת ממש, כי המוח כביכול משער את הזעקה, וממילא היא לא מוגבלת פיזית. אבל גם לזה לא היה לי כוח. פחדתי להתעסק עם הכאב הצורב

טוב תמיד יש פעם ראשונה.

כמה שנים אחרי - פורים של היום...

פורים של היום זה יום שלקח לי שנים לחכות לו מכל הלב ולעשות הפרדה ברורה בין הצורה החיצונית של השיכורים הקדושים שלא תמיד נראים הכי פוטוגנית. לבין מה שקורה להם בתוכם. אני מסתכלת מבחוץ ורואה איך מתקלפות המסכות וגעגוע עמוק יוצא החוצה.

למה למה זה כזו מצווה מוזרה שאלתי פעם חברה תוך כדי משתה יין. האר"י כותב שיש ענין אפילו בהקאות שנגרמות מהשכרות.

פורים זה כזה אור גבוה שרק בלי דעת אפשר לקבל אותו. בשתייה של פורים יש ענין של תיקון הברית. אז אם נקביל את זה גם בברית מנסיים תינוק קטן בלי דעת לברית הכי בסיסית והכי קדושה שיש ליהודי עם אלוקיו.

מאז עברו הרבה פורים. אם בתחילה נבהלתי. ראיתי שאין באמת מה להבחל. בברסלב אומרים 'עוד לגימט יין - עוד תיקון הברית' ויש בזה ענינים גבוהים מאוד. מה גם שעוד כתוב שאדם צריך לשתות עד דלא ידע, כלומר להגיע למצב של שטשוט קל שיש בו רק הסרת המסכות ולא התנוולות חלילה.

פורים של ברסלב זה חג של שיכורים קדושים שמוציאים החוצה את כל הכיסופים שיש להם, ואת כל הגעגוע שיש להם לרבי'ה ולעצות הנפלאות שלו.

"והשיכורים" האלו כל כך שותים לשם שמיים. חלק מהם עושים את זה כמש כמעט כמו משהו שלוקח תרופה כי הרופא אמר לו, הם לא תמיד אוהבים את היין ובאמת נהנים ממנו אבל הם שותים כי הרבי'ה אמר ועושים זאת ממש בתמימות ופשיטות.

פורים זה היום בשנה בו מתאפשר להם לחיות באמת את הרצונות שלהם ולהפגין כלפי חוץ את האהבת חברים שלהם.

בפורים מותר לך להתגעגע. ולהראות את זה. בלי לחשוב איך אתה נראה כי אתה לא חושב, אתה בלי דעת.

כזכור, כותבת המזכיר נמצאת בחופשת לידה'.

בינתיים יש לנו הזדמנות ליהנות מכתבה של אורחת [בלי תחרות...]

לפני הרבה שנים - בבית הוריי

סעודת פורים בשתיים עשרה בצהריים. הילדים מלאים בסוכרים. לא מתעניינים בסעודה החגיגית. אבא אמא והגדולים יושבים לאכול. אבא חובש כובע פורמי לראשו. ושר קצת מעניני דיומא. הסעודה לא נמשכת זמן רב מידי. כי אבא עייף. מסיימים לאכול. אבא הולך לנוח מקיים עד דלא ידע בשינה.

פורים נגמר השעה: שלוש בצהריים.

פורים הראשון לאחר החתונה

אני נשואה טריה. שנה ראשונה. שמונה בבוקר. דלת הבית נפתחת וצעדים כושלים נגרים לכיוון הסלון. בעלי הגיע משחרית. אני מסתכלת בו טרוטט עיניים. מה קורה? זה הוא?

פורים שמח! פורים שמח! הוא צועק אלי. הכל בסדר? אני שואלת בחשש. מעולם לא ראיתי שיכור מקרוב ובטח שלא אותו.

אני כבר אחרי כל מצוות היום משתה שמחה מגילה ומתנות לאביונים. הוא מבשר לי בקול רעש גדול.

דיי. אני לא מצליחה לאכול את זה שהוא. היצור העדין והשקט שאני מכירה כבר שישה חודשים(!) מדבר בקולי קולות. וכולו אורות.

ככה נראה שיכור לא? אני מתחילה לבכות מרוב אימה. פוחדת שמה הוא במצב אל חזור.

משה אתה בסדר. תגיד לי משהו שאני אראה שאתה שפוי...

הוא מרים טלפון מתקשר לאבא שלי הליטאי הדגול ומתחיל לשגע אותי שיקנה כרטיס לאומן. אני מומשיכה לשחק את האישה המבוהלת והולכת מזהבית לשמוע מגילה אולי בינתיים זה יעבור לו.

הזעקות השקטות הללו פירקו ממני מטענים כבדים מאוד. דווקא בגלל השקט שלהם. לפעמים אדם מדבר דיבור פנימי עם עצמו, והוא לא רגיל לשמוע את הקול האמיתי שלו ואז הוא פשוט נחשב.

אני צועקת ובוכה. והוא מקשיב וסופג. אחרי שנגמר לי הכוח לצעוק. הרגשתי כמו תינוקת מפויסת שבכתה נורא חזק, ועכשיו היא הולכת להרדם עם נשימות קטועות כאלו מעוררות רחמים. כי היה לה קשה, כי היא חוותה גבול כואב. אבל עכשיו טוב לה, והיא מרגישה אהובה ומחובקת. ואז גם קיבלתי תנחומים.

'לקחתי אותה'. ענה לי אלוקים. 'כי אני אוהב אותה ואוהב אתכם'. זו הייתה תשובה אמיתית לא רק לדעת. אלא להשיב אל הלב. אני אוהב אותה. ואוהב אתכם.

ואני האמנתי.

הזה. כאילו אם אגע בו אתפרק לגמרי לרסיסים. וכך התהלכתי כשהדמעות עצורות בעינים וכל לחיצה קטנה על הברז פותחת אותו למימדי שיטפון. כלפי חוץ תפקדתי כרגיל אבל בפנים העולם הפך ללא. לא מענין לא משמעותי.

לילה אחד זה קרה.

ה' ריחם עלי והציף אותי ברמות בלתי נסבלות, קברתי את עצמי בתוך השמיכה והתחלתי ממש להתפרק בצעקות איומות. בשקט מוחלט.

"לממזממה? אבאאא? למה לקחת אותה? לממזממה?" אני חושבת שאלו היו המילים היחידות שיצאו לי מהפה.

העולם עצר מלכת. היינו רק שנינו אני והוא.

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבה
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m072247774@gmail.com

גליון
18

ניסן תשע"ו
נושא החודש:
חמץ ומצה

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

דבר המערכת

התחלה חדשה

הימים ימי פרוס הפסח. הניחוח באויר הוא ניחוח של נקיון והתחדשות. נכון, אבק זה לא חמץ, וילדים הם לא קרבן פסח, אבל - מנהג זה מנהג - ופעם בשנה עוברים כל פריטי הבית, מהפאנלים ועד הנברשות - התחדשות מוחלטת. והילדים? יתרגלו שיש דבר כזה...
כך גם בנפשו של כל אחד מאתנו. מעבר לביעור החמץ, מחפש כל אחד לערוך בתוכו נקיון והתחדשות כוללת, שתכסה את כל פריטי נפשו ורוחו ונשמתו מהחל ועד כלה.
והימים - ימי רצון. העולם כולו עובר התחדשות, והחסדים מושפעים בריוח, וכל דכפין - יתי ויכול, כל דצריך - יתי ויפסח. הפתח פתוח, וכל הרוצה - מוזמן להיכנס, לחיים טובים חדשים ולשלום.

וכך גם העלון - מעוניין להתחדש. אם כולם מחליפים בגדים, כלים וספות - מדוע עליו להיעדר מהאווירה.
ובכן, זה שנה ומחצה מאז הופעתו לאור של הגליון. המטרה הייתה ועודנה - להיות במה משותפת לקוראי העלון, להגיש את המיטב, ולהשיג את המיירב.
המדורים, עוצבו ומולאו בהתאם למטרה זו, ועל פי ההערכה וההשערה לצרכיו של הציבור, ואכן, בסייעתא דשמיא מרובה - הוא השיג את המטרה, והביא את התועלת למבקשיו.
אבל, למה לנו להעריך ולשער בעצמנו את הצרכים? יבא בעל הבית וידרוש את צרכיו. הבעל הבית של הגליון הוא ציבור קוראיו, ומשכך, הרשות נתונה לו לחלוטין להביע את צרכיו ואת משאלתו, ולא כאורח המתחנן על נפשו, אלא כבעל הבית הדורש את שלו.
משכך, כולנו מוזמנים לשבת אל השולחן, לעבור על המדורים, ולציין באופן פשוט ונחרץ - אלו מהם הם טובים ומספקים, ואלו מהם לא כל כך. האם יש מדורים מיותרים, והאם ישנם מדורים שעדיין נפקד מקומם.

לצורך כך, מצורף בשלהי הגליון 'שאלון', ובו שאלות וציוני דרך, אודות חדריו ורהיטיו של הגליון. וכל שעליכם לעשות, הוא לפנות כמה דקות מזמנכם, להשיב על הדברים, ו/או להוסיף עליהם - לטובתכם ולתועלתכם.

אנא, אל תשיב פניך ריקם!

חמץ או מצה?

והיפוכו: עלינו להיכנס למצב של 'כמעט' חמץ, ודווקא שם להיזהר שיהיה מצה ולא חמץ. הדבר אומר דרשני.

ההסבר לכך נעוץ בהבנת עיצומו של יום. חג הפסח הוא זמן חרותנו - היום בו יצאנו ממצרים. והוא בעצם תחילת דרכו של כל יהודי בחייו ובעבודתו, וכאן חשוב להבחין בנקודה יסודית.

כשעם ישראל יצא ממצרים - לא היינו ראוי לכך. היינו אז עמוק עמוק במ"ט שערי טומאה, עד שכמעט לא ניכר הבדל בין היהודי למצרי - "הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז"; זכויות אף הם לא היו בידנו - "ואת ערום ועריה", מלבד דם פסח ודם מילה. אבל, הגיע הרגע שהיינו מוכרחים לצאת - "ולא יכלו להתמנהג", ולכן נעשה כאן מהלך מיוחד - לא לפי הכללים.
יצאת מצרים היה בעצם בחדס חנים, באתערותא דלעילא, מתוך רחמי של השי"ת, ומתוך מה שהבטיח לאברהם אבינו שיגאל אותנו, ולכן הוא האיר עלינו אור גדול שלא התאים כלל וכלל לכלים שלנו; האור הזה הכניס אותנו לעולם אחר לגמרי, ואז יצאנו לחירות.

כולנו בימים אלו עוסקים במרץ לרדוף אחר החמץ, לחפש אחריו בחורים ובסדקים, לשרוף ולהשמיד ולא להשאיר מומנו זכר, משל היה מרכיב שלילי לחלוטין.

חג הפסח קרב ובא, ולבו של היהודי עולה על גדותיו. הן זוהי נקודת הפתיחה שלנו - יצאנו ממצרים, ומכאן התחיל הכל...
בשנה שעברה ביארנו באריכות רבה את מהותו ועניינו של החג, וכיצד הוא משמש כאבן יסוד בכל מערכת התורה והיהדות, ומלווה אותנו בכל פרט מחיינו. הפעם ניכנס יותר לפרטים, ונתמקד בעז"ה באחד הפרטים המרכזיים, הלא הוא: החמץ והמצה.

התמיהה עולה מאליה: מתוך פסוקי התורה שעוסקים בעניין חג הפסח, עולה משמעות ברורה, שהחמץ הוא דבר דחוי ובעייתי, ואף עולה בחומרתו על כל המאכלים האסורים [שכולם אסורים בלאו, והחמץ בכרת]. ומובא בזה"ק שהוא 'סטרא דמותא', ובחז"ל מובא שהוא מרמז ליצר הרע. ולכן אין זה פלא לראות את כולנו בימים אלו עוסקים במרץ לרדוף אחר החמץ, לחפש אחריו בחורים ובסדקים, לשרוף ולהשמיד ולא להשאיר מומנו זכר, משל היה מרכיב שלילי ומוזיק לחלוטין.

והנה, לאחר שבעה ימים בלבד - מהפכה. שוב מחפשים אחר החמץ, והפעם - בצורה מכוונת בהחלט. אופים אותו, משקיעים בו, מעלים אותו על שולחן כלכים ואוכלים אותו. ולא רק ביום חול, אלא גם בשבת ויום טוב ובכל סעודת מצוה, ואם לא די בזה - הרי שבחג הבא, חג השבועות, אנו מצווים להביא קרבן מיוחד מחמץ דייקא.
וכאן הבן שואל: היכן מצונו כזאת? הלא כלל בידנו, שמה שאסור - אסור לעולם, ומה שמותר - מותר לעולם; וכיצד זה שהחמץ, שכל השנה מותר ואף מצוה לאכלו, בהגיע ימי הפסח הופך הוא עצמו לאיסור חמור כל כך. [מצאנו אמנם זמנים שה'אכילה' אסורה, וממילא אף מאכלים כשרים אסורים באכילה, אבל לא מצאנו 'מאכלים כשרים' שהם עצמם הופכים לימאכל אסור].

יתירה מזו, מן הראוי היה, שלפחות בפסח שהחמץ אסור בו באיסור כל כך חמור - נעשה הכל כדי לא להיפגש בו, וממילא לא להיכנס לחשש איסור. והנה כמה מפליא, שדווקא בפסח מוטלת עלינו מצוות אכילת מצה, ולמרבה הפלא, היא צריכה להיעשות דווקא מחומר שיכול להחמיץ, ואם לאו - אין יוצאים בה די חובה. יש כאן דבר

לאחר שיצאנו ממצרים, התחלנו לספור ספירת העומר, ולהכין עצמנו לקבל התורה, ואז כבר היינו ראויים לזה, וקבלנו את אותו אור, הפעם באתערותא דלתתא. וכל זה אינו בחינם. אלא כך הוא דרכו של היהודי. אילו ימתינו עבורנו עד שנואיל בטובנו להתעורר ולהיכנס לעבודת ה' - ייתכן שזה לעולם לא יקרה, כי כוחות הטומאה שמקיפים אותנו חזקים מדי, ולא נותנים מנוחה. על כן, בתחילת הדרך של כל יחיד - הוא מקבל במתנה אור גדול שלא מגיע לו, אור שגדול ממידותיו ורב יותר ממכיליו, וזאת על מנת להוציא אותו מתוך המצר שהוא מונח בו. אבל אז עליו להתחיל לעבוד, ולהגיע לאותו אור בכוחות עצמו.
נמצא שלכל יהודי, יש את ה"פסח", שהוא הרגע בו מאיר עליו אור גדול, והוא יוצא מעבודות לחירות - באתערותא דלעילא, ויש את "ספירת העומר" ו"קבלת התורה" - שהוא מה שמוטל עליו לאחר מכן להתייגע, ולהגיע למה שצריך להגיע באתערותא דלתתא.

המשך בעמ' ב' <<<

הנושאים הבאים:

- אייר - ספירת העומר
- סיון - חכמה ותמימות
- תמוז - התחדשות
- אב - התחדשות
- אלול - יום הכיפורים
- תשרי - שמחת תורה

חמץ - מציאות העולם

וזהו הסוד של החמץ והמצה. החמץ והמצה דומים מאד זה לזה. הם עשויים מאותם חומרים - קמח ומים, ואף אותיותיהם דומות זה לזה, ובכל זאת יש שלשה הבדלים ביניהם: א. המצה נעשית בזריזות וללא שהייה, ואילו החמץ מושהה עד שיחמץ. ב. המצה היא דקה והחמץ הוא תפוח. ג. החמץ כתוב בח' והמצה בה'. וההבדל הוא שהח' פתוח רק מלמטה, והמצה גם מעט כלפי מעלה.

החמץ אכן רומז ליצר הרע, אבל לא כמו כל המאכלות אסורות - ושאר העבירות - שהם כוחות הטומאה שיש בעולם, אלא היצר הרע שהוא עצם המציאות של העולם. העולם כמו שהוא הוא "סטרטא דמותא", כי הוא מקום של הסתרה, שמשכיח מהאדם מה הוא ומה מטרותיו, וממילא הוא יכול להיות בנייתוק מוחלט ממה שהוא באמת, במצב של "כרת" רח"ל.

אבל, כאן בדיוק נמצאת נקודת העבודה שלנו. התפקיד שלנו הוא להיכנס לעולם הזה, להתנהג כחלק ממנו, ועם זאת להיות מחוברים לשורש, להיות חלק מהעולם - אבל להיות יהודי.

נמצא שיעיקר העבודה שלנו הוא בתחום החמץ. העולם הוא מנופח, מלא ברוח של דמיונות ותעתועים, ולאו דווקא של דברים אסורים, אלא של דמיון שעושה מהעולם מציאות, דמיון של ישות וגאווה. ולשם כך עלינו לעבוד באתערותא דלתתא (שהוא הפתח התחתון של הח'), למצוא את הדרך להינצל מהדמיונות הללו, ולזכור שהכל הוא רק בלון, ובעצם הכל הוא רק הנהגה של השי"ת, וממילא להתחבר אליו מתוך מציאות העולם.

עבודה זו מצריכה הרבה יישוב הדעת והתבוננות. כי ככל שאדם יותר רץ וזורם עם העולם - כך הוא יותר שוכח ומתנתק, וככל שהוא מוכן יותר לעצור את הזרם, להתבונן ולחפש - כך הוא יותר מתחבר אל הזכרון האמיתי, ולכן החמץ נעשה דווקא ע"י השהייה.

מצה - יציאה בזריזות

כל זה נכון למשך ימי השנה, שאז החמץ מותר באכילה, ולפעמים הוא אפילו מצוה. אבל לא כן בפסח, בפסח הוא אסור באיסור חמור ביותר - בל יראה ובל ימצא.

כי כאשר נמצאים בתוככי הטומאה, וצריכים לצאת משם - חייבים להתנתק לגמרי מכל המציאות של העולם, לברוח החוצה מכל הרוח התפוח, ולהרים עיניים כלפי מעלה (הפתח העליון של הח') לצפות לישועת ה', שיוציא אותנו במתנת חנם. ואז, אסור לשהות כלל וכלל, אלא מיד לצאת מהטומאה, ולהיכנס לעבודת ה' בזריזות ככל האפשר. ורק לאחר מכן, בהגיענו לחוף מבטחים, אז עלינו להירגע, לנוח, ולהתחיל בעבודה הקשה של בירור החמץ.

על כן, כשכבר לא יכלו להתמהמה והגיע זמן היציאה ממצרים, מיד נגלה עליהם מלך מלכי המלכים וגאלם, ולא הספיקו כלל להחמיץ את הבצק, אלא הוצרכו מיד לברוח ולצאת משם, ולהסתפק באכילת המצה, וזה מה שאנו עושים בכל שנה בפסח, וזהו הרמז לכל אדם כשהוא מקבל התעוררות לצאת מהטומאה - דבר ראשון לברוח משם, ולבקש את האור הגדול ביותר, גם אם אין זה לפי כליו ולפי מדתו.

אבל לאחר כמה ימים, כשכבר יצאו לגמרי ממצרים, וכבר היה קריעת ים סוף, שהוא סוף מפלת המצרים - אזי הותר החמץ, כי אז היה עליהם להיכנס לעבודה עצמית, שהיא עבודת בירור בתוך העולם, מתוך שהיו והתבוננות, ואילו הם ימי ספירת העומר, שבסיומם, חייבים להביא קרבן מחמץ בדווקא, כלומר מההתעוררות שלנו, ואז בעצם קבלנו את התורה. וזהו הרמז לכל אדם, שלאחר ההתעוררות הגדולה, עליו להתאזר בסבלנות, ולהתחיל ללכת צעד אחר צעד, בנאמנות ובעקשנות, מתוך המציאות של העולם, מתוך הסתרה והדמיונות, ומתוך כך להביא את קרבנו לה'.

בעניין 'חומרות' בפסח

לחיות חיים נכונים ואמיתיים לאור התורה, ועל כן כל המצוות וכל פרטיהם והלכותיהם שקולים ומדודים במדויק, באופן שמי שמקיים אותם כמו שהם, יש לו את הכלים המדויקים לזכות למה שצריך. ולשם כך גם קבל כל אחד מאתנו כוחות לקיים את התורה, והכוונה כמובן לקיום התורה כמו שהיא, בלי שינויים - לא לימין ולא לשמאל, לא להחמיר ולא להקל.

וממילא, כאשר באים 'להחמיר' - באים בעצם להוסיף על התורה, וזה: א. קודם כל מיותר, ואין בזה צורך, כי ש' די בקיום התורה כפשוטו כדי לזכות לכל מה שצריך. ב. זה גזול מהאדם כוחות נוספים שהוא לא קיבל, וממילא כבר אין לו מספיק כוחות לקיים את מה שכן מוטל עליו לקיים.

ב. אמנם, לפעמים ההימנעות מלהחמיר נובעת מאדישות וקריירות. ולכן מצאנו מושג חז"ל להחמיר במצוה אחת. בכך אדם מוכיח שבעצם הוא חם לקיום המצוות, וממילא מה שאינו מחמיר בדברים אחרים, אינו משום קריירות, אלא משום שאין צורך.

ומאותה סיבה יש מקום גם בפסח להוסיף חומרות, וכפי שאכן השתרש והונהג בעם ישראל מאז ומעולם, כי מאחר שהוא הפתח וההתחלה של קבלת התורה והכניסה לשערי היהדות - זה המקום והזמן להראות את חביבתנו למצוות ה', עד שאנו מחפשים להוסיף להחמיר ולהדר כמה שיותר.

ואכן, הלכות הפסח ומנהגיו מלאים בחומרות והידורים בכל ענייני הזריזות מהחמץ, והאשכנזים הוסיפו הרחקה אף מקטניות, והחסידים הוסיפו הרחקה מלאכול 'שרייה', ומנהג ירושלים ועוד להוסיף הרחקה ש'לא להתערב' (לא לאכול אחד מהשני). ועוד כהנה וכהנה, וכל אלו הידורים וההוספות היו נהוגים ועודם נהוגים אצל רבים מחסידי ברסלב, ועל כל אלו אמר מוהר"ן שכל אחד ינהג בזה כמנהג אבותיו.

ג. אלא שגם כאן (במצוה המיוחדת, או בפסח) מזהיר מוהר"ן שלא לנהוג בחומרות של שגגות. כלומר: יש 'חומרות' ויש 'חששות' [או מדויק יותר: 'עצבים']. 'חומרות' הוא כאשר אדם מחליט ביישוב הדעת להוסיף הנהגות מיוחדות (במצוה מסויימת) או שיש לו כזה מנהג מאבותיו (בפסח). אבל 'חששות' הוא פעולות או הנהגות שנובעות מתוך הפחד החשש והלחץ אולי הוא לא מספיק נהיר, או לא מספיק קיים, או לא יצא ידי חובתו; ולזה אין מקום בשום אופן ובשום זמן, כי זה אינו נובע מחיבת המצוה כלל, אלא מפחדים ועצבים, שאדרבה, סותרים ומפריעים לחיבת המצוה ושמתחה.

וזו טעות קריטית. כי 'אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו' ו'לא ניתנה תורה למלאכי השרת' - השי"ת לא נתן לנו תורה שאיננו יכולים לקיימה, והוא גם לא רוצה שנקיים אותה מתוך הרגשה כזו, אלא 'חיי בהם', מתוך חיות ושמחה, ומתוך אמונה שבוודאי קיימנו את המצוה, ובוודאי זכינו למה שצריך. ה' יכוננו

כאשר עומדים אנו בפרוס ימי הפסח, וישראל כשרים מהדרים במצוות, בפרט בימים אלו, ועושים כל טעמך להדר יותר ויותר בכל ענייני החג, ובפרט בהזריזות מחמץ, ואף מוסיפים חומרא על חומרא, וזהירות על זהירות - מן הראוי לברר את נושא ה'חומרות' במשנתו של מוהר"ן.

ידועים דברי מוהר"ן (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן מד, ושיחות הר"ן אות רלה) שהזהיר מאד שלא להחמיר חומרות יתירות בשום דבר, ואכן, ר' נתן מציין שמוהר"ן בעצמו לא החמיר בשום דבר, וכך מקובל בקרב חסידי ברסלב שהתרחקו מכל העניין של חומרות וחששות וכיו"ב.

אמנם, מתוך עיון במקור הדברים, ניתן להבחין כי יש בזה כמה מישורים. ולצורך כך נעתיק חלק מלשונו: 'כבר מבואר שרבונו ז"ל הזהיר מאד לבלי להחמיר חומרות יתרות בשום דבר, כי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו', ולא נתנה התורה למלאכי השרת' וכ'. ואמר אז: שאיתא שראוי לכל אדם שיחבר לעצמו מצוה אחת, שבאותה המצוה ידקדק הרבה ויקים אותה המצוה עם כל החומרות והדקדוקים, וכעין שמצינו בגמרא (שבת קיח): 'אביך במאי זהיר טפי', ואף על פי כן גם באותה המצוה אל יכנס בחומרות של שגגות ושטות ומרה שחורות, רק ידקדק בה בלי שגגות בכל החומרות, אבל בשאר כל המצוות אין צריכין להחמיר כלל, והלואי שנוכה לקיים את כל מצוות התורה כפשוטן ממש בלי שום חומרות.

וגם בענין החומרות יתרות בפסח לא היה מסכים כלל על המרבים לדקדק יותר מדאי ונכנסים במרה שחורות גדולות, כי אין צריכין לחפש אחר חומרות יתרות, אפלו בפסח. והאריך בשיחה זו הרבה, כי עקר העבודה באמת הוא תמימות ופשטות. להרבות בתורה ותפלה ומעשים טובים בלי לחפש לחדש דוקא חומרות יתרות. רק לילך בדרך אבותינו הקדמונים. ולא נתנה התורה למלאכי השרת' עכ"ל.

מתוך הדברים עולה: א. באופן כללי, אין להחמיר כלל מעבר להלכה הפשוטה. כי הלואי נוכח לקיים כל המצוות כפשוטן ממש. ב. ראוי לאדם לבחור מצוה אחת, שבה הוא כן מדקדק ומחמיר, אבל בלי שגגות. ג. בענין החומרות בפסח, אכן יש מקום להחמיר, אבל לא להגזים, וגם לא להיכנס לשגגות.

וביאור הדברים בפשטות ובקצרה: א. השי"ת נתן לנו את התורה, ובה מבואר מה מותר ומה אסור. וממילא, זה בדיוק מה שהשי"ת רוצה מאתנו, פשוט מאד - לקיים את התורה, שזה אומר: מה שמותר - מותר, מה שאסור - אסור.

כי בעצם כל פרטי המצוות, הם כלים שעל ידם אנו יכולים

משה: מה נשמע יעקב, איך עבר הפורים?

יעקב: אי, מי זוכר בכלל שהיה פורים?! החיים רצים ואנחנו ביחד אתם, אבל טוב שאתה מזכיר לי שהיה כזה דבר. ב"ה זכיתי לשתות קצת, ולרומם את המוחין, אבל אח"כ שוב כאילו חזרתי לחיים.

באמת זה הרגשה קצת קשה בכל חג וחג, עד שסוף סוף זוכים קצת להתרומם מהמציאות הרגילה, ונראה שזוכים להתחיל לחיות חיים אמיתיים - ואז שוב חוזרים כביכול לחיים, בהרגשה כאילו זהו, זה החיים ואין מה לעשות. יש משפט שאומר 'לא כל השנה פורים', אבל לפעמים יש כזה הרגשה: למה שבאמת לא יהיה כל השנה פורים? מה כ"כ גרוע?

משה: יש הרבה מה להרחיב בנקודה הזאת. והאמת, שכל חג וחג מאיר באמת בכל השנה את הנקודה שלו, והיות שאנחנו עומדים כעת לפני פסח, בא נדבר קצת על פסח, וכאן אגלה לך סוד: אמנם לא כל השנה פורים, אבל כן כל השנה פסח!

יעקב: מה קורה אתך? הדבר שהכי 'לא כל השנה' זה פסח; מילא 'שבועות' הוא חג מתן תורה, אני מבין שזה לכל השנה, גם סוכות שהוא 'צילא דמהימנותא', הוא ג"כ מתאים לכל השנה - לחיות את קרבת ד' ואת הארעיות שבעולם הזה; אבל פסח הרי זה מציאות אחרת לגמרי, שאוכלים רק מצה, ואסור לאכול חמץ, ואילו ובמשך השנה אוכלים חמץ, אז אמנם בוודאי שזה ימים גדולים, אבל ממש מצחיק לומר שכל השנה פסח.

משה: תשמע, יש לי מקור מאדם שנראה לי שקצת תפחד להתווכח איתו.

יעקב: נו, אתה כבר מתחיל לסקרן אותי, בא נשמע.

משה: על המן בן המדתא האגגי שמעת פעם?

יעקב: בהחלט, לא מזמן דברו עליי.

משה: זהו, אז הוא אמר לאחשורוש שעם ישראל אומרים כל השנה שהי' פה - 'שבת היום' 'פסח היום', אז כנראה שיש בחינה שפסח זה ממש כל השנה.

יעקב: אז אולי אני הוא זה שצודק, והר"ת של פה"י הוא "פורים היום"...

בכל אופן, אולי תתחיל לבאר לי קצת את העניין, האם יש באמת שייכות בין פסח לכל השנה, הרי בכל השנה אוכלים

חמץ ומצה

חמץ ולא מצה? ואם כבר אנחנו מדברים, העניין של חמץ אף פעם לא היה לי ברור כל כך; כי כתוב בכל הספרים שמחץ זה סטרא אחרא ויצר הרע וכו', אז איך פתאום אחרי פסח החמץ הוא כבר לא כזה יצה"ר וסט"א?

הרי בכל שאר הדברים, מה שאסור - אסור כל השנה, ומה שמותר - מותר כל השנה, אבל חמץ הוא דבר פלא שבפסח הוא דבר אסור בעצם והוא מרומז על יצה"ר וסט"א, ואחרי פסח פתאום הדבר מותר, וגם להיפך, אם מצה זה כ"כ חשוב וקדוש, למה לא נאכל את המצה כל השנה? איך מסבירים את זה?!

משה: הקושיא שלך נשאלה כבר בוורה הקדוש, והוא מבאר שבפסח הוא ההתחלה, ולכן אז אי אפשר להתחיל עם חמץ, וצריך לאכול דווקא מצה שהוא מאכל של רפואה, מאכל של אמונה, אבל אח"כ כבר אפשר בכל השנה לאכול חמץ. ואבאר קצת את הדברים.

באמת, הקושיא היא הרבה יותר חזקה, כי אחרי פסח, לא רק שהחמץ מותר, אלא שכאשר מגיע חג השבועות - מקריבים בבית המקדש שתי הלחם דווקא מחמץ. רואים מכל זה שהעניין של חמץ הוא דבר מהותי מאוד, שכל השנה חשוב מאוד שכן נוכל לאכול חמץ, ולפי זה צריך בעצם לומר, שבפסח אנחנו מקבלים את הכח לאכול את החמץ כל השנה!

יעקב: הפתעת אותי. ובכן, מה כל כך חשוב באכילת החמץ?

משה: האמת שהעניין עמוק קצת, אבל הוא מבואר בדברי ר' נתן בהרבה מקומות, כל פעם באור אחר ונפלא. והכלל שעולה מכל דבריו הוא, שהחמץ מבטא שני דברים: א. הוא מבטא את מציאות העולם כמו שהוא, עם כל הבלאגן, כל הרוח של העולם, כי הרי המציאות של חמץ הוא כשהבצק שוהה באויר העולם ואז נכנס בו הרוח של העולם, ב. הוא מבטא עניין של שיהוי זמן, שמבטא בחינה של התבוננות ומחשבה במחשבה.

והנה באמת זה עיקר תפקידנו בעולם, להיכנס לתוך העולם ולעבוד שם את השי"ת, ולשם כך אנו זקוקים ל'חימוץ המח' בקדושה, דהיינו התבוננות בתורה, התבוננות בדרכיו, וכיוצא ב, ולכן אכילת חמץ הוא דבר חשוב.

טעימה מתורת מוהר"ן על הנשא

מצה, 'לחם עני' פי אין עני אגלא מן הדעת (נדרים מ"א), וזה בחינת חוליה פמו שפיתוב: 'מדוע אפיה כפה דל פן המלך', ומצה היא אסותא פז"ל וזה: 'לחם עני', שהוא רפואה להעני פז"ל. (שם סימן נו)

חמץ - הנהגת הטבע, מצה - הנהגת ההשגחה

זה בחינת אכילת מצה וסאור חמץ, כי מצה זה בחינת דעת, בחינת מחין דגדלות, בחינת השגחה שגיה עקר הדעת. וחמץ זה בחינת מחין דמטננה, בחינת אלקים, בחינת דינין (פמוכא בכנונת), זה בחינת חקמת השבע שמשמש עקר הדינים והצדוקות ח"ו, פז"ל, כי הטבע בגימטריא אלקים, פמוכא, שמשמש אחריות הדינים.

פי חמץ זה בחינת 'פי ותחמץ לבי' וכו', שגיה נאמר על הקשיות שגופליו להאדם על הנהגת השם יתברך. שגיה בחינת חקמת השבע שמשמש פל הפירות והקשיות, אבל מצה זה בחינת דעת, בחינת אמונת ההשגחה, שגיה עקר הדעת פז"ל. פי מצה על שם שיצאו בחפזו ולא הספיק בצקם של אבותינו להחמיין עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם, כי היה להם אמונה בהשגחת השם יתברך ועל כן לא הכינו להם שם צדה ויצאו בחפזו, נמצא שמשפה הוא בחינת דעת של אמונת ההשגחה, שגיה עקר גדלות דעת פשאזין להתגלות אלקות

המשך בעמ' הבא <<<

בית היין

חמץ - חימוץ המח

ועקר לשמור מחו שלא יחמיין, וזהו (תהלים ס"ח): 'אער חית קנה', פדאיתא בזה (פניחס רנ"ב) 'קנה ח"ת' תשבר ותעשה מנהג ה"א', ותעשה מאותיות חמץ מצה, הינו שלא תחמיין חקמתך. וזהו לשון 'אער' לשון מריבה, פי 'מצה' לשון מריבה 'דצדיקא עבדין מצוהא פסטרין אחרנין דלא יתקריבו למשכנא דקדושה', הינו פשתשומר את חקמתך שלא יפסס בו חקמות חיצוניות, שלא תהרהר בהרהורים רעים, שמה בחינת 'קנה' דסטרא אחרא פנגד 'קנה חקמה' 'קנה בינה' דקדושה, על יד זה תנצל מפיחית חמץ שהיא סטרא דמוטא פדאיתא מחממת, תמן סטרא דמוטא. (ליקוטי מוהר"ן סימן ה)

מצה - רפואת הדעת

זה שפיתוב בזהר הקדוש (תצוה דף קפ"א): פי מצה היא אסותא, פי מצה שהיא בחינת שלום פז"ל הוא רפואה, פי שלום הוא רפואה, פמ"ש 'שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו', פי עקר החולאת, חס ושלום, הוא מחמת העדר השלום הינו מחלקת היסודות שיסוד אחד מתגבר על חברו, ושלום הוא רפואה. וזה שנקרא

בגליון הקודם הופיעה הודעה על כינוס מרכזי, המיועד לבני התורה וחניכי הישיבות מרחבי הארץ העוסקים בתורת מוהר"ן - כהכנה לימי הפורים.

ואכן, ההודעה - שמסיבות מובנות לא יכולה הייתה להתפרסם ברמה ציבורית נאותה - עברה מפה לאוזן, ובהגיע הזמן המיועד, ביום ראשון בערב, התקבצו ובאו בחורי חמד ואברכים יקרים מכלל ריכוזי הציבור החרדי; מירושלים, בני ברק, בית שמש, ביתר, אלעד ועוד, וכמובן, מתוככי מודיעין עלית - אל האולם בו התקיים הכינוס, והמקום התמלא מפה לפה.

השולחנות היו ערוכים בכיבוד עשיר, כיאה למעמד נכבד זה, והדקות הראשונות הוקדשו לפגישה והיכרות בין המשתתפים. ואכן, הפגישה הייתה מפתיעה ומרגשת, והשמחה וההתרגשות מלאו את החלל. כאשר כל אחד מהבאים שמח לפגוש אחרים ורעים השותפים אתו לדעה ולדרך, לא אחד, ולא שניים, אלא עשרות רבות של בני תורה, שבחרו כולם באותה בחירה נעימה.

כל אחד מהנוכחים עבר את המסלול שלו בדרך להיכרות עם תורתו ודרכו של מוהר"ן, והתחושה שתמיד ליוותה אותו הוא הבדידות, כביכול הוא היחיד שעושה את הצעד הזה. עובדה שהופכת את הבחירה לקשה וכבדה. אך כאשר בבת אחת מגלים ציבור גדול כל כך ואיכותי, מפארי הישיבות והכוללים, שכולם עשו את אותו צעד - ההקלה והשמחה ממלאים את הלב על גדותיו, והמשא הגדול הופך לנעים וקל.

לכתחילה, זו הייתה ועודנה מטרת הגליון הנוכחי - ליצור במה משותפת לכל ההולכים בדרך זו, ובכך להפוך מיחיד ההולך בדרך-לא-דרך, לציבור העושה את דרכו בדרך כבושה ומסודרת. ואם טובים השניים מן האחד, והחוט המשולש לא במהרה ינתק, קל וחומר הדברים כאשר מדובר בשני מאות או שלשה ויותר. ואכן, מאות מנויים וקוראים מזדמנים העידו על התועלת העצומה שהייתה להם מזה. אך עם כל זה - אינו דומה שמיעה לראייה, ואינו דומה קריאת

עלון מתוך אמונה שישנם שותפים לדעה - לראייתם בפועל בעיני בשר. וזה החידוש שהיה כאן.

את המעמד הנחה - בחן ובנעימות - הרב צבי אריה אדלר מבית שמש. כשהוא שוזר כדרכו, דברי חיזוק משולבים בהומור חד, שהעלה יותר מחיוך על פני המשתתפים, והכניס אותם לאווירה נעלה ושמחה כאחת.

דברי פתיחה נאמרו ע"י הרב ישראל מאיר גלינסקי, שביאר את החילוק החד שבין כל סוגי היצר הרע לבין עמלק, וממילא את ההבדל בין הנסיונות של כל הדורות ובין הנסיון של דורנו. כאשר בכל הדורות הנסיונות היו על מצוות ועבירות, ואילו כיום הנסיון הוא על עצם היהדות.

לאור זאת הוא באר את המצב כיום בעולם, כאשר אנשים אמנם לומדים ושומעים רבות על התפקיד המוטל עליהם, ועל המלחמה שעליהם לנהל, אבל הם מחפשים נואשות מישהו שיבהיר להם שיש להם יכולת, ושהמלחמה שלהם שווה משהו; מישהו שימלא את הדלק, וידחוף חזק מאחורה, עם אמירה וודאית: "איך יאוש". ואת זאת הם מקבלים בתורתו של מוהר"ן, שעומד בדיוק בנקודה הזו, וממלא כל אחד בכוחות מחודשים ורעננים, ואף מלווה אותו לאורך כל הדרך.

לאחר מכן, התכבד הרה"ח ר' ישראל מאיר ברנר שליט"א - תלמיד חכם עצום, ועובד ה' מופלג, שגדל והתחנך בישיבת פוניבז' המעטירה, ושם התקרב לברסלב, כשהוא משמש כיום מגדולי המשפיעים ומצדיקי הרבים - לשאת את דבריו. הוא האריך לבאר בטוב טעם ודעת את מהות יום הפורים, איך מתכוננים אליו, ומה יכולים לזכות בו. בתוך דבריו הוא פרץ כמה פעמים בבכי של התרגשות, שסחף את השומעים, והציבור 'צא מחוזק מאד לנוכח הדברים.

מיד לאחריו, שמענו הנוכחים את סיפורו המרגש של הרב ישראל זלזניק שליט"א, שריתק את הציבור, והעלה אותם טפח וטפחיים מעל הקרקע, הוא

שיתף את הציבור במסלול חייו, כשהוא מספר בהתרגשות על ההתקדמות, החיפוש, האכזבות, ההתחבטויות, ועד למציאה הנפלאה שהפכה את חייו מאה ושמונים מעלות. הוא סיים את הסיפור, כשהוא מותיר את הציבור תחת הרושם העז של הדברים, ועם טעם של עוד.

לאחר מכן, התקיים 'פאנל' מיוחד, בו השתתפו שלשה אברכים חשובים ותלמידי חכמים: הרב יעקב נתן אנשין - חסיד ברסלב מלידה, הרב יחזקאל גרינהויז - שהתחנך בישיבות הקדושות, והתקרב לדרכו של מוהר"ן, והרב דוד גבירצמן - שגדל אף הוא בישיבות, ומשמש כיום כסופר ומשפיע בברסלב ומחוצה לה.

על השולחן עלה נושא ההתבודדות. כשסביבו עלו השאלות והספיקות המעסיקות בדרך כלל את האברך הליטאי אודות העניין - מהי ההתבודדות, מה הצורך בה, איך עושים אותה, ועוד, כשכל אחד מהמשתתפים תורם את חלקו בליבון ובידור הדברים, עד להבהרתם כראוי, באופן המתקבל על הלב ועל הדעת. לאורך הפאנל ולאחריו ניכרה שביעות רצונם של המשתתפים, והתועלת המרובה שהייתה להם מהדברים.

בסיום הכינוס שארך כמה שעות, קשה היה להיפרד מהמקום ומהחברים החדשים. הרושם היה חזק, מעורר, מחזק, מעודד, ומשמח. והמשתתפים כולם הודו - תרתי משמע - מקרב לב, על הכינוס המיוחד שהיה כל כך נצרך וכל כך תועלתו, והזמינו כמובן את הכינוס הבא.

תקוותינו שאכן נוכל לקיים עוד כנסים כאלו, הן לציבור הגברים, והן לציבור הנשים, להגדיל תורה ולהאדירה, לחזק לבבות מבקשי ה', ולהאיר בהם אור של אמת ושל גאולה, כיצד להתקרב להשי"ת ולעבדו באמת ובטוב לבב, ויהי נועם ה' אלוקיני עלינו.

נ.ב. מטבע הדברים, לא ניתן להציג תמונות מהכינוס. אבל בס"ד ניתן לקבל את ההקלטה של הכינוס, מחולק לרצועות. המעוניינים יפנו למערכת.

בענין 'כח הצדיק'

ורק חלק בתורה, או מצוה - שלא עסק בה בחייו כלל, אינו יכול לעסוק בה לאחר פטירתו מן העולם. ורק על זה נאמר "היום לעשותם ולא למחר לעשותם". וביתר עומק: כל דבר וענין שאדם זכה לבחור בטוב כאן בעולם הזה, הוא ממשיך לבחור בענין הטוב הזה יותר ויותר לנצח נצחים. ורק דבר וענין שאדם לא בחר בה בעולם הזה, בזה לא יוכל להמשיך לבחור לנצח.

ולפי זה נמצא, שהצדיק הזה שבחייו כאן בעולם הזה זכה להגיע לשלמות הבחירה בטוב, אכן כן ממשיך בשלמות הבחירה בטוב גם לאחר פטירתו מן העולם הזה, לנצח נצחים ולעולמי עד. ואם כן נמצא שעד היום הזה ממש, הוא ממשיך בעבודתו הגדולה, להשלים את בחירתו, ולתקן על ידי בחירתו, את כל מה שהחסרנו, בזה שלא בחרנו בטוב בשלמות.

[ו] ולפי זה נמצא שהצדיק הוא 'מושגיח' על כל העולם, כלומר על כל נשמות ישראל, והוא ה'בעל הבית' עליהם, כי הרי צריך להשלים בחירתו, כדי שיתקיים רצון ה', שקבע ביעוד הבריא שהעולם יתוקן רק על ידי בחירה ובעל בחירה, ולכן הצדיק הזה ממש משגיח עלינו ועל כל העולם בפרטיות ממש, כדי להשלים בחירתו, והוא מסוגל על ידי בחירתו להשפיע עלינו כל טוב.

ואין להקשות, הרי השי"ת הוא המשגיח והוא הבעל הבית, כי בזה חזרנו שוב לקושיית הבחירה והידיעה, וכבר נזכרנו שעלינו להאמין ששניהם אמת, ובאמת השי"ת הוא בעל הבית, וגם האדם. אף שאי אפשר להבין איך זה יכול להיות.

[ז] ואם תשאל, הא ניחא בעניינים רוחניים שתלויים בבחירה, אבל כל העניינים הגשמיים, מה זה קשור לבחירה, ואיך יתכן שמבואר בספרים הקדושים שהצדיק משגיח בפרטיות גם על כל העניינים הגשמיים, ומשפיע טובה גם בכל העניינים הגשמיים, גם לאחר פטירתו, בבחינת גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם!?

אבל הביאור הוא פשוט, כי נקודה זו עצמה היא חלק גדול מחסרון בחירתו בטוב, שאנו בדרגתו הנמוכה מצטמצם אצלנו שטח הבחירה, שאנו חושבים רק על מצוות מפורשות וכדו' או תיקון מידות גסות וכדו' שזה שייך לבחירה, ועל זה אנו צריכים לעבוד. אבל צדיקים שלימים ככל שעולים יותר, יודעים שכל דבר במהלך חייו של האדם, הכל הכל קשור ושייך בקשר הדוק ממש לבחירה! כי כל הדברים הגשמיים, וכל הדברים הכביכול סתמיים בכל ענייני החיים, הכל הכל ממש זה עבודת ה', ובכל ממש יש בחירה.

ועל כן ממילא הבחירה שלו עבורנו כוללת גם את כל העניינים הגשמיים, כי הם כולם קשורים לבחירתו, ולעבודת ה' שלנו, וממילא הוא "בעל הבית" גם על זה. ולכן הוא באמת משפיע ועוזר בכל עניני הבריא והחיים בין ברוחניות ובין בגשמיות, מפני שבאמת כל הגשמיות הוא כולו רוחניות וכנ"ל.

א.מ.ר. - בית וגן ירושלים

מה אעשה, ובעצם רק ה' יתברך בוחר בשבילי. ואף על פי שזה לא מובן לנו בדרגתנו עכשיו, עם כל זה אנו מאמינים בזה באמונה שלמה. ורק כך אנו יכולים להאמין בשני העיקרים, הראשון והאחד עשר.

[ב] והנה לכל בר דעת ברור שרובינו לא זכינו לבחור בשלמות בטוב, כי כל אחד כפי דרגתו זוכה לבחור בטוב בכמה אחוזים בחייו שבוחר בטוב, אבל לא בשלמות. ואפילו צדיקים גדולים, וגדולי התלמידי חכמים - ודאי ברור לכל בר דעת שלא זכו לשלמות גמור לבחור בטוב, כי רובא דרובא לא זכו ללמוד כל התורה כולה, וגם מי שכן זכה [שכמוכן מדובר ביחידים ממש, שזכו ללמוד כל הנגלה והנסתר וכו']. יש עוד נושאים מרכזיים בעבודת ה', כגון יראת ה', ואהבת ה', וקדושת היסוד, ותפילה ודבקות, ותיקון המידות, וכמו כן עוד הרבה הרבה חלקי עבודת ה' שאין לנו אפילו השגה בהם, ועל כן ברור שגם בין הצדיקים הגדולים ובין גדולי הת"ח, יש הרבה מדרגות, ורובם לא זכו לבחור בטוב במאה אחוז שלימים.

אם כן נשאלת שאלה גדולה, הרי ה' יתברך רוצה שבסופו של דבר יתוקן כל העולם בשלמות וכך יהיה לעתיד לבוא, אם כן מי משלים את העבודה והתיקון בכל העניינים שכל אחד בנפרד וכולנו יחד לא זכינו להשלים ולתקן?

ואם נאמר: מה הבעיה? הרי ה' יתברך הוא בעל הבית על העולם, והוא זה שיתקן בסופו של דבר את הכל בשלמות, דהינו שה' יתברך ישלים את בחירתו, והוא ישלים את עבודתנו מה שהחסרנו בבחירתנו. זה לא ייתכן! כי כפי שהתבאר, ה' יתברך רוצה שיתוקן העולם בשלמות דוקא על ידי יסוד הבחירה, ודוקא על ידי בעל בחירה. ואם ה' יתברך ישלים את בחירתו, אם כן התבטל לכל הפחות חלקית יסוד היסודות של הבריא!

[ג] אלא מבואר בספרים הקדושים, שיש ענין שנקרא "צדיק יסוד עולם", דהיינו, שיש צדיקים יחידים סגולה, שהם זכו לבחור בעולם הזה בטוב בשלמות גמור ממש, כגון משה רבינו, ורבי שמעון בר יוחאי וכו', ואכמ"ל. והצדיקים הללו הם אלו שמשלימים את עבודתנו ובחירתנו, דהינו שמה שהחסרנו ולא תיקנו העולם על ידי בחירתנו בטוב, הוא משלים, ובוחר בשבילנו, ומתקן השאר מה שלא תקנו, על ידי בחירתו הטובה.

כיון שהצדיק הזה לא רק עובד את ה' לעצמו - אפילו אם זה בשם כל ישראל ובאהבת ישראל שלימה, אלא הצדיק הזה תפקידו ומהותו שהוא ממש עוסק בתיקון כל העולם וכל אחד ואחד מאיתנו בפועל ממש, ומשלים בחירתנו ומתקן אותנו בשלמות בסופו של דבר.

[ד] ואם תאמר, איך הוא יכול לבחור בשבילנו, הלא הוא כבר לא חי, וכל כח הבחירה הוא רק בזה העולם? על זה מבואר בספה"ק, שכל מסכת וכדומה שאדם למד בזה העולם, אפילו באופן שטחי, הוא יכול להמשיך לעסוק בה ולהעמיק בה יותר ויותר לעד ולנצח. וכן מצוה שכבר עסק בה בחייו, אפילו באופן פשוט, יוכל לעסוק בזה לנצח נצחים, וכמוכן לעלות בזה מדרגה לדרגה.

כבוד קוראי העלון שלום וברכה.

בגליונות הקודמים (גליון 15 וגליון 16) עסקו בנושא ה"התקשרות לצדיק", ובעניין גודל "כוחו של הצדיק". רציני לבאר נקודה יסודית בעניין, כפי אשר חנני השי"ת, והיות והדברים עמוקים ורגישים, אבקש לקרוא את הדברים עד סופם, [ואשמח כמוכן לקבל הערות].

הנה מבואר בכמה ספרים, ובפרט בספרי ברסלב, שהצדיק כביכול 'משגיח' על העולם, ובפרט על תלמידיו ומקורביו (כמבואר בליקו"מ סימן ח', ועוד), וכן מבואר שהצדיק הוא ה'ראש בית', היינו שהוא כביכול בעל הבית על העולם (כמבואר בליקו"מ ח"ב סימן סז), וכמוכן שהדברים נראים בהסתכלות ראשונה כתמיהה גדולה, הלא אנו מאמינים באמונה שלמה "שהבורא יתברך שמו, הוא בורא ומנהיג לכל הבריא, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים".

אמנם בהקדמת כמה יסודות פשוטים, ניווכח שהנושא הזה הוא פשוט בתכלית, ואין בזה שום תמיהה ובלבול כלל.

[א] מבואר בכל הספרים הקדושים, שיסוד היסודות של הבריא, הוא יסוד הבחירה! דהיינו שבואר העולם רוצה, שכל הבריא והעולם יתוקנו רק על ידי יסוד הבחירה. דהיינו שלא מלאכים יתקנו את העולם, ואפילו ה' יתברך בעצמו, לא הוא מתקן את העולם. שהרי ה' יתברך יכול ברגע אחד לעשות מכל אחד ואחד, ומכולנו יחד צדיקים גמורים. וגם בכלל הקב"ה יכול היה לברוא אותנו שלמים כמו מלאכים ממש ויותר מהם. אלא דוקא על ידי הבחירה יתוקן העולם.

וזה בעצמו הוא אחד מעיקרי האמונה "שהבורא יתברך שמו גומל טוב לשומרי מצוותיו ומעניש לעוברי מצוותיו", ומדוע מגיע לאדם שכר ועונש על מעשיו, והרי הוא לא עשה כלום, רק ה' יתברך עשה הכל. אלא משום שיש לו 'בחירה'.

נמצא שכל אחד הוא 'מושגיח' על עצמו, ו'בעל הבית' על עצמו, כי הוא היחיד שמחליט לעצמו איך להתנהג ובמה לבחור בטוב או ברע. והנה שוב זועקת השאלה הגדולה, והרי "הבורא יתברך שמו, הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה לכל המעשים", דהיינו שרק ה' יתברך בכבודו ובעצמו משגיח עלי, ורק הוא קובע מה אבחר!?

אבל זה ברור שהשאלה הזאת לא מציקה לנו בכלל!!! שהרי כבר דנו בזה הראשונים באריכות הרמב"ם, והראב"ד ועוד, והיא השאלה של הסתירה בין הידיעה והבחירה. ומבואר בספרים שאת הקושיא הזאת אין אפשרות ליישב בשכל אנושי, ורק לעתיד לבא נזכה להבין את התירוץ לשאלה זו.

ובינתיים, תפקידנו רק להאמין באמונה שלימה תמימה ופשוטה בשתי הדברים הסותרים הנ"ל, שמצד אחד ודאי רק אני משגיח על עצמי, ורק אני קובע לעצמי ורק אני בוחר בין רע לטוב. ומצד שני ודאי רק ה' יתברך משגיח עלי ועל כל העולם, ורק הוא יתברך קובע לי

איך מתכוננים לחג הפסח?

ראשית יש לזכור שכל ההכנות הפשוטות לפסח, נקיון וקניית וכדו' וכל שאר המצוות הנלוות הם בונים לנו כלים לקבל את קדושת החג, ויש לעשות זאת מתוך שמחה וחיות. כי מה שעם ישראל טורחים כל כך לחג, זה בעצמו מבטא כמה משתוקקים הם בעומק ליבם להתקרב להש"ת בחג.

אלא שפעמים היצר הרע טורח גם מצידו שנסחב את ההשתוקקות להש"ת, והוא דואג שיכנס איזה לחץ או כעס בבית, ולא נוכר בכלל מה המטרה שלשמה טורחים. ולכן הזהר מזה מאוד, ותעזור כל מה שצריך מתוך שמחה וחיות, בביטול והכנעה לבני המשפחה, ותאמין שנעשה בזה נחת רוח גדול למעלה.

ואל תשכח לשם מה מנגים - לכבוד הפסח. תזכיר לעצמך זאת בפה מלא: "לכבוד פסח" "לכבוד פסח". אפשר גם לזרוק הרבה דיבורי חשק להש"ת תוך כדי עבודה. ידוע על אדל בתו של הבעש"ט הק', שפעמים מרוב כיסופים וגעגועים, היתה נושאת עיניה להש"ת, עם המטאטא ביד, עוצרת באמצע שהיתה מכבדת את הבית, ואומרת "איך עושים להש"ת עוד איזה נחת רוח?".

ובכל מקום בו תנקה מקום שבאמת צריך שם לבער החמץ, תעזור ליבך שבזה הנך מבער ממש את החמץ מהמוח ומהלך, כל הדמיונות, דאגות, מריבות, קנאות וכעסים וכדומה.

חלק מההכנה הוא להתעורר לדעת בפרטיות מהו האור של פסח, מה עושים שם, מה צריך לחשוב בליל הסדר, כך תוכל יותר להשתוקק ולהתפלל על זה. לשם כך כדאי ללמוד בספרים על מהות החג, והיום יש ב"ה ספרי ליקוטים המלקטים את עיקרי הנושאים מהספרי"ק וגם מספרי מוה"ר על פסח.

לא צריך דווקא הרבה דברים, תתמקד באיזה נקודה אחת, להבין מהו גלות מצרים, מהו חמץ, מהו הגאולה הפרטית, מהו מצה וכדומה. תנסה להבינו כמה שהנך מסוגל. תדבר על זה עם החברים, אל תתבייש. קח את הרעיון בראש, ותתחיל לחשוב מזה, מה הצדיקים אומרים לי בדיבור זה, מה זה שייך אלי. כמה שיותר תחשוב מזה, כך תזכה להתעורר מעט לקדושת החג. [לפעמים שאין ישוב הדעת להתמקד בנושא אחד, אפשר ללמוד דוקא הרבה נושאים על פסח, שמתוך זה מתעורר הלב בכלליות להבין שיש בפסח דברים גדולים ונעלמים].

יש ללמוד הלכות פסח, משנה ברורה, קיצור שולחן ערוך, ובעיקר בספרי אחרונים, שתדע למעשה איך להתנהג בחג, כי ההלכות הם עם עצם הכלי, שבהם מלושב אור החג. ולכן בלימודך בהלכות החג, תעורר בעצמך את האמונה, שהנה הלכות ומצוות אלו, הם באמת ציונות גדולים של שפע אלוהי, של קדושת אור הפסח, כי בכל הלכה ומונהג יש סודות גדולים ביותר. והש"ת ברוב רחמינותו מקרב אותך לקדושות אלו על ידי הלכות ומונהגים מעשיים.

אך גם לאחר כל זאת, יש לדעת שעיקר ההכנה, הוא הכנת הלב, לעוררו לתקווה חדשה, הנה הנה בא חג הפסח - אני הולך להגאל, יש מושג של 'גאולה', יש מציאות שכל המוח והלב שלי הולכים להשתנות, ומהפסח הזה אתחיל להפסח את ה' באמת.

כי זה היה עיקר גלות מצרים, שפרעה שעבד אותם כל כך עד שקצרה רוחם והתייאשו מגאולה. והפלא הגדול היה שאפילו אחרי שצעקו להש"ת וזעקו מתוך העבודה, בכל זאת כאשר הופיע משה לבשר להם את בשורת הגאולה, פג ליבם מלהאמין לו שבאמת ה' שמע את זעקתם והוא רוצה לגאול אותם - ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ועבודה קשה".

וגלות זו של פרעה מתגבר עלינו גם עתה, שכובש את האדם תחתיו, ומטריד אותו בכמה וכמה אופנים, העיקר שלא יהיה לו זמן לחשוב מאפשרות של חירות הדעת. והמעניין הוא שפעמים פרעה מניח לאדם לעסוק בעבודת ה', אבל העיקר שלא יפעיל את ה'דעת' להכיר את הקשר שלו עם ה', ואת השמחה שיש

למעלה מהמצוות הפשוטות שמקיים.

ולכן אפילו שצריך ללמוד על מהות החג, וגם להתפלל, אבל בכל זאת ייתכן שאדם ילמד רעיונות ומאמרים לחג הפסח, אבל הכל נשאר אצלו בתור 'ווארטים לליל הסדר'. או ייתכן גם שאדם יתפלל להש"ת שיגאל אותו בפסח, אבל בפנים הוא כל כך מיואש. לאו דוקא יאוש מהחיים, אלא שלא מאמין שיייתכן מצב אחר לגמרי, שייך לחיות חיים של אמונה ושמחה, סיפוק מכל מצוה, ודביקות תמידית בהש"ת.

לכן צריך האדם לחזק את עצמו כגיבור שבדאי ה' צריך אותי, ולא ישאיר אותי בגלות לעולמי עד. וכמו שמצאנו שמשנה היה צריך לבשר לישראל על גאולתם, ולכאורה למה לא בא תיכף וגאל אותם, מה היה איכפת לו שאין מאמינים לו. אלא שקשה לגאול, אם האדם בעצמו אין לו את הנכונות לכך, וכמו שאכן במצרים נשארו אלו שלא רצו לצאת.

הכלל והעיקר, שתעזור ליבך מתי שאתה נוכר, שהנה הולך ובא חג שלא היה כמונו מעולם, ואני בוודאי שייך לזה.

איך בודקים ומבערים למעשה את החמץ שבלב?

יש לחטוף זמן שבו ישב לפני ה', ולדבר עמו ולספר לו את מה שעובר עליו ואיך היצר הרע גונב ומרמה אותו, והוא אינו מצליח להתגבר וכו', ובוה הוא מקיים בדיקת וביעור חמץ.

חז"ל תיקנו לנו שהבדיקה צריכה להיות לאור הנר, ולמדו זאת מהפסוק 'נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן' (פסחים ז:). הרי לנו שעיקר החיפוש צריך להיות לאור הנשמה (נחת השולחן הל' פסח). כלומר לא לבוא בחשבון נפש, באופן של מוסר שישבור אותו, אלא אדרבא, להדליק 'נר - נשמה' ולהזכיר לעצמו שהוא יהודי, ויש ה' בעולם, ואנו בניו אהוביו הדבוקים בו מצד נשמתנו, ומתוך כך אפשר להתעורר לראות מה מונע מאיתנו לעבוד אותו, ולהתוודות על החטאים והעוונות, ולספר לו על המניעות והקשיים. והוא יסוד גדול אצל מוה"ר"ן שהיודי יבוא מתוך חיזוק גדול בנפש וחיבור להש"ת.

וכמסופר על אחד מגדולי אנ"ש שאמר בליל בדיקת חמץ, שהיום ישב חמש שעות עד שהצליח להתחזק בנקודה טובה, ולהרגיש שייכות להש"ת, שעל ידי כך אפשר לבדוק ולשרוף כל הרע.

ואין זה 'ווארט יפה', כי צריך לעשותו למעשה, לחשוב מחשבות של התחזקות, ולעורר שמחה והרגשת שייכות לחג הפסח, ומתוך יוכל לבוא בניקל לתשובה.

האם שייך לבער כל החמץ מהלב ולנקותו?

אין חז"ל תיקנו את הברכה "על ביעור חמץ", הרי שעיקר הביעור הוא על עצם החיפוש והבדיקה, למצוא זמן בעיקר בערב פסח, לשבת לפני ה' ולעשות 'קצת' תשובה, וזה בעצמו נחשב לביעור חמץ אפילו שלא מצא הכל, כי פעולת ההתחלת הבדיקה והחיפוש, כבר נחשבת לביעור חמץ.

גם אמרו חז"ל שבדיקת חמץ הוא 'עד היכן שידו מגעת והשאר מבטלו בליבו' כי מדאורייתא די שיבטלו בליבו, אלא שחז"ל חששו שמה ימצא גלוסקא יפה ויאכלנה. הרי שעיקר מצוות ביעור חמץ הוא לבטל החמץ, כלומר להתעורר ברצינות וכיסופים להש"ת, ולומר לו: "אותך אני רוצה, ואיני רוצה שום דבר אחר, ומה שאני תמיד נופל, זה לא רצוני האמיתי, אין זה ממני, אני מגלה דעתי שאיני חפץ בו". וזה בעצמו נחשב לביעור חמץ ולעבודת התשובה.

אלא שבכל זאת יש חשש עדיין שמה ימצא איזה תאוה ויחפון בה, לכן יש לבדוק גם בפרטיות ולהשתדל לעשות תשובה על ענינים פרטיים שרואה שנופל בהם, אבל גם זה, רק עד היכן שידו מגעת, ללא בלבולים וחומרות יתירות, כי את השאר אפשר לבטל בלב בכלליות, להתעורר מחדש להש"ת, ובוה בעצמו הוא שורף את כל החמץ ומוציאו מרשותו.

>>> המשך

לראות ולידע שהכל בהשגחתו יתברך לבד. (הל, נטילת ידים שחרית הלכה ב, אות ו)

הטעם שחמץ מותר כל השנה

ועל פן בכל השנה מתר החמץ, רק בפסח צריכים לאכל מצה וסודו חמור מאד אפילו במשחה, כי בפסח, שהוא יציאת מצרים, צריכים רק לאכל מצה, שהוא בחינת השגחה וביחינת החמץ, שהוא בחינת השבעה, צריכים עכשיו לבער לגמרי בכל יציאה וכל יציאה, כי באמת גם השבעה בעצמה היא גם פן השגחת השם יתברך פנ"ל, על פן אי אפשר לצאת ממצרים כי אם על ידי התגלות ההשגחה מאד מאד כמו שהיה בשעת יציאת מצרים שגלה השם יתברך השגחתו בעולם להתגלות גדול מאד, כי עשה עמונו אותות ונוראות, ועל פן צריכים אף בפסח לאכל רק מצה ולא חמץ, שהוא בחינת השבעה.

אבל מאחר שאוכלים מצה, שהוא בחינת השגחה, שבעת ימים, אין אחר כך היתר החמץ, כי מאחר שפיר צאנו ממצרים ונתגלה הדעת של השגחה על ידי אכילת מצה, אין אחר כך יכולים לאכל גם החמץ שהוא בחינת השבעה, כי על ידי גל התגלות ההשגחה יודעים האמת שגם השבעה הוא השגחה, כי השם יתברך ברא הכל ומניחו בצדונו הכל, על פן יכולים לאכל חמץ.

וזהו בחינת מה שכתוב בהר הקדוש, שפאחר שקבלנו המצה, שהיא אסנתא, יכולים אחר כך לאכל החמץ, היינו פנ"ל, שאחר שנתגלה ההשגחה יכולים לאכל החמץ גם כן, כי נתגלה הדעת ויודעים שגם השבעה היא השגחה באמת פנ"ל.

חמץ - התבוננות מצה חיפזון

כי בכל מקום שיש עצה אינו בחפזון ובהלה, רק צריכו לישב דעתו היטב לישב מחשבות לשות עצות בנפשו איך להתנהג באופן שיזהר אל אמתת התכלית שבשגביל זה נברא. וזהו בחינת חפזון המוח דקדושה, שגביל כלול כל מה שמענינים בעיון גדול בכל דברי התורה כדי לגבר הדין הקדוש על בריאו, או מי שמענין באמת כדי לתדש חדושוין דאורייתא אמתיים כפי בחינתו, או מי שחושב מחשבות איך לזכות לעצה אמתית איך להציל מהבלי עולם הגוף ולזכות לעבודת ה' באמת, שכל זה הוא בחינת עצות קדושות, שהם בחינת חפזון המוח דקדושה.

ועל פן בשבועות שאין הם מתן תורה שצרינו לקבל תרי"ג עטין דאורייתא, על פן מצוה לקבא שתי הלחם מחמץ דקמא, כי אין נתיקת חמץ על ידי תרי"ג עטין דאורייתא, כי עכשיו כל חץ של חפזון הנשק ומשק מחפזון המוח דקדושה, שהוא תרי"ג עטין דאורייתא, דמיני העיון וחפזון המוח בתורה ובעבודת ה' באמת כדי לידע אמתת רצונו יתברך כל אחד לפי מדדתו.

אבל עכשיו בפסח קדם מתן תורה שאין עדין לא יכינו לקבל תרי"ג עטין דאורייתא, ואי אפשר להמתין עד שיקבלו העצות בהדרגה מסדר, שלא יתאחזו בהם הקולות, שהם עצת הנפש שהיו נאחזים בהם פנ"ל, על פן אסור לאכל החמץ כלל, כי עכשיו אור החפזון העליונים מאירים בעצמם שפאור לדי חפזון להתפטר בקולות בבחינת עצות פנ"ל, ועל פן עתה אין החמץ יונק מן הקדושה כלל, אדרבא, בפסח נמשך כל החמץ מבחינת הנפש השאינו מעצת הנפש מאמתת הנפש, שהם עקר חמץ ושאור דסטרא אחרא.

וזהו בחינת מצוה, כי מתקן הגלות אי אפשר להמתין כלל עד שיתלבש האמת בבחינת העצות, כי תרף שיהיו נעשיו עצות יתאחזו בהם אחיזת האמתא שהיא עצת הנפש והנפש כל העצות מהפך אל הפך, על פן אנו צריכים לצאת בחפזון על ידי עצם אור האמת, שהיא בחינת מצוה פנ"ל, וכמו שאנו אומרים, מצוה זו שאנו אוכלין על שום מה? על שום שלא הספיקו בצקם של אבותינו לתחמין עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ואגאלם. (ליקוטי הלכות, פסח הלכה ז, אות ז)

מצוה - דעת גדול ולחם עוני

וזה שנקראת המצה לחם עוני. כי לכאורה קשה, הרי איתא בכתבי הא"ר "ל' שהמצוה הוא מחין גדולים מאד מאד וכו', עין שם. ומידיע נקרא לחם עוני שהוא בחינת העדר הדעת, כי אין ענין אלא מן הדעת.

אך באמת תרנוהו איתנהו פה ודא ודא אחת היא, כי מהמת עצם גדלת האור המלבש במצה של פסח שהיא בחינת לחם מן השמים, שהוא לחם מן השמים, מהמת זה אי אפשר להשיגו כלל, והאור לא בא למלעלה, אלא כדי לתאז ולתחיות את האמונה, שעל ידי שרואין אור גדול מלמעלה אף על פי שאי אפשר להשיגו כלל, אף על פי על כל יד זה נעשיו חוקים יותר באמונה ופנ"ל. (ליקוטי הלכות, גילוח הלכה ג, אות ג)

על הפרק

חמץ או מצה

חמץ ומצה

בדרך כלל כשמדברים על חמץ ומצה בפסח, מדברים על גאוה וענווה; חמץ הוא התנפחות וישות עם הרבה אוויר בתוכו ומצה היא נטו. קמח ומים בלי שום תוספת, בלי שום רוח סערה.

כאשר הדורות הקודמים דיברו במונחים רוחניים של גאוה וענווה, הם הבינו את השפה הזאת. זה התחבר להם. היום, כשמדברים אתנו במושגים הרוחניים, אנחנו פשוט לא מבינים למה הכוונה. עמוק בתוכו, אני פותחת אוזניים כמו של עטלף, מחדדת חושים ובכל הכוחות מנסה להבין: "למה אתה מתכוון? תגיד ברור, אני רוצה שזה יכנס לי ללב". אני באמת רוצה, אבל לא מצליחה.

ובכן, גאוה זה אדם שמרגיש קטן ומפחד אבל לא רוצה שידעו עליו עד כמה הוא קטן ופחד אז הוא עושה פרצוף של גדול ויכול, וכדי שלא יפקפקו בכך שהוא גדול ויכול, הוא משתמש בכוח, ביוהרה, בשחצנות, ברמיסה של השני. גאוה היא תוצאה של פחד פנימי להיות קטן ולא מוערך.

ענווה, לעומת זאת, נולדת בנפש רגועה ובטוחה. נפש - אחת למיליון בדרונו - שגדלה בתנאים של הגנה והשגחה, הדרכה וביטחה, ומרגישה מאוד רגועה עם עצמה. היא לא מאוימת, לכן אין לה צורך להתנפח ולעשות שרירים ולהתאמן. היא יכולה לנח. היא ענווה.

בפסח אוכלים מצה ונשמרים מהחמץ. בחמץ ובמצה יש את אותו קמח ואת אותם מים, אלא שבחמץ יש גם את האוויר שנכנס ומנפח אותו, ומתחיל תהליך של תסיסה. הבצק היה בתחילה קטן כזה, רבע מהקערה, ובסוף הוא מזמלא את הכל וגם גולש.

בלחמים של כל השנה התסיסה קיימת וחיים אתה. אבל בפסח היא אסורה בצורה קיצונית. בפסח התורה מזהירה אותנו להישאר על הכי-הכי נקי ולא לאפשר לשום תהליך של תסיסה, התנפחות או החמצה, להתרחש בתוך העיסה.

חמץ ומצה בנפש

בואו ניגש לנושא הזה של חמץ ומצה מתוך הנחת היסוד הקבועה והנכונה תמיד, שיהודי אף פעם לא רוצה להיות רע, ואם לפעמים זה קורה מוכרח להיות סיבה שאפשר לחפש ולהתפלל ולתקן. בואו ננסה לברר: מה בנפש שלי הוא החמץ האסור, ומהי, להבדיל, המצה הקדושה?

כל ההבדל בין האותיות במילים חמץ ומצה, הוא מאוד מאוד קטן. המ"ם והצד"י שותפות וההבדל בין הח"א והח"י"ת זה רק פס קטנטן. הם נראים מאוד דומים וגם מדברים בשפה דומה, אבל יש סימן היכר מובהק: החמץ עושה בלגן. הוא גורם לכך שהכל נראה גורא מסובב, קשה ובלתי אפשרי. חמץ זה כל המקומות שבהם אנחנו משתכנעות שחאב שלנו כל כך גדול עד שאין לנו סיכוי. 'איך נפתור את הבעיה הזאת? ומה באמת יהיה? והדור... וגדולי הדור... והדברים הקשים של הדור... המצב מאוד מאוד קשה ואין ממנו מוצא, פשוט אין סיכוי!'

לחמץ, עם הח"י"ת שלו, יש פתח רק למטה - ה, נמיכות, אפסות, שקיעה, רק

את זה הוא מביא לך. כשהחמץ מדבר, אין לך סיכוי. אין לך מצב להתקדם. אפשר רק ליפול. זה הח"י"ת של החמץ. לעומת זאת, המצה מאוד שקטה, מאוד עדינה, מאוד מדויקת, בלי מהומה ובלתי דיבורים של כותרות גדולות מדי. בלי מהדורת חדשות חיצונית, רק המקום הכי פשוט שלי, ולאן מכאן.

או נכון שרוב החיים שלנו אנחנו בחמץ. אין לנו ברירה. אוכלים חמץ ונטחנים בבלגן, חמישים ושלושה שבועות מתוך חמישים וארבעה. אבל אין מצב שיוורד רק למטה. הסוד של המצה הוא שבאישוהו שלב, בפנימיות, אנחנו חייבים למצוא את הפתח, את המוצא הזה של הח"א שנותן לנו לברוח גם לשם - ה - ללכת הלאה.

בעזרת השם, אם יהיה לנו שבוע אחד בשנה שהוא נקי לגמרי מכל התנפחות, נמצא את האור של המצה גם בשאר השנה, כשיעבור עלינו מה שיעבור בגלים הלא פשוטים האלה של סוף ההיסטוריה הגולה, תחילת עידן הגאולה.

מוכנים לגאולה?

אני מרגישה שאני רוצה לקחת כל אחת מאתנו, ואותי בעצמי יותר מכולן, ולהגיד לנו: "תקשיבי, זה לא סתם דיבורים. זה בעומק של עומק ההחלטה הפנימית והבחירה הפנימית".

בימים ההם, בערך בזמן הזה, היה במצרים את השלב שבו כל אחד מעם ישראל היה צריך לבחור להיגאל ולהסכים להיגאל. חז"ל מגלים לנו: מה שהיה הוא שיהיה. עוד מעט פסח, וכמו שהקדוש ברוך הוא גאל את עם ישראל, הוא יגאל גם אותנו. אין הכוונה רק לשופר האחרון; כל שנה מחדש, לגאולה של ניסן יש את הכוח ואת העוצמה לקחת את הנשמה שלך ואת הרוח ואת הנפש ואת הגוף... הלאה.

עוד כמה ימים ממש נעמוד לביל הסדר עם הגביע ונברך על גאולתנו ועל פדות נפשנו, אבל לפני כן תמיד יש את מכת חושך, הרגע הזה שבו שואלים אותי: "תגדי, מה החלטת, את רוצה להיגאל?"

שואלים את זה בכללי ובפרטי. קודם כל בתפיסה הכללית שלי על עצמי: האם אני מאמינה, האם אני מתחילה להרגיש בתוכי את ההדהוד הזה, את הלב הכי עמוק שלי שעונה ומחזיר פעימה? הרבה שנים הייתי בחושך, במנגינות העצובות והגונגות האלה, האם אני מסכימה כעת לעבור לצד השמח של התקליט? מה אני חושבת, מה הולך להיות איתי? טוב או רע?

ועכשיו יש שאלות על הפרטים, על כל דבר בפני עצמו: וכאן, את מאמינה שתגיאל? וכאן, את רוצה להיגאל? עם הילד הזה, עם השוויגער הזאת, עם בעלך, עם כלתך, עם החלום הלא ממומש הזה, עם המקום הקטן ההוא בפנים שכבר ארבעים שנה את מצפה אותו בצפימים של שקר, האם את מאמינה שיכול להיות שנינו? האם את בוחרת בו?

משה רבינו מעלה אותך משמד לרצון, והוא אומר לך: הגאולה הולכת וקרבה, אבל תגדי, את מסכימה להיגאל? את מאמינה בגאולה? את הולכת אחרי? הולכים אחריו או לא הולכים אחריו?

אם נלך אחריו, נראה את זה במציאות. אם לא נלך אחריו בגלל כל מיני סיבות - עוד לא מספיק התיישב לי בדעת, או אני רגילה להיות מאוד מסכנה, ובתחום הזה אני כבר יודעת שאין לי אפשרות להצליח - אין נצא

ממצריים? הגאולה עומדת לקרות והיא מתרחשת כל יום עוד. בפרט בניסן אבל גם בשאר החודשים. כשיהיו לה מספיק אחוים בלב שלנו ושל עם ישראל היא תוכל להתגלות. אבל רק אחרי שתשתנה לנו החוויה הפנימית, תהיה לנו היכולת להכיל אותה מבחוץ.

צריך ליישב את הדעת: בתסריט שהשם כתב לנו לא מופיע סוף נכשל. אין תסריט כזה. לא בזוגיות, לא בשידוכים, לא בילדים ולא בשום תחום. שום נשמה לא נשלחה לכאן כדי להפסיד. ואם הקדוש ברוך הוא ברא את העולם כדי להטיב לברייתו, זאת אומרת שהעולם נברא כדי שחטוב שלי ואני ניגש. גם בהתמודדות הקשות החיצוניות וגם כל יום מחדש. נקודה.

רבי נחמן מברסלב מאחל לנו הרבה: שנהיה יהודים פשוטים. שנוכה לעבוד את השם יתברך בפשיטות ובתמימות. פשיטות ותמימות זאת המצה. זאת הענווה הרגועה, הלא נלחצת, שאומרת: הכול טוב, ואם נתקעת על משהו יש כאן דיבור בשבילי. לא יכול להיות שאין פתח בגדר הזאת שמקיפה אותי, אני אבקש מהשם והוא יפתח לי. מי שרוצה ימצא את הדרך. קרוב אליך הדבר מאוד, בפך ובלבבך לעשותו.

קרוב אליך הדבר מאוד

רבי נחמן אומר שעם ישראל הוא עם סגולה, וכמו שיש לסגול, גם לנו צריכות להיות 3 נקודות: נקודת חבר, נקודת צדיק ונקודת התבודדות.

נקודת ההתבודדות אני מדברת איתי ועם השם יתברך. להתבודד זה לבוא להשם כל יום בהתייבות ובהחלטה (לא אמרנו כמה זמן, כמה שאת מרגישה שזה כלי אמיתי בשבילך. שעה נראה לך ממש בלתי אפשרי? אז תתחילי עם משהו, אבל משהו אמיתי שתקדמי אתו, ותמיד תאפשרי לעצמך לגלוש...). מהות ההתבודדות היא להיות אמיתית ולהקשיב למה שבאמת עובר עלי, את זה לא לספר. לא גרסאות מכובסות ולא מזויפות. עם אמונה וידיעה - השם יראה לי את הפתח.

נקודת הצדיק אני שומעת דיבורים של דעת מבוררת ומקבלת על עצמי להאמין בהם, למרות שהם לא כמו החוויה שלי ולמרות שכל העולם מדבר אליי הפוך.

למשל, הצדיק אומר שכשהתורה אומרת: "קרוב אליך הדבר מאוד בפך ובלבבך לעשותו", היא מתכוונת גם אליי. זה התפקיד של הצדיק, הוא צריך לתרגם לנו. כשאנחנו קראנו, חשבנו: "כן. זה שייך לטטייפלו ולכל הצדיקים, אבל אליי לא. אצלי זה לא פשוט. אני מנסה לפעמים, אבל זה לא הולך. אני פשוט רחוקה מדי." תמיד הייתי מסובכת ומוחץ לקבוצת הצדיקות".

לא, לא, תקשיבי, יש כאן מילים ברורות שאומרות דבר ברור: קרוב אליך הדבר מאוד. כל מצוקה, כל כאב, כל מקום שאת נתקעת בו חייב להיפתח אם נרצה ונקבש. זה קרוב, סירת חילוץ מיד תגיע, לה"א יש פתח. זה חייב להיות פשוט!

נקודת חבר זה לשוחח עם חברה טובה שמאוד מחוברת ליסודות האלה. לשם כך עליך לעשות אתה הסכם הדדי: כשאני מדברת אתך רק מקשיבה וכשאת

תדברי אני רק אקשיב. נקודת חברה זה בשום אופן לא שהיא תיעץ לי מה דעתה ותגיד לי: "לא, זה לא ככה, זה כן ככה" נקודת חבר זה הקשבה נקייה.

אם היא רק מקשיבה ולא מגיבה, אז זה לא קצת כמו התבודדות? לא. זה לא כמו התבודדות, בגלל שיש כאן עוד נוכחות, יש מולך עוד נשמה וכשנשמה מקשיבה לך, זה מביא סייעתא דשמיא אחרת לגמרי.

נקודת חברה/ זה דבר קריטי שמסייע ברמות שאי אפשר להבין. וזה לא מוסבך, קרוב אליך הדבר. אמנם בלתי אפשרי שזה יקרה מעצמו, אבל מאוד אפשרי שזה יקרה בהחלטה. פשוט, לקחת חברה (או בעל... רצוי!) מישוה שמעוניין בטובתך ואת מעוניינת בטובתו, ולעשות הסכם. ביום שלישי משבע עד שמונה זה הזמן שלך. וביום רביעי משבע עד שמונה זה הזמן שלו/ה.

אמונה פשוטה

למעשה, נקודת צדיק היא הראשונה. הדעת המיושבת הזאת שמסדרת לי את המוח, עושה ניקוי יסודי, מעיפה את כל הדיבורים המקטינים, משאירה רק דיבורים שנותנים לי כוח, מצווה עליי לחפש דיבורים שנותנים לי כוח ואומרת לי: כל פעם שאת שומעת משהו שאת מבינה ממנו שאת קטנה, אז או שלא הבנת נכון, או שמעמדת את הישירותים של יצר הרע.

אם יש פה דיבור שמקטין אותך או מבהיל אותך ואומר יהיה מפחיד, סימן שאת שומעת את קול ערב הסעודית שמשדר מג'נין. תסגרי את זה מהר ותחפשי את מה שמחזק אותך. תאמיני שיש כוח דבר, יש כוח קול, יש כוח תדר, ורק עם זה תלכי. תהיי פשוטה, תמימה וקטנה. תכניסי למקום שיש בו רק קמח ומים ויותר מזה את לא יכולה ולא מונכה לשמוע.

המצבה שלי אומרת שהרכיבים של הסיפור פה הם מאוד מאוד פשוטים. יש את הרצון שלי ואת הבחירה שלי, את התפילה שלי ואת העזרה שאני מקבלת מהסביבה, ויש את השם יתברך שישר עונה לי. מה פה הקמח ומה המים, עוד לא בדקתי בתורת הסוד. אבל אם מערביים רק את היסודות האלה בלי תוספת מהומה של יצר הרע, חייבת לצאת מזה מצבה שלוקחת אותי הלאה.

כל פעם כשהחמץ עושה לנו בלגאן, אנחנו צריכות להבין שאנחנו בתוך חוויה של ייאוש. תזכירי לעצמך את המצבה, חפשי את הרכיבים הפשוטים והאפשריים שלבטח קיימים מתחת לבלגן. איפה הקמח והמים והצדע הבא שלי. איפה הפתח הלאה. כי אף פעם לא יבקשו ממני דברים גדולים מדי או קשים מדי או מפחידים מדי. השם תמיד היה איתי, נמצא איתי ויהיה איתי. לאף אחד אין כוח להפיל אותי מהמצבה, לקחת לי את לחם האמונה.

אז כששואלים אותנו בתוך מכת חושך המבהילה והמלחיצה: אתם מאמינים באור או אתם מאמינים בחושך? כל אחת מאתנו חייבת, על בסיס של התנסות, על בסיס של חוויה, לא על בסיס של סטיק במוח, לא ציטוט ממחברת יהדות, בעומק הכי עמוק של הנפש, להגיד: אני מאמינה באור!

אמנם פגשתי ממנו רק כמה קרניים בדוחק וכל היתר חושך, אבל אני וחלכת אחרי הקרניים האלה ויצאת ממצרים. אין לי ספק שהן האמת. אני שומרת בכל כוחי על ההרכב הקדוש של קמח ומים מהזמין ובלגן, וככה אני נגאלת.

מה בקשתך?

הרבנית ד. קרשבוים - בתו של הגה"צ ר' עקב גלינסקי זצ"ל

שאלה:

לכבוד הרבנית תחי'.

וודם כל אודה על כל התשובות המהימנות והמאירות, הנשענות על דברי חכמים, ומגייעת עד לתוככי חיי המעשה לגמרי. הרבה פעמים הן לי כעניינים... יישר כח.

שאלתי ובקשתי אחרי הפורים, איך להתארגן - נוסח ברסלב - לקראת הפסח? אני בטוחה שיש ציוני דרך מרגשים, מעניינים ונותני כח לעבודות הפסח, וראיה רחבה ואמינית על הנושא שלא פעם - קשה לנשיאה...

תשובה:

יישר כח על המשוב הנפלא שנותן לי כח להמשיך במשימות חדשות, כשאני רואה שאכן יש תועלת בדברי, [שלאחר שיוצאים מעט, אין לי מושג למה הם מגיעים ומה הם פועלים...]

לעניינינו, את מציינת שהעבודה של ערב פסח, לפעמים קשה מדי לנשיאה, ואת מבקשת אם יש דרך אחרת - נוסח ברסלב - לקבל ראיה רחבה יותר וציוני דרך לעבודה קדושה זו.

כאשר קראתי את שאלתך עלה חיוך בשפתי, 'ערב פסח נוסח ברסלב' אולי יש כזה סידור, חשבתי? ונוכחתי בסיפור קטן שארע לי לפני יותר מעשר שנים. התבקשתי מיבית המורה של הסמינר הישן ב-י למסור הרצאה בקורס למורות לתולדות ישראל על 'דרכו ומהותו של ר' נחמן'. בסיום ההרצאה הארוכה נגשה אלינו מורה חשובה, ואמרה לי בזה הלשון: 'כל מה שאמרת שזה להיות 'חסיד ברסלב' זה בעצם נקרא להיות יהודי'. 'נכון עניתי לה 'את צודקת, אכן כן' 'א"כ ננסה לראות - לאור תורתו של מוהר"ן - מה אכן תפקידו של 'יהודי', או לעניינינו 'היהודי' בערב הפסח.

ראשית, צריך להגדיר מהו לחץ, וכיצד הוא נוצר?

נתאר לעצמנו שהמושג 'ערב פסח' הוא כמו מאונים. בכף אחד יש את רשימת המטלות, ובכף השניה כל המשאבים שגישתי לענין; תכנית עבודה מסודרת, כח, זמן, כסף, עזרה מבני משפחה או עוזרת, זריזות, רצון, מחשבות חיוביות וכו'. בהתחלה אמנם המאונים שקילות, אבל מהר מאוד אנתנו מגלות שכף המטלות המורכבות והאדירות מכריעה את המשקל והאיזון, ומכאן נוצר הלחץ. ומכאן שאלתך: איך למרות כל מה שניסיתי לעזור לעצמי, עדין אני לא מאוזנת ונמצאת בלחץ אדיר? וא"כ מה הפתרון? וכאן את מבקשת ציוני דרך, שיוסיפו במאונים לכף השניה - כף המשאבים, עד שהכף הזאת תכריע את המשקל, ותתן לך ערב פסח נעים ונפלא והבנה מחודשת על ההכנה והטרחה הרבה, והיגיעה האין סופית, של ערב פסח.

אני מגישה לך בעז"ה ציוני דרך קצרים וממוקדים, שכל אחד מהם אפשר להעמיק בו ולהרחיב הרבה.

א. לידה מחדש - פסח הוא זמן לידתו של עם ישראל, וממילא לידתו של כל יהודי בכל פעם מחדש. נמצא בעצם שכל שנה לפני חג הפסח מתרחשת תופעה של 'להלך לידה'. לכל אחת מאתנו יש התרגשות רבה ועשייה, אבל גם הרבה מתח וחרדה [לא משנה כמה את צריכה לטרוח סביב פסח, יכול להיות שאת תצטרכי רק לארוז מזוודה ולנסוע להורים, ובכל זאת הלחץ קיים], בדיוק כמו לפני לידה. לכן, אם נבין את הרעיון - הלחץ והקושי לא יכריעו אותנו, אלא להיפך יהיו גורם מזרז ודוחף לעשייה יצירה ולהולדה מחדש.

ב. יגיעה ככלי לאור גדול - ההשקעה הרוחנית בעולם היא ש'יגיעה' זה דבר קשה ולא נעים. כך הוא המסר העולה מכל הפרסומות הרבות, שכולם באים להקל מעלינו את המאמץ, ולהעמיט את הטרחה למינימום האפשרי, כדי להביא לנו את האושר המצופה. לדוגמא שבת כלה-קלה, ארוח במלון, חד-פעמי וכיו"ב.

לעומת זאת, מוהר"ן מדגיש כל העת, שכל מה שזוכה היה בזכות יגיעתו הרבה בכל פרט ובכל מידה, וכך כל אדם, כפי היגיעה - כך הוא זוכה. נמצא שעלינו לשנות את כיוון ההשקפה בדעתנו, ולהבין שדווקא הטרחה והיגיעה סביב המצוה - נותנת לנו כלי לאור המצוה והתענוג שבה.

ובפרט בעניין חג הפסח שהוא אור גדול של שער החמישים (כמרומז בפסוק 'וחמושים עלו בני ישראל מצרים' - לשון חמישים), והאור הזה אינו יכול להיתפס בכלי גשמי, ורק ע"י שאנחנו כותשים אותו ומיגעים

אותו, על ידי כך יכול לטעום הגוף בעצמו מהאור הגדול. וידוע הסיפור שסיפר הרב פנקס על עצמו, שכל מה שזכה בחייו (ואחרי פטירתו) הוא בזכות יגיעה רבה שהיה לו פעם בבדיקת חמץ מתישה במיוחד (בתור בחור, בדירה שגר בה), הוא הגיע אז לליל הסדר מותש וסוחס בלי טיפת לחלוחית, ודווקא אז נגה עליו אור ד', שליווה אותו כל חייו.

ג. פורים הכנה לפסח - בשאלתך את מציינת, שאחרי פורים את מבקשת דרך להתכונן לפסח. ולא בכדי, כי מוהר"ן מגלה ש'פורים הוא ההכנה לפסח' (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן עד), ולכן המצב בערב פסח, קצת מזכיר את הבלגן של פורים.

וכל כך למה? כי פורים הוא אור גדול מאד, אורו של משיח (כמפורט בעלון הקודם), ואור גדול שכזה אין לנו כלים להכילו, רק ע"י 'ציאה מהכלים' או מקבלים מעט ממנו, והוא נותן לנו כח לשרוד עד משיח ועד בכלל. ולכן בפורים יש כזה בלגן, וגם צריכים להשתכר, כי זה הדרך שלנו לקבל את האור הגדול הזה.

וממילא, אולי כך אפשר להסביר את המצב בערב פסח, שלמרות כל השתדלותנו שיהיה סדר, מוכרח להיות מן 'שבירת הכלים' של כל מה שאנחנו יציבות ונשענות עליו - סדר יום, דעת מסודרת, יחס לילדים, שלום בית וכו'; לא ח"ו שבירה מוחלטת, אבל זעזוע כלשהו, כי לפעמים דווקא זה הכלי לקבל את האור הגדול של פסח.

אם זה נכון, נצא שבעצם בערב פסח יש לנו את אות מלחמה של פורים, שהוא מלחמה בעמלק, והמלחמה היא, שעמלק מחליש אותנו ודורש מאתנו שלמות בלי לוותר על כלום, ופורים לעומתו הוא מלשון 'פורים', לשמוח עם הפירורים ולהסכים שלא הכל מושלם (לקוטי הלכות). אצל המן הרשע אנו רואים שגם כשמלינו בני אדם משתחווים לו, אבל 'כל זה איננו שווה לי' אם איש אחד לא משתחוהו, אבל אנו לעומתו, צריכים לחפש בעצמינו את הפרורים מה כן עשינו והתקדמנו, ולשמוח עם זה. וזה העצה לערב פסח - להסתכל כל הזמן מה כן עשיתי; ומה כן עזרו לנו בני המשפחה, וכמה פעמים כן התגברתי על הכעס וחולשת הדעת, העיקר לא להתמקד ב'מה לא'.

ד. חמץ ומצה - מוהר"ן מסביר שההבדל בין חמץ ומצה הוא רק באותיות ח' וה'. הח' היא אות סגורה, לעומת הה' שפתוחה. כי החמץ ממוקד בעצמו - מחמיץ את המוח ומגדיל את הפחד והדמיונות, ולכן יש בו הרבה אוויר של גאווה ושליטה עצמית; לעומת הה' פתוחה, כי יש בה גמישות וענוה.

החמץ דורש מאתנו ריכוז התמקדות ושימת לב לכל פרט ופרט, והיא בעצם מעלה שנובעת מיראת שמים, אבל לפעמים יכולה להפיל אותנו לצמצום, עייפות, כעס, וחומרות יתרות, הייפך מהראיה הרחבה והאמיתית שאת מבקשת. ולכן בפסח צריכים דווקא 'מצה', היינו לעשות 'מצה ומריבה' עם המחשבות, ולא לתת להם לתפוח ולהשתכן בנו, אלא לפעול בזריזות מתוך אמון בעצמנו וסובסב אותנו שהכל ייעשה בעז"ה על הצד הטוב והנכון.

ה. להפוך את הד' לה' - בחג הפסח ישנם הרבה עניינים של ארבע; ארבע כוסות, ארבע לשונות של גאולה, ארבע בנים וכו'. הד' מסמלת את ארבעת היסודות שכל הטבע היקום והאדם מורכבים מהם - אש רוח מים עפר; אבל אנחנו מיניות כוס חמישית לאלוהי הנביא - לגאולה. וכך עלינו להפוך את הד' לה' - להפוך את ריבוי הפרטים למשהו כולל שהוא לכבוד ה'.

ריבוי הפרטים מעייף אותנו מאד, אבל ע"י תוספת הי' לד', היא נהפך לה' - לאחדות אחת שהיא ש' ד', ואז זה קל יותר. איך עושים זאת? ע"י שמוסיפים 'לד', תוספת קטנה ' שהיא הכוונה - לשם המצווה, לשם ביעור חמץ. ולכן, כל פרט שעושים, גם אם זה לא חמץ גמור - נכון לשם המצווה, ומוהר"ן מלמד אותנו אף לומר זאת בפה מלא. וכך מעבודת פרך הופכת היגיעה להיות גאולה וטהרת הלב כפשוטו.

פרשות השבוע סביב פסח הם פרשיות המשכן והקרבנות הקרבנות. גם הכנת המשכן היתה מלווה בטרחה רבה וזמן רב, ושבעת ימים קודם להקמתו הקימו ופרקו אותו כל יום מחדש (זכר לבלגן), ומזה נהיה המשכן, שאינו רק בית יפה, אלא מקום של השראת השכינה, שהוא המשך למעמד הר סיני. נמצא שהשראת השכינה נוצרה מהכוונה ונדיבות הלב של כל יהודי, בתרומותיו, בטרחתו, ובעשייתו למשכן.

בברכת ערב פסח כשר ושמח, וחג של גאולה כללית ופרטית.

בתוך החיים, יש לכל אחת מאתנו מקומות, בהם רבינו האיר את הדרך. אם בהארה רבת עוצמה שהביאה לשנות את כיוון זרימת החיים, ואם כתמיכה או דחיפה לרום את המחשבה והמעשים. במדור זה נפרסם בעזרת ה' סיפורים אמיתיים המציגים מציאות זו. סיפורים מתאימים יעובדו ופורסמו לתועלת וחיוק הנשים. סיפורים ניתן לשלוח למערכת.

צעד 'אחד' קדימה

קפיצה למים

כבר שנים שהיא עזבה את הרכיז החברתי, שנים שהיא לגמרי מחוץ לתחום, והנה, בהתארה קצרה לכל הדעות, התבקשה לאה לרכיז פרויקט ענק.

איך עושים את זה?

כן-לא-כן-לא. הסביבון נפל על הכן. כי בעצם, אי אפשר היה לומר לא, והפרויקט - רועד ורוטט - יצא לדרך.

בעיניו הכי קשה. עומס מבית ומחוץ. תוך זמן קצר מאוד. ועל גברת שלגמרי תלושה.

לאה ממש לא היתה בת אדם, כשראיתי אותה. נסערת מבלבלת, מנסה - ונמסה. מצד אחד, אין לה כח, ומצד שני מתחשק לה מאוד לעמוד בפרויקט. כי ציפור קטנה לוחשת לה, שזה דווקא רעיון לא רע, ואולי אפילו טוב. אז כדאי לקפוץ למים? מסוכן? התאבדות? חוכמה? אומץ?

הציפור מתעקשת, ולאה נוקשת, בשתי המשמעויות. נוקשת על חדרי הלב שלה, וגם נוקשת ומשקשת...

"איך את מעיזה?" שאלתי את לאה, מודעת למתרחש. "אם יש באמתחתך, בהחלט אשמח לקבל קצת טיפים וליווי לכל מיני פרויקטים שצומחים - או צונחים - להם באמצע החיים".

ולאה פרשה לי את משנתה הנחמדת, וחשבת שאם כבר, אז כדאי לעוד כמה עיניים ואוזניים להיחשף למשנה הזו.

צעד אחד בלבד

אז הנה:

"בתחילה, מה את חושבת לך, הברכיים שלי רצו לקבל פיק אמותי ומוצדק. רציני לצרוח שאני לא יכולה. מה פתאום.

"ומנגד... רציני מאוד להיות יכולה. מדובר בתחביב ישן שלי, שהייתי שמחה מאוד לשוב לתוכו, אין מה לומר". הוי, הקונפליקטים האלו של הנפש. איזו עמוקה היא הנפש, פתלתלה ומרובת נימים דקים. גוונים עמוקים. תווים מורכבים. "וכאן נכנסה לתמונה אמא שלי, שבמקביל אלי - לקחה על עצמה את פרויקט הדחיפה. אמא שלי שידעה את הקריעה שאני חווה, שידעה שאני רוצה וגם לא רוצה באותה מידה, עם נטיה קלה מאוד לכיוון ה'רוצה', שילחה אותי למים העמוקים עם משפט קצר: "עזוב, לאה. לכו רק צעד אחד קדימה".

וכך פעלתי. פשוט, הלכתי רק את הצעד האחד-בלבד קדימה. לא חשבת בשום אופן על המכלול, דבר שמאפיין אותי תמיד. תמיד אני חושבת על המכלול, ועל הכל, ועל האין-מה-למה, ונרתעת. ובצדק. מכל מיני סיבות, אבל לא הפעם. הפעם החלטתי ללכת רק עם צעד אחד".

צעדיו של הצעד

אני שואלת: "תוכלי לתאר לי כמה פסיעות וצעדים בדרך למטרה הנכספת?" לא יזיק לי לשמוע עצות יעילות לכבישת הר. גם לי יש הרים לכבישה. כל יום צומח לו הר אחר, ברון השם, ולרוב מצטמחים הררים התלולים בשערה [השערה הדקיקה זו אני...], לפעמים זה הבית, לפעמים עם הילדים, בדרך כלל - עם הכתיבה היקרה עבורי, ולפעמים, בביטוי הכי טכני - עם הררים של כביסה וכלים ומטלות.

יש לי כח? יש לי מרץ להסתער? נו. אז מה עושים חוץ מלשיר 'ההרים וגבעות יפצחו לפניהם רינה? או לחילופין, 'הרים רקדו כאילים, גבעות כבני-צאן'? הבה נחכימה.

ולאה מחכימה. מאוד.

"אז ככה. למחרת ההכרעה הראשונה, של היכן המופרע

הוא, קמתי בבוקר. מה אני עושה עכשיו? איך אני מתקדמת? איך מתחילים? לא יודעת. רק מלחשוב נהיה כאב ראש אדיר. מתברר שה'כן' היה רק הפתיח לבלגן, ואני עוד חשבת שזו התרת ספקות.

ואז צפים לידי הקביים שאמא שלי שלחה: צעד אחד בלבד, לאה. הבנתי?

הבנתי. ואז אני חושבת על הצעד האחד שצריך. ללכת לחנות חומרי יצירה. את יודעת ללכת לשם? כן. יופי.

בדחנית, אז מה

ואת יודעת להתקשר קודם לברר אם יש את מה שאני מחפשת? כן. נפלא.

התקשרתי. שאלתי. יש. הלכתי. קניתי הר געש של מוצרים. עשיתי משלוח. ובלב הכל צעק לי, שאולי זה סתם. אולי זה כסף לריק. אולי אני חתיכת מדומיינת, ומה יצא ממני.

השתקתי את כל הקולות, ואמרתי להם, זה שווה. זה רק צעד. לא מעניין אותי מה הלאה.

אחר כך היה צריך לעשות כמה טלפונים ולברר את נושא השיווק. את הסבירות. את ההזמנות. ושאר ירקות.

דברים שממש לא בשבילי. אני טירונת בזה. חדשה. מצחיקה.

בדחנית. אז צחקתי על עצמי, [נו, בטח. עם כמה נדבות של דמעות] והמשכתי בעקשנות לעצום עיניים. אל תראי יותר ממטרי! ואם מטר מאיים עליך - אז גם לא לראות יותר מסנטימטר. הבנתי?

הבנתי. כל פעם התקדמתי רק צעד אחד. פרטתי את ההר לפרוטות. לפרורים.

לבנק את יודעת לצעוד? צעדי. [אל תחשבי מה את עונה לפקידה, ומה היא עונה לך. זה יקרה ממילא, ומה שיהיה - מצוין].

לשוחח עם אחותך ולהשיג טלפון של אשת חינוך את מעיזה? למה לא.

לתאם פגישה גדול עליך? נסי. להגיע לפגישה אפשר? מגיעה.

להתפלל שאמצא חן זה נורא? לא. לשוחח? קצת קשה, אבל רק את זה יש לי ביזמן לעשות. אז נעבור את זה ודי.

איזה די. הדרך היתה עדיין ארוכה, מסולעת ורבת להטוטים. אבל שמרתי על מיקוד המבט רק אל הפסיעה הבאה. הנחתי את נעלי על זוג עקבות, והלכתי רק פסיעה אחת. רק צעד אחד. התאמצתי רק היום. רק נקודתית. רק ברגע הבא.

ולבסוף, לא להאמין, בסייעתא דשמיא, בפסגת ההר - תקעתי דגל. פלא. פלא פלאים. לאה צוחקת ולא מאמינה. כמוני, היא משפשת עיניים. לא להאמין. לא להאמין. והנה. הפרויקט קם ונהיה, ועם ערך מוסף ומוצלח וכביר. ועם כל הסופרלטיבים - עדיין אין כאן הגדרה מספקת, לקפיצת הדרך שהייתה, בסייעתא דשמיא.

"לא רק זה. למרות העומס והכל, הפרויקט הלך הפעם בקלות מיוחדת! רבה יותר מכל הפעמים בהן יצרתי ורכזתי קבוצות והייתי בתוך ממש".

עלה קטן שלך

הנה, עכשיו אני בתוך יזומה מעניינת, נוספת. באופן כללי בדקתי את כדאיותה עלי. זה סביר. ויחד עם זה - מרתיע. מי

אמר שאני בטוח-בטוח-בטוח יכולה? אף אחד. אבל לפסוע? רק פסיעה אחת כל פעם, ולהרוות את הפסיעות בקריאה תמידית אל השם יתברך. השם, בא. תהיה פה. תחזיק אותי חזק, עלה קטן שלך.

וללכת!!!

זה מחזק, הסיפור שלך, לאה. הבית חוגג ורוקד לך קדצ'קה מול העיניים? תסתכלי מה את כן יודעת לעשות. להזיז מטאטא באלכסון? תזיזי. מעיזה לשים במקום את הסוודר שמכסה את השולחן כמו מפה זרוקה? שימי. יודעת לשים את הלחם בארגז? הניחי. תעשי כל פעם רק טיפונת. תחשבי רק הלאה אחד, ותופתי.

התוצאות תכלנה כמה צעדים! אי-אלו פסיעות! כי מפרוטה ועוד פרוטה, נהיה חשבון רציני.

זה לא צחוק.

וגם כשהררים תלויים בשערה, וכביסה בלתי ניתנת לכבישה - תתחילי עם מגבת הרחצה הענקית. יכולה לצ'קצ'ק אותה לארון צ'ק צ'ק? קדימה. ואת המכנסיים שמתערבבות עם הכל? ואת החולצות לגיון? וככה פתאום, אני אומרת לך, לא מבינים איך דברים זזים. לא מאמינים. אבל זה קורה, וזה נראה לך ניסים. אבל זה לא. זו מציאות יפה ופשוטה שטבע הבורא בעולמו המופלא.

אין לך מושג איך תיראה השבת השבוע? אז אין.

בואי נפרק את ההר לאבנים:

להוציא את המוצרים מהמקפיא, זה הגיוני? הוציאי.

לפנות שיש את מסוגלת? פני.

לשים מפה על השולחן ולסדר את הנרות, שייך? יופי. להעמיד סיר קטן? לא גדול עלי. וככה, רק צעד אחד, ופרוטה פרוטה מצטרפת...

אח. כמה חשוב להתחיל, להתחיל. להניח ברכות את הנעל רק פעם אחת על העקבות. לא להסתכל לסוף הדרך ולצפות לה - ולחטוף תסכול מראש. צעד צעד. צעד ראשון. צעד שני.

וזו כל תורת קפיצת הדרך.

ככה נבראו המון עולמות. פרצו המון מעשים. יוזמות צפו, וחלומות התגשמו.

צעד אחד קדימה, ופשוט להתחיל ללכת...

'...וכל דבר ודבר שרצה לעשות בעבודת השם היה קשה עלי מאד בכל מיני כבודות שבעולם. ורק על-ידי עצה זו נשא עלי עול העבודה, היינו שבכל יום היה חושב בדעתי שאין לו רק זה היום בלבד ולא הסתכל על יום המחרת ועל זמן שלהבא כלל, רק כאילו אין לו רק זה היום לבד. ועל כן היה יכול לישא עלי עול העבודה של זה היום לבד. כי על יום אחד לבד יכול האדם לקבל עלי כל מיני עבודות שבעולם מאחר שהוא רק ליום אחד בלבד. וכשגמר העבודה של זה היום אזי ביום המחרת חזר וקבל עלי העבודה של אותו יום המחרת.

וכן נהג תמיד שלא היה חושב בדעתי כי-אם אותו היום לבד, ועל-ידי-זה היה יכול לישא על עצמו עול עבודתו שהיתה כבדה עלי מאד. ובלא זה לא היה יכול לישא עלי כלל, מחמת שהיה מרבה בעבודת השם מאד בכמה מיני עבודות בכל יום, והכל בטרחה וביגיעה גדולה ובכבדות גדול מאד, עד שלא היה אפשר לישא עלי עול כזה כי-אם על-ידי עצה הנ"ל שלא היה חושב בדעתי רק אותו היום בלבד כנ"ל. [שבחי הר"ן יד]

במדור זה נארח בעו"ה בכל פעם אחת מהנשים היקרות, שבעליהן התקרבו לתורת מורה"ן, ונשמע מפייהן כיצד העניין השפיע עליהן, וכיצד הן מרגישות עם הנשא.

סימורה המרגש של הגברת חיה שטרן תחי אני "הינדיק"

רבינו הקדוש סיפר סיפור על הינדיק.

לא זומנן כתבו עליו שיר חדש, לבחורים ישראלים צעירים שלא רוצים להתבגר לתוך הנורמות החברתיות הכבדות והמקובלות של החורים שלהם. רוצים לבעור באש הנעורים המחמשת, המבקשת, הנכספת. רוצים לפרוק את המוסכמות החיצוניות, המלאכותיות. רוצים להיות שונים, אמתיים, רעננים. בעיני החורים שלהם הם "הינדיקים" סרבנים, וכסלים ומאוד מצעירים.

או כתבו להם ועליהם שיר, איך פתאום הגיע החכם לארמון, ואמר למלך שהוא ירפא את הבת שלו, אבל שכל האחרים יזוּוּ. זוּוּ, דיבורים של שכל, עצות ושיטות וגישות ותיאוריות ופילוסופיות, זוּוּ כי נכשלתם, זה לא המקום שלכם בכלל.

אני נולדתי חרדית, גדלתי בבני ברק. הייתי תלמידת בית יעקב בבית ספר ובסמינר, ותמיד רציתי להיות טובה; אבל מהי יאוש הפנימי, מאיזו בדידות נטושה, נתייזת קצת מרדנית. לא היו לי מילים להסביר או, אבל הכל כאילו ריחף מעלי בלי להיפגש. לא נתן לי שום הדרכה של צעד אחר צעד, פשוט לא ראה אותי באמת. וכשלא רואים מישהו הרבה שנים, המישהו שלא רואים אותו נהיה מאוד עצוב. מאוד בודד. מאוד גלמוד.

המקום הכי עמוק בתוכי ידע שאף אחד לא מבחין בו, אף אחד בעולם לא באמת מתעניין בו. הממסד מעניין בהתנהגות שלך, שתזרום טוב עם המסגרת, החורים רוצים את הציונים, את שיתוף הפעולה, את מצב הרוח הנעים והמוכן לעזור שלך. אף אחד לא מסתכל ממש עמוק פנימה, ושואל: למה יקרה שלי מה שלומך? מה עובר עלייך? האם את שמחה? האם את מוטרדת? האם את מאושרת? האם טוב כן הכי שבעולם? ואם לא - מה מציק?

שאלות כאלה אני חושבת שאף בנאדם שהכרתי לא נשאל מעולם. האמת שגם היום אני לא ממש שואלת אותן את ילדי, למרות שאין לי ספק שהן הכי חשובות ולמרות שהייתי רוצה לשאול.

לפחות אני מתפללת על זה ורוצה. לפעמים לפעמים השם פותח איזה נס. בכל אופן, המישהו הכי עמוק שבי השתכנע שהוא הינדיק. לא באמת טוב, לא באמת חשוב, לא באמת שווה. אפילו רפוק קצת ודי חוטא וגרוע. בהשוואה לספרי המופת הישראליים מאוד. כשסיימתי את שנות התבגרות שלי וזכיתי להתחתן ולהקים בית, כבר הייתי מצופה בהרבה שכבות של חיצוניות מוצלחת ומוקפדת, אבל מבפנים נשארת אפסית. לא הייתי בת של מלך ולא ישבתי על הכיסא בתחושה של רצויה ומוזמנת. להיפך, חסרת כל לבוש של כבוד אמיתי ושל ערך, התחבתי מתחת לשולחן כשאני מתפללת בסתר שאף אחד לא יראה אותי.. שלא ימקדו בי את הפוקוס.. שילכו לצדיקים, למתוקים, למעולים.. לא אלי... כי אני "הינדיק".

ופתאום בא רבינו הקדוש והיקר, ואיכשהו, בלי שאי פעם הכיוון הזה של ברכות עלה בדעתי, הוא פשוט התגבש לי ללב. שמעתי שיעור, ועוד שיעור, והמילים שלו עקפו את כל המחסומים שחסמו אותי ונגעו בי כמו קרן לייזר המפלחת ובוקעת את הגרעין.

המקום הכי פנימי, הכי מוזנח, הכי רעב ומתגעגע, קיבל את הביקור הראשון של החיים. קיבל את החיבוק הראשון שהחזיר אותו ממוות לחיים. ועל הרגע הזה נכתב הפסוק "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזה יבזו לו".

זה לא עניין של שכל, אין על מה להתוכח. בפעם הראשונה בחיי הרגשתי ממש ידעתי בוודאות. יש לי תקווה ויש לי סיכוי, השם קרוב אלי ואוהב אותי, וכל הפחד שפחדתי ממנו קודם היה רק סכסוך של היצר הרע להרחיק ילדה קטנה ומבוהלת מזרועותיו של אבא המושע והמרגיע...

יש מלחמה כואבת, נלחמים על כל נשמה. לא משנה מי היא או מה היא לובשת. לא משנה איך היא מגדירה את עצמה. יצר הרע נלחם על החרדים, על החילונים, על הקרובים ועל הרחוקים. על המוכשרים עם החליפות והקונים ועל התלולים והנשורים עם השריטות והכאבים. כל יום ויום הוא נלחם, על כל נשמה ונשמה.

פתאום הרגשתי את "המעבר" שלי, והבנתי שזה מעל ומעבר לכל מה שהינתי לדמיין. השם ואני, והדיבורים והדמעות והגעגועים שלי, נהיו פתאום אמתיים לגמרי. ואת היתה מופיכה שהתחוללה בעקבות שיעורים ודיבורים ועם זאת היתה לגמרי בלי מילים. ממש מעבר לכל תיאור. אדמת הלב שלי הושקתה ופלא קרה: התחלתי לצמוח.

שמחה [ב]

זה חג מלא בהידורים, ואדרבה, שתהדר בלעשות הכל מתוך שמחה! ואין לך הידור גדול מזה!

האריז"ל מיעיד על עצמו שכל המדרגות שזכה להן, הכל בזכות השמחה שבעשיית המצוות! והרמב"ם אומר: "השמחה שישמח האדם בעת עשיית המצוות עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו - ראוי להפריע ממנו, שנאמר: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוךך בשמחה ובטוב לבב", ור' נחמן אומר שהשמחה היא הנקודה והשורש של כל המצוות, כלומר תכלית כל המצוות זה להביא אותנו לידי שמחה, וממילא אם את לא מרגישה בסוף היום שמחה - מסתבר שמישהו בעשיית המצוה השתבש.

אם נחשוב על זה תוך כדי עבודה, ונזכור שכל שפשוף וקצרצף זה מצוה, יקל עלינו להרגיש את השמחה, וזה בתנאי שלא נילחץ מהגוממות; שנדע בברור מה החיוב מצד הדין ומה בגדר "תוספת", אך כמו שאמרנו, תוספות שלא נעשית מתוך שמחה ורק גורמות לחץ ועצבים - אינן בגדר הידור כלל.

ולסיום, שמעתי מהרבנית רות שמש תחי, שכשהולכת בחוה"מ פסח ברחוב ורואה תריסים של מרפסת שרות מאובקים, היא מרימה את העיניים ואומרת: "ישר כח! כנראה הכנסתם את הפסח יותר רגועים ושמחים. והבנתם מה חשוב באמת".

רק כך יש לנו סיכוי להרגיש באמת "בנות חורין"

ומתוך השמחה שבהכנות למצוה - נגיע בעו"ה לשמחה הגדולה בחג עצמו.

אז- עבודה נעימה ושמחה!

ופסח כשר ושמח!

גב. עוד טיפ קטן ומעשי, אם את זוכרת את מה שדיברנו על "לראות נקודות טובות" - זה מאוד חשוב בימים אלו. את בוודאי כל בוקר עורכת רשימת מטלות מה עליך לעשות היום, ובכך, יש לי עצה חדשה בשבילך: בכל ערב תתיישי עוד 2 דקות ותכתבי מה עשית היום, ותשתדלי לפרט כמה שיותר פרטים, אל תכתבי סתם "ניקיתי לפסח", אלא תפרטי מה בדיוק עשית, וכך תראי כמה באמת עשית היום!

חברתך, לאה.

ערב פסח תשי"ז

אליך רחל ידידת!

השעה מאוחרת מידי בשביל להתקשר אליך, ולשתף אותך במחשבותי, ומי יודע מתי נפגש ומתי נמצא זמן לשוחח בימים עמוסים אלו של ערב פסח, מצד שני הדברים שאני רוצה לומר לך כל כך נוגעים לתקופה זו שהחלטתי פשוט לשבת ולכתוב לך.

אנחנו נמצאות כרגע ב"ערב פסח" שני מילים פשוטות ותמימות, שהפכו למושג עצום שמכיל בתוכו אין ספור פרטים ותתי פרטים, וודאי שמילים אלו מעלות לכל יהודי ולאשה בפרט - קונטוציות רבות ועמוסות.

השאלה היא איזה סוג של קונטוציה, שלילית או חיובית.

אני רוצה לספר לך על המהפך שהוויית בעצמי לפני כמה שנים, ומאז "ערב פסח" שלי לא דומה ל"ערב פסח" של פעם.

מה היה פעם? במילה אחת: סיטי! באמת לא הצלחתי להבין איך אפשר לדרוש מאשה לעמוד בכל כך הרבה מטלות והספקים, עבודה קשה וקניות בלי סוף, וכמובן שכמו שבכל מצוה אני משתדלת להדר כמה שאפשר, כך גם במצות הנקיון לפסח, היינו מגיעים לליל בדיקת חמץ ולא היה שייך למצוא עשרה גרגרי אורז בכל הבית, כולל התריסים מבחוץ, הגג של הבוידם, ומעל הפלורוסנטיים.

פסח אצלי תמיד היה לעבור עם קסמי שיניים בין הרצפות, ולקרצף את הקירות מהפגלים ועד לתקרה. את מבינה לבד איך הגעתי לפסח, 'סמרטוט' היה נראה יותר טוב ממני, ו'עבד' היה מרגיש יותר 'בן חורין' ממני...

עד שה' פתח לי את העיניים, והאיר לי את האמת.

פסח זה חג הגאולה, חג שאמור להיות מלא בשמחה. וממילא, כל ההכנות לחג, כשרואים אותן בתור: "הכנה למצוה" הכל כבר אחרת. את זוכרת, דיברנו על זה שמצווה בשמחה שוה פי אלף מצוה שלא נעשית בשמחה, וכתוב בספרים ש"ההכנה למצוה גדולה מן המצוה", א"כ גם ההכנות לפסח אם הן נעשות מתוך שמחה - הן יקרות וחשובות, אבל זה בתנאי שזכור שאנחנו מנקות את הבית מחמץ על מנת שיהיה כשר, ומי שרוצה להדר - אכן, פסח

וכל פעם שאני קוראת או שומעת את הינדיק, הדמעות שלי באות. איך אפשר להסביר לאנשים כל הספרים, כל הדיוברים, כל הדרכים שניסיתי קודם, כולם ניסו להסביר לי איך ללכת הלאה. אף אחד לא ראה בכלל את המקום שלי. כולם אמרו: "מה שצריך לעשות הוא" וגם: "הדרך לגדול היא"

הם באו והראו לי לאן עלי ללכת, איך עלי להיות, הם הצביעו לי מינה ולמעלה, גבוה ובהמשך, אבל הם לא פגשו אותי. ואני ידעתי שהמלצות שלהם צודקות ללא ספק אבל לא יכולתי לוודא מהמקום. מה לי ולדרגות הנעלות, מה לי ולמדרגות המתפתלות. אני קטנה, אני חלשה, אני לא יכולה. אני "הינדיק".

ואז בא החכם, החכם הכי גדול, החכם היחיד שידע. הוא נכנס אלי מתחת לשולחן. נגיש אלי ואמר - "אני כמון, את יודעת? אנחנו שנינו אותו דבר ואנחנו יחד, איך לבד עוד".

ובלי להגיד לי "תשתני פה ותשתני שם", בלי לחכות שאהיה סוף סוף

מישהי אחרת, יותר רבנית או יותר צדקנית או יותר מוארת, הוא נתן לי יד והעלה אותי לאט אל השולחן, והחזיר לי את המלבושים של הכבוד והמשמעות. הוא לא התווכח עם החוויה שלי, הוא ידע שאני הינדיק כבר כל כך הרבה שנים שזאת ההווה הכי עמוקה שלי, אם הוא יחכה שהיא תיעלם הוא יוכל לחכות לגלגל שלם...

"תרגול הודו יקר ואהוב וחשוב שכמותך", הוא אמר לי, ואני האמנתי. פתאום האמנתי. שאני יקרה, ואהובה, וחשובה. ובכיתי המון, כי אף אחד, אף פעם, לא אמר לי את זה ככה.

אף אחד, אף פעם, לא היה איתי ככה. וכבר שנים חלפו והוא עזר לי ללכת עוד ועוד הלאה. להתפלל, לרצות, להשתנות, לגדול. אז מה אם אני הינדיק, אפשר להיות תרגול הודו ולהתנהג כמשהו כמו בנאדם...

י"ל ע" ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-47774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m072247774@gmail.com

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
19

אייר תשע"ו
נושא החודש:
ספירת העומר

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

ה'המתנה' בדרך ל'מתנה'

הם נצרכים, ומה נחיצותה של הספירה הזאת שאי אפשר בלעדיה. לכשנבין זאת, נדע את המטרה הנעלה של הספירה, ואת רום ערכם של הימים הללו.

יום התנונה - זו מתן תורה

היסוד להבנת הדברים נעוץ בהבנת מהותה של קבלת התורה. אילו קבלת התורה היה בסך הכל עניין טכני של קבלת ספר הוראות, שכולל בתוכו תרי"ג מצוות - מהם מצוות עשה ומהם מצוות לא תעשה - לא היינו צריכים בכלל את המעמד הגדול הנקרא "מעמד הר סיני"; לא היה צורך במעמד מיוחד לשם כך, מעמד של קולות וברקים, מעמד של גילוי אלוקות נפלא ונורא שלא היה כמותו, מעמד של תחיית המתים, מעמד שכל העולם המתין עבורו אלפי שנים והיה שותף לו; וגם לא היה צורך לקבל את התורה כל שנה מחדש. הרי כבר קבלנו, ואנו כבר יודעים מה מוטל עלינו לעשות.

אבל לא. קבלת התורה איננה עניין טכני. קבלת התורה גם איננה קבלת מצוות. אילו כך הוא היה, לא היינו יכולים להכריז ולומר "נעשה ונשמע" - וכי ידענו מה הוא עומד לצוות, שכבר ימולנו להתחייב על כך מראש?! (כפי שהקשה אותו מין לרבא - שבת פח). אז לא. לא זו היא קבלת התורה, ולא זהו מעמד הר סיני.

קבלת התורה - זה מעמד של חתונה. קבלת התורה היא הכרזת הנאמנות הגדולה בתבל, הכרזה היסטורית ונוראת-הוד, הכוללת כאחת הכרזה מצד החתן "פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמת" והכרזה מקבילה מצד הכלה "כי אנו עמך ואתה אלוקנו, אנו בניך ואתה דודנו, אנו רעייתך ואתה דודנו". מעמד נורא ומרגש שלא היה כמותו, וכל העולם היה שותף אליו - "עלוינים ששנו ותחתונים עלו בקבלת תורה מסיני", מדוע - כי "תואר כלה מאד נתעלה בקבלת יום זה עשרת הדברים".

זהו קבלת התורה. ורק מתוך ההרגש הזה, ומתוך הנאמנות העמוקה הזו, עלתה הצעקה "נעשה ונשמע", ללא שום פקפוק וחשש, אין זו הכרזת 'קבלת מצוות', המלווה בחשש מי יודע מה יצאו עלינו, אלא הכרזת "חסד נעוויך אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר", לאמור: אנחנו אחריך - באש ובמים.

וזו היא הסיבה שאי אפשר לקבל את התורה מיד ביציאת מצרים. אילו היה זה מעשה טכני גרידא, בוודאי שהיה אפשר לקבל את התורה מיד. היה גם אפשר לקבל את זה קודם יציאת מצרים. אבל מאחר ומדובר ב"חתונה" ו"נישואין" - זה סיפור אחר לגמרי. חתונה לא עושים בתוך יום. צריך לזה הרבה הכנות והרבה התכוננות, עד למעמד החופה והנישואין.

יציאת מצרים הוא האירוסין, ואת החתונה לא עושים למחרת האירוסין - גם אם באופן טכני אפשר להשיג אולם וקייטרינג. התקופה בין האירוסין לחתונה היא תקופה מוכרחת, שרק לאחריה ניתן להגיע למצב של נישואין, וזה מה שאנו עושים בספירת העומר.

המשך בעמ' ב' <<<

דבר המערכת

תורה 'חדשה'...?

עומדים אנו בעיצומם של ימי הספירה. סופרים אנו יום ועוד יום, בציפיה, בהשתוקקות ובהתרגשות לקראת היום הנספך - יום קבלת התורה. מה הולכים לקבל ביום הגדול של "קבלת התורה"? וכי מצפים אנו לקבל "תורה חדשה" חלילה! הרי התורה כבר בידנו, וזאת התורה לא תהא מוחלפת לעולם ולעולמי עולמים; מהו אם כן 'קבלת התורה' אליה אנו מצפים? 'תורה חדשה' איננו הולכים לקבל, אנו הולכים לקבל - 'קשר חדש' אל התורה!!
וזה מה שחסר לנו באמת. הכל כבר מונח לפנינו. יש לנו תורה, יש לנו מצוות, יש לנו ראש חודש, וגם שבת קודש, עולם הזה ועולם הבא. אז מה חסר? השולחן כבר ערוך, הצלחות מסודרות, האוכל טעים, ומה בכל זאת חסר? פה לאכול!
יש כאן חתונה שלמה - אבל אין חתן. יש סעודה שלמה - אבל אין מי שיאכל.
זו המציאות שלנו. יש לנו הכל, צריך רק משהו שיגלה לנו שגם אנחנו פה, ושהכל בשבילנו, ממש בשבילנו, ממש ממש.
וזה מה שחוקר להתגלות לנו בקבלת התורה. ש...כן, גם אני בסיפור. אני יהודי, התורה היא שלי, ואני בהחלט מוזמן לשבת ולאכול.
וספרתם - לכם!!!

הגליון הנחמץ עוסק בעניין "ספירת העומר". מטבע הדברים, וגם מחמת אחיור יציאת הגליון לאור - הוא עוסק גם בחג השבועות. אנו תקווה שעל ידי החומר המגוון והאיכותי שמוגש בזה נוכל בעז"ה לנצל את הימים שנתנו, ולספור אותם עם טעם מתוק יותר, וגם ובעיקר, להתכונן אל המטרה - קבלת התורה. לדעת מה זה ועל מה זה.

בגליון הקודם צורף 'שאלון' אודות העלון, סגנונו ומדוריו. הציבור הוזמן להביע את רחשי לבו ואת רצונותיו, בכדי לשפר את מתכונתו ותוכנו. הרבה מן השאלונים חזרו אלינו עם תוכן חשוב בהחלט. ומעבר למה שהם חזקו ועודדו - ויישר כח על כך - הם בהחלט נתנו כיוונים חדשים, והידדו את הכיוונים הקיימים. את השינויים שבעקבותם, תוכלו לראות מעט בגליון הנחמץ, ועוד יותר בגליונות הבאים א"ה. הן בשיפורים בתוכני המדורים הקיימים והן בדמות מדורים חדשים שיתווספו בעז"ה.

למעשה, היות והגליון הקודם הודפס והופץ קודם חג הפסח, בתוך הימים הלחוצים והעמוסים, על כן הרבה מן הקוראים לא היה סיפק בידם לפנות לעצמם את הדקות החשובות כדי לענות ביישוב הדעת על השאלות. אי לכך קבלנו בקשה לצרף שוב את השאלון, כדי לאפשר לחלק נוסף מהציבור להביע את דעתם.

ובכן, השאלון מצורף שוב, והציבור מוזמן לקחת את עתו ועטו בידו, ולחלוק אתנו את רצונותיו, תקוותיו, שאיפותיו, ו/או את אכזבתו והערותיו. ובעז"ה כל הערה וכל שכן הארה תתקבל בברכה מרובה, ונשתדל שתוצאותיו ייאו בחוש וכמה שיותר מרד.
הזמנות פרטיות לא נשלחו, נא ראו הזמנה זו כאישית.

הנושאים הבאים:

- סיון - חכמה ותמימות
- לול - יום הכיפורים
- תמוז - התחדשות
- תשרי - שמחת תורה
- אב - התחדשות
- חשוון - לימוד התורה

ההכנה הזו כוללת בתוכה שני חלקים: מצד אחד - רצון וציפייה והשתוקקות מתי, מתי כבר, מתי אבוא ואראה פני אלוקים. ומצד שני - התנתקות ובירור המאפשרים את המעבר בין המצב שלפני הנישואין למצב שלאחריהם.

קודם יציאת מצרים, היינו מחויבים למשוהו אחר. המציאות של מצרים היא מציאות של כפייה, של גאווה, של "ישות". העבודה זהה של מצרים הוא הממון (הכסף מרמז על הממון, כמו שנאמר "ועשרת צאנן" - שמעשיות את בעליהן). שהוא מציאות הטבע והשליטה העצמית. אילו כך היינו מקבלים את התורה, היינו מקבלים תורה של הצלחות, של "הישגים", של "פירות" ושל "ישות" - כל דאלים גבר.

היציאה ממצרים, היא ההסכמה להיפרד מסוג החיים הזה, ולהתחבר לסוג אחר של חיים. חיים של חיבור, של ביטול, של אהבה וקשר פנימי; חיים של איכות ולא של כמות. ולצורך כך את צרכים את קרבן העומר ואת הספירה שמחברת אליו.

קרבן העומר הוא הקרבן הכי שפל ששייך - הן בכמות והן באיכות. הוא בסך הכל 'עומר' (שתי קילו לשיטת החזו"א), וגם זה מ'שעורים' (מאכל בהמה). זו נקודת התחלה הכי חלשה שקיימת, נקודה בה אדם מרגיש עצמו כבהמה, וכל מה שהוא יכול לתת זה שתי קילו. נקודת התחלה זו - בעניינים של מצרים - כלל לא קיימת. היא אינה נחשבת מאומה, ובודאי שלא 'ספרת'. ולכן דווקא כאן נמצאת ההתחלה שלנו.

אם מדברים על 'הצלחות', מיד מדברים על המקום בו אנו 'רוצים להיות', נישואין לעומת זאת, מוכרח להכיר במקום בו אנו 'נמצאים כעת', המקום הכי אמיתי ונוה. בנישואין אסור לזמון ואי אפשר לזמון, מוכרחים לדעת ולגלות את האמת מי אני ואיפה אני נמצא. זה ההתחלה של ספירת העומר, לומר את האמת - אני במצב של בהמה, מחובר למציאות של העולם, ומלא ברצונות מגושמים, וכל מה שיש לי לתת זה עומר. זה המקום שלי.

אבל המקום הקטן הזה שלי - הוא כולו בשבילך. את העומר שעורים הזה, שזה כל מה שיש לי - אני מניף להש"ת, ומקריב אליו את כל כולו. ולא די בזה, אלא אני אף 'סופר' את זה: היום יום אחד לעומר. זה לא דבר קטן בכלל, אלא "דבר שבמנין", הקצת הזה הוא חשוב מאד ואינו בטל אפילו באיך.

כי מאחר שלא מדובר בהצלחות, אלא ב'קשר' - אין צורך במספרים גדולים, ואין צורך במתנות מופצצות; כי כל קודמה היא קשר, וכל משוהו הוא חיבור. גם עומר שעורים הוא קשר, וגם נקודה טובה אחת היא קרבה וחיבור. ומכאן אפשר להתקדם: היום שני ימים לעומר, שלשה ימים, שבוע, שני שבועות, שלשה שבועות, עד לחמישים יום.

זה מהותה של הספירה, וזה תכליתם של הימים: לצאת מהמקום של הישות והכפייה, המקום של הכוחות וההצלחה, ולהיכנס לחיים חדשים של קשר וקרבה, שבהם הכל נמדד אחרת, והכל נספר במספרים אחרים. כך מתגלים מטומאות מצרים, וכך מתכוננים לחתונה הגדולה של קבלת התורה.

חג השבועות - חתונה חדשה

והספור הזה חוזר על עצמו כל שנה מחדש.

החתונה הזאת איננה חד-פעמית, אלא חוזרת על עצמה ומתחדשת מידי שנה בשנה. מידי שנה בחג השבועות, איננו מקבלים 'תורה חדשה', אבל בהחלט 'מחדשים' את הנישואין עמה.

ולשם כך, אנו זקוקים בכל שנה מחדש - לצאת ממצרים, להקריב את קרבן העומר [או לקיים ונשלמה פרים שפתינו], ובעיקר, לספור את הימים הללו. אין זו ספירה טכנית, לדעת באיזה יום אנתנו, אלא ספירה מהותית, שבונה את מציאותנו, ומכינה אותנו לחתונה הגדולה והחדשה. אלו הם הימים שעושים אותנו ל'יהודים' (ולא רק 'שומרי מצוות'), ולכן הם השרש לכל השנה.

הספירה הזו נעשית בהתעוררות גדולה, בדחילו ורחימו, עם הרבה תוספות מסביב, כדי שתפעל את פעולתה ביתר שאת ויתר עוז, וככל שמתקרב היום הגדול, ההתרגשות גדלה וממלאת את הלב עוד ועוד, כמו ההתרגשות של החתן והכלה לקראת יום חופתם.

כשמגיע היום הגדול, הלב היהודי כבר עולה על גדותיו, והעניינים אינם מסוגלות להיעצם מרוב התרגשות. או אז מתאספים כולם בבית המדרש, מקשטים את הכלה בכ"ז קישוטיה (תיקון ליל שבועות), ובהגיע סמוך לאור היום, טובלים את טבילת הטהרה, שמכילה בתוכה את הרחמים הגדולים ביותר, הנמשכים משער החמישים, וכאור בוקר, בהגיע תפילת שחרית, מזמרים רוב רגש את האקדמות [שהוא הישיר של חשק' כמו שאמר רבינו ל], ונכנסים לחופה.

אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלוקיו.

בעניין 'חומרות יתרות' [ב]

וממילא ברור, שכך הוא גם לגבי פסח. שהרי הדוגמא שרבינו מזכיר הוא החשש של תערובת חמץ במים, משמוש כך הוא רצה לילך לנביעת המעיין ולשתות רק משם, וזה ודאי וודאי יותר דקדוק הלכה מהמנהג "שלא להתערב" בפסח (שהזכיר הרב ג.י.) שלכאורה עפ"י הלכה אין לו שום מקום ומקור, ואדרבה, ואכמ"ל, (ולכא"ו "מנהג" זה השתרבב מאנשים רצו לאשתמוטי נפשיהו מכל מיני דברים, אך ודאי שא"א לקרוא ליה מנהג, וגם אם כן כ"מ מנהג זה ודאי וודאי יאוסר ע"י כל הבד"צים למיניהם בחותמת ענק של "חומרא יתירה", דמה חומרא ימצאו בזה שב' אנשים אוכלים בב' שולחות שק תפוח אדמה שקיבלו מאותו קמחא דפסחא, ומ"מ אינם מתערבבים...), ומ"מ נטש גם את אותה הנהגה, כי סוף סוף יש הלכה, ורק כאשר שומרים את ההלכה בעצמה, אפשר להרגיש את ההרגשים האמיתיים שבה.

אין כוונתי חלילה לשלול או לתקוף מה דכבר נהוג עלמא, אך אם אדם יצמד לדרך זו של רבינו, ויתפלל ע"ז, אזי יראה בעצמו הרבה הרבה דברים שהיה בטוח שהם יסוד ההלכה, ולבסוף יראה שהם לא רק חומרא "רגילה" אלא חומרא "יתירה דיתירה", ואז יוכל לבדוק אם זה מצד ירא"ש או ארר מצד החברה והקהילה, ואם האמת נר לרגליו ידע איך להתנהג.

יש מי שיבין מתוך דברי, שא"כ יש לאכול רבנות ולא רק בד"ץ, או להקל בדבר זה או אחר, ע"כ הניי מגלה דעתי בזה, שלא בשופטני עסקיין, וכל בר דעת מביין שהמושג רבנות זה חשש איסור, ורבינו לא דיבר להקל בחששות איסור, אלא רבינו נצמד להלכה כפשוטה. ולכן גם במה שנחשב אצל אנשי מקומו כעיקר התורה, כגון שרייה, ידוע שרבינו לא אמר מי שנוהג שיהגך אך לאו דווקא, וכן ראב"ר" אמר שאם נפל מצה במרק שלא יספרו לו, כיון שהתורה אסרה משוהו חמץ ולא משוהו מצה...

ולמעשה, אם ארצה לבאר את דברי כדי שלא יזנו שלא כהלכה (תרתי משמע) אצטרך לתפוס את כל הגליון, על כן אשתמש במשל כללי שישמש כלל עבור כל פרטי העניין. ידוע שהמצוות הם 'לבושים', וממילא כמו שבלבוש מי שלבוש קרוע או מלוכלך הוא בייזו ואין זה דרך העולם, כך במצוות מי שמקל ראש ומזלזל בדניי המצוה כפי שנפסק בהלכה הרי זה בעיה. ומצד שני, מי שהולך עם הצעקה האחרונה ומתלבש כמו מליארד דולר, גם זה אין רוח הרבנות נוחה הימנו. אך אדם נורמלי בדרך מתלבש רגיל, נקי מסודר ונורמלי, ובשבתות וחגים או בשמחות וכיו"ב מתלבש קצת יותר מכובד, וה"ה בהלכה, לכל אחד יש מצוה או שתיים שהיא אצלו בחינת שבת, ובה יש להדר יותר מהרגיל [אבל לא הצעקה האחרונה], ובשאר הדברים יש לקיים את ההלכה כפשוטה, כמובן בלי לזלזל בהלכה.

העולה מכל הנ"ל, שיש לצעוק הרבה להש"ת לזכות להלכה הצרופה, ולהתקשר להש"ת דרך מצוותיו עפ"י ההלכה, וזה יהיה התכלית, ולא להרגיש דפוק או קל דעת אם עשיתי קידוש על מ"ץ ענבים 50%, או שאין גידים חיצוניים בין הבתים, וכן להיפך, לא להרגיש "מחוחן" עם הקידוש רק כי שתיתי יין 100% לא מבושל ומפוסטר וכשר לנסכים כדעת הרמב"ם, כי שניהם יצאו לכתחילה, רק שלווה יש תוספת הידור (חליפה באלפיים דולר), אבל המחוחן האמיתי עם הקידוש הוא זה שנכנס לתיבות כגון "כי בנו בחרת", או "אשר קדשו במצוותיו ורצה בנו".

קראתי את הדברים שהופיעו בחודש הקודם במדור זה, אודות ההתייחסות לעניין 'החומרות' - בפסח בפרט ובכל העניינים בכלל, וכמובן שהדברים הם נפלאים וחשובים, אך מ"מ ראיתי לנכון להעיר ולחלק מעט על הדברים, וכפי שיתבאר.

אקדים הארה קצרה, השוכפת מעט אור ובהירות על מה ולמה רובא דעלמא מכניסים עצמם ל'חומרות יתרות', וממילא נבין מה גישתו של מוהר"ן בזה:

בכל מצוה יש שני חלקים; יש את דיני המצוה, שבלעדיהם אין לה קיום בעולם העשייה, והיא ה'קרקע' של כל מצוה, וחלק זה שוה כמובן בכל אדם, כי כולם מחויבים להלכות המצוה כפי שהם. ויש את ה'הרגש' שבמצוה, (שבבחינה מסוימת היא עיקר המצוה, כי היא המקשרת בין המצוה לעושה, והרי "כל מצוותך אמונה"). וחלק זה משתנה בין אדם אחד לחברו, כל חד כפום מה דמשער בליביה.

והנה הרגש הבסיסי שאמור להיות במצוה, הוא הרגש של ה'קרבת אלוקים' שיש בה, החיבור וההתקשרות בין המצוה לבין המצוה. אבל כשחושך כיסה ארץ ונתרבו הגלויות ותכננו הצרות ונתמעטו הלבבות, ואין דורש ואין מבקש לדעת ולהרגיש הדקות רוחניות של קרבת אלוקים שבמצוות, אזי נתלבש הרצון ל'הרגש הרוחני' של המצוות ב'הרגש חומרי' [מלשון חומרות], שע"י שאדם מחמיר ומכניס את עצמו למשבצת מאד קטנה אז הוא "חש" קשר עם המצוה.

כלומר, בדרך כלל החומרות אינם באים מהחלק הראשון של המצוה, שהוא דיני המצוה, אלא מהחלק השני של המצוה, שהוא ה'הרגש' שבו. [למעט יחידים ממש שזה בא להם זה מיד"ש מפולגת, (אע"פ שלאור דברי רבינו, גם הם מחויבים להחמיר ב'וחי בהם' שבכל מצוה, ודו"ק), אך רובא דעלמא הרי חזינן בהרבה הלכות שתרמסנה רגלי עניי ביר"ש, ורק במצוות ש'נהוג' להחמיר בהם, שם לא מפסיקים להחמיר, וגם בזה כו"ע מודי שיש הלכה פסוקה וברורה ברוב המקרים שהם לכתחילה של ההלכה, וכל השאר זה תוספת חומרא והידורים, ומ"מ אין מי שמעוז, עכ"פ בפרהסיא, לנהוג רק לכתחילה בלי 'תוספות והידורים', ובהכרח א"כ שאינו נובע מ'דיני' המצוה, אלא מה'הרגש' שבו].

לאחר הקדמה יסודית זו, נוכל להבין את שיטתו של רבינו ל' בעניין.

ידוע שדרכו של רבינו ל', הן בהנהגותיו ובעצותיו, והן בעמקות תורתו, שכל דבר שנוגע בו, הוא נישג ישר לנקודה עצמה שהוא הוא הדבר, [כמו רואים כמעט בכל תורה, שלכשתעניין בה תראה שההגדרות הם בדיק מירב, ואכ"מ להביא דוגמאות].

וכך גם בעניין ההלכה. רבינו מגדיר שצריך ללמוד את ה'הלכה' ולקיים את ה'הלכה', ואם אדם נוטה ממנה אפי' לצד החומרא, (אם זה לא מיד"ש אמיתית, וכולי האי ואולי) אז למעשה הוא לא בהלכה אלא בחוץ, וא"כ אין ירגיש מה שאמור להרגיש מהמצוה עצמה, כשלמעשה הוא חוץ ממנה?

וע"כ רואים כסדר אצל מוהר"ן זיע"א שכל דבר היה נוהג בעצם ההלכה, ויש לזה הרבה דוגמאות ואין כאן מקום להביאם באריכות. (כגון מה שהורה לר' נתן כשחשש להיות מוהרהר הוראה, וכגון המעשה שהיה עם הסוכה שמוהר"ר"ר רצה לפסול, ורבינו העיר לו על כך, וכגון השריפה שהיה בשבת, ועוד הרבה).

משא: מה נשמע יעקב, איך עבר הפסח?

יעקב: ברוך ה', יש ימים טובים, וחבל שהם עוברים כזה מהר. אבל לפחות יש לנו את ימי ספירת העומר, שהם המשך לחג הפסח והכנה לחג השבועות, אז יש לנו איזה חיבור גם בימים הרגילים אל ימי החג.

משא: אכן כך. ובאופן כזה בעצם אפשר למצוא כל השנה ימים 'מיוחדים', כי יש לנו את החגים בעצמם, וביניהם יש לנו כל מיני 'תוספות', אם הם שובבים, או ספירת העומר, ש"ו בשבט ול"ג בעומר, כך שבסופו של דבר יש תמיד למה להתחבר.

יעקב: אם כבר אנו מדברים על ספירת העומר, אני מנסה להבין מה מהות הימים הללו. מצד אחד אנו יודעים שזה הכנה לקבלת התורה, ועל עם זה המושג שנקרא "מי הספירה" תמיד מתחבר עם האבילות וילד תלמיד ר"ע, האם זה במקרה ששני הדברים נפגשים באותו זמן או שיש קשר.

ולעצם הספירה, אני יודע שאצל חסידים בכלל, ואצל חסידים ברסלב בפרט, עושים עסק גדול מה"ספירה", ושמעתי שיש מקומות בברסלב שזה יכול לקחת חצי שעה ואפילו יותר, ואני מנסה להבין מה מיוחד במצוה זו יותר מכל מצוה אחרת, שעושים ממנה כזה עסק?

משא: יש לך הרבה שאלות טובות, ועז' אמרו "שאלת חכם חצי תשובה". בא ננסה ללמוד ביחד את הנושא, ולקרב את הדברים אלינו באופן שנוכל לקבל קצת הרגשה בימים הקדושים האלו, ולהתקרב להש"ת כפי מה שמסוגלים ימים אלו.

לשם כך בא נשאל שאלה הפוכה. מצד אחד כמו שאמרתי, ימי ספירת העומר הם הכנה לקבלת התורה, עד כדי כך שבצעם כל ה"שבועות" בנוי רק על ה"הכנה" הזו, וגם השם "חג השבועות" מביטא זאת שהוא בנוי על ה"שבועות" שנספרו קודם לכן, וא"כ בוודאי אין ספק שספירת העומר במהותה הוא הכנה לקבלת התורה.

ומצד שני, איננו קוראים לספירה "ספירת התורה" או משהו דומה, אלא "ספירת העומר", כביכול אנו סופרים בעצם ל"הנפת העומר", וכן בכל יום אנתנו מדגישים היום כך וכך 'בעומר', [ואנחנו א"י מעוכב בדיעבד, כי כשסופר את מניין הימים, ממילא מתפרש שהספירה היא לעומר, אבל זה ודאי שהספירה היא לעומר, והיינו להנפת והקרבת העומר], והפלא עולה מעצמו - אנו סופרים לקבלת התורה או לקרבן העומר? ומה בכלל העניין לספור להנפת העומר, הרי זה דבר מאוד צדדי בכל העסק הזה?

יעקב: אכן, פלא והפלא. ואם כבר, הייתי מוסיף עוד שאלה יסודית - מה שייך לומר שאנו מתכוונים לקבלת התורה, הרי כבר קבלנו את התורה, והיא נמצאת בידנו, האם אנו הולכים לקבל תורה חדשה חלילה?

משא: אכן, גם זו נקודה הדרושה תשומת לב. או בא ננסה להבין את יסוד העניין, ובהו נוכל להבין את התשובה לכל השאלות בעז'ה.

יסוד העניין מתבאר בדברי ר' נתן בכמה מקומות, על פי המבואר בזה"ק ובכתבי האריז"ל, והוא שימי ספירת העומר הם לא סתם ימי הכנה לקבלת התורה, אלא שכביכול במעגל השנה, בכל פסח יצאנו ממצריים ו"עדיין לא קבלנו את התורה", והימים האלו הם ימים שמתגלה איך עלינו לעבוד את הש"ת אף לפני קבלת התורה כביכול, ולכן ימים אלו נקראים בלשון האריז"ל ימים של קטנות המוחין, כי במהותם הם ימים שלא מאיר אור הדעת, כי אנתנו לפני קבלת התורה.

ספירת העומר - אבילות או שמחה?

ובאמת זה עיקר הסיבה שקשה לנו לתפוס את הנקודה של העבודה של ימי ספירת העומר, כי קשה לנו להבין מה הכוונה שעדיין לא קבלנו את התורה, הרי קבלנו את התורה בהר סיני, וגם שנה שעברה בחג השבועות, א"כ מה הכוונה שלא קבלנו את התורה, ובאמת זה דבר שקצת קשה לחיות אותו, אבל עיקר הכוונה של "לפני קבלת התורה" אין הכוונה שאין לנו תורה, אלא שאנו לפני "הארת קבלת התורה", כי בכל שנה מחדש בשבועות מאיר עלינו האור של קבלת התורה בכל שנה, והימים האלו של ספירת העומר במהותם הם ימים שלא מאיר עלינו ה"אור" של קבלת התורה, וזה המהות של ימי ספירת העומר שאנתנו נמצאים בימים של קטנות המוחין, כי עוד לא קבלנו את התורה, אבל אעפ"כ איננו מתייאשים.

ולכן אנתנו לוקחים את העומר שעורים, שזה מאכל בהמה, שמבטא שעדיין אנתנו רחוקים מבחינת אדם, כי אין לנו את הדעת של התורה, ובכל זאת, גם את המצב הזה אנתנו מניפים ומעלים להש"ת, כי אנתנו יודעים ומאמינים שבכל מקום אפשר וצריך להתקרב להש"ת מאותו מקום ממש, אף שעדיין לא קבלנו את התורה, ואנתנו ב'מוחין דקטנות', ומה שיש לנו לעשות במצב כזה הוא פשוט להשתוקק ולספור.

ומזה אנו למדים לכל השנה, שזה עיקר מה שצריך האדם לעשות כשהוא נמצב של קטנות המוחין - לא להתיאש ח"ו ולא להרים ידיים, אלא לעשות מה ביכולתו, ואפילו אם זה מעט דמעט דמעט, כמו פעולה קטנה של ספירת היום שהיא פעולה שכמעט אין לה משמעות, אבל דווקא מהספירה הזאת נבנה חג השבועות וזוכים לקבלת התורה.

ולכן לא לחנם ימים אלו הם ימי דין, שמתאבלים על פטירת תלמיד ר"ע [גם על הגוריות שהיו בדורות הקודמים מתאבלים אז וכמבואר בפוסקים], כי ימים אלו הם במהותם ימי דין וקטנות הדעת, וע"כ דייקא בימים אלו יצא לפועל גזירות קשות, ולפ"ז מובן שלא לחנם ימים אלו הם ימי אבילות, כי הם ימי דין במהותם, משום שעדיין לא מאיר אור קבלת התורה, אמנם מצד שני צריך לדעת שהימים הללו הם השרוש של כל השנה כמבואר ברש"ש, כי כמו שהתינוק עיקר גדילתו הוא בקטנותו, כך אנתנו עיקר גדילתנו הוא דווקא בימי קטנותנו ובהו תלוי כל השנה.

יעקב: הדברים נפלאים בהחלט, אבל עדיין לא ברורים למעשה. מה הכוונה שלא מאיר אור קבלת התורה, הרי איננו רואים שינוי בין לפני שבועות לאחר שבועות בהארת התורה שלנו, אדרבא לפעמים בספירת העומר מאיר יותר האור של התורה?

משא: נכון, לפעמים דווקא בספירת העומר זה תחילת הזמן, ויש חשק וברע"ן נפלא ללימוד, וא"כ אחרי שבועות כבר אמצע הזמן, ואז לפעמים קצת יורד החשק והברע"ן, וע"כ קשה לנו להזדהות עם ההרגשה שבימי ספירת העומר עדיין לא מאיר עלינו אור התורה רק אח"כ.

אבל זה הכל תחושות חיצוניות, שמושפעים מה'מצב' החיצוני שסביבנו, ואינם המציאות האמיתית. המציאות האמיתית היא מה

שכתוב בספרים שמגלים לנו את מה שקורה, וכמו לגבי כל חג, כמו ליל הסדר וכיוצא ב, שמבואר בספר"ק דברים מפורטים איזה השפעות רוחניות נמשכים עלינו בכל פעם, ובוודאי הצדיקים הגדולים הרגישו את השפע הזה בחוש, והיה אצלם הבדל בין לפני פסח לאחרי פסח, ובין לפני שבועות לאחר שבועות, אבל אצלנו קשה לנו מאוד להרגיש את זה מחמת קטנותנו.

ובאמת בקושי אנתנו יודעים מה זה קטנות המוחין ומה זה גדלות המוחין, כי אצלנו עפ"י רוב קטנות המוחין זה כשאחד לא מספיק כיבד אותנו, וגדלות המוחין זה כשקבלנו קצת כבוד, וכיוצא ב אצל כל אחד, כי קשה לנו להרגיש באמת את הרגשת הנשמה שלנו.

אבל עלינו עכ"פ להאמין באמונה שלימה, שבוודאי הנשמה שלנו עוברת את כל זה בכל שנה מחדש, את השלב של יציאת מצריים, ואת השלב של ספירת העומר שהם ימי קטנות המוחין, ואח"כ בשבועות בכל שנה מחדש מאיר האור של קבלת התורה, וכן הלאה.

יעקב: אם בין כה אנתנו לא מרגישים את זה, מה נפק"מ לנו אם זה ימי קטנות המוחין או גדלות המוחין, או לא יודע מה?

משא: דבר ראשון, זה האמת, וזה מהותם של ימים אלו ומצוות אלו, ואין זה משנה אם מרגישים או לא. וכמו לגבי ראש השנה, שגם אם לא מרגישים שזה "יום הדין" עדיין זו היא האמת, כך לגבי כל מה שהצדיקים גילו לנו.

דבר שני, מובא בספר"ק שכל שאלה יותר מאמין בוה, כך הוא זוכה לזה יותר. וממילא אמנם בתחילה לא מרגישים את זה, אבל אם מאמינים בוה באמת, לאט לאט זוכים גם להתחבר לזה ולהרגיש את זה, ואז זה טעם אחר לגמרי.

דבר שלישי, צריך לדעת שחוקי ממעגל השנה הכללי יש גם מעגל שנה פרטי, והוא מה שמבואר בספר"ק ומובא הרבה בדברי מוהרנ"ת, שבכל פעם שאדם מתחיל להתקרב להש"ת נעשה אצלו או יציאת מצריים, ואח"כ שלב של 'ספירת העומר' וכן הלאה. ולכן כל אחד בעת שהוא מתקרב להש"ת בתחילה נשפע עליו אור נפלא, שזה בחינת האור של פסח, ואח"כ בדרך כלל עוברים עליו נסיונות וקשיים, שזה בחינת ימי ספירת העומר, שהוא הזמן של מוחין דקטנות, ואז עליו להשתמש עם הכח של ספירת העומר [דהיינו לדעת לשמוח עם מעט דמעט, ולהשתוקק עכ"פ להיות טוב, ולדעת באמת כל יום הוא יום, כי אף אם נראה לו שלא הולך לו כלום, באמת אעפ"כ היום הזה הוא גם יום], ואח"כ הוא זוכה ל'שבועות', וכן הלאה. וממילא כל מה שכתוב בספר"ק על החגים וכו', שייכים לכל אחד בשלבים שהוא עובר בחייו, וכל מה שמבואר בספר"ק על ספירת העומר, הם שייכים לכל אחד ואחד בזמן של ספירת העומר שלו.

ובאמת גם בכללות הדורות, אנתנו דור של ספירת העומר, כי כשמישיח יבוא יהיה 'מתן תורה' כמו שכתוב 'תורה חדשה מאתי תצא' [ואנחנו בוודאי זאת התורה לא תהא מוחלפת, אבל הכוונה לגילוי של מנימות התורה שיתגלה און], וא"כ עכשיו אנתנו בימי 'ספירת העומר', ולכן בכללות הדור שלנו הוא במצב במוחין דקטנות אחד גדול כל השנה, [וזה גופא הסיבה שקשה לנו להבחין בין הימים, כי בכללותו אנו בקטנות המוחין], ולכן עיקר ההתחזקות שלנו הוא בבחינת של ספירת העומר.

בית היין

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

ספירת העומר - ההמתנה בדרך לקדושה

וְהָיָה יְמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁהֵם יְמֵי תְשׁוּבָה, יְמֵי טְהוֹר מִפְּחִינַת דָּם גְּדוּת, פְּחִינַת שְׂבָעָה נְקִיִּים, פְּמוּבָא, הֵם בְּפָחִינַת "אוּמְרִים לוֹ הַמִּתְּן" חַ"ל.

כִּי זֶה עֵקֶר פְּחִינַת כָּל הַסְּפִירָה, דְּהִינּוּ שְׁפָפֶסֶת, שְׁהוּא תְּחִלַּת הַתְּשׁוּבָה, שְׂוִיָּאֵין מִן הַסְּטָרָא אֲחָרָא, פְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, וְזֶה הוּא פְּחִינַת "הַבָּא לְטַהֵר מִסְּגִיעֵין לוֹ", כִּי בְּפֶסַח עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה עַל דִּי סִיגְעָא דְּלֵעֲלָא, עַל דִּי הַתְּעוּרָרוּת עָלְיוֹן, פְּמוּבָא. וְזֶה תַּבְּרָא "אוּמְרִים לוֹ הַמִּתְּן", דְּהִינּוּ פְּחִינַת יְמֵי הַסְּפִירָה שְׂפָרְיָין לְהַקְמִית שְׂבָעָה שְׁבוּעוֹת, פְּחִינַת שְׂבָעָה נְקִיִּים כְּדִי לְקַדְּשׁ וּלְטַהֵר עֲצָמוֹ קִדְּשׁ שְׂוִאָה לְתַקְּוֹן בְּשִׁלְמוֹת, שְׁהוּא פְּחִינַת שְׁבוּעוֹת מְקַבֵּל הַתּוֹרָה כְּדִי לִילָךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, לְתַקְּוֹן כָּל הַפְּגָמִים (וּכְמוּבָא בְּסָפְרִים).

וְזֶה כָּל פְּחִינַת יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח. וְתַכְּרָא אֲחַר כֵּן סְפִירָה, כְּמוֹ שְׂוִאָמְרִין בְּשֶׁם הַבְּעַל שֶׁם טוֹב, כְּמוֹ

פסח - אתערותא דלעילא, ספירת העומר - אתערותא דלתתא

כִּן הוּא דְרָפָה שֶׁל תְּשׁוּבָה, בתחילה הוא בְּפָחִינַת פֶּסַח שְׁהוּא יְצִיאַת מִצְרַיִם, וְזֶה הוּא יוֹם טוֹב, וְאַחַר כֵּן הוּא יוֹם טוֹב שֶׁל שְׁבוּעוֹת, וּבְיָנֵיתִים סְפִירַת הָעוֹמֵר, כִּי בתְּחִילָה בָּא הַתְּעוּרָרוּת הַתְּשׁוּבָה מְלֻמְעָלָה עַל דִּי הַתְּגַלְלוֹת הַהִסְתַּרְתָּה, שְׁעַל דִּי זֶה שׁוֹמְעֵין קוֹל הַכְּרוֹז וּמְתַעוּרָרִין בְּתְשׁוּבָה, וְאַחַר כֵּן מְנִיחִין אוֹתוֹ לִילָךְ מְעַצְמוֹ, שְׂפָרְיָין לְחִזוֹר וּלְשׁוּבָה וְלִילָךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא לְטַהֵר וּלְקַדְּשׁ עֲצָמוֹ מִיּוֹם אֶל יוֹם.

וְזֶה פְּחִינַת סְפִירַת הָעוֹמֵר, שְׁהִיא תַבְּרָא אֲחַר יְצִיאַת מִצְרַיִם, שְׂאָז הָיָה הַתְּעוּרָרוּת הַתְּשׁוּבָה מְלֻמְעָלָה עַל דִּי קוֹל הַכְּרוֹז שֶׁל הַתְּגַלְלוֹת הַהִסְתַּרְתָּה כְּנִל, וְאַחַר כֵּן צְרִיכִין לְסַפֵּר שְׂבָעָה שְׁבוּעוֹת כְּמוֹ סְפִירַת נְקִיִּים שֶׁל הַנְּגִידָה כְּדִי לְקַדְּשׁ וּלְטַהֵר עֲצָמוֹ מִיּוֹם אֶל יוֹם מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, וְאַחַר כֵּן זוֹכִין לְשְׁבוּעוֹת, שְׁהוּא דַּעַת גְּדוֹל וְעָלְיוֹן וְגַבְיָהּ מְאֹד פְּחִינַת מְקוּהָ שֶׁל שְׁבוּעוֹת. (ליקוטי הלכות, הלכות ראש חודש, הלכה ג)

שאלה:

האם מותר ללכת להתבודד בלילה, והרי מובא שאסור ללכת בלילה יחיד?

תשובה:

א] באמת אסור ללכת לבד יחיד, אנו הולכים עם השי"ת ביחד. ואכן, מוהר"ן בעצמו שדיבר כ"כ הרבה על מעלת ההתבודדות, אומר בספר המידות (התבודדות): 'על ידי התבודדות ומפנה לבו לבטלה בא לכעס', כשהכוונה להתבודדות שאדם הולך באמת לבד, לא כדי להתבודד עם ה', אבל ההליכה שלנו בהתבודדות הוא בעצם להבדל מבני אדם ולהרגיש את הקרבה לה'.

וכך ראו את כל הצדיקים שבכל הדורות שכאשר הלכו לשוחח עם ה' או ליישב דעתם בחשבון נפש וכדומה, לא חששו לאיסור ללכת יחיד בלילה, ורק כאשר הלכו למחוז חפצם היו נוהרים לא ללכת יחיד.

ב] הוזהר הק' שואל איך כלב בן יפונה לא פחד ללכת לחברון בזמן חטא המרגלים, והרי היו שם בני הענקים והיה ממש סכנת נפשות, ואומר הוזהר, 'מאן דאיהו בדוחקא זא אסתכל אמיד', כלומר, אדם הנמצא בתוך צער ודוחק, הוא עושה הכל כדי להינצל, ואינו מסתכל על כלום. כך גם כלב הרגיש את הסכנה הגדולה בה הוא נמצא, שכמעט והוא הולך ליפול בחטא המרגלים, ומרוב שראה את הסכנה רוחנית, לא ראה שום סכנה אחרת, ולכן לא פחד ללכת לחברון.

ומובן מזה, שכאשר אדם יודע את הסכנה בו הוא נמצא בעולם הזה, אשר סכנת היצר הרע הולכת ומתגברת בעולם, אזי הוא רץ להתבודד, ואינו מסתכל על החששות האחרות. וזהו אגב אחד מהמתנות של מוהר"ן, שמביא אותנו להתחיל להרגיש קצת את הסכנה של היצר הרע באופן מוחשי יותר.

שאלה:

בכמה מקומות בליקוטי מוהר"ן מובאר גודל הענין לשמוע תורה מפי הצדיק בעצמו, והחילוק הגדול שבין לשמוע מפיו לבין לימוד מתוך הספר, איך אנו יכולים לקיים זאת בלימוד ספרים של צדיק שכבר נסתלק?

תשובה:

האמת שזו סוגיא ארוכה, אבל אענה בקצרה ממש. בליקוטי מוהר"ן (סימן י"ב) מובאר, שכאשר לומדים תורה של צדיק, כגון תנא או אמורא, צריך להאמין שהצדיק יושב כנגדו, ומקשיב לקולו, וממש מנשק אותו ומחבק אותו, עי"ש באריכות. ומה מובן, שיש שתי צורות איך לומדים מתוך הספר; יש מי שלומד תורה, כמו שקורא ספר שנכתב לפני הרבה שנים, ואז הוא רק מקבל את השכל היבש שכתוב שם בספר, וזה נקרא "לימוד מתוך הספר", אבל מי שלומד מתוך אמונת חכמים, ומאמין שהצדיק שהוא לומד את תורתו ממש מדבר אליו, אז אינו לומד "מתוך ספר" אלא "מפי הצדיק", ועי"ז יכול לקבל אור חדש בלימוד הספר.

ועיין עוד בליקוטי מוהר"ן (סימן קצ"ב), שם מובאר באריכות, שבתוך ספרו של כל צדיק נמצא פניו שכלו ונשמתו של בעל הספר, וממילא, כאמור, אפשר לקבל את הדברים ממנו בעצמו.

שאלה:

בליקוטי מוהר"ן (סימן קל"ד) מובאר, שלומר 'תורה' בפני אחרים הוא מלאכה מורכבת ומסוכנת, ואם כן האם מותר לנו לדבר בניצוי? וכן, איך אפשר לשמוע אחרים?

תשובה:

בוודאי שהוא סכנה גדולה לומר תורה, אך מצד שני מוהר"ן האריך מאד בגודל העניין לדבר ולחזק אחרים. ולכן, כיון שבאמת אינו יודעים איך לומר תורה כראוי, כאשר אנו רוצים לדבר בניצוי, עלינו להשתדל לחשוב כמה שפחות מחשבות של גאווה ויישות, בכיכול 'אני' הוא זה שמדבר, אלא להתקשר לצדיקים, שהם ידברו

מפנינו, ואז השי"ת יעזור שיהיה דיבורים כראוי. והעיקר כמוון להתפלל על זה להשי"ת.

וכלפי הפחד לשמוע מאחרים, אין אנו צריכים לחשוש, כי אין כוונת מוהר"ן שנדון את כל העולם לכף חובה, וכמו שרואים בסימן ג' ששם הוא מדבר על הזהירות שלא לשמוע מנגן רשע, ושם באותו מאמר הוא אומר שאעפ"כ צריך לדון את כולם לכף זכות. כי עיקר הכוונה היא שצריך להזהר שלא ישמע באופן שזיק לו. ולכן מה שברור שיכול להזיק יש להתרחק, אבל מעבר לכך אין צריכים להכנס לחומרות יתירות ולהחריב את העולם.

וכך גם לגבי אזהרה זו של הסכנה לומר תורה, ולכן כשאנו שומעים תורה צריכים אנו אמנם להזהר לדעת איך לשמוע באופן שהדיבורים לא יפילו אותנו ויחלישו דעתנו, וכל אחד צריך להתבודד וליישב דעתו, איזה דיבורים מועילים לו לעבודת ה', ואלו דיבורים יכולים להחלישו, אבל לא באופן שח"ו נפסול מאן דהוא, אלא לסגן את הדיבורים עצמם באופן שיביאו לנו תועלת.

ומובא בליקוטי הלכות, על המשנה באבות "אזיהו חכם הלומד מכל אדם", ומקשה ר' נתן, והרי אנו יודעים שהעיקר הוא לקבל מהצדיק ולא מכל אדם, ומתרג' ר' נתן, אדרבא, כשאדם שומע את דיבורים אמיתיים של צדיק, אזי הוא מקבל אזנים לשמוע מכל אחד ואחד, כי יש בכל יהודי נקודות שצריכים אנו לקבל ממנו, ועל ידי שאדם מתקרב לצדיק ומקבל את הדרך והכיוון איך להתחזק להיות דבוק בהש"ת, אזי יש לו יכולת לשמוע ולסגן ולהתעורר מכל אחד, ולמצוא שם כמה עניני התחזקות לדברים שצריך להתחזק בהם.

שאלה:

בליקוטי מוהר"ן (סימן קפו) מובא שבמדינת ווינה (אוסטריה) רואים מופתים אצל הצדיקים, וזאת מחמת שיש להם אמונת חכמים, ולכן אחר שהצדיק אומר להם אזיהו דבר, הם רואים אחר כך בביתם שנתקיים כמו שאמר, ע"כ. מה הוא רוצה לומר לנו בזה?

תשובה:

המכוון של המאמר הוא להכניס בנו אמונת חכמים, כי אמונת חכמים אין הכוונה רק אמונה שהצדיק הוא צדיק, אלא להאמין שהצדיק מכוון אלינו בכל דיבור שלו, ולכן מוהר"ן מספר לנו את התמימות שיש לאותם אנשים, שמאמינים בכל דיבור של הצדיק, עד שבאמת הם רואים מופתים, ולכאורה נראה הדבר כצחוק שזה רק מחמת תמימות, אבל האמת הוא שכך צריך להיות האמונה, כי הצדיק באמת מכוון דבריו.

ובאמת, עיקר האמונת חכמים הוא לא לעניין מופתים וישועות גשמיים, אלא בעיקר מופתים בעבודת ה', והיינו שכאשר אנו לומדים ספרי צדיקים, צריכים אנו להאמין באמונה שלמה שכל דיבור שלהם הוא נאמר ממש במכוון, ויש בכל דיבור שלהם עצה לכל דבר בעבודת ה', וכאשר אדם מתיישב על הספר מתוך אמונה שבוודאי הספר הזה נאמר בשבילו, אזי הוא יכול ממש למצוא שם עצות וחיווק לכל בעיה בעבודת ה', אלא שהדבר תלוי כמה הוא מאמין בחכמים, שכל דבריהם מכוונים ממש, ואין אלו סתם רעיונות וחיידושי תורות.

וכמובא בסימן ס"א, שכל אחד כפי האמונת חכמים שיש לו, כך הוא יכול להוציא מכל מה שלומד עצות לנפשו והנהגות ישרות לכל מה שצריך.

>>> המשך

למשל האב פשהתינוק מתחיל לילך אזי מוליכו בידו ואחר כך מניח אותו לילך בעצמו, כמו כן בפסח מסייעין לו ומוליכין אותו על ידי התעוררות עליון, אך תכף מניחין אותו לילך בעצמו כדי שיתעורר מעצמו ויתקן מה ששגת, שגה בחינת ספירה, בחינת "אומרים לו המתן", כדי שיעשה תשובה ויסיבל צער ובגושה לתקן מה ששגת. וזה מה שאיתא בזהר שהספירה לטהר עצמו מבחינת דם נדודת, פי זה עקר התשובה לתקן בחינת הדמים שבאים מבחינת אחורי אהיה כנ"ל, שהם בחינת דם נדודת. (הלכות ספירת העומר הלכה א)

הצעקות של ספירת העומר

וזה בחינת גדל הצעקה מעמק הלב שנוהגין בני ישראל הפשרים לצעק בשעת הספירה, כי הוא בחינת צעקת הלב מפעמקים כדי שנופך להקשיף עצות עמקות, כדי שנופך לטהר על ידם מהמתנו ומשקמתנו. כדי שנופך לקבל התורה בשבועות, שהוא בחינת כלל כל העצות הקדושות, פי כלל התורה היא בחינת תר"ג עטין דאורניתא, והעקר כדי שנופך על ידם לאמונה בשלמות, שהוא העקר (הלכות ראש חודש הלכה ו)

פשטות כוונת הספירה

ועקר פנינת הספירה בפשיטות הוא שצריכין לדעת שימי האדם מנייים וספירים במספר ובמנין כל יום ויום, והאדם יצטרף לתן דין וקשבון מכל יום ויום, כי אין שום יום הולך לבטלה חס ושלום. ואפילו שעה נרגע אחת אינו הולך לבטלה חס ושלום, בבחינת "שבוע שבתות תמימות תהייה" שהשבוע שבתות שהם ימי הספירה צריכין להיות תמימות ושלמות בעבודת ה' ולא ילך מהם רגע לאבד חס ושלום.

פי שבוע שבתות מרמזין על כל ימי חיי האדם שכוללים בשבועה ימי השבועה, פי כל ימי עולם כלולים בשבועה ימי השבועה שהם שבועת ימי בראשית, פי אין נמצא יום בעולם חוץ משבועת ימי השבועה שהם חזו"רים חלילה כל ימי עולם. על פן כל ימי חיי האדם כלולים בשבועת ימים שהם בחינת שבועת ימי השבועה, וכל יום כלול מקל השבועה ימים, על פן הם בחינת שבועת ימי השבועה שהם ארבעים ותשעה ימי הספירה, שהמציאה לספר כל יום ויום כדי לידע ולזכר את ימי חיי הבלו שכל ימי האדם אשר חי על פני האדמה הם מנייים וספירים במספר ובמנין, כמו שכתוב "פי שנות מספר יאתיו אם כימי שכיר ימיו" (איוב) וכתוב "מספר ימי חיי הבלו" (קהלת). וכתוב "למנות ימינו פן הודיע".

ועל פן אסור להאדם לדחות את עצמו מיזם ליום, רק לידע היטב שגה היום לא יהיה לו עוד כל ימי חיי, פי יום האחר הוא ענין אחר לגמרי, והלאו שיפרע בזמנו. (הלכות פיקדון הלכה ד, עין שם עוד באריכות)

בס"ד

כבוד מערכת 'הקבוצה' שלום וברכה.

בעקבות הכינוס החשוב שאורגן על ידכם קודם פורים העבר עלינו לטובה, ובעקבות השאלות שהועלו ב"רב שיח" שהתקיים בכינוס זה, אשר מוקצר הזמן ומחמת איחור השעה לא נתבררו הדברים די הצורך, חשבת להעלות בס"ד על הכתב הרהורי דברים שעלו בלבי.

נתחיל בהשאלה היסודית: האם "ההתבודדות" שעליה דיבר מוהר"ן הוא ענין אחר עם ה"התבודדות" המדוברת בשאר ספח"ק או לא? ואם באמת העניינים המבוארים בשאר ספח"ק אכן נכללים בעצת ההתבודדות של אדמו"ר ז"ל, א"כ מהו בכל זאת חידושו הגדול בענין זה?

קודם שניכנס בברור הענין בס"ד, אציין שבאמת בספח"ק דיברו על כמה עניינים בהתבודדות, וכבר נדפסו כמה קונטרסים וחבורים ליקוטים נפלאים בענין זה, כמו בקונטרס "דרך ישן" שבסוף ספר "נתיבות העבודה", וכן הספר הנפלא "בדד יחננו".

ונציין קצת בס"ד. המ"ב הביא בביאור הלכה סי' תקע"א (-לסימן בעלמא הוא ממש מכוון בשנת פטירת רביז"ל - תקע"א) מהספח"ק "חרדים" - בענין חיוב התעניות לכפרת עונות, שמובא שם שמי שהוא בעל תורה יכול למעט בתעניות, ומ"מ יום אחד בשבוע יתרחק מבני אדם, ויתבודד בינו לבין קונו ויתקשר מחשבתו בו וכו', וידבר לקל יתברך כדבר העבד אל רבו וכן אל אביו, וכו' ע"ש. וב"מסילת ישרים" (פ"טו) בדרכי קניית ה"פרישות" כתב בתו"ד, "ויקר מן הכל הוא ההתבודדות, כי כמו שמסיר מעיניו עניני העולם כן מעביר חמדתם מלבו".

והנה במסילת ישרים כאן מדבר על ההתבודדות כדרך ואמצעי להתרחקות מעניני העולם, ואמנם יש בזה עוד ענינים, ובספח"ק הרבו לדבר על ענין "חשבון הנפש" בינו לבין קונו, והרמח"ל ז"ל עצמו כתב עוד ב"דרך עין החיים" (קרוב לתחילתו) שהתרופה היותר חזקה שתוכל להימצא נגד היצר והיא קלה ופריה רב הוא שיעמוד האדם בכל יום "לפחות" שעה פנוי משאר כל המחשבות לחשוב רק על ענין "התכלית", מה הוא, ולמה בא לעולם, ומה מבקש ממנו ממה הקב"ה. וב"תניא" (פרק כט) הרחיב בענין העצה להכניע הנפש הבהמית, לקום באשמורת (בחצות), ואחר ההתבוננות ירגיז על הנפש הבהמית ברעש וברוגז, וידבר אל הנפח"ב בדרך השפלה ויקרא לו ככל השמות אשר קראו חז"ל ליצה"ר, רע ובליעל וכו', ע"ש. וכן "בהנהגה ישרה" של ה'נועם אלימלך' הזכיר שיקום קודם אור היום ויתוודה בינו לבין קונו עד אשר יראה לפניו עונותיו כהרים וגבעות, ע"ש.

עוד מצאנו להפחץ חיים ז"ע ב"לקוטי אמרים" שלו (פרק י') בענין התפילה, שכתב שאין מספיק מה שמתפלל האדם בג' תפילות בכל יום שתקנו חז"ל אלא כמה פעמים ביום צריך האדם לשפוך תפלות ובקשות בינו לבין עצמו כשהוא בביתו מעומקא דליבא על מצבו וצרותיו, וצרות ישראל המתרבים, ועל גלות השכינה

ע"ש.

ע"כ העתקתי קצת מראי מקומות, והמעין יראה שתפסו כאן כמה עניינים של התבודדות, ומעתה ננסה לבאר ענין ההתבודדות של רביז"ל, [והנני מוכרח לציין שכבר נכתבו על ענין ההתבודדות כמה וכמה ספרים נפלאים, מהם לבאר עומק הענין, ומהם לעורר על נחיצות הענין, וכן הדרכה להתבודדות נכונה, ועוד, (לדוגמא: יחוד ההתבודדות, בשדי יער, לב העולם, ועוד, והספר הנדפס מחדש עתה "אשפוך לפניו שיח" של הרא"י כרמל שליט"א) וכאן ננסה לבאר דברים כללים בדרך קצרה בס"ד].

ויש לחלק הענין לג' עניינים כללים:

(א) ההגדרה **המעשית** של הענין. רביז"ל גילה שענין ההתבודדות הוא עצה מוכרחת **לכל אדם** בכל מצב ומדרגה, מקטן ועד גדול, (וברוב הספרים מדובר על מדרגה מסוימת, ולא שהוא עצה מוכרחת לכ"א). וכן צמצם והגדיר את **זמן** העסק בזה, שהוא לפחות "שעה" (וכמוכן שאינו שולל שלא ישתדל האדם על פחות מזה, ובפרט בתחילת ההרגל, וכן כשאינו יכול שעה יעשה מה שיוכל, כמו שדובר ע"ז ב"כינוס" בטוב טעם). וכן פרטים מעשיים נוספים, שאמנם אינם לעיכוב אבל לכתחילה יש ענין של "שדה" מחוץ לישוב, וכן "בלילה", וגם יש מעלה מבחינת הזמן בעת רצון של "חצות".

(ב) והוא **עיקר העניין** ממש. רביז"ל שענין התבודדות (**פולל כל הגוונים** המבוארים בספרים) כולם צריכים להיות בדרך "תפילה ושיחה בינו לבין קונו". והיינו שגם "החשבון הנפש", וכן עסק התשובה, והיודי, והתבוננות בתכליתו וכו' - כולם יעשה בדרך תפילה.

ומכלל החידוש הזה, שלא רק אם נכשל וכו' צריך להתפלל (בדרך של תשובה ויודי וכו'), אלא שלכתחילה על כל ענין ומעלה שרוצה להשיג ולהגיע בעבודת השם בתורה ותפילה, ותיקון המידות והמעשים, על הכל יקדים תפילות ובקשות, וכן נכלל בזה "הודאה" על כל מה שזכה להשיג, (וכמו שהדריך רביז"ל את א' מבני הנעורים הקטנים איך להתבודד, ואמר לו שאם זכה ביום הקודם ללמוד ולהתפלל - יודה להשי"ת וישבח, ויתפלל על להבא, ואם "לא הלך" לו יתחרט, ויבקש מחילה וכו', כמבואר בחיי מוהר"ן).

ומכלל הענין הזה מובן שהחוט השדרה **המקיף את כל העניינים הנ"ל** [ועוד עניינים רבים נוספים המבוארים בדברי רביז"ל ואינם מבוארים כ"כ בשאר ספח"ק, כמו אנחות דקדושה (סימן ח ועוד), להוציא בשפתיו כיסופיו, רצונות וכיסופים (ס' ל"א), ענין ה"ביטול" וליכלל בהשי"ת, (סימן נ"ב), וכן ענין "אמתלאות וטענות ורציונים ופוסקים" (ח"ב ס' כ"ה) ועוד] הוא ענין **הקשר והחיבור הטבעי אל השי"ת**, שהמובן מזה שהאדם צריך שהקשר שלו אל השי"ת יהי מוחשי וטבעי, כמו להבדיל הקשר שלו עם בני משפחה וכדו', שאע"פ שבדאי בתורה ותפילה יש "דביקות" נפלא מצד עצם עניינם, (וכמו שהאריכו בתניא פ"ו, ובנפח"ח

ש"ד, על הדביקות הנפלא שבלימוד התורה, וכן בתורה נ"ו בלקו"מ) וכמו"כ מובן שהתפילות הקבועות כשהן נעשות כראוי הם במהותם דביקות להשי"ת, (וכמבואר בזה הרבה בלקו"מ, ועי' לקו"ת פ"ד), אמנם כל זה אינו במקום **הקשר הטבעי** שמדבר האדם עם השי"ת על כל ענייניו, הן על העבר והן על העתיד, כל מה שרוצה להשיג, הן ברוחניות והן בגשמיות, הן בעליה והן בירידה.

(ג) **התבודדות ב"קטנות"**. ובמילים אחרות "התבודדות כדרך להתחלה". והיינו מה שמבואר בליקוטי מוהר"ן שגם כשאין לו דיבורים הרי עצם העניין שבא להתבודד ולדבר לפני השי"ת הוא גם טוב, ויש בזה אריכות בלקו"מ בתורה כ"ה (תניינא), ובשיחות שבסוף תורה צ"ו, כמה עצות מה לעשות כשאין לו דיבורים, שגם אם רק יאמר דיבור אחד בהתבודדות ויחזור עליו כמה וכמה פעמים הוא טוב מאד, ועוד דברים בזה.

[ואמנם בפשטות יש לבאר שהטעם בדברים אלו הוא משום שיש הרבה פנים ועניינים בהתבודדות, וממילא, בהתבודדות כזאת שאין לו דיבורים, אנו מרויחים שיש בזה עכ"פ א' מהעניינים שבהתבודדות. ודבר זה ג"כ נכון מאד, שבדאי יש מעלה ותועלת בעצם העמידה לפני השי"ת, ובעצם מה שעכ"פ פונה בשעה את עצמו משטף עניני העוה"ז, וזוכה למידת מה של "ישוב הדעת". ועם כל זה, האמת שיש בענין זה הרבה יותר], והוא יסוד גדול בכל הענין, שההתבודדות **היא בעצמה**

בונה את כל קומת האדם.

וענין זה הוא מהחידושים הגדולים של רביז"ל בענין ההתבודדות, שבשונה משאר הצדיקים שנתנו עצה זו כשאדם נמצא במדרגה מסוימת עכ"פ, שעי"ז יזכה להגיע לעבודה אמיתית יותר ופנימית יותר, ולעסוק בתשובה וכו', אבל כשהוא במדרגה פחותה כ"כ שאינו יכול להתוודות אפילו, ואינו יכול לפתוח פיו מעוצם פחיתותו ונמיכותו, אם כן במה הוא שייך לכל הענין, ובזה גילה מוהר"ן זיע"א שאדרבה, זהו גופא העצה האמיתית להתחיל מדיבור עם השי"ת, כי באמת השי"ת נמצא עמו גם בעוצם פחיתותו, ולכן אפי' בשאל תחתיות תתחיל להתחבר עמו, ולבנות הקשר ממקום שאתה נמצא, ועי"ז בעצמו יתחיל מעט מעט להשתחרר ממקומו ומצבו.

והרבה יש להאריך ביסוד זה, וקיצרתי כאן מאד. וכמדומה שנכללו כאן מעיקרי החידושים שיש בעצת העצות של רביז"ל, אשר מלבד כל הנכלל בה היא בעצמה בונה את כל עבודת האדם מעומק מדרגתו הפחותה, עד רום כל דרגין.

בידידות נאמנה

י.ג. מודיעין עלית

ספר לנו מעט על הרקע שלך:

גדלתי בבית ליטאי מוכר, בשכונה חשובה בירושלים. אבי שליט"א נחשב בין התלמידי חכמים המפורסמים בשכונה, ומשמש כדמות מוערכת. אבי שליט"א בקי בכל גווני התורה, כולל ספרי חסידות, ועם זאת, הוא אינו מחנך בכיוון הזה, ואף מתנגד לכך באופן עקרוני, ועם ברסלב אין לו שום הכירות. אמי תחי' מתנגדת חזקה לחסידות, ומיותר לציין שהחינוך בבית הוא רק לשבת וללמוד.

הלכתי ללמוד באחת הישיבות המפורסמות בירושלים, ושם גדלתי כפי מה שחינכו אותי - להתמיד בלימוד התורה, ובקדוק ההלכה. אך בתוך תוכי, כבר מגיל צעיר, הרגשתי תשוקה חזקה לדרך מיוחדת בעבודת ה', דרך שתביא אותי לדביקות וללהט בעבודת ה'.

כמו כן השתוקקתי לרבי מובהק שידריך אותי על כל צעד ושעל, וזה הביא אותי לכך שהתחלתי להסתובב - בחשאי כמובן - בחצרות רבות של חסידיות שונות, וגם אצל הרבה אדמו"רים, אבל בשום מקום לא מצאתי את שחיפשתי, והתשוקה שבערה בי לא באה אל סיפוקה. עם כל זה, ברסלב הייתה אצלי מחוץ לתחום, עד שאפילו לא ראיתי טעם לנסות ולחפש שם משהו.

איך הכרת את ברסלב?

בשלב מסוים התייאשתי. לא ראיתי מקום שאני יכול למצוא שם את שאהבה נפשי, והרמתי ידיים. ואז בסייעתא דשמיא התגלגלה לידי החוברת "אגרת לבן דורינו". ראיתי שמדובר ב'ברסלב', אבל מרוב ייאוש החלטתי לבדוק. קראתי את הקונטרס והוא הלהיב את נשמתו, ופתאום הרגשתי שזוהי הדרך, וזה מה שחיפשתי תמיד.

עדיין היו לי שאלות ותמיהות שנקרו במוחי. פניתי למספר טלפון שהופיע בקונטרס, ושאלתי אם אפשר ללבן אתו את העניינים הקשורים לזה, הוא

עננה בשמחה, והשיב לי בסבלנות לכל ספקותי, כך פעם אחר פעם, עד שהתברר לי במאה אחוז, שאכן זו היא הדרך בשבילי. בפעם הבאה שהתקשרתי, הדגשתי שיש לו עוד שאלות, אבל הם כבר לא שאלות 'אם להתקרב', אלא שאלות בירור בלבד, להבין יותר טוב.

התחלתי ללמוד את הספרים הקדושים, ולקיים מה שיכולתי, והרגשתי אור נפלא מציף את נשמתו. בהמשל הצטרפתי לחבורה של בני תורה, שהיו מתאספים אחת לשבוע ללמוד יחד את הספר ליקוטי מוהר"ן, שם המשכתי עד לנישואיי בשעט"ו"מ.

בשלב מסוים אף נודע לי, שבישיבה בה אני לומד, ישנם עוד קרוב לעשרים בחורים שהתקרבו לברסלב, אם כי רובם אינם יודעים אחד מחברו. הנתון נודע לי כאשר אחד מהם, שכן הכיר את רובם - החליט לייסד שיעור בליקוטי מוהר"ן, והתעניין אצלי אודות העניין. ואכן, לאחר כמה שבועות נוסד שיעור שבועי, ע"י אחד מרבני ברסלב, שמסר את השיעור בבהירות וטוב טעם ודעת, בשפה 'ישיבתית' מחד עם ה'לב' של ברסלב מאידך. השיעור איחד את כולם, ואף גרם לבחורים נוספים להתקרב.

האם הייתה לך התמודדות עם הסביבה?

בהחלט. במשך הזמן קניתי לעצמי ספרי ברסלב (קטנים), וכשהגיע בין הזמנים הבאתי אותם הביתה. השתדלתי אמנם להצניע אותם, אך הם התגלו. משכך, קבלתי מסר מההורים שאינם מעוניינים שיהיה לי קשר עם ברסלב, ואבי אף דאג להדגיש שאין לי רשות להשתמש בכספו (שנתן לי) עבור הספרים הללו.

כעבור תקופה, כשהבינו שזה רציני, הם נבהלו מאד. אבי שליט"א הגיע לישיבה וקרא לי 'שיחת נפש' כשלשם כך הוא לקח אותי למסעדה. הטון וסגנון הדיבור שלו נתנו לי להבין שהם מסתכלים עלי בתור

מסכן ואומלל שנפל לבור ללא תחתית, והם מנסים לעזור לי. אך ב"ה הייתי חזק ויציב בדרכי. השתדלתי להשיב בדרכי כבוד ונועם אך לא לוותר על עמדותי. מאז, הרגשתי במבוך, וגם לא ידעתי מה לעשות לגבי שידוכים. אך בסייעתא דשמיא, לאחר הרבה תפילות, מצאתי את זיווגי בשעט"ו"מ, שגדלה בבית ליטאי רגיל, אך הסכימה לדרכי, וכך נחתם העניין לשמחת כל הצדדים.

מה הם הנקודות שתפסו אותך בברסלב?

לא מדובר בנקודות, אלא ב"דרך חיים". ובכל זאת אציין נקודות מרכזיות כפי שהם נראות בעיני: א. לחיות עם הקב"ה תמיד בכל זמן ובכל מצב. ב. ההתקשרות לצדיק, ממלא את האדם בכיסופין דקדושה באופן מיוחד. ג. ההרגשה הברורה איך שרבי מלווה אותך תמיד, ומדריך אותך על כל צעד ושעל.

ולסיום:

אני חפץ להגיד לכל המתקרבים: ברגע שאתם יציבים ובטוחים בדרככם - אל תתחבאו כמו 'אנוסים', אלא תציגו את זה באופן ברור ונחרץ. אין כוונתי לעשות שינויים קיצוניים ומיותרים, אבל חשוב מאד שידעו שזה הכיוון שלכם, ושיראו ויבינו שאתם בטוחים וחזקים בדרך הזו.

בתחילה אמנם יכעסו ואף ילגלו, אבל בהמשך יירגעו, ולבסוף יעריכו אתכם ואולי אף יתקרבו בעקבותיכם. באופן זה תוכלו ללכת בדרך רביה"ק בשלימות, ובלא צורך לוותר על דברים רבים מפחד וממורא. ואם אתם בחורים תוכלו גם לחפש שידוך שמתאים לדרככם, ולא תצטרכו להסתבך עם השווער וכו' וכו'.

בוודאי שיש יוצאים מן הכלל, וכל אחד צריך לפעול בשיקול דעת לפי מצבו ונתוניו האישיים, אך באופן כללי כך כדאי לפעול.

קו המענה **המחיר 5 ש"ח**
 קו מיוחד לבחורים ואברכים המתעניינים בתורות מוהר"ן מברסלב ז"ל הכולל:
 - מגנה מרבנים שליט"א לקבלת חיזוק והדרכה
 - קביעות שיפור / חבירה באוה"ך
 - תיווך לתרומות (בשיקור מלפניית) כלבגך
 - מרכז מידע וסיוע נכחי
0799-25-85-84
 האניינים? ניצ"מ? קפאלא!

הזפייע!
 ניתן להשיג במרכזי ברסלב לביירוים או לקבלת החוברת לדוא"ל: 0583288729 oradaat@gmail.com
המחיר 5 ש"ח
 הקונטרס הנפלא "שאל בני" כל מה שרצית לדעת על ימי ספירת העומר והמסתעף
 הופיע! הקונטרס הנפלא "שאל בני" - שבועות" כל מה שרצית לדעת על הג השבועות ניתן להשיג במרכזי ברסלב לביירוים או לקבל החוברת לדוא"ל: 0583288729 oradaat@gmail.com
המחיר 5 ש"ח
 איך מקבלים את התורה בהתחדשות?

על הפרק

ובחרת בחיים

מאת כותבת הספר "אותך אבקש"

אחד לא רואה אותנו, לדוגמה כשאנו מתגברים לא לתלוש פיסת עור קטנה ומטרידה, וכן בפרטים הלכתיים שונים, כשאנו מקפידים לשאול שאלת רב בעת הצורך ולא מסתמכים על "שמעתי" או "נראה לי". בכל ההתגברויות האלו מתגלה כח הבחירה הייחודי האלוקי שניתן לנו.

בנקודת הבחירה - ה' בוחר בנו

השי"ת בחר בנו מכל העמים, לא בגלל גדולתנו או מעשינו הטובים, אלא כי כך עלה ברצונו יתברך, כפי שאומר הפסוק: "לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכם ויבחר בכם... כי מאהבת ה' אתכם..."

יהודי שהוא גדול בתורה ועבודת ה', יהודי שפועל למען כלל ישראל - מרביץ תורה ברבים או פועל עבור הכלל בעניינים אחרים, אינו נבחר יותר אצל השי"ת מכל יהודי אחר. הקב"ה בחר בעם ישראל ואוהב כל יהודי בעצם, כמות שהוא. כל יהודי, בעצם היותו יהודי, הינו חלק אלוך ממעלה, השי"ת קרוב אליו, עימו ואצלו תמיד. אלא שעל כל אחד מוטל לגלות חלקו בכבוד שמים, לבחור בטוב ולסור מרע לפי הכוחות שניתנו לו והמקום שבו שם אותו הבורא, והוא רצוי לפני ה' באופן שלו.

כמו כן, לפעמים נראה לנו שכשאנו מתפללים לה' ועוסקים בתורה ובמצוות אנו חביבים ונבחרים אצל השי"ת ואילו כשאנו עוסקים בעניינים גשמיים, אוכלים ושותים, טרודים בענייני פרנסה וכו' נדמה כאילו השי"ת אינו רוצה בנו כל כך ח"ו. אך לא כן הדבר. אלא נתאוה הקב"ה להשרות שכירתו בתחתונים, דוקא במקומות הנמוכים האלו רוצה בנו ה'.

הלשון "בחירה" פירושה ברירה מן האחרים (רמב"ן), כלומר בחירת דבר אחד מתוך כמה דברים דומים. השי"ת בחר בנו מכל העמים, זאת אומרת - במקום בו אנו דומים לשאר האומות. ולכן דוקא כאשר אנו טרודים בענייני העולם הזה, ונמשכים אחר הנאות אישיות, קנאה, תאוה, כבוד, בדומה לאומות העולם, דוקא שם בוחר בנו הקב"ה משאר העמים להיות לו לעם סגולה. ולכן בייחוד שם, במקום הזה של הפיתויים והניסיונות, ניתן לנו כח הבחירה, הכח לבחור בהשי"ת, ובכך לגלות את בחירת ה' בנו.

נסיון - כדי להתקרב

כאשר אנו נתונים בשעת נסיון ונמשכים אחרי מאכל, לבוש, דיבור, או ראייה אסורים, אנו מרגישים משיכה לרע, ולכן התחושה שלנו היא שהקב"ה התרחק מאתנו. אך האמת היא לא כך. השי"ת מסתיר את עצמו בעת נסיון כדי שתהיה לנו בחירה, כדי שאנחנו בבחירתנו נבחר בטוב. אך באמת רבונו של

<<< המשך בעמוד הבא

הטבעי את אהבתו בנפשם).

כח ייחודי זה של עם ישראל נראה היטב בדבריהם הידועים של חז"ל על מתן תורה:

"כשנגלה המקום ליתן תורה לישראל... נגלה על כל האומות בתחילה. הלך אצל בני עשו ואמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו: מה כתוב בה? אמר להם "לא תרצח". אמרו: רבש"ע, כל עצמו שאביהם רוצח הוא שנאמר "והידיים ידי עשו"... הלך לו אצל בני עמון ומואב ואמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו: מה כתוב בו? אמר להם "לא תנאף". אמרו לפניו: רבש"ע, עצמנו של ערוה להם היא... הלך ומוצא בני ישמעאל, אמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו: מה כתוב בה? אמר להם "לא תגנוב". אמרו לפניו: רבש"ע כל עצמו שאביהם לסטים היה... לא היתה אומה באומות שלא הלך ודבר ודפק על פתחם אם ירצו ויקבלו את התורה..." (ספרי וזאת הברכה ב).

ה' עבר מאומה לאומה וכל אחד טען: הטבע שלנו לא מאפשר לקיים את התורה. חז"ל מבטאים כאן את ההבדל המהותי בין ישראל לעמים. טענתם של האומות היתה שלכל אחד הטבע שלו, רציחה, ניאוף, גניבה, והוא אינו יכול להתנתק מהטבע המורש בו בעצמיותו. רק עם ישראל לא שאלו מה כתוב בתורה, אלא הקדימו "נעשה" ל"נשמע", הם קיבלו על עצמם לקיים את מצוות ה' ויהי מה, ולא ביררו כלל אם הדברים תואמים את טבעם או מנוגדים לו, כי הם מוכנים ויש להם את הכח לפעול נגד טבעם, לצאת מ"עצמם" ולבחר לעשות את רצון ה' בכל מחיר.

עיקר הבחירה - כשיש שני צדדים

השי"ת ברא את העולם כי נתאוה להיות לו דירה בתחתונים, כלומר, נחת רוח היא לפניו יתברך כשכבודו מתגלה בתוך העולם הזה, עולם ההסתר (תניא לקו"א לו). נחת רוח היא לפני השי"ת כשכוחו מתגלה כאן בעולם התחתון. בשעת נסיון כשאנו מתגברים על נסיונותינו הטבעיות, מתגלה בנו כח הבורא, הכח לבחור וליצור מציאות חדשה "יש מאין" בלי הכרח מנסיבות קודמות. יש בו כח מופלא - בניגוד לכל שאר הנבראים - שלא להיגרר אחר המשיכות הטבעיות שלנו, אלא ליצור מצב חדש ומציאות חדשה כרצונו של ה', שאינה כבולה לטבענו המולד.

כח זה מתגלה למשל, כאשר אנחנו עוצרים בעצמנו מלספר לשון הרע שמאד היינו רוצים לספר, בווער בנו החשק לדבר, אך אנו מתעלים מעליו ומתגברים. נסיון נוסף עומד לפנינו כאשר בגד שלבשנו נעשה כבר צר או קצר מדי וכבר אינו עונה על דרישות ההלכה. הבגד יפה וחביב עלינו אבל אנו מתגברים ושמים אותו בצד. כמו כן שאנחנו נוהרים בהלכות שבת כשאף

הבחירה - כח אלוקי

כח הבחירה אינו תכונה שמתאימה לנברא כלל, אלא הוא כח הבורא. הבורא יתברך בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים כרצונו. לעומת זאת, ההגדרה "נברא" פירושה מי שנעשה ומובל על ידי הבורא.

הדומם והצומח תמיד ישארו במקום שהניחו אותם ובצורה בה נוצרו - "אין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל" (בראשית רבה י-ו). חיות ובהמות אמנם נעות בחופשיות, אך גם הן עושות זאת בדיוק לפי הטבע שהטביע בהן הבורא. האריה תמיד יטרוף, הכבש יאכל עשב והיתוש יעקוץ. כל בעל חי יפעל תמיד בכל מצב כפי התכונות שבהן נברא ואין לו שום אפשרות בחירה לנהוג אחרת. גם גוי תמיד מתנהג לפי התכונות המגושמות שבהן נברא, בדומה לבהמה. על אף שהוא בדרגת מדבר ויש לו כח המחשבה, הוא מפעיל את כל כשרונותיו - רחבים ומפותחים ככל שיהיו - כדי לשמש את האינטרסים האישיים שלו. רק עם ישראל, שבהם "בחר ה' להיות לו לעם סגולה מכל העמים", בכוחם להתגבר על נטייתם הטבעית ולבחר בטוב, כמפורש ברמב"ם (הלכות תשובה פרק ה):

"אין לו מי שיכפה ולא גוזר עליו ולא מי שמושכו לאחד משני הדרכים אלא הוא מעצמו ומדעתו נוטה לאי זו דרך שירצה... ודבר זה עיקר גדול הוא והוא עמוד התורה והמצוה שנאמר (נצבים ל-טו) 'ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע' וכתבי (ראה יא-כו) 'ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה' כלומר שהרשות בידיכם וכל שיחפץ האדם לעשות ממעשה בני האדם עושה בין טובים בין רעים".

ליהודי יש בחירה חפשית לבחור בין טוב לרע (ה' יודע כל מעשי בני אדם וכל מחשבותם, ואף על פי כן הוא נתן בידינו את הכח לבחור בעצמנו, כח הבחירה של נברא הוא מעבר להבנת השכל האנושי).

כח הבחירה - רק ליהודי

אנחנו, עם ישראל, קיבלנו את התורה עם תר"ג מצוותיה, ובכוחנו לבטל את רצונו האישי ולבחר להתדבק בבורא, לעשות את רצון הבורא לרצונו. זהו היפך טבע הנברא. בבחירה שבחר בנו השי"ת, הוא משריש בנו את כח הבחירה האלוקית, הכח להתעלות מעל טבענו, לצאת מ"עצמנו" וממציאותנו הטבעית ולבחר בו יתברך (אומות העולם נצטוו בשבע מצוות בני נח, ולכן יש להם דרגת מה של בחירה. גוי, בכוחו להתגבר על משיכתו הטבעית כי מבין שעליו לדאוג לקיום העולם - שזה כוונת ה' מצוות בני נח, אך אין לו שום קשר לבורא יתברך עצמו. קשר זה יש רק לעם ישראל שהשי"ת בחר בהם ובכך

עולם קרוב אלינו, בוחר בנו, והבחירה שה' בוחר בנו, היא המפעמת בנו והנותנת לנו את הכח לבחור בו.

על המילים בפרשת נצבים "ובחרת בחיים" מפרש רש"י: "אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים, כאדם האומר לבנו 'בחר לך חלק יפה בנחלת' ומעמידו על חלק היפה ואומר לו 'את זה ברור לך', ועל זה נאמר (תהילים טז-ה) 'ה' מנת חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי', הַנְחֵת יָדִי עַל גּוֹרֵל הַטּוֹב לומר 'את זה קח לך'". בעת נסיון השי"ת פונה אלינו ודוחק בנו: "אנא בני, 'ובחרת בחיים'!" ציוויו של השי"ת ועצתו היא הדוחפת אותנו לבחור בטוב, למרות שאנחנו לא מרגישים זאת בגלוי. הקב"ה "עומד אחר כתלנו, מגיח מן החלונות מציץ מן התריכים" (שיר השירים ב-ט).

בעת הסתר אנו לא רואים ולא מרגישים בקרבתו, אבל הוא עומד קרוב אלינו, מצפה ורוכז ומבקש מאתנו: "בחרו בטוב! עצרו, אל תאמרו מה שאסור/ בחרו בלבוש צנוע/ נהגו כהלכה, הרי באמת רוצים אתם את הטוב..." הקב"ה נותן לנו את הכח להתגבר ולבחור בטוב, אך חלק מהנסיון הוא שאנחנו לא מרגישים עד כמה ה' אתנו וכמה אנהנו יקרים לו באותו רגע, ורק אחרי שזכינו לעמוד בנסיון ולבחור בטוב, אנו מכירים בסייעתא דשמיא שהיתה לנו ש"אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו".

המקומות החלשים – עיקר הבחירה

לכולנו תחומים בהם אנהנו "חזקים", נוהגים כפי שנדרש מאתנו ואף יותר, ואלו נראים לנו "החלקים היפים" שלנו. ויש לכל אחד גם צדדים חלשים, יש מקומות שבהם אנו מתקשים יותר. יש שמתמודדים עם נסיונות של כעס, קנאה, שמירת הלשון, ויש המתקשים בנושאי צניעות, יש שנוטים "לחטוף" ולהביע את מילות התפילה והברכות, ועוד. אנו מרגישים שאלו הפינות "החשוכות" שלנו. אנחנו לא אוהבים להתעסק בחלקים האלו, אנו מרגישים שאלו מקומות שבעל כרחנו "נקלענו" אליהם ועדיף היה אילו היו בנו נקודות אלו כלל.

אך האמת היא ההיפך. הקב"ה שלח אותנו למקומות אלו בשליחות מיוחדת, לגלות שם את כוחו של ה' בבריאה. אלו לא רגעים של "בדוחק" - בדיעבד, אלא בשביל הרגעים האלו הקב"ה בוחר בנו, תכלית כל הבריאה היא שאנו נעמוד בנסיונות אלו. כל אחד במקום הנסיון שלו, בתחום הדיבור, הצניעות, שמירת שבת או הלכות חמורות אחרות, שם הוא שליח אישי של מלך מלכי המלכים, שליח נאמן הבא בשליחות אלקיו לגלות כבודו בדיק במקום הזה. השי"ת כביכול עומד ומצפה שאנו ברצוננו נבחר לנהוג הפוך מטבענו למען הבורא. על תחומים אלו ועל רגעי הנסיון האלו הקב"ה אומר "הנה טוב מאד" כי זה תכלית הבריאה. ובאותם זמנים קורא עלינו את הפסוק:

"עבדי אתה, ישראל אשר בך אתפאר".

מה בקשתך?

הרבנית ד. קרשבוים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

שאלה:

לכבוד הרבנית תחי'.

בעלי ב"ה לומד את תורת ברסלב, ומתחזק מזה מאד, ומדי פעם גם אומר לי דברי תורה משם, וזה גם מאד מחזק אותי, מדובר בסוג דברים חדש שלא שמעתי מעולם.

אבל הבעיה היא בלימוד העצמי שלי.

מצד אחד כשאני קוראת כל מיני חומרים מעובדים כגון בעלונים או בספרי רבני זמננו וכד' - אני מרגישה שזה לא בהכרח החומר המקורי של ברסלב, אלא עני בודים שונים לפי הבנת הכותב, ומצד שני בספרים הקדושים עצמם של רבני ומוהר"ת אינני יכולה ללמוד בעצמי, כי בכל זאת אינני תלמיד חכם.

ניסיתי לקבוע עם בעלי חברותא, אבל הטרדות והעומס שלנו גברו על הקביעות. מה עושים?

ש.פ. ירושלים

תשובה:

כבוד הרבנית החשובה ש.פ. השלום והברכה.

משמח לראות ולשמוע שדברי מוהר"ן ותלמידיו מחיים אתכם, ומאירים לכם דרך חדשה שלא הכרתם. ורק מטרידה אותך הבעיה איך להעשיר ולהגדיל את ידיעותך בתורת ברסלב, ואיך להיות מחוברת יותר למקור, אשרי!

את יחס אל שאלתך במישור העקרוני ובמישור המעשי.

במישור העקרוני - מאז ומעולם, התורה נמסרה לידנו בצורה כזאת, שככל שמתקדמים הדורות אנו זקוקים לקבל אותה בצורה יותר 'מעובדת' ו'מוטאמת' עבורנו.

קחי למשל את החיבור הידוע ביותר - ה"שולחן ערוך". כאשר ר' יוסף קארו חיבר את ספרו, היו כאלה שהתנגדו לכך, בטענה שעל ידי כך ימעיטו הלומדים מלהתייגע בלמוד הגמרא ומפרישה כדי להסיק את ההלכה ממנה, ויסתפקו בלמוד שולחן ערוך, ששם הכל ערוך מוסבר ומדויק, והוא כבר עשה להם את כל העבודה. אבל למעשה, אנהנו יודעים בלי ספק, שללא השו"ע ונושאי כליו עד הפוסקים האחרונים בני זמנינו, כגון המשנה ברורה ואחריו - לא היינו מוצאים ידדים ורגלים בברור ההלכה.

וכך לגבי כל חלקי התורה. ככל שהדורות יורדים, אנו זקוקים לכלי עזר ש'יפשיטו' עבורנו את המושגים, ו'ינגישו' אותם אלינו, כדי שנוכל להבין, להתחבר, ולקיים. כך זה לגבי ההלכה, וכך זה לגבי ספרי מוסר. קשה לנו להתחבר ישירות לספרי המוסר המקוריים כמו "שערי תשובה" ו"חובות הלבבות", וקל לנו יותר להתחבר לספרי בעלי המוסר המאוחרים יותר, שהם לוקחים את הספרים הללו, ומעבירים אותם אלינו בצורה מתאימה ומכוונת.

כך לענ"ד לגבי תורת ברסלב. אמנם המקור הוא הכי אמין והכי מדויק, אבל אנו זקוקים בהחלט לכלי עזר שיתרגמו לנו את הדברים באופן שמתאים עבורנו, ואת העבודה הזאת עושים העלונים השונים. הם נותנים לנו דברים מוסברים ומתורגמים להבנת בני דורנו. ולמעשה הם משמשים כטעימות מכל תורת ברסלב, ותפקידם להעשיר את רוחנו, להלהיב את נשמתנו, ולעורר אותנו לגשת לספרים עצמם.

במישור המעשי - בוודאי שיש כמה נקודות שחשוב להדגיש:

א. מסורת מדור לדור - כפי שכל ספרי ההלכה ומפרשי התורה נכתבו ע"י גדולי ישראל שקבלו מרבותיהם, שמשו אותם ולמדו מדרכיהם, ורבותיהם אף הם קבלו מרבותיהם, וכך עברה מסורת התורה עד מעתיקי השמועה מדור לדור. כך חייב להיות במסורת של ברסלב. ברור שאלה שמוציאים ספרים בני זמנינו ועלונים שונים, מוכרחים להיות צמודים לאחד מרבני ברסלב, שאף הוא שמש ולמד אצל גדולי ברסלב בדור הקודם, וכך הלאה עד לרבינו. ולכן יש אכן ללמוד ולקרוא בעלונים מוסמכים, שגם אם לא יודעים את שם הכותב, אבל ידוע עליהם שהם תחת פיקוח של גדולי אנ"ש.

ב. חיזושי תורה - ברור שבסופו של דבר יש גם 'חיזושים'. כל אחד

שמחבר היום ספר בהלכה או באגדה, הוא בהחלט מוסיף חיזושים משלו, שברך כלל גם קשורים ומאוחזים בנתונים החדשים של הדור שלנו.

אבל אין בזה שום פסול, כי הרי אנו מצווים לחדש בתורה, ורבינו בעצמו ציווה לחדש בתורתו, והרי כך היא דרכה של תורה שכלל שמחדשים בה יותר, היא נהיית ברורה ומתוקה יותר, כמו הבצק, שכמה שיותר לשים אותו הוא מוצלח יותר, ובפרט בתורתו של מוהר"ן, שהדגיש בפירוש שהוא רוצה שהדרך שלו תמשיך על ידי ש"התלמידים יעשו תלמידים", ובכך הוא נתן לנו את הזכות ואת הרשות ואפילו החובה לחדש בדבריו, וכביכול לשמש לו כמתורגמן - לא רק בשפות שונות, אלא לבאר ולהבהיר את דבריו ולהתאים אותם לכל דור.

גם כאשר את לומדת חברותא עם בעלך, הוא הרי מסביר לך לפי הבנתו, או לפי הבנת הרב בן זמנינו ממנו שמע את הדברים. כי זו הדרך היחידה שלנו לקבל את הדברים. אם כי כמובן צריכים להיות נאמנים ומחברים למקור, ולהשתדל אף לציין אליו (כפי שאכן עושים רוב הספרים והעלונים).

ג. למוד עצמי - למרות כל מה שכתבתי עד עכשיו, אני עדיין חושבת שאת צודקת שאין תחליף ללימוד מהספרות המקורית עצמה. אמנם את כותבת שאינך יכולה ללמוד לבד אבל זה לא מדויק, ישנם ספרים של רבינו ומוהר"ת שכן אפשר להבינם, צריך רק להתרגל לצורת הכתיבה שלהם. לדוגמא: השתפכות הנפש ומשיבת נפש (הספרים שהפכו אותי ליהודי), וכן שיחות הר"ן חיי מוהר"ן ועוד. [ספר 'משיבת נפש' תורגם לצרפתית בשם 'אומץ', ואחר כך לעוד שפות, והוא נחשב רב מכר]. ואז זוכים לשאוב מים מתוקים מתהנחל עצמו, ואחרי שבקיאם בספרים האלו, יכולים עוד יותר ליהנות מהספרות בת זמנינו, כי מבינים יותר על מה זה מתבסס.

ישנו עוד ספר אחד מרבינו עצמו, והוא "סיפורי מעשיות". הספר הוא בעצם כולו סודות התורה, אבל הוא כתוב בצורה פשוטה, ודווקא אותו ציווה רבינו לכתוב גם באידיש (בזמנו), כדי שגם הנשים תוכלנה לקרות בו. ואמר שהספר הזה גבוה יותר מ"לקוטי מוהר"ן", ויש בו סגולות רבות בגשמיות ורוחניות. בפעם הראשונה שלומדים בו (למעשה קוראים אותו) נבחרים מאי-ההבנה, המורכבות של הסיפורים וכו', אבל בפעמים הבאות, גם בלי להבין מילה זוכים להרגיש שנוגעים בנצח. להבין עד עומק הנשמה שלא מבינים. [ישנם היום הוצאות שונות של 'סיפורי מעשיות', למשל ספר של מכון 'אבן שתיה' שמודפס רק בלש"ק עם תוספת פירוש 'ליות חן', של ר' יצחק בנדר זצ"ל (מגדולי אנ"ש של הדור הקודם שזכיתי עוד להכירו)]

ולסיום, אני אישית יכולה להעיד, שבעיקר מה שזכיתי לדעת מתורתו של מוהר"ן, לא היה ע"י לימוד משותף עם בעלי (ואחי זצ"ל), שלא התאפשר מסיבות רבות, אלא בלימוד עצמי, וגם מתוך קריאה רבה של עלונים (שפעם כמעט לא היו), פירושים, שיחות שונות, חוברות וכו', זה מה שהעשיר את עולמי הרוחני, ואחר כך שיבנו בארוחות, ושוחחנו סביב מה שלמדתי ולא הבנתי (או כן), והוא הסביר לי מושגים שונים.

הרבה מאד קבלתי ממה שבעלי (וקודם לכך אחי זצ"ל) ספרו לי מה ששמעו בסעודה שלישית, וכך לאט לאט זכיתי לקבל חוץ מהתלהבות ועבודת ה' גם ידיעות רבות, אני אישית מאד מתלהבת מהעלונים שמקשרים את תורת רבינו לפרשת השבוע, ממקדים ענין ברעיון מסוים, ומגישים אותנו כשלחן ערוך בתוספת מפה יפה בת זמנינו.

רבינו אומר שהשי"ת מנהיג את העולם "שענער און שענער" - יותר יפה ויותר יפה, כך שלמרות פחיתות הדור צריך להאמין שהקב"ה משפיע עלינו בטובו שפע ספרותי ורוחני בתורת ברסלב וכל תורת הסוד שיכול להגיע לכל נפש, גם לנשים. ולמרות שזה לא הלחם עצמו אלא הממרח בכריך אבל הוא נפלא וטעים.

כדאי לחטוף מה שאפשר מכל מה שאפשר: קלטות, דיסקים, עלונים, ספרים. העקר להתעורר, ולהאמין שרבינו עצמו עומד ומשקה כל אחד מאתנו שקוי הפלאים שלו.

בהערכה רבה ובברכה לפתיחת הלב.

בתוך החיים, יש לכל אחת מאתנו מקומות, בהם רבינו האיר את הדרך. אם בהארה רבת עוצמה שהביאה לשנות את כיוון זרימת החיים, ואם כתמיכה או דחיפה לרומם את המחשבה והמעשים. במדור זה נפרסם בעזרת ה' סיפורים אמיתיים המציגים מציאות זו. סיפורים מתאימים יעובדו ויפורסמו לתועלת וחיוק הנשים. סיפורים ניתן לשלוח למערכת.

המשימה של הקרטונים

עד שריחם עלי השם יתברך. ולא כל כך משנה איך נפל האסימון הזה, אבל הוא נפל בקול רעש אדיר: "שמחה. שמחה. חסרה בבית הזה".

בום! שמחה? מה עוד ידרשו ממני? איפה אדחוס לתוך חיי הדחוסים גם משימה של שמחה? עד כמה גוי ישתוחח ונפשי תיחדר לעמול?

שמחה!!! ובא לי לבכות. בכיתי. עם כל הלב והמח והשכל והדאגות והמשא והריצות, והריצויים, והצורך וה'מתי' וה'מה יהיה' וה'כמה עוד אוכל'. והכי - עם כל האידיאלים הכי קדושים, שפשוט נשרו והתפוררו והתפצצו אחד אחד. התמוטטו. התערערו. אהה, השם אלוקים. הכל עשיתי, ואין פה כלום. קליפה מרשרשת של כלום בפנים.

הנה, זו התשובה לחידה המתמיהה הזו. אם הכל כל כך טוב, למה הכל כל כך רע. מר. קשה. כבד. כואב. נטל. מחנק. מאמץ וטיפוס מייגע - ואפס תחושה של התקדמות ובניה.

ואז פגשתי אותה. את גברת אלישבע ע"ה. היא עברה המון בחיים. המון. ובדיחות היו לחם חוקה וגם מי שתייתה. למה? ואיך? "כי מה זה יעזור לי שאני אחיה עצובה, אה? זה לא יתן לי? זה רק ירחק ממני את כל החברות שלי... אז זהו, זה לא שווה". ולכן היא לקחה את המוטו הזה לחיים, "משיקולי רווח נטו", היא קרצה לי בעין, מעשה סוחר הגון, אבל אני הבנתי וידעתי שיש כאן עבודה עצמי קשה. אבל יש גם יש - תוצאה.

ונוכחתי בקרטונים שמלאו לי את הבית. ובאיש מהחלל שלא מבין מה לי כי עמלתי לשאת אותם בתוך שאר חפצי המרובים. ונוכחתי שצריך פה נמשל. אז הנה הוא, בלי לחפש בכלל. וזאת הגיגי שפכתי בערב בטלפון בפני אחותי:

"הקרטונים האלו, שעוברים דירה, כן?" "כן!" "שממלאים הכל, ונראים סתם מכובדים על הכבודה, כן?" "כן!" "אבל הם בעצם מקילים. עוזרים לשאת טוב יותר וקשור יותר, ומחובר יותר.

אותו דבר השמחה - היא לא תוספת עבודה, לא עוד משא או משימה ברשימה הבלתי נגמרת. היא האריזה. המזוודה. כלומר, קצת מצחיק לאמר שהיא הקרטון, כי אף פעם לא אמליץ להשליכה לסל והסל... אבל היא זו שנושאת לנו ואתנו על כפיים. נותנת טעם, כח וחיוניות.

ענן רובץ וכבד, מקבל פתאום אור ונהיה ענן קשור של השכינה".

וככה אני מנסחת את זה: "רוצה לתת תרומה לבית שלך? תרומה אמיתית, ערכית, פנימית, שמכילה הכל? תני לי שמחה. כל השאר יבוא ממילא. לשמח - זו לא עוד מטלה. תביני. זו המטלה האחת המרכזית, שתעשה לך את הכל קל יותר, עף יותר, מרומם ומרנן לגמרי".

כי אם יש לך הר של משימות, אתגרים או תפקידים, ועליך לבחור מה הכי דחוף לעשות הכי מהר - שלפי משם את השמחה. העמידו אותה בראש הפירמידה, תני לה קצת תשומת לב, רפדי אותה בזמן איכות, לחשי לה 'גדלי, שמחה', וצפי לקצור פירות מהירים.

ותקראי שוב את שלוש השורות הללו. גם אני אתמוקד בהן, מהיום, בעזרת השם.

אמא התגיסה לעזור לחפש מקום. ולדמן הצדיקים לא דחקו, אבל מאוד בקשו, אהנו מצדנו השתדלנו - ולאחר שלושה וחצי שבועות היינו ממוקמים - משפחה נחמדת [?] פלוס ארבעה - בדירונת בונבונירה. ביתיים, כלומר.

בחצות לא יכולתי לישון. הייתי חייבת לשבת קצת לבד, ולנשום את החיים. "אנחנו כל היום עסוקים בלהיזז את החיים טוב יותר, כשבעצם, אין לנו כבר פנאי לחיות", אמרתי לבעלי העיף.

"משפט חכם ויפה, רק שבשלב להתרענן צריך שינה, לא תובנות", סדרת הפיחוקים שלו הייתה מעוררת רחמים, והוא פנה לישון בדירה הנחמדה. דווקא נחמדה. דווקא מאוד נחמדה. אפילו הספקנו לפרק כמות נכבדת מהארגונים, ולהתאקלם. אמי לקחה ליומיים את הילדים, ואחרי עבודה במרץ, תודה לקל, הספרייה וארון הילדים כבר ממוקמים.

הקרטונים - שכל כך הרבה חפשו אותם ואגרנו לשעת המעבר - עמדו כעת בפניה, מחכים להיזקק אחר כבוד. זהו, עשיתם את שלכם, לכו לנוח על משכבכם.

רגע לפני שגם אני הלכתי לנוח על מיטתי, חשבתי לי בתיאוריה: אם משהו מהחלל היה מגיע לפה, נניח, מתבונן על כל מה שסחבנו והבאנו במשאית ההובלות - והיה רואה את ערימות הארגונים הגבוהה והמיוותרת - בטח היה שואל בתמיחה:

"ה, אתם! יש לכם כל כך הרבה לחסוב, למה סחבתם גם את כל הקרטונים? בשביל מה העומס הזה? מספיק - די והותר - כל מה שיש לכם - גם בלי הקרטונים הללו!"

צחקתי לי בחושך. 'נו, בטח', הייתי עונה להמישהו מהחלל. 'הקרטונים הללו, הם אלו שנשארו לנו היטב וחזק את כל החפצים. הם לא היו תוספת קשה ומכבידה ומיותרת, אלא ארוז טוב ומאורגן את הכל. מבין?'

וכמו שאת מכירה אותי, שאני חייבת למצא נמשל לכל דבר, שניה לפני שנרדמתי, הבטחתי לעצמי שמחר נמצא אותו..."

למחרת, טלפון בווער מידידה:
"הי, תמי. זרקתם כבר קרטונים?"
"בדרך. כמש בדרך".

"איזה נס. רגע. אני מתיישבת. יופי", נחמה התיישבה והתנשמה. אמרה לי שעכשיו יכולה לשתות את הקפה, ורק רגע, סבלנות. הסתבלתני. הייתה לי ברירה? והסתקרנתי.

מה ענין קפה ורווחה על שלא זרקנו את הקרטונים?
"יופי. היה טעים. עוד עשר דקות אני אצלך, לוקחת קרטונים יד שניה, בסדר? הדירה שלנו מוכנה, וקרטונים אין, או שאין לי כח לחפש".
צחקתי לי, ושמוחתי בשבילה. וגם בשבילי. בשמחה! היא תפנה פה את העסק, וגם יצא מזה טוב.

ואחרי רבע שעה כבר התפנה המקום של הארגונים הריקים, ורק ראיתי עוד יותר כמה נחמדה הדירה.

אבל למרות שינוי המקום - המזל, אם שאלת - לא השתנה. עדיין היה לי מעיק וכבד וקשה ו - אילו עוד מילים אמרתי לך שפ? - מתוסכל ועגמומי ועמוס. ואני לא ידעתי נפשי. הכל טוב. אפילו דירה השגנו. יש בריאות. אין דברים שמעיקים במיוחד. קרעכצים כמו שנורמלי. אז מה השפיות הזה שהשתלטה? והלכתי לישון בלי למצא שום נמשל. ככה זה כשהמוח יבש ועושה כל היום מה שאין לו כח ומח.

פגשתי אותה אחרת, את חברה שלי. משהו בה היה מאיר, מעובד, מלא בטוב.

כמה מילים, מה נשמע, ומה קורה, הניבו את הידיו האישיות שלפנינו: "מה לא עשיתי למען הבית שלי. מה היה לי אידיאל, שאני אגדל את ילדיי באמת. לא אסחף אחר הרוח הנושבת ברחובות, ולא אחפש מימוש פוטנציאל ועוד כמה מילים טובות... אצלי העיקר יהיה הבית. מיד כשהקמנו את משכן השכינה, ידעתי: שבבית הזה התורה תהיה בעלת בית, ושלילדים זה הגשמה, ועם כל הנשמה.

הנה תקציר של הפעולות שכל היום הקיפו אותי: להעיר את החברה, להלביש, לחתום על פתקים, למרוח ממורחים, לשלוח אותם מחייכים. להכין ארוחה מזינה לבעל. לבשל, לרוץ לעבודה שאינה מתאימה לי וממש משעממת אותי כי זה מה שמצאתי, לקבל את הילדים, להחזיר בהם יראת שמים וסיפורים ובסבלנות, להכניס מכוונות, ולא, זה לא רק ללחון על כפתור, אפילו שככה טוענים כל הגברים... להדיח כלים של הצהרים המעיף, לערוך קניות, לצאת לגינה, לשמור על קשרים במשפחה. לשמור על השקט כשבעלי נח, אה, ולהיות אשה הכי טובה ונאה במעשים בביתה פנימה.

לא סיימתי. לקלח ילדים [כולל שפריצים, וזה עוד בלי מוע"מ], להאכיל [מה, כבר הם רעבים?] לדאוג לויטימינים [ואיך שברזל התינוקות מלכלך את כל הטיפוח...], לספר אותם פה ושם, לגזור להם ציפורנים שם ופה, לקנות מצרכים שכל הזמן מתחסלים וכל דבר נקנה במקום אחר - כדי שיהיה מאיפה להכין את הארוחות הנפלאות הללו. לחשבן שזה לא יהיה יקר מדי, להבין שעדיף לאכול בצל, ולשבת בצל..."

אני רואה שהתעייפת כבר מלשמע את מה שעשיתי ועודני עושה. גם אני התעייפתי כבר מלספר לך ולמנות. ובכל זאת, כפי שאת ואני יודעות, זה ממש אפס קצהו... ואל תשכחי, שזה לעשות את זה. בפועל. בכח. עם אנרגיות. עם נוכחות. עם להיות אמא אמיתית, כמו שאמא שלי הייתה בשבילי.

והתעייפתי. בטח. ועוד הייתי צריכה להראות שאני ממש רעננה... זה גמר אותי לגמרי. והייתי ממש סחוטת. כמו שכתוב. כמו שנראה. וככה עברו הימים, והשנים, וה' - - -

לרגע עוברת עננה על חברתי, אבל מיד היא מתנערת:
"איפה אחוזתי? אה, על כל מטלה שאני גומרת - צוות לי שתיים נוספות. ושום תודה. רק תוגה. משהו בבית לא טוב. ענן רבץ שם, ולא מדובר בענן מפעים בסגנון שרה אמנו... ואני שואלת את עצמי שוב ושוב: 'אם הכל טוב, למה הכל רע?'"
והשאלה הזו כמונב הוסיפה לי מצב רוח, והכניסה בי אנרגיה ואנדליין, ומלאה אותי כח מרץ חיות וחיוניות.
כלומר, הוציאה לי הכל. הכל. הכל. ורוקנה עד הלشد.

"זה מה שחסר לי" צעקתי באותו יום בטלפון, "אמא, תשמעי! ולדמן צריכים שנפנה את הדירה עוד חודש!" הרגשתי שהרצפה מתערערת תחת, כפשוטו, ואין לי מקום להניח את גופי ונפשי העמוסים לעייפה. זה מה שחסר לנו עכשיו עם הילדים המתוקים: אמא שלי שמעה אותי, כמו אמא, עד מאה ועשרים.

"אז בואי נבדוק מה קורה פה. ולדמן באמת בסדר. הם נתנו לכם להישאר כבר שנתיים, למרות שהחווה פג'. אבל בדיוק בתקופה שהצלחתי לשים את האצבע ולהבחין שמשוהו לא טוב פה, זה כבר מדיאג - והנה המהלומה הזו.

במודר זה נארח בעז"ה בכל פעם אחת מהנשים הקרות, שבעליהן התקרבו לתורת מוהר"ן, ונשמע מפיהן כיצד העניין השפיע עליהן, וכיצד הן מרגישות עם הנושא.

סיפורה המרגש של הגברת מ.א. מביתר עילית

לפני שמו. מתחילה לספר את סיפורה היא מבקשת לציין שמצידה הייתה מעדיפה להימנע מראיון זה, אבל מתוך הכרת הטוב שיש לה לגליון "הקבצו" החליטה בכל זאת להיענות לראיון, והרי הוא לפנינו:

ספרי לנו מעט על הרקע שלך:

חזרתי בתשובה בתור בחורה, המדרשה בה למדתי הייתה ליטאית 'שרופה', ואפילו מתנגדת לברסלב. הצוות שם מאד פחדו ש"חוזרות" יתפסו בחידוק הברסלבי, והשתדלו בכל כוחם למנוע מזה. אבל אני איכשהו הגעתי לספר "ליקוטי תפילות" ומאד התחברתי אליו, התפילות שם פשוט שבו את ליבי, כל הדייקים בנוסח, והבקשות הקטנות-גדולות - מצאו חן בעיניי. ולכן לקחתי אותו איתי, ומידי פעם הייתי מתפללת מתוכו. אבל בזה זה נגמר.

גם בעלי קבל השקפה ליטאית לחלוטין, ובעצמו בהחלט התנגד לברסלב, ואף את הקשר הקטן שלי לברסלב הוא ניסה למחוק, או לפחות להחביא. היה זה בחוה"מ סוכות בתקופה שהיינו מאורסים, הוא לקח אותי לבני ברק למשפחה שהוא היה בן בית אצלם, שיכירו אותי, בטבעיות לקחתי אתי את ה"ליקוטי תפילות" שלי, מה יותר מתאים ומתוק מהתפילה של רבי נתן על סוכות? אבל "החתן" הליטאי לא הרשה לי לעלות עם הספר, שח"ו לא יחשבו שאני ברסלבית - זו בושה!

כך עברו להם 8 שנים - בעלי ליטאי ואני לא א גרויסע ברסלבית. אבל המוצחיק הוא שכל הזמן חושבים שאני ברסלבית, גם לגלל סגנון הלבוש שלי עם דגש גדול על הצניעות, גם כנראה שאיכשהו שידרתי כך, כאשר לדוגמה באחת הלידות שהייתה מלווה בנסים גלויים, מיד אחרי הלידה אמרתי: "תודה ה'! תודה ה'! תודה רבה שהלידה עברה בשלום!" האחיות מיד שאלו: "נכון את ברסלבית?... בקיצור, על ראש הגג בווער הכובע - כנראה אפילו לפני שהספיק לגנוב, וכך עוד לפני שנהיית ברסלבית, כבר חשדו ביי..."

איך למעשה התקרבתם לברסלב?

דרך בעלי.

הסיפור של בעלי התפרסם ב"הקבצו" לפני כשנה (בגליון מס' 8). ובקצרה ממש: הוא מסר שיעורים בעיני צניעות, ונדהם לגלות שבציבור הרחב בכללות אנשים לא הסכימו לשמוע, וחלקם אף הגיבו בתוקפנות ובזו, בעוד שבברסלב - גם אלה שהמצב בביתם היה רחוק מהדברים שאמרו - שמחו לשמוע, ופתחו את הלב. היה זה מעין "סטירת לח" מהעולם החרדי - הישר על השקפתו הליטאית. באותה תקופה מכיון נוסף מישהו לחץ עליו לנסוע לאומן. בעלי טיפוס מאד יסודי, הוא בדק את הכל, למד וחקר ומצא אוצר.

ואז מה שקרה הוא שהיוצרות התהפכו - הוא נהיה ברסלב רציני, ואני - איכשהו מדדה אחריו. הוא התחיל להשמיע בבית הרבה חידושי תורה מברסלב, ואני מאד נהנית מהם, עד שהם הפכו ל"חידושים אמיתיים" שמרמים את כולנו ברמה.

מה את אומרת היום על ברסלב?

ברסלב זו עבודת ה' מדהימה, ומתאימה לכל אדם. בעיני, ברסלב זו תרופת פלא לדור חולה כמו הדור שלנו. העצות

שמחה [ג]

רחל: זה בהחלט נשמע נחמד, אבל בינינו, אני לא מדמינת אף רב, ואף אשה חשובה שיתנהגו כך.

לאה: ככה את חושבת? אז בואי תשמעי כמה דוגמאות ותופתעי:

אחד מהאמוראים ושמו 'רבה', לפני השיעור שהיה מוסר, היה אומר להם 'מילי דבדיחותא' עד שכולם היו שמחים וצוחקים, ורק אז התחיל את השיעור (מסכת שבת דף ל:); 'רב המנונא' היה מסדר שלושה פרקים מילי דשטותא לתלמידים לפני השיעור (זוהר); 'יסוף הצדיק במשך 21 שנה שהיה בבור, היה 'מפוז ומכרז', ומסביר ר' נתן שהיה רוקד ומצחיק את עצמו, ורק בזכות זה החזיק מעמד במצבו הקשה. (מדריש)

וכן דוד המלך כשהיה בשבי אצל הפלשתים כתוב שעשה מעשי שטות, כמו שהוריד רירו על זקנו, וכתב שטויות על הדלת. ואמנם בפשטות ההסבר הוא שרצה שיחשבו שהוא משוגע, אבל ר' נתן מסביר את פנימיות העניין, שדוד המלך לא הצליח להיות בשמחה וידע שבמצב של עצבות הוא לא יכול להיגאל, ולכן שימח את עצמו ממש בכח.

אז אם רבה, רב המנונא, יוסף הצדיק, ודוד המלך הרשו לעצמם להתבדח ולצחוק, מי מאתנו יכולה לומר שזה קטנוני מידי בשבילה???

האם את באמת כל היום שמחה ומאשרת ולא זקוקה לשום "דחיפה"?? מי משהי שיכולה לומר שהיא לא נהית שמחה מבדיחות, מקטעני הומור ומכל מיני "צחוקים"?

רחל: אז את מרשה לי לספר לך כמה בדיחות?

לאה: אני אודה לך! יש לי מחברת בדיחות, כי שמעתי מגברת ד. שורצמן, שבדיחות זה הדבר ששוכחים הכי מהר, אז כדאי לכתוב, ומידי פעם לשלוף וליהנות, אז אני רושמת, כולי אוזן:

רחל: את יודעת למה לבחור טוב קוראים "בחור זהב", ועל אברך אומרים "אברך משי"?? כי הברזל הכי טוב הוא זהב, אבל הסמרטוט הכי טוב זה משי.

כפרי אחד ביקר בעיר וראה מאוורר, הוא כל כך התלהב, קנה את הפלא הזה במיטב כספו, נסע עם זה לכפר והעמיד בחצרו. כל היום ישב מול המאוורר והתענג. פעם אחת יצא להגע מהחדר, אשתו הסקרנית ניסתה לגעת בכפתורים, ולפתע המאוורר התחיל להסתובב! היא נכנסה לפאניקה מה בעלה גיד? ואכן חזר כעבור רגע ושאל בבחלה: "מה קרה למאוורר?" ענתה לו: "לא יודעת! מאז שיצאת הוא כל הזמן מוחפף אותך..."

לאה: תודה, שימחת אותי, ואני אשלם לך בבדיחה מי"עניני דיומא". בחור ליטאי אחד נסע למירון ב"ג בעומר, קרא לו המשגיח ואמר לו: "הרי ממילא לא הצלחת להיכנס לציון, אז היית יכול להישאר בישיבה, כי הרי כל הדרך מלאה אוטובוסים מהישיבה עד מירון, ולחשוב שאתה במירון, ענה לו הבחור: "באמת זה מה שעשיתי, הייתי במירון והרגשתי שאני בישיבה..."

רחל: שלום לאה. איך היה החג? ציפית כבר לפגוש אותך. **לאה:** ברוך ה', היה נפלא ומרענן. גם אני שמחה להיפגש ולהמשיך לשוחח על העניינים החשובים לנו באמת.

רחל: דיברנו הרבה על השמחה, הנושא הזה נכנס לי לראש, ואני מידי פעם משננת לעצמי: "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד", אבל בתכלס, בשגרת היומיום, כשאין חג בפתח, או שמחה מיוחדת, אני שמה לב שאני קצת נשחקת, נסחבת, יותר לחוצה מאשר מאושרת, לא שרע לי, אני לא ב'דיכאון', אבל קשה לקרוא לזה "שמחה פורצת גבולות"; הימים כל כך עמוסים, אני רצה מדבר לדבר, מתמרנת בין בית לעבודה, לילדים, לקניות, לקופת-בריאים, לכביסה, לשבתות - איפה יש לי זמן לשבת ולשמח את עצמי???

לאה: רחל, את כ"כ צודקת וכ"כ מסכנה! טוב שאת שמה לב למצב שלך ורוצה להיות יותר שמחה. ולמעשה, בעיקרון את במצב הכי טבעי, כמו שכבר דיברנו שמוטבע האדם הוא נמשך לעצבות, וכדי להגיע למצב תמידי של שמחה צריך לעבוד על זה, אבל תדעי שזה אפשרי, כל אחד יכול!

ר' נחמן הכיר את המצב הזה ודיבר על זה כבר מזמן. באמת אין זה חכמה לשמוח רק בזמנים של חגים ושמחות, עיקר העבודה והחשיבות זה בימים הפשוט, ולזה הוא נתן לנו מספר עצות כל כך מעשיות. בואי נתחיל עם שתיים מהעצות, ובפעם הבאה בעז"ה נתקדם לעצות נוספות.

העצה הראשונה היא 'מילי דבדיחותא'. כן, זה בדיחה רצינית מאוד! אנחנו בני אדם והבדיחות משמחות אותנו. תחשבי, אם מותר לנו להתעצבן על דברים מעצבנים, למה אנשים חושבים שאסור לצחוק מבדיחות? זה לא תינוקי ולא קטנוני, אלא אמיתי! כל אדם נורמלי צוחק מבדיחה, והצחוק מביא לשמחה! וגם אם זה מחזיק רק לדקה, לפחות תרגילי את השירים של הפה והלחיים להכיר את התנועה הזו של חיוך אמיתי מתבדח, ובנשימה אחת עם המילי דבדיחותא נכניס את ה'.

איך עושים "מילי דשטותא" - זה יכול להיות ברמה עדינה של חוש הומור, פשוט להכניס הומור לחיים! הם מספיק כבדים גם ככה! וזה יכול גם להיות רמה מסוימת של השתטות. כשאני עצבנית, בעלי עושה לי "מיואו" והכל עובר! (ודאי לא כל יום וכל היום, אבל יש לנו מספיק זמנים ממורמרים, שרק ע"י השתטות קטנה נעלה חיוך על דל שפתותינו).

מיותר לומר, שאין הכוונה ל'ליצנות' - שהיא אסורה לחלוטין. ליצנות זה לעשות צחוק וזלזול מדברים חשובים כמו מצוות, או לצחוק על יהודים שזה אסור חמור, אבל אם את לחוצה יום אחד, ואת רואה שכולם סביבך לא מספיק מוזהרים ומאשרים, אולי אפילו ממש רחוקים מזה, אז את עושה פתאום סיבוב של 081 מעלות, ומתחילה לדבר במבטא הכי מצחיק שאת יכולה להפיק מגרונו! לא תאמיני איך בתוך שניה האוירה תקפוץ פלאים!

של רבנו זו גאונות, זו עוצמה, רק 'אזמרה' לבד זו שיטה 'פסיכולוגית' ששמה בכיס הקטן את כל ה"פסיכולוגים" של הדור.

עדין קשה לי עם נקודת הצדיק. אני לא מבינה למה צריך להכניס את הצדיק עצמו לכל מקום, וגם מפריע לי שהברסלבים חושבים ש"מולם צריכים להיות ברסלב".

ובאותה נשימה אני מודיעה שאני ממש לא רואה את עצמי קוראת לבן שלי נחמן, האסוציאציה שעולה לי מהשם הזה - רחוקה מהשאפות שיש לי מהילדים שלי, וכל זה למרות שאני אישית על הדרך של ברסלב לא מותרת.

ואם כבר הזכרת את הילדים, אני עדין מפחדת שיעדו

ש"אנחנו ברסלב", ויפרסמו את זה איפה שאסור שידעו, כמו למשל בהנהלות הכבוד של מוסדות החינוך. אחרי הכל, אני עדיין מעורבת בין הבריות, ורוצה להיות מקובלת ביניהם, ולא לקבל 'סטיגמה' של 'ברסלבים'.

האם את רואה שינויים על בעלך בעקבות התקרבותו?

ברור. אני רואה שינויים מדהימים, תמיד הוא היה עובד ה' אבל כעת העבודה התעצמה כפליים. ברסלב העצימה בו את כל הנקודות הפנימיות שהיו קיימות, ואני חושבת שבעל ברסלב זה אידיאל לכל אשה; בעל שמתבודד, שבדוק את עצמו יום יום מול עצמו ומול ה' זה בעל אחר - זו רמה אחרת של בן אדם, של זוגיות, ושל חינוך ילדים.

שאלון

קוראת/ת יקר/ה, שלום וברכה!

נשמח אם תוכלי/י להקדיש כמה דקות מזמנך לענות על השאלון הבא, כדי שנוכל להפיק את התועלת המירבית מהוצאת העלון - לטובתך ולתועלתך!

תפוצת העלון:

- האם אתה מקבל את העלון בקביעות? ואם לא, האם היית רוצה לקבל אותו בקביעות? וכיצד (דואר, דוא"ל, נציג, בית כנסת)? _____
- כשהוא מגיע לידך, האם אתה קוראת בו? _____
- האם אתה מקבל ממנו תועלת, וכמה? _____
- האם ידוע לך על מישהו מידיך או קרובי משפחתך שהיו מעוניינים לקבל את העלון? _____
- האם יש לך רעיונות/הערות/הארות לגבי תפוצת העלון? _____

סגנון העלון:

- האם אתה מקורב לתורת מוהר"ן, ובאיזה רמה? _____
- האם הסגנון של העלון מתאים לך, או לא (חריף מדי/חלש מדי)? _____
- האם יש לך רעיונות/הערות/הארות לגבי הסגנון של העלון? _____

תוכן העלון:

- האם אתה קוראת את כל העלון, או רק חלקו? _____
- לאיזה מדורים אתה מתחבר במיוחד? _____
- האם יש מדורים שנראים לך מיותרים? _____
- האם יש מדורים שכדאי לשנות אותם, מעט או הרבה? _____
- האם יש לך הצעה למדורים שעוד לא קיימים? _____

לסיום: האם תרצה (או תהיה מוכן) לכתוב מאמר / מכתב / סיפור התקרבות / משהו אחר?

את השאלון נא לשלוח לפקס: 0722155701, או לכתובת: גשר החיים 9/13 י-ם, או לדוא"ל: ale148148@gmail.com

תפוצת העלון

ניתן לקבל את העלון בדואר - ללא תשלום במייל: ale148148@gmail.com או אצל הנציגים שבכל איזור. **להלן רשימת הנציגים לעת עתה:**

ירושלים:	אלעד
איזור גאולה ושיבת מיר: 0527149713	רוזנברג: 0527120001
רמת שלמה: 0527614899	צפת
גבעת שאול: 0527674467	גלבך: 0527663342
בני ברק	כרמיאל
זילברמן: 0533150100	מיזליק: 0527684741
או במס': 0548517128	נתיבות
בית שמש	אליעזר: 0583201838
הפציבה: 0533142225	כל המעוניין להיות נציג באיזור
הקריה: 0527116038	מגוריו, או לקבל העלון בדואר,
רמת בית שמש: 0527639039	נא לפנות למס': 0527149713
ביתר	נ.ב. מי שיכול לקחת את העלון
גבעה A: 0548485331	מאחד הנציגים הנ"ל, ללא מאמץ
גבעה B: 0548402167	מיתור , נא להימנע מלבקש
קרית ספר	משלוח-דואר
ישראל: 0527143103	
ברכפלד	
מיכאל: 0527145402	

הודעה משמחת

הננו שמחים להודיע על 'חבורה' חדשה לאברכים בני תורה, ללימוד משותף של הספר "ליקוטי מוהר"ן". החבורה מתקיימת בכל יום רביעי בצהריים באיזור ישיבת מיר

לפרטים: 0527152508

כל המעוניין להודיע על שעור או חבורה וכיו"ב בתורת מוהר"ן לבני תורה. יכול להודיע למערכת, והדברים יתפרסמו בלוח זה.

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

להרבנית ד. קרשבוים תחי', כותבת המדור "מה בקשתך"

לרגל נישואי נכדתה בשעטו"מ.

זכות זיכוי הרבים תעמוד לה לראות נחת דקדושה מכל יוצ"ח

לעילוי נשמת

הר"ר אברהם צבי בן

הגה"צ ר' יעקב יצחק

זצ"ל, נלב"ע

ט"ז אייר תשס"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

חלק מהעלון נתרם

לרפואת הילדה

מיכל יהודית בת פיגא

ציפורה

הציבור מתבקש להפציר

ברחמים ובתחנונים

לרפואתה השלימה במהרה

הודעה חשובה

לבקשת רבים הננו להודיע

כי בעז"ה אנו עומדים להכין רשימה של בחורים בני תורה המקורבים לברסלב,

וכן משפחות המחפשים שידוך בסגנון זה.

על כן, כל בחור ששייך לקבוצה זו ונמצא בתקופת שידוכים או סמוך לה,

וכן משפחות מהסוג הזה שיש להם בנות בשידוכים

מוזמנים ליצור קשר, ולמסור פרטים.

ובעז"ה העניין יטופל על ידי שדכנים יראי שמים ומקצועיים, לתועלת הציבור היקר.

אפשרות לדיסקרטיות מלאה.

המספר להירשם: 0527116037 או בפקס 0722155701 או בדוא"ל: ale148148@gmail.com

התקציר

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-47774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m072247774@gmail.com

גליון
20

סיון-תמוז
נושא החדש:
חכמה ותמימות

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

החכמה או תמימות

מהחכמות, להיות רק איש ותו לא מידי - או שצריך לאחד השכל (סימן סב), להגדיל את הדעת (סימן עד), ולחיות למדן (סימן לא)? זו השאלה העומדת לפנינו: מה רצון התורה שנהיה - 'חכמים' או 'תמימים' ומה זה 'ברסלב' - 'פשיטות ותמימות', או 'שכל' 'פקחות' ו'דעת'?

חכמה עם תמימות

חריפות ה'קושי' - מכריחה מאלה את התשובה, והיא: שניהם כאחד!... החכמה וה'תמימות' אינם שני הפכים, אלא שני צדדים של אותה מטבע, ואי אפשר לאחד בלעדי השני. החכמה בלי התמימות - היא שגעון, והתמימות בלי החכמה - היא טיפשות.

בכדי להבין את העניין - כיצד הם מחוברים, וכיצד הם הולכים ביחד ממש. ההכרח לברר קודם כל 'מה הם' - מה היא החכמה ומה היא התמימות.

ובכן, בשפתו של העולם - החכמה היא אנוניות. המשמשת למען 'יחם המצאה', או לחילופין 'ריבון המחשבה' והתפלספות. כך או כך - היא משמשת כ'ישיבת' וככוח עצמי, בלי קשר למה שהיא מייצגת ומועילה. 'מחשבה לשם מחשבה'. ואילו התמימות בשפת העולם היא נאיביות וטיפשות, ובקיצור: מסכנות.

ברור לפי זה, שהחכמה והתמימות אינם יכולים להיות יחד בשום אופן. שהרי לא ייתכן לחשוב באותו ספסל פילוסוף וטיפש. ברור ג"כ לפי הגדרה זו, שגם כל אחד מהם כשלעצמו - אינו טוב, אינו אמת, ואינו תכלית. כי להיות טיפש זה וודאי לא טוב, ולחיות סתם חכם ופילוסוף - גם זו אינה תכלית.

בשפה האמיתית - השפה של התורה. החכמה היא הכרת האמת וההתבוננות בה, והתמימות היא שלמות. וממילא, כל אחד לכשעצמו הוא כבר טוב, ושניהם ביחד - זה עוד יותר טוב, ואת השידוך הזה דורשים מכל אחד מאתנו - להיות חכם אמיתי ותמים אמיתי.

ההגדרה הזאת נמצאת בדברי חז"ל (המוזכרים רבות בדברי מוהר"ן). על הפסוק 'אדם ובהמה תושע ה'...' דורשים חז"ל: 'אלו בני אדם שעושים בדעת כאדם ומשמים עצמם כבהמה' - במילים אלו נתנו לנו חז"ל את תמצית ההגדרה של העניין; מה עלינו להיות? שני צדדים קיצוניים: 'עושים בדעת' - שיהי החכמה, מחד, ו'משמים עצמם כבהמה' - תכלית הפשיטות, מאידך.

השאלה היא, כמובן, איך? זו בעצמה התשובה: אם כל דבר אמיתי שנלמד, נשאל מיד 'איך' - בזה אנו מתחברים את החכמה - הידיעה שלמדנו, עם התמימות - הקיום המעשי. וכפי שמיד נבאר.

יעקב לעומת עשיו

אין ספק, יעקב האדם הוא הדעת. הבהמיה אין לה דעת ואין לה שכל, ואילו האדם יש לו, וזה מה שעושה אותו לאדם. השכל הוא הנשמה שלנו, החלק האלוהי שבתוכנו (כמבואר בליקוטי ס"מ י"ה). ומשכן, ברור שאנו אמורים ומחויבים להשתמש בו. עם השכל אנו למדים תורה, עם השכל אנו מכירים את השי"ת, ועם השכל אנו יודעים מה רצון השי"ת מאתנו.

לכל אחד מאתנו יש שכל, ואנו אכן משתמשים בו. כל אחד מאתנו, מנער ועד זקן -

המשך בעמ' ב' <<<

דבר המערכת

גליון העשרים!

עומדים אנו בפתחו של גליון העשרים. לכתחילה עמדת לכתוב 'נאום ניצחון' - על ההצלחה הכבירה, על ההתקדמות המוצלחת, ועל המחויבות כפיים הסוערות שמגייעות לי. (כמובן, בלבוב של ענווה, והודאה לה, ולך ה' הגדולה וכו' וכו', אבל באופן שמי שצריך להבין יבין, מי עומד מאחורי הפרויקט...). אבל, הנהיה ברחמי הקדיים רפואה למכה, ולימד אותי פרק אמיתי בענווה והכנעה. כאשר לראשונה מאד הופעת הגליון הראשון - דווקא הפעם הגליון לא היה מוכן ולא הופיע! 'בזמן' כמובן. הגליון הנוכחי, היה אמור להפציע בהדרו בחודש סיון. והנה הגיע ראש חודש סיון, הגיע ז' סיון, 'י סיון', כ' סיון, ואפילו כ"ט סיון, וכבר שקעה שמשו גם של ל' סיון - והגליון איננו! הסיבות לכך היו רבות, חלקם היו טובות ואפילו טובות מאד. אבל הלימוד היה אחד - יש מנהל לעולם! וזה לא אני...

משכן, לא תמצאו כאן דיבורי התהללות והשתבחות. אלו עברו וחלפו מן העולם (אני מקווה...), אבל כן תמצאו דברי הלל ושבח לבוא עולם, בשמי ובשם כל המערכת, ובשם כל הקוראים. ההזדמנות הזאת היא בהחלט הזמן המתאים להודות למי שאמר והיה העולם, ולמי שאמר והיה הגליון - על עשרים הגליונות הנפלאים שיצאו לאור עד כה, מידי חודש בחודשו, במשך קרוב לשנתיים. הורתי ולידתו הייתה בתודש תשרי תשע"ד. הרעיון הועלה על ידי כמה אברכים יקרים ותלמידי חכמים, מסלתה ומשמנה של 'חניכי הישיבות', שהתקרב לדרכו של מוהר"ן, וחשו שמן הראוי ליצור כמה שתלכד ותאחד את כל מי ששותף בחווה, או יצטרף בעתיד, לדרך זו - כדי לחזק את זה, וכדי לאחד וללבן יחד את הסוגיות האמיתיות של החיים, הנושאים המרכזיים בעבודת ה' - לאורו ובדרכו של מוהר"ן.

ההוצאה לאור בפועל, הייתה כעבור למעלה מחודשיים. כאשר בינתיים הושקעו הרבה עמל ויגיעה על ידי הנוגעים בדבר, בכדי להוציא את הטוב והמובחר, כיאה וכיאות לציבור האיכותי שאליו הוא ממוען. ואכן, הוא יצא מהודר ומפואר הן בחן החיצוני והן ובעיקר בתוכן הפנימי - בשליו חודש כסלי תשע"ד - והוא התקבל בחביבה ובאהדה אצל קהל היעד שלו, כשלפתע מתגלה שהוא גדול בהרבה מהצפוי, ומאז הוא אף מתרחב והולך, מוכפל ומשולש, כן ירבו. וממילא, פינו מלא שיר ושבח והודיה - בראש ובראשונה ובעיקר לבורא עולם, על הרעיון, על הביצוע, על ההצלחה, ועל הזכות ליטול חלק בזיכוי הרבים נדיר ומיוחד שזכה. שנית, לחברי המערכת - אברכים בני עלייה, תלמידי חכמים, ומבקשי ה', שהשקיעו מכווחם זמנם ומרצם להצלחתו המקסימלית של הגליון, הן בכתובת, הן בעריכתו, הן בהדפסתו, והן בהפצתו. שלישית - לכל הקוראים היקרים, שטררו לכתוב מכתבים מחזקים ומעוררים, מאמרים, סיפורים, ושאר ירקות. שאלו היו בסופו של דבר את עיקר תוכנו של הגליון. ורביעית - לכל התורמים היקרים, הן ממוון, הן סתירתא, והן זמן. בהודאה על העבר, ובקשה על העתיד, שנוכה להמשיך בזה, ולהוסיף עוד בכמות ואיכות, ביתר שאת וביתר עוז.

וכעת למעשה. אנו מודים שוב לכל אלו שנתנו ושלאחו את המשוב, עם הפרטים היקרים והנחוצים. השתדלנו מאד לעבור על כולם בשימת לב, וללמוד מהם את הצרכים ואת הבקשות, ובעז"ה נשתדל למלאות אותם כפי היכולת ועל הצד היותר טוב. בעקבות כך, החל מהגליון הבא, א"ה, יהיו כמה מדורים חדשים, ובמקביל יהיו כמה שיפורים חשובים במדורים הקיימים. כמו כן אנו משתדלים בעז"ה לשפר את דרכי ההפצה. וכמובן נשמח להמשיך לקבל הארות ואף הערות, רעיונות והצעות וכל כיו"ב. ועוד יותר נשמח לקבל חומרי לענון, כולל מכתבים, מאמרים, סיפורים וכיו"ב.

הרב יעקב נתן אנשין

תגובה לתגובה

חומרות יתירות [ג]

על פי כן יענה פעם רב נחמן מוולוז'נין ואמר לבני ביתו, שכשִׁפְרָאו שְׁנָפְלֵל אִיָּהּ פָּרַח מִצָּהוּ מִנְּפֵהוּ לְתוֹךְ הַפֶּתַח שְׁלֵא יִסְפְּרוּ לוֹ, כִּי הַתּוֹרָה הַזֶּהוּיָהּ וְאֶתְהָרָה מִשְׁהוּיָהּ חָמֵץ וְלֹא מִשְׁהוּיָהּ מִצָּה" (שיש"ק ג, רפח).

כשהסמר העולה מבין השיטין הוא:

אם אחד לא אוכל 'שרויה', כי הוא חושב שזה חמץ, וכולו מלא חששות וספקות ומרה שחורה - הרי זו חומרא יתירה. שכן, 'שרויה' אינה חמץ. אך אם הוא נוהג במנהג הכשרים והיראים, המחמירים שלא לאכול 'שרויה' - חומרותו רצויה ואהובה לפני המקום!

יותר מכך:

בשיחות הר"ן מספר רבינו על עצמו, בקשר ל"חומרות יתירות" בפסח:

"וּפְעַם אֶחָד הָיָה חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת בְּעֵינַי הַפֶּיַם עַל פְּסַח שֶׁחָשַׁשׁ שְׁמָא יֵשׁ אִיָּהּ מִשְׁהוּיָהּ בְּפִימֵי שְׁטוֹנָבִין. וְאִם יִכְיֶן לֹא מִים עַל כֹּל יְמֵי הַפֶּסַח כְּמוֹ שְׁנִיחָא דְרַבִּי חִנְיָה, אִם יֵה לֹא הוּאֵב בְּעֵינָיו, כִּי קָשָׁה לְשׂוּמֵר הַיֵּטֵב הַמֵּיִם מִמֵּי מַרְבָּד פְּסַח עַל כֹּל יְמֵי הַפֶּסַח. וְלֹא הוּאֵב בְּעֵינָיו שׁוֹם מִים, רַק מִי מֵעֵיִן הַזֹּבְעִים וְהוֹלְכִים וְנֹאֲמִים מִים הַדְּשִׁים בְּכָל עֵת. אֲבָל בְּמִקוֹם שֶׁהוּאֵב וְכוּרָנוֹ לְבָרְכָה הִיא יוֹשֵׁב לֹא הִיא שׁוֹם מֵעֵיִן פּוֹהַ, וְהִיא בְּדַעְתּוֹ לְנַסֵּעַ עַל פְּסַח לְמִקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם מֵי מַעְיָן פּוֹהַ. כֵּן כִּי נִבְנֶס בְּחֻמְרוֹת וְאֶתְהָרָה שְׁחוֹרוֹת וְדִקְדּוּקִים יְתִירִים. אֲבָל עֲלִישׁ הוּא מִתְלוֹצֵץ מֵהָ, כִּי אֵין צְרִיכִין לְחַפְשׁ אַחַר חֻמְרוֹת יְתִירוֹת, אֲפִילוּ בְּפֶסַח" (שיחות הר"ן, רלה).

ובכן, יש לי שאלה:

אחד שגר במושבו, ויש לו בחצר ביתו מעיין שנובע מים חיים זכים וטריים - אם הוא משתדל לשתות בפסח רק מהמעיין ולא מהברו, האם נחשב לו הדבר לחומרא יתירה? האם הוא חייב, בתור ברסלב'ר, לשתות דווקא מהברו ולא להדר לשתות מהמעיין?

בוודאי שלא!

אדרבא, ראוי לו לשמוח ולהודות לה' שנתן לו מתנה נפלאה כזאת, שהוא יכול להדר בהידור נפלא כל כך, ולשתות מים חיים מהמעיין שאין בו שום צל של חשש חמץ. אשרי לו!

הבעיה של "חומרות יתירות" היא רק באחד שלא גר ליד מעיין, ומחמת השיגעון והמרה שחורה שלו הוא חושב שכל זמן שאין לו מעיין צמוד לביתו הוא נכשל באיסור חמץ...

אותו סיפור חוזר על עצמו לגבי החומרות היתירות בלימוד התורה: כשהאדם מתיישב מול הספר, עליו להשתדל להבין כמה שיותר. אך כשהוא מתחיל לחשוב, שאם הוא לא מבין כל דבר עד הסוף, זה לא לימוד - זה כבר חומרה יתירה! וְכִמָּה בִּי אָדָם פֶּסַח מְלֻמָּד לְגַמְרִי עַל יְדֵי רַבִּי הַדְּקִדָּקִים שְׁלָהֵם, וְאֶתְהָרָה לֹא נִשְׁאָר בְּיָדָם" (שיחות הר"ן, עו).

הנאה לא נותנת לנו להסכים למה שאמרו חז"ל "לעולם לגרס אנש וְאָפֵי עַל גַּב דְּמִשְׁפָּחָה, וְאָפֵי עַל גַּב דְּלָא יְדַע מַאי קָאָמֵר. וְאֶמְרִי מְעַקְרָא לְגַמְרֵי אֲנִשׁ וְהָדֵר לְסַפֵּר. וְכֵן זֶה אֵינִם עוֹשִׂים עִתָּה, כִּי כָל אֶחָד רוֹצֵה לְלַמֵּד תּוֹסְפוֹת וְכָל חוּדוּשִׁים וְחוּדוּשִׁים קִדְּשִׁים שְׂדִיעֵי צִנְרֵת הַמְלָמוֹד... וְעַל נֶגַע מִרְבַּח טֶרֶחַ הַמְלָמוֹד - הַעֵיִן וְהַפֶּלְפּוֹל - רַבִּים פּוֹרְשִׁים מִן הַמְלָמוֹד, מִרְבַּח טֶרֶחַ הַשְּׂמִינּוֹת וְהַדְּקִדּוּקִים" (ארחות צדיקים, שערי התורה).

"אֲבָל שְׂפִירְגִיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּמַהֲרָה בְּלִי דְקִדְדוּקִים חֶרֶף, הַתּוֹרָה תִּתְקַדַּשׁ בְּיָדוֹ, וְיִזְכָּה לְלַמֵּד חֶרֶף מְאֹד, גְּמָרָא וּפְאִיקְסִים כֹּלְסֵם, וְחֲנִיף וְגִדְרִישִׁים יִסְפְּרִי הָאֵלֶּר וְנִקְפְּלָה וְשִׁאָר סְפָרִים כֹּלְסֵם" (שיחות הר"ן, שם). מי שרוצה ומשתדל ומתאמץ לעיין ולהעמיק כמה שיותר - אשרי לו! כך נאה וכך יאה. אך מי שהופך את ההבנה המקסימלית לתנאי בקיום מצות לימוד התורה, ולא מוכן להודות דאע"ג דלא ידע מה קאמר יש להמשיך ללמוד בשמחה - נפל בשוחת ה"חומרות יתירות".

ראיתי את דברי הכותבים הנכבדים, שהאריכו למענתם בעניין ה"חומרות". רצייתי לחדד מעט את הדברים מנוקדת מבט נוספת, ואקווה שיהיה לתועלת:

כל חסיד ברסלב יודע "שְׂרַבְנֵה זְכוּרָנוֹ לְכַרְכָּה הִזְהִיר מְאֹד לְבָלִי לְחַמְרֵי חֻמְרוֹת יְתִירוֹת בְּשׁוֹם דְּבָר" (שיחות הר"ן, רלה).

נותר לנו רק לברר: מה הגדר של "חומרות יתירות"? האם כוונתו של רבינו הייתה שנהיה תמיד מהמקילים והמתירים?

ובכן, כשנדייק היטב בלשונונו של רבינו, ניווכח לראות שבכל המקומות בהם מדבר רבינו על ה"חומרות יתירות", הוא מדבר על המרה שחורה והחששות של המחמיר.

בליקוטי מוה"ר הוא כותב: "אֵלֶּי הַמְדַקְדָּקִים וְהַמְחִמִּים בְּחֻמְרוֹת יְתִירוֹת אֵין לְהֵם שׁוֹם חֵיט חֵיט, כְּלָל וְתוֹמִיד הֵם בְּמַרְהָ שֶׁחֵרָה, מַחְמַת שְׂנַדְמָה לְהֵם שְׁאֵינִם יוֹצֵאִים יְדֵי חוֹבְתָם בְּתַמְצוּת שְׁעוֹשִׂין, וְאֵין לְהֵם שׁוֹם חֵיט מִשְׁוֹם מַחְמַת הַדְּקִדּוּקִים וְהַפְרָה שְׁחוֹרוֹת שְׁלָהֵם" (ליקוטי מוה"ר, תניינא, מד).

גם בשיחות הר"ן, כשהוא מדבר על החומרות בניקון הגוף להתפילה הוא כותב: "אֵין צְרִיף לְחַמְרֵי וּלְבַטֵּל עֲצָמוֹ מִתּוֹרָה וְתַפְלָה בְּחֻמְרוֹת מַחְמַת חֲשָׁשׁוֹת וְחֻמְרוֹת יְתִירוֹת וְשִׁעוֹנוֹ בְּעַלְמָא" (שיחות הר"ן, ל). "וְגַם בְּעֵיִן הַחֻמְרוֹת יְתִירוֹת הַפֶּסַח לֹא הִיא מִסְפִּים כְּלָל עַל הַפְּרָבִים לְדַקְדַּק יוֹתֵר מִדְּאֵי וּנְבִנְסִים בְּמַרְהָ שְׁחוֹרוֹת גְּדוֹלוֹת... וְהַרְבָּה לְדַבֵּר מְעַנְיָן זֶה שְׁאֵין צְרִיכִין לְחַפְשׁ אַחַר חֻמְרוֹת יְתִירוֹת וְשִׁעוֹנוֹ וְכִפּוּלִים" (שם, רלה).

שכן, הבעיה של "חומרות יתירות" אינה החומרא עצמה, אלא השיגעון והמרה שחורה, החששות והספקות שממרות את החיים...

במילים אחרות:

הבעיה היא לא החומרא עצמה, אלא מה שעומד מאחוריה. אם מה ש'מניע' את האדם להחמיר, הוא הספק שמא אינו יוצא ידי חובתו אם לא ינהג בחומרא זו, הרי זה חומרות יתירות / שיגעון ומרה שחורה / וחי' בהם ולא שימות בהם. אך אם החומרא לא באה מתוך רגשות של ספק ופחד, אלא מתוך רגש של אהבת ה' וחביבות המצוה - אין זו חומרא יתירה.

ניתן לכך דוגמא:

שני אנשים עומדים בשוק ארבעת המינים שעות על גבי שעות, ומחפשים אתרוג יפה ומהודר. אחד מהם הוא בעל "חומרות יתירות" שחייב אשפוז דחוף בתורה כ"ד בליקוטי מוה"ר תניינא, כדי להתרפאות ממחלת הספקיות והמרה שחורה. והשני שעומד לגמרי על ידו, ומתנהג בדיוק כמותו, עושה נחת רוח עצומה לחש' יתברך, וחומרותיו מתוקות וחביבות בעיניו'.

הא כיצד?

פשוט מאד:

הראשון מחפש שעות ע"ג שעות אתרוג, בגלל ה"עצבים" שלו... בכל אתרוג הוא מוצא סיבה מדוע יש בו חשש פסול, ובכל הבטחה בזוכית המגדלת מתגדלים עצבי עד כדי פקיעה...

אך השני מחפש שעות ע"ג שעות אתרוג, בגלל גודל חביבות המצוה שלו. הוא כבר אומר שבועות שלמים את התפילה בליקוטי תפילות על אתרוג נאה, וכל כולו מלא תשוקה עצומה למצוא אתרוג הדר שבהדר.

הוא יודע בבירור שגם האתרוגים שראה לפני שעתים הם כשרים וטובים, אך לבו משתוקק למצוא משהו יותר טוב, יותר נאה. ולכן הוא ממשיך לחפש ולבקש...

דוגמא נוספת נוכל למצוא בעניין של "שרויה" בפסח. אשר מובא על כך בשיש"ק:

"כִּידְעֵי הַקִּידּוֹ אֲנִי שׁ לֹא לְאֹכֵל שְׂרִיָּה בְּפֶסַח, שְׁכֵן נֶהְגֵּי רַבְנֵי. וְאָפֵי

>>> המשך מעמוד א'

יודע הרבה מאד דברים. כולנו חכמים, כולנו נבונים, וכולנו יודעים את התורה, לפחות את הלכה. ובכל זאת - כשהו מגיע ל"מעשה" - משוה נתקע. יש לנו ראש, ויש לנו גוף. הראש מלא עד לתקופה, וכל שעליו לעשות הוא, להעביר הכל פינמה לתוך הגוף, ולחבר אותו לעולם המעשה. וכאן, משום מה - זה לא קורה. החומר נשאר למעלה ומסרב לרדת למטה. על זה אמרו צדיקים: 'ה'למואי יקיים ה'חכם' הגדול ביותר, את מה שיודע העם הארץ' הגדול ביותר..."

כאן בדיוק נעוץ החבל בין 'עשוי' הפיקח והחכם, שהראש שלו הוא ראש גדול מאד [ואף בדרגה גבוהה משל יעקב, כמבואר באר"ל], והוא מלא בידיעות, עד שכל מה שחסר לו הוא הבירור אך לעשר את התבן והמלה, אבל גופו מנותק לגמרי מראש, ו'למעשה' אינו מיישם מאומה מידיעותיו, ואפילו את הדגן אינו מעשר. לעומת יעקב אבינו, שהיא אש' תם' ו'חלק' - שכל חלקיו, מראשו ועד רגליו מאוחדים. מחשבל ועד הגלישים - הכל שלם, הכל ישר.

מהו הדבר שפריעו? חוסר תמימות!

שני סוגי יצר הרע

יש שני סוגי 'יצר הרע'. יש יצר הרע שמתלבש ב'עבירות', ויש יצר הרע שמתלבש ב'מצוות'. ושניהם כאחד הם המניעים העיקריים שמניעים מאתנו את התמימות.

אחד מהם קוראים לו 'מדי פשוט', והשני קוראים לו 'מדי גבוה'. השימוש עם השכל הוא דבר נפלא ומענג. כשאדם לומד משהו, מבין אותו, ואחר כך יודע וזוכר - זה תענוג נפלא מאין כמותו. יש בו הרגשה עלילית של ביטוי, ושל מיצוי. זה נותן לנו הרגשה של 'אדם'; תה אני חושב, תה אני מבין, תה אני יודע. וכל שמשמשתמש עם השכל יותר - כך אדם מרגיש יותר 'אדם', הוא יותר מבטא את עצמו, הוא יותר ממצה את מהותו.

אך כאשר זה מגיע לחלקים המעשיים - זה מאד 'פשוט' ומאד 'משפיל'. הקיום המעשי, הפשוט והתמים של פרטי המצוה, הדקדוק האמיתי בפרטי ההלכה, ההצמדות התמימה להוראות התורה - נראית פשוטה מדי. לא מרתקת ולא מענגת.

זו הסיבה הראשונה - זה פשוט מדי. זה נותן הרגשה מיוחדת של 'מימוש פוטנציאל', הרגשה של 'אדם'. וזה הוצר הרע הראשון והפשוט שמתלבש ב'עבירות', ומפתה את האדם לא לצייט ולא לקיים. או אמנם, מי שיש לו מעט יראת שמים - לא משום כך יעבור על התורה. היראת שמים על תבריא אותו לקיים את המצוות, ולהזהר מהעבירות. אבל אם מדובר על מעבר לזה - על דברים שהוא למד ויודע שזה רצון ה', אבל הוא לא ממש 'חייב' בהם, או שהוא יכול להורות 'יתיר' לעצמו - הוא ירשה לעצמו להשתטט.

[יתירה מזו, וכאן נמצאת נקודה עדינה אבל יסודית: גם מה שהוא כן מקיים - הוא לא מקיים משום שהוא מתחבר אל השכל שלמד את הדברים, אלא משום שיש לו יראת שמים. ונמצא שיש כאן שני חלקים לא קשורים: יש את הידיעה שהוא יודע את הדברים, וזה מונח אחר כבוד בראש. ויש את הקיום שהוא עניין אחר ועומד בפני עצמו, דוק].

הסיבה השנייה - זה 'גבוה' מדי! ברוב הפעמים, ה'הרגשה' שלנו לא מסתדרת עם הידיעה, ה'חלב' לא מסתדר עם ה'מח'. לדוגמא: כאשר נעמדים להתפלל, אנו 'יודעים' אמנם שאנו עומדים לדבר עם ה', אבל ה'הרגשה' אינה כזאת. כשישבים בסעודת שבת, אנו 'יודעים' שאכילת שבת מזה קודש, אבל לא כולם 'מרגישים' את זה. 'יודעים' שברכה במזון זה דבר חשוב מאד, אבל לא 'מרגישים' שייכים לזה. אולי ביום כיפור, אבל לא ביום גיל בשענת הצהריים. זה נראה לנו 'גבוה' מדי. וזה היצר הרע השני, שמתלבש במצוות.

חן - החי"ת עם הנו"ן

אלו הם הסיבות שאנו לא מציינים. הידיעה היא בורה, אבל קשה לנו להתחבר אליה - או משום שהמעשה פשוט מדי, או משום שהידיעה גבוהה מדי.

וכאן נמצא החידוש הגדול: עיקר החידוש, איננו לא הידיעות כשלעצמם, ואף לא המעשים כשלעצמם. אלא דווקא החיבור של הידיעות עם המעשים. כשאדם לומד משהו, ואחר כך הוא מצייט בדיוק למה שהוא למד. אם זה מצוה, הלכה, עניין, או רעיון שלמד בספרי צדיקים. ולא די בזה, אלא כאשר הוא מקיים - הוא מתחבר אל הידיעה שאותה הוא למד - זהו השילוב הנמצב בין החכמה ובין התמימות, וכאן מתבטאת נקודת החידוש. 'הקיום הפשוט' יחד עם החיבור אל הידיעה הנעמוקה.

לדבר הזה קוראים "חן". המילה 'חן' מורכבת מהאות ה' והאות ה', האות ה' היא החכמה הפנימית שבכל דבר, והאות ה' הוא החלק החיצוני הפשוט והמעשי. כאשר מבצעים את הפעולה החיצונית הפשוטה והתמימה ביותר, עם המחשבה [בידיעה או באמונה] על הדבר הפנימי שמונח בוה - הדבר מקבל 'חן', יש לזה מתוקות מיוחדת שאי אפשר להשיג בשום צורה אחרת.

סיכום של דבר: התורה הורשת מאתנו שני דברים כאחד: מצד אחד - בכל לנוגע לבקוש אחר ידיעת האמת, הבנת התורה והשגת החי"ת - עליו להשתמש בכל כולו בבח השכל והדעת שניתן לנו, ולהעמיק ולהפיש עוד ועוד. וכן מוטל עלנו לחשוב משהו"ח והמהורה הקדושה. ומצד שני - השכל חייב להישאר תמיד בתוך מסגרת של 'תמימות' שאומרת: גם מה שאני לא מבין - אני מצייט, גם מה שאני לא מרגיש - אני מקיים. כי אני כאן כדי לנבד את החי"ת, ולא את עצמי, או את ידיעותי והרגשותי. ובקוצו: "עושים בדת כאדם"

- בכל הנוגע לבקוש ולחיפוש. 'משימים עצמם כבהמה' - בכל הנוגע לקיום. נגענו בקצוה של הנושא, בבחינת 'תן לחכם ויחכם עוד' - והעיקר לקיים לעובדא ולמעשה בפשיטות ובתמימות.

יעקב: מה נשמע משה? הרבה זמן לא דברנו. הייתי כבר לפגוש אותך.

משה: ברוך ד' בסוף נפגשים. גם אני חשבתי עליך כמה פעמים בתקופה האחרונה, וברוך ד' זכינו שוב להיפגש לדבר קצת בעבודת ה'.

יעקב: הייתי רוצה הפעם להתמקד על נושא קצת 'מעצבן' - הנושא של ה"תמימות". הנושא הזה הוא אחד המותגים המפורסמים של ברסלב; מדברים שם הרבה על 'לזרוק את השכל', 'תמימות ופשיטות' 'חכמות אין צריכים כלל'. וזה נראה לי קצת מוזר.

משה: אולי באמת כאן המקום להתייחס לתופעה נפוצה, כאשר אנשים 'גוזרים' משפטים, ומוציאים אותו מהקשרו, או גרוע יותר - מחברים אותו למושגו אחר, שאינו קשור אליו ואינו בכלל ממקומו. וכך עושים מזה לעד וקלס - בכוונה או שלא בכוונה.

ובאמת כל דבר אפשר להוציא מהקשרו, כמו שמביא החפץ חיים, שמי שרוצה יכול לומר שכתוב בתורה שצריך לעבוד ע"ז, שהרי מפורש בספוק 'ועבדתם אלהים אחרים'... כמו כן יש מסעדה בתל אביב, שעל פתח המסעדה תלוי שלט "צריך לקחם מאד על בשר הגוף", והמקור: "ליקוטי מוהר"ן"... אז נכון, זה כתוב בליקוטי מוהר"ן [סי' כב], אבל בהקשר הפוך לחלוטין [שצריך לרחם מאוד על בשר הגוף להאיר לו מכל הארה והארה שהשמה משגת, עיי"ש]. וכך גם לגבי הנושא הזה. שאכן כל המשפטים שציטטת כתובים, והם כולם אמת ויציב ונכון וכו' כפי שמיד נדבר. אבל בצורה שהם מתפרסמים זה באמת נראה מוזר ומשונה.

עכ"פ לא באתי עכשיו לתקן את העולם, ומי שמחפש באמת את האמת, יכול לבדוק בעצמו כל דבר ולראות מה כתוב באמת, ומי שאינו מחפש את האמת - לא יועיל להסביר לו. וכעת, לאחר המאמר המוסגר, ניגש לעניין של התמימות. ובכן, מה בפיד?

יעקב: מה הכוונה "תמימות" - האם לא צריכים 'שכל' וכי לא צריכים חכמה בשביל ללמוד תורה? וכן בכל פרט מעבודת ד' צריכים הרבה הרבה חכמה. וגם הליקוטי מוהר"ן עצמו הוא ספר עמוק מאוד מאוד, אז מה זה 'תמימות ופשיטות'? ומה זה כל הדיבורים האלו של 'להשליך את השכל' הרי עיקר האדם זה השכל?

משה: שאלת חכם חצי תשובה. כפי שאמרת בעצמך - הליקוטי מוהר"ן הוא ספר עמוק כך כך, שצריך הרבה שכל כדי להבין בו קצת, וכמו שאמר רבינו ז"ל בעצמו שיש עמקות גדול בספריו, וכן אמר שיכולים להיות נעשים בעל מוח גדול ע"י הלימוד בספריו.

ויותר מכך, על עניין התמימות בעצמה אמר רבינו ז"ל שהיא

חכמה ותמימות

"חכמה גדולה" לעשות עצמו כ'בהמה', דהיינו להגיע לדרגת תמימות כזו שירגיש שאינו יודע כלום והוא כמו בהמה, וע"ז הוא מביא את מאמרו חז"ל [חולין דף ה ע"ב] "אדם ובהמה תושיע ד' - אלו בני אדם שערומים בדעת כאדם ומשימים עצמם כבהמה", והיינו שדווקא מי שהוא 'ערום בדעת' - שהוא חכם גדול, הוא יכול להשיג את עצמו כבהמה באמת [שיחות הר"ן אות טו].

יעקב: נו, אז מה זה באמת התמימות הזאת - אם היא מוקפת בכ"כ הרבה שכל?

משה: עניין התמימות הוא דבר עמוק מאוד מצד אחד ופשוט מאוד מאידך גיסא. כי באמת הוא דבר פשוט מאוד, אבל החכמות של האדם מפריעים לו מאוד להיכנס לזה, ולכן צריך הרבה שכל, כדי להבין כמה השכל שלנו הוא קטן, וכמה אדם מפסיד בחייו ע"י ה"חכמות" שלו.

יעקב: נשמע לי עמוק ומסובך מדי. אולי תסביר לי את זה 'בתמימות ובפשיטות'?

משה: ניקח דוגמא מאחד הדברים היסודיים, ובוהו נבין קצת את עניין התמימות. הנה בעבודת השי"ת יש הרבה חלקים: לימוד תורה עם כל הפרטים שבה, תפילה עם כל החלקים שבה, וכן כל שאר הפרטים בעבודת ד' - בין אדם לחבירו, קדושה, אמונה, ושאר הדברים.

אבל ישנה נקודה שבעצם היא הנקודה הבסיסית של כל התורה והמצוות, והוא "לחשוב מהשי"ת". כל אחד מביין שזה היסוד של כל היהדות, וכמו שכתוב ברמ"א בתחילת השו"ע "שיותי ד' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים", ובביאור הגר"א שם כתוב שזה "כלל מעלות הצדיקים, היינו שכל מעלות הצדיקים תלוי בעניין היסודי הזה של לחיות עם השי"ת.

ומדוע אנחנו לא עוסקים בזה? אז אמנם יש קצת העלמה על העניין הזה. אבל הסיבה העיקרית שאנו לא חיים כ"כ את הדבר הפשוט והיסודי הזה, הוא מחמת שזה נראה לנו פשוט מדי!

כשאנחנו לומדים "שיותי ד' לנגדי תמיד" - מצטייר אצלנו איזה עובד ד' עם איזה תנועה משונה שמנענע את הראש ו'דבוק בהסם', כל אחד כפי דמיונו הטוב. אבל באמת, האם זה דבר כ"כ קשה לחיות עם השי"ת? הרי זה הדבר הכי פשוט בעולם; פשוט לקום בבוקר לחשוב: 'איזה יופי! השם נתן לי עוד יום לחיות! הוא ברא בשבילנו את העולם מחדש! איזה עולם יפה!'

ואח"כ בתפילה לחשוב קצת מפשטות המלים, ובאכילה

לחשוב קצת: 'הרי השם נתן לנו את האוכל הטעים הזה, אם כן, איזה אבא טוב הוא, איך הוא אוהב אותנו, שכל יום מחדש הוא דואג לנו לאוכל טעים ומזין; אדם הולך ברחוב, הוא יכול לחשוב: 'איזה עולם נפלא השם עשה, כמה פרחים יפים, כמה עצים יפים, והוא דאג לנו אפילו למזדקרה וכביש שיהיה נוח ללכת', וכיוצא בזה מחשבות פשוטות-פשוטות-פשוטות, של ילד בגיל שבע, שלא צריך להם שום השגה מיוחדת ושום שכל מיוחד.

ובזה יכול האדם לחיות עם השי"ת בדבקות עצומה כל שעות היממה. גם אם לא מיד, אבל במשך הזמן יבוא לזה ועכ"פ קרוב לזה.

אלא מאי? זה קטנוני מידי! כי מה, אתה חושב שזה עבודת השם כאלו מחשבות פשוטות וקטנוניות? זה אולי טוב לכפריים שהיו בימי הבעש"ט, לא לאנשים כמונו "חכמים ומחוכמים"!

אבל האמת היא, שמחשבה אחת "פשוטה" על חסד השי"ת או על גדולת הבורא ונפלאותיו בצורה פשוטה - היא תכלית בריאת כל העולמות, כי כל העולם נברא לכבוד השי"ת, כדי להכירו בזה העולם וכמו שכתוב בזה"ק שבריאת העולם היא 'בגין דישתמודעו ליה', אבל זה לא נשמע לנו מספיק 'חכם' בשביל להשקיע בזה, זאת אומרת שמחמת ה"חכמות" המטופשות שלנו, אנו עלולים לאבד את כל החיים. ואף אם נעסוק הרבה בתורה ובמצוות, ובוודאי נקבל שכר עצום ונפלא על כל זה, אבל באיזשהו בחינה איבדנו את הנקודה המרכזית.

יעקב: אני מתחיל להבין.

משה: וזה רק ההתחלה. כל זה רק נקודה אחת מתוך עניין התמימות, וגם אותה יש עדיין להרחיב ולבאר, אבל קיצור העניין הוא שאדם צריך להתרגל להחשיב מחשבות פשוטות ודברים פשוטים וע"ז יוכל להתקרב באמת להשי"ת.

בנוסף, ישנם עוד שני עניינים מרכזיים בעבודת התמימות. הראשון הוא בעניין האמונה - שבאמת תכלית כל החכמות להביא את האדם להכרה שאינו יודע כלום, וזה ההשגה הכי גדולה. והנקודה השנייה הוא לקחת כל דבר תורה שלומדים - "ברצינות", לדעת שכל דבר שכתוב בחז"ל זה "אמת", ואפשר וצריך לחיות עם זה, אבל על שני הדברים האלו אולי נרחיב בפעם אחרת.

עכ"פ התחלנו להבין שהעניין של תמימות ופשיטות הוא השכל הכי גדול שיש. שאדם מתחיל להחשיב דברים אמיתיים אף שהם נראים לו כפשוטים, ולא מתחשב ב'חכמויות' שלו שמוזלזלות בזה.

יעקב: זה באמת כיוון חדש של מחשבה, ואשמח אם יהיה לנו בקרוב הזדמנות נוספת לדבר על זה.

בית היין

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

יעקב העבירה, לחיות עם יושר ורא אלקים וקר מרע, בלי שום חכמות. ושלמה המלך עליו השלום, אמר שפיתבו פו (מלכים אה) "והחכם מפל האדם" אמר (משלי לו). "כי בער אנכי מאיש ולא בית אדם ל" וכן אמר אסף (תהלים ע"ג): "בני בער לא אדע בהמות הייתי עקר", כי (משלי כ"א): "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'".

התכלית - שייך לכל אחד

עקר התכלית והשלמות הוא רק לעבד השם בתמימות גמורה, בלי שום חכמות כלל. כי יש חוקרים שאומרים שעקר התכלית והעולם הפך הוא על ידי חמירות וחכמות חיצוניות שלקח. אבל באמת אצלנו, עקר השגת התכלית הוא רק על ידי אמונה ומצוות מעשיות, לעבד השם על פי התורה בתמימות ובפשיטות, ועל ידי זה נבצעו זוכין למה שאזכין "עין לא ראתה" וכו'.

ונדע שאין הדבר נדעם חס ושלום, כי אפן לא ישגו התכלית, רק מתי מעט מעט מאד דהינו תבועי שכל, פילוסופים, ומה יעשו קטני הערך שאין להם שכל פנה לחקר מקורות לדעת המספלות, שהם רב ויעקר העולם, אך ישגו הם את התכלית.

קבלת התורה - על ידי שהשליכו החכמות

ישאל פנת קבלת התורה, היו להם חכמות גדולות. כי אי הו עובדי עבודה זרה שבימיהם, שהיה טענתם על פי חכמות וחמירות גדולות כדכתיב: "ולוי שהיו ישאל משליכו מעצמן חכמות, לא היו מקבלים התורה, כי היו יוכלים לקבר בכל חס ושלום, ולא היה מועיל להם כל מה ששעשה משה רבנו עמו, ונאפו כל האותות והמופתים הנראים שעשה לעיניהם לא היה מועיל להם.

אך ישאל עם קדוש ראו האמת, והשליכו החכמות, והאמינו בה' ובמשה עבדו, ועל ידי זה קבלו התורה, כמו שכתוב (דברים ל"ב): "עם נביל ולא חכם", 'ענין דקבילו אורייתא ולא חכמו, כי עקר קבלת התורה היה על ידי 'ולא חכמו' הינו על ידי שהשליכו מאתם כל החכמות כנ"ל.

וזה 'נביל ראשי תבות ל"ב נתיבות, שהוא כלליות התורה, והיא החכמה האמתית, אשר אצלה כל החכמות בטלים. והינו נביל שהיא בחינת התורה, הנקראת נבילות החכמה העליונה (בראשית רבה פרשה יז) [ובוא ראה שענתה מבאר ומישב התרגום הזה שהוא פליאה גדולה, וכל העולם תמהים עליו מה ענין תבת 'נביל', לתרגמו על קבלת התורה, אך ענתה מה נמצא לחן דברי התרגום האלו] (וענין שוח"ט תהלים קיט בתמימות קבלו ישראל את התורה וכו' ע"ש).

כבוד עורכי הגליון החשוב "הקבצו", שלום רב!
לאשר פניתם אלי בבקשה לכתוב "סיפור התקרבות" - אומר את האמת, אשר היה מוחלט אצלי בהחלטה ברורה שלא לכתוב - מכמה וכמה טעמים, ובעיקר שבאמת רובו לא ניתן להיכתב כלל, והוא "ביני לבין קוני", וכן ביני לבין הרועה הגדול המוציאני בכל עת משאל תחתיות וכו'.

אמנם להיות שאני מעריך מאד כלל פעולותיו היקרות של הארגון, ובפרט העלון הנוכחי, אשר מחזק אותי מאד ואת בני משפחתי כולם שיחיו לאו"י - ולפעמים מתעכבת ההוצאה מחמת מדור זה או אחר החסרים, לכן הדרי ב', והחלטתי לכתוב איזה סיפורים ונקודות "מתוך ההתקרבות" (כי הסיפור עצמו הוא ארוך, ולא ניתן כמעט להיכתב מכמה טעמים), ויהיה בזה עכ"פ תועלת לקיים "שיחו בכל נפלאותיו", כי גודל הנפלאות שהשי"ת עושה עם כל אחד להוציא ממקום שהוא ולכוון דרכיו ואורחותיו, ומגלגל עמו הרבה בכמה וכמה דרכים עד אשר כמעט מוכרח להבין ש"כאן" הוא מקומו, ו"פה" אשב כי איזויה, תודה לקל - הם רבים מספור, ברוך הוא וברוך שמו.

ובכן אתחיל כרגיל: אני בא מבית ליטאי תורני מובהק, אאמו"ר שליט"א ממרביצי התורה הנודעים, וגם אמי מורתי תח"מ ממשפחת וכו'. והנה בבחורתי וגם אחרי נישואי כמה שנים, סיבב השי"ת שאתקרב לאחד האדמו"רים החשובים הנודעים אשר הוא באמת צדיק נשגב, ורבות קבלתי ממנו במשך שנים ארוכות, אך למרות כל זה, הרגשתי תמיד אשר "רחוק ממני ישועה", והרבה הייתי מסובך בסבך התאוות, ונתון בסערת מלחמת היצה"ר תמיד בכמה וכמה עניינים, למרות שהתייעצתי רבות עם מו"ר שחיקני תמיד, עם כל זה ראיתי שעדין לא הגעתי ל"שערי ישועה".

ואמנם במשך כמה וכמה שנים היה לי התענינות גדולה על ענין "ברסלב" וכל המסתעף, וכן הייתי מתבודד הרבה, וזה היה מונח בטבעי, (והוא ג"כ כעין "ירושה" מאבותי, שהייתי רואה אא"ז וצ"ל הרבה לפרש שיחתו לפני השי"ת, בכל זמן פנוי, ואמו הצדקנית הייתה ידועה בליטא - בכינוי "האשה שמדברת עם השי"ת כל היום". זכותה תגן על כל יוצ"ח הרבים), והשי"ת הזמין לי כמה חברים מאנ"ש שהייתי מתרועע עמם הרבה בשיחת חברים, אבל מחמת היותי "חוקר" בטבעי, חיפשתי לפרש לעצמי, מהו "באמת", הסיבה האמיתית, שלמרות שמוהר"ן ז"ל היה קודש קודשים, בדרגה נוראה, וכן תלמידיו - עם כל זה, ה"אמת" (!!!) היא שאין ראוי "כביכול" לילך לכתחילה בדרך זו.

גם בענין הנסיעה לאומן הייתי נבוך כמה שנים,

שמצד אחד הרגשתי שאולי מכאן תבוא הישועה, בפרט אחר הבטחה נוראה ממוהר"ן ז"ל, ומצד אחר היה לי מניעות רבות "אמיתיות" (כביכול) מכמה צדדים, וזכור לטוב אחד מהחברים שיחי שהיה תמיד מדבר עמי ע"ז שוב ושוב, (אני נזכר באיזה "התבודדות" סוערת במיוחד, ששפכתי שיח לפני השי"ת, ואחרי שסיימתי, רגלי הוליכוני לכיוון הכביש, (שלא בדרך הרגילה אצלי), ועצר לי אז 'טרמפ' אברך אחד, והנה בתוך הרכב אני רואה אברך פלוני הנ"ל ושוב מעוררני: "נו אומן, אומן, מה יהיה", וראיתי בזה סימן מיוחד מהשי"ת בענין זה).

והנה השינוי בפועל התחיל בר"ה תשס"ו בעת הוולת הכרטיסים הידועה של זינגר, והייתי אז במבוכה עצומה, וממש לבי הלך אנה ואנה, ובפרט שאחד מאחיי (ת"ח מופלג ליטאי) הצטרף לאותה נסיעה, נו, ומה איתי... התפללתי הרבה מאד, אך כשכבר גמלה בלבי איזה שהוא החלטה לנסות להצטרף אזולו הכרטיסים של המבצע... ולא זכיתי לנסוע.

אמנם ריחם עלי השי"ת שבשנה שלאחר מכן, לפני חנוכה פנה אלי ידיד שמכר כרטיסים והציע לי במחיר לא יקר "נסיעה קצרה", מליל שישי עד מוצאי שבת, ממש לא מורגש בכלל... לא אאריך בכל הפרטים של אותה נסיעה, אבל בר"ה הצטרפתי לנסיעה, וזו הייתה הנסיעה הראשונה שלי, בר"ה וב"ש.

והנה נסיעה זו הייתה מלאה קשיים. סבלתי הרבה מהקור העצום, ולא הי' מקום לנוח, וכו' וכו', אבל הפלא הגדול התחיל אצלי בחזרתי הביתה, שמעת חזרתי הביתה התחיל לבעור לבי תבערה גדולה של געגועים לחזור למקום קדוש ונורא זה. כל הקיץ התפללתי שאזכה לנסוע לר"ה הבעל"ט למרות שהיה הדבר מופקע מבחינות רבות, אמנם ברחמי השי"ת זכיתי לשבר דלתות נחושת של כל מיני מוסכמות, ונסעתי על ר"ה תשס"ז.

כמו שהקדמתי אני מספר רק נקודות קטנות, כי בכל אלה עברו המון ספורים, אמנם היות והייתי "מקורב" במקום אחר, וגם זה עלה לי בלא מעט 'מעברים', (לא מדובר בחסידות גדולה במיוחד) משום כך ומשום עוד כל מיני 'שאר שבעיסה' אוכל לומר שמאד לא התחשק לי לצערי ובושתי להתחיל לנסוע "בקביעות" אף שעלצמי הרגשתי כל הזמן "ממה נפשך אם זוהי האמת, נו, א"כ למה שלא אתחבר לגמרי..."

אמנם בדרך שאדם רוצה לילך... ובאמת נזדמן לי ענין שגרם לי להחליט בהחלטה גמורה ובקבלה גמורה כנדר ושבועה שלא לנסוע שוב לפחות שנתיים, וזה משום שנזדמן לי שנקלעתי באחד מהנסיעות הפנימיות שם באומן (באותם שנים, היה 'קריית הלינה' ששם היו אלפי מקומות לינה, אבל המקום היה במרחק ניכר מהציון, ולכן היו 'שאטלים'

פנימיים שנסעו כל הזמן מהציון לשם וחזור, בימים הסמוכים לר"ה ואחרי ר"ה), ושם נקלעתי לחבורת בחורים ירודים רח"ל, שדיברו רח"ל בגסות ונבלות פה, וזה כ"כ הפריע לי עד שהוחלט אצלי כנ"ל.

אבל כידוע - אין ההתרחקות אלא בשביל ההתקרבות, ובשנים אלו עברתי מעברים קשים כאלה, עד שלקראת שבועות תשס"ח הוחלט אצלי שאני מוכרח לנסוע, ואחרי התרה כדת, התחלתי להתכונן לנסיעה. אני מקצר שוב כל הסיפורים, אבל למעשה לא נשאר אז רק כרטיסים יקרים וגם זה לשהיה ארוכה של שמונה ימים ויותר, ועם כל זה נסעתי בחסדי השי"ת. אמנם נסיעה זו הייתה כבר ענין אחר לגמרי, ובביטול והתקשרות בצורה אחרת לגמרי, אמנם עבר מה שעבר וגם עובר מה שעובר, אבל מאז - "ההתקרבות" תפס ענין אחר לגמרי.

אלה כמה נקודות בודדות מ"סיפור ההתקרבות" שלי, אשר באמת סיפור ההתקרבות של כ"א ואחד מהמתקרבים אל אדמו"ר הק' רביז"ל - שאמר בפירוש שכבר נסתכל מראש על כל אחד ואחד מהמקורבים אליו בכל הדורות העתידים לבוא - הוא ממש "סיפורי מעשיות משנים קדמוניות"

רק נקודה אחת אומר לחברי וידידי: יש כמה מיני סיפור התקרבות. יש סיפורים, בפרט אלה המופיעים בגילונכם הנכבד - שהייתי קורא להם "סיפורי ההתנגדות", שהם סיפורים על ה'התנגדות' שירדה. ואמנם גם אלה יקרים עד מאד, וכמה מאריך בזה גאון עוזנו מוהר"ת בכל מכתביו על גודל הזכות שלפחות זכינו שלא להתנגד וכו', וזהו שלב ראשון, שאברך וזכה אחרי כל מה שעבר וכל מה שמספר על עצמו - להבין שמדובר כאן במשהו אמיתי, במשהו עצום ונורא וכו', כל אחד כפי מהללו, זהו סוג אחד.

ויש סיפורי התקרבות (שגם הם בחלקם מופיעים כאן), שאדם זכה במידה זו או אחרת (יש בזה מדרגות בלי שעור) ל"קשר" כפשוטו - קשר חי עם רבינו הקדוש והנורא, שכגודל ריחוקו מאתנו; הן מחמת שעברו יותר ממתים שנה מפטירתו לחיי עולם, והן מחמת גדולתו הנוראה עד אין חקר, עם כל זה, ובגלל כל זה - הרי באמת שייך להתקשר עמו באופן שהנסיעה לציון הקדוש יהי' לפחות כמו שנסע לרבי חי כפשוטו, והרבה הרבה יותר מזה.

אני כותב נקודה זו לעורר ולהתעורר, שגם אחרי שזכינו לידע מהאמת הזאת, ואפילו להתחיל לקיים מעצותיו הקדושות, עדיין יש לנו להתקדם ולזכות ל"התקרבות" כפשוטו, ואז מרגיש האדם שהולך ומשתנה מזמן לזמן, מה שלא היה יכול לעשות בעצמו בשום פנים ואופן, השי"ת יזכנו להתקרב לצדיק אמת באמת תמיד כל הימים. אכ"ר.

כבוד מערכת הגליון - שלום רב!

היות וראיתי שנושא הגליון הוא בעניין ה"חכמה והתמימות", הנני להציג בזה מעט ממה שזיכני השי"ת לברר בנושא זה, ואולי יהיה מזה תועלת גם לקוראים הנכבדים.

הנושא של תמימות ופשיטות הוא מאוד עמוק, ולהרבה בני אדם קשה אפילו להבין אותו בצורה נכונה, וכל שכן שקשה מאד לקיים אותו. וידוע שמוהר"ג לפני פטירתו אמר שזכה לקיים את כל העצות של הרבי, אבל בענין של תמימות ופשיטות חושש שלא יצא ידי חובה.

דבר ראשון אנחנו צריכים לשלול הבנה לא נכונה בענין התמימות. פשוט הוא שכאשר אומרים לאדם להיות כמו בהמה (שיחות הר"ן טו) או שלא צריך חכמות בעבודת ה' (ליקוטי מוהר"ן תניינא עח), לא מתכוונים שאין צורך בלימוד ובהבנה, שהרי בלי שכל וחכמה אי אפשר להגיע לכלום, וגם אי אפשר ללמוד שום דבר תורה וגם לא ליקוטי מוהר"ן. אלא כוונת הדברים היא שצריך לסלק את השכל מהמקום שהוא לא צריך להיות בו, וכאשר הוא נכנס למקום הזה הוא רק מפריע, זה נקרא 'בני אדם שערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה' (חולין ה, ב, ראה שיחות הר"ן טו), לא חסר להם שכל, אבל משימים עצמם כבהמה, כלומר, שיודעים היכן צריך להיות כבהמה ולסלק את שכלם.

נקח דוגמא פשוטה. בשבחי הר"ן אות יג מספר מוהר"ג על עבודת הפשיטות של מוהר"ן בימי ילדותו, ומביא דוגמא, שהיה לוקח הרבה פרוטות ונכנס לבית הכנסת ואומר 'לשם יחוד', ושם פרוטה בקופת צדקה, ואח"כ עסק בענין אחר, ושוב חזר ואמר את ה'לשם יחוד' נתן עוד פרוטה, וכך עשה הרבה פעמים, וכוונתו היתה כדי לעשות מצוות רבות, 'כי עבודתו היתה בפשיטות גמורה בלי שום חכמות כלל'. ננסה להתבונן מעט, מוהר"ן הבין בדעתו שיש מעלה לתת הרבה פעמים מטבע קטנה לצדקה יותר מאשר לתת פעם אחת סכום גדול (כך כתוב גם ברמב"ם בפיה"מ), להבין את זה זה מאוד יפה, אפילו למדני, אבל מה יגידו בני אדם אם יראו מישהו עושה בפועל את העבודה הזו שמתוארת כאן? זה יראה להם מטופש... כשעושים את זה למעשה אין בזה שום חכמה, זו רק עבודה פשוטה ותמימה. אלו הם החכמות שמוהר"ן מדבר עליהם ומזהיר מהם, הכוונה לשכליות מיותרת, שמשאירה את האדם בתחום השכל בלבד ומונעת ממנו מלהוריד את הדברים ללב ולמעשה.

נשתמש בעוד דוגמא היכן השכל המיותר מפריע בעבודת ה' - בחלק של האמונה. השכל המיותר שנכנס שלא במקומו מגביל את האדם ומפריע לו להאמין במה ששכלו לא משיג, ואני לא מדבר על 'כפירה' ממש חלילה, אלא על דבר שמצוי יותר גם אצל עובדי ה' שנקרא 'לא מתחבר', כאשר לומדים למשל בספרים הקדושים על מציאות רוחנית מסוימת שאיננה

נפתסת בשכל פשוט, החכם אומר: 'אני לא מבין אז אני לא מתחבר', ואילו התם אומר: 'אני מאמין אז אני מתחבר', מי ביקש ממך להבין? תתחיל להאמין, ואז אולי תוכל בהמשך גם לטעום את המתקנות של הדבר, וממילא גם 'תבין'.

והנה בנוסף לכל המבואר, עדיין חסר לנו ה'הגדרה' של התמימות.

ובכן, הדברים ארוכים מאד, אבל אנסה לתמצת בכמה משפטים. יש הרבה פסוקים שמשבחים את מעלת התמימות, נח נשתבח בכך שהיה 'צדיק תמים' (בראשית ו, ט), אברהם אבינו נצטוו (שם יז, א) 'והיה תמים', יעקב אבינו השלם שבאבות נקרא (שם כה, כז) 'איש תם'. דוד המלך אמר על עצמו (שמואל ב' כב, כד) 'ואהיה תמים לו', ופסוקים רבים בתהילים ובמשלי ובשאר כתבי הקודש מפארים את מעלת התם.

אנחנו מוצאים בהרבה פסוקים שמסמיכים תם לישר, כגון משלי (ב, כא) 'כי ישרים ישכנו ארץ ותמימים יותרו בה', ועוד הרבה. המהר"ל (נתיבות עולם, נתיב התמימות א) מבאר את ההבדל בין ישר לתם, שהישר הולך בדרך ישרה מצד שכלו וחכמתו, והתמים הוא שהולך בדרך הישר מעצמו בלי שום התבוננות רק הולך בדרכו בתמימות.

גם הגר"א במשלי כותב כך כמה פעמים, ומוסיף הגר"א (משלי יא, ה; יג, ו) שכדי ללכת בדרך התורה אין די בתמימות אלא צריך לשלב שכל ותמימות גם יחד, כמו שאמרו חז"ל (ברכות יז, א) 'לעולם יהיה אדם ערום ביראה', ולכן אף מי שהוא תם צריך בנוסף לזה את דרך השכל, כי התמימות היא הישרות הפנימית הטבועה באדם, שמרגיש מתוך נפשו חיבור פשוט לטוב ונמשך אחריו, אבל אדם לא יכול לסמוך רק על התמימות שלו, כי אולי יש בו משיכה גם לדברים שאינם טובים, ולכן צריך לצרף את השכל, כי על ידי השכל יוכל לברר מה נכון ומה לא.

במקום אחר כותב הגר"א דברים מופלאים אלו (כט, י): 'אנשי דמים ישנאו תם, כי הוא בזוי בעיניהם ועליו בפיהם ישחקו, וילעגו עליו על שהוא תם ואין לו שכל, אבל ישרים מבקשים נפשו'. ועוד שם: 'הישרים, כל חפצם נפש התם - שיעשו בשכלם כמעשה התם ההולך בתמימות'. אתה שומע מה שכתוב פה? אנשי העולם, אותם שלא ניחנו אפילו בשכל ישר, לועגים לתמימים ובזים להם, כי הם נראים להם כטפשים, אבל הישרים אוהבים אותם, ולא זו בלבד, אלא שכל חפצם הוא שייזכו גם הם ל'נפש התם', כלומר, שלא ישאר חכמים רק בשכל, אלא יזכו גם לחיבור נפשי פשוט ואמיתי עם הטוב, לכן הם לא לועגים לתמימים הטובים שנחשבים בעיני העולם כטפשים, אלא מזהים את נקודת התמימות שבנפשם של הללו שמובילה אותם לעשות את הטוב והישר מתוך חיבור פנימי פשוט מאין כמוהו, ומעריכים את זה, ואף משתוקקים מתי יזכו גם הם לתמימות כזו, לנפש ישרה כל כך.

הנקודה של תמימות היא להתחבר לטוב ולאהוב אותו, חיבור פשוט לטוב מחמת שהוא טוב ואני רוצה את הטוב. לכן תמימות מתחברת עם פשיטות, כי פשיטות פירושה להיות אתה בעצמך בלי כיוסים. התמימות היא השפה של הנפש עצמה כאשר לא מחביאים אותה בכיוסים ומסכות.

לכן ישנה סכנה גדולה שכאשר אדם מרבה בהשכלה ולא מטפח במקביל את נקודת התמימות, הוא עלול לאבד את תמימותו הטבעית, שכן הוא מתרגל להסתכל על כל דבר במבט שכלי ושוכח שהשכל הוא אמנם יועץ חכם (כהגדרת חובות הלבבות שער עבודת האלקים ט), ויש לו תפקיד חשוב להוביל את האדם בדרך הישרה ולשמור עליו מפני סטיות, אבל העיקר הוא לזכות ל'נפש התם', לעשות את הטוב בתמימות וללא חשבונות רבים מתוך חיבור פשוט לטוב ואהבת הטוב וסלידה מהרע, מה שעלול להתקלקל כאשר שמים את כל הדגש על דרך השכל ושוכחים שיש בתוכנו גם נפש תמימה.

והתמימות של הנפש נפגעת בקלות כשלא מטפחים אותה, בעיקר היא נפגעת כשהאדם עצמו מזלזל בתמימות ובתמימים כי הם נראים לו 'טפשים', ומאחר שהוא לא רוצה להיות 'תמים' ו'טפש' התמימות שלו הולכת ונעלמת, כלומר הולכת ומסתתרת (תמימות לא יכולה להיעלם לגמרי כמו שנפש לא יכולה להיעלם).

ושלימות האדם היא כאשר הוא זוכה לתום ויושר כאחד, תמימות טבעית שמשפיעה על כל תפקודו והתנהלותו עם עצמו, עם הקדוש ברוך הוא, ועם הבריות, יחד עם שכל ישר שעומד על המשמר ומזהיר אותו מפני רמאויות וסטיות.

כל זה רק בראשי פרקים, ויש עוד הרבה מה להרחיב בזה, והרוצה להרחיב יותר, יעיין בדברי המהר"ל בנתיב התמימות, וימצא שם דברים נפלאים, ששורש קלקול התמימות על ידי ריבוי חכמה שלא במקומה התחיל באכילת עץ הדעת טוב ורע, ולכן כל הקלקולים נכללים בזה, ועוד הוא מבאר שם שאפילו התורה והתפילה של האדם הם 'עקרים' ואינם יכולים להצמיח פירות כאשר חסרה לאדם מידה ראויה של תמימות. וכדאי ללמוד בהתבוננות את 'מעשה מחכם ותם' בספורי מעשיות, שם מוהר"ן מצביע על כל סוגי הטעויות והקלקולים שרוב העולם טועים בהם ומבאר ששורשם הוא בריבוי חכמות שנכנסות לא במקומם ומבלבלות את האדם.

ולסיום: יש הרבה מה ללמוד על ענין התמימות, כמו שהקדמתי בתחילת המכתב שחכמת התמימות היא חכמה עמוקה מאד מאד, אבל העיקר זה לא להישאר בחכמות, אלא פשוט להתחיל לחיות כך, בתמימות ובפשיטות. ה' יזכנו.

א.ג. מודיעין עילית

'קנאה פסולה' ו'קנאת סופרים'

אני נחלש מאוד בדעתי מהמצליחים יותר ממני בעבודת ה'.

לפני שנתייחס לעצם העניין, צריך שתשים ליבך, האם זו 'קנאה' או סתם 'צרות עין'. ואף ששניהם אינם מידות טובות, אבל 'צרות עין' גרוע יותר. כי יש הבדל גדול ביניהם. קנאה פירושה, שאדם חושב למה 'גם' אני לא כמו פלוני?! כי היה רוצה להצליח כמו חברו. אבל צרות עין הוא 'למה פלוני כן מצליח?!' כלומר, כואב לו שחברו מצליח בזמן שהוא לא, ומחפש בכל עת למצוא בו איזה דופי, לראות היכן חברו לא מצליח, והיה רוצה לראות אותו נכשל ונופל.

צריך להתבונן מה אני מחפש בעולם, הרי אני רוצה לעשות נחת רוח לה', ואם כן, גם אם אני לא זוכה לגלות מספיק את שם ה' בעולם, לפחות שיהיה בעולם מי שכן זוכה לגלות שם ה', ובסוף גם אני יכול להרוויח מכך, שאולי אתעורר לעבודת ה' כשיהיה בעולם יותר קדושה ע"י החבר הזה. וכמו שכתב ה'פרפראות לחכמה' (סוף תורה ד'), וזה לשונו: "ואם רואה האדם שחבירו זוכה להשתדל ביותר ונמשכים עליו התיקונים ביותר, אל יפול מדעתו על ידי זה ח"ו, כמצוי אצל קטני הדעת, אדרבא יתחזק ביותר על ידי זה ויאמין כי על ידי ההתקרבות של חברו הגדול ממנו, יגיע גם אליו תועלת גדולה על ידי זה, ומה שלא זכה לתקן על ידי השתדלותו, אולי יזכה שיתקן על ידי ההשתדלות של חברו וזה להתקרב ביותר".

לכן, לפני שנדבר מהחלישות הדעת שיש כתוצאה מהקנאה על החבר, יש מאוד להזהר שלפחות לא נשמח בנפילת החבר. אדרבא צריך להתמלא באהבה ורחמנות על כל עם ישראל, ובפרט על החברים הקרובים בני גילו, ולחשוב הלוואי ויזכו להיות כרצונו ה'. ורבינו"ל הפליג מאוד מידה זו, שהיא מעלה גדולה מאוד להיות מרוצה שחבירו יעבוד את השי"ת אף על פי שאני איני זוכה לכך. כי הוא דבר מצוי מאוד שאדם צר לו לראות אחרים מצליחים, בפרט בזמן שהוא בעצמו בירידה (שיחות הר"ן ק"ט).

מה העצה לכך?

ישנה עצה פשוטה, להתפלל על הצלחת חברו באותו עניין שהוא היה רוצה להצליח בו. וזה יכול להביא לביטול אמיתי להשי"ת. (על פי ליקו"מ סי' כ"ב). כנראה שבתחילה יהיה קשה להתפלל שהחבר יצליח, אך בכל זאת ישתדל להכריח קצת את עצמו להתפלל עליו.

בנוסף לכך, על ידי שיתפלל על חברו שיעזוב את ה'קנאה' הממילא יזכה שיתבררו הרצונות שלו, והיו יותר טהורים לשם שמיים - לא רק מחשבות ההצלחתו הפרטית, אלא רצון שיתגלה שם ה' בעולם, וממילא גם יזכה ה'שי"ת שרצונותיו יתקבלו למעלה ויעבוד את ה' באמת.

יצאתי מ'צרות עין' - איך יוצאים גם מה'קנאה'?

הקנאה היא אחד מהסיבות המרכזיות ביותר בני אדם מהשי"ת, והוא מפיל ביותר את האדם לשכחה ומיתת הלב, שלא יוכל לזכור שיש עולם הבא ויש מציאות של חיים עם השי"ת (ליקו"מ סי' נ"ד).

כי יש להתחזק מאוד באמונה, לדעת שכל אחד יש לו תפקיד

מסויים בעולם מה שאין לחבירו. וכמו מכונה גדולה שיש בה כמה וכמה ברגים מרכזיים, וכל בורג וחלק הוא מרכיב חשוב ביותר למכונה, שבלעדיו אין המכונה יכולה לפעול. הבה נתאר לעצמנו מצב בו בורג אחד רוצה להכנס במקום של הבורג השני - לא רק שלא יוכל להתאים לגודל החור שהבורג השני משלים, אלא גם החור שלו בעצמו ישאר ריק, ואז המכונה לא שווה כלום.

וכמו כן צריך לדעת, שכל אחד יש לו שליחות מסוימת המתאימה רק לו - כל אחד עם הכשרון שלו והסביבה בה נולד וגדל, והנסיגות שצריכים לעבור עליו ד"קא, ועליו לעבוד את ה' עם הכלים שהוא קיבל, לא עם הכלים של השני.

אך כל זה הוא רק כאשר ינסה להתחזק באמת לחפש לעשות רצון ה', מה ה' רוצה 'ממני', 'זה מעשה שלי וזה מעשה שלו'.

ומה אם מאמר חז"ל 'קנאת סופרים תרבה חכמה'?

כל מידה בעולם אפשר להשתמש בה בטוב, ואפשר ח"ו לקלקל עמה. כי בכל דבר יש צד טוב וצד רע.

ובוודאי שבשביל להתעורר לעבודת ה' יש להסתובב בין חברים יראים וכשרים, וככל שיראה אנשים טובים, כך יגדלו הכיסופים והשאפות שלו להתדבק ולילך בדרכיהם - קנאת סופרים תרבה חכמה.

אך צריך להזהר לא לקלקל עם מידה זו של קנאת סופרים, כלומר, לא צריך לרצות להיות 'בדיוק' כמו השני, שהרי אין שני בני אדם שווין, וידוע מאמר הבעש"ט 'הרבה עשו כרשבי' ולא עלתה בידם, ולמה לא עלתה בידם, מחמת שהיו רוצים לעשות לעצמם סיגופים כדי שיבואו למדרגת רשבי', ולא כיוונו רק לעשות נחת רוח להבורא ית' לבד, וזה הטעות.

קנאת סופרים פירושו: להתעורר מעבודת החברים בכלליות, לראות ששייך עבודת ה' בעולם, ואפשר להתקרב לה' גם מתוך עולם גועש וסוער כזה. אבל התעוררות זו צריכה להיות כלפי החשבון הפרטי שלו עם ה', לפי הכשרונות והיכולות שלו, ולא ביחס של תחרות עם החבר, כי זהו ממש גאווה, שחושב איך אני רחוק בעוד שחברי צעדו קדימה (ליקוטי הלכות פסח ט').

ועל כך כותב מוהרנ"ת וספרתם 'לכם', שכל אחד יש לו לספור את הספירה הפרטית שלו (שם). ויש להזהר בזה מאוד, כי כשם שיש מניעות לעבודת ה' מצד היצר הרע ושאר מונעים, כמו כן שייך שהחברים הקרובים אליו הם הפוכים עליו למניעות וחלישות הדעת, בראותו את ההתקדמות שלהם, והדמיון מתגבר עליו שהם 'עוקפים' אותו. ולכן יש להתחזק מאוד באמונה בעבודתו העצמית, לזכור שבוודאי הוא יקר מאוד בעיני ה', ואין אנו יודעים חשבונות של מעלה, מי גדול יותר, ומי מתאמץ יותר, ובאיזה אופן נעשה העליית נחת רוח למעלה.

ואל לו לחשוש שמה מתוך כך ייחלש בעבודת ה', כי אם אדם מחפש באמת לעשות רצון ה', ועוסק להתפלל ולהתבודד על זה להשי"ת שיקרבהו אליו, בלי שום חלישות הדעת מאחרים, ושלא יהיה עבודתו כמעשה קוף אחרי חברו, אזי באמת יתקדם לאט לאט לפי כחותיו.

>>> המשך

אבל באמת עקר השגת התכלית הוא רק על ידי תמימות דיקא, דהיינו יראת השם ונצונות מעשיות בפשיטות גמור, כמו שכתוב (סוף קהלת): "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא ואת מצותיו שמור, כי זה כל האדם". היינו שישלמה המלך, עליו השלום, מלמד אותנו שעקר השגת התכלית, שהוא בחינת 'סוף דבר' הוא רק על ידי תמימות וכפישטות, ליראה את ה' ולשמור מצוותיו בפשיטות. וזה שפסוקים: "כי זה כל האדם", היינו פי זה יכול כל אדם לקיים ולהשיג על ידי זה את התכלית, ומאחר שעקר הוא "את אלקים ירא" וכו' על כן יכול כל אדם להשיג התכלית, פי זה כל אדם יכול לקיים. (ליקוטי מוהר"ן תניינא סי' ט')

עיקר היהדות הוא בתמימות ופשיטות

כפיאדם הולך אחר שקלו וחקמתו, ויכל ליפול בטעותים ואיכותולות רבים, ולבוא לידי רעות גדולות חס ושלום. ויש שקלקלו הרבה, כגון הרשעים הגדולים מאד המפקסמים, שהעניו את העולם, והכל היה על ידי חכמתם ושקלם. ועקר היהדות הוא רק ללך בתמימות וכפישטות, בלי שום חכמות, ולהסתפק בכל דבר שעושה שיהיה שם השם יתברך, ולכלי להשיגה כלל על כבוד עצמו, רק - אם יש בזה כבוד השם יתברך, יעשה, ואם לאו, ואי יבדאי לא יושל לעולם. (שם סי' ב')

עבודות פשוטות

היה אהב מאד את העבודות הפשוטות של חסם בני אדם, האנשים הפשוטים הקטנים. והיה אהב מאד מי שיכול לומר להרבה תחנות ובקשות בתוך הסדרים הגדולים, בדרך הקטנות עם הקטנים. והיה מזהיר ומזהיר אותנו כמה פעמים לומר ומירות בשבת, והיה מקפיד מאד על מי שהוא חכם בעיניו ויאנו מתאמץ לומר בשבת ובמוצאי שבת, או שאר עבודות פשוטות, כי עקר היהדות הוא בפשיטות ובתמימות גמור בלי שום חכמות, כפיאדם אצלנו כבר כמה פעמים. (שם סי' קד')

מעלות התמימות

כבר מבואר כמה פעמים, שאין צריכין שום חכמות בעבודת הבורא יתברך, רק תמימות ופשיטות ואמונה. ואמר שפשיטות הוא נבוא מן הכל (שיחות הר"ן קא) גם החכמות אינם כלום, רק תמימות ופשיטות. גם בתמימות אסור להיות שוטה, אבל אף על פי כן בחכמות אין צריכים כלל (שם נא) והאריך בשיחה זו הרבה, כי עקר העבודה באמת הוא תמימות ופשיטות, להרבות בתורה ותפלה ומעשים טובים בלי לחפש יחדש דוקא חומרות יתרות. רק ללך בדרך אבותינו הקדמונים. ולא ניתנה התורה למלאכי השרת (שם רלא)

הפשוט ביותר הוא העמוק ביותר

ותהילה לאל בחסוד הגדול הפליא לעשות עמו, לגלות תורות כאלה ועצות עמוקות כאלה על כל דבר ודבר, בדרכים נפלאים מאד - בדרך תמימות ופשיטות גמור השוין לכל נפש, ואף על פי כן נלמד ממש ממעני השיחה, מימים עמוקים עצה בלב איש' עמוקים עמוקים מאד מאד (עלים לתהופה, מכתב שפ"א)

המשים לב לענין באמת בדברי רבנו זכרנו לברכה, העמוקים מכל עמוקות שבעולם ורחבה מניינם, אשר אין ערוך אליהם. ואחר כך שיש לב היטב לדברי אלה אשר תניי ה' לחדש ולבאר בהם, יבין היטב כי לפי עוצם העמוקות אשר בדברים האלה, עדין לא יצאתי ידי חובת הביאור, אפילו במקומות שהארכתי מאד, מכל שכן בשאר מקומות שהייתי מקצר ועולה.

ועיקר המונה לקיים בפשיטות כפי מה שיצאו מפיו בתמימות ופשיטות, אבל מעוצם גמימותו ופשוטותו עכירת שכלו, קשה וכבד מאד להכניס בלב האדם תמימות ופשיטות הדברים האלה, כי דעת כל אדם נוטה אחרי חכמות של העולם, שרובן מעמקין את הלב מנקודת האמת לאמתו בפשיטות ובתמימות.

בפרט כי באמת לאמתו, התמימות ופשיטות של דברי רבנו זכרנו לברכה - עמוק עמוק מאד, עמוק עמוק מי ימצאו. ויש בכל דבר ודבר שגילה תילי תילין של הלכות, מעינות תהומות וצאים בבקעה ובהר, כי כל דבריו הם כמעין הנובע, כאשר יראה הרואה מעט דמעת במקומות אשר תניי ה' למצוא דברים נפלאים ונוראים וכוונות כמה מצות בדבר אחד שגלה רבנו זכרנו לברכה. שבכל הדברים האלה צריכים לדבר הרבה, עד שנוכח להכניס אותם בלב האדם לקיים בפשיטות ובתמימות, כי זה העיקר, כי לא המדבר הוא העיקר אלא המעשה, הן על כל אלה ההרכה להאריך ברוב המקומות, כדי להסביר העצה בפשיטות, כדי שיביא תלמודו על ידי מעשה. והעיקר שיבוא על ידי זה לידי מעשה, להתעורר על ידי זה לקיים דברי רבנו זכרנו לברכה בפשיטות. (הקדמה לליקוטי הלכות)

סוד השבת

כניסה לעולמה הקסום של השבת

עם הרב דוד גבירצמן

סדנה ייחודית לאברכים, להיכרות חדשה ומעמיקה עם השבת ושלל תכניה, והקניית כלים ופרקטיקה שיסייעו לנו לחולל תמורה טובה בחוויית השבת האישית והמשפחתית. מהנושאים הנלמדים:

'לעשות את השבת' - על נפלאות כוח המחשבה, במיוחד בשבת, איך נבנה צורת חשיבה שתעשה לנו את השבת.

'אז תתענג' - על תפקידה של ההתענגות ביצירת שלום בית בין גוף לנשמה. איך נשדרג תענוגים גשמיים לחוויות רוחניות ואיך נתרגם התרחשויות רוחניות לחוויות אנושיות שיעשירו את שמחת השבת בבית. **'רזא דשבתא'** - סודות השבת, משמעויותיהן הפנימיות של פעולות שכולנו עושים ופשרם של מנהגים שכולנו מכירים.

'נפש לנפשי' - איך נגיע למנוחת נפש אמיתית בשבת, ואיך נשמר אותה גם בתוך המולה ומצבים בלתי מתוכננים.

ממחנך ל'משפיע' - איך נשתחרר מתפקיד השוטר ונשפיע על ילדינו ממקום מואר ומשחרר יותר, תוך הפחתת התרגוזיות והרגעת מתחים.

'שבת שלום' - איך ננצל את קסם השבת להשכנת שלום והחייאת הקשר הזוגי, ולשיפור החיבור עם ילדינו ועם עצמנו.

להתחבר אל הרגע - על משמעותם הצבעונית של חלקי השבת השונים בלילה וביום, התפילות והסעודות ומה שביניהם. הכר את הרגע ולמד להתחבר אליו.

סוד ההבדלה - על משמעות ההבדלה וסגולותיה. נלמד איך ליישם את סדר מוצאי שבת כסדרת תרגילים רוחניים לנחיתה רכה יותר אל ששת ימי החול וכל מה שכרוך בהם.

המפגשים יתקיימו בימי רביעי 19:30 - 22:00 בירושלים

לפרטים והרשמה: דוד קליגמן 052-7172452

תפוצת העלון

ניתן לקבל את העלון בדואר - ללא תשלום במייל: ale148148@gmail.com
או אצל הנציגים שבכל איזור. להלן רשימת הנציגים לעת עתה:

ירושלים:	אלעד
איזור גאולה וישיבת מיר: 0527149713	רוזנברג: 0527120001
רמת שלמה: 0527614899	צפת
גבעת שאול: 0527674467	גלבך: 0527663342
בני ברק	קרמיאל
זילברמן: 0533150100	מיזליק: 0527684741
או במס': 0548517128	נתיבות
בית שמש	אליעזר: 0583201838
חפציבה: 0533142225	כל המעוניין להיות נציג באיזור
הקריה: 0527116038	מגוריו, או לקבל העלון בדואר,
רמת בית שמש: 0527639039	נא לפנות למס': 0527149713
ביתר	נ.ב. מי שיכול לקחת את העלון
גבעה A: 0548485331	מאחד הנציגים הנ"ל, ללא מאמץ
גבעה B: 0548402167	מיתר , נא להימנע מלבקש
קרית ספר	משלוח-דואר
ישראל: 0527143103	
ברכפלד	
מיכאל: 0527145402	

הודעה חשובה

בגליון הבא בעז"ה יופיע מוסף מיוחד, אודות הנסיעה לראש השנה.

כל מי שיש בידו חומר על העניין - מאמרים, סיפורים, רעיונות וכיו"ב - מוזמן לשלוח למערכת, החומר המתאים יופיע בגליון בעז"ה. ובעת הצורך הוא יעבור עיבוד ועריכה.

בהזדמנות זאת נודיע כי לאור הביקוש הרב, ייתכן שתתארגן שהייה משותפת בימי ראש השנה, לנשות בני התורה, שבעליהם נוסעים לר"ה - כולל תפילות וסעודות החג. פרטים יבואו אי"ה.

הודעה משמחת וחשובה

בשעה טובה ומוצלחת, אנו עומדים לפתוח 'בית מדרש' מיוחד, שישימש עבור "חניכי הישיבות" המקורבים לדרכו של מוהר"ן - בעיה"ק ירושלים ת"ו. שם יתקיים בעז"ה כולל מיוחד, וכן שיעורים וחבורות לבחורים ואברכים חניכי הישיבות.

"כינוס היסוד" [הנחת אבן בפינה הרוחנית] תתקיים בעז"ה ביום שלישי הבעל"ט, י"ג תמוז, בשעה 9:00 בערב, ברחוב דובר שלום 1, קומה ראשונה.

הציבור הקדוש מוזמן ליטול חלק בכינוס קדוש זה. שיהווה נקודת פתיחה לכל הפעילות המבורכת שבהמשך. השתתפותו של כל אחד חשובה מאד.

לפרטים: ר' דוד 0583243003

חלק מהעלון נתרם לרפואת הילדה

חיה מיכל יהודית בת פיגא ציפורה

הציבור מתבקש להפציר ברחמים ובתחנונים

הודעה חשובה

לבקשת רבים הננו להודיע

כי בעז"ה אנו עומדים להכין רשימה של בחורים בני תורה המקורבים לברסלב,

וכן משפחות המחפשים שידוך בסגנון זה.

על כן, כל בחור ששייך לקבוצה זו ונמצא בתקופת שידוכים או סמוך לה,

וכן משפחות מהסוג הזה שיש להם בנות בשידוכים

מוזמנים ליצור קשר, ולמסור פרטים.

ובעז"ה העניין יטופל על ידי שדכנים יראי שמים ומקצועיים, לתועלת הציבור היקר.

אפשרות לדיסקרטיות מלאה.

המספר להירשם: 0527116037 או בפקס 0722155701 או בדוא"ל: ale148148@gmail.com

על הפרק

סודות של גאולה

מניין תבוא הסבלנות

יצא לי לדבר עם משה, שאחד הכאבים הכי גדולים בחיים שלה זה שאין לה סבלנות לילדים. היא אומרת לי: "אני אוהבת אותם! הם חמודים נורא! אני רוצה אותם! כשהם נכנסים הביתה אני שמחה שהם באו. אבל תוך איזה עשר דקות זה עובר לי, ובאופן כללי, בכל מה שאני עושה בבית, אין לי עניין כזה של בוא נעשה ביחד / בוא תהיי איתי / שב לידי על השיש כשאני אופה עוגה / בוא נלך ביחד לעשות קניות / בואי נפספס קצת... אין לי שום הזדמנות שאני רוצה את הילדים איתי!"

היא עושה כל מה שצריך, נותנת לילדים כל מה שצריך, יורדת איתם לגינה, עולה איתם מהגינה, מקלחת אותם, מכינה איתם שיעורים. אבל החוויה הפנימית שלה מלאה התנגדות. קשה לה. כל פעם שילד מתקרב אליה היא מרגישה שהוא סוחט ושואב אותה. וזה הכי קשה והכי קואב בעולם.

ודרך אגב, זה לא נדיר בכלל. לפעמים את מרגישה טוב, אבל הרבה פעמים את בקוצר רוח. וכשאת בקוצר רוח כל ילד שמתקרב הוא איום...

השבת אבדה

אנחנו צריכות להבין שהמצבים של הנפש שלנו, הם מצבים אוניקטיביים. אני באמת מרגישה כעת ככה. אין דרך לגרור אותי משם בכוח. הגלות מכריחה, זה הקלקול שלה, ולכן עד היום הכריחו אותנו, גררו אותנו מאיפה שהיינו וממה שרצינו. אחד רק רצה לשבת ולחלום. הוא אוהב לחלום. הקב"ה נתן לו יכולת כזאת שכשהוא עוצם את העיניים, הראש שלו לא כזה ראש קטן, עגול; הוא עולם, גלקסיות. הוא יכול ללכת לטייל שם, לקטוף פרחים, לקטוף כוכבים... וכל פעם גוררים אותו וגוערים בו "תפסיק לרחף, מה זה כל החלומות האלה!"

מישהי אמרה לי, "שנים הייתי אומרת לאימא שלי 'אני לא חולמת; אני חושבת!' אבל היא לא האמינה לי בכלל...". שאלתי אותה, "מה רע בלחלום?" והיא השיבה, "לא, לחלום אסור. אבל זה לא באמת היה חלומות. אני חושבת שזה היה ממש מחשבות, ואני לא מבינה למה היא היתה כועסת..."

גדלנו במצריים ששעבדה והכריחה. וכשאנחנו עומדות על דעתנו ויוצאות למסע השבת האבדה שלנו, אנחנו צריכות לזכור שלא בכוח.

כשמשוה חונק אותך, את לא יכולה להיות אימא טובה באותו זמן. לפעמים מתיישב עלינו משהו מעיק שמביא

לפי הטבע כשנהר יוצא לדרך, הוא פורץ בשטף גדול, ולאט לאט הוא מידלדל ונחלש, מאבד מהתנופה ומעוצמת הזרימה של ההתחלה, נספג קצת בצדדים, וממשיך לדדות באטיות עד שהוא גווני.

לעומת זאת, המעיין שיחזקאל הנביא מתאר הוא מאוד מזור. כשהמעיין הזה יוצא מבית קודשי הקודשים הוא דקיק מאוד, כמו קרן של חגב, כזה שבקושי אפשר לראות אותו.

ואז הוא מתחיל לזרום בתוואי שלו והוא הולך ומתגבר. בהתחלה זה "מי אפסיים", כלומר, מים מאוד נמוכים. אחר כך זה נהיה "מי ברכיים" - גבוה יותר. אחר כך "מי מותניים". ובסוף זה כמש מגיע עד 'אשר לא אוכל לעבור, כי גאו המים'.

מה זה? מה התופעה הזאת?

הסודות שבאים לעולם

כמובן שאם יחזקאל הנביא מתאר שכך יהיה באחרית הימים, ואם המפרשים אומרים שזה על פי פשט, אז יהיה גם מעיין כזה על פי פשט.

אבל מעבר לזה, אפשר לקחת את הנחל המתואר כאן כמשל ליסוד רוחני שיורד לעולם, לדיבור מצדיק שמתגלה לנו.

כשבאים ומספרים לנו משהו על עצמנו, ואומרים לנו, למשל - תראו, בטעות מצדכם ובכוונה מכוונת מאוד מצד יצר הרע שזה הטכסים שלו כדי להשמיד אתכם, אתם חושבים כאילו התוצאות זה מה שחשוב, כאילו מה שצריך זה הישגים.

אבל תדעו לכם, שאמנם הישגים זה דבר נחמד, והלוואי שתזכו בהם כמוה שיותר, מדוע לא, בשמחה. אבל הישגים הם בכלל מתנה מהשם, ואנחנו לא יכולים להבין את החשבונות שלו.

ויש עוד, שהכול תלוי ברצון. מה שאתה באמת רוצה זה מי שאתה. לשם תגיע, לשם יעזרו לך ורק על הרצונות שלך עליך להיאבק הזמן.

כל המאבק הוא במקום של הרצון.

חומות של קרטון

אין לכן מושג עד כמה במשך הגלות של החיים שלנו נחסמנו מלרצות, כמה אנחנו מפחדות לרצות ללכת הלאה וכמה אנחנו מפחדות לשנות זהות. אנחנו נצמדות

<<< המשך בעמוד הבא

ואתנו למקום ש"כל זה אינו שווה לי". לא יעזור שתצקו עליי עד מחר, אני לא מצליחה להרגיש.

יש מצב כזה שאתה בקוצר רוח ובעבודה קשה ואתה לא יכול לשמוע, אתה חסום באמת, וככל שנפעיל שרירים על המקומות התקועים האלה, הם רק יתקשחו וייסגרו ויתעצמו עוד יותר. כלל מספר אחד בהתקדמות אומר: לא בכוח. באהבה. בסבלנות, בהסכמה. לשבת עם עצמי ולשאול: "מה קורה לך ממי, מה קשה לך, למה קשה לך, מה אין, מה היית רוצה שיהיה". לעשות מקום לתקיעות, לתת לה מרחב. שתבטא, שתספר, שתשתחרר!!

את זה בדיוק עושים כשבאים לקב"ה כל יום עם הדיבור האישי שלנו. זה המקום שבו אין טעם להעמיד פנים מנומסות. זה המקום שבו "העיקר שהכל תלוי בו - לילך בדרך האמת על פי מדרגתו" (ליקוטי מוהר"ן סימן ט) תהיי גלויה, תהיי פשוטה, תגיד מה עובר עלייך, נגיד, "ריבונו של עולם, אני לא יכולה! מה הם חושבים? אני רק בנאדם! וכולם אוכלים אותי וכולם רוצים אותי... אתה יודע שאני בנאדם של שקט. אתה בראת אותי כזאת. אני אוהבת שקט. תנו לי שקט, איזה שלושה ימים של שקט... או שלוש שעות של שקט... או לפחות שלושים דקות של שקט... די, אני גמורה, אני לא יכולה!"

תגיד לך את זה, ואז תראי מה קורה. כשמשתחררים התנגדות ועוד התנגדות וקושי חונק ועוד קושי חוסם, ובוכים להשם מפה, ומקבלים עזרה משם, פתאום, את לא בדיוק יודעת איך זה קורה, אבל פתאום, במקום לרחק את הילדים, את מתחילה לקרב אותם. פתאום המגנט לא כל כך הפוך, יש זמנים שזה בסדר לך. יש זמנים שאת אומרת - יואו, את זה אני רוצה לעשות איתה, לכאן אני אקח אותה, ופה נהיה ביחד כולם..

תאמיני לי, זה בסדר איך שאת. רק תשחררי קצת את הבפנים החנוק שלך ומשהו טוב יקרה. תמצאי את עצמך יותר שמחה ויותר עם לב, וזאת בעצם הגאולה.

מעיין מבית השם

יש נבואה של יחזקאל הנביא על מעיין שייצא מבית השם באחרית הימים. יחזקאל מתאר מעיין מאוד מעניין, מעיין הפוך.

"והנה מים יצאים מתחת מפתן הבית קדמי... מנגב לפיפוח. וימדו אֶלַף בְּאַמָּה וַיַּעֲבְרֵנִי בְּמֵי מִי אֶפְסִים... וַיַּמְדוּ אֶלַף וַיַּעֲבְרֵנִי בְּמֵי מִי בְּרָקִים וַיַּמְדוּ אֶלַף וַיַּעֲבְרֵנִי מִי מְתַנֵּים: וַיַּמְדוּ אֶלַף נַחַל אֲשֶׁר לֹא אוֹכַל לַעֲבֹר בִּי גֵּאוּ הַמַּיִם מִי שָׁחוּ נַחַל אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹר... (יחזקאל, מ"ז, א-ה).

לדברים ילדותיים, טיפשיים, אנוכיים והישרדותיים מפעם-פעם, ומפחדות לעזוב.

בא הדיבור של הצדיק ואומר לך - תקשיב, כל המאבק על מי שאתה ועל מה שתזכה להיות, על מה תקבל ולאן תגיע, אם תגדל או לא תגדל, אם תישאר כל החיים כמו ילד קטן מכווץ מאחורי חומות שעשויות מקרטון, או תלך הלאה בצעדי גבורה שהשם יכונן עבורך, "מהשם מצעדי גבר כוננו" - הכול מתחיל בגרעין הזה של 'מה אתה מעז לרצות'.

גאולה בזכותנו

ההתחלה היא שאנחנו מקבלים יסוד כזה, מאוד מאוד עמוק. כל כך עמוק, שחיים שלמים אתה עובר אתו ואתה רק מגלה כל פעם יותר ויותר כמה הוא עמוק ולא פשוט. (להגיד את זה מצליחים בסופו של דבר, אבל להיות את זה, להטמיע את זה, להאמין בזה כל פעם מחדש ולפרוץ עם זה, שם זה נעלם לנו כל פעם מחדש. אבל זאת האמת וככה גדלים.)

כשאתה שומע את זה בהתחלה, זו אמירה דקה, דיבור פצפון שאפשר להמשיך אותו למים שיוצאים מתחת מפתן הדלת, כזה זעיר, כזה קטן. התחלה דקיקה כזאת, כמו קרן של חגב.

ואיך זה ילך בעולם ויצבור תאוצה?

הסוד הרוחני של הרצון, ושאר הסודות מהסוג הזה - הם "מעייני מבית השם". הם יוצאים כמו משהו דקיק, אך הולכים ומתגברים ומעצימים.

כשמורידים לנו יסוד רוחני, הוא מקבל את הכוח שלו מההתגלות שהוא מתגלה בעולם, ההתפשטות של הרעיון היא כשעוד מישהו גילה אותו ועוד מישהו עבד אתו, לעוד מישהו קרו דברים בחיים כשהוא העז לרצות, ועוד מישהו ישב ומרר בבכי כשהוא קלט כמה הוא לא מעז לרצות...

כשהיסוד הרוחני פוגש את הפנימיות שלנו ומפנה אותה ומשנה אותה - העוצמה הגרעינית שלו מתחילה לשאוג בעולם. בכל מילימטר שכל אחת מאתנו הולכת עם הדברים האלה, אנחנו מגבירות את העוצמה של המעיין שיוצא מבית השם. בתחילה הוא מי אפסיים, אחר כך מי ברכיים, אחר כך מי מותניים, ואחר כך יציף המעיין את כל העולם כמים לים מכסים. כך הולכת ונטווית הגאולה, וממש בזכותנו מתקיים החזון של "ומלאה הארץ דעה את השם".

מה בקשתך?

הרבנית ד. קרשבוים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

שאלה:

כבוד הרבנית תחי'.

חשבת על כמה נושאים שלדעתי יענינו מאוד את הציבור, להביא אותם לפי משנת ברסלב, שמורידה את הדברים ומנגישה אותם אל העם, הלכה למעשה.

א.כיום נכנס מאד המושג של 'תזונה נכונה' ו'דיאטה'. והשאלה איך להתייחס לזה. מצד אחד - באמת חשוב לשמור על אכילה נכונה, ועל משקל בריא, ומצד שני - זה דורש הרבה כוחות, וזה יכול להיות על חשבון דברים אחרים ומצד שלישי - אולי בכלל זה מיותר כי אדם צריך להיות איך שהוא.

ב. חינוך ילדים - מה הגישה לילד אתגרי, ילד שחשמים ממנו דחיה [חלילה]. ובי כלל, איך מחדירים חינוך שיתקבל על הלב, ועד כמה להתייחס לרצונות, בפרט כשבדורנו לא פשוט להלחם, כי יש הרבה חוס ואהבה [דמיונית] ברחוב, וזה מסוכן...

ג. שלום בית - למשל, אשה שהיא חכמה ואפילו רוחנית יותר, באמת - איך תשתית את ביתה בצורה נכונה ותבין שבעצם כבוד הבעל זה לא רק אמצעי, אלא מטרה.

ד. פרנסה - איך להתייחס לזה, כשמצד אחד - כסף ותאות ממון זה בוזי, ומאידך - לא אנחנו יצרנו את המצב הזה שלכל דבר כמעט [או לא כמעט] צריך כסף...

לדעתי, אלו נושאים חשובים מאד, חלקם חשובים גם לי אישית, וחלקם נראה לי שמאוד יועילו לציבור. בפרט, כשיש לכם את הדבר הכי חוק בעולם - ההדרכה הרוחנית של מוהר"ן שנכנס לכל המקומות הכי קשים, ומוציא משם יהלומים אמיתיים.

י"ש כח.

תשובה:

לכבוד א.ר. המקורית והמויוחדת.

קבלת את שאלותייך. תגובתי הראשונה הייתה לדלג על השאלה הראי שונה, ולעבור לשאלות הבאות - שם אני נטושה עמוק, ומגישה יותר שייכות אליהם. אבל במחשבה שניה נענית לאתגר, לחפש את הנושא באוצר הספרים של רבי נחמן, ולהנגיש את הנושא שמהווה קונפליקט עצום בדורנו, לשם כך השתדלתי קודם כל לקרב את הנושא לליבי, ולדלות את היהלומים. אז אני מודה לך שדחת אותי לענין.

כדי לענות על השאלות, כדאי להיכנס פנימה אל הנושא של האכילה, כך נוכל להתייחס לנושא מבחינה שורשית. ולכן הפעם אתיחס לנושא האכילה, ובפעמים הבאות אמשך בעז"ה לנושאים הבאים.

הנושא של האכילה מתחיל בשאלות יסודיות מאד: כמה צריך לאכול? מתי אוכלים? איך אוכלים נכון? והשאלה היסודית ביותר - בשביל מה אוכלים?! ננסה להתייחס לדברים אחת לאחת.

בשביל מה אוכלים? השאלה נראית מצחיקה מה פרוש בשביל מה? כי אני רעב! / כי המזון הוא צורך קיומי. אכן, אדם רעב הוא עצבני, חלש, ותפקודו ירוד. וכפי שהנביא קורא לחוסר אוכל 'חרפת רעב', כי הרעב הוא בזיון עצום לגוף ולנפש, ולכן שלמות הגאולה תהיה 'והרביית לכם את הדגן התירוש והיצירה' - כי אדם שבע הוא אדם רגוע ושמת, ואדם רעב רודף כל היום אחרי האוכל גם אם אכל כבר (כפי שהיה בשואה כי דוע).

אבל האמת, שיש בזה משהו יותר מהותי. ה"זל" אומרים לנו "שולחנו של אדם דומה למזבח", ודורשים זאת מהפסוק "זה השולחן אשר לפני ד'". "פתח הכתוב במזבח וסיים בשולחן, לומר לך, שבזמן שבימי"מ היה קיים - קרבנו של האדם מכפר עליו, ועכשיו בזמן שבית המקדש אינו קיים - שולחנו של האדם מכפר". שלחן האדם ואכילתו דומה להקרבת קרבנות ומכפרת עליו.

אם יודעים את היסוד הזה, ניגשים ממילא לכל האכילה באופן שונה. צורת האכילה נעשית בצורה יותר ראויה, וממילא יותר בריאה. וגם כמות האוכל מקבל את המקום הראוי לו.

אם נתיישב לאכול ביישוב הדעת - נוכל להרוויח את כל הרפואות. כי כל הרפואות טמונות במזון. אבל בגלל האכילה במהירות ובגרירות, ובגלל האכילה המרובה - מפסידיים את התועלת והרפואה שיכולים להפיק מן

האוכל. אך ע"י שיודעים בשביל מה אוכלים - יכולים למצות את הטוב מן האכילה, והמזון נספג היטב בגוף. ואז גם אין כמעט צורך בשום תוספות מזון לא בריאים, כי מקבלים כבר הכל מהאוכל הבסיסי. וכמו שכתוב "צדיק אוכל לשובע נפשו" - שהצדיק, דהיינו מי שאוכל נכון, אוכל מעט ומשביע בזה, בין את גופו ובין את נפשו, "ובטן רשעים תחסר" הרשע, מי שאינו אוכל נכון - מרגיש כל הזמן שחסר לו משהו, ולכן הוא טרוד כל העת בעניין אכילתו.

המזון הופך לניזון - תפקיד האכילה מבחינה רוחנית - הוא גם להעלות את הבריאה לשורשה. פירושו של דבר - לקחת את דרגות הבריאה הנמוכות מן האדם, ולהפוך אותם לדרגת 'מדבר', ועוד יותר - לדרגת 'יהודי'; כי כשאדם שותה מים (דומם), אוכל פרות (צומח), ובשר וביצים (חי) - זה הופך להיות חלק ממנו; המזון הופך להיות חלק מה'ניזון'! וכך מתקיים רצון הבורא, להעלות גבוה יותר את הבריאה, שכולה משרתת את האדם ששותף למעשה בראשית, ושותף למטרה לתקן עולם במלכות ש-ד-י.

בכך מסבירים את הפסוק 'כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כ על כל מוצא פי ה' יחיה האדם' - שכאשר אדם אוכל בצורה נכונה - אזי לא רק הגוף נהנה מהאכילה, אלא גם הנפש נהנית ומקבלת חיות מניצוצות הקדושה הטמונים במאכלים, והאוכל משמח את לבו ומאיר את פניו.

ה'דיאטה' אם כן איננה מלאכה מורכבת מדי. אלא כל מהותה - עצירה קלה קודם האכילה, ועוד קצת באמצעה. עצירה שמטרתה התבוננות קלה מהי האכילה ומה מטרתה, וממילא גורמת לאכול במתינות ולא בהלעטה. וממילא להבריאה את הגוף ולהשביע את הנפש.

נושא האכילה בדורנו. בתקופתנו שהסומאה נושאת ראש - גם נושא האכילה הפך להיות תרבות בפני עצמה. הגדלת שפע המינים והטעמים השונים / עיצוב השולחנות / יציאה למסעדות וכיו"ב - טקס שלם מעניין האכילה, שאינה באה רק להשביע אלא יש לה ערך עצמי (חי). והיא אף ממתגת את הסולם החברתי של האדם.

וכך גם לכיוון ההפוך - גם נושא ההרזיה והדיאטה הפכו להיות ערך בפני עצמם, לא רק כשמירת בריאות הגוף שזה חשוב מאד - אלא כסולם חב רתי; משקל הגוף נתון לי את הערך העצמי. וזה הראש והגורם לראות אחרות שמגיעות בעקבות איך אני נראית. (וד"ל)

מוהר"ן מדבר מזה בסיפורי מעשיות. במעשה בעל התפילה, מספר רבינו על עשרה כיתות שחיפשו את התכלית שבשבילה העולם קיים, וכל אחת מהכתות בחרה בתכלית אחרת. כמובן שכל הכתות טעו מלבד כת אחת שבחרה את עבודת ד' כמטרה ותכלית. מעניין לגלות שבתוך תשע הכתות שטענו - וממש נחשבו כעובדי ע"ז - יש שהי כיתות שטענו בנושא זה עליו דברנו. כת אחת בחרה בתכלית לאכול הרבה ולגדל את האיברים, כדי שתהיה נוכחות רבה לאדם בעולם וכולם יבחינו בו. וכת אחרת בחרה בתכלית את מי שיש לו שפע מזונו, וניזון רק מזוונים דקים, כלומר: עשיתי דיאטה. (כמו אצלנו שכל היום עושים דיאטה, אבל כל היום 'מכרסמים' סליחה על הביטוי) משהו. והטענה של שניהם נרבעת מכך שהמזון תופס מקום רב מידי אצל האדם, לעומת ההשקפה האמיתית לפיה יש לאכול מסודר ואוכל בריא - פת שחרית ועוד ארוחות בסיסיות ובריאות, ואז ממילא לא צריכים לאכול מדי הרבה, וגם לא צריכים לעשות דיאטה.

לסיכום אציין שאת החומר העיקרי שאבתי מליקוטי עצות ועוד, ומדחיים היה להיווכח שבנושא בו חשבתי בתחילה שאין לי מה לכתוב - לבסוף לא יכולתי לסיימו...

מי יתן ונזכה לעבוד אותו יתברך בכוחות מחודשים בריאים ושלמים.

במסלול החיים

בתוך החיים, יש לכל אחת מאתנו מקומות, בהם רבינוהו איראתה הדרך. אסבה ארהבת ועוצמה שהביאה לשנות את כיוון יומית החיים, ואסכתמיכה אוד חיפה לרומס את המה שבהו המעשים. במדור זה נפרסם בעזרת ה' סיפורים אמיתיים המציגים מציאות זו. סיפורים מתאימים יעובדו ויפורסמו לתועלת וחיזוק הנשים. סיפורים ניתן לשלוח למערכת.

אמא - כל יכולה

פרופסורית. [אמא של אברהמי, כבר אמרנו?] הוא ברא אותך כך, והוא יכול לתת לך כוחות להשתנות. ואין לך מה להתבייש שאת כל כך אוהבת שוקולד, כי עד כמה שידוע, לא את הכנסת את התשוקה למוח שלך, ואת ממש לא אשמה. זו גאוה לחשוב שאת אשמה, את לא חושבת? והוא שליט על כל הרשימות שלא נגמרות לך, ועל השקט הנפשי שלך, ועל חינוך הילדים שלך, ועל האופי המעצבן של אברהמי שלך, ושל התינוק שלך, ושל בעלך ושל עצמך...

את צודקת. אברהמי צודק. כי ילד רואה באבא כל יכול, וזה בריא.

וכמה שהוא יותר מתבגר - ההרגשה הזו ---

רק מתעצמות.

"טוב ה' לכל ורחמי על כל מעשיו". "טוב ה' לכל" זה בחינת תפלה שפאמיין בה שהקדוש ברוך הוא טוב לכל הן לרפואה, הן לפרנסה, הן לכל הדברים. כדאי כבר שאקלוט, שהוא טוב, טוב טוב, ותפילה לפחות כמו השתדלות טבעית... [ודאי שיותר...]

פאמיין כה בודאי יהיה עקר השתדלותו בתר קדשא ברוך הוא ולא ירדף אחר תהבולות רבות. שמעתי פעם ילד שמתלונן לאמא: כואב לי הראש. נאבד לי החולצה, אני לא נרדם. עונה אמא בשלווה שפותרת הרבה בעיות: רגע, חמודי. התפללת? והכי יפה היה, שהילד ענה: כן, כבר התפללתי. מכיר כבר את אמא שלו... ענתה אמא: טוב מאוד. עכשיו אני אתפלל עליך, ותודיע לי עוד דקה/חמש דקות מה קורה... איזו מציאות יפה. מציאות של 'יש לי מה לעשות'. הכל בשליטה הכי נפלאה שיש, ואין שום 'חוסר אונים' בעולם כלל!!! כי תמיד 'יש עונים'...

פי מי שאין מאמיין בהקדוש ברוך הוא צריה להשתדל אחר תהבולות רבות; למשל, פשצריה לרפואה צריה להשתדל אחר עשבים רבים, ולפעמים אלו עשבים הצריכים לו אינם בנמצא במדינתו, והעשבים הנמצאים אינם טובים למפתו. הוי, כמה שזה מתסכל... כמה. מי לא מכיר את האנה ואנה? המהתל הזה...

אבל הקדוש ברוך הוא טוב לכל הממות לרפואתם, והוא בנמצא תמיד כמו שכתוב (דברים ד): "מי פה אלקינו בכל קראנו אליו". מכירה יצור אחד שהמילה ביוקורטיה לא עושה לו גרדת? אני לא. אז מה, למה צריך להוסיף לנו ביוקורטיה מיותרת? למדתי מהאמא הזו, קודם כל לפנות ישר למנהל, ישר למקום בו מתקבלות החלטות ומופעים מהלכים... מותרת לגמרי על ה'לכי מפקיד וזטר לפקיד עוד יותר וזטר'...

ועל ידי התפלה זוכה לשלום הפללי וזה: "ורחמי על כל מעשיו" הינו שרחמי השם יתברך יתמשך על כל הברואים וכל הברואים יתחמו אחד על חברו (עין ב"ר פ"ג) ויהיה שלום ביניהם. איזה עולם יפה נהיה מהתפילות שלך, ושלי, ושל כולנו. עולם של שלום, עולם שלם. עולם מתוק שמשקיע משאבים שפועלים עשרת מונים, במקומות הנכונים. העונים. בכל קוראנו אליו, אל שוכן מעונים. (ליקוטי מוהר"ן יד)

לי כסף לחלב? והתינוקת - מה תאכל? הוא הצליח להרגיש אי נוחות, ועדיין אני מומשיכה, מושכת לו בחולצה! אריפה המאה שקל? אן? היכן? אני חייבת, מה יהיה איתנו? גם שבוע שעבר אבד לי כסף. אני חייבת את זה!"

ברוך השם, האנטנה קלטה. קלט שאמנם אפשר לבקש ממני עצה ותושיה, שאפשר לבקש עזרה - אבל לא להפעיל עלי לחץ, ולהפיל עלי את האחריות. קלט שזה מגוחך.

בסוף הוא לקח את החולצה של מוישי אחיו, וזה לא היה נורא מדי.

יצא מן הבית וכשהצצתי - ראיתי גם חיוך. ונהיה שקט מבורך של בוקר.

אני ניגשת להתפלל - וקדימה להסתער על המטלות. על ה'צריך'. על הדברים שצריך להזיז אותם, וספק אם יזוזו, ואין לי כח וסבלנות. מצדי, הייתי רוצה כוס קפה, אולי גם שוקולד, ספר טוב, ובוקר נקי מ'חייבים'.

אני נוטלת סידור, באנחה. כמעט מרגישה שעושה להשם טובה, ומביאה לו מנחה, או שחרית. הזמן בווער לי. המטלות בווערות בי, ואני 'מקריבה' מזומני על מנת להתפלל...

ואז מתחילות המחשבות. אני נזכרת במורה חשובה שאמרה פעם: זה בריא שילדים יחשבו שההורים יודעים הכל. זה טוב. אחר כך יגדלו - ויבינו מה באמת בתחום של ההורים.

המחשבה השנייה מתנגדת: טוב ויפה, רק שאין לי כאלו כתפיים להכיל את כל העולם והחולצות שלו.

ברכות השחר. שמונה עשרה. שמע קולנו. יהיו לרצון. אין לי כח לפרט הכל. אין לי סבלנות. אומרים שכדאי לבקש בקשות פרטיות, אבל אין לי זמן. מה, השם אשם בתקלות? איך אמרתי היום לאברהמי? "אני לא אשמה. לא אני אבדתי לך, לא אני קשקשתי לך". אמא תגידי לו, אמא תחפשי לי, אמא ... 'לא ראיתי איפה זה' - ועד כאן.

ואת צדקת? כן. לכאורה. אין לי שום שליטה על הפציו והתמודדותיו. אני רוצה לרפד, אני רוצה שיהיה לו טוב, אני אפילו מתפללת על זה [?] אמורה, זאת אומרת, אבל לא כל יכולה.

והוא צדק? לא. ממש לא. כי אני מוגבלת. כי אין לי מהלכים נסתרים בעולם.

אבל הוא כן צדק. [אוי, מניין בא הקול הזה?] כנראה הוא רואה בך אמא גדולה, ענקית, עוג מלך הבשן, שאין שום דבר נסתר מנגד עיניך. את הרי אמא שלו.

את יודעת מה זה אמא עבור ילד?

ואת יודעת מה זה אבא? כן, יש לו שליטה, על הפציו והתמודדותיו, על מחשבותיו והפגעויותו, על מידותיו ויכולותיו. על הכל ממנו, הוא השם, ואין אשם בלתי רצונו. והוא רוצה לרפד, וכל יכול. ואינו מוגבל, ויש לו מהלכים נגלים ונסתרים. אין דבר נעלם ממנו, ואין נסתר מנגד עיניו. ותבואי, תגידי לו שאבדו מאה שקלים. למרות שאת זו שהיית

הבוקר זה קרה שוב. אברהמי לא מצא חולצה בארון, והוא קם על צד שמאל, והמכנסיים עם חור, ואיפה כל הגרביים, ובראש הרשימה - אמא הזהירה להזדרז, כי אין פתק, ילדים. אין שום סיבה לפתק, שמענתם!!!

אין פתק, יש עצבות. יש חוסר אונים, ויש עייפות. הוי, איזו עייפות. נכון שאתמול היה לנו כיף לחלום בהקיץ, במקום לחלום במיטה - כמו שאמא חלמה כבר שיקרה, ומהר, והנה - הרי לפניכם התוצאות המרנינות.

ואז מגיעות מילים ומטפסות על אמא ונתלות חזק: "אמא, אין לי חולצה".

"מצדי, כיבסתי הכל. אולי דחפת את זה במדף שלך בפנים, ואני אמרתי שרק מה שמביאים - מתכבס". כן, יש לנו מין כלל כזה בבית, אחרי שמצאתי פעם שקית זרוקה מהבריכה שזה שלוש יום לא בא אויר לתוכה, ובאו כל מיני דברים אחרים לתוכה, עד שהיא הושלכה אחר כבוד לתוך מקום סופי...

"אבל אין לי חולצה! ואין שם! ו..."

"מה אני אעשה? קח את זו, אולי. נכון שאתה אוהב סוג אחר, אבל זה מה יש!"

אין אל מי לדבר. "אתה רוצה אולי חולצת שבת?" גרוע יותר. "חולצה של אבא?" אני מצליחה לשחרר הומור שרק מרגיז אותו יותר.

וכאן אני מתרגזת: "מה בדיוק אתה רוצה ממני? אני איבדתי לך? אני חייבת לך? אפילו נניח שלכבס זה תפקידי - עשיתי אותו. [ופתאום אני יודעת שתיכף אמצא במקרר, כנראה, איזה חמש מחולצות...] אה, אברהמי! אתה רוצה לבקש שאקנה? בבקשה! אתה יכול להסב את תשומת לבי, ולבקש. בכל מקרה אין לי עכשיו שום אפשרות, כולל זו הטכנית".

באותה שניה, ממש ממש בדמעה היא, הארבע עשרה, שזלגה מעין שמאל, כשהיא מציירת שביל יפה תואר והולכת בעקבות השלוש עשרה - שמתי לב שזו בעצם נהייתה תבנית קבועה אצל אברהמי. אבדו לו חמש האבנים? 'אמא איפה זה'. לא יודעת. לא ראיתי. 'אבל אני צריך את זה'; 'איפה מוישי?' לא זוכרת. 'תקראי לו'. תקרא אתה. 'אבל אני צריך אותו'; 'אמא, חבר שלי קשקש לי במחברת'. אויש. 'אבל זה חשוב, והרבה יוריד לי ציון'. ו... בקיצור, אמא אשמה בכל. ובפרט באבידות שלא נגמרות. משהו געש בי.

"אברהמי, אבדו לי אתמול מאה שקלים. איפה הם?" הוא היה מופתע מהכיוון. את רוצה לומר שלא תוכלי לקנות?

"לא יודע", הייתה התשובה הצפויה בהחלט. תבעתי חזק יותר: "איפה הם? לא ראיתי?"

"לא".

"אבל הם נאבדו!"

חיוך. אני לא מרפה: "אברהמי, זה לא בסדר. אני צריכה את זה. אני חייבת. הסתמכתי על זה שאשאלם למכולת, ואיך יהיה

במדור זה נארח בעני' הכל בעל פה אחת מהנשים היקרות, שבעליהן התקרבו לתורת מוהר"י, ונשמע מפיון כיצד העניין השפיע עליהן, וכיצד הן מרגישות עם הנושא.

סיפוריה של הגברת היקרה - י. לילך [חלק ראשון]

מאיזה רקע הגעת?

גדלתי בבית מוסרתי. בשלב מסוים, השתתפתי בסמינר של "נרקים". אני טיפוס שכלתן ואמיתי, אין גרש ואין תירוצים, וממילא, ברגע שקלטתי שזו האמת, ידעתי שאני הולכת על זה עד הסוף. הייתי אז באמצע לימודים לתואר שני, וברגע אחד זרקתי את כל התומים של הלימודים, כי הבנתי שזה לא הולך יחד.

הגעתי למדרשה, שם הכרתי את ה'. נכון שידעתי עליו תמיד, אבל לא חיינו אותו, וכעת התחלתי להכיר באמת ולהתקרב אליו, אף פעם לא "חיללתי שבת", אבל כעת התחלתי "לשמור שבת".

בנוגע לברסלב - אמנם לא דיברו על זה בפירוש, אבל בין המילים החדירו לנו שזו לא הדרך. האמת שתמיד היה לי קול פנימי שלחש לי: 'אם פעם אחזור בתשובה אהיה ברסלבי'! אבל נראה שהקול הזה יצא מהנשמה ואני באותם שנים הכרתי רק שכל.

האמת שברוך הטבע לא היה לי סיכוי להגיע לברסלב, משני סיבות: האחת שמשפחת דודתי הייתה ברסלבית, ותמיד ראינו אותם כמסנים, עניים, לא שכלתניים - והם גרמו לי רתיעה מהתדרים וק"ו מברסלב, והסיבה השנייה - היא הגאווה שלי שלא יכולה להסתדר בשום אופן עם ברסלב.

כך התקדמתי בדרך היהדות. עד שמצאתי את זיווגי בשעתו והתחנתי. הייתי ליטאית מובהקת, והייתי למדת המון ספרים, כמו הרב פינקוס, הרב עזריאל טאנבר וכדומה, כשגיליתי את ה'מכתב מאלחיה' בביתו מרב התרגשות שיש בעולם כזה ספר נפלא!

איפה התחיל השינוי?

אני טיפוס מאוד אמיתי שלא מורח ולא מטיח, ולכן כל ההתקרבות שלי הייתה מאוד קיצונית, וממילא מאד מדכאת. המתתי את כל הרגשות שלי להלוטין, אמרתי לעצמי: העיקר לעבוד את ה', ורוקתי את הרגש לפת. הרי השכל צריך לשלוט על הלב - אז עשיתי הכל כפי שחשתי על בורא עולם... וחשבתי שזה מה שהוא רוצה ממני!

אם היו שואלים אותי לאן אני - גן עדן או גיהנום? הייתי עונה: אני? רק כפי הקלעו! הרי למדתי ל"כ הרבה וידעתי עד כמה אני לא מושלמת! לנשל בנושא של שלום בית, הבנתי שאני טבעה עושה רצון בעולמי, או כ"כ הקפדתי על זה עד שהיה מצב שהיה נראה שבעלי טובה התחנן עם עצמו, מרוב שאני לא הייתי כלום רק "עושה רצוננו". באותה תקופה גנשתי אשה אחת שהגדירה לי את המהלך שלי - כמו שטרקטור נכנס בארמה עם הכף אני נכנסת בקיר עם האצבעות... כך, לאט לאט - האופי החי והשמח שלי נעלם ונמקך והתרכס.

כך עברו עליו הרבה שנים של תורה ובוהו, אבל לא היה לי לאן לברוח... ידעתי שזו האמת ואני לא יכולה לעיוב אותה, אז ביקשתי מבעלי שיקנה לי כדורים נגד אמת... אולי כך אחזור לעצמי...

נקודת האופי הנפוסת שלי הייתה - כמו שהוכרתי - הגאווה. המקצוע שאותו למדתי (לפני שהתחנתי) היה כרמינולוגיה [הפסיכולוגיה של העבריינים...]. אפשר להבין ממילא שהייתי "טנורית" מספר אחד. הייתי רואה אישה לא צנועה, ישר היה פעם לי: "וראה בך ערנות דבר ושב מאחריך", וזה! חוץ מזה לא ראינו כלום. גנשתי פעם אישה כזו, והיא אמרה לי שהיא רוצה בניין תלמידי חכמים, חשבתי אז בליבי: את? בניין צדיקים? למה נראה לך? אני - בעני' בטח! אבל את?

גם כשאמרתי לי למשל ללכת לצדיק אמרתי: אני? לצדיק? מה פתאום! אני הולכת רק לבורא עולם! כמו כן, למרות שמאוד הייתי זקוקה לזה - לא הייתי מסוגלת לקרוא את הספרים של הרב ארוש, בעני' זה לא היה מספיק למדני.

סטירת הלחי הראשונה, שהייתה מצלצלת מאוד - קיבלתי אצל רבי אליעזר אבוחצירא זצ"ל. נשעתי אליו עם אחותי, וכידוע הוא היה מקריא את שמות האנשים שהגיעו אליו, ועל כל שם היה אומר מה שהיה אומר. והנה, כשהזכיר את השם של אחותי הוא האריך בברכות, ואילו את השם שלי הוא לא הזכיר בכלל. אמרנו שוב את השם והוא לא הגיב בכלל. זה היה נורא, אבל אז הבנתי שעם הגאווה שלי לא השארתי מקום לשכינה.

ואיך הגעת לברסלב?

יום אחד חמותי נתנה לנו את הרכב שלה. נסענו לחוף אשדוד ונתקענו בחולות. לא היו אנשים באופק, ולא היה לנו שום דרך להיחלץ חוץ מלקרוא לגר שיעולה הרבה כסף וממש לא היה לנו. נחנצנו.

נכנסתי לרכב וחפשיתי ספר תהלים, אבל לא היה שם ה"ק, רק "תיקון הכללי"... חמותי הייתה אומרת אותו כל יום, אבל אני - גם כשיהייתי אומרת תהלים - הייתי

שמחה [ד]

רחל ידידתי!

היות וכבר כמה שבועות לא נפגשנו, אכתוב לך את אשר על לבי, בנושא "השמחה" שעליו שוחחנו.

דיברנו על המילי דשטותא' ומילי דבדיחותא' שהם בעצם עוזרים לנו "לשמח בכה" ברגעים ממורמרים או גורמים לנו לצחוק ברגעים יבשים, והבטחתי שנדבר על עצות נוספות איך להגיע לשמחה. אפשר לומר שהעצות הבאות הן יותר פנימיות ויסודיות.

אם אתה זוכרת, כשעסקנו בנושא ה"אוש", שוחחנו על כך שאחד הכלים להיצל ממנו זה ה"נקודות הטובות". אז באמת זו גם דרך נפלאה להגיע לשמחה, כי הרי כל דבר וכל מצב מורכב מכל כך הרבה נקודות ותתי נקודות ובטוח שחלק מהן טובות, וא"כ כל מה שעלינו לעשות - היא להתמקד בנקודות הטובות! היום קוראים לזה "חצי הכוס המלאה" וגם "להסתכל במשקפיים ורודות" - הכל אותו עניין, על מה את שמה דגש, כמה את מתמקדת.

כל תורת 'אזמרה' [בלקויטא מוהר"י] מלאה בנושא הזה... הוא מחפש ומבקש ומוצא בעצמו עדיין איזה נקודות טובות כנ"ל, ומחיה ומשמח את עצמו בזה, כי בוודאי ראוי להאדם להגדיל שמחתו מאד בכל נקודה ונקודה טובה מקדושת ישראל שמוצא בעצמו עדיין!

נזכיר שוב את בן השנה וחודשיים שאוהו בפסיעותיו הראשונות. כל המשפחה סביבו סופרת את פסיעותיו בהתלהבות. עוד לא שמעתי אמה שתגידי: "אוי, לא הגעת עד הקיר!" או "רק שמונה פסיעות? לא יכולת עשר?" ובטח שלא תגידי: "אוף, הילד של השכנה כבר הלך יופי בגיל הזה!". אז למה כשאני מוכינה גלידת פאר בת שלוש שכבות ושכבה אחת לא מושלמת, כבר כל הגלידה לא שווה כלום? למה אני מלקה את עצמי? "לשכנה זה תמיד יוצא פרפקט!?!? למה?? למה שלא נשמח כמה שכן הצלחנו? ואיזה סיכוי יש לנו להיות שמחים אם נראה התמיד מה לא?"

הבת שלך חורה הביתה עם תעודה, איך את מגיבה? 'למה ירד לך בחשבון' או: 'כל הכבוד שבתפילה קבלת טוב מאוד' וגם אם בכל הלימודים קשה לה, האם את מתבוססת בחוסר ההצלחה שלה ומתמלאת צער, או שאת מתמקדת בנקודות הטובות שלה - איזה מידות טובות יש לה! איזו "בלבוסטע" שהיא! איך היא מציידת

יפה!

חודשיים את מתכוננת לחתונה של אחותך, היום חתונה זה סוג של הופעה, ואת נורא רוצה שהילדים שלך באמת יראו ושושבינים ונסיכים! השקעת כ"כ הרבה זמן וכסף וסוף סוף הגיע היום המיוחל. והנה רגע לפני שיוצאים שזמו שמים! בת השלוש איבדה נעל אחת! כן, עד שמצאת את הנעליים האלה שמתאימות בול לשמלה, וכעת אתם הופכים את הבית ומעלים חרס. אין נעל! אז היא יוצאת עם הנעליים של שבת שכבר קצת מושפשות ולא בדיוק מתאימות! נהרסה לך כל החתונה! כלום לא היה שווה, לא השמלה, ולא הפרחים, לא שאר הילדים, לא האורחים ולא הריקודים. מי מדבר על עצם החתונה והנישואים שהיו כאן, שזה בכלל פרט שולי... למה היה ראש לזה בתוך הדיכאון הגדול שלא מצאנו את הנעליים המדהימות של בת השלוש?? מוגזם? - נכון, אז בא נבדוק את עצמינו אם אנחנו אף פעם לא מנוזמות, אולי לא בצורה כזו קיצונית, אבל עדיין מתעכבות על ה"אין" יותר מה"יש".

יום שישי, כמה שיהיה ארוך, יהיו הרגעים הלחוצים, את רוצה רגע לעשות סדר: "מה עוד לא עשיתי?" למה שלא תשאלי: "מה כבר הכנת?"

זה כל ההבדל, חצי הכוס המלאה או הריקה.

עצה נוספת: ללוות שמחה מן העתיד.

חם, חמסין, שרב, את באמצע הדרך ואפילו מים אין עליך, אין לך איך לשמוח במצב הזה רק לחשוב על המזגן שמכחה לך בבית, ועל המים הקרים.

אני מכירה מקרוב משפחה מדהימה שגילו לאבא את המחלה במצב קשה. מהרגע הראשון הם כבר התחילו לחכך את הסעודת הודיה שיערכו כשיצא מזה! הם לרגע לא איבדו את השמחה. והוא באמת יצא מזה! בריא ושלם. ובעומק העניין - הרעיון הוא ללוות את השמחה מלעתיד לבוא, שאז נראה איך הכל היה לטובה, ועל כל הזמנים שנראים לנו קשים אנחנו עתידים לברך "הטוב והמטיב"! פיטרו אותך מהעבודה. לכאורה צרה צרורה! זה באמת נסיון, אבל אם תזכרי שעל הפיטורים האלה את עתידה לברך "הטוב והמטיב" יהיה לך יותר קל להגיע לשמחה, כי את יודעת שבסוף תביני שזה היה לטובתך.

שלך, לאה.

התחלתי להבין סוף סוף גם בשכל שלי למה אני צריכה את ברסלב, וכך התחלתי להתקרב ולקרוא ולשמעו.

כפי שתוארתי, היינו כבר כ"כ מרוסקים, והגאווה כבר החלה להיסדק - וממילא היינו יכולים למצוא בתוכנו את הפתח לעולם הנפלא הזה ששמו 'תורת ברסלב'. הם היו הנחמה היחידה שלנו בתקופת התווה שבה היינו. עד שבעלי אמר: "בדור שלנו אין בכלל אפשרות לשרוד בלי הדיבורים של מוהר"י". זה החמץ שלנו! זה לא דיבורים באוויר, זה משהו ממשי שאפשר לשים בכיס והוא הולך אתך כל הזמן, ואתה נושם דרכו את כל העולם.

בשלב מסוים, הגיע לידנו בסייעתא דשמיא העלון הנפלא "הקבצו", והוא תרם הרבה וממשיך לתרום להתקרבות שלנו, ומיישב את ספקותינו ושאלותינו בצורה ברורה ונעימה, אנחנו מחכים לו כל חודש מחדש!

זהו בעצם השלב הראשון בהתקרבות, והשלב השני בגליון הבא בעני'ה

מדלגת על הפרקים האלה בתחילה!...

אבל כעת לא הייתה לי ברירה. אמרתי לבעלי: "אנחנו תקועים! בא נגיד וננסה, נראה אם יש רבי נחמן!..." והנה, רק התחלנו לקרוא, ומיד אנו מבינים בדמות רחוקה שקודם לא ראינו. בעלי הלך לבדוק מי זה ואני המשכת.

היה זה חסיד ברסלב, ש'בדיוק' עבר במקום. ו'בדיוק' היה לו רכב 4x4, והוא שמח לעזור לנו. מה שאני לא זוכרת 'בדיוק' הוא את השם המדויק - אם זה נחמן או נתן!... בכל אופן - ההשגחה הייתה מופלאה.

אבל אנחנו? - שום דבר! צחקנו על כל הסיפור, והמשכנו הלאה... כאילו לא היה דבר. כך עברו עוד כמה שנים קשות ומלאות תסכול. עד שהגיע השינוי המיוחל.

נו... איך הוא הגיע?

התחלתי להשתתף בלימודי חשיבה הכרתית. המרצה הייתה ברסלבית והכניסה מתחת לשולחן הרבה דיבורים מרבי נחמן בלי להגיד את המקור. בשיעורים האלה

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m0722477774@gmail.com

גליון
21

אב תשע"ז
נושא החודש:
שבת קודש

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

מעין עולם הבא

את כל התורה על רגל אחת, אך בכל אופן נסעה לשלוח את קצה המזלג לעולמה של השבת, ולקיים בה "טועמיה - חיים זכו".

בעצם, שני החלקים שישנם בשבת - סותרים זה את זה. כי ממה נפשך - אם זה אמור להיות יום של הימנעות והסתגרות, סוג של עינוי ו'בית סוהר' - כפי המצטייר מריבוי המלאכות האסורות, המצריכים זהירות בכל תנועה - מדוע מוטל עלינו להתענג בשבת, לאכול דגים ובשר, לשמוח ולשיר ולזמר. לשם דוגמא: יום כיפור. זהו יום שאסור במלאכה, וגם אסור באכילה ושתייה ושאר תענוגים - מה שאכן מסתדר ביחד [אם כי זו אינה האמת, וכפי שירחב בגליון הבא א"ה].

ואם הוא יום של שמחה ותענוג, מדוע הוא אסור במלאכה? הרי זה מונע הרבה מהתענוג שאפשר להפיק מהיום הזה, לכאורה. ולו לפחות היה מותר במלאכה אוכל נפש, כמו ביום טוב, כי אז לפחות היה מתאפשר לגמרי לקיים עונג שבת, אבל מאחר שהוא אסור לגמרי - לו יצויר שמישהו לא הספיק להכין שום אוכל קודם השבת, והוא רוצה לקיים כעת 'עונג שבת' - הוא אינו יכול, כי אסור.

וכמו שאמרו בפירוש: "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, ומי שלא טרח - מה יאכל בשבת". הכיצד? ובקיצור: שבת הוא יום של 'זכור' - יום של שמחה ועונג ודבקות, או של 'שמור' - יום של זהירות ושמירה עילאה על כל תנועה? והאם ייתכן שהוא יום של שניהם יחד?!

שבת - יום מנוחה

התשובה לכך היא ששבת קודש היא יום של "מנוחה", וכתוצאה מכך - אנו מצויים גם ב'זכור' וגם ב'שמור', וזה הולך ומשך ביחד.

השבת מוזכרת לראשונה בפרשת בראשית, בצעדים הראשונים ביותר של הבריאה. כאשר התורה מתארת לנו את כל סדר השתלשלות הבריאה, יום אחרי יום, עד שלבסוף מגיע שבת קודש, ואז "יכולו השמים והארץ וכל צבאם" - כל הבריאה נשלמה. וממילא "וביום השביעי - שבת וינפש". כביכול בשבת קודש הש"ת 'שבת' - ולא ברא מאומה.

כאשר אנו עוסקים בסוגיית "שבת קודש" - מיד עולים לעינינו שני סוגיות שונות לגמרי, הסוגיא הראשונה, והמוכרת יותר - היא 'שמירת שבת'. דהיינו הזהירות המוטלת עלינו שלא לחלל שבת, ולא לעבור על אף אחת מהמלאכות של שבת. והסוגיא השניה - היא 'קדושת השבת', דהיינו האור המיוחד שישנו בשבת קודש ואינו קיים בימות החול.

ואכן, שניהם הולכים ביחד ממש. כי מצות השבת היא אחת מעשרת הדברות, ושם גופא היא מוזכרת בשני לשונות שונים - 'זכור' ו'שמור'. 'זכור' - מורה על החלק החיובי של קדושת שבת, ו'שמור' מורה על החלק השלילי שהוא הזהירות מחילולה.

באופן טבעי אנו מורגלים לעסוק יותר בחלק של שמירת שבת. זאת משום שמדובר במשהו יותר מעשי וניתן למישוש, וגם דורש תשומת לב מירבית בכל רגע ובכל תנועה [כידוע מדברי המשנה ברורה, שמי שאינו לומד הלכות שבת, לא שייך לשמור אותם]. לעומת החלק של 'הזכור' שהוא יותר רוחני ובלתי ניתן למישוש, לכאורה. ובכלל, אנו מורגלים לעסוק בחלק ה'נגלה', ושם כמובן מופיע בעיקר החלק הזה של השבת.

אמנם בפנימיות התורה, החל מהזה"ק ועד ספרי החסידות ותורת מוהר"ן - ישנו דגש מיוחד וחזק דווקא על החלק הזה - על 'יחודו של יום השבת, והאור הנפלא שמאיר בו, וכל תיקוני העולמות שנעשים בו, ומה שאפשר לזכות בה. ואכן, אצל הצדיקים, בפרט גדולי החסידות, הייתה ניכרת גישה מיוחדת לעיצומו של יום השבת, וגם בזמירות השבת, הדגש הוא כל הזמן על מעלתה של השבת, והאור המיוחד שמאיר בה (לעומת שאר ימים טובים, שהיגויים עוסקים בתיאור הנסים שהיו וכדומה, ולא בעיצומו של יום).

ננסה אם כן לעמוד על העניין, לנסות להבין 'שבת - מה': מה מהותה, מה עניינה, מה תכליתה, ומה הגישה שאמור להיות לנו כלפיה. ואם נזכה - ניווכח כיצד כל חיינו, הגשמיים והרוחניים כאחד - תלויים ועומדים במציאות השבת ובהתייחסנו אליה. כי השבת היא שורש התורה (כמבואר בזה"ק ב"מ), והיא מקור הברכה (בגשמיות) והקדושה (ברוחניות), כמו שכתוב "ויברך אלקים את יום השביעי" "ויקדש אלוקים את יום השביעי".

מובן, שלמצד את הנושא למאמר בעלון, הוא כמו ללמד

דבר המערכת

אבלות או נחמה

חודש אב מכיל בתוכו שני חלקים - הראשון קצת לא נעים, ימים של צער ואבילות, והשני - גם בלי להתייחס למושג 'בין הזמנים' - נושא בתוכו רוח של נחמה והמתקה, כאשר הש"ת בעצמו מבקש מאתנו "נחמו נחמו עמי".

האמנם? האם הצגה אנו עושים? יום אחד יושבים על הארץ ובוכים על החורבן והגלות, ולמחרת אנו קמים על הרגליים בשמחה וצהלה, ואומרים "הכל בסדר"?! האם במשך הזמן שבין שני הימים הללו - יצאנו מהגלות? התבשרנו על בניין בית המקדש?

אכן. אילו בבניין גשמי היה מדובר, הקושיא היא קושיא. אבל מאותה סיבה, גם לא היינו יושבים ובוכים על זה. אם נשבר בית - מתקדמים הלאה ובונינו בית אחר. לא בוכים על חלב שנשפך, מה שהיה היה, והכל לטובה.

בית המקדש - הוא מציאות רוחנית של קשר, של חיבור, של עולם פנימי - שמחבר בין הנקודה הפנימית שלנו לבין המקום שאליה הוא נכסף, המקום האמיתי שלנו. הגלות - הוא הניתוק מהחיבור הפנימי הזה, וכאשר אנו יושבים ובוכים על כך, כאשר אנו מעוררים להתענג ולחפש אחריו - מיד הוא נמצא.

כי "כל המתאבל על ירושלים" - אם הוא רק 'מתאבל', זה אכפת לו, זה חסר לו - "זוכה ורואה בבנייה", תיכף ומיד ממש. בשאי האבלות, בחצות היום של תשעה באב - נולד משיח. כי אם רוצים אותו - הוא כאן!

האבלות והנחמה לא רק שאינם סתירה זה לזה, אלא אדרבה, הם הידידים הטובים ביותר, כל שהאבלות גדולה יותר - הנחמה גדולה יותר. וזה מה שנותן לנו חודש אב - אבלות ונחמה כאחד, במתנה. זאת מלאכתנו בגליון זה. לחפש, להשתוקק, ולבקש - וממילא למצוא. זאת דרכם של הצדיקים - לעורר בנו את כח החיפוש, הרצון וההשתוקקות, השאר יבוא מאלינו. ולכן כל חודש מחדש, אנו מעלים לדיון עוד נושא, שכבר שכחנו להתאבל' עליו, וכאשר אנו מתחילים לחטט בו ולעסוק בעניינו, לאורם של הצדיקים - מיד אנו נחשפים לאורו הנעים.

בגליון זה אנו מתבשרים על הרחבות משמעותיות של קהילת "חניכי הישיבות המקורבים לדרכו של מוהר"ן", כאשר בעקבות ההודעה בגליון הקודם אודות מאגר שידוכים מיוחד לציבור מהסוג הזה - קבלנו שטף של הודעות וטלפונים, והרשימה התמלאה בקצב מהיר ומפתיע. ובה"ש כבר כמה שידוכים שאוחרים באמצע הדרך, ואולי יספיקו לשבור צלחת עד להופעת הגליון.

בנוסף, מופיע בגליון זה [ב'לוח המודעות'] הודעה חשובה ומשמחת במיוחד אודות כינוס היסוד לפתיחת בית המדרש "חניכי הישיבות - ברסלב" בעיה"ק ירושלים. וכן אודות סדנאות מיוחדות לאברכים בני תורה, בדרכו של מוהר"ן. ובזאת אנו קוראים בקריאה של חיבה, שכל מי שיש לו הודעה מסוג זה או אחר, המיועד לקהל היעד של הגליון, שיפנה אלינו ונפרסם זאת בשמחה [ובחיינם...].

הנושאים הבאים:

אלול - יום הכיפורים
תשרי - שמחת תורה
חשוון - לימוד התורה [ב]
כסליו - שבת קודש [ב]
טבת - קדושת אכילה
שבט - קדושת הברית

המשך בעמוד ב' <<

תגובה לתגובה

בעניין חומרות יתירות [ד]

מהנביעה, רק אם זה מתלבש לו בתוך חביבות המצוה, אולי יש מקום לומר שיכול, (כמו כוונות האר"י שרק אם זה כוונות המילות אצלו או יכוון).

ושמעתה שיש עד היום חבורה של אפיית מצות של קבוצה מחסידי ברסלב, ששם בדווקא אופים כמו בדורות עברו, ללא שום תוספות חומר. כי כידוע שהמצות של הגר"א זה החמץ שלנו... ואותה חבורה סוברת שאם לגר"א המצות היא מצות או אין שום סיבה שלנו זה יהיה חמץ, אפי' שמאז ועד היום נוספו עוד שישים ריבוא חומרות כנגד יוצאי מצרים, וי"א כפלים כיוצאי מצרים.

וכמו שהזכירו, עפי' רביה"ק ראוי לאדם לבחור מצוה שמרגיש שייכות בה ולהחמיר בה הרבה, אבל גם בה לא חומרות יתירות. וכידוע שאמר לר' נפתלי שמצוותו היא ציצית, אעפ"י שנפתלי אותיות תפלין (תורה מ"ח), ומעניין לראות שאחת מהחומרות שלו היה, לקחת איתו חוטי רובה למקרה שיפסקו החוטים ותפסל הלטי. וזה חומר מאד לא מצויה אצל רודפי וחסדי החומרות 2016...

לסיכום, נראה לי שיש אצל רביה"ק ד' דרגות:

א. 'חומרות יתירות' - אסורות בבל יראה ובל ימצוה. מצוה אחת ידקדק בכל החומרות, אך בלא שיבטל את הסעיף הקודם. ג. שאר כל הדברים יעשה כתורה וכהלכה. ד. במקרים יוצאי דופן יסמן אפילו על שיטה אחת שמקילה. מובן שסעיף ג' הוא חסר הגדרה לחלוטין. אך נראה לי שלו יצייר שנצליח לשלוח את ר' ניסים קרליץ שליט"א שיהיה הרב של פרדס חנה למשך שנה או שנתיים, או את ר' שבח רוזנבלט למושב זנוח, ושם יהיו חייבים לענות לשואלים לפי רמת יהדותם, או נוכל לקבל איזושהי בהירות בנושא.

כי ההבנה הרווחת אצל בני התורה שתומרת זה לכתחילה וקולא זה דיעבד שייך רק כל עוד גדלים בחממה החרדית הטהורה, אבל כל מי שיוצא לו לגור באזור מעורב יותר, או אם נוצר חיכוך בינו לבין רוב רובא של עם ישראל שאינו

גר ברש"ם או בעזרת תורה, מבין מיד שיש דרך בהלכה שכן זה לכתחילה, למשל: לטלטל במקום שיש עירוב כשר היא אלוקות. כל מצוותיך אמונה. והמצוה היא בגדריה ההלכתיים. והגדרים הם דווקא הלכתחילה, וצריך לדעת גם שיש אופנים שחייבים לסמוך על המיקל הכי גדול, כגון בשריפה בשב"ק, או רב שפסק כבר ואח"כ נודע לו שטעה ויש מ"ד אחד שסובר כך, או שלא ירוץ וישתגע אחרי השואל, אלא יסמן על אותו פוסק.

אבל אם מתוך חביבות מוסיף היזורים, זה אפשרי אם כי לא מחייב, וע"כ ברור שעפ"י רביה"ק אותו מושבניק שנזכר בחצירו מעיין (שהוזכר הרב י.ג.א בתוך דבריו) ודאי וודאי שלכתחילה יתנה מי ברו, ואין לו שום עניין לשתות

ראיתי את התגובה של הרב אנשין, והדברים נפלאים מאד, במיוחד שהם מעוגנים במקורות מוה"ר"ן ותלמידיו. אך חרף כל זאת יורשה לי לחלוק במעט על הנאמר, וממילא גם על הנפק"מ לדינא.

אקדים ואומר, שבדאי יש לחלק בין להקל, לבין להקל ראש, ומי שיבין את דברי, יבין שאין כוונתי לומר שדרך רבינו הוא להקל, אלא לקיים את ההלכה כמות שהיא. דהינו הלכתחילה של הפסק המקובל אצל רוב הפוסקים. קשה להיכנס להגדרות, אך החכם ומבין מדעתו יבין שאין הכוונה חלילה ללכת רק בדרך קולא, רק הכוונה היא שגם כשעוזבים את דרך החומרא לדרך הלכתחילה, אסור שזה יבוא מתוך קלות ראש או סוג של פריקת עול, אלא אדרבה, מתוך הבנה שדבר ה' זו הלכה ותורת אמת היתה בפי הש"ע, שלא אסר את המותר ולא התיר את האסור.

לאחר הקדמה זו - אגש לעיקרי הדברים:

הרב כותב, שהבעיה בחומרות יתירות הוא ה'מרה שחורה' שבזה, אבל לא מצד החומרא בעצמה. אמנם לענ"ד נראה שהעולה מבין השיחות והמאמרים של רביה"ק הוא, שאמנם ה'מרה שחורה' זה הפועל יוצא של החומרות, אך לא זו סיבת ההתנגדות לחומרות, אלא שרביה"ק יצא כשיטה שאין להחמיר, אלא לברר את ההלכה. אמנם היום קשה להבין זאת, כי השיטה הרווחת היא שדקדוק ההלכה זה החומרא, אבל באמת אין זה כך, כי זה נקרא 'דקדוק החומרה', לא 'דקדוק ההלכה'.

ולענ"ד הגדרת הדברים היא פשוטה מאד, שיש חילוק בין 'הידור' לחומרא - 'הידור' הכוונה חביבות המצוה, שמראה שהדבר אותו ציוה ה' חביב בעיניו עד לאמור, וע"י ישנם מצוות חביבות, כמו אתרוג, שכיון שנאמר שם הדר, רואים שאצל ישראל עם קדוש יש חביבות גדולה על זה, למרות שמצד ההלכה גם לאתרוג יש כללים מה לכתחילה ומה בדיעבד.

וכמוכן אין שום מניעה מצד רביה"ק לחבב את המצוות. אבל רצה רביה"ק שראשית לכל אדם ידע שהמצוה היא אלוקות. כל מצוותיך אמונה. והמצוה היא בגדריה ההלכתיים. והגדרים הם דווקא הלכתחילה, וצריך לדעת גם שיש אופנים שחייבים לסמוך על המיקל הכי גדול, כגון בשריפה בשב"ק, או רב שפסק כבר ואח"כ נודע לו שטעה ויש מ"ד אחד שסובר כך, או שלא ירוץ וישתגע אחרי השואל, אלא יסמן על אותו פוסק.

אבל אם מתוך חביבות מוסיף היזורים, זה אפשרי אם כי לא מחייב, וע"כ ברור שעפ"י רביה"ק אותו מושבניק שנזכר בחצירו מעיין (שהוזכר הרב י.ג.א בתוך דבריו) ודאי וודאי שלכתחילה יתנה מי ברו, ואין לו שום עניין לשתות

>>> המשך מעמוד א'

אבל באמת - לא זאת ההגדרה. כי אם הוא לא ברא מאומה, אם כן

העולם הוא עולם של ששה ימים ולא שבע. שהרי גם ביום השמיני הוא לא ברא, וכן ביום התשיעי, אבל הם אינם נקראים בכלל יום שמיני ותשיעי, אלא חוזרים להיות יום ראשון ושני ושלישי, משום שמספר ימי הבריאה הם אלו שחוזרים על עצמם, ומשכך, אילו רק בששה ימים נברא העולם - אין 'יום שביעי'. אלא היום השביעי הופך להיות בחזרה 'יום ראשון'.

ההגדרה האמיתית היא - שבשבת קודש נבראה המציאות של השביטה והמונחה. מדובר בבריאה בפני עצמה, ולמען האמת, זו אינה רק בריאה לעצמה, אלא השורש של כל שאר הנבראים של כל ששת הימים. וכמבואר בדברי האוה"ח הק' על הפסוק "כי ששת ימים עשה ה'" - שהש"ת ברא רק שש ימים ולא יותר, ובכל שבוע בעצם נגמר העולם, אלא שכשמיני שבת קודש - העולם נברא מחדש לששה ימים נוספים. כי השבת היא השורש שלהם.

הבריאה הזאת של שבת קודש, שנקראת "שביטה ומונחה" - פירושה בריאה של שלמות. בשבת קודש הש"ת ברא עולם שכולו מתוקן, ולא חסר בו מאומה. עולם שבו אין מה לעשות חוץ מלנוח ולשבת. וזה גורם ממילא לשני הדברים - גם ה'זכור' וגם ה'שמור', כי המציאות הזאת אומרת שאין מה לעשות שום מלאכה. כל מלאכה שנעשית טוענת בעצם שחסר כאן משהו, ולא חסר כאן כלום. ומשלא חסר כלום - כלום יש לך תענוג גדול מזה.

ימות החול - ושבת קודש

נבאר את הדברים ביסודיות:

הש"ת מעצם מציאותו הוא שלם, ואינו חסר מאומה. ובכל אופן הוא ברא את העולם - במטרה לגלות את מציאותו, ואת רוב טובו וחסדו. ולשם כך, הוא ברא עולם 'לא מתוקן' - עולם שמצריך עבודה ויגיעה כדי לתקנו ולהשלימו, הן בגשמיות - שכל דבר בעולם, צריך הכנה ותיקון שיהא ראוי לשימוש, אם זה אכילה, לבישה, שימוש וכיו"ב. והן ברוחניות - שהעולם כפי שהוא הוא מוגושם ומעכיר ומסתיר את מציאות ה', וממילא את חסדו וטובו.

רצונו של הש"ת הוא, שאנו באתערותא דלתתא - נתקן את העולם. כי אילו יהא זה באתערותא דלעילא, אם הש"ת בעצמו יתקן את העולם - לא נוכל ליהנות מזה, כי אזי יהא זה נהמא דכיסופא-לחם חסד, שאין בו הנאה. על כן הוא נתן לנו לעשות זאת, כדי שבזה יהיה לנו זכות מלאה ליהנות מכך. לכן העולם אפילו בגשמיות אינו מתוקן, כדי שמזה נבין שגם ברוחניות הוא טעון תיקון.

וזאת עבודתנו בכל ימות השבוע. ששת ימי החול, הם כנגד ששה סדרי משנה, שכוללים בתוכם כל מיני סוגי מצבים, המעורבים טוב ורע. כי במשנה יש כשר ופסול, טהור וטמא, מותר ואסור. כי זאת מציאות העולם - מציאות מעורבת מהאמת שהיא ההתגלות של ה', שנמצא בכל דבר ובכל פינה, ומהשקר שהוא ההסתרה הנוראה שיש בעולם, שכל דבר שישנו - מסתיר את ה'. כל יישות שהיא היא סתירה למציאות ה'.

והתפקיד שלנו במשך הימים הללו - לברר! כלומר, לעמול ולהתייגע קשה, להפריד את הרע מהטוב. לקלף את הקליפה של העולם, שהיא מרה ולא נעימה, ולגלות את הפרי שהוא נעים ומתוק וערב. וזאת מטרתנו בכל המצוות שאנו עושים, ובכל האיסורים שאנו נוהרים מהם - כל זאת במטרה לגלות את הקדושה, ולהכניע את ההסתרה, וגם בדברי הרשות אנו משתדלים לעשות זאת על פי התורה, וממילא בכך להפוך אותם ממוציאות כשלעצמה, שמסתירה את ה', למשהו שהוא בעצמו מגלה את מציאות ה'. [בהזדמנות נרחיב בכך, תחת הנושא "קדושת האכילה"].

הל"ט מלאכות, הם כולם כלים שניתנו לנו לברר את העולם, ולהפוך אותו מעולם מוגושם, לעולם של משכן, ששם הל"ט מלאכות הם כולם קודש קדשים, מציאות של השראת השכינה והתגלות הקדושה בעולם.

אבל, אחת לשבוע - מתגלה האמת בעצמה. בשבת קודש - העולם הוא מתוקן. הוא אינו מעורב טוב ורע, אלא כל כולו מציאות של טוב. "שבת - שמא דקודשא בריך הוא" - בשבת קודש מתגלה מציאות ה' באופן של אתערותא דלעילא, בלי שום צורך של עבודה מצדינו, רק לאכול מן המוכן ולהתענג. המטרה בזה היא לטעום מה זה העולם הבא, בכדי שנבין לשם מה אנחנו עובדים, ומה אנו הולכים לקבל.

בכל שבוע, אנו עובדים ששה ימים לברר, וכל הברורים הללו עולים בשבת קודש, ופועלים את העולם המתוקן, שהוא מעין עולם הבא, ולכן, אנו מצווים להתענג בו - פשוט לטעום את העולם המתוק שעשינו, וחלילה לא לעשות שום מלאכה, כי כעת אין שום צורך בתיקון ובידור, הכל כבר מוכן ומתוקן, רק תשב ותתענג על ה' ועל אוב טובו וחסדו.

שבת קודש

אזכיר לדוגמא שני לשונות נפלאים מ"ליקוטי תפילות". הראשונה (תפילה ל"א): "ומאהבתך ה' אלוקיני ומחמלתך הגדולה על ישראל עמך, נתת לנו את יום מנוחתך לנחלה, יום מנוחה וקדושה, יום גדול וקדוש ונורא, יום שבתה ומנוחה ומרגוע להגופות והנפשות בגשמיות וברוחניות, בעולם הזה ובכל העולמות כולם, יום עליית כל העולמות למעלה ממדרגתן עד תכלית מדרגה העליונה, עד תכלית הקדושה העליונה, עד רעוא דרעיון רצון שברצונות, יום שאין בו שום אחיזת דין ושום אחיזת הסטרא אחרא והקלפות כלל, יום שכולו שבת וטוב ורצון ואהבה וחסד ורחמים גדולים ופשוטים, יום שכולו קדוש ונורא. אשר מעוצם קדושת עיצומו של יום קדש, אנו יכולים להתדבק בך ולהיכלל באחדותך, ולהמשיך עלינו אמונתך הקדושה בתכלית השלמות בכל ששת ימי המעשה".

ובהמשך התפילה: "יום ששון ושמחה וחדוה בכל העולמות כולם, יום הילולא רבא דמלכא ומטרוניתא, יום שאין בו שום עצבות ויגון ואנחה כלל, יום שאפילו חייבי גיהנם נייחין ביה, יום שכולו אור וטוב, יום שמאיר בו נהירו עלאה בכל העולמות כולם, אור פני מלך חיים, יום שנמשך בו נשמות יתרות קדושות ונוראות לכל אחד ואחד מבני ישראל עמך".

והשני (תפילה י"ט): "ותעזרנו להמשיך קדושת שבת על ימי החול, עד שכל ששת ימי המעשה יהיו טהורים וקדושים בקדושה גדולה, בקדושת שבת קדש, עד שיהיו נכללים כל ששת ימי המעשה בשורש חיותם שבקדושה שהוא שבת קדש, שהוא מחיה ומוקיים כל ששת הימים וכל הנאצלים וכל הנבראים והנוצרים והנעשים וכל העולמות כולם מראשית נקודת הבריאה עד סוף נקודת המרכז של עולם הגשמי, אשר כל חיותם וקיומם הוא שבת קדש".

וכן יש עוד הרבה לשונות מופלאים ומופלאים בדברי מוהר"ן ורבי נתן במעלת וקדושת השבת, שמעוררים מאד להבין כמה היא גדולה ויקרה, ושהיא השורש לכל שאר הדברים, וכמו שמובא ב"בזוה"ק ששב"ק נקראת "כללא דאורייתא" - הכלל של כל התורה.

יעקב: מה הביאור בזה? מה ההגדרה של מהותה של השבת, שמעמיד אותה במקום כל כך גבוה ומרכזי?

מישה: רבי נתן מבאר בכמה מקומות, ששב"ק היא 'קביעא וקיימא', כלומר, יש 'מים טובים' שקדושתם תלויה בבית דין, והיינו שהם תלויים ב'אתערותא דלתתא', שאנחנו (עם ישראל) מצדנו נקדש את היום טוב, אבל שבת זה מציאות של קדושה שקיימת בעצם מציאות הבריאה, באתערותא דלעילא בלבד, ולכן יש בה כח עצום להמשיך לאדם קדושה עצומה מאוד, כי זה אור של אלקות שמונח בעצם מציאות הבריאה.

ובאמת גם ישראל הם מציאות של קדושה שקבועה וקיימת, ולכן עם ישראל הם בן זוג של השבת, כי שניהם הם בעצם מציאות העולם, ויותר מכך מבואר בדברי מוהר"ן שמה שמחללים שבת על כל אחד מישראל, הוא מחמת שקדושת השבת תלויה בכל אחד ואחד מישראל, וכל אחד ממשיך לעולם חלק מקדושת השבת, ולכן מחללים שבת עליו, כי ע"י שיחיה

מישה: מה שלומך יעקב ידיד? אני כל כך שמח לפגוש אותך, ולשוחח ביחד על עבודת ה'.

יעקב: אכן כן. אני מרגיש שהשיחות הללו מטענות אותי בכוחות מחודשים ופנימיים, שמלווים אותי ביומיום. בפרט בימים הללו של 'בין המצרים' אני נזכר בשיחה שהייתה לנו בנושא לפני שנה, ואיך שזה ממש האיר לי את העיניים, לדעת על מה להתאבל ומה אנחנו מחפשים בימים אלו.

מישה: אני שמח לשמוע. אז אם כן, אולי נשוחח הפעם על משהו הפוך לגמרי? על שבת קודש!

יעקב: מדוע זה 'הפוך', ועוד 'הפוך לגמרי'?

מישה: כי ימים אלו נקראים 'בין המצרים', ואילו שבת קודש היא בחינה של 'נחלה בלי מצרים'. וזאת משום ששבת קודש הוא זמן של גאולה, וטעימה מימות המשיח - 'מעין עולם הבא'. ולכן ידוע מצדיקים שהשבתות הללו של 'בין המצרים' הם בחינה מסוימת השבתות הכי גבוהים של השנה, וזה מרומז במילים 'רב לך שבת - בעמק הבכא', שכאשר נמצאים 'בעמק הבכא' - בעומק האבלות, אזי 'רב לך שבת' - השבת היא גבוהה יותר.

יעקב: מעניין מאוד. אבל מה אפשר לדבר על שבת? אתה הרי לא מתכוון להילכות שבת, שאת זה צריך כמובן ללמוד, ולברר אצל דברים, אבל זה לא קשור ל'שיחת חיים'. אז מה יש לדבר על שבת? מילא אם היה לכם 'טישים' וכדומה, אני מבין שאתה בא לדבר אתי שצריך ללכת לטישים, אבל בברסלב הרי אין טישים?

מישה: כמו שאמרת, אינני מתכוון ללמד אותך הלכות שבת, שאת זה ברוך ד' אתה יודע לבד. ואמנם ראוי תמיד לחזור ולשנן הלכות שבת, ולעסוק הרבה בבירור הלכה בהלכות שבת, כי הרבה פעמים חושבים שידועים, ובאמת הרבה דברים לא יודעים ומבלבלים בין דברים. ובכלל, כשלוומדים הלכות של כל מצוה, בזה עצמו מונח האור של המצוה, כמובא בנפש החיים (שער ד' פרק ל'). אבל עכשיו לא ניכנס לזה, רק ל'עצם' השבת.

יעקב: מה זה עצם השבת, אם לא הלכות שבת? הטשולנט והדגים?

מישה: האמת שיש משהו מן האמת בדבריך, כי מאכלי שבת הם נושא מאוד חשוב, ואולי בהמשך נדבר מזה קצת. אבל יש דבר שנקרא 'עצם השבת', וכל הלכות שבת הם רק תוצאה מעצם המושג ששמו "שבת".

ומהו "עצם השבת"? שבת הוא זמן של התגלות הקשר בין עם ישראל להש"י בתצורה עצומה ונפלאה, ולא לחינם הפליגו חז"ל מאוד במצוות שבת עד שאמרו ששקולה שבת כנגד כל התורה [וכמו שהביא המש"ב בהקדמתו להלכות שבת]. וכן אמרו "כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו", וכן בעניין סעודות שבת הפליגו חז"ל מאוד מאוד, שניצול מדינה של גיהנם ומחבלי משיח וזוכה לנחלה בלי מצרים וכמבואר כל זה בגמ' [שבת קיח].

ולכן אצל החסידים עשו תמיד עסק גדול משבת קודש, ובשנים האחרונות זה נכנס גם בצייבור הליטאי, בזכות הרב פנקוס ועוד צדיקים שהכניסו קצת את העניין זה. וכמובן שבברסלב הנושא הזה תופס מקום מרכזי ביותר.

בית היין

בשבת - מתעלים כל המצוות של השבוע

פי ימי החל הם פחית עצבות, ואפילו המצוות שעושים בימי החל הם פחית עצבות, פי מיט'ט ש'לטנתה בימי החל (תקנון זהו, תקנון יח, דף לג.) וק"ט הוא פחית 'עבד', פחית עצבות; אבל שבת הוא פחית 'בן', ואז ניקח לעלאין ותתאין ונתעורר שמה, ואזי נתרוקמין ונתעלין כל המצוות של ששת ימי החל מן העצבות ונמשך עליהם מנוחה ושמחה. בפחית (ב'ראשית ה): "ויולד בן ויקרא שמו נח לאמר, זה ינחמנו מבעשינו ומעצבון ימינו". הינו פחית שבת שהיא פחית בן, פחית נח, ניקח דעלאין ותתאין (עין תקנון בפסוק ובהר בראשית נ"ח ג' ט), שהיא מנחם וקשמיח הפל מן העצבות, פחית: "זה ינחמנו" וכו'. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ב)

ויהיה בעולם, יהיה עוד חלק מקדושת השבת בולם, נמצא שאי"ז בגדר חילול שבת, אדרבא עי"ז ממשכים קדושת שבת לעולם.

יעקב: מבהיל על הרעיון, מה זה שבת, ומה זה יהודי, לא יאומן שהתרגלנו כ"כ לשבת, ואין לנו אפילו צל של מושג לאיזה מתנה טובה אנו זוכים בכל שבת ושבת. והרי זה מה שחז"ל אומרים על שבת "מתנה טובה יש לי בבית גנזי", ובאותו מקום הם אומרים ש"מתן שכרה לא עבידא לאיגלווי" - כנראה שלמרות שמדובר במתנה טובה שכואת, בכל אופן היא נסתרת.

מישה: אכן כמו שאמרת. ולאור זאת - מוסיף ר' נתן, יש כח בשב"ק להאיר תקוה לכל אחד מישראל אפילו הגרוע שבגרועים, להתעורר מחדש ולהתקרב לה', וזאת משום שזה כח שמגיע מלמעלה ואינו תלוי באתערותא דלתתא.

וזה חלק מלשונו (הלכות שבת, הלכה ה אות ז): "וזהו עוצם מעלת יקרת קדושת שב"ק, שבשבת יכול כל אדם, אפילו אם עבר כל עברות שבתורה חס ושלום, הוא גם כן יכול להמשיך על עצמו קדושת שמו יתברך לידע ולהכיר שמו יתברך, כי בקדושת שבת אין מגיע שום פגם של שום עבירה חס ושלום, כי שבת אגין על אדם הראשון בחטאו, וכמו כן מוגן השבת גם עתה על כל חוטא חס ושלום, כי על ידי שמירת שבת כראוי זוכין כולם אפילו הגרועים והפחותים לידע ולהכיר ולהאמין בשמו יתברך. ועל ידי זה יזכו לשוב אל ה'".

והוא מוסיף, ש'השבת' וה'צדיק' הוא עניין אחד, כי כמו שקדושת השבת בכוחה לעורר את נקודת הקדושה שביהודי ש'קבועה וקיימת', כן הצדיק שהוא כלליות נשמות ישראל, יש לו כח לעורר אצל כל אחד את נקודת הקדושה שקיימת אצלו, ועי"ז מעורר את נקודת האמונה שבו, עד שיוכל להתקרב אל השי"ת [וכבר שוחחנו על כך בעבר, בנושא "התקשרות לצדיק"].

יעקב: הכל דברים נפלאים, אבל למעשה איך מתחברים אל ה'קדושת שבת' הזאת? לו לפחות הייתי משקיע כראוי בתפילות של שבת, ובלימוד תורה בשבת. אבל הרי אני מכיר את עצמי, שאני מוקים בהידור את מאמרו העולם "כל האוכל טשולנט חייב מיטה", א"כ איך אני יכול לזכות לקדושת שבת?

מישה: אתה צודק שהלימוד בשבת הוא מאוד גבוה וחשוב, וכל שכן התפילות של שבת, שבהם בוודאי אפשר לטעום הרבה את הטעם של שבת, ולא לחינם נתנו לנו תפילות מיוחדות לשב"ק. אבל לא פחות מכך, ואולי אף יותר - יש בסעודות שבת, וכמובא בדברי מוהר"ן (ליקו"מ רעו) "שעיקר כבוד שבת הוא האכילה". וזאת, קודם כל משום שאכילת שבת בעצמה היא כולה קודש [בשונה מימות החול, שאז האכילה מעורבת טוב ורע], ושנית, משום שזה הזמן בו יושבים כולם, ואז בעצם מנחילים לעצמנו ולסובבים אותנו את פשטות האמונה לדורות הבאים.

וכשמטרגלים להסתכל כך על הסעודות, יכולים לקבל אור גדול בזמן הסעודה, לא בתנועות משונות ודבקות מוזהר, אלא כמו שהוא עם האשה והילדים, עם קצת שמחה, וזמירות שבת, ולדבר עם הילדים פרשת שבוע וכיוצא ב, אם אדם קצת משקיע בזה, הוא יכול לזכות לאור גדול מאוד, ובעז"ה בפעם אחרת נרחיב בזה יותר. אבל עכ"פ העיקר לדעת שכל אחד שיין לקדושת שבת קודש.

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

שבת - הוא זמן חירות והארת הדעת

צריך לנהר מאד להיות ש'מן וטוב לב בשבת פי מעלות וקדושות שבת גדולה ויקרה מאד, פמובא. ובפרט ב'ראשית חקמה' בשער הקדשה בתפלות, עין שם וראוי ונכון ללמד ב'ראשית חקמה' בשער הנ"ל ולשום לבו היטב על כל הדברים הנאמרים שם בענין קדושת ומעלות שבת קדש, פי יש שם פמה דברים פ'רטיים ק'רים מקדשת ומעלות שבת, פי כל ענין ומעלה הנאמר שם על שבת הוא דבר פגני עצמו, והבן שם היטב, פדי שיתלהב לבו לקבל שבת בשמחה גדולה ועצומה פ'ראוי.

המשך בעמוד הבא <<<

אהבת ישראל

למה אהבת ישראל הוא כלל גדול בתורה, שכל העבודת ה' תלויה בזה?

א[אהבת ישראל אינו עניין מוסרי גרידא, שלא לפגוע או לצער אדם אחר, כי גם אצל אומות העולם קיימים תקנות קיום של חברה למען הסדר הטוב.

אהבת ישראל הוא עניין פנימי בלב, אשר בו תלוי יסוד האמונה בהש"ת. כי כאשר אדם אוהב את הש"ת אזי נמילא הוא גם אוהב את בניו, מסתכל על הטוב שלהם, ומאמין בכל יהודי שיש לו חלק בהמלכת הש"ת בעולם עם הקצת מעשים טובים שלו, שהרי אין אפשרות שלא עשה איזה טוב מימיו.

כאשר נתרגל לחשוב כך על כל יהודי שאנו רואים, ולדוגמא כאשר נכנסים לבית הכנסת נסתכל על הקהל ונאמר לעצמנו: הנה עם ה'... אני חלק מעם קדוש זה... דבר זה יכול להביא אותנו להתעוררות גדולה ביותר לעבודת ה', נתרום לחשוב מכבוד שמיים. ואז כל התפילה והלימוד יהיו מתוך כוונה שהנה אנחנו חלק מאלו הממליכים את ה', וממילא נפסיק לחשוב כל הזמן רק מעצמנו, כמה הספקנו, כמה הצלחנו, ואין הלך התפילה, וכו'.

ומשום כך אנו אומרים לפני כל מצווה בשם כל ישראל, כי אנו מתקשרים עם כלל העבודה של כלל ישראל. ולפני התפילה מקבלים על עצמנו מצוות 'אהבת לרעך כמוך', וכמובא באר"ל "ויכון לאהוב כל אחד מישראל כנפשו".

[ב] עוד מובא באר"ז, שבמרת החברים העוסקים בתורה יחד, צריך כל אחד ואחד לכלול עצמו, כאילו הוא אבר אחד מן החברים שלו, ואם אחד מהחברים בצרה או בצער ח"ו, יתפללו כל החברים עליו.

ועל דבר זה מתגבר הבעל דבר ביותר, להשיחא מאתנו עד כמה הוא יסוד עקרי בעבודת ה', להתקבץ כמה חברים יחדיו, ולהתחזק אחד עם חבריו באמת, לשמוע את השני. לא רק בלי ויכוחים, אלא מתוך רצון אמיתי של התכללות יחדיו להיות אחים נאמנים בני אב אחד.

מי שלא טעם זאת אינו יכול להבין, כי עיקר החיות והתנוצצות המתקוות של עבודת ה', הוא כאשר יש חברים אוהבים זה לזה, אחד מאיר פנים לשני, וממילא אחד מחזק את השני, מיעודו, משמח את לבו, דואג בשלומו, ומסייע לו מה שיש ביכולתו. בשבת מוצאים זמן להתחזק ולשיר יחדיו. זוהי עבודת ה' אחרת לגמרי. וכשאין אהבה ויש פירוד, אי אפשר לקבל חיות, או חברותא או מיתותא. (ליקוטי הלכות ברכת הראיה ה'א')

ונדגיש שוב, פירוד אינו דווקא פירוד של מחלוקת, אלא הוא עצם העניין שאין יכולים לבוא לשבת יחדיו לדבר בהארת פנים אחד לחבירו, שבוה מאבדים את החיות בעבודת ה', כי טבע האדם ללכת אחרי העולם. העולם הזה צועק הסתרה, טבע, צרות ויסורים וכו'. כאשר אדם יודע שהוא מחובר לחברים שמתחזקים יחד לחיות חיי אמונה, חיי שמחה בהש"ת וכדו', אזי יש לו כח נפשי לעמוד נגד כל העולם, ואזי גם כאשר אינו זוכה להתראות עם חבריו, עצם העניין שיודע שהוא קשור לחברה כזו, זה כבר נותן בו החיזוק הנפשי להתמודד מול הניסיונות והקשיים.

>>> המשך

יעל ידי זה ה'ה'אה בשלמות, דהיינו עם דעת. כי בחל אפ'ר ש'ה'ה ה'ה'אה עם פ'סילות בבחינת (איזב ד): "הלא י'ה'תך פ'סל'תך", ועקר הפ'סילות הוא מחמת הש'עבוד ש'יש בחל, כי על ידי הש'עבוד אין הדעת שלם, אבל בשבת הוא חרות, וכ'ש'ש חרות ואין ש'עבוד וגלות, אזי הדעת שלם פ'נ"ל. ואזי ה'ה'אה פ'ראוי בבחינת 'ר'א שבת' (תקוני זהר תקון ט) כי אז ה'ה'אה בלי פ'סילות ש'יש בימי החל. ועקר הדעת הוא בשבת על ידי הש'מחה, ש'על ידי זה יש חרות ואזי הדעת בשלמות פ'נ"ל. (שם יז)

כח השמחה והשיר - נמשך משבת

יעל-כן בכניסת שבת, ש'צ'ריך ל'צאת מחל לשבת מ'פ'ריות הצ'רות והג'לות ש'נא'חו בש'ש'ת י'מי החל, ול'פ'ות לק'ש'ת שבת שהוא בחינת חרות, על-כן אומרים מ'ז'מור 'הודו' ש'פ'ד'ב מ'א'ר'ב'ע צ'רי'ן 'ל'ה'וד'ת, פ'די לה'מ'ש'יך על עצמו ש'מחת ההוד'אה מבחינת שבת בחינת עולם ה'פ'א, פ'די ש'על-ידי זה נ'פ'ח ל'צאת מבחינת ג'לות של ש'ש'ת י'מי הפ'ע'שה ל'פ'ות לק'ש'ת שבת, שהוא בחינת חרות, ש'עקר החרות הוא על-ידי הש'מחה בחינת פ'נ"ל. (שם יז)

פי הא פ'הא ת'ליא, פ'ל מה ש'ה'גלות מתגבר חס ושלום, פ'מו כן הע'צבות מתגבר, פי עקר הג'לות הוא הע'צבות ש'מתגבר על לב ו'ש'ראל ואינה כ'נחת לש'מח, וכל מה ש'ה'ע'צבות מתגבר הג'לות מתגבר פ'נ"ל. על-כן צ'רי'ן לה'תגבר לש'פ'ח נ'פ'שו בכל מיני עצות פ'מב'אר ב'ד'ב'רו ו'ז'ר'נו ל'ב'ר'כה. על-כן צ'רי'ן בכל פעם ל'ת'פ'יר את עצמו בחינת ק'ש'ת שבת שהוא עולם החרות פ'נ"ל, פ'די לה'מ'ש'יך ש'מחת שבת בימי החל פ'מו ש'מב'אר ב'מקום אחר.

וזה בחינת מחד בשבת לשבת, ש'צ'ריך לה'מ'ש'יך על עצמו ש'מחת שבת גם בימי החל וכ'נ"ל. וזה בחינת השיר של יום ש'אז ד'מ'א מ'ז'כ'רין שבת בכל יום ויום, כ'מו ש'אומרים היום יום א'חד בשבת היום יום ש'ני בשבת, ואז אומרים שיר של יום ש'היו אומרים ב'בית-המקדש, פי שיר בחינת ש'מחה, הינו ש'פ'נ'ז י'ז'ן ע'צ'מן ק'ש'ת שבת שהוא בחינת שיר והוד'אה ו'ש'מחה. פי עקר השיר והוד'אה שהוא בחינת ש'מחה הוא בשבת בבחינת מ'ז'מור שיר ליום השבת טוב ה'ה'ודות לה' וכו' עלי ע'שור ועל נבל וכו' פי ש'מח'תני ה' פ'פ'ל'ק' וכו', ומשם נ'מ'ש'כין פ'ל ה'ש'רים ש'היו ה'ל'וים אומרים ב'בית-המקדש בכל יום ויום. (ליקוטי הלכות, הלכות הוודה, הלכה ו', אות יא)

בשבת - עיקר הארת הדעת

פי עקר ה'ארת הדעת הוא בשבת. פי שבת הוא בחינת דעת פ'דויע. בחינת "ל'דעת פי אני ה' מקד'ש'כם". פי שש'ת י'מי החל הם בחינת 'ש'טו העם ולקטו- כ'מו ש'א'ת'א ב'א'הר הקדוש. ובשבת מאיר הדעת בחינת 'א'ת'ה ה'ר'את ל'דעת פי ה' הוא אלקים" פי עקר ה'תג'לות ו'ד'ב'קות אלקות הוא בשבת, פי ב'ה' ב'יומא י'ש'ראל מ'ת'א'ח'ד'ן ב'ה' ב'מ'ל'כ'א וכו'.

יעל-כן עקר ה'ל'מ'וד ש'ה'רב מאיר ב'ג'ני ו'ת'ל'מ'ידיו ד'עתו הוא בשבת. פי אז עקר ה'תג'לות ח'דושי תורה ש'מ'גלה ה'ח'כ'ם הרב ש'פ'ד'ור ש'על-ידי זה מאיר בהם דעתו ומגלה להם פי ה' הוא ה'אלקים פי עקר ה'ארת הדעת הוא בשבת. שבת היא בחינת מ'ש'ה. בחינת י'ש'מח מ'ש'ה ב'מ'תנת ח'לקו וכו' ש'אומרים בשבת. ומש'ה הוא בחינת הרב ש'פ'ד'ור ש'מאיר הדעת ב'ג'ן ו'ת'ל'מ'יד. (שם, הלכות שבת, הלכה ג', אות א)

קיום העולם - על ידי שבת

פי עקר קיום העולם על-ידי שבת. פי עקר קיום העולם פ'עת ש'עו'ב'רין על התורה חס ושלום, פ'ל זה הוא פ'כ'ח ו'כ'ות שבת קדש. פי שבת הוא בחינת ת'ש'בה. בחינת ו'ש'בת עד ה' א'להיך כ'מו ש'פ'תב ר'ב'נו ו'ז'ר'נו ל'ב'ר'כה ב'מקום אחר. הינו ש'ה' י'ת'ב'ר'ך נ'תן ל'נו את השבת שבו מאיר שם ה' בלי א'ת'ע'רו'ת'א ד'ל'ת'מ'א, פי שבת ק'ב'יע'ה ו'ק'מ'ה ואין ק'ש'ת'ה ת'לו'ה ב'י'ש'ראל. כ'מו ש'אומרים מקדש השבת ו'י'ש'ראל ו'ה'מ'נים וכו' פ'מוב'א.

הינו ש'ה'ו מעלת שבת קדש ש'נתן לנו ה' י'ת'ב'ר'ך יום קדוש ונ'ר'א פ'ה ש'בו מ'תג'לה שם ה' מ'ע'צ'מו בלי מ'ע'שה התחתונים. רק ה' י'ת'ב'ר'ך מ'ג'לה אז שם ה' על שם ה'ע'ת'יד שהוא התפ'לית ה'א'ח'ר'ון שהוא יום ש'פ'לו שבת, ש'אז י'תג'לה שם ה' ב'שלמות. פי אז י'ד'כ'כו הכל פ'דויע. ו'ש'בת קדש יש לו ק'ש'ת פ'זו ש'בו מ'תג'לה גם ע'כ'שו פ'ה העולם אור שם ה' ש'י'תג'לה ל'ע'ת'יד. פי שבת הוא בחינת ת'כ'לית מ'ע'שה ש'מים ו'ר'צ'ך ש'אז י'תג'לה שם ה' פ'נ"ל.

יעל-כן בש'ש'ת י'ציאת מצרים שלא היה ל'י'ש'ראל ו'כ'ות ש'מ'א'לו היה עקר הנס על-ידי שבת ש'פ'וכ'ות ש'בת ש'בו מ'תג'לה שם ה' בלי א'ת'ע'רו'ת'א ד'ל'ת'מ'א. פ'וכ'ות זה האיר ע'ל'יהם ה' י'ת'ב'ר'ך גם אז ה'א'ר'ה ג'ד'לה מ'שם ה'. ועל-ידי זה נ'ג'אלו ו'ז'כו לק'בל את התורה ש'על-ידי זה י'תג'לה אחר ק'ש'ת ה' על-ידי מ'ע'שה התחתונים על-ידי קיום התורה והפ'צות ש'הם פ'לם שם ה' פ'נ"ל.

יעל-כן שבת הוא תחלה למקרא קדש וכו'. פי כל המקרא קדש ש'הם ז'כ'ר ל'ציאת מצרים פ'לם צ'רי'כים לק'בל מ'ש'בת. פי לא היה אפ'שר ל'צאת מצרים פי אם על-ידי שבת מאחר ש'ב'ש'ע'ת י'ציאת מצרים לא היה ע'ד'ון מ'ע'שה התחתונים לגלות על ד'ם שם ה'. ועל-כן עקר ה'א'ל'קה היה ב'כ'ח שבת ש'בו מ'תג'לה שם ה' בלי מ'ע'שה התחתונים פ'נ"ל. (שם, הלכה ה', אות יז)

וכל זה הוא מה שרואים בעיניים. אבל האמת הוא יותר מזה, כי יש כח רוחני המסייעת לכמה שעובדים את ה' יחדיו. וכמו שאמר רבי'ל לר' ליפא לאחר שלא בא אליו איזה תקופה: "תמה אני איך משליכים חבורה אהובה וחביבה כזו. כמה נפשך, אם באותן השנים לא הלכת בדרכי ה' כראוי, בוודאי הפסדת מה שהפסדת. ואם היית עובד ה' כראוי, הלא טוב היה אם היית מטיל העבודות והיהדות שלך גם כן לתוך השותפות של החברים והאחובים, והיו אחרים יכולים להרחיב ידיהם ולהצליח על ידי העבודות שלך".

ואין לצפות ולחכות עד שיתארגן סביבו חברים אוהבים, כי זה לא חייב להיות בדווקא חבורה רשמית, שקובעים זמני פגישה ותקנות, אף שבוודאי מן הראוי להיות כך. העיקר שזה יבוא מצדנו, שנתחיל אנו להאמין בחברים שלנו, שהם בנים של הש"ת, ונחשוב שבוודאי יש בכל אחד נקודה מאירה שאין בחברו, ונאיר פנים לכולם באמת, ולא נתבייש לשוחח עם חברים בעבודת ה', ועם הזמן נוכל להתחיל לחוש שהעבודת ה' היא מלאה בחיות ושמחה.

איך אפשר להתאחד עם כולם, כאשר כל אחד דבוק בשיטה ודרך שונה ממוני?

בוודאי שמצד אחד חשוב מאוד שנהיה חזקים בדרך שלנו, ולא להתבלבל מכל השיטות יחדיו. אבל אף על פי כן אם הכוונה לשם שמיים, לחפש את הש"ת, אזי אפשר להתאחד עם כולם, ולהתחזק מאוד מכל אחד. כי כל אחד יש לו נקודה שאין בחבירו, וכבר אמרו חז"ל "איהו חכם הלומד מכל אדם", וביאר מוהר"ת (ליקו"ה נטילת ידיים ו' - נ"ו) שכאשר אדם קיבל מרבו דעת, אזי אדרבא הוא יכול לשמוע וללמוד מכל אחד, ולהבין ממנו רמזים אך להתקרב להש"ת.

כי זה כלל גדול בשיחת חברים, שהשיחה צריכה להיות עם רצון להתעורר להש"ת. הבעל דבר משתדל מצידו תמיד לסובב שיחת חברים, לדבר דווקא מכל מיני פרטים בעבודת ה' שעליהם יש מחלוקת וכמה שיטות, או סתם כך לברר השקפות בחסידות וכדו', ומה נגרים לויכוחים, כאילו הבידור הזה שעליו מדברים הוא מה שיעורר לעבודת ה'. [ואף שבאמת צריך לברר כל דבר, אבל בשביל זה יש ללכת למי שבקי ויודע, ולא בשיחת חברים קולנית], וידוע הוהרתו של ר' נתן לבני הנוערים, שיהירו מאד מוויכוחים.

שיחת חברים צריכה להיות באופן כללי לדבר מגודלת הש"ת, ומהרמנות שלו, ושאפשר תמיד להתחדש בעבודת ה', להתחזק בקדושה תורה ותפילה וכו'. וזה אפשר לעשות עם כל יהודי, אם הכוונה היא באמת לשמוע דבר ה'. שהרי אילו היינו שומעים שעומד מישוה ברחוב ומשבח את אבא שלנו בפני קהל, בוודאי היינו מצטרף לשמוע, בלי להסתכל מי הוא זה שאומר זאת, ואפילו שאין שום חיזוש בדבריו.

ונסיים בלשון מוהר"ת (הל' ברכות הראיה ה'): כי צריכין להיות עז כנמר בעבודתו ית', אבל אעפ"כ צריכין שלא יהיה שונא את חבריו בשביל שאינו מתנהג בדרכו, כי אולי הוא צריך לילך באותו הדרך שבחר בו, כי אזי לפי שורש נשמתו צריך לילך בדרך הזה.

ה'חידוש' של העלון

שלום וברכה!

אני קורא מידי פעם את הגיליונות הנפלאים שלכם... אני רק חייב לומר כמביט מהצד (מהמקום הקצת "מבין" בענייני עלונים, כי ב"ה גם אני זוכה להוציא עלון קבוע) שבבחינה מסוימת עשיתם היסטוריה בברסלב באמצעות הגיליונות האלו... כמוכן מהמצד המסוים שעליו אני מדבר עכשיו, והוא:

בזמן האחרון ניתן לזהות "התמסדות" בחסידות ברסלב... אני מתאר לעצמי שאתם כבר מבינים מיד על מה אני מדבר... אבל בכל זאת אסביר... כלפי מה הדברים אמורים?

עד היום המושג 'ברסלב' תמיד מצטייר כאדם לא מן הישוב - שובר מוסכמות - שכל היום חי באורות או בתיקונים... וכמובן שזה ממש לא נכון, ר' נחמן נתן דרך חיים נורמלית לחלוטין, סולם שרגליו מונחות עמוק בארץ... אלא שראשו!!! ראשו מגיע השמימה,

ולכן עד היום, התדמית הייתה שברסלב ר'ס נמצאים רק בשמים, והם וממסד לא מסתדרים.

והנה: הסגנון המוכבד של העלון שאתם מוציאים, מעניק "התמסדות" לברסלב.

מי שקורא את הגיליון הזה, פתאום אומר לעצמו, אוה... מדובר באנשים נורמליים וממסדיים לגמרי... אנשים מן הישוב לכל דבר... וזה חידוש!!! ממש חידוש!!!

ישר כחכם... ואין כאן המקום להאריך...

החפץ בעילום שמו

בדעת ה"נפש החיים"

לכבוד המערכת של הגליון 'הקבצו' הע"י.

אני קורא בעזרה שית"ת בכל חודש את הגיליונות שלכם, והוא הפלא ופלא; לא רק ליוצאי ישיבות הליטאים - אלא גם לחסידים, ובפרט לחסידי ברסלב, כי מסבירים כל ענין של תורת רבינו באופן נפלא מאד. וישר חילם לאורייתא, ותוכלו להוסיף עוד ועוד על הקובצים להרחיב גבולי הקודש.

והנני להוסיף על ממה שהובא בגליון ט"ז (לחודש אדר א'), במדור 'ומקבלין דין מן דין', בעניין שיטת ה'נפש החיים', ובתוך הדברים נכתב 'ואפילו לפי מי שאוסר לפנות למלאכים שיעלו את תפלתו, יש לדון שלגבי הצדיק שאני וכו'.

הנה כן הוא בפירוש בהנהגות בעל 'נפש החיים' (כתר ראש אות צ"ג), כשדן בעניין אמירת 'מכניסי רחמים' שמדבר על המלאכים, ומובא שם שמנע את עצמו

מלאומרו [אף על פי שלא מחה בהאומרים]; וכתב שם שבמקום 'מלאכי רחמים' אמר 'אבות העולם, אהובי עליון, חלו נא וכו', היינו שלמלאכים לא רצה לבקש, אבל לאבות העולם ביקש.

ואסיים עוד הפעם בברכת 'חזקו ואמצו'

אברהם יעקב הערשקאוויטש

קרית טאהש - קאנאדא

המשך בעניין 'התבודדות'

כבוד מערכת העלון!

בהמשך למכתב הקודם, רציתי לחדד ולהבהיר כמה נקודות:

א. כפי שביארתי במכתב הקודם - אחד מה'חידושים' בעניין 'התבודדות' של ברסלב, הוא שגם החשבון הנפש נעשה באופן של תפילה ודיבור להשי"ת.

והתועלת שבוה הוא בתרתי: א. כשענין ה'חשבון הנפש' שאינו בדרך תפילה, יש בזה הרבה סכנת "שות" וגאווה, וכן "עצבות ומרה שחורה", כשרואה שכל כך אינו מצליח, מה שאין כן בדרך תפילה הרי פונה לעזרת השי"ת, ואינו סומך על כוחו ועוצם ידו. ב. הרבה פעמים מחמת "רמות רוחא" נדמה לאדם שצריך לעבוד על ענין זה או זה, אבל כשבא לדבר לפני השי"ת ומעמיד עצמו באמת מול האמת הרי הוא רואה מצבו האמיתי, ומגלה שהעבירות והמכשולים שחשב לדבר עליהם הרי הם (לפעמים) העבירות ה"קטנות" שלו, ובאמת יש דברים הרבה הקודמים לזה בסולם העולה בית קל, וממילא עוסק בהתבודדות על העניינים הנחוצים באמת לפי מצבו.

ב. בענין התבודדות ב"קטנות". ראיתי דבר נפלא עד מאד בספר "חוד התבודדות", שהמשיל מי שמתבודד רק כש"מאיר" לו, וכשיש לו "מוחין", או להיפך רק כ"שכלו כל הקיצין" - הרי"ז דומה למי שבא אל ביתו רק כשמאיר לו והוא במצב רוח טוב, או לחילופין, כשכבר אין לו לאן לברוח, שאז המפלט האחרון הוא ביתו.

וכל זה מובן לכל אחד שזה אינו מן הישוב, וכל מי שקצת מח בקדקודו מבין שביתו של אדם הוא מקומו הטבעי בכל מצב, וכך "ממש צריך להיות ענין ההתבודדות כמקומו הטבעי, לפתוח לפני השי"ת ולשטוח לפניו כל מצב ומצב באשר הוא, והוא חי עם ההתבודדות את כל מצביו", עכ"ד. והוא מכוון עם ההגדרה המבוארת לעיל, שהנקודה העיקרית - לפתח קשר מוחשי וטבעי עם השי"ת.

ג. הנני לציין כאן את עצת ההתבודדות של מרן החזו"א זצ"ל. אשר אם כי ב"פן המעשי" אינו כולל אלא חלק

אחד מהעניינים הכלולים ב"התבודדות" (כפי שביארנו במכתב הקודם), אבל בכל אופן הוא נוגע ממש בהנשמה והפנימיות של ה"התבודדות" של רביז"ל.

והענין שמעתי מאא"ז זצ"ל (ואקצר בפרטי העובדא אשר אינו נוגע לעניינינו כ"כ, והמעשה ידוע היטב במשפחתנו עם כל פרטיו). הנה אא"ז ז"ל היה נוסע בבחרותו הרבה פעמים אל מרן החזו"א (מישיבת "חברון" בירושלים) (ואחרי נישואיו דר בבני ברק והיה רגיל תדיר אצל מרן ז"ל והיה ממש מתלמידיו).

ואירע שבאחד מנסיעותיו, בסוף שיחתם קודם שנפרדו, אמר לו מרן ז"ל: "הנה אנו רואים דבר זר ומתמיה, שיש כאלה שהיו שומרי תורה ומצוות הרבה שנים, וביום אחד, פתאום בועטים בהכל ומורדים רח"ל. דע לך שבוודאי היו כבר רקובים מבפנים זמן רב, אלא שלא ראו את זה מבחוץ" ע"כ בערך היו דבריו.

כמובן שדברים אלו הטרידו מאד את מנוחתו של הבחור העילוי השקדן, שבלט גם ביראת שמיין שלו, ולא הבין מה רצה מרן ז"ל לרמז לו בדבריו אלה. ואז יעץ לו חבר נעורים לנסוע שוב למרן ז"ל, ולשאול אותו על כך.

וכך הוה, ובא לפני מרן ז"ל כבאב, מה רצה הרבי ממני, ואמר לו מרן ז"ל: "ח"ו, לא התכוונתי שראיתי אצלך איזה חסרון, רק כל אדם צריך לעשות הכל שלא יקרה לו כן. והעצה לחזק האמונה תמיד, והדרך לזה הוא - לבקש תמיד מאת השי"ת כל מה שצריך; כגון אם אתה הולך לקנות משהו - תקדים תפילה, ותאמר: 'רבש"ע, הנני רוצה לקנות נעליים (למשל), עזור לי למצוא לי, ובזול, ובקל', וכדומה. וכן כל דבר שתצטרך תבקש מהשי"ת, אפילו כמה וכמה פעמים במשך היום", ע"כ בערך היו דברי קדשו. (א"ה, וכן נהג אא"ז ז"ל כל ימיו, שהיה רגיל הרבה מאד לדבר עמו יתברך בכל ענין, בכל דבר שנצרך, וכן בשנותיו האחרונות, בכל עת שנתעורר לו איזה כאב או ייסורים ממחלותיו שהיו לו רח"ל, תיכף נתן הודאה להשי"ת בשפתיו, וכן התפלל כל הזמן, ושפתוהי מרחשוון בכל עת דיבורים להשי"ת, וזכיתי אבלחט"א ללמוד עמו, וראיתי את זה הרבה, אשרי חלקו).

וזהו עומק עצת מרן החזו"א ז"ל, שע"י תפילה ובקשה בכל עת בשפתו, הרי זוכה לקשר מוחשי עם השי"ת, וביזה יישמר שלא יפול מהאמונה ע"י שום ירידה או חלישות הדעת, כי תמיד יחזור אל השי"ת, אכ"ר.

השי"ת יזכנו לזה, ויזכה אתכם להפיץ דעת האמת.

י.ג. מודיעין עלית

ספר לנו מעט על הרקע שלך:

נולדתי באמריקה. אבי ר' צבי ע"ה נפטר כשהייתי ילד קטן. ואז עברה המשפחה להתגורר בבית זקני. למדתי בבית חינוך יהודי מקומי, היה זה תלמוד תורה מודרני יחסית. כשהייתי בן שנים עשרה, עליתי לכיתה ז'. היה זה בחודש אלוול. המלמדים התחלפו בזה אחר זה - עקב חוסר התאמה, וכשבוע לאחר סוכות כבר אחזנו במלמד השלישי...

אותו מלמד שלישי לא היה אחר מאשר חותני לעתיד, הרה"ח ר' צבי אריה רוזנפלד זצ"ל. הוא עודד אותנו במיוחד בשמירת שבת קודש שהייתה זקוקה באותם שנים באמריקה לחיזוק רב, אך במיוחד הרבה לדבר אתנו בעניין אמונת צדיקים, סיפר ודיבר הרבה מהצדיק מוהר"ן מברסלב, ומתוך כך הכניס בנו הרבה אמונה ויראת שמים.

ר' צבי אריה בעצמו הגיע לאמריקה עם אביו ר' ישראל אבא רוזנפלד ז"ל בעודו פנוט בן שנתיים. בשנה שבה הוא הגיע, בשנות התר"פ, לא ראו ולא שמעו באמריקה, לא מספרי ברסלב ולא מחסידי ברסלב. אפילו חסיד ברסלב אחד לא היה מוכר להם. בשנת תרצ"ו פרסם ר' ישראל אבא בעיתון היהודי באמריקה כרוז: "את אחי אנכי מבקש! חסידי ברסלב!" ובו ביקש שכל מי שמשתייך לחסידי ברסלב באדמת אמריקה, יתוודע אליו. ואז הקים ר' יצחק מנדיל רוטנברג ז"ל את השטיבל הראשון באיסט-סייד (במנהטן). אך האמת שלא היה שם אפילו מניין, אלא רק אנשים בודדים שניתן לספור אותם על כף היד.

איך הגיבו הסביבה?

זקני שאצלו גדלתי, היה מליטא, מתלמידי ישיבת קובנא. התפללנו בבית המדרש 'חוסט', שם התקבצו רוב יוצאי פולין שדברו אידיש.

יום אחד הוא מצא אצלי 'תיקון הכללי', ולא הבין מה זה. ניסה לברר אצל חבריו, אבל אף אחד לא ידע מה לומר לו, עד שקם איזה מגיד שיעור משניות, ואמר שזה שייך לאומענער חסידים, 'טויטע חסידים' [זה היה הכינוי לחסידי ברסלב באותה עת].

איש לא ידע שם חסידות, ואמי שראתה אותי משתייך אל החסידים והולך בדרכם, כשאני בסך הכל בן שלש עשרה - לא ידעה מה לעשות ואיך להתנהג אתי... טיפוס מוזר כזה... שונה מכולם... זקני שהיה לומד אתי, היה שואל אותי 'מה זה?' 'מה יש לך מהם?', כמעט שלא היו חסידים בבורו-פארק, אפילו סאטמר וחב"ד היו שם מתי מספר.

איך הגעת לארץ ישראל?

כשהייתי בחור בגיל שש עשרה, נכספתי מאד לנסוע למקום תורה - לארץ ישראל.

אך באותו זמן לא היה ולא נברא מושג כזה שבחור צעיר מאמריקה יסע לארץ ישראל. רק אחרי גיל שמונה עשרה, לאחר תום שנת הלימודים, היה אולי מניין בחורים שנסעו לארץ ישראל - מכל היהדות

החרדית בחו"ל...

אבל רבינו לימד אותנו את הכח של תפילה, לפיכך התחלתי להעתיק הרבה על כך, ואף עבדתי קשה להשיג את הכסף הנדרש לנסיעה. הצלחתי להשיג רק כמחצית הסכום. בעיקר עמדו כנגדי מניעות קשות מצד המשפחה, אמי וזקני וכו', לא הבינו מה זה שבחור צעיר יסע לא"י.

בערב לפני שהחלטתי לנסוע, אני מגיע לביתי מהישיבה, ואני רואה את כל המשפחה הברוכה שהתאספו בבית אמי. התיישבתי, וכולם התחילו לדבר אתי ולגעור בי: 'איך אתה הולך לעשות דבר משונה כזה?!' וניסו לשדל אותי בכל כוחם להימנע מזה.

אך אני עמדתי על שלי בעקשנות, ומשראו כך השתתקו קצת. אני ישבתי בפניה ונזכרתי במאמר חז"ל: "כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעות". אמרתי: רבש"ע! אני רוצה לבכות אני רוצה לבכות!! שהרי שערי דמעות לא ננעלו". לפתע החלו דמעות רותחות נושרות מעיני. ישבתי ובכתי כמו ילד קטן: רבש"ע! אני רוצה לנסוע לא", לארץ הקודש! - - - לאחר כמה דקות של בכי ותחנונים לפני השי"ת, נגשו אלי זקני ודודי, ואמרו שהם יתנו לי את כל הסכום הנדרש, וכך זכיתי לנסוע לארץ ישראל אשר אליה כה נכספתי.

מסיפור זה למדתי יסוד חשוב לכל חיי. שע"י תפילה מעומק לב, ובבכיה, אפשר לשבור את כל המניעות! עוד קודם לכן הרביתי להתפלל על כך לפני השי"ת, אך הדבר שפעל היה אותה תפילה עם דמעות מעומק הלב.

לאחר זמן חזרתי לחו"ל, למקום מולדתי, שם זכיתי להקים בית עם בת תלמיד חכם, מו"ר ר' צבי אריה זצ"ל. התגוררתי שם כמה שנים, כאשר את כל חיות נשמותי שאבתי מספרי רביה"ק. אך נכספתי מאד לארץ ישראל, עד שזכיתי לקבוע את מקום דירתי בעיה"ק ירושלים.

איך נוסד המכון שהנך זוכה לנהל?

כשהגעתי לארץ ישראל, הייתי חשמלאי, וזה היה לי למקור פרנסה. מאוחר יותר זכיתי להיות ר"מ ומשפיע בישיבה הירושלמית לבעלי תשובה "דבר ירושלים".

בשנת תשל"ט נפטר לבית עולמו מורי חותני זצ"ל, עשיתי אז חשבון נפש: הרי חותני היה משיג הרבה כספים עבור כולל וישיבת 'אור הנעלם' שבבית המדרש ברסלב במא"ש - ועתה אין מי שידאג לכך. על כן לקחתי זאת על עצמי. שש שנים עבדתי עבור הכולל בעמל רב, ובחסדי ה' הייתה שם הצלחה גדולה מאד, לפני הישיבה השתנו לבלי היכר.

אחר כך עבר התפקיד לאחרים, וכאם החלה המערכה שלי לקרב רחוקים. מכיון שכבר הייתי קשור לעולם הקירוב - נכנסתי לעבודה.

עוד בשנת תשל"ט התחלנו ביוזמה להדפיס ספרי

ברסלב בשפה האנגלית, שהייתה להם דרישה וצימאון רב. כך הדפסנו את ה'תיקון הכללי', ומאוחר יותר את 'שבחי ושיחות הר"ן', 'סיפורי מעשיות' ו'ליקוטי עצות'. כן היה לנו חומר רב להדפסה מהרב אריה קפלן - ביוגרפיה כללית מחיי רבינו באנגלית. הדפסנו גם ספר 'חיי מוהר"ן' באנגלית - וכך החלו הפעולות האדירות שנמשכות עד היום - בעיקר בשפה האנגלית, אבל גם בצרפתית, ספרדית, רוסית, וכמובן בלשון הקודש.

צריך לזכור, שהשי"ת נותן את הכל מ"אוצר מתנת חיים", שאף אחד לא יחשוב כי הוא עושה משהו, הכל מתנה מאת ה'.

מה יש לך לומר לאחרים?

לפני שבכלל ניגשים ללימוד ליקוטי מוהר"ן, צריך להיות בקיאים בספרי היסוד של ברסלב: שיחות הר"ן, ליקוטי עצות, קיצור ליקוטי מוהר"ן, וכו'. ללא הבקיאות והידע השוטף בהם, קשה להבין מה רבינו רוצה בליקוטי מוהר"ן. זכורני, כשהייתי בחור, ר' משה יעקב אייזנמסר היה מוסר שיעור בליקוטי מוהר"ן, והסביר היטב באנגלית את הפירוש וסדר הקשרים בתורה, אז התחלתי להבין קצת בספר הקדוש הזה, וזאת רק משום שקודם לכן למדתי הרבה מאד את ספרי היסוד, שבהם היסודות המוכרחים בשביל להבין ליקו"מ, ואז הדברים מאירים.

לדעתי, צריך להשים דגש מיוחד על לימוד הספרים 'מי מוהר"ת' ו'נעלים לתרופה', בכדי לדעת איך ר' נתן התנהג בכל דבר, ואיך בכל דבר הלך עם תפילה וצעקה להשי"ת. דבר שזועק מכל רשימות קורות החיים של ר' נתן. זוהי ברסלב וזוהי התכלית - להמליך את השי"ת בכל עת ועניין.

לסיים:

אספר סיפור. הייתי באמריקה בשנים האחרונות. במקום שהתאכנסתי ישב לידי בסעודות שב"ק רב חשוב באיזו שהיא קהילה. במהלך הסעודה דיבר אתי בענייני חסידות, והתעניין בדרכו של רבינו.

אמרתי לו: "תשמע טוב! כל ספר חסידי צועק ה' אחר ושמו אחד". אבל קח לך חמשה ספרי חסידות או מוסר, ותלמד בכל אחד מהם חמש דקות בכל יום, למשך חודש. ובנוסף, קח ספר אחד מספרי רבינו ותלמד בו ג"כ חמש דקות - ותגיד לי אחר כך איזה ספר צעק אליך יותר ה' אחד". לאחר שבועיים הוא בא וסיפר לי היכן שמע ביותר את צעקת ה' אחד ושמו אחד...

לאחר כחודש סיפר לי חבר שמתפלל בבית מדרשו של אותו רב, שהרב מסר שיעור בליקו"מ לקבל מאזיניו. עוד חודש עבר, ואותו רב מתקשר אלי בכדי להזמין מקומות לקראת ר"ה באומן, לו ולעוד ארבעה מתלמידיו.

זה הכח של רבינו! ספריו הקדושים גורמים לאדם שיוכל לעבוד ולהכיר יותר את השי"ת, שבשיל זה נברא הכל - "בגין דישתמודעין ליה".

על הפרק

מי אתה - משיח?

אפשר לדעת איפה הם הנמצאים - אותם הוא יאתר בשניות ויחשוף ויוקיע. מולו, הם לא יוכלו להמשיך בהצגות.

והרעים האלה, האכזרים האלה, שליחי הרע האלה, שהיו כאן כדי להרחיק ולכווץ ולהרוג אותנו מבפנים - הם ימלטו למערות, לבורות, למנהרות, יש לנו בשבילם בעוה כמה המלצות נבחרות...

ולעומת זאת, אנחנו, את ואני וכל עם ישראל, כל עם ישראל (!!!) שהוא טוב ורוצה טוב, אנחנו נתחיל לחיות.

הטוב הכבוש כבוש כל כך עמוק שאני כבר לא יודעת שהוא קיים בתוכי. כל מה שאי פעם חלמתי לרצות ולא העזתי כי התייאשתי. כי היה נראה לי שזה בלתי אפשרי. כי לא האמנתי שאני זה הרצון המתוק הזה. כי לא ידעתי שהנכון הוא לתפוס התחלה מאוד קטנה ואיתה להתקדם...

משיח יגלה לי את הטוב העמוק והאמתי שלי וככה הוא יגאל אותי.

כולנו בפנים

דבר נוסף שחשוב לדעת הוא, שבגאולה השלימה כולנו בעניין, כל עם ישראל. חז"ל אומרים שכל האומר שהקדוש ברוך הוא וותרן - יבתרו מעיניו, ומסביר הבעל שם טוב הקדוש, שמי שחושב שהקדוש ברוך הוא יוותר על נשמה אחת בגאולה השלימה - עליו נאמר המשך הפסוק...

אין כזה דבר. הקדוש ברוך הוא לא יוותר על אף אחד. כשיצאנו ממצרים היינו חמישית, אבל בגאולה השלימה נהיה כולנו.

כל מה שאנחנו עוברים עכשיו, כל מה שהגאולה מתממהה, זה בגלל שכל אחד מאתנו צריך לפתוח עוד מיקרון ולהתקדם לפחות משהו דמשהו בדרך שלו. אנחנו בתהליך. כולנו. אבל בטוח שכולם יגאלו! בסופו של דבר יהיה עם ישראל שלם עם כל החלקים. כולנו בדרך לפגוש את הרחמים של השם יתברך.

נחמו אותי, עמי

ההסבר הפשוט של הפסוק "נחמו נחמו עמי" הוא, שהקדוש ברוך הוא רוצה לנחם אותנו אחרי השבר הגדול: עמי, קחו ממני נחמה, ועוד נחמה, ותנחמו. אני מבטיח לכם, עמי, הטוב כבר פה ותכף יגלה לכם וישטוף אתכם כל כך לעומק של כל השריטות, עד שנבואות הנחמה ושנות השובע ישיכוכם מסם את שנות הרעב והועם.

אבל לאחרונה, קראתי הסבר נוסף ומדהים ל"נחמו, נחמו, עמי": יש בחינה כזאת, שהקדוש ברוך הוא מבקש מעם ישראל: נחמו אותי, נחמו אותי, עמי. כל כך הרבה אתם עוברים, כל כך הרבה כאבים וקשיים והתמודדויות, בחיצוניות ובפנימיות. כל כך כואב לכם, ילדים שלי, ולמרות שהכול מתנהל לפי התכנית ולטובה, זה קשה לי! כמו שכתוב: "בכל צרתם לו צד" - אני בוכה איתכם כשאתם בוכים ומצטער איתכם כשאתם מצטערים. כואב לי! מתוך הכאב הזה אני מבקש מכם: "ילדים, כשאני אתכם ואני בוכה אתכם, תנחמו אותי אתם".

<<< המשיח בעמוד הבא

אני לא אומרת, כנראה כתוב משהו כזה היכנשהו, אבל להגיד דיבורים כאלה לילדות בכיתה ב', זו ממש רמה גבוהה של ניתוק וחוסר מחשבה.

ניתוק, כי המורה בוודאי לא גמרה להתארגן עם עצמה, אז איך את מעבירה את זה הלאה? קודם תלכי לרבי חיים קנייבסקי, תדפקי לו בדלת, תגדי לו: "סליחה כבוד הרב, אני חייבת דחוף מפה של מערות באזור בני ברק, כי קראתי באיזה מדרש שאני הולכת מחר לספר לבנות בשיעור, שכשמישיח יבוא הוא יגיד לכל אחד את החטאים והעוונות והפשעים שלו קבל עם ועדה, ויהיו כאלה ביוזנות שאנשים יחפשו לאן לברוח. אז אני רק רוצה להיות מאורגנת. לאן בורחים? הרב בוודאי יודע. אמנם הרב לא יצטרך לברוח, אבל המון העם - לאן נברח?"

פשוט, לקבל הנחיות לשעת חירום. משיח בא - שעת חירום - אז מה עושים? איפה המרחב המונק? איפה המקלט? איפה המנהרות? לאן בורחים?

היא לא הלכה לשאול, אבל לעומת זאת, היא סיפרה לנו את זה בפאתוס וזה נחרט לי לעומק עומקים; משיח יבוא ויהיו ביוזנות חבל על הזמן.

מורח ודאין

עברו הרבה מאוד שנים מאז שהמורה שלי בכיתה ב' ביצטה לי את "מורח ודאין" כבזאת התרגשות. כל העניין של מערה ומשיח היה קבור אצלי פה בתוך שידה עם מגירות שסוגרים, פורשים מפה, שמים עציץ, וכבר נראה שאין פה כלום, אפילו לא שידה. סתם קישוט. ובפנים נחשים.

עד שבאתי בפעם הראשונה בחיי לשיעור בליקוטי מוהר"ן, והלב שלי התחיל לפרפר מדיבורים שנגעו בי ומדמעות שהתעוררו לי. פתאום, באמצע השיעור, אומר הרב: "תקשיבו, אני רוצה שתדפדפו רגע בהמשך הספר, יש איזה דיבור שרבי נחמן מסביר על משיח, ואני רוצה שנקרא את זה עכשיו..."

ואני, החיישנים שלי מתחילים להלחץ... מה משיח עכשיו? תמושיך איפה שדירבת, היה שם מאוד נעים!

ואז הוא מתחיל לקרוא את הדיבור של חז"ל על כך שמישיח שהוא 'מורח ודאין' - מריח ודן. אני שומעת את זה ונהיה לי לא טוב. את זה אני כבר יודעת, כבוד הרב, מלפני המון שנים, למה לא נעבור לנושאים שמחים יותר?

אבל אז הוא המשיך, שרבי נחמן מסביר שכשמישיח יבוא, הוא יעשה בירור מאוד עמוק בעם ישראל. הוא ממש יחשוף את שורש הרע ואת כל הרעילות הפנימיות, והעוד יותר פנימיות, שיש לנו עמוק עמוק במערכת. כל מיני דיבורים שהתחפשו לטובים, אבל הם לא עשו לי טוב, אלא רק הרחיקו. דיבורים שהיו שליחים של הסיטרא אחרא כדי לנתק אותי מאבא שלי, לנתק אותי מאמא שלי, לנתק אותי מהאמונה שהולך להיות פה טוב. דיבורים שהפכו בי את החוויה וגרמו לי להרגיש שבטח יהיה רע. מאוד מאוד רע.

כשמישיח יבוא, הוא יעשה בירור מאוד עמוק. מה שטוב טוב. ומה שרע רע. ואת הרע, גם אם היה קשה לחשוף אותו, גם אם היה קשה למצוא אותו, את הרע הוא יוקיע. את הקולות שמרעילים את הבארות שמתוכם אנחנו שותים, את נשמות הערב רב ואת יצורי האופל שמתחפשים לטוב ואי

הכנות לקראת משיח

הנושא של ההכנות לקראת משיח יבוא, הוא נושא מאוד חשוב. בגלל שמשיח, בתודעה החרדית, אם יורשה לי לדבר קצת בשמה, נע בין כל מיני הגדרות. הצפי המקל ביותר מבחינה רגשית, מדבר על מבחן גמור מלחין מאוד. תחויות אחרות מעלות הרבה יותר את רמת הפחד, החרדה, הלחץ וחוסר הנעימות. עד שיש גם מדרשי חז"ל, כמו הדיבור על "ימים אין חפץ בהם", שמצטיירים בדמיונו שכביכול כשמישיח בא הכול קופא, הכול נעצר, כל אחד נתקע במקום שלו ואין יותר התקדמות.

התוצאה של כל הדיבורים האלה, היא סוג של פיצול פנימי, של אחד בלב אחד בלב... מצד אחד הלב הזה שמוחך יחד עם כל עם ישראל לבשרות טובות ולנחמות ולתחיית המתים. מצד שני הפחד - אימא'לה, מי יודע מה באמת יקרה שם! יש לנו בלב מין צליל: "הלוואי שמשיח יבוא, חס וחלילה בעזרת השם..."

וזה מוזר לפרש ככה.

הרי כתוב לנו שימות המשיח הם הימים הכי מאושרים מימות עולם. לא כל אחד רצה להיות בעקבתא דמשיחא הנוכחית שלנו, אבל בימי משיח עצמם - כולם כולם רצו! משיח לא יבוא להרביץ; משיח יבוא לגאול! לא קוראים למשיח 'מקל חובלים', 'מקל הרבצות', או 'מקל ענישות'... למשיח קוראים גואל!

ואם קוראים לביאת משיח - גאולה, ואם קוראים למשיח - גואל, אז לא יתכן שהוא יעשה לנו משהו אחר מאשר רק טוב!

מי לא רוצה להיגאל?! להיגאל זה תמיד לצאת מהלא טוב אל הטוב. להיגאל זה תמיד ללכת ממקום כואב למקום פחות כואב. להיגאל זה תמיד לבקוע ממקום תקוע למקום שמתחיל להיפתח ולפרוח. בעזרת השם.

אבל מה באמת משיח הולך לעשות פה?

מנהרות לשעת חירום

חז"ל אומרים שמשיח שהוא "מורח ודאין" - מריח ודן.

אני זוכרת שיעור בנושא משיח מומן שהייתי ילדונת ממש קטנה, בכיתה ב', המורה הביאה הרבה דיבורים יפים על ימות המשיח, ותארה לנו בפאתוס רב, שמשיח הוא מריח ודן. יש לו חוש ריח רוחני, ואי אפשר יהיה לבלף את משיח ולהסתיר ולשקר. כמו שאנחנו מריחים ריח גשמי, ככה משיח מריח מצוות ומריח עבירות ויודע להגיד לכל אחד את המצב הרוחני שלו. ואז, כשמישיח יבוא, הוא יגיד לאנשים את החטאים והעוונות והפשעים שלהם. ואנשים, מרוב בושה, ירצו ויתחבאו במערות. סוף סיטוט.

אני גדלתי בבני ברק, מערות לא היו בשום מקום ליד הבית. יכולתי לחשוב רק על מקום מסתור אחד בגן העירוני מאחורי השיחים, אבל ידעתי שגם אם אבוא לשם בריצה, כל העיר תהיה שם, כי זה המחבוא היחיד שיש.

המתח שנכנס לי ללב כששמעתי את זה! ולא יזו מצוקה נכנסתי מאז כל פעם מחדש בבין המצרים, מי שיא הצפייה למשיח, כי מי יודע, אולי הוא באמת, חס ושלוש, יבוא! ואז, מה יהיה? עוד לא התארגנתי עם מערה!

מאוד התרגשתי מההסבר הזה, ואחר כך התבוננתי על זה קצת בדיבור אישי עם השם, והרגשתי שזה מאוד מתחבר למה שאנחנו תמיד מדברות על התבדודות. הרי מה זה שהשם מבקש מאיתנו לנחם אותו? איך אנחנו יכולים לנחם אותו, בורא עולם? אנחנו עצמנו בכאב! איזו נחמה אנחנו יכולים להביא לך?

והבנתי שהנחמה האמתית והיחידה שאנחנו יכולים להביא לקדוש ברוך הוא, היא אותה נחמה אמיתית יחידה שאנחנו יכולים להתנחם בה בעצמנו. הצמיחה. השינוי. ההתקדמות. כשהמר נהיה מתוק, כשהסגור והתנוק נפתח ומשתחרר, כשתכלית הכאב מתגלית כריפוי והעמקה.

כל דבר שקורה, כל קושי, כל מצוקה, כל רגע של כאב או של זעזוע או של תהייה, יכול להיות בעצמו נחמה. אם אנחנו זוכות לדבר עם השם על כל מה שקורה, לחפש את הנקודה הפנימית שבכל דבר - וזה מתחיל מלהגיד באמת מה אני מרגישה, ואז למצוא מה באמת יש בתוכי - לבטח נפתח משהו, והולכים למקום חדש.

תפילה פנימית אמיתית היא תמיד תפילה תהליכית. אחרי זמן מה (לפעמים שעה, לפעמים שבוע או חודש), אני מסתכלת אחורה ואני מבינה, לפחות ברובד שלי, בתוך הנפש שלי, שמה שקרה איתי פתח אותי, שינה אותי, הוליד בי מחשבה שהולידה הבנה שהביאה שינוי. פתאום אני לא מי שהיית קודם.

עם זה אני באה לקדוש ברוך הוא ואומרת לו: "יש לי נחמה בשבילך, אבא, כי קרה מזה טוב! הלכנו את זה ביחד, דיברתי איתך, הבנתי מבפנים מה שהיה שם, גדלתי, זה לקח אותי למקום אחר, אחר כך הבנתי עוד משהו; התקדמתי".

זאת הנחמה! ואין נחמה אחרת. אם מה שקרה קרה לריפוי - זה טוב ומנחם. אבל אם למרות שזה קרה, לא התקדמנו ולא התרפאנו - זה כואב.

ועם כל קושי חדש הקדוש ברוך הוא מבקש מאתנו: "נתחמו אותי, תגידו לי שזה לא היה סתם. תספרו לי על הטוב שיצא מזה. בואו נדבר על זה ביחד!"

נחמה מביאה נחמה, אהבה מביאה אהבה, כל נר של תקווה ואמונה הוא נר שלא יכבה, ועוד מעט, ממש עוד קצת, נוכח לשמחנו כימות עינינו השלם. במהרה בימינו אמן.

מה בקשתך?

הרבנית ד. קרשביים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

שורות אלו נכתבו לעילוי נשמת אמי מורתי, האשה החסודה והצנועה, מרת צביה בת ר' חיים בנימין הלוי ברוד, אשת חבר לאבינו מורינו הגה"צ הרב יעקב גלינסקי, לרגל יום השלושים

'תעודת לידה', כדי שלא תיאלץ ללכת לביה"ס הכפרני וללמוד בשבת. והיא הפסידה את כל יסודות הלימודים וההשכלה שנתנו אז לכל ילדה ונערה, ועמדה בסיון הקשה של וויתור על חיי חברה והשכלה.

7. מטרת חייה היה גידול צאצאה לתורה ויר"ש. לאחר מלחמת העולם השנייה עזבה את רוסיה ומסך הברזל, עם אבי זצ"ל שבתור פלוני הורשה לעזוב את ברית המועצות. השאירה אחריה את כל משפחתה מבלי שתדע אם פעם תזכה עוד לראותם, כל זה כדי שתוכל לחנך דור לתורה ויר"ש. הם שהו במחנות העקורים, שם נולדו להם שני ילדים. והנה הגיעו אליהם ויוזת מארה"ב ששלח הרב אברהם יפה ראש הישיבה של אבא זצ"ל (חתנו של הסבא מנובהרדוק), מתוך תקווה שאבא יעזור שם בהרצבת תורה. אמא אחזה באשרות הכניסה הללו ואמרה: לא עזבתי את רוסיה הקומוניסטית ואת משפחתי כדי להגיע לאמריקה, שאליה הוזב וארסו שולט בה, וקושי בחינוך הילדים, אני רוצה רק לא"י הקדושה, עם כל הקשיים והניסיונות, והיא קרעה את הווזיות.

8. דוגמא נוספת למסירות נפשה למשפחה, סיפור שחרות בליבי. לפני כמה שנים, קרה אסון במשפחה - אחד הנכדים טבע בנחל, כאשר יצא עם מספר חברים לטיול קצר. ההלוויה הייתה מאוחר בלילה. כשיצאנו מבית הלויים שמגר, ללוות את המיטה, היא הייתה ישובה בכסא גלגלים - קמה על עמדה, הרימה את שני ידיה לשמים, ואמרה בקול ובהתרגשות: "רבש"ן! אני מוסרת לך את הקרבן הזה בשמחה, בשמחה!" עמדתו משתאה מול כוחות הנפש שלה, שעוררו אותי מאד, תפסתי בידיה, ואמרת: "אמא! מחר יש חתונה אצל נכד אחר (בעיר אחרת), תראי לנו שגם בחתונה את עובדת את ד' בשמחה", ואכן, עם כל הקושי הצער והחולשה, היא זאת שהרקידה את כולם בחתונה העצובה והשמחה ביותר הזאת.

9. צב-י-ה - לשון ציווי וזירו. היא קיימה כל מצווה לכל פרטיה ודקדוקיה, בוריות גדולה כצבי. בכלל היא הייתה אשה מאד זריזה בתנועותיה ובפעולותיה, והתרחקה מאד בטלה, עצלות, דבורי סרק, ובלוי זמן. שמרה ביותר על לשונה. אבל כן ניצלה כוח הדבור שלה לסיפורי צדיקים. דבורי תורה, והרבה עידוד וחיוק לכל קשי יום שהסתובבו בבית. וכן בירכה בכל לב כל אחד שבקש את ברכתה.

10. הפסוק של שמה היה 'ציון במשפט תפדה ושיבה בצדקה', והוא מגולם את כל אישיותו. היה לה ציפיה מוחשית לגאולה שנים רבות, גם בימי צעירותה ובראותה, היא חיה עם משפט, תפילה, וחשבון נפש, ועשיית צדקה וחסד, שזה היה כל תענוגה על אדמות.

ותשחק ליום אחרון

ר' נחמן אומר, שכל חייו האדם צריך להילחם עם היצה"ר. פעם היצה"ר נותן סטירה לאדם, ופעם האדם, אבל העיקר לא להרפות ולא להתייאש, ואת הסטירה האחרונה בחייו - האדם יתן ליצה"ר.

אמא עברה הרבה קשיים בחייה בגידול העדרים כמעט בכוחות עצמה, כשאבא זצ"ל היה רחוק מהבית. עסוק בזיכוי הרבים ועוד נסיונות קשים. גם היא לפעמים (ואולי הרבה) נפלה לחלישות הדעת, אבל תמיד התגברה והמשיכה להלחם, וכך זכתה שאת הסטירה האחרונה היא זאת שנתנה. פטירתה הייתה מופלאה ומרגשת, והתקיים בה "עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון".

אפתח בקינת דוד על יהונתן: "הצבי ישראל על במותיך חלל וגו' איך נפלו גיבורים ויאבדו כלי מלחמה". גם אנחנו מקוננים על פטירת אמי הרבנית הצדקנית, שהיא הייתה בבחינת כלי מלחמה - הגנה על כל הדור, ובמיוחד על המשפחה, בזכות צדקתה ויסוריה הקשים.

עכשיו אבדנו את ההגנה הזאת ונוצר חלל גדול בעולם הקדושה. אבל נחמתינו שכל כלי המלחמה הללו, שהם התכונות והמידות התרומיות שלה - נמצאים פה בעולם בשנה הראשונה לפטירתה, לכל אחד מאתנו, ובעיקר בני המשפחה יכולים לקחת את האוצרות האלו, לרכוש אותם בקלות יתירה, ולזכות לעלות בדרגה בעבודת ה', דרגא שלולי זאת, היינו צריכים שנים רבות של עמל כדי להשיגה.

נססה בשורות מספר, לתאר ולספר על מידותיה ותכונותיה הנפלאים, כולם רמוזים בשמה צביה:

1. "הצבי ישראל" - לשון פאר וחמוד ויופי (מצודת דוד ועוד). אמא הכ"מ הייתה אשר חביבה ביותר עם מאור וקרינת פנים מיוחדת, ממש "מלך ביופי תחזינה עינך". הא גם שמרה על הופעה מטופחת מסודרת ונקיה ביחד עם צניעות מופלגת ביותר, ובכך שמשה דוגמא מוחשית לצאצאיה הרבים, שצניעותך היא יופיך. גם בפטירתה נשארה בקרינת פניה ובחיוך גדול על שפתיה, דבר שעורר השתאות בעיני כולם.

2. "צב" - לשון רצון והשתוקקות בארמית. אמא הכ"מ הייתה כולה רצון והשתוקקות אחת לעשות נחת רוח לבוראה, ולחיות חיים מלאים, והרצון הזה לא פג גם לעת זקנותה. גם בימי חוליה שהייתה כבר מאד מוגבלת וסיעודית - ההגדרה שלה הייתה "חי נושא את עצמו". היא השתדלה לחיות בשמחה ובהתרוממות הרוח בכל מצב, וכשיסוריה גברו - הדבר ששמח אותה ביותר, היה שירי הקודש ששרו לה, וכך גם זכתה שבפטירתה - צאצאיה סביב שרו שירי דביקות, וכך יצאה נשמתה.

3. "צב-י-ה" - לשון צוותא עם קה. היה לה חבור גדול להקב"ה, לקדושה, ולתפילה שהיא זאת שנותנת חיות לאדם. אחת הנכדות נתנה לה סדור תפילה כמתנה, וכתבה לה בהקדשה: "יש אנשים שמתפללים בשביל לחיות, ויש שחיים בשביל להתפלל..." אמא אכן זכתה לאריכות ימים, אבל יסוריה היו גדולים ביותר, ואחר פטירת אבא זצ"ל היה קשה עוד יותר, ואז כבה לה מעט רצון החיים. ומה שנתן לה את הדירבון לחיות, זו הזכות שיכולה להתפלל. עד לשנתיים האחרונות הייתה הולכת ג' פעמים להתפלל בציבור בביהמ"ס לדרמן, וזכתה להיות בידידות קרובה מאד לרבנית קנייבסקי ע"ה. היא הייתה רוח החיים של עזרת הנשים בתפילתה המשתפכת בבחינת "כל עצמותי תאמרנה".

4. אמא הכ"מ הייתה זאת שהפיצה את רעיון התהילים המחולק שנאמר בקבוצות, היא עברה ממקום למקום ודברה בחשיבות הענין, איך ע"י זמן קצר ובאחדות הקבוצה, כל אחת זוכה כאילו אמרה ספר תהלים שלם. היא דיברה על כך בכנס בנייני האומה לפני כעשרים שנה, מול יותר מאלפיים נשים בעברית העילגת שלה, אבל רוח הדברים ומאור הפנים דבר בעד עצמו. היא פתחה באמירת תהלים בערבות ומתיקות שהמסו כל לב - וזכורה לנשים עד היום. כמו כן הייתה קשורה מאד לתיקון הכללי מילדותה, ואמרה אותו בכל יום, עד ימים סמוכים לפטירתה.

5. צב-י-ה - אמא הכ"מ, הייתה דוגמא לאשה בישראל, שהרוחניות והגשמיות שלובים זה בזה. כל עבודות הבית, ובעיקר המטבח - היו בעיניה עבודת קודש. היא בשלה בכמויות ענקיות, והאכילה כל דורש, ואף חלקה לעניים ומסכנים. היא קימה בגופה ובנפשה את האמור "השמים שמים לד', והארץ נתן לבני אדם" - לעשות מהם שמים.

6. צב-י-ה - חיים של מסירות נפש, וחבור מוחלט למטרת החיים. גדלה ברוסיה הקומוניסטית בדור של עקירת הדת. סבא זצ"ל לא הוציא לה

בתוך החיים, יש לכל אחת מאתנו מקומות, בהם רבינו האיר את הדרך. אם בהארה רבת עוצמה שהביאה לשנות את כיוון זרימת החיים, ואם כתמיכה או דחיפה לרומם את המחשבה והמעשים. במדור זה נפרסם בעזרת ה' סיפורים אמיתיים המציגים מציאות זו. סיפורים מתאימים יעובדו ויפורסמו לתועלת חיזוק הנשים.

סיפורים ניתן לשלוח למערכת.

נופש לנפשי

הכנתי אותה. או שבשילתי לכמה ימים, או שהחלטתי שמסתפקים באוכל מאורגן של נופש. אבל אין סירים מול העיניים! את כל הקניות ערכתי מראש. בלי 'מוצק', תרוץ דחוף למכולת ותקנה! זמנים? חיים מעל לזמן.

הרי, לו היינו יוצאים, מן הסתם לא היינו משכיבים את הילדים בשש, ומעמידים מכונה בשבע, ואוכלים את אותם עגבניה ומלפפון בשמונה. נכון? היינו נושמים לילה קסום, ישנים קצת או הרבה מאוחר, לפעמים קמים לנו לראות זריחה מפעימה, והיד קצת יותר קלה על הארנק. מישוהו בקצה הרחוב מוכר סוכר במכונה? מפרגנים שני שקל לכל ילד. מציעים איזו אטרקציה מבוקרת? תחשבי מה היית עושה לו הייתם בנופש - ותעשי את זה כאלו את שם. כמובן, אם את לא צב"...

לא הבנתי. "צב"?

"אם את מאלו שיועדים לצאת בלי לסחוב את הבית על הראש..."

*

הבטתי בשמש הצובעת את הספסלים, מהוהרת. אם אין לנו אפשרות לנופש, עלינו להנהיג 'הנהגות של נופש': להתנתק כדי לשוב עם כח, לפרוץ חומות [גשמיות, לא רוחניות כמובן], כדי שנוכל לחזקן.

מה עושים? אנחנו מכריזים על כמה ימי 'הפסקת אש' ומדליקים מוגן בלי הרבה נקיפות. למיטב ידיעתי, בנופש לא אוכלים בכלי פורצלן ושיש, ואחרי הארוחה המאוולתרת של בורקס ומקרונים, לצד תפוחי אדמה [לא נורא!]. אורזים הכל ומגלגלים, מגלגלים, וסליחה נפתלי, תזין את היד, יופי, ותורידו את המלחיה, נהדר - והמפה החד פעמית מגלחת את השולחן העמוס בפרטים - ומותרה אחריה אזור נקי, להמשך פטפט נעים ואיזו גלידה לקינוח. [ואגב, הלארג'יות הזו יוצאת הרבה יותר זול, מכל הצעת נופש רלוונטית].

בנופש, גם הטלפון יודע להתנתק, שהרי אנחנו [כאלו] לא בעיר.

בנופש, תורנויות לא נשמרות באש ובמים; והתקף לב אינו פוקד מול ילדים שמכרסמים עוגיות, במקום תזונה של ביצה וירקות עם חלב מלא בריאות וכוס חלב מהטבע.

איך אמרה לי הגברת החמודה? "את יודעת מה בעיקר יוצא לנופש? נקיפות המצפון, הביקורת הפנימית, המדידה של ההספקים החולנית. את אדם שאפתן, שרוצה לעוף, ואין פלא שהכנפיים דורשות הרפיה בהתאם. ויש לך קלף מיקוח שכמעט תמיד צודק: אני כעת בנופש, בוואו מחר".

נכון, זה לא דומה, אבל כן כמעט.

"במשך השנה, מדי פעם, אני מרשה לעצמי כל מיני פסקי זמן כאלו. מיני נופש, או דמיו נופש. ואת יודעת מה? בהגיע הקיץ, הצורך הזה הרבה פחות בוער ומעיק".

בקיפור, שאלת המפתח שלי היא, בנוגע לכל מיני מצבים: בנופש היית מאפשרת, או לא?

*

המטלות לא יברחו, ואולי חבל, אבל אני צריכה קצת לברוח מהם, וזה טוב מאוד.

אור חדש זורח בעיני. הקשישה אומרת שנתנה לי סדנא ב'איך נופשים', ואני טוענת שהיא דווקא לימדה אותי 'איך לחיות'.

ואחת מהן, עם ניצוץ חבו בעיניים ודיבור מהיר, קורצת לי: "עכשיו זוהי שעתם היפה של הצרחנים והטרחנים, אה?" "דווקא לא", אני עונה לה בכנות, " יצאתי לעצמי, והתינוקת החמודה - תירוק".

*

למחרת בבוקר.

אני מתפללת שחרית, ומתערבלת עם עבודת היום. לקבוע תור לבדיקות שיניים, לקנות מכשירי כתיבה, להחליף משהו בטמבור, לברר בבנק, להזכיר לחייבים לשלם חובות של עבודות שבצעתי עבורם, וכמובן - לבדוק מה קורה עם חשבון המים המנופת. תוך כדי אני מבשלת, ואין לי מצב רוח למושו מורכב, ומאכילה את הקטנים בלי הרבה חיך. אחרי שאני סחוסה, נחה חצי שעה, ומעמידה מכונת כביסה, ורצה להמשיך את המטלות. עכשיו המטלה לצאת עם הילדים. וגם לעמוד בהספקים, ולהשכיב אותם בשמונה, מקסימום בתשע, כדי שלא יהיו עייפים, ומי יודע מתי יקומו, ולשמור על אי של שפיות כלשהי בחופש המבולגן הזה. והמאכזב הזה.

ושם פגשתי אותה, את הקשישה - כמה מעניין שבכלל זכרנו את הפנים מהחושך - בגינת הפרחים.

היא קרצה לי בשובבות: "אז מה, עכשיו את יוצאת עם כל החברה להתרענן, והם רק תרוץ?" הגינה המתה ילדים, וילדי השתדלו להנות, לא בהצלחה מרובה. משהו בפניה היה נראה מצחיק ושמח, ומצאתי את עצמי משוחחת מול הניצוץ הצוחק שבעיניה. מספרת שקשה לי לקבל את העובדה, שהחיים ממשכים להתרוצץ בלי הפוגה.

התברר שיש לה עצות לא פשוטות מהחיים הפשוטים. ופתאום התחילה האוטוסטרדה שלה לדבר במהירות שהתקשיתי לעקוב: "אני נורא מזדהה איתך. איך קוראים לך? גם אני כזו, ולגמרי לא מזהה את עצמי 'פרפרית'. אבל, תגידי לי, לחיות כמו שנבראנו, זה מותרות?" לקחתי נשימה במקומה. היא המשיכה במילים מהירות: "לא. זה לא מותרות. חד וחלק. תקשיבי, היתה תקופה ארוכה שחמותי החולנית עליה השלום התגוררה אצלנו, והיה לא קל. כמה שנים שהיינו רתוקים לבית. וכשזו התרופה היחידה - אין הרבה במה להתרגע". הו, סוף סוף היא נעצרה. ואני מצאתי שהדיבור שלה, המתוק והמהיר מזרים בי חיות ומרץ. עדיין לא שמעתי מה העצה, אבל החיות הזו עשתה לי משהו. משהו טוב ולא משרך רגליים נגררות. "כמה נכון".

"חמותי, ממש מבעד לכל הבעיות שלה, יעצה לי... איך שהיא ידעה לצאת מעצמה למען השני! איך! מונועו לחשוב שאחד עוסק בצרכים המינימליים של חיים מול ההיפך, ולא בסתירה - יודע לחוש את השני שעל כפות המאזנים שלו - נופש מול שגרה בריאה, אבל מתפקעת".

נאנחת. ובקושי הצלחתי להשחיל נימה אישית: "פקעת!!! גם אני הגדרתי את זה כך".

הקשישה כאלו התעלמה, ובמהירות לקחה לי את היד, בידה הגרומה: "אני זוכרת איך שהיא לטפה לי את היד, בלי להתנצל שהיא מכבידה עלינו, ובלו לתסבך את שתינו, לחשה: 'בת-שבעלה', אז נתוחו בבית! אל תחליטי או הכל או כלום".

הקשישה נדנדה את רגליה שלא הגיעו לרצפה: "ומה את חושבת? שמעתי בקולה! יומיים לפני שהחלטנו על 'ציאה',

"השנה אנחנו לא יוצאים לנופש, מכל הסיבות הטובות שבעולם", מספרת לי חני, "וחשוב להבהיר, שלא כסף הוא המחסום, כי אצלי נופש הוא לגמרי לא מותרות, ואני מסכימה לשלם עליו מה שצריך, אפילו על חשבון צרכים מינימליים אחרים".

מעניין אותי: "מה את מתכוונת 'צרכים מינימליים'?"

"במסגרת זו, לא אפרט מהם הצרכים המינימליים, כי כל אחד בעולם קונה, לדעתו, רק מה שצריך, מתכלכל במה שנוח, ואף אחד לא מחזיק את עצמו כבזבזן. אבל אני יודעת, שבתנאים שלנו, שהם מצומצמים למדי, אני לגמרי חסכנית, וברוך השם אין לנו גרם תלונה, אבל לנו - הנופש חשוב".

נכון, חני מנסה לעשות אותו הכי מוזל, ולכן לא פעם החליפו דירה, ומצאו ידידים, יצאו 'לא בעונה' - אבל יצאו. בלי לברור מדי את המקום, בלי להתפנק, העיקר היה החלפת אורה, והיעטנות מחדש כדי לשוב בסערה לשגרה המבורכת.

"מה לעשות? מגיע שלב, שהכל הופך לפקעת מעורבת ודביקה, ועלי להתירה". ברוך השם שהרפואה מתבטאת בנופש סמלי, עם רוחניות ראויה ולא דווקא עם משפך של כסף.

חני מספרת שאצלה, רק שמים, וירוק, ומים מפכים ואדמה טבעית - מסוגלים לטף את הלב ולהביא לו מזון. בסדר גמור. היא לא מסוגלת להיות 'מוזהזדת' כמו שהחיים שלנו דורשים מאתנו, כשאנחנו גרים בלי חיק טבע. כך שלפעמים - אל הטבע המוריק נפשה יוצאת.

*

"לפני שלוש שנים", כך חני, "הצטרף אלינו תינוק חדש למשפחה, וברוך השם שזו הסיבה. אבל יחד עם האושר המפוזר - הודיעו הילדים שהם 'לא לגמרי שמחים', כי אנחנו לא יוצאים".

בתחילה, אין מה לומר, התרעמתי עליהם ועל השקפתם הלא בהירה. נולד לכם אה, בריא ושלם, שמחה במשפחה - ואתם מסתכלים על זוטות? אלא שכשחפרתי מה בדיוק מתרחש בליבי הגואה - הייתי בהלם. התברר, שגם אני חשתי החמצה, וגדולה. ידעתי, שאם לא בבין הזמנים - לא תהיה לי הזדמנות לצאת עד לשנה הבאה.

השנה חלפה איכשהו, ובקיץ שאחריו - חמי וחמותי הגיעו לארץ, די בהפתעה. פה ושם - מצאנו את עצמנו מארחים אותם, ושוב - דווקא בביתנו החביב. כשאני מסתכלת מאחורי ומלפני - אני מגלה שעם כל הרצון הטוב - בגלל עוד כמה פרמטרים - גם השנה תחלוף עלי ספונה עם הפקעת הדביקה - זו הפעם השלישית ברציפות!

זה מעל ומעבר ליכולת הסבל שלי, שהיא בדרך כלל יכולת מפותחת מאוד".

*

בלילה, הרוחות ממש לא מרגיעות. ענן של חום עדיין רובץ על העיר, ושום רפרוף לא מפצה את הבריות על יום מהביל ומלא חום.

ובכל זאת, אני יוצאת לסיבוב ערבית. לוקחת את התינוקת, מטעינה אותה בעגלה, ויוצאת לנשום חלקיקי פחמן, יהיה מה שיהיה.

כמה נשים מבוגרות צועדות בכבודות יחד. הן ממשיות בדרכן,

במדור זה נארח בע"ה בכל פעם אחת מהנשים היקרות, שבעליהן התקברו לתורת מוהר"ן, ונשמע מפיון כיצד העניין השפיע עליהן, וכיצד הן מרגישות עם הנושא.

המשך סיפוריה של הגברת היקרה - י. לילך אוכיר בקצרה את תחילת הסיפור:

הייתי בחורה 'מסורתית' והפכתי לאשה חרדית 'שופרה' ביותר, שכמעט שורפת את עצמה באש התורה.

במדוריה שבה למדתי היו גאים בי מאוד, למדתי המון ספרי מוסר, השקפה ומחשבה. אבל מרוב שהבנתי כמה אני לא מושלמת - התרסקתי בתוכי; ועבודת ה' שלי הייתה מאוד קשה וקיצונית באופן שאי אפשר לעמוד בה.

עד שהכרתי את ברסלב, וקלטתי שיש כאן תרופת פלאים לנשמותי ולכל נשמות הדור. בעלי ואני קפצנו על המציאה והתחלנו ללמוד, לשמוע ולקרוא, ובעיקר 'לקיים' את עצותיו הנפלאות של רבי נחמן.

בעקבות ההרפיה בנפש, התחלתי לדאוג את העולם יפה ונקי יותר, וגם כמובן את ברואי. דוגמא לכך: יש לי אחות שהייתה רחוקה מתורה ומצוות, ומאז ש'נשרפתי' לא הצלחתי לתקשר אותה ולחזק אותה. אבל מאז שהתקרבו לברסלב - נהייתה בינינו תקשורת חיובית, מקבלת, ואני מצליחה להשפיע עליה ברחינות, עד שהיא החלה להתקדם גם כן ב'ה'.

בשלב הבא, שקרה בסך הכל בחודשים האחרונים, התחלנו להתקשר לצדיק בעצמו, ולא רק לספרים שלו.

לדוגמא: היה לנו תינוק צרנון גדול, שלא היה שייך לתפקד איתו. מישהי יעצה לי להדליק נר לכבוד הצדיק, ברגע הראשון בנהלתי ממרעיון: מה הקשר בין נר וצדיק? לתינוק שלי? אבל פתאום החלטתי לנסות: הרי אני כבר מאמינה בצדיק, אז למה לא? הדלקתי נר, ולא תאמינו: התינוק פשוט נרגע!

ומאז יש לי 'נר תמיד'!

התחלתי להרגיש מה זה ביטול - להתבטל לצדיק, ללכת אחריו בעצימת עיניים. וזה משפיע עלי אחרת לגמרי על כל העבודת ה'. אני המון כוכה ומתפללת: "אני באמת בת של מלך, רק הלכתי לאיבוד באורך הגלות! תחזיר אותי לאבא!"

במקום עבודת ה' שהייתה לי קודם ותקנה אותי עד הצואר, עכשיו הכל בא מתוך הרגשה של בת מלך! שמחה! מכובדת! חזר החיוך לפני שלי! אמנם הלכתי לאיבוד, התרחקתי, אבל אני כל הזמן בדרך אל אבא! בכיוון חזרה! ואבא עומד ומצפה לי! והצדיק מראה לי את הדרך!

היום, הגענוגים לא גורמים לי להרגיש רחוקה, אלא מתקרבת! ומאושרת!

אספר סיפור טרי שקרה לי.

היינו וקוקים בדחיפת לסכום גדול של 88 אלף שקל ולא היה לנו אפילו כיוון מאיפה נתחיל לגרד.

שמעתי על הסגולה הידועה של הרב מוויזניץ שבאים לקרבו שני חמישי שני, ונושעים. בעקבות האמונה ברבינו התחלתי להאמין בכך של עוד צדיקים, בפרט שרבינו בעצמו מדבר הרבה על תפילה בקברי צדיקים, החלטתי לנסות את זה.

הלכתי שני חמישי, התפללתי ואמרת: "אני בת של מלך! אני לא אמורה לדאוג ולהילחץ בגלל כסף! לאבא שלי יש את כל הכסף בעולם. וההשתדלות שלי זה לבקש ממנו, מוז חזק אתן אני לי עוד מה לעשות?" וכשהגעתי בפעם השלישית ביום שני הבא, ראיתי שם פתק: "הייתי שני חמישי שני ולא נשעתי, המשכתי ואז נושעתי".

החלטתי שאני גם לא מתיאשת, באתי שוב בחמישי, ובאותו יום הלך לנו הדוד שמש. היינו וקוקים לעוד 3 אלף. התקשרתי לאמי תחי' וביקשתי ממנה להוואה של 3 אלף בשביל הדוד. והנה, תוך כדי שיחה, מרוב הלחץ שהייתי נתונה בו, פלסתי משפט: "ד', נמאס לי! אני רוצה למכור את הבית".

אמא שלי כנראה נבהלה [בפרט שעד אז מעולם לא בקשתי עזרה כספית], היא הלכה לבנק והוציאה לי 05 אלף שקל - במתנה!!! ממש מדהים!

אבל אני צריכה עוד 03 ויש לאבא שלי עוד לתת לי. הגעתי שוב בשני הבא מודה על הנס הגדול ולא התביישי לבקש עוד, הרי אני בת של מלך, אמרנו! באותו ערב התקשר איזה דוד, והודיע שחילקו את הירושה של סבתא, והוא רוצה להעביר לנו את החלק שלנו... כן... 03 אלף שקל...

לסיום אני מודה ל'ה' שזיכה אותנו לחיבר את רבינו, בלעדיו אני יודעת מה היה קורה לי, ומה שמתחשק לי היום זה ללכת לרבינו מהמדרשה ולהגיד להם: 'תקשיבו! אני, שהייתי הדובדבן שלכם, רוצה לומר לכם: היום אין סיכוי בלי ברסלב!' אני חושבת שאני יכולה להוכיח להם את זה.

הצדיק [א]

הכ, והוא כן רוצה להגיע להיכל! האם אין לו סיכוי? ומה הוא אשם שנולד בדור קשה כל כך?

ובכן, כאן בא החידוש הגדול: רבינו נמצא כאן, עד ביאת משיח, במיוחד לדור כמו שלנו, והוא אומר לנו, לכל יהודי באשר הוא: אם אתה הולך איתי, אני פותח לך את היכל שלי!! אני לוקח עליך חסות!! אם אתה שמעת לצייונים שלי, אם באת אלי לציין, אם התבטלת אלי, אם קשרת את עצמך אלי - אז אתה איתי עד הסוף! יש לך מקום מיוחד בהיכל שלי!!!

אין לנו עניין ולא יכולת להשוות בין גדולים, וזה בכלל לא העסק שלנו. ולהם באמת - ההיכלות שלהם. אבל אני יהודי פשוט!! ומה לעשות, שאף אחד אחר לא הביטוי לי שיפתח לי את הדלת???

כמובן שכל זה לא בא חלילה להוריד מהאחריות של כל אדם לאסוף זכויות לעצמו ולברוך מן העבירות, הרי ברור שכל אחד יתן את הדין ואת החשבון על מעשיו. השאלה מה אחר כך, מה בסוף - האם הוא מגיע לאיזה 'צדיק', או להיכל של צדיק כזה גדול, ואף בר דעת לא רוצה לפספס כאלו "קשרים".

נתור לשני בני האדם שהוכרנו בתחילה. כאן הם היו לכאורה באותה השקפה ובאותה דרגה, אבל בעולם הבא הם היו במקומות כ"כ שונים!!!

כעת אנחנו מבינים את ההבדל התהומי שביניהם. ולמה הברסלבים חושבים או רוצים שכולם יהיו ברסלב. כי כמו שאמרנו, זה פשוט משתלם, זו עיסקה כדאית שתכל לפספס! אתה כבר שומר מצוות, אתה עובד ה', למה שלא תתפוס קשרים???

[כשמבינים את הדבר הזה, קל לנו יותר להסתכל טוב על אותם אנשים שבקושי שומרים על מינימום הלכות, אולי רק אתמול חזרו בתשובה, והם נדבקו אל מהור"ן בדבק חם-רותח. לנו במחוק זה נראה שהם מרגישים כאילו יש להם איזה ביטוח ומותר להם לעשות מה שהם רוצים, וזה מקומם אותנו.

אבל האמת שזה לא כך. בד"כ אלו אנשים שבלי רבינו הם היו עוד הרבה יותר רגועים, ואיכשהו הם נדבקו ללחלוחית קדושה והם תופסים אותה בכל הכח. אנחנו לא יכולים לדעת מה עובר על כל אדם, אלו נסיגות ואלו התגברויות, אבל ברור שמי שמתקרב באמת לרבינו - הוא מתקרב אל ה', כי זה כל העניין של הרב, לקרב אותנו אל השם יתברך.

ואותו בן אדם שקופץ בכיכרות ושרוף על רבי נחמן, ונפטר פתאום עוד לפני שהספיק לחזור בתשובה שלימה - הוא יגיע לעולם הבא, ולאחר שיסיים כמובן את התיוקן שלו על מה שחטא - הוא ישב אחר כבוד בהיכלו של רבינו, ושם ילמד תורה ברמה הכי גבוהה, ולעומתו אברך מן השורה שאת כל ימיו הקדיש לתורה ולמצוות, והיה ירא שמים אמיתי, הוא מגיע לעולם הבא ומקבל בדיוק את מה שמגיע לו! הוא גם לא מצפה ליותר מזה! ופתאום הוא רואה היכל גדול ומפואר, ומציצים מהחלונות כל מיני אנשים הרבה יותר פשוטים ממנו! והוא לא מבין! הוא היה בטוח שהוא הרבה יותר חשוב וצדיק מהם! מה קורה כאן? אלא שזו התשובה: אמנם ברמה האישית הוא באמת הרבה יותר מהם, אבל הם "מקושרים"! יש להם "פרוטקציה" בחלונות הגבוהים, ולא שיש כאן חוסר הגינות חלילה, הם פשוט התבטלו כ"כ שהם נהיו חלק מהצדיק!

וכן להיפך, יכול להיות אדם שקורא לעצמו "חסיד ברסלב" אבל בתוך תוכו הוא בכלל לא מתחבר אל הרב, רק כמצוות אנשים מלומדה. הוא אפילו נוסע לר"ה אבל בלי התקשרות, בלי ביטול, וכמה הוא מפסיד...

ולסיום: לאור הדברים הללו מובן, שכאשר מוהר"ן התבטא בביטויים מופלגים ולא רגילים על חשיבות הנסיעה אליו בר"ה, כגון: "אין דבר גדול מזה", "מי שהיה אצלי בראש השנה, ראוי לו לשמוח כל השנה", או אמנם אנחנו לא מבינים את זה, מה כל כך חשוב להיות במקום קבורתו דוקא ביום מסוים? ואמנם שכננסים לעומק העניין, ולומדים את המאמרים ששייכים לעניין - מבינים טיפה את העניין, אבל עדיין זה לא מספיק. בשביל לעזוב את המשפחה, ולקום ולהוציא כל כך הרבה כסף וכו' וכו' וכל אחד יש לו הר של סיבות למה לא לנסוע!

אבל כאן ההזדמנות לקבל 'ביטול מוחלט'! ולהבין שרק מי שהולך אחריו בלי להבין, מגיע. לכן יהודי שאוהב ללמוד מספרי ברסלב ומתחיה מזה, אשריו ואשרי חלקו! זה נפלא! אבל כל עוד אין לו את הביטול, הוא לא ממש מחובר לרב.

או מי שרוצה להבטיח לעצמו כרטיס בניה, שידוך לקנות כרטיס טיסה!!!

אם אחת השאלות הבאות - כלפי ה'ברסלבים" - מטרידות אותך, את מוזמנת לקרוא את סדרת המאמרים הבאים בע"ה ולקבל תשובות ברורות:

א. האם אתם מרגישים מעל שאר החרדים? ואם כן - למה? ב. למה אתם חושבים שכולם צריכים להיות "ברסלב"? ג. למה אתם "דוחפים" את הצדיק לכל מינה בחיים? ולמה כל דבר צריך לעבור דרך הצדיק? ד. למה דוקא רבינו? יש הרבה צדיקים! אפשר לקבל מכולם! ה. מה ענין ההתקשרות לצדיק? נ. מה אני אישית ארוויח אם אני מחוברת לצדיק? ז. למה מקבלים את התואר "ברסלב" רק מאז שנוסעים לאומן ר"ה?!

בתחילת התקברותו של בעלי לברסלב - אחרי המשבר הגדול של כל ה"סיוויץ" הזה בראש, ואחרי שכבר הגעתי לבשלות הזו שכבר לא איכפת לי מה יגידו, קלטתי משהוא אצל הברסלבים שמאוד הפריע לי:

למה הם חושבים שכולם צריכים להיות ברסלבים? יש אנשים גדולים וצדיקים שהגיעו למדרגות עצומות בתורה ובקדושה, והנה מגיע לו חסיד ברסלב שלא מגיע לקרסוליים שלהם, ומניד ראשו: "חבל שהוא לא הכיר את הרבה..." מה הוא צריך להכיר? כל חיינו דבקות בה', מה חסר לו? ולא שאני דואגת לאותם צדיקים, מה שאכפת לי זה למה אומרים לי שאני חייבת להדבק דוקא ברבי נחמן? למה אני לא יכולה לקבל גם מצדיקים אחרים?

ומה שהכי מעצבן: למה כולם אומרים לי שזה שלב שכל המקורבים עוברים? ואיזה שטיפת מח עושים להם שזה עובר?

וכן, במשך תקופה מסוימת הייתי במקום המבולבל הזה; מצד אחד אוהבת את ברסלב, מתחברת לכל רעיון, אבל מצד שני מתוסכלת מכל השאלות הנ"ל ולא יודעת להסביר - אפילו לעצמי - מה זה בעצם להיות ברסלבים. לאט לאט התבררה לי התמונה ועשיתי לעצמי סדר.

יש שתי רמות ב'להיות ברסלב':

הרמה הראשונה - לקחת משם את הדרך לעבודת ה'; לעבוד את ה' מתוך שמחה ואמונה, תמימות ופשיטות, לא להתיאש, לראות נקודות טובות, וכן שאר העצות.

במסגרת זו נכללים גם המון אנשים שלא יודעים בכלל מברסלב, אולי הם אפילו מתנגדים, אבל בעצם הם אותו דבר בדיוק. הרי ברסלב זו דרך חדשה שהיא ישנה. וא"כ אפשר להגיע לכל הדברים הללו עוד לפני ברסלב. ואם כן, יכולים להיות שני אנשים - אחד קורא לעצמו 'ברסלב' והשני ליטאי גמור או חסיד אחר - ובעצם שניהם עם אותם השקפות בדיוק, ואף עובדים על אותן נקודות; הראשון מדבר עם ה' במילים שלו והשני 'מתבודד', הראשון מרכיב לעצמו משקפים ורודות, והשני קורא לזה "אומרה" וכן הלאה.

כשאנחנו עומדים ברמה הזו, באמת לכאורה אין ענין להיות דוקא ברסלבים, כי מה נפקא מינה איך קוראים לזה? כל אחד יכול ללמוד מאיזה ספרים שהוא רוצה, העיקר שיגיע לאותו מקום ולא משנה איך הוא קורא לזה.

אבל, וכאן מגיע האבל הגדול, ישנה רמה נוספת, נדבך נוסף, שבשביל להגיע לשם צריך לכל הפחות להאמין במוהר"ן שלא היה אדם פשוט, ולפתוח את הלב.

בשונה מכל שאר הגדולים והצדיקים, נחמן נתן לתלמידיו את האפשרות 'להתקשר' אליו! לא רק 'לשמוע' ממנו, ואף לא רק 'להאמין' בו, אלא להיות 'תחת חסותו'. ולא רק בעולם הזה, אלא גם בעיקר בעולם הבא.

במה דברים אמורים?

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. כל יהודי כשמוגיע לן עדין מקבל את ביתו ואת נחלתו. כל אחד לפי כוונתו - מה שאגר והכין לעצמו, מי שמועטים זכויותיו מקבל 'צדיק' או 'ביתן', מי שיותר ניצל את הזמן מקבל 'חידת דיור', מי שיותר השקיע ועמל על ש' ממש 'דירה', וכך לפי הזכויות, עמל התורה והמצוות, כך גודל ה'היכל' או ה'ארמון'...

לצדיקים יש 'היכלות'. כל צדיק יש לו את היכל שלו. וזהו כמובן הדרגה הגבוהה.

כמובן שכולנו היינו רוצים להגיע להיכל, ומי שסומך על עצמו, בדרונו, ומרגיש שהוא כזה צדיק ובטוח שמחכה לו היכל מושלם - אשריו ואשרי חלקו. מה יש להוסיף? אבל מי שקצת מפחד שהוא באמת לא בדרגה הכי

חוויות מתוך 'סדנת ההתבודדות'

[עם הרב דוד גבירצמן]

חברים יקרים, אני מעוניין לשתף אתכם בתגלית אישית שמרגשת ומחזקת אותי מאוד בחודשים האחרונים.

כל שבוע יש יום אחד שאני מחכה ששה ימים כדי לפגוש בו שוב, במיוחד את שעות הערב שלו. מדובר ביום ראשון בשבוע, וזה קשור למפגש מדהים שמתקיים בו, מפגש עם חבר טוב בשמים ועוד כמה חברים נפלאים על הארץ.

אני משתתף ב'סדנת התבודדות', עם הר"ר דוד גבירצמן. 'סדנא' קוראים לזה, אבל בעצם זו 'חבורה' לכל דבר ועניין. נאספים להם יחד אברכים בני תורה, צעירים ומבוגרים כאחד, לצד חסידי ברסלב ותיקים, מתרכזים באמצעו של יער, ומתיישבים.

אנו פותחים בניגון, שפותח את הלב, ומאיר את הנשמה, ומיד לאחריו, הדיבורים הנפלאים והבהירים של ר' דוד, כל שבוע נדבך נוסף בדרכה של העצה הנפלאה מהכל - ההתבודדות. לאחר מכן כולנו מתפזרים בין עצי היער, ליישם את מה שזה עתה למדנו, ולאחריו מתאספים שוב, לדון וללכך יחד את החוויות ואת המסקנות.

אנחנו ביער, יושבים במעגל, צמוד לקרקע, קרוב לשמים, יושב לצידי חבר ואנחנו מדברים מתוך הלב אל תוך הלב, ואז הוא אומר "אנחנו בטבע ובכלל מעל הטבע..." אני מסתכל סביבי על האנשים, על המקום, על החיוכים השקטים ועל השאגות הרחוקות של מתבודדים נועזים, כמה הוא צודק!

חבר אחד, קשוח בדרך כלל ולא מהסוג שממהר לשתף, ברגע של הארה הוא פולט פתאום, ספק לעצמו ספק לי, "אשרינו שזכינו" ... ואני משלים לעצמי במחשבה 'להיות יהודים', הנקודה היהודית מדהימה כל כך, מפתיעה כל פעם מחדש.

יום אחד, אני יוצא מהיער אחרי התבודדות, חבר מהסדנה בוקע לצידי משביל אחר, כשהוא רואה אותי הוא מחייך "תקשיב, זה שינה לי את החיים, לגמרי", והוא מפרט: "יום שאני מתבודד זה כבר לגמרי לא אותו דבר. תשמע זה ממכר. הנה, לפני יומיים לא התבודדתי והרגשתי את החסר, מאיפה הם הגיעו אלי שוב פעם, הכעס, הדאגות העצבות... ואז נזכרתי, כבר יומיים לא עשיתי מקלחת טובה לנשמה, שכחתי להתבודד... קדימה לשדה!".

אני מזדהה עם כל מילה, גם אצלי זה ככה. שבוע שעבר נקלעתי לכמה רגעים של כעס בבית, אשתי כנראה הבינה עוד לפני את הסוד, "לך", היא ממריצה אותי, "לך" תתבודד אחר כך תחזור הביתה..."

אני מנסה להתבודד כבר שנים, כמה קשיים, עליות וירידות, ספקות ובלבולים, שתיקות ארוכות ומעיקות. כמה פעמים כמעט נשברתי.

אני משוכנע שהקדוש ברוך הוא האיר לי פנים באופן מיוחד, בסדנת היער הזו אני מתחיל להרגיש באופן מיוחד במינו כניסה של ממש בעולם ההתבודדות.

הדיבורים מחיי נפשות, העצות המעשיות, המפגש עם חברים שמחפשים את אותו דבר בעצם, השיתופים והעידודים, ועוד המון מתנות שקיבלתי שם.

עוד דרך ארוכה לפניי, אבל בינתיים התחדשתי בהתבודדות שלי, ביהדות שלי, הכרתי חברים חדשים ואמייתים, חוויתי במהלך הסדנה התבודדות מיוחדות ומתוקות שנשארו איתי בפנים.

תודה רבה לך אבא שבשמיים שהבאת אותי לכוה מקום עם כאלו יהודים נפלאים ודיבורים מחדשים ומחזקים. אני העברתי הלאה את הטוב שנתת לי, סיפתי לאחרים...

תודה שהקשבתם.

בני תורה יקרים!

בין הזמנים בפתח, וגם אלול' בפתח...
זה הזמן להתחדשות לנשמה וגם לגוף,
בטיול שמשלב אטרקציות מרעננות

עם הרב דוד גבירצמן

אתה מוזמן להתמלא כוחות חדשים לקראת 'אלול' שופע התקרבות לבורא עולמים, ביום שכולו גליל עליון, מעיינות, הרים, קברי צדיקים, שיחות של לב ונפש, וחיפוש דרכך האישית בעבודת השם. הפעילויות והאטרקציות במקומות מתאימים ומיוחדים לציבור שומרי תורה ומצוות.

בתוכנית:

- יציאה בשעה 10:30 מירושלים
- עצירה בנקודת טבע מיוחדת ושיחת פתיחה.
- ארוחה קלה וטבילה במעיין בין הרי הגליל.
- טיול ג'יפים מאתגר כולל תצפית על איזור הגליל והלבנון, ביקור באגם הנסתר, בי"כ עתיק יומין (נבנה ע"י רשב"י זי"ע), האידרא, ר' טרפון ועוד מחוזות מעולמים של תנאים ואמוראים.
- ארוחת ערב מפנקת.
- קומזיץ ביער ליד רשב"י בשילוב דיבורים וניגונים.
- חזרה משוערת עד הצות הלילה לירושלים

הטיול ייערך ביום רביעי כ"ז באב
מספר מקומות מוגבל - כל הקודם זוכה!

לפרטים והרשמה: דוד קליגמן 0527172452

הודעה משמחת

בעזרה"ת לאחר כינוס היסוד שהתקיים בחודש הקודם, הוחלט על הקמת
חבורת "אמונה ודעת"

לבני התורה-חניכי הישיבות בירושלים עיה"ק

התקרבת לרבינו ז"ל, ובכל זאת יש לך נקודות המיוחדות לך,
עקב גידולך בישיבות הקדושות?
יש לך חשיבה ליטאית? היית רוצה חברים דומים לך, ו/או
שיחת חברים ברוחך?

אז בוא הצטרף לעשרות אברכים בני תורה-שהתקרו לברסלב באיזור
ירושלים עיה"ק, ונתחזק יחד.

כינוס הצדיקים טוב להם וטוב לעולם

רשימת פעילויות שיתקיימו בעז"ה:
כינוס חודשי / חבורות / שיעורים / כולל ערב / כולל ערב שב"ק / תפילות בשבת וחול /
סעודות משותפות / מפגשים לנשים / נסיעות, ועוד ועוד
פרטים יבואו בעז"ה.

נ.ב. הכינוס הבא יתקיים בעז"ה מיד לאחר תשעה באב

פרטים: ר' דוד 0583243003

תפוצת העלון

ניתן לקבל את העלון בדואר - ללא תשלום,
או במייל: ale148148@gmail.com
או אצל הנציגים שבכל איזור.

להלן רשימת הנציגים לעת עתה:

אלעד	ירושלים:
רוזנברג: 0527120001	ישיבת מיר: 0548435730
צפת	איזור גאולה: 0527149713
גלבך: 0527663342	רמת שלמה: 0527614899
כרמיאל	גבעת שאול: 0527674467
מיזליק: 0527684741	בני ברק
נתיבות	זילברמן: 0533150100
אליעזר: 0583201838	או במס': 0548507128
	ביתר
	גבעה A א: 0548485331
	גבעה B ב: 0548402167
	קרית ספר
	ישראל: 0527143103
	ברכפלד
	מיכאל: 0527145402
	בית שמש
	חפציבה: 0533142225
	הקריה: 0527116038
	רמת ב"ש: 0527639039
כל המעוניין להיות נציג באיזור מגוריו, או לקבל העלון בדואר, נא לפנות למס': 250-3179417 נ.ב. מי שיכול לקחת את העלון מאחד הנציגים הנ"ל, ללא מאמץ מיותר, נא להימנע מלבקש משלוח-דואר.	

כינוס מרכזי

הננו שמחים להודיע, כי לבקשת רבים, ייערך כינוס מרכזי לכלל בני התורה-חניכי הישיבות ברחבי
הארץ, העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

הכנה לראש השנה

הכינוס יתקיים בעזרה"ת ביום ראשון, ר"ח אלול, בבית הכנסת "ברסלב",
רח' יחזקאל 10 - ירושלים בשעה 8:00 בערב

8:00 - התכנסות וכיבוד קל	10:15 - פאנל מיוחד - סביב הנסיעה
8:15 - דברי פתיחה - הר"ר ישראל מאיר גלינסקי	לראש השנה
8:30 - שיחת חזוק - הרה"ג ר' משה ביננשטוק	בהשתתפות:
9:30 - הפסקה וכיבוד עשיר	הר"ר שמואל חרוזינסקי - קרית ספר,
9:45 - סיפור התקרבות - הר"ר אברהם יצחק קלצקי שליט"א	הר"ר אליהו קרשבוים - בית שמש,
	הר"ר יואל משי זהב - ירושלים

גדול יהיה המעמד לכבודה של תורה

כינוס לנשים

בעז"ה יתקיים כינוס מרכזי לנשות בני התורה,

הכנה לראש השנה,

בחודש אלול הבעל"ט,

בעיר בית שמש.

פרטים בגליון הבא.

חלק מהוצאות העלון, נתרמו לרפואת התינוקת חיה
מיכל יהודית בת פיגא ציפורה, בתוך שאר חולי ישראל.
הציבור נקרא להעתיך בעדה.

י"ל ע"י ארגון עֵשֶׂת הַתּוֹרָה
 טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
 דוא"ל: m072247774@gmail.com

הַתּוֹרָה

בית וועד לחניכי הישיבות
 העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
 22

אלול תשע"ו
 נושא החודש:
 התחדשות

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

אני היום' ילידתיך

דברים גדולים וחדשים ממש ובאמת - כבר אינם מעוררים תחושה כמעט, אפילו אם זו לידת ילד, או דירה חדשה, וכל שכן אם זו רק שנה חדשה או חודש חדש או רק פרי חדש. כי אכן - זקנה והתחדשות הם שני דברים סותרים.

אחד מהיסודות במשנת מוהר"ן הוא ה"התחדשות". על עצמו הוא העיד, שזה מה שעמד ביסוד עבודתו, במשך כל ימי חייו החל מקטנותו ועד הנשימה האחרונה (כמובא ב"שבחי הר"ן" ובקדמה ל"חיי מוהר"ן"), וגם בספריו הוא מעמיד זאת כאחד מיסודות היהדות, יסוד ושמו "התחדשות".

המושג הזה מלמד אותנו שני דברים יסודיים. הראשון, הוא עד כמה הנושא אינו צדדי, אלא יסודי וחשוב, עד שהוא ממש מיסודות עבודת ה' שאי אפשר בלעדיו. והשני, שהוא אינו תלוי במשהו חיצוני שיגרום לנו להתחדש, אלא משהו שאפשר וצריך 'ליצור' אותו מעצמנו. כי כמו, הדברים החיצוניים שגורמים לכך, מתמעטים והולכים עם הגיל, וגם תחושת ההתחדשות שהם מספקים - נחלשת ומתמעטת מיום ליום. מה שאין כן כאשר אדם 'ממציא' בעצמו את ההתחדשות - הוא לא מוגבל אליהם, וגם התחושה תהיה חזקה ואמיתית.

להלן נלמד בעז"ה מדוע הנושא הזה הוא כל כך חשוב, עד שהוא משמש כיסוד לכל עבודת ה', ולאחר מכן נראה בעז"ה איך אפשר לייצר אותו, ועד כמה הוא תלוי בבחירתנו.

אסור להיות זקן

ההתחדשות איננה רק תחושה טובה בעלמא, אלא היא משמשת כמרכז הבחירה שלנו. כאשר אנו עומדים בפני בחירה - בטוב או חלילה ברע - האם ללמוד כעת, האם להתפלל בהתלהבות ובכוונה, האם להתגבר על תאוות, וכיו"ב. השיקול שלנו מושפע מאד, וכמעט בעיקר - מהעבר.

ילד שנהיה 'בר מצוה' - הגישה שלו לכל פרט מעבודת ה', חדשה לגמרי. הלימוד שלו הוא חדש לגמרי, התפילה גם כן, מי מדבר על הנחת תפילין, וכך בכל פרט. ולכן, מלבד היותו עדיין צעיר וחסר דעת אמיתית - אין דבר שיכול לנמנע ממנו להיכנס ולגמרי לעבודת ה'. זו גם הרבה פעמים התחושה של חתן. הוא אדם חדש, ומתחיל חיים חדשים, וממילא הוא יכול להיכנס מחדש - בבטחה וללא חשש - ללימוד תורה ועבודת

המשך בעמ' ב' <<<

אחד מהדברים האהובים ביותר הוא - "חדש". אנשים מאד נהנים להתחדש, ובכל פעם שנתקלים במשהו שיש בו מן ה'חדש' - מתעוררת תחושה של התרגשות, קטנה או גדולה - תלוי כמובן לפי כמות ה'חדש' שיש באותו דבר. כשנולד ילד חדש, ההתרגשות היא כמובן גדולה, לא משום שיודעים מיהו או מה הוא יהיה, אלא כי זה ממש ממש 'חדש' - יצור חדש שהגיע לעולם. דירה חדשה היא ג"כ סיבה להתרגשות מיוחדת מאד, בפרט אם היא ממש חדשה שזה עתה נבנתה. ואח"כ כל רהיט חדש וכל בגד חדש הוא סיבה להתרגשות, ולתחושה מיוחדת ואהובה של רעננות.

ואכן, אין זה דמיון, אלא דבר אמיתי וקדוש, ואשר על כן קבעו לנו חז"ל ברכה מיוחדת על דברים כאלו: "בנה בית חדש וקנה

כלים חדשים - מברך שהחינו" (ברכות נד. ובשו"ע סימן רכג). וכמובן, אין זה דווקא בבית חדש ממש ובכלים חדשים ממש, אלא די בזה שהם חדשים אצלו. כלומר, הברכה אינה על החפץ החדש, אלא על תחושת ההתחדשות. כך הוא גם כשפוגשים חבר לאחר תקופה ממושכת, שגם אז מברכים ברכה זו, כי שוב מתעוררת אותה תחושה, ואפילו על פרי חדש מברכים שהחינו.

הרי לנו שהתחושה הזאת של ההתחדשות איננה הרגשה דמיונית בעלמא, אלא תחושה אמיתית שמצדיקה ברכה, ולא סתם ברכה, אלא "שהחינו", כלומר, הרגשה הזו מעוררת את עצם נקודת החיות שלנו, וכפי שתיכף נראה בעז"ה.

למעשה, העולם צמא להתחדשות. בכל בוקר אנשים עטים בצמיאון בלתי מוסבר לשמוע או לקרוא 'חדשות', ואם פעם זה היה רק בבוקר, בזמנו זה כבר כל היום. אנשים צמודים לכל משהו שיכול לספק להם 'חדשות', והיה אם בטעות הם קבלו את אותו מידע של אתמול, האכזבה שעל פניהם תהיה נוראה.

ועם כל זה - ההתחדשות היא נדירה. אצל ילדים, כל דבר הוא סיבה להתחדשות. שנה חדשה, כיתה חדשה, מלמד חדש, ילד חדש בכיתה - כל אלו הם בשבילם כמו לידה. ואפילו ספר חדש, מחברת חדשה, או עטיפה חדשה, וכל דבר שיש בו משהו מן החדש - הוא אצלם סיבה למוסיבה. אבל ככל שגדלים, וככל שמתבגרים - ההזדמנויות שלנו להתחדש, מתמעטות והולכות, וגם תחושת ההתחדשות נשחקת והולכת.

וכאשר מתקדמים עוד יותר לקראת ימי העמידה והזקנה, תחושה זו נמוגה והולכת, עד שיכול להיות מצב בו אפילו

דבר המערכת

סיום והתחלה

עומדים אנו בסיימה של שנה נוספת, ובפתחה של שנה חדשה. "אלול" - למרות היותו החודש האחרון, הוא למעשה חודש שכל כולו התחלה. זמן חדש, ובדרך כלל גם כיתה חדשה ושיעור חדש. ובכלל, העולם כבר מתכונן לראש השנה ויום כיפור, שהם כבר בעצם השנה החדשה.

כי אכן, אין אצלנו 'סוף' והתחלה, אלא תמיד 'סופו נעוץ בתחילתו' - כל סוף הוא התחלה של משהו חדש. בסיום מסכת מתחילים את המסכת הבאה, ובסיום הש"ס מתחילים אותו שוב. ה'סוף' עבורנו הוא בסך הכל סיבה להתחיל שוב.

זה הנושא של הגליון הנוכחי - התחדשות. ההתחדשות אצל היהודי אינה תלוי בזמן או במקום, אלא היא כל הווייתו וכל מציאותו. ואם אין דברים בסביבה שיעשו לו את זה - הוא יעשה את זה לעצמו. אמרת 'יהודי' - אמרת 'חדש'.

אנחנו אוהבים 'קנינים' - כי הם יותר קרובים לשרוש, אבל לא אוהבים את ה'זקנה'. אנחנו אוהבים 'ישן' - כי זה יותר אמת, אבל שונאים את ה'התיישנות'.

רק כך, אנו יכולים לבוא ליום הדין, ולומר: "אבא שבשמים! אני מתחיל שנה חדשה, והפעם ברצינות". למרות שכבר אמרנו זאת עשרים, שלשים, או חמישים פעמים ויותר. כי באמת - מה הקשר? אתמול היה אתמול, והיום זה היום. והכל חדש לגמרי, כולל אני. וזה בדיוק מה שה'רוצה: תתחיל עוד פעם! זה הכל!! אני מוכן לעשות שנה חדשה, ולברוא הכל מחדש, רק כדי שגם אתה תרגיש חדש!

גם עבורנו זו תחנה נפלאה. את השנה הזאת זכינו ללוות, מתחילתה ועד סופה, בשנים עשר גליונות, שיצאו לאור מידי חודש בחודשו; וניסו להאיר, כל פעם מזווית אחרת, את תוכן הזמן, ואת מה שאפשר להרוויח בו.

במשך השנה הגליון התרחב, ואף הביא בכניו כמה וכמה בשורות טובות, על כנסים, חבורות, קהילות, וכיו"ב, ואף על מאגר שידוכים מיוחד, שמתרחב והולך, וגם מצליח בס"ד.

זו השנה השנייה, בה אנו זוכים לשתות בייחד מהנחל הנובע, ולהרוות מאות ואלפים נשמות צמאות, שרוצים 'לחיות' את החיים ולא להסתובב סביבם. וזו הזדמנות להודות ולשמוח על הזכות, ולהכיר טובה לכל אלו שצועדים אתנו יחד, ונותנים את הכח, וגם את הביקורת, כשצריך.

אנו תקווה לשנה נוספת, מלאה וגדושה בחיים טובים ואמיתיים, ולעוד שורה של גליונות, טובים ומשובחים יותר, וענ"פ לא פחות. ואולי לעוד שורה של בשורות טובות בנושא.

וכמובן, אי אפשר בלי להזכיר את הנסיעה לראש השנה. זו ההזדמנות שלנו להפוך את הפרט לכלל, בין מי שנוסע, בין מי שרוצה לנסוע, ובין מי שלא אווז בזה או מזה. מכל מקום ומכל פינה, אפשר להתחבר ולהתקשר, ולהיות חלק מהפסיפס הנפלא של כל נשמות ישראל, שצועקים יחד כאיש אחד בלב אחד: ה-כז-לך!
כתיבה וחתימה טובה. ולמי שזוכה - נסיעה טובה.

הנושאים הבאים:

- תשרי - יום הכיפורים
- חשוון - לימוד התורה [ב]
- כסלו - שבת קודש [ב]
- טבת - קדושת אבילה
- שבט - קדושת הברית
- אדר - בחירה וידעה

אבל, ככל שעובר הזמן, וככל שהשנים מתקדמות - אדם צובר באמתחתו הרבה מאד 'עבר', והעבר הזה רובץ על גביו ונסחב אתו לכל מקום. כך שכאשר מגיע יום חדש, ואפילו שנה חדשה - הוא בעצמו אינו חדש, אלא מחובר בעבותות וחבלים לכל הימים הקודמים והשנים הקודמות. וזה גורם שאדם נעשה כבד והולך מיום ליום. במקום להיות כמו ילד, שמקפץ והולך, וכל כולו חירות ושמחה - הוא הולך בכבדות ונושא על גביו וכתפיו את כל משא שנות חייו. כביכול מבוגר וכבד הם שתי מילים נרדפות. וממילא כל דבר שעושה - הוא עושה בכבדות. ההליכה, הלימוד, התפילה, כל מצוה, וכל הנהגה - הכל נהיה כבד.

וגם יכולת הבחירה מתמעטת והולכת. כל הזדמנות לבחור בטוב - מתחברת מיד לכל מה שהיה בעבר, ועל פי זה מוכרעת הבחירה. אם מדובר במשהו שבעבר הצלחתי בו - מוטב, ואם לא - אז הבחירה מיותרת. והרי במשך השנים, רוב הדברים שניסו - לא הצלחנו מי יודע מה, כך שממילא אם הבחירה קשורה לזה - ביטלנו כמעט לגמרי את כח הבחירה.

וזה רק ההתחלה. החלק הגרוע יותר, הוא שאנו מחוברים גם בעיקר לכל העבירות והנפילות שהיו לנו במשך ההיסטוריה. וההסטוריה הזאת קובעת בדתנו מה אנחנו - טובים או רעים, וכמה. והנתון הזה שוב עומד בבסיס הבחירה שלנו כעת. אדם אומר לעצמו: אם הייתי צדיק - היה מן הראוי ללמוד כראוי ולהתפלל בכוונה ולהתנהג כראוי. אבל מאחר שאני 'מכיר את עצמי' (מאפה - מהעבר כמוכן), ואני יודע מי אני, מה פתאום שאהיה פתאום צדיק.

סופו של דבר, הקשר אל העבר - מצמצם לגמרי את יכולת הבחירה שלנו, ואת שטח החירות שנשאר לנו. וכך אנו מצטמקים מיום ליום, עד שהופכים לזקנים. ולאו דווקא בגיל, אלא במהות. כפופים וכבדים ובלתי משוחררים. ומדוע נתרגש א"כ מדבר חדש, הרי אנחנו בעצמנו לא מרשים לעצמו להיות 'חדשים'.

על כך אמר מוה"ר בחריפות: "אסור להיות זקן. לא חסיד זקן ולא צדיק זקן. זקן - אסור להיות!!!" (שיחות הר"ן נא). ובמקומות רבים נוספים הוא מדבר באריכות, שיסוד עבודתנו תלויה בכח ההתחדשות וההתנתקות מהעבר, כמו שנאמר "היום - אם בקולו תשמעו", לא אתמול ולא מחר, אלא היום!

כאשר אדם מתנתק מהעבר, ומסתכל רק על היום הזה והרגע הזה בלבד - הוא חורין לחלוטין. קודם כל הוא הוא משוחרר מכל המשא הכבד, ויכול לזקוף את גבו וליישר את כתפיו, ושנית, הוא משוחרר לגמרי לבחור בכל דבר מחדש, ממש כמו ילד, וכמו נער בר מצוה, וכמו חתן יום לאחר חופתו.

חדשים לבקרים

השאלה היא כמובן: איך עושים את זה? הרי סוף סוף לא נולדתי היום. וגם אם ארצה להתעלם מזה, יבא זקני, בפרט אם הוא צבוע באפור או בלבן, ועוד כמה דברים - ויזכירו לי את זה. האם מדובר בתחושה דמיונית שנדרשת מאתנו - פשוט להתנתק מהמציאות ולעבור לעולם שכולו דמיון? וגם מצד המצפון, וכי מותר לי להתעלם מכל מה שהיה, ולהתכחש לזה, וכי לא אני עשיתי את כל מה שעשיתי?

התשובה היא, שזו האמת. העולם הוא באמת חדש, ורק הזקנה היא הדמיון. העולם - וכל האנשים והפרטים שנמצאים בו - נבראים בכל יום מחדש, ולא רק בכל יום אלא בכל רגע, וכמו שאנו אמורים "המחדש בטובות בכל יום תמיד מעשה בראשית".

אם נוסף מעט ע"פ פנימיות: החיות של העולם הוא מהשם הו"ה שמחיה אותו. השם הזה יש בו י"ב סוגי ציפורים (הידועים לנו מתפילת מוסף של ר"ח), וזה מה שמביא לכך שישנם י"ב שעות ביום וי"ב שעות בלילה. אלו הם י"ב הציפורים שמחיים את העולם, כל שעה בציפור אחד [וכל אחד מהם בתי בחינות - יום ולילה]. זה בעצם מה שיוצר את מציאות היממה. בכל שעה - יש תת"ף חלקים, שהם הזמן המדויק של חידוש העולם. כי חידוש העולם הוא באופן כזה של 'אור ישר' ואור חוזר, כלומר: השי"ת שולח שפע חדש שמוזה נברא העולם וכל אשר בו, והשפע הזה מיד חוזר למעלה. כמות הזמן שלוקח לשפע הזה לרדת ולחזור, הוא אלף ושמנונים פעמים בשעה, והם התת"ף חלקים שישנם בשעה. כלומר, בכל שעה העולם מתחדש אלף ושמנונים פעם. וזה מתבטא גם אצלנו בגשמיות. כמות הנשימות שאדם נושם הוא - תת"ף פעמים בשעה. כלומר, בכל נשימה שלנו, הכנסת והוצאת אויר - העולם מתחדש. ואם העולם מתחדש - מי מפריע לנו להתחדש בידח אתו? ועל כך אמר מוה"ר "אין הבל שיוצא מפי בלי התחדשות", כלומר כל נשימה היא חדשה לגמרי לגמרי.

נמצא שההתחדשות היא המציאות האמתית. כי העולם הוא באמת חדש, ולא קשור לאתמול או לרגע הקודם. ולכן הברכה על 'התחדשות' היא 'שהחינו', כי היא בסך הכל מעוררת בנו את תחושת החיים האמתית שמתחדשת בכל רגע. וזה מעורר אותנו להתחיל ולחיות מחדש. אתה רואה פרי חדש? גם אתה חדש, תתחיל לחיות, ובאמת.

הסיבה שגורמת לנו לחשוב ולהרגיש אחרת, הוא משום שבעינינו לא רואים זאת. אנו רואים את אותו עולם, אות כביש ומדרכה, אותם עצים ואנשים, אותה עיר ואותם בתים. והם גם נראים כהמשך ישיר לאתמול ולפני שנה, וגם בלים בהתאם. אבל כל זה הוא רק מחמת 'קליפת נגה' שמכסה על העולם, ויוצר אצלנו אשליה של טבע והתיישנות, וכל זה למען הבחירה.

אבל כאשר אנו בוחרים 'לקלף' את הקליפה הזו, ולהתעלם משליטת הטבע, להסתכל בעינינו של אמונה, ולהאמין שהכל חדש, וממילא גם אני חדש - לא נכנסתי לדמיון, אלא אדרבה, קילפתי את הדמיון, ונכנסתי לעולם אמיתי. תתחדש!

בעניין 'חומרות יתרות'

איתי בגליון הקודם מה שכתב הרב שמעון מאיר בקר שליט"א

ולענ"ד להעיר בכמה דברים:

א. מה שכתב שהגדר של 'עיקר הדין', הוא מה שיוזרו הרבנים שליט"א להמון העם (כמו היושבים בפרדס חנה ויושבים מעין אלו], והשאר הוא 'חומרות' שצריכים בני תורה לדעת שהם 'חומרות יתרות' ואין להסתכל על מי שאין מקיימים בעיניים רעות.

לענייני אין הדברים כן, ואף שוודאי אין להסתכל בעין רעה על מי שאינו מחמיר, מ"מ יש הרבה דברים שאינם 'חומרות יתרות' כלל, וההנהגה הראויה 'מעיקר הדין' אצל בני התורה שונה מההנהגה הראויה מעיקר הדין אצל 'עמך', שאצלם הרבה פעמים מקילים לפי הצורך, ובהרבה פעמים יש עיקר גדול להחמיר מעיקר הדין, רק שלא נהגו כך ההמון מחמת הקושי שבדבר.

ולדוגמא מה שהזכיר בעניין הטלטול בשבת [כמובן שתלוי הדבר כפי הקהילה שכל אחד משתייך], אשר יש הרבה שיטות בראשונים שרשות הרבים מהתורה היא בט"ז אמה, שלפי זה לא מועיל עירוב מהתורה, וכן פסק השו"ע, ולפי זה מהתורה אסור לטלטל, בפרט לבני ספרד שנהגו כמין 'ואפי' מרן הרב עובדיה יוסף וצ"ל ויבלחט"א הראש"ל צ"ח הג"ד יצחק שליט"א הידועים בכוחא דהתירא, מורים לבני תורה להחמיר בזה].

ואף שיש ישובים לזה, ונהגו כשיטות אחרות, מ"מ אותם שלא מטלטלים א"י 'חומרא יתירה' כלל, רק זה 'חומרא מעיקר הדין' והבן. [כמו"כ בעירוב במקומות שונים בארץ ידוע לכל העוסקים שיש הרבה בעיות, ועירוב הוא דבר מורכב ורבו המכשלות, ופעמים סומכים על כל מיני שיטות רחוקות קצת ומקילים בכל מיני עניינים, וכמדומה שדעת החזו"א הייתה

בערי השדה לאסור הטלטול כמעט מעיקר הדין משום כך].
כמו כן, להחמיר בזמן קריאת שמע כשיטת המג"א, שהוא ספק דאורייתא, בודאי יש מקום גדול להחמיר. ומדוגמאות אלו יקיש הקורא לכל כיוצא בזה.

זה הערתי מבחינה הלכתית על ענין דבריו, שיש להבדיל בין חומרות, לבין להחמיר מעיקר הדין.

ב. ועתה אסיים בענין דעת רבינו הקדוש ז"ע על חומרות, שנראה ברור שבא לאפוקי רק חומרות יתרות, וכל מקום שכתוב בפוסקים שראוי להחמיר, או טוב להחמיר, או ראוי לבעל נפש להחמיר, או במקום שמרן כותב ב'דעות סתם ויש, שהביא הדעה השניה שיש מקום להחמיר כך - בזה לא דיבר רבינו, וודאי שלבני תורה או בעלי נפש [כ"א כפי דרגתן] ראוי להחמיר.

ורק להמציא חומרות יתרות, או לחפש כל מיני שיטות, כגון בדברים שמרן בשו"ע או המ"ב [לכל אחד כפי קהילתו] מקילים, ויש איזה ספר אחר מהפוסקים או שות"ם שכותב שראוי להחמיר, זה אין לעשות בחינם. כמו"כ יש פעמים רבות שלומדים סוגיא ויוצא שבפשוט צריך להחמיר, רק שהעולם לא נהגו כן, וסומכים על כל מיני ישובים, בזה ראוי להחמיר [כ"א כפי דרגתו].

וכמובן שחלילה לזלזל באותם שאינם מחמירים. וגם מי שידוע לפי טבעו שקשה עליו להחמיר, וגם חומרות הנ"ל יכולים לגרום לו למרה שחורה - אינו מחויב בזה, וכל לבבות דורש ה'.

בברכת התורה
ישי לוי ירושלים

התחדשות

כל אחד בעניין שהוא עוסק בו, רק שהרבה פעמים מרוב שמואשים מההתחדשות, כבר שוכחים מזה לגמרי, והחיים עוברים להם איך שהוא בישנונית כזו וכבודות, אבל כשהם במודעות של האדם, והוא רוצה בזה וזה חשוב אצלו, זה כבר יגרום לו לנצל את ההזדמנויות שנקרות בדרכו להתחדש, ולקפוץ על ההזדמנויות האלו להתחדש לגמרי.

העצה השניה היא כמוהו התפילה. להתפלל ע"ז הרבה שנוכח להתחדש בכל יום ובכל רגע.

יעקב: עד עכשיו לא דברת בכלל מברסלב... כל מה שהצעת עד עכשיו הוא רעיון מוסר וטכני בלבד, מדוע כדאי להתחדש, ואיך מוצאים או מומציאים 'תחנות' של התחדשות. אבל איך שאני מכיר אותך - בסוף הכל קשור לברסלב, מעניין אותי א"כ מה יש לך לומר בעניין?

משה: העצה העיקרית להתחדשות היא העיסוק בפנימיות התורה. כי שכאדם לומד קצת פנימיות התורה - לאו דווקא כתבי האריז"ל, אלא איזה קטע ליקוטי הלכות וכדומה - ספרים שמורידים את פנימיות התורה אליו, ע"ז האדם מתחיל להסתכל על כל הבריאה בעיניים אחרות, והוא מבין שכל תפילה וכל מצוה זה באמת משהו אחר לגמרי, ויש בזה סיבה אמיתית להתחדשות.

אבל יותר מזה. מתוך דברי מוהר"ן עולה בבירור, שההתחדשות הוא עניין של בחירה, ואדם יכול להחליט בכל רגע להתחדש לגמרי. פשוט לשכוח מהעבר, ולהתחיל לגמרי מחדש. ואמנם הרבה יותר קל לעשות את זה כשיש לנו הזדמנויות של התחדשות, כתחילת יום או תחילת סדר כנ"ל, אבל באמת גם בלי זה, אדם יכול להרגיל את עצמו מידי פעם לעצור באמצע שטף החיים, ולהחליט לעצמו: "עכשיו אני מתחיל מחדש לגמרי!"

יעקב: זה מזכיר לי מה שכתוב בספר 'יסוד התשובה' לרבנו יונה, שכעת אני תופס שהוא ממש אומר את העניין הזה. וז"ל שם: "אדם אשר פשע וחטא, ובא לחסות תחת כנפי השכינה ולהכנס בדרכי התשובה, אשכילך ואורך בדרך זו תלך."

"ביום ההוא ישלך כל פשעיו אשר עשה, ויעשה עצמו כאלו בו ביום נולד ואין בידו לא זכות ולא חובה, וזה היום תחילת מעשיו, היום יפלא אורחותיו שלא יטו מעגלותיו מדרך הטוב, ודרך זו תביאנו לשוב בתשובה שלמה. כי הוא יעשה עצמו כמשליך מעליו כובד העונות ועוצם החטאים אשר עשה, ולא יבהילוהו רעיוניו ולא יניחוהו לשוב כי יבוש מחטאיו, כי יחשוב: איך אוכל להעזי פני ולשוב, ואני חטאתי עויתי פשעתי, כזאת וכזאת עשיתי, עברתי ושניתי ושלשתי עד אין ספורות, ואיך אבוא עוד לפני כבושת גנב כי ימצא, כי בושתי לעמוד לפניו, ואף איך ארמוס חצרו ואיך אשמור חוקיו, אל יחשוב כן, כי

יעקב: מה שלומך משה? הרבה זמן לא נפגשנו, והנה בהשגחה פרטית פתאום אני רואה אותך.

משה: אכן, אני רואה שהש"ת דואג שתמיד נפגש בסוף, כנראה שיש לו נחת רוח מהשיחות שלנו בעבודת ד', אז הוא כבר דואג שניפגש איך שהוא. נו איך התחיל האלול' בישיבה?
יעקב: ברוך ד' הכל בהתחדשות נפלאה - שיעור חדש, זמן חדש, חברותא חדש, השם יעזור שזה ימשיך הלאה.

משה: אני שמח לשמוע, באמת ההתחדשות הוא דבר גדול מאוד בעבודת ד', ואם נזכה להשתמש בה הרבה ובצורה נכונה, אנו יכולים לזכות לחיים מתוקים ומלאי התחדשות, אז אולי נשוחח מעט על העניין הזה.

יעקב: אינני מבין. יש איזו עבודה שנקראת 'התחדשות' זה עניין של מציאות, שלפעמים יש דברים חדשים ולפעמים לא, האם אפשר להמציא 'התחדשות'?

משה: 'התחדשות' הוא דבר שכולם אוהבים ורוצים, ויש זה מנוף אדיר, כי אין דבר שנותן כח לאדם להשקיע כמו ההתחדשות. ובעצם כולנו רוצים להתחדש, אלא שמציאות טרדות החיים מכניסה את האדם לכבדות כזו עד שאיננו מוצאים כמעט נקודות של התחדשות, ואפילו כשכבר יש איזה דבר של התחדשות, הרבה פעמים היא נשכחת מאוד מהר, וחבל.

יעקב: אתה צודק, אז מה באמת העצה לזה להמשיך את ההתחדשות מה שיותר?

משה: העבודה שלנו היא בשני דברים, קודם כל כמו שאמרת - כשכבר יש איזה התחדשות, צריך להשתדל לשמר אותה כמה שיותר, ולא לתת לה להתפוגג כ"כ מהר. והדבר השני הוא לחפש כל הזמן איך להתחדש, ושיהיה כל הזמן דברים שנותנים לנו הרגשה של התחדשות.

והעצה הראשונה לזה היא פשוט להחשיב את ההתחדשות, כי אמנם כולנו רוצים בעצם להתחדש, אבל לפעמים שוכחים מהרצון הזה, וממילא מתיישנים מהר, כמו שכולנו רוצים להיות בשמחה, ובעצם כל העולם מחפש להיות בשמחה, אלא ששוכחים מזה וממילא נופלים לעצבות.

לכן הדבר הראשון זה לדעת ולזכור שההתחדשות הוא דבר נפלא, שכדאי שיהיה לנו כמה שיותר, וכשחושבים ע"ז ורוצים את זה, כבר התקדמנו הרבה, כי זה יגרום את שני הדברים. קודם כל זה יגרום, שכשכבר יש איזה התחדשות, לא נעזוב אותה כ"כ מהר, אלא נשתדל כמה שיותר לשמר את ההרגשה הזו של ההתחדשות.

ודבר שני זה יגרום - למצוא נקודות של התחדשות. כי באמת יכולים להיות לאדם הרבה הזדמנויות להתחדש, אם זה שבוע חדש, או אמילו יום חדש, וכן תחילת כל סדר, וכש"כ כשמתחיל איזה עניין חדש, סוגיא חדשה וכדומה [וכן אצל

המסית יושב כזבוב במפתחי הלב, מתחדש עליו בכל יום, צופה ומביט להכשילו ומשום לבו לעצה הרעה הזאת, רק יחשוב כי כן מדת הבורא יתברך, ידו פשוטה לקבל שבים, לכן טוב לו להשליך פשעיו ולעשות לו לב חדש", עכ"ל.

ובהמשך הוא מביא איזה תפילה להתפלל בכל פעם שרוצה לחזור בתשובה. ומבואר שזה לא רק יסוד בעבודת השם בכללות, אלא יסוד מיוחד בעבודת התשובה, שזה עיקר עסקנו בחודש אלול.

משה: נפלא מאד. והרי המשנ"ב (בסי' תר"ג) מביא בשם הרא"ש ללמוד בימי עש"ת את 'אגרת התשובה' לרבינו יונה, ובפרט ספר 'יסוד התשובה', ולכן אף הדיפסוהו בספרי ה'סליחות', מרוב שהיו רגילים לעסוק בו בימים האלו.

כי באמת זה עיקר התשובה. וכמו שדברנו שנה שעברה באריכות (גליון מס' 9). שתיקון החטאים הוא רק 'פרט' מסוים בתשובה, אבל עיקר המשמעות של תשובה הוא לשוב להשי"ת ממקום שהוא, פשוט להסתובב ולחזור ולשוב לך. ועיקר הקושי של האדם הוא מחמת שמרגיש שהוא פגם כל כך, כל אחד לפי עניינו והרגשתו לבו, וא"כ איך אני יכול להשתנות ולחזור להשי"ת, ולכן היסוד לזה הוא לשכוח לגמרי מהעבר ולהתחיל מחדש לגמרי.

אגב, ב'צעטל קטן' של רבי אלימלך מליזנסק מובא לומר את התפילה הזו של רבינו יונה לפני כל אכילה, מרוב חביבותו לתפילה זו, וע"כ גם אם קשה לעשות זאת ממש, אבל לפחות את ההרגשה הזו של ההתחדשות מומלץ להכניס להרגל החיים, החיים רק יהיו יותר טובים כך, בגשמיים ורוחניים.

וכמוהו, בתור ברסלב, אי אפשר שלא להכניס את הנסיעה לראש השנה. אז ראוי להוסיף, שבנוגע לזה יש עניין מיוחד בהתחדשות. וכמוהו בליקוטי מוהר"ן (סוף סימן סב): 'בכל פעם ופעם שנוסע להצדיק, צריך שיראה שיבא בכל פעם מחדש. לא כמו שכבר היה אצל הצדיק, ועכשיו הוא בא פעם שנית, רק כמו שלא היה מעולם אצל הצדיק, ויהיה אצלו כמו שבא עכשיו מחדש פעם ראשון.

"כי עיקר הוא ההתחלה, כי כל התחלות קשות כנ"ל, נמצא שעיקר כח העבודה של כל הימים אינו אלא ההתחלה, וכפי הכח וההתלהבות של ההתחלה, כן הולך ומתנהג בעבודתו, כי עיקר היא ההתחלה כנ"ל. על כן צריך להתחיל בכל פעם מחדש, כי פן ואולי לא היתה התחלתו כראוי, וא"כ גם כל עבודתו אינה בשלימות כראוי, כי הכל מתנהג כפי ההתחלה.

"על כן צריך להתחיל בכל פעם מחדש, ולבא להצדיק מחדש, כבח התלהבות גדול, והתגברות חדש לעבודת הש"ת, כדי שתהיה עבודתו כראוי כפי כח ההתחלה כנ"ל. וכן בכל פעם ופעם צריך לחשוב חששא זו, פן לא התחיל עדיין כראוי, וצריך להתחיל ולבא להצדיק בכל פעם מחדש".

יעקב: נסיעה טובה, וכתובה ותתימה טובה.

טעימה מתורת מוהר"ן על הנשא

לְהִתְקַרֵּב לְהִשָּׁם וְיִתְבַּר. וְעַתָּה שִׁתְּחַל מְחֻדָּשׁ לְפָנֶיךָ בְּעִבּוּדֵי ה' פְּאֵלָה לֹא תִּחְלֵי עֲדוּן כְּלָל מְעוּלָם. וְזֶה כְּלָל גְּדוֹל בְּעִבּוּדֵי ה', שֶׁצָּרִיכִין מִמֶּשׁ בְּכָל יוֹם לְהִתְחַל מְחֻדָּשׁ. (שם סימן רסא)

להתחיל כל פעם מחדש

כבר מבואר לעיל מעניין העלויות והירידות אלפים ורבות עד אין שעור, שצריכין לעבור על האדם קודם שזוכין לעבודת השם בשלמות, ושגם על גדולי הצדיקים עבר עליהם כל זה. והעיקר להיות חזק בדעתו מאד, שיאחז בעבודת השם לעולם ולא יסתכל על שום דבר בעולם, ולא יניח עבודתו יתברך לעולם, ואפלו אם יעברו עליו, חס ושלום, כל הירידות שבעולם, אף על פי כן יהיה מתחזק בעבודת ה' בכל מה שיוכל. והעקר שלא ליאש עצמו, חס ושלום, רק להתחיל בכל פעם מחדש כאלו לא התחיל עדיין כלל לכנס בעבודתו יתברך, רק עתה הוא מתחיל מחדש, וכן בכל פעם ופעם תמיד, ולפעמים צריכין להתחיל מחדש כמה פעמים ביום אחד. (משיבת נפש אות ג')

המשך בעמ' הבא <<<

בית היין

'היום' אם בקולו תשמעו

"היום אם בקולו תשמעו" (תהלים צ"ה). זה כְּלָל גְּדוֹל בְּעִבּוּדֵי הַשֵּׁם שֶׁלֹּא יִשִּׁים לְגַדְדוֹ עֲנִיּוֹ כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם. הוּא עֵשֶׂק פְּרִנְסָה וְהִצְטַרְכָּתוֹ, צָרִיךְ שֶׁלֹּא יִחְשַׁב מִיּוֹם לְבִרְוֹ, פְּנוּצָא בְּסִפְרִים, וְכֵן בְּעִבּוּדוֹתָו יִתְבַּרֵּךְ לֹא יִשִּׁים לְגַדְדוֹ עֲנִיּוֹ כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַשָּׁעָה.

כִּי כְּשֶׁרוֹצִין לְפָנֶיךָ בְּעִבּוּדֵי ה', נִדְמָה לְהֵאָדָם פְּאֵלָה הוּא מְשָׂא כְּבֹד וְאֵי אֶפְשֶׁר לוֹ לְשֹׂא מְשָׂא כְּבֹד כִּזוֹ, אֲבָל כְּשֶׁיִּשְׁתַּבֵּשׂ שְׂאִין לוֹ וְכֵן אוֹתוֹ הַיּוֹם, לֹא יִהְיֶה לוֹ מְשָׂא כְּלָל וְגַם שֶׁלֹּא יִדְחַק אֶת עַצְמוֹ מִיּוֹם לַיּוֹם לְאֹמֵר: מִחֵר אֶתְחַל, מִחֵר אֶתְפַּלֵּל כְּבִנְיָה וְכִבְחַת כְּרֹאֵי, וְכִיִּצְאָ בְּהַ שְׂאָר הָעִבּוּדוֹת. כִּי אֵין לְאָדָם בְּעוֹלָמוֹ כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַשָּׁעָה שֶׁנוֹמַד בּוֹ כִּי יוֹם הַמְּחַרֵּת הוּא עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמַעְנֵה, הַיּוֹם דְּיָקָא, וְהִבְנוּ. (ליקוטי מוהר"ן סימן רע"ב)

הנפילה - כדי להתחיל מחדש

כְּשֶׁנּוֹפֵל אָדָם מִפְּדֻרְגָתוֹ, יֵדַע שֶׁמֶן הַשְּׂמִים הוּא, כִּי הִתְרַחַקְתָּ תַּחֲלַת הַתְּקַרְבוֹתָ, עַל פֶּן שֶׁיִּתְעַרֵּר יוֹתֵר

להתחיל כמה פעמים באותו יום

והיה רגיל להתחיל בכל פעם מחדש, דהיינו כשנפל ממדרגתו לפעמים, לא היה מייאש עצמו בשביל זה, רק אמר שיתחיל מחדש כאלו לא התחיל עדיין כלל ליכנס בעבודתו יתברך רק עתה הוא מתחיל מחדש. וכן בכל פעם ופעם תמיד היה רגיל להתחיל מחדש, והיה לו כמה התחלות ביום אחד, שגם ביום אחד לפעמים נפל מעבודתו והיה מתחיל מחדש, וכן כמה פעמים ביום אחד. (שבתי הר"ן אות ו)

אסור להיות זקן

גם אין טוב להיות זקן, הן חסיד זקן, והן צדיק זקן, זקן אין טוב. כי צריך רק להתחדש בכל יום להתחיל בכל עת מחדש. רק יש מה שהוא משיבא כשהוא זקן, הינו 'דבר אחר' שמוסיף כח שמזקין כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת עז:). (שיחות הר"ן אות נא)

מי יתן שנוכה לילך בזה כל ימיו בכל מה שיעבור עליו, איך שיהיה איך שיהיה נוכח בכל יום ובכל עת להתעורר מחדש. כי זה העיקר שבכל העיקרים, שהזוהרנו על זה בפרשת קריאת שמע "אשר אנכי מצוך היום" - בכל יום יום יענין כחדשים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, וכן בתחילת מתן תורה כתיב "ביום הזה באו מדבר סיני" ופרש רש"י שבכל יום ידמה כאלו היום הזה קבלת התורה, וכן פרש רש"י כמה פסוקים בתורה כמו "היום הזה נתיית לעם" וכו' וכן הרבה, ורבונו זכרונם לברכה צעק אלו התיבות בקול עמוק וזקן "אלט טאר מען ניט זיין" (זקן אסור להיות). (עלים לתרופה מכתב שני גא')

עיקר התשובה - להתחיל מחדש

עיקר התשובה להתחיל בכל עת מחדש, בכל יום ובכל שעה ואפילו בכל רגע בחינת "לרגעים תבתננו". שכל רגע מבתוך ימינו וימינו הוא יתברך את האדם ומרמז לו לשוב על כל פנים ממתן תשובת רעות שהם היצר הרע וכו', ועקר התקון על ידי שיש אל לבו שאינו יודע בכל וכו' (ליקוטי הלכות, הלכות תפלת המנחה הלכה ז)

מסיימים התורה ומתחילים מחדש

בכל שנה מסיימן התורה וחוזרין ומתחילין אותה פעמים הללו מראש השנה עד שמת תורה, פי סיים התורה והתחלתה זהו בעצמו בחינת סיים אמר השנה והתחלת השנה חדשה, וכן האדם בעצמו צריך לבחינה זאת לסיים ולהתחיל, והינו לסיים ולגמר ולסלק הכל מה שיעבר עבר ולהתחיל עתה מחדש.

וזהו בחינת "לחות ושברי לחות מנחים פארונו", פי "הלחות" הם בחינת זכרון, פי הלחות הם כל התורה שצריך לקחת לזכרון פנ"ל, ושברי לחות הם בחינת שכיחה פנ"ל, ושניים מנחים פארונו, פי אי אפטר לזכר את התורה פי אם על ידי בחינת שכיחה, על ידי שישפח ויסלק מדעתו כל מה שיעבר עליו בכל פעם באופן שלא יפול על ידי הזכרון, פי בענין הזכרון והשכיחה צריך לפלס דרכיו, פי אף על פי שצריך לזכר מאד את כל דברי התורה, אף על פי כן השכיחה היא טובה גדולה מאד, פי יש הרבה דברים שצריכים לשכחם ולהעבירם מדעתו דקא, פדי שלא יתבלבל ויפול. (שם, הלכות ספר תורה הלכה ו)

תפילה:

ותעוררו לעסוק תמיד בעבודתך ובתורתך הקדושה באמת ובלב שלם, ונוכה שתהיה עבודתך אצלנו חדשה בכל יום ויום, ונתחיל בכל פעם מחדש כאלו לא התחלנו עדיין מעולם לעבדך, בפרט קטני ערך כמונו, אשר באמת לא התחלתי עדיין שום התחלה אמיתיית בעבודתך. ואפילו בעת שתזכנו לעבוד אותך באמת כראוי, תזכנו תמיד להתחיל בכל פעם מחדש. ונוכה לחדש כנשר נעורינו בתורתך ובעבודתך הקדושה. ולא נפול חס ושולם לזקנה ותשות כח כלל, רק בכל יום ויום יהיו מצותיך ועבודתך בעינינו כחדשים. ואזכה להיות עז כנמר וקל כצבי רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אבינו שבשמים. "אל תשליכני לעת זקנה, ככלות כחי אל תעובני". ויקים בנו מקרא שכתוב: "וקוי יהוה יחליפו כח, יעלו אבר כנשרים, ירוצו ולא יגעו, ילכו ולא יעפפו" (ליקוטי תפילות, ח"א תפילה סב)

המדינה היה להוציא לפועל את גור הדין ביום הכתרת המלך, שאז היו עושים כבוד והדר למלך, ולמען ישמעו ויראו היה המלך מעניש אז את הנידונים למוות.

השר הזה ישב בבית הסוהר והמתין לביצוע גור הדין, ובדרך כלל כל הנידונים נמצאים לאחר ייאוש בלי שום זיק חיות על פניהם, לעומת זאת השר היה מלא חיות ושמחה, וככל שהזכירו לו את יום ההכתרה, היה גורם לו לצאת במחול ושמחה, עד שאמרו עליו שכל הנראה יצא מדעתו.

כאשר שמע על כך המלך, רצה לראותו בכך, לבש המלך בגדי סוהר וניגש לשר, והתחיל לשוחח עמו על הגור דין, והוא כמנהגו מכרכר ושמה, והמלך המשיך ללעוג עליו על כך שהשתגע, שהרי באותו יום יהיה ביצוע הדין, ואיך שייך לשמוח.

עד שבה אליו השר, והתקרב אליו פנים בפנים ואמר לו: אתה לא זכית להכיר את המלך, אבל אני הייתי שר גדול ומקורב אליו מאוד, אילו הייתי יודע כמוני את גדולת המלך ועוצם טוב ליבו, מה שעושה לילות וימים רק למען תושבי המדינה, להיות מסור לכל אחד, וכי יש לך מושג בגדולתו, ובגודל גבורתו, והנה עוד מעט יבוא היום הגדול וכולם יריעו ויתנו כבוד גדול למלך, וזה כל חיותי ושמחתי. ומה לי לחשוב מעתיד, שהרי זהו חלקו של מי שלא הכיר את המלך. מובן לכל, שהמלך מחל לו והשיבו על כנו, שהרי כאלו נתינים צריכים שישארו בין החיים...

במשל נורא זה מונח סוד חודש אלול ועבודת ראש השנה. כי בוודאי שהוא יום הדין, אך עיקר הדרך לצאת זכאי בדין הוא כאשר האדם מכניס את כל כוחו ותפילתו לחשוב רק מכבוד ה', והדר גאווה ועוזה, לעורר השתוקקות בלב שיתגלה בעולם, וכאשר המלך רואה את הרצונות שלו להמליכו ולכבדו הרי הוא נותן לו עוד ועוד חיים טובים וארוכים.

וכי אין ראוי לבקש על חיים טובים, מדוע בכל זאת אנו מבקשים זכרון לחיים?

הדרך בו יכול האדם להתחבר למלכות ה', הוא דייקא כאשר הוא פונה להשי"ת בתפילה על בקשת צרכיו ומילוי משאלותיו בגשמיות, כי עיקר התפילה היא לדבר דיבור אמת, מה שמרגיש צורך לומר לה'. וכיון שסוף סוף אנו מונחים בעולם גשמי, הרי שהדיבור האמיתי של האדם הוא לדבר על מה שחסר לו, ובוה דייקא הוא ממליך את ה', שמגלה דעתו שרק ה' יכול למלא את כל משאלותיו, ואדרבא אם לא יבקש על זה, הרי זה נראה כאילו הוא מסתדר לבד בלא צורך סיוע מלעילא, ולכן הרגילנו רביז"ל לדבר ולבקש מהשי"ת על כל דבר שמפריע לנו, גם ענינים של גשמיות, שבוה אנו ממליכים אותו יתברך על כל פרט ופרט.

אלא שמתוך כך שמתחיל לדבר עם ה' ולהתקשר עמו, על האמת הפרטי שלו, הוא יכול להתעלות לבקש על האמת האמיתיית של רצון ה', לבקש על רוחניות, ומתוך כך להתעלות יותר לרצות רק גילוי מלכות ה' והעלאת כבודו ית', [שהוא רוב עסק התפילה בראש השנה, פיוטים בשבח גדולת הבורא ורום צבאו].

והוא גילוי נפלא של רביז"ל, שיש להתפלל ולדבר עם ה', הלוך ושוב, כלומר לדבר מהאמת שלו, ומשם להתעלות לאמת הכללי, וחוזר שוב לאמת שלו וכו', כי האמת שלו הוא הפותח ומחדש את הקשר לה'. [היא עצה נפלאה להתבודדות] (ע"פ ליקוטי" ס' יש אמת שהוא בחינת חלון ויש שהוא בחינת אב סוב אלא שיש להאיר את החלון עם האבן טוב ועיני עוד בס"י ד')

נקודה נוספת ראוי לציין, שאכן עיקר הבקשה לחיים טובים הוא באמת לבקש לזכות לחיים טובים ברוחניות, להיכנס לנועם האמיתי של הקדושה. ועל זה אנו מאחלים איש לרעהו בהארת פנים "לשנה טובה תכתב ותכתב לאלתר לחיים טובים ולשלום בספרן של צדיקים אמיתיים" כלומר שנוכה להתקרב לצדיקים, ונרגיש אור תורתם הק' שהשאירו בספריהם. (ליקוטי תפילות, סוכה ז' פקדון ה')

מו העבודה בערב ראש השנה? אמר רביז"ל: "אחרים היו מתברכים שיהיה להם ראש השנה כמו ערב ראש השנה אצלנו..." וכמו שאכן רואים מה שנעשה על ציונו הק'. לא נשמע כזאת, בית חרושת של תשובה, כל כך הרבה אנשים עומדים שעות ועוסקים בתשובה, חרטה וידי דברים, שופכים ליבם על היצר הרע ועל הנסיונות שלהם, צועקים ומבקשים על עצה וישועה ברוחניות. אשרי מי ששם חלקו להיות בין החבורה הקדושה הלזו.

וכבר היה מעשה לפני כמה שנים. רב חשוב מאוד שנסע לראשונה בראש השנה, וכאשר נשאל כמה התפעל ביותר, השיב, שלאחר התקין הכללי העולמי, עמדו כולם וצעקו אבינו מלכנו, וכזאת לא ראה בעולם, שצועקים ב"החזירנו בתשובה שלמה" הרבה יותר מ"כתבינו בספר פרנסה וכלכלה"... זהו בוודאי בכוחו של הרבי שמכניס באנשיו חיים של תשובה.

גם אם אינך מתעורר לתשובה, בכל זאת עמוד והסתכל בעין טובה על כולם ותחבר את עצמך להיות חלק אחד מהקבוצה הקדוש, ותשמח עצמך שזכית לקחת חלק מכל הפאר והיופי הזה, ובמחשבה כזו הנך מצטרף להיות חלק מהחשבון של כולם.

מהו עיקר עבודת ראש השנה?

הרבה מאוד נכתב בספרי רביז"ל בענין עבודת ראש השנה, אך כלליות הענין הוא לבוא לטהרת המחשבה. שפירושו לרכו את המחשבה לחשוב רק מחשבות ממצאיות הבורא (ליקו"מ ס' רי"א). ועיקר המכוון של טהרת המחשבה הוא בכדי שיוכל לעסוק כל ימיו בתפילות שירות ותשבחות, אשר בזה מתבטא עיקר מלכות ה'.

ובימים אלו אנו בונים את קומת המלכות, לבנות מציאות של מוח נקי וצח, המאיר באור של דעת והכרה בהשי"ת עד שנהיה דבוקים בו ונוכל להתפלל ולדבר עמו כל השנה. ולכן אנו עוסקים הרבה בימים אלו בצעקות ותפילות.

ומשום כך באמת יש להיות ראש השנה אצל הצדיק, מחמת שכל עיקר סיבת הקושי בתפילה הוא מחמת שהסטרא אחרא בלע את המחש שלנו, וטמא אותו בכל מיני סומאות. ובראש השנה הצדיק לוקח על עצמו להלחם עמו, ולהוציא ממנו את כל הקדושות שבלע מאתנו, עד שיחזור לנו קדושת המח ויפתח לנו הפה, להדבק באור אותיות התפילה, ולהשיח לבנו לפניה ה' (עין באריכות בצוואת רביז"ל ליקו"מ ס' ח').

יש לי פחדים מיום הדין אם אצא זכאי?

רביז"ל אמר (שיחות הר"ן כ"א) שיש לאדם לשמור מאוד את המחשבה בראש השנה, לחשוב רק מחשבות טובות שבוודאי יטיב עמנו השי"ת ויתן לנו שנה טובה.

ואדרבא זהו חלק מעבודת היום לתקן את הבטחון בהשי"ת, כי בוודאי השי"ת משגיח תמיד על הבריאה, אבל עיקר גילוי ההשגחה הוא, כאשר אנו מציידנו מסתכלים ותולים בטחוננו ברחמנות הגדולה שלו. וככל שאנו שמים עינינו רק אליו, כך באמת נמשך עלינו השגחתו ית', וזכה אותנו (ליקו"מ ס' ג' - ס' ע"ו).

ולכן בראש השנה שאנו מתחדש מלכותו עלינו, ואנו מושיבים אותו כביכול על כסא מלכותו, הוא עיקר הזמן להישייר עינינו אליו ולבטוח בו שבוודאי יוציא לאור דינינו.

ובפרט מי שזוכה להיות בקבוצה של רביז"ל, יש לו בוודאי לשמוח מאוד ולמלאות עצמו בבטחון שבזכות כך יצא משפטנו לאור, ונוכה לחיים טובים ומחודשים.

ענין ראש השנה עומד אצלי בסתירה, כי מצד אחד אנו מתכוונים ליום הדין ומשתדלים לצאת זכאים בדין, אך מצד שני עיקר התפילה היא על גילוי מלכות ה', וכמעט אין אנו מבקשים על עצמו שנוכה לשנה טובה.

הצדיקים המשיילו זאת, לשר גדול שנתחייב תליה, ומנהג אותו

בענין 'שבת קודש'

המקום להאריך בזה].

ולאחר הקדמה זו אגש לעניין.

הנה בגליון חודש אב, שנראה כמאמר הראשון בנושא שבת קודש - האריך הכותב בעניין זכור ושמור, שה'זכור' הוא כיצד העולם מצד עצמו מתוקן ועומד ללא העבודה של ששת הימים, עכ"ל, אין מה להעיר על הדברים, אכן כך הוא וכנים הדברים. אבל בכל זאת הייתי רוצה להוסיף דבר על עצם הרעיון.

אנו אומרים בפרשת "ושמרו בני ישראל את השבת" כי השבת אות בין השי"ת ובין בני ישראל "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ויום השביעי שבת" ע"כ, וכבר עמדו בזה המפרשים כיצד השביתה והמנוחה של השבת אות הוא על ששת הימים, ויש במפרשים הקדושים הרבה מיני תירוצים, יעו"ש, כי דבריהם הק' קילורין לעיניים.

אבל חשבתי כהמשך לרעיון הכותב החשוב, כי העניין בזה הוא, כי אמרו חז"ל "מה היה העולם חסר - מנוחה, באה שבת באה מנוחה". והוא בפירש"י בראשית הבריאה בפרשת בראשית. והנראה מזה כי אין השבת 'תוספת' על הבריאה, שהיה חסר דבר והשלימו זאת, כי ממה נפשך, אם ששת ימים נעשו בשביל לעשות בהם מלאכה כמו שיש שפירשו מש"כ בפרשת 'ויכולו' אשר ברא אלוקים לעשות, דהיינו שהקב"ה ברא את העולם כדי לעשות, אם כן מהו המנוחה שבאה לעולם כשבאה שבת, הרי ששת הימים נעשו שלא למנוחה.

ואם נאמר שזה גופא נתחדש בבריאת השבת שהיה חסר יום מנוחה, כיון שששת ימים נעשו בשביל לעשות מלאכה, אם כן אין יום השבת שייך לכל ימות השבוע, שנאמר על זה שיש חסרון בכללות העולם, כמו שאין אנו אומרים על בריאת חפצי שאר הימים 'מה היה העולם חסר - כוכבים, חיות, בהמות, דשאים, צמחים, כיון שבאה יום בריאתם נעשו שלמים', ורק בשבת אנו מייחסים בריאת השבת אל כללות העולם, וכמו שמבואר בפרשה 'ויכולו השמים וכו' ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וכו'" שלא נאמר בבריאת שאר הימים הסיכום של פעולות ימים הקודמים שנוסף עליהם עוד בריאה של היום הנוכחי, ורק בשבת יש סיכום על מעשה בראשית, שמוה הוציאו חז"ל שכלליות העולם היה חסר מנוחה והגיע בשבת, שזה

כבוד קוראי הגליון החשוב שיחיו.

בעניין "שבת קודש" שהתבאר בגליון הקודם - חודש אב.

אקדים הקדמה קצרה. באמת לכתוב על שבת קודש, הוא כמו לכתוב על עניין 'אמונה' או 'התחזקות' וכדו', שהם דברים ללא גבול. כי גודל מעלתו, כך מרגישים שהוא נעלם, ואנחנו צריכים להוריד הרגשי קודש ממקום נסתר - להלבישם ולכסותם בלבושים שיושגו לקרוצי חומר וכו'.

[ולכן יש הרבה חוגים שהעדיפו לתת לקדושה הגבוהה לנוח במקומו, ואנחנו נעשה את שלנו במקומו, דהיינו שנעסוק במה שיש לנו מושג בחובתנו בעולמנו, אם זה במוסר, אם זה בעבודת האמונה לפי דרגת שכלנו, ולמעלה בקודש בהשגת התורה - והכל בגבול ההשגה, ואם יש דברים שיש הרגשה שהם נעלים משכלנו, הרי שאנו פטורים מלעסוק בה, ויש שהלבישו זאת בהנהגת התמימות שריב"ה"ק רצה שנדבוק בה, ואולי יש בזה מן האמת, והדברים צריכים הרחבה ואין כאן המקום, אבל הצד השווה שבהם] שהקושי להעביר את המקום הגבוה והנעלה שהוא מקופיא מושג מופשט באמת מן השכל - להעתיקו אל מושגי החיים השוטפים - הוא בלתי אפשרי גם בעולמנו שהאפשרויות בלתי מוגבלות, ובדרך כלל הדברים האלה הנעלים כ"כ, הם מהדברים הנוגעים אל שרשי הבריאה, שבאמת צריך לחיות בעולם נעלה כדי לחוש הדברים כפי שהם, ולציירם בעולמו אנו.

אבל בכל זאת ריחם ה' עלינו, ונתן לנו צדיקי אמת שהם גדולים כנביאים בשעתם, שעל זה אמרו חז"ל "בא וראה כוחם של נביאים - שיכולים לצייר צורה שלמעלה כצורה שלמטה", והכוונה בזה שיש בידם לתת לנו ציור כאן בעולמנו על אותם דברים שמעצם טבעם מוטבעים הם בעולם נעלה שלא בערכנו.

ועם החיפוש בדבריהם, וכשנרד לדייק בדבריהם הק' כיצד חיו בעוה"ז עם מושגי עולמות נעלים, נקבל איזה פרופורציה ואיזה מושג על חיות דברים אלו, וכיצד נדע גם אנו לאור באור חיות פנים שלמעלה [ולצייין, כי ברוב הפעמים אפשר לראות עין בעין כיצד הדבר תלוי רק בתפילה ובקשת רחמים שיאיר ה' עינינו בתורתו ובנפלאות דרכיו הק', ולא שח"ו בשאר דברים אינו כך, רק בדברים אלו ההכרח הוא מוחש, כי באמת אינם ניתנים להעברה במושגים פשוטים ואין כאן

מכריח מה שכתב הכותב החשוב שבשבת העולם מתוקן באופן של מנוחה בכלליות עבודת ששת ימים בלי שום צורך עבודה מצידנו.

והביאור בזה נראה, שהרי יסוד האמונה שאנו מאמינים בבריאת העולם בכלליות ובהשגחה פרטית בכל מעשנו, הוא שכל מה שאנחנו עושים בששת ימים בעצם הוא מלאכתו של הקב"ה, כי אכן אנו עושים פעולתנו ברמ"ח איברנו וש"ס"ה גידנו, אבל הוא הגומר בעדנו כמבואר בחומש דברים "כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל", והיינו כי החיל נעשה מאת הקב"ה, והוא בעל הכוחות כולם.

הכרה זו נשתרשה בקרבנו ומושרשת בתוכנו בזכות יום הנחמד שבת קודש, דהיינו שאם ח"ו לא היה השבת, היה העולם חסר הכרה זו, דהיינו הרגשת המנוחה. כי הרגשת המנוחה שייכת רק בעת שאין אני צריך להיות הגומר לכלות מלאכתי כי ה' הוא זה שגומר מלאכתי בעדי, והרי שבאפשרותי לחיות במנוחה, כי מה לי לרוץ אחר דברים שאין אני גומר בעדם כי אם ה' הבורא מחיה ומחווה בכל עת.

ומנוחה זו היה העולם חסר, עד שבאה שבת בו נתחדדה ההכרה "ויכלו השמים וכו' ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה", והאדם השובת בשבת נכנס תחת כנפי השכינה, כדוגמת עוה"ב, שאין בו שום עשייה, כי היום לעשותם ומחר לקבל שכרם, ואז נכנס למנוחה שלמה כי אז "יכירו וידעו בניך כי מאתך היא מנוחתם".

כללו של דבר. בשבת קודש אנו שואבים מנוחה לכל ששת הימים, בעת שאנו טרודים בטרדת הזמן להביא ולהרוויח ולהצליח כ"א במקומו ובעיסוקו, לדעת כי אנו חיים בצל מנוחה, כי בין כך הוא זה הגומר מלאכתו בכל ששת הימים. ואולי זהו עומק הדברים במה שאמרו חז"ל שכשאמר 'ויכולו' נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, היינו שבהכרה זו הרי הוא עושה את הקב"ה שותף בכל מעשיו שבכל ששת הימים, ועם שותף כזה שגומר בעדנו, הרי אנו זוכים למנוחה שלמה לא רק בשבת קודש, כי אז אין המנוחה בשלמות, שהרי אנו רדופים בעניינינו ששת ימים, אלא שעל ידי שבת קודש אנו זוכים למנוחה בכל ששת הימים, והרי"ז מנוחה שלמה.

הכותב בכל חותמי ברכות

א.פ. ירושלים

בגליון הקודם, הופיעה הודעה אודות "כינוס מרכזי - הכנה לראש השנה" המיועד לחניכי השיבות העוסקים בתורת מוהר"ן, שיתקיים בירושלים. זאת לאחר פעמיים שכבר התקיים כינוס מסוג זה - בחודש אלול אשתקד, כהכנה לראש השנה, ובחודש אדר ב' בשנה זו, כהכנה לפורים, ולאחר ההצלחה הגדולה והתועלת המרובה שהם הביאו, הוחלט לחזור על זה שוב, בתקווה להפוך זאת בעז"ה למשהו קבוע שיתקיים אחת לגמה חודשים, כהכנה לחגים וכיו"ב.

ואכן, ההודעה עברה מפה לאוזן, ובהגיע הזמן המיועד, ביום ראשון בערב, ר"ח אלול, התקבצו ובאו בחורי חמד ואברכים יקרים מכלל ריכוזי הציבור החרדי; מבני ברק, קרית ספר, בית שמש, ביתר, אלעד, ועוד, וכמובן, מתוככי ירושלים עיה"ק - אל המקום בו התקיים הכינוס, והמקום התמלא מפה לפה.

השולחנות היו ערוכים בכיבוד עשיר, כיאה למעמד נכבד זה, והדקות הראשונות הוקדשו לפגישה והיכרות בין המשתתפים. ואכן, למרות שזו הפעם השלישית בו מתקיים כינוס שכזה - הפגישה הייתה מפתיעה ומרגשת, כשהשמחה וההתפעלות ממלאים את החלל. כל אחד מהבאים שמח לפגוש אחים ורעים השותפים אתו לדעה ולדרך, לא אחד, ולא שניים, אלא עשרות רבות של בני תורה, שבחרו כולם באותה בחירה נעימה.

כל אחד מהנוכחים עבר את המסלול שלו בדרך להיכרות עם תורתו ודרכו של מוהר"ן, והתחושה שתמיד ליוותה אותו הוא הבדידות, כביכול הוא היחיד שעושה את הצעד הזה. עובדה שהופכת את הבחירה לקשה וכבדה. אך כאשר בבת אחת מגלים ציבור גדול כל כך ואיכותי, מפארי השיבות והכוללים, שכולם עשו את אותו צעד - ההקלה והשמחה ממלאים את הלב על גדותיו, והמשא הגדול הופך לנעים וקל.

לכתחילה, זו הייתה ועודנה מטרת הגליון הנוכחי - ליצור במה משותפת לכל ההולכים בדרך זו, ובכך להפוך מיחיד ההולך בדרך-לא-דרך, לציבור העושה את דרכו בדרך כבושה ומסודרת. ואם טובים השניים מן האחד, והחוט המשולש לא במהרה ינתק, קל וחומר הדברים כאשר מדובר בשני מאות או שלשה ויותר. ואכן, מאות ואלפי מנויים או קוראים מזדמנים העידו על התועלת העצומה שהייתה להם מזה. אך עם כל זה - אינו דומה שמיעה לראייה, ואינו דומה קריאת עלון מתוך אמונה שישנם שותפים לדעה - לראייתם בפועל בעיני בשר. וזה החידוש שהיה כאן.

את המעמד הנחה - בחן ובנעימות מיוחדת - הרב שרגא זילברמן מבני ברק. כשהוא שזור כדרכו,

דברי חיזוק משולבים בהומור חד, שריגש את לב השומעים, והעלה אותם טפח וטפחיים מעל הקרקע.

דברי פתיחה נאמרו ע"י הרב ישראל מאיר גלינסקי, שהביא את הפסוק "והשלחתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דבר ה'", ואת קושיית הרב מפניבז' כיצד נמנה רעב זה - שהוא חיובי לכאורה - באותה רשימה של תשעת הרעבונות האחרים, שהיו כולם שלילים, ואת תירוצו שאכן גם בזה יש חסרון, כי כאשר רעבים, אוכלים מכל הבא ליד בלי לבדוק אם זה לא בריא או מקולקל וכיו"ב.

לאור זאת הוא באר את המצב כיום בעולם, כאשר הרעב והצימאון הפנימי אכן שולט בכיפה, והנפש היהודית מחפשת את שלה, ואינה מניחה את הרדידות והיבשות שהייתה אפסרית עד לא מזמן. רעב זה לצערנו אכן גורם לרבים לנסות את סיפוקם במים רעים ומרים שהעולם מציע, אך מנגד, גורם לרבים למצוא דווקא את הטוב האמתי, ואת הפנימיות המתוקה והמאירה, המרווה והמשיבועה. ומכאן הנהירה הגדולה הקיימת בציבור בשנים האחרונות לפנימיות עבודת ה', כשחלקם הגדול מוצא זאת בתורת החסידות בכלל, ובתורת מוהר"ן בפרט.

לאחר מכן, נעמד הרה"ח ר' ישראל מאיר ברנר, מגדולי משפיעי ברסלב - תלמיד חכם עצום, ועובד ה' מופלג - שבעצמו גדל והתחנך בישיבות הליטאיות, והיה חלק מתוך קבוצה גדולה מישיבת פוניבז' שהתקברו לפני כארבעים שנה [ורובם משמשים כיום משפיעים בעלי שיעור קומה בברסלב]. כשהפעם באופן נדיר ומיוחד, הוא נאות לשתף את הציבור ב"סיפור התקרבותו".

כהקדמה לדבריו, הוא האריך לבאר שה'התקרבות' איננו מאורע חד-פעמי, אלא משהו שצריך להתחדש בכל יום ובכל שנה מחדש [כפי שניתן ללמוד על הנושא בגליון הנוכחי שהוקדש לנושא ה"התחדשות"], ובפרט בנוגע לנסיעה המיוחדת לראש השנה, שבכל שנה מדובר בנסיעה חדשה לגמרי.

בתוך דבריו ביאר היטב בטוב טעם ודעת מהי ההכנה לראש השנה, ומה עניינו של התקרבות לצדיקים והביטול לדבריהם, וכיצד זה פועל על נפש האדם לזכות לדברים שבעצמו לא היה יכול לזכות בשום אופן. עיניו דמעו כשסיפר בהתרגשות על ה'קיבוץ' שהיה מתקיים בירושלים בשנים עברו, כשהדרכים לאומן היו סגורות ומסוגרות, ואיך שהיום ב"ה אפשר דרא ואפשר לנסוע ללא כל מניעה, ולאחר מכן סיפר את סיפורו האישי, כשהציבור יוצא מחוזק מאד לנוכח הדברים.

לאחר מכן, התקיים 'פאנל' מיוחד בעניין הנסיעה לאומן לראש השנה, בו השתתפו שלשה אברכים חשובים ותלמידי חכמים: הרב אליהו קרשבוים - חסיד ברסלב מלידה, ועמו הרב שמואל חורווינסקי והרב יוסף חיים חדד - שהתחנכו בישיבות הקדושות, והתקרבו לדרכו של מוהר"ן. על השולחן עלו השאלות והספיקות המעסיקות בדרך כלל את האברך הליטאי אודות הנסיעה לראש השנה, ההתנהגות בדרך לשם, וההנהגה בציון הקדוש, כשכל אחד מהמשתתפים תורם את חלקו בליבון ובידור הדברים, עד להבהרתם כראוי, באופן המתקבל על הלב ועל הדעת. לאורך הפאנל ולאחריו ניכרה שביעות רצונם של המשתתפים, והתועלת המרובה שהייתה להם מהדברים.

לקראת הסיום, הופיע הרה"ח ר' משה ביננשטוק שליט"א, מגדולי משפיעי ברסלב - אף הוא בוגר ישיבת פוניבז', ומי שהוביל בפועל את התקרבותם של הקבוצה הגדולה שהוזכרה לעיל, וכיום משמש כראש ישיבת "תורת הנחל". הוא התרגש למראה הקהל, כשהוא מפטיר שצריכים לעשות שאלת חכם אולי צריך לברך "שהחינו" על מעמד שכזה, בו רואים את התקרבותם של בחורים ואברכים רציניים בני תורה לדרכו הקדושה של מוהר"ן שליט"א - שני נתונים שמשלימים זה את זה בצורה המושלמת ביותר.

הוא האריך בדברים, לבאר כיצד דרכו של מוהר"ן היא הדבר הנצרך עבור כל אחד, וכיצד היא משלימה במדויק את כל מה שכבר יש לאברך בן תורה ואת כל מה שחסר לו. כמו כן האריך לתאר את ההשתלשלות וההיסטוריה של הנסיעה לאומן לראש השנה, כפי שקיבל מהרה"ח ר' לוי יצחק בנדר - מנהיג חסידי ברסלב בדור הקודם - וביאר היטב כיצד אין בזה שום סתירה חלילה לקדושת ארץ ישראל ולחשיבות השהות בארה"ק, שמוהר"ן האריך רבות במעלתה חשיבותה ונחיצותה.

בסיום הכינוס שארך כמה שעות, קשה היה להיפרד מהמקום ומהחברים החדשים. הרושם היה חזק, מעורר, מחזק, מעודד, ומשמח. והמשתתפים כולם הודו - תרתי משמע - מקרב לב, על הכינוס שהיה כל כך נצרך וכל כך תועלת, והזמינו כמובן את הכינוס הבא.

תקוותינו שאכן נוכל לקיים עוד כנסים כאלו, הן לציבור הגברים, והן לציבור הנשים, להגדיל תורה ולהאדירה, לחזק לבבות מבקשי ה', ולהאיר בהם אור של אמת ושל גאולה, כיצד להתקרב להשי"ת ולעבדו באמת ובטוב לבב, והיי נועם ה' אלוקיני עלינו.

נב. ניתן לקבל את ההקלטות מהכינוס, מחולק לרצועות. המעוניינים יפנו למערכת.

על הפרק

שופר של אהבה

רבי נחמן אומר שהשופר עושה "השלכת קולות" - הוא משליך אלינו, עד למקום שאנחנו נמצאים בו, את האהבה של השם אלינו, את הקול של השם שקורא לנו. והוא גם לוקח מעומק הנפש של כל יהודי, מהמוקמות העמוקים שאנחנו כבר לא שומעים שם את עצמנו, את הכי הכי פנימי שלנו מביא להשם.

השופר עוקף את כל הגלות, עוקף את כל החושך, עוקף את כל ההסתרה, עוקף את כל הקליפות, עוקף את כל מה שמידת הדין ראתה ואמרה: "תקשיב, אין לך בשביל מה! הם לא! הם לא מצליחים! אתה לא רואה? זה לא קורה!" השופר עוקף את כל הלא, ומחבר אותנו להשם ואת השם אלינו.

הקול של השופר הוא קול מהעלינים. זה הקול הכי עמוק שהשם אומר: "אהוב שלי, אל תיבהל, אתה תראה שאנחנו יחד כל הזמן ומעולם לא נפרדנו! זה רק אחיות עיניים, זה רק נראה כמו. אל תיבהל. אל תיבהל. תאמין לדיבורים של צדיקים. שים רגל על הגשר. תצעד צעד, ועוד צעד, ועוד אחד. אנחנו יחד כל הזמן, כמו שהיינו בהתחלה, כמו שנהיה בסוף", זה הקול של השם שקורא אלינו.

ואנחנו עונים לו מבפנים באמונה הכי עמוקה, שנכון, אנחנו מאמינים לך ובאים. אנחנו ילדיך, לא יכולים בלעדך.

שלשה הוראות לראש השנה

לסיום, ניזכר בהוראות לשעת חירום של ראש השנה לפי דיבורים של רבי נחמן:

הכלל הראשון הוא לדון לכף זכות. צריך לדעת איך הצורה של הדין בשמיים מתנהלת. יש דבר כזה ש-"נפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו" - מידת הדין רוצה שזה יהיה "מדעתו ושלא מדעתו". מה הכוונה?

כביכול, שואלים את האדם: "מה אתה אומר על ההתנהגות שלך?" אבל רוצים לשמוע את דעתו האמתית, הלא משוחדת. אז מזמנים לו סיטואציות דומות שהוא רואה אצל אנשים אחרים ומסתכלים על התגובה הפנימית שלו. איך שאדם שופט אחרים - זה משפיע עליו.

וזה דבר שצריך הרבה תפילות: "ריבוננו של עולם, תעזור לי רק לראות את הטוב ולדון לכף זכות. כי בכל מה שאני רואה ובכל מה שאני שופטת, אני בעצם שופטת את עצמי".

מאוד חשוב שתהיה לנו עין טובה. על כולם. וגם עלינו. בראש השנה זה קריטי. לראות רק טוב. ואם אנחנו לא

<<< המשך בעמוד הבא

קטנות, וככה תוכל להעלות את הסלע למעלה".
ואומר רבי נחמן: "כמו כן השם יתברך ציווה עלינו שנשא לבבנו אל כפיים אל קל בשמיים, ולבבנו הוא לב האבן. והוא אבן גדול וכבד מאוד ואי אפשר להרים אותו להשם יתברך בשום אופן, רק על ידי שניקה פטיש ונשבר ונפוצץ את לב האבן ואז נוכל להרים אותו".

אנחנו רוצים "אנא אמלוך" - נביא לך סלע, בצורה של סלע, במובן של סלע. אתה תראה, את כל זה אני אקח ואעלה...

לא, לא, אין ברירה, נשמה. הבנתי אותך. את רגילה מגיל הגן שחייבים להיות מקסימה ומצטיינת. מבריקה. מושלמת. אבל באמת לאמיתה, במקומות הפנימיים, זה לא הולך ככה. שם זה בקטן, פירור אחרי פירור.

להפסיק להיות "אנא אמלוך" זה להבין שאין מה לעשות, אני רק מה שאני עכשיו. מה שאני מצליחה - אני מצליחה, ומה שאני לא מצליחה - ריבוננו של עולם, אני לא מצליחה. אתה המלך. לא אני המלכה. אתה המלך ומה שתעזור לי יהיה לי.

פעם יישבנו את דעתנו שזו האמת? מה שתיתן לי - יהיה לי. לא רק בגשמיות; גם ברוחניות! כמה כוונה בתפילה שתיתן לי - יהיה לי. לא תיתן לי - לא יהיה לי. אני לא מולכת. אני לא "אנא אמלוך" באימהות. אני לא "אנא אמלוך" ביהדות. אני לא "אנא אמלוך" בתפילה. גם לא בהתבודדות. גם לא בשום מקום. כל מה שקצת נפתח לי, מיד אני תופסת אותו ב"אנא אמלוך". די עם זה. זה הדבר העיקרי שצריך לעשות עליו תשובה.

אין לי פה

רבי נחמן אומר שהשופר זה בחינה של האות אל"ף. המהות של אל"ף היא התחלה, הבסיס של כל הלימוד. והאל"ף, הבסיס של כל הלימוד אצל יהודי, הוא ראשי תיבות של "אין לי פה". אין לי כלום משל עצמי, אני לא יודע כלום, בבקשה, תלמדו אותי, תגידו לי, תעזרו לי.

הבעל שם טוב הקדוש אומר: עניינו של השופר זה כמו תינוק שצועק לאבא: "אבא, אבא, הושיעני!" "אבא הושיעני" בלי הסברים מפורטים. תתני צעקה. לא מנומקת. לא מוסברת. לא מפורטת. צעקה מעומק הכאב: "ריבוננו של עולם, אני רחוקה מהכול. תראה איפה אני מונחת. כל כך בשליטה, בחסימות, בריחוק. תראה את הלב שלי, ליבי בל עימי", אני רוצה שתעשה לי "ומל השם את ללבך" ואז "את לבב זרעך". הרי זה כל כך משפיע, מה שקורה לאימא קורה לכולם. בבקשה, תעזור לי".

מאז שאדם הראשון חטא בעץ הדעת, הוא התכסה בשכבה של ישות שהרחיקה אותו מהשם. חז"ל מגדירים את עיקר הישות בביטוי "אנא אמלוך" שמשמעו "אני אמלוך".

בעבר, בדורות קודמים ובחטא אדם הראשון, זה היה סוג של כוח ושל גאווה פשוטה. הרצון של דור הפלגה ודור המבול היה שהם יבראו את המציאות שלהם. הם יעשו. הם יחליטו על עצמם. כמו הילדים שאומרים: "אתה לא תחליט עליי! אימא שלי תחליט עליי! אבל גם את, אימא, לא מחליטה עליי! אני מחליט עליי!"

מי מחליט עליי זו שאלה מאוד מהותית. ועם השאלה העמוקה הזו התמודדו הדורות הראשונים. שאלת המי יחליט עליי. לא רוצה לקבל עליי עול מלכות שמיים.

לעומת זאת, בתקופה שלנו, קרוב לביאת משיח, הקרב הוא לא בזירה הרוחנית. ההתגוששות היא בנפש. אף אחת מאתנו לא חושבת שהיא תברא עולם. אף אחת מאתנו לא חצופה ממקום שמתריס כלפי שמיים. לנו יש "אנא אמלוך" אחר.

אבן של פירוורים

רבי נחמן מברסלב מספר על בן מלך שמאד אהב את אבא שלו. הוא ממש יצא מגדרו מרוב כיסופים לעשות את רצון אביו והתחנן אליו: "אני ממש נכסף לעשות משהו שישמח אותך. תן לי איזה תפקיד בשבילך".

אמר לו המלך: "אתה רואה למטה את האבן הגדולה ההיא? תעלה לי אותה בבקשה לקומה העליונה בארמון".

הילד יורד למטה, מסתכל על הסלע בשמחה: "זה מה שיעשה את אבא שלי שמח? מצויין!" ניגש לסלע - לא זו. מנסה, מתאמץ - לא זו. הולך להביא מהבית כלי משא - לא זו. מיישב את דעתו - "אני אתעמל ואפתח את השרירים". עושה ימים שלמים שרירים, אוכל כל מיני דברים שמחזקים, בא לסלע - ולא זו.

הוא נהיה בצער מאוד גדול ומרגיש נבוך מאוד: "זה לא יכול להיות! את הדבר הכי פשוט הזה אני לא מצליח לעשות?" הוא מתחיל להרגיש נורא אשם ולחשוב על עצמו דברים גרועים, אין לו חמלה על עצמו.

ואז אבא שלו שרואה אותו מהחלון מנסה עד כלות הכוחות וכואב את חוסר ההצלחה, אומר לו: "תקשיב, נכון שאני רוצה שהסלע יעלה למעלה. אבל מה נראה לך, שככה באתי אליך בדרישה שאתה לא יכול לעמוד בה?! לא התכוונתי שתרים את כל הסלע הענק הזה בפעם אחת. קח פטיש חזק ותכה ותפוצץ את האבן לחתיכות

מצליחות ומרגישות עצבים ממשוהו, אז לעצום עיניים או ללכת משם מהר. אני לא רוצה, לא רוצה לשמוע, לא רוצה לדון. אני לא דנה בראש השנה.

הכלל השני והחשוב מאוד זה לשמור על הפה. בין חסידי ברסלב המון עושים תענית דיבור בראש השנה. אמנם לא הגיוני לעשות תענית דיבור בתור נשים, אבל להיזהר ולשמור על הפה מאוד מאוד מדיבורים רעים.

ואם אמרתי מילה לא טובה, אם יצא לי על הילד או פגשתי חברה ונסתפתי... מיד לעשות תשובה. מיד. כשזה עוד לת. כמו לקחת מגבון ומיד לנקות: "אוי, השם, אמרתי מילה לא לעניין. סליחה, השם, לא התכוונתי. תבטל את המילים האלה. אני לא רוצה להגיד אף מילה על אף אחד. כולם טובים ואתה שופט אותנו ברחמים."

וכמובן, גם על זה מומלץ להתפלל מראש: "ריבוננו של עולם, תעזור לי לזכור בראש השנה שהפה הוא קריטי".

כלל שלישי: לתת את הדעת על חשיבות המחשבות. בראש השנה הכול עולה במחשבה. הכול קורה בגרעין. המחשבה מאוד מאוד חשובה ויש לה השפעה עצומה. אז כמה שיותר לחשוב מחשבות טובות ולהחזיק כל הזמן את המחשבה על: איך השם הוא טוב ואיך הוא דואג לעם ישראל ואיך הוא גוזר גזרות טובות.

כדאי לדבר על זה, ואם אפשר לחשוב על זה ולזכור את זה ולייחד לזה זמן. לחשוב מגדלות השם ומטובו ומרחמי האמתים. לחשוב על כך שהשם ברא את כל העולם בשביל להטיב לישראל. ובראש השנה הוא בורא את העולם מחדש ומשנה את הכול עכשיו בעברנו ולטובתנו.

האמת האמתית היא - שהכול הולך להיות לנו ברחמים מאוד גדולים. צריך לתת לאמת הזו כוח על ידי האמונה. האמונה שלנו היא זו שמוציאה את הטוב מהכוח אל הפועל.

וכמובן, האמת. רבי נחמן אומר שהכוח לצאת טוב בדין זה להיות אמת. בואי אמתית. אל תתחפשי. אל תפחדי. אל תיבהלי. אל תעמידי פנים. אל תעשי טרור על הילדים בבית שלא יפריעו לך בכוונות של התפילה. אל תעשי טרור על עצמך. שימי ראש על אבא בתמימות ופשיטות ותגיד לו - אבא, מה שאני באמת רוצה זה לקבל ממך עזרה וכוח, כדי להיות בשנה הבאה טובה יותר מהעומק. תן לי ולכל יקירי ולכל יקיריך, בכל מקום שהם, שנה שנגרע בה, שנה שנאמין בה, שנה שנאהב אותך ואותנו ונמלא את העולם בטוב.

שנה טובה ומתוקה

שאלה זו הופיעה כבר בעבר (גליון מס' 10 - אלול תשע"ה), ומחמת שהוא אקטואלי ונחוץ - הוא מובא שוב, לתועלת הקוראים

[החלק הראשון של השאלה והתשובה, הופיע בגליון 9 - אב תשע"ה, וכן במוסף לראש השנה שהופיע בחודש הקודם - אב תשע"ו]

שאלה:

לכבוד הרבנית תחי'.

קראתי את תשובתך (בגליון הקודם). שימח אותי לראות שאת מבינה את הקושי שלי, ומגדירה אותו כ'רעידת אדמה', אכן כך אני חשה. אני פוחדת, חרדה, לחוצה, מה אעשה ב"ה? לבד? איך אסתיר את הסוד הנוראי מההורים של שני הצדדים? מה אעשה עם הבנים שהגיעו לגיל חינוך? איך מנהלים שלחן חג בלי אבא? בגלוי לב אומר: אינני בשלה עדיין לרעיין. אולי בעוד ארבעים שנה אוכה גם אני לכתוב כמותכם. בינתיים, זמן קצר כל-כך לפני ר"ה, וזה מלחין אותי ברמה שלא תתואר.

נכון ששאלותי הקודמות התמקדו גם בצד הרעיין-ההלכתי, אבל קלטתי שבאמת לא זה מה שמציק לי, אלא בעיקר הצד הישומי. ולכן, אמנם תשובתכם נהדרת ומוסברת יפה. ובעלי מאד נהנה מכך, וחשב שהנה עכשיו אשלח אותו בתופים ובמחולות, אבל אני לא!!! להיפך, כמה שהוא מסביר לי את גדולת העניין - אני מתביישת לומר - זה מרגיז אותי יותר, ונוצר מתח רב בינינו. הוא קורא למתח זה "מניעות שצריך לשבר", ועוד דבורים מהסוג הזה שאינני רגי לה לשמוע, ואינני יודעת מה לעשות.

עלי להדגיש שאף פעם לא מנעתי אותו מהתקדמות רוחנית, אבל עכשיו אני מרגישה שזה ממש מאיים עלי. איך יוצאים מהסבך הזה?

מחכה לתשובה מהירה

ר. ג. ירושלים

תשובה:

לגברת ר. ג. היקרה והגיבורה באמת.

ריגש אותי מאוד גילוי הלב והכנות שלך. לא הסתרת את חששותייך תחת מסווה של שאלות אידאולוגיות כביכול, אלא הגדרת ברור מה מאיים עליך. את כותבת אינני בשלה עדיין, מה עושים עם ההורים, עם הילדים, ועם הלבד וכו'. אז כדרכנו, בואי נעשה סדר בדברים, ונראה שבע"ה לכל דבר יש פתרון ועצה.

תחילה, אתייחס למה שאת אומרת שהדיבורים הרוחניים מרגיזים אותך, במקום לחזק ולחבר אל הרעיין הגדול של אומן ר"ה. מדוע באמת? אנסה להסביר לך את החושותייך הכמוסות בלב: מרגיז אותך להרגיש שבעלך לא מובין את המצוקה האמתית שלך, ושאתן מדובר במצוקה אמיתית ביחס לפעם ראשונה של חוויה כזאת, ועוד בזמן קצר כל כך לפני ר"ה.

בעלך נלהב, הוא כבר בתוך החוויה הרוחנית, ורוצה לחבר גם אותך אליה, ולכן הוא מרעיף דיבורים נשגבים, ולא קולט למה אינך מתרגשת. וממילא גם הוא נמצא בסבך. וכך שניכם מתנהלים כאילו בדי-שיח של חרשים. ולכן עצתי:

א. הסירי את התנגדותך לעצם הרעיין. והרי את אכן לא ממש מתנגדת, כי הנה את כותבת 'אני עדיין לא בשלה, אולי בעוד ארבעים שנה...', א"כ את בעצם כן מסכימה לזה, יש פה גילוי רצון, אבל בד בבד יש גם קושי גדול. וממילא זה בדיוק מה שתעשי:

העבירי לו את התחושה הזאת בדיוק - אמונה בסיסית ברעיין, אבל פרטים רבים של קושי. ואז תראי שהמצב ישתנה. ברגע שהוא לא יהיה מאוים מצעם הנסיעה, הוא יוכל להתחבר לקושי שלך ולעזור לך להירגע.

ב. שבו ביחד וטכסו עצה, תתלבטו ביחד מה המתאים ביותר למצב החדש שנוצר. אולי לא חייבים להסתיר את הסוד ה"נוראי" (כדבריך) מכל המשפחה, אולי אחד הצדדים של ההורים פחות יגלו התנגדות לכל המצב שנוצר. לפעמים דווקא הורי הבעל יארחו אותך ברצון, כי הרי הבן שלהם הוא ה"אשם", ממילא הם ירגישו אחריות להרגיע אותך.

ג. ראש השנה הוא הרי יום דין. והחיי אדם מביא שכל הסימנים שאנחנו נוהגים לעשות בליל ר"ה הם כדי להמשיך המתקן ושנה טובה. ולכן צריך להשתדל להתרחק מבעס ביותר, כי הוא פועל את ההיפך מזה, וממשיך ח"ו דינים וצרות. וגם מוהר"ן מביא, שבר"ה צריך להיות חכם לחשוב רק מחשבות טובות וחיוניות. ולכן חשוב לטכס עצה איפה כדאי לך להיות ברה"ה, מקום שיביא לך הכי הרבה רגיעה במצב החדש שנוצר לך, אולי ההורים שלך הם כן מתאימים ולא יעוררו קושי נוסף?

ד. עצה נוספת שרבות מיישמות אותה, בעיקר בעלות תשובה, שאווירת החג בבית ההורים שלהם אינה מתאימה לה"ה, והיא: הן הולכות לחברה או מזמינות אליהן אחת או יותר נשים שטוב להן איתן. יש בזה הרבה מעלות; הילדים מעסיקים אחד את השני, ואפשר ליצור גם תרונות לתפילה ולתקיעות. כך גם את יכולה להתחבר לחברה שנמצאת במצב שלך, לא חייב להיות אירוח מלא, אפשר רק לאכול יחד וכו'.

ה. חפשי חברות להתמודדות. כתבתדי, תופתעי לשמוע כמה הרבה נשים מתמודדות השנה (בס"ד) בקושי הזה... ברמה זו או אחרת, בשלות יותר או פחות. רבות מהן מסכימות שהבעל יסע, אבל הפרטים המעשיים מכבידים עליהן, או שהן לא מסכימות בלב שלם אבל מבינות שאין ע"ז ויכוח, או כל צורה אחרת שיש בנסיון הלא-קל הזה. וכך תוכלו להתחזק יחד. (אולי מערכת העלון תוכל לשדך בין הנשים הללו).

ו. בבית משמ נוצרה יוזמה של נשים. הן נוסעות למושב קוממיות ונמצאות יחד. הבנים מתפללים שם בביהכ"ס המרכזי בפקוח של אברך. אינני בקיאה בפרטים, מי שזה יכול להתאים לה, יכולה ליצור עמי קשר במס': 953229920, ואשתדל לברר לה הכל.

לסיכום: אני יוצאת מתוך נקודת הנחה - ואני מקווה שאינך כועסת עלי - שבעלך בוודאי יסע, על זה אין עוררין. השאלה היא: מה איתך? אם כן, עלייך רק לצאת מסבך הדמיון המאיים, שבעיקרו הוא דמיון ופחד המגדילים את הנסיון, ולחזק את הדמיון החיובי, ולומר לעצמך: יש לי כח לנהל את החג בצורה זו או אחרת באוירה טובה ונהדרת. תשאלי אחרות שכבר עברו את זה, ויאמרו לך שהיה בסדר ואולי אפילו נפלא.

ובקיצור, אל תתבוססי בקושי. תנסי בכל זאת לא להחמיץ את הזכות הגדולה (את לא תחמיצי גם אם ח"ו יהיה לך קשה, אבל כשמקיימים בשמחה מרוויחים יותר), ולעלות לגל של התחברות לעניין. אם קשה לך לשמוע על כך, הסבירי לבעלך שעכשיו ישוחח אתך רק על הדברים הטכניים והסידוריים... אבל ברה"ה כאשר ממילא הוא נסע כבר, אולי תצליחי לקרוא על גדלות ר"ה של מוהר"ן, ולדבר על כך עם הילדים אם יש מצב לכך.

וכך אולי כבר בשנה הבאה (ולא בעוד ארבעים שנה...) תוכלי כבר לומר: אני לא 'מסכימה' שבעלי יסע אני 'רוצה'!!!

לקום וללכת

מוכנות לפנינו. התפאורה הזאת גילתה לי אלו בשורות בפיו, וכי כל אלו נועדו לרכך את המכות הקשות. הוא התיישב ורצה להציג את חוות דעתו, אך אני עצרתי אותו ואמרתי בנחישות: סליחה, דוקטור, אבל בטרם תתחיל לדבר, תביא לי בבקשה דף ועט.

הוא פתח עיניים בתמיהה: למה אתם צריכים דף ועט? "כדי לרשום!" אמרתי לו, "כדי שאוכל לזכור לפרטי פרטים את כל דבריך, ולראות את גודל הישועה שתבוא! כך אוכל להשוות ולחזות כיצד השי"ת פעל כרצונו הטוב! כי רק הקב"ה הוא המרפא, והוא לבדו ואין בלתו!" אומנם הייתה לי גם תועלת משנית ברישומים, כי כך אוכל לדעת את המינוחים הרפואיים, להתייעץ עם מומחים, ולהיות מעורה בפרטי הטיפול. אך זה היה רק מן הצד, חשתי בכל ליבי כי עלי להתכונן ולזכור את גודל הנס. הרופא לא ממש הבין, משך בכתפיו והתאמץ להסביר עד כמה מצבה של לאהלה אנוש, קשה ביותר וחסר סיכוי. אם בכלל היא תצא מסכנת החיים בה היא שרויה, הרי שנכונה לה פגיעה מערכתית קשה מאד. מזמן הוא לא נתקל בפגיעה קשה שכזו... וברצותו לנחם את ההורים השבורים שלפניו הוא הוסיף ואמר: "תוכלו להתנחם שהיא לא נפגעה בראש, במוח. כי לגדל ילדה נכה פוגעת ראש קשה יותר מלגדל ילדה נכה רגילה..." במילים נוראות אלו הוא ניסה ליעודד אותנו. אולם אנו שמענו אותו ורק אמרנו: רק הקב"ה יכול לקבוע מה יהיה. הם יאמרו את שלהם, אבל השי"ת ברצותו יקימנה, וברצותו יוליך אותה על שתי רגליה! לנו יש את הקב"ה!

חזרנו למחלקת טיפול נמרץ, ובשבת הזו שהיית ליד בתי בבית החולים. המצב היה קרטי, והיו לי רגעים קשים מאד, בהם חשתי כי אנו כמעט ומאבדים אותה. השתדלתי לאורך כל השבת לנשוק את השפתיים ולא לככות. לפחות ידעתי שהילדים בבית מסודרים עם אוכל מוכן, בטעם של אימא. כן, דווקא השבוע הספקתי להכין את כל מאכלי השבת לפני שנסעתי לירושלים, וגם זו הייתה השגחה פרטית מיוחדת. רק חלות לא היו להם. כמובן אותן חלות אומללות שדאגתי להן בנסיעה ההיא - נתכרו היטב בתנור...

לאהלה הייתה כמעט שבוע מורדמת. קראתי לה בכל יום קריאת שמע וחשתי כי נשמחה שומעת ומאזינה. באותם ימים הייתי בסערת רגשות גדולה מאד, ובבוקר אחד אמרתי ללאהלה הדוממות בכי גדול: "לאהלה, תדעי לך שה' אתך. גם כשכואב לך - אף רופא לא יכול לעזור לך, רק הקב"ה יכול. תגיד לי שיעזור לך! את ילדה מיוחדת. ה' נתן לך ניסיון גדול כזה, והוא יודע שיש לך כוח לעבור אותה! תתחזקי! תתעוררי!" אני בוכה ובוכה, ומול עיניי אני רואה את שתי ידיה מורמות ונוחתות ברכות. היא ענתה לי בדרכה שלה. מתוך תהום חומרי ההרדמה שנתנו לה בשל הכאבים העזים, היא הצליחה להתרומם ולהשיב!

המשכתי לדבר אליה, קראתי באוזניה פסוק נוסף, והנה, היא שוב הרימה את ידיה לרגע קצרצר ושוב שקעה.

מהיום הראשון שלנו בטיפול נמרץ, הבאתי עמי מחברת לכתוב בה את חסדי ה'. בכל יום ישבתי וחיפשתי אלו ניסים קטנים וגדולים עשה הקב"ה עמנו. אחות מסורה אחת הבחינה במחברת והתעניינה: מה את כותבת שם? השבתי כי אני כותבת את כל החסדים שהקב"ה מרעיף עלינו. והיא התרגשה מאד. "מעולם לא ראיתי תופעה שכזו בטיפול נמרץ!"

אצבע מול אצבע

לקחנו אתנו מצלמה ופשוט צילמתי ותיעדתי את כל המתרחש עמנו, מאז אב, יש לי תמונות והסרטות מדהימות שמנציחות את ניסי הקב"ה, ומשמשות

שפת המדרכה, והסב את ההגה לכיוונה באכזריות בלתי נתפסת. הוא דרס אותה ברגליה פעם אחת, ירד ממושב לראות מה ארע, ובמקום לקרוא למוחות הצלה, חזר והזיז את האוטובוס כשהוא דורס אותה פעם שנייה.

היו אילו רגעי אימה שאי אפשר לתאר. רק הקב"ה החזיק אותי באותן שניות.

הוריתי לביתי לרוץ לשכונה, שמעתי כיצד מזעיקים אמבולנס, האזנתי לניסיונות ההצלה ולהחלטה לקחת אותה להדסה עין כרם. הם אספו את בעלי מן הכולל, ודהרו לירושלים. באמצע הדרך ראו כי המצב חמור והעבירו אותה לניידת טיפול נמרץ. ומיד קמתי וירדתי מהאוטובוס חסרת נשימה. הסתובבתי סביב עצמי ללא יכולת מחשבה. איפה התחנה שאני צריכה? כיצד אגיע מרחוב שרי ישראל לבית החולים? ומה, מה קורה עם הבת שלי עכשיו?

התעשתי פתאום ושלחתי יד לעצור מונית. נסעתי ישירות לבית החולים והגעתי עוד לפני האמבולנס מביתר. והעודף התמוה, אותם שמונים שקלים שלא נוצלו על ידי כרגיל לקניית כרטיסיה חסכונית - הגיע כעת לשימוש מדויק. רק תארו לכן מה הייתי עושה בלי שקל מיותר בכיס, האם הייתי נאלצת לקבץ נדבות עם הסיפור ההזוי של: "בתי נדרסה הרגע ואני חייבת לקחת מונית לבית החולים..."? השומעים היו מגחכים ואומרים: חפשי לך תירזן הגיוני יותר... איזו הרגשה רעה נחסכה ממני באותם שמונים שקלים שחיכו לייעודם ברגע הנכון. ועם כל הצער וההלם שהיכו בי, את ההשפלה הזו ה' מנע ממני בחסדיו.

בעיקולי הדרך

כשהביאו את לאהלה לבית החולים, הריצו אותה מיד לחדר טראומה. היא עוד הייתה בהכרה וסבלה כאבים נוראים בכל תווזה ובדיקה, ואני דרשתי בתוקף שייתנו לה הרדמה. הם עננו לבקשתי, ואני אחזתי בידה וקראתי באוזניה: כי מלאכיו יצווה לך... בידך אפקיד רוחי... והיא נרדמה. המלחמה על חייה החלה. הבהילו אותה לחדר ניתוח אפילו בלי להחתים אותנו על כל המסמכים הדרושים.

בקשתי להתייעץ, לערב עסקנים, לבדוק מה כדאי והיכן, והאחיות בקבלה צחקו מולי במרירות ואמרו: "קודם שיצילו את החיים שלה, אחר כך תבררי..."

הניתוח החל. האחות הגישה לי כוס מים לשתייה, ואני ניצלתי את ההזדמנות לברכת שהכול מעומק לבי. בקשתי שהם יענו לי אמן, וכשברכתי אפילו האח הערבי שעמד בצד ענה אמן... הניתוח היה ארוך, ובמהלכו יצאו שני רופאים לעדכון המשפחה, כמו תמיד, אך כעת פניהם היו מושפלות ומלאות מוכה. אנו לא התרשמנו ולא נבהלנו. הקב"ה איתנו. כך הרגשנו. רק הוא יכול לרפא, והוא כל יכול!

באותן שעות קרעו הכול שערי שמיים בעבור לאהלה. השמועה עברה ביעף, וכל אחד נרתם כמיטב יכולתו. אישה אחת, בלי להכיר אותנו, מיהרה לתת צדקה להנסת כלה. היא ספרה לנו בהמשך כי מה שמפריד במשנה "אלו דברים" בין 'ביקור חולים' להלוויות המת', אלו הם המילים 'והנסת כלה'. היא נתנה צדקה לכלה כדי להעביר את לאהלה אל החיים. מישהי אחרת הזדרזה לערוך לה פדיון נפש, כנהוג בקהילתה, זכויות שונות ורבות נעשו להצלחה.

היא יצאה מניתוח מורדמת ומונשמת, וסכנת חיים מוחשית מרחפת מעליה. אשפוז אותה במחלקת טיפול נמרץ, ושלל מכשירים מקיפים אותה מכל עבר ושומרים על פתיל חייה. למחרת, בבוקר של יום שישי, קרא לנו הרופא לשיחה רצינית. הוא הכניס אותנו לחדר סמוך, עם כורסאות נוחות, וכוסות שתייה

ארבעה חודשים ארוכים כנצה הפרידו בין לאהלה איזון בת השמונה, זו שמשחקת ומקפצת בעליזות על שפת המדרכה, לבין לאהלה הבוגרת, הלומדת ללכת מחדש, ומגלה בכל צעד את אהבתו של הקב"ה.

ריאיון מרטיט עם גברת איזון - אימא של לאהלה, שמלמדת גם אותנו כיצד אפשר לקום וללכת. בכל מצב ובכל מקום.

נקודת פתיחה

"שבועיים קודם לכן תכננתי לקחת את לאהלה איתי לנסיעה". משחזרת חדווה איזון את אותו יום חמישי נורא, "יש אלו תשע"ב, כשענינה מצועפופ. "לאהלה היא ילדת הסנדוויץ' המתוקה שלי, חמישית מתוך אחד עשר ילדים בלע"ה, ורצינית מאד למצוא את הזמן הפרטי בו נצא שתינו יחד. והנה, לאחוזי נולדה תינוקת ואני התכוונתי לנסוע ולבקר אותה ברוב שמחה. זו הייתה הזדמנות אידיאלית לצרף את לאהלה לנסיעה, בדיוק כמו התכנון, ומושם מה, לא לקחתי אותה. שכחתי מכל התוכניות החביבות, ורק התארגנתי בלחץ להכין את השבת כדי שאוכל לנסוע לבקר את אחוזי בבית החולים.

יום חמישי עמוס, הבצק תפח לאיטו על השיש. הפרשתי חלה בכוונה, לא יודעת עד כמה חיונית היא הזכות שאני צוברת בשניות אלו. סיימתי את בישולי השבת, ומיהרתי לברר אצל שכנתי אילו גרביים כדאי לקנות עבור בתי הבכורה העולה לסמינר. עד שאני מגיעה לירושלים - אני רוצה להספיק עוד כמה סידורים, וגם גרבי הסמינר היו חלק מרשימת ההספקים. התייעצתי ושמעתי אילו גרביים צנועות ואטומות דיין, ובלי לדעת, הוספתי עוד זכות להגן על משפחתי. זכות של צניעות, זכות של גרביים כנגד הרגלים... השעון התקדם, וכבר מיהרתי לקלוט את הבצק לחלות ריחניות. התבניות הגדושות המתונו נבחת להיכנס לתנור בזו אחר זו, ואני החלטתי שלא להמתין לתום האפייה אלא להטיל על בנותי האחריות את הכנסת והוצאת התבניות.

ברגע האחרון פשפשתי בארנקי לוודא שיש לי כסף לנסיעה, ואוי, בדיוק אזלו המטבעות והשקלים, והחילתי לחפש בקדחתנות אחר סכום כסף שיספיק לי לנסיעה. בתי? בארנק השני? במגרה השמאלית? ואולי בזו הימנית? לפתע צץ מול עיניי שטר בודד של מאה שקלים ואני יצאתי לדרך בהקלה.

האוטובוס הגיע, ושוב בלי להבין מה קורה לי - בקשתי כרטיס הלון חוזר ולא כרטיסיה כהרגלי בקודש. קבלתי עודף של כשמונים שקלים ותחבתי אותם לארנקי בהיסח הדעת. האוטובוס המשיך בנסיעתו, המנהרות כבר מאחורינו וירושלים לפנינו, וקול פנימי מתחיל להציק לי: החלול! החלול! מי יודע אם שושי זכרה להוציא את התבנית מהתנור בזמן... רק שלא יישרפו!

דחיתי את המחשבה בכוח. מה כבר יכול להיות? היא אחראית ומנוסה, ואני אף פעם לא מסוג האימהות שמתקשרות להזכיר ולגנדן ושוב להזכיר לבנותיהן את המטלות שעל שכמן. ובכל זאת הקול הטורדני לא מרפה, ואני נכנעת, מוחיגת ומבקשת להזכיר את התבניות המשחומות בחום התנור. בתי הגדולה ירדה בדיוק אז עם האלחוזי לכניסה והציצה על אחיותיה הקטנות ששחקו במדרכה.

ובאותם רגעים איזונים, בעודי באוטובוס הנכנס לירושלים, הייתי עדת שמיעה לאסון המתרחש באותן שניות בביתו: נהג אוטובוס ערבי עבר ברחוב דף היומי המתעקל, לאורך הנסיעה כולה הוא שוחח בפלאפון ודהר בחוסר זהירות, כך סיפרו הנוסעים ההמומים, וכעת הגדיל לעשות: קלט את בתי המשחקת על

במסלול החיים

אותי בהרצאותי. צילמתי את המכשירים הרפואיים הרבים, צילמתי את לאהלה עם החמץ ועם האינפוזיה ועם המוניטור, הפלש הבזיק על הברזלים המקבעים, ועל מתקני התרופות. ולפתע, פרצה לחדר קבוצה נסערת באמצע מלאכת הצילומים שלי: היה זה מנהל המחלקה וקבוצת אחיות שנכנסו לחדר ופשטו החלו לצעוק עלי: "את אימא לא נורמלית! אין לך מה לעשות! את לא מבינה באיזה מצב הבת שלך נמצאת!!"

עניתי להם ברוגע: "אני יודעת היטב מה המצב, ובגלל זה אני מצלמת! הבת שלי לא מרגישה ולא יודעת עכשיו מה קורה איתה. אני מצלמת בשבילה. כדי שהיא תדע עד מאה ועשרים אילו ניסים גדולים הקב"ה עשה עמא! כדי שהיא לא תשכח להודות לה!!!"

המנהל סובב את אצבעו על הרקה. אהה, איבדה את דעתה המסכנה...

אך אני לא נסוגות: "אתם צוחקים", אמרתי להם, "אבל לי יש רק רופא אחד ויחיד: הוא!" והרמתי אצבעי כלפי מעלה. "רק הוא הרופא שלי, ובעזרת ה' עוד אבוא אליכם עם לאהלה, ותראו אותה הולכת על שתי רגליה!"

כן, האמנו בכל ישותנו כי ה' הוא כל יכול. והוא רוצה בטובתנו. זהו רק ניסיון נוסף יש לו מטרה: לקרב אותנו לקב"ה. לא משנה אלו נתונים יש מסביב, אנו נמלא את רצון ה', נתחזק ונתקרב, והוא לבדו יביא את הישועה.

נגוהות של תקווה

ואז התייצב המצב. הורידו ללאהלה את ההנשמה, וכשראו שהיא נושמת בכוחות עצמה כלו להעבירה למחלקת כירורגיה ילדים. סכנת החיים המידית סרה מעליה, ברוך ה'.

ומחוץ לבית החולים, הוסיפו הכול להעתיך בעדה. מי לא זוכרת את השם: "לאה פראדל בת חדווה שרה"? אמי הצדיקה שתח' הדפיסה דפי בקשה לתפילה עם השם, ופזרה אותן בכל הסמינרים. בכל מקום בארץ ובעולם התפללו על לאהלה שלנו. היא הייתה אמורה אז לעבור ניתוח, שמראש לא נתנו לו כמעט סיכויים להצליח. הרופא רצה לוותר על הסיכוי הקלוש, אך אנחנו התעקשנו. "לכל רופא טוב יש מלאך טוב", כך אמרו לו, "ה' ישלח עמך מלאך טוב שיעשה את הניתוח!" הרופא צחק והסכים. אלפי תפילות נערכו לזכותה באותו זמן, והרופא יצא מאושר מחדר הניתוחים ואמר: אני לא מאמין, אבל הניתוח הצליח!! אנו כן האמנו. וזה היה הסוד...

החיים המשיכו בינתיים, ואנו התאמצנו להחזיק מעמד. מאז שלאהלה יצאה מטיפול נמרץ, הקפדתי בכל השבתות הבאות לשהות בבית, עם שאר הילדים. שמענו אותם, היינו אתם, והרגענו גם אותם בכל הסערה העוברת עלינו. ברור שהיו ניסיון ואתגר ששואב את כל הראש וכל הלב וכל הזמן, ועדיין ידעתי שלא אוכל להתעלם מן החיים שסביבי. החיים שלנו לא נעצרו. הם רק עלו למסלול מהיר ומאתגר יותר. החינוך והערכים שהנחנו לילדינו - לא נעלמו, ההרגלים הטובים לא אבדו במצוקת השעה. לאחר כמה ימים שבהם אחרו הבנים לתלמוד תורה, מיהרתי לעצור את הירידה. הבנתי שהרבעס לא ידעו כיצד להתייחס לילדים, אך לא הסכמתי לוותר על כך. התקשרתי למלמדים ובקשתי שלא יוותרו ולא ירחמו. נכון, אחותם בבית החולים, אולם זה לא תירוץ בשביל לרדת בלימודים!

וברוך ה', ילדי לא הפכו למסכנים. להיפך, הם הפכו לילדים טובים יותר, מבינים ורגישים יותר לזולתם.

על המורל הטוב שמורנו בכל מצב. מן היום שלאהלה התעוררה,

חזרה השמחה אל ליבנו. נאחזנו בתקווה, באמונה, ובהודיה להשי"ת. אולי לא תבינו, אך מי שפגש אותנו לא ראה הורים שבורי לב ונכאים. היינו שמחים, בוטחים ורק חיפשנו בכל רגע לראות את ניסי ה' המופלאים המתרחשים עמנו! מחברת החסדים עזרה לי מאוד באותם ימים, והזכירה לי כל העת להביט אל הטוב והרחמים.

במחלקה הכירורגית שהינו עם לאהלה מיום שישי בשבוע שלאחר התאונה, ועד ר"ח חשוון. היה זה פרק זמן קצר ומהיר יחסית, לפי כל התחזיות שנתנו לנו הרופאים. מצבה קצת השתפר, והצליחו להוריד מעליה את הברזלים שקיבעו אותה. אך עדיין הכול צפו לה נכות מלאה.

ישועה מעל הטבע

כשהיא הועברה לאלון, בית חולים שיקומי ומקצועי מאד, הרופאים שם לא הסכימו לתת לנו אף חוות דעת באשר להמשך. הם לא רצו להתחייב על שום התקדמות. הם רק בקשו לעזור לה להתמודד עם הנכות ולייצב את מצבה. המסקימום שהם קיוו לו היה - שהיא תוכל לשבת.

בשבוע של י' חשוון הצליחו לארגן עבור לאהלה שבוע מיוחד של זכויות ותפילות. עשו הפרשות חלה, נשים קבלו על עצמן קבלות בצניעות ובשמירת הלשון, נסיעות ותחניות בקבר רחל ובכותל המערבי, מבצעי ברכות ואמנים בלי סוף, המון סגולות נצברו לזכותה. חשתי שגם אני רוצה להשתתף במערך הזכויות המפעים הזה.

כבר קודם רציתי לנסוע לקברי צדיקים ולהעתיך בעד ילדתי, אך הדרכון שלי אבד, ומימלא לאהלה לא הרגישה טוב, חומה עלה וגם הכאבים בעקבות הוצאת הקיבוע הקשו עליה מאד. והנה, בדיוק באותו שבוע התחזקה לאהלה, הכאבים פחתו, והרגשתי שכעת אוכל לנסוע ליום יומיים. ניסיתי לחפש שוב את דרכוני, והפלא ופלא: הוא המתין במקומו הקבוע, כמו לא נעלם מעינינו וכאלו לא חיפשתי אותו כה רבות.

מיד בקשתי שיקנו עבורי כרטיס טיסה, וכך בין יום, הפכה הנסיעה לעובדה.

ביום חמישי עוד בקרתי אצל לאהלה וספרתי לה אודות הנסיעה הצפויה. "אל תגלי לאף אחד, אבל אני נוסעת לאומן, להתפלל עליך!" מבית החולים יצאתי ישירות לנתב"ג, ומשם לאוקראינה. לא ידעתי איך טסים ולאן הולכים, אף פעם לא טסתי לבדי קודם, ופשוט בקשתי מה' שינחה אותי ויוליך אותי, ושהכול יהיה בקלות ובלי סיבוכים. ואכן, הרגשתי כיצד הנסיעה הופכת חלקה ונעימה. הגעתי, התפללתי, והתרגשתי מאד. הייתי שם בשבת ומיד ביום ראשון חזרתי לארץ. לאחר הנחיתה הייתי מותשת ועייפה, וחשתי שאין לי כוח להתייצב מיד על משמרתי בבית החולים. התקשרתי ללאהלה, שוחחנו מעט ושאלתי אותה אם היא מסכימה שאנח היום בבית, והיא תישאר עם המתנדבת המקסימה גם הערב. וכך, בבוקר אגיע אליה בכוחות מחודשים.

לאהלה הבורגת הסכימה, וכך הגעתי אליה בבוקרו של יום שני. יום שני שלא יישכח מאתנו לעולם. כ' חשוון תשע"ג.

ישבתי על ידה, ואז נכנסה הפיזיותרפיסטית הבכירה בחינוך קליל: "הי, חזרת מחו"ל?"

היא הייתה בטוחה שנסעתי להשתחרר, לבלות, ואני עניתי ספונטנית: "לא נסעתי לחו"ל! נסעתי לאומן!"

"לאומן?" היא התפלאה. "מה עשית שם?"

"הלכתי להתפלל". בהחרתי את המובן מאליי בעיני.

"להתפלל?! ואת חושבת שזה יעזור?"

"תאמיני לי", עניתי לה בנהמת לבי, "לנסוע לשוויץ ולהחליק על השלג - לא יעזור לבת שלי. אבל לנסוע להתפלל - בוודאי יעזור!!!"

היא נדהמה. בשתיקה המומה יצאה מהחדר, והעדיפה לשלוח פיזיותרפיסטית אחרת ללאהלה.

הפיזיותרפיסטית השנייה נכנסה, ולאהלה ידעה את הייסורים הצפויים לה כעת. בגלל זמן השכיבה הרב התנונו שרידי כפות הרגליים שלה, ולמרות שאלו לא נפגעו בתאונה, היא כבר לא יכלה להזיז אותם. הפיזיותרפייה נועדה להציל את כפות הרגלים ולמנוע את התנוונותן הסופית, וכל תנועה בהן הסבה ללאהלה כאבים איזמים.

היא נרתעה מן התרגול הקרב ובקשה לעבור לכיסא הגלגלים, אולי זה יחסוך קצת כאבים...

באמונה שלמה פלטתי לעומתה: "את רוצה לעבור? תעברי! מה הבעיה?"

הושטתי לה את ידי, והיא הרימה את ידיה ונאחזה בי. באיטיות היא הרימה את עצמה והתיישבה במיטה! אחר הורידה רגל אחרי רגל אל הרצפה, נעמדה, ומול עינינו הפעורות התחילה לצעוד!!! שתיקה מלאת הוד בחדר, נשיפות התרגשות קטועות, והמון תפילה בחלל.

פסיעה קטנה ועוד פסיעה, ועוד אחת, ועוד... ולא לכיוון כיסא הגלגלים, מה פתאום! היא הלכה עד לתחנת האחיות בפרוודור!!!

אילו צעקות ושאות של שמחה נשמעו במחלקה! כולם ידעו שזה מעל לדרך הטבע. שלושה ימים הסתובבו הכול בבית החולים נרעשים ונרגשים. הם ספרו שוב ושוב על האימא שנסעה להתפלל והביאה ישועה. שאלו אותי בהשתאות: מה, הכנסת לכספומט והוצאת ישועה? מה עשית?!

היה זה קידוש ה' עצום!

מאז הלכה לאהלה - תרתי משמע - והתקדמה. היא עברה ללכת עם הליכון, והמשיכה בלעדיו. בתחוה הוציאו מחדרה את כיסא הגלגלים לחלוטין, והיא הוסיפה ולמדה מיזמוניות שונות כמו להתכופף ולהתרומם, לעלות מדרגות ולרדת. כל התקדמות נקנתה בעמל וביזע ועם הרבה תפילות. אבל ידענו שהיא יכולה. שהיא הולכת.

ובי"ד טבת תשע"ג יצאנו מבית החולים אלון, ושחררנו הביתה כשלאהלה הולכת על שתי רגליה. ברוך הוא וברוך שמו.

כשהגענו לביקורת בהדסה, עליתי אותה למחלקת טיפול נמרץ והראיתי אותה למנהל המחלקה. כן, הוא שסובב לי אצבע על הרקה, וכעת הוא בהה בילדה וקרא: "זה לא יכול להיות! זה לא ייתכן!"

ואני רק חייכתי: "אין עוד מלבדו!" הכרזתי מיהו הרופא הפלאי. "ה' הוא האלוקים!"

לאהלה עוד נאבקת ומתמודדת. היא עוברת ניתוחים רבים ל"שיפוצים" והדרך איננה קלה. היא חוזרה ללימודים ככל תלמידה אחרת, ואפילו קופצת בחבל עם חברותיה. מפעם לפעם היא נאלצת להחסיור ולנסוע לניתוח הבא בסדרה. הניתוחים נערכים בחו"ל ויקרים מאד, וכמובן כרוכים בייסורים ובקשיים, לה ולכל המשפחה.

אך אנו זוכרים כי גם שם מחכה לנו התפקיד שלנו, ובכל מקום בו יישלח אותנו הבורא - נוכל לעבוד אותו יתברך בשמחה, לראות את אהבתו ואת השגחתו ולקדש את שמו באהבה.

טיול עבור הנשמה

נכתב ע"י אחד המשתתפים, מגיד שיעור בישיבה מפורסמת בבני ברק
...זו הפעם הראשונה בחיי בה אני מתחיל במסע רצוף מסוף כלה.
כבר בהתחלה הרגשתי את ההתעלות והחיבור
המיוחד להקב"ה בדרך של הכרתו!
תמיד הייתי מחובר וקרוב. קרוב לאמא, קרוב
לפאפא'ים, אך לאחר המסע הפנמי, שפוט לא
הפנמי קירבה מהי...
אא הפנמי כמה זמן הפסדתי אחי על חוסר קיר-
בה, על חוסר חיבור.
במהלך המסע חשתי בתחושת התעלות רוחנית
שאני ניתנת לתיאור במילים.
הניאונים שוו את ליבי!
"כוחו של הניאון" הוכה בי בצורות אדירות.
זוהי תחושה שאין לה אח ורע בשום מקום.
נניאונים שווי הלב שמצאו חדרו אל הלב ופ-
תחו מקומות סאריים. השירה בצוותא, האוירה
המיוחדת, הסיפורים, המשלים המצוררים, אלו
דברים של הכרתי מבית החדש.
והיצר- שפוט נתן לי הזדמנות להתבונן בצמחי
ולאשיח את ליבי, בלי רצפים חיצוניים.
וכשהלב מדבר, לא צריך כחלום.
יצאתי משם צמח בחוויות ראשיות וברצון לצוד.
אני בטוח שיש עוד המון צומח של נחשתי אלו
ומקווה שאזכה לחוש בקרבת ה' אמיתית.
ישר כוח למארגנים היקרים שהקיצו רבות כדי
ליצור אוירה איכותית ומרחיבה את הדעת.

סוד ההתחזקות

עם הרב דוד גבירצמן

סדרה בת ששה מפגשים, העוסקת ביסודות ההתחזקות ע"פ פנימיות התורה, המעניקה כח להתמודדות השונות במהלך החיים בין הנושאים הנלמדים:

- מדשדוש לצמיחה – איך מתחיל תהליך ההתחזקות והצמיחה
 - 'רצוא ושוב' – לנצל את הירידות והנפילות לצורך העצמה והתעלות
 - חירות - צעדים ראשוניים בדרך לשחרור מהתמכרויות לעמוד על הראש – איך הופכים לטובה צורת הסתכלות דכאונית
 - מה שטוב בך – על נקודות טובות והנסים שהן מחוללות
 - 'אין יאוש בעולם כלל' – לא עוד סטיקה, ללמוד לחיות את זה בפועל ממש
 - רצון ברזל – לחולל שינויים מדהימים בסייעתא דשמיא ובכוחו האדיר של הרצון
- המפגשים יתקיימו בימי שלישי, בשעה 20:30-22:00, בני ברק
 לפרטים והרשמה: דוד קליגמן 0527172452

אומן בעיניים חדשות לגמרי...

הספר
'בהירות הדרך'
 מסע פנימי אל הצדיק מאת הרב דוד גבירצמן.

לו"ז פעילות במתחם "כיסופים"- "אזמרה"

שבת קודש:	
שירת הבה לזמנת הרב דוד גבירצמן	18:00
שבת אצל רבינו' - מנה שפשוט לשפול בשבת אחת אצל הצדיק	19:00
מנחה ערב שבת	20:30
קבלת שבת בנפתח בריסלב, יעושים ושמחה	22:00
סעודת ליל שבת - דיבורים מורב אליהו גולדבסקי, במסגרת הסעודה	
עוג שבת עם הרב דוד גבירצמן	
בבריסלב בנפתח אפי' - על חזרת העשעשים והכיסופים, דיבורים יעושים לזמן הילול.	
שחרית:	
קידוש כיסופים ששעתיים עם הרב דוד גבירצמן	08:30
על רצוננו ונכבש' ועל סאבקי איננים בחיי הפרט והכלל	10:30
סעודה שנייה - הרב אליהו גולדבסקי	
13:00	
שירת הבה לראש השנה מפי הרב גבירצמן	
17:00	
מנה אפי עשאה פתח איך פתחברכים מה הכי חשוב ומה...	
18:00	
סעודה שלישית - הרב אליהו גולדבסקי	
20:15	
שחרית ועדלה	
21:00	
מלנו מלנו - שוב אספיה עם הרב גולדבסקי	
הרב דוד גבירצמן במתחם 'ער דעה'	
ראשו השנה:	
22:00	
שירת הרב גבירצמן - אפי הקטן סמלך מליכס	
15:00-17:00	
סעודה (לסי עסטים) לזמנת מלקום קידוש וכבוד קל בסקום או אצל שינו	
18:00	
מנחה חזונית	
20:15	
סעודת ליל ב'	
21:00	
סעודה - הרב אליהו גולדבסקי	
22:15	
עוג ליל עם הרב דוד גבירצמן	
ק"י וכת וקעדה של התחזקות' - וזמרת האיוון העדין בין וזמק לרדבן.	
מוטאי הוא:	
22:00	
קעדין עם קלי זמרי, מוגשים ודיבורים על גדול הוכח ששעה בתלמוד פני אורדים את כל האשדות בני לקחת הבה	

דוד קליגמן | כיסופים | 052-7172452

כינוס לנשים

בעז"ה יתקיים כינוס מיוחד לנשות בני התורה

הכנה לראש השנה

הכינוס יתקיים בעיה"ק ירושלים,

ביום ראשון כ"ב אלול, בשעה 8:00 בערב

בהשתתפות הרבנית ד. קרשבוים תח"י.

במקום יתקיים 'פאנל' מיוחד בדרכי

ההתמודדות עם הנסיעה,

עם עצות וכלים מעשיים

ציבור הנשים מוזמן לחזק ולהתחזק.

ההרשמה חובה במס': 0527149713

בשורה משמחת

בעז"ה יתקיים באומן מניין מיוחד לתפילת ראש השנה,

לאברכים בני תורה ובחורי הישיבות

- כפי נוסח הישיבות,

בבית המדרש שע"י קהילת "נצח ישראל",

לפרטים: ר' דוד 0583243003

כמו כן יתקיימו שיעורים מיוחדים לבני תורה-חניכי הישיבות,

בימים הסמוכים לראש השנה,

נא לעקוב אחרי הפרסומים.

הודעה חשובה

בעז"ה מתארגנות יחד קבוצה של נשות בני תורה [שראש המשפחה

נוסע לראש השנה] - לשהות בצוותא בסעודות החג,

עם תפילות החג, ואווירה חמה ומיוחדת.

קבוצה אחת בקרית ספר, וקבוצה שניה בירושלים.

לפרטים והרשמה: 0583243003

ניתן להשיג את ההקלטות של הכינוס המרכזי לבני תורה, שהתקיים בר"ח אלול, בעיה"ק

ירושלים: א. הרב ישראל מאיר גלינסקי. ב. הרה"ג ר' ישראל מאיר ברנר שליט"א.

ג. הרה"ג ר' משה בינגסטוק שליט"א. ד. רב-שיח אודות הנסיעה לראש השנה,

בהשתתפות: הר"ר שמואל חרוזינסקי, הר"ר אליהו קרשבוים, הר"ר יוסף חיים חדר

בדוא"ל: ale148148@gmail.com

בעז"ה תתקיים אסיפת חג מרכזית, בחד הסוכות הבעל"ט,

ביום ההילולא של מוהר"ן זיע"א, לבני תורה-חניכי הישיבות,

בעיה"ק ירושלים. פרטים בגליון הבא בעז"ה.

מאגר השידוכים

בס"ד הוקם מאגר של 'שידוכים' מיוחד עבור בני התורה ההולכים לאורו של מוהר"ן

מברסלב זיע"א

הן בחורים ששייכים לסגנון זה, והן משפחות שמחפשות לבתם בחור בסגנון זה. לעת

עתה כבר נרשמו משפחות רבות, וכן כמות נכבדה של בחורים. ובס"ד חלקם נמצאים

כבר בשלבים מתקדמים.

מי שמכיר בחורים מסוג זה, או משפחות מסוג זה - מוזמן לפנות אל המוקד, ולמסור את

הפרטים הנחוצים. התחייבות על דיסקרטיות מלאה

לפרטים: 0527116037

בשורה טובה תדשן עצם

בשמחה רבה הננו להודיע בדעוהשי"ת יצא לאור

הספר שרבים חיכו לאורו

ספר זה ינחמנו

יצירה נפלאה - מחולק לארבע עשרים - עשרים סימנים - ויותר סממנה פרקים - וקריוב לשמונה מאות עמודים.

ביאורים והארות אספקת והשוואות, מדברי חכמינו דל גדולי הדורות. בהרכבו ומשנתו של רבינו הקדוש ספר זה ינחמנו ויעניק פרנסה לצדקה לעילוי נשמתו, ויאמר שם העשרה קפיטל תהלים הידועים בשם תיקון הכללי. יאמץ וישתדל לאורך ולרחב להשיעו ולתקנו. וכן ענין הנסיעה לרבינו על ראש השנה. מן הדברים הנבארים בהספרי: יסודות בעניני עבודת השי"ת, השוכה ותיקון המעשים, אמונת חכמים, כוון של צדיקים לעסוק בתיקון נפשות ישראל, קדי' צדיקים בכלל וציון רבינו הקדוש בפרט.

מתוך הסמכת הגרי"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א

נסה דו והאיר לארץ ולדרים עליה בחיבור הגדול במתח ובאיכות **זה ינחמנו** אשר הוא כרכא דכולה בית... לדעת שכל דברי רביהק יסוד קדוש... **ביאר היטב** כמה ענינים חשובים, עליה סוד סתרים מעבודת הצדיקים בראי עולם, אשר כל ענינם האלאיר את אור התורה והאמונה בנפשות ישראל, וגם מתקומם בניו מרומים אח"י הסתלקותם ויזיר מבויהו יסופקים לטען נשמת ישראל להביאם אל חיקונם השלם. ק האיר **אור חדש** על "המקום הכללי" שגילה רבינו הקדוש, ענין וסדר תיקון למעשה וכו'. וכן מעלת הסייעה לצדיקים בראש השנה, ענין המיחד של רבינו בראש השנה של, והוכח והחובה להחזיק אצלנו גם לאחר הסתלקות... גם ייש כמה מיתות בחזרת הצדיק שיש אשר מתוך שייחיו לית, והוכח איך שכולם ברוח ואמתים ומאירם... **וכשמו כן הוא - זה ינחמנו בשנת החושך והאפילה** ידיו, אשר בחסדו הגדול ירש לא השבית לנו גואל לחיותנו כרחים הוא, ואמיא לפעול טבא ישר... והוא אור גדול ותועלת מרובה בימי החושך הללו.

מתוך הסמכת הגרי"צ רבי משה קרעמער שליט"א

משאי קובי ליה, להפיץ ידו לכות את ישראל בספר הקרי דגן, אשר בשמו הטוב יקבענו זה ינחמנו אשר בו ביאר ולכן כמה יסודות במשנתו ודרשו של רבינו הקדוש אור האורות סוהרין מברסלב וצ"ל, כבוד טעם ודעת וקיום, דבר דבר ועל אפניו במשנה סודו, לדעת צדיק מה פעל בימי ולורות עלום, וכן אפיו וליקט וקבץ למקום אחד את הנאמרים בדברי חז"ל דברי ישראל, בהרבה ענינים אשר דבר רבינו הקדוש אשר ע"ז דברו הק מתבררים חזר ומתלבנים שלמה, ומאירם את העינים ומשמים את הלבבות, וע"ז יוחזק האמונה הסתורה בצדיק אמת וטחם הגדול ע"פ דעת תורתנו הקדושה, ואמיא לפעול טבא ישר, ואשר חזק שוכה ומכה את ישראל וכות רבינו תח"י...

עוד לא נראה כבושם הזה

להשיג אצל: חנות ברסלב 110 מאה שערים ירושלים 02.628.6823

אם היית או ברצונך לחיות באומן להשתמש על קברו הקדוש, או שברצונך לדעת ולהבין יותר ענין זה - בעזרת השי"ת בספר הזה תמצא את כל הענינים מבוארים ומסודרים

קחו ברכה אל תוך ביתכם

אומן אומן ראש השנה

ב \$590 בלבד

המחיר כולל ארוחה קלה ונסיעות פנים

הקבצו